Čzißło 1.
2. jan.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

w Budyšinu

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Sserbske njedźelske łopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Smolerjez knihiczischczérni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. s portom.

Nowe lěto.

Luk. 2, 21.

A jako ßo wóßom dnjow dopjelnische, so by to dźěczo wobrěsane było: bě jeho mjeno narjeknjene Jesuß.

To je to najkrótschische sczenje, kotrež mamy a tola s dobom najwobschěrnische, wschako wobsankuje czaß a wěczności. Wono rěczi wo czaßu a jeho sachodnosczi a wo tym, kiž je s wěczności pschischoł a do wěczności a jeje sbóżnosczę wjescz chze. Tehodla je s dobom najpschihodnische słowo sa dźenßnischi dźeń, nowe lěto.

Wóßom dnjow ßu hižom saßo saschłe, so jandźelso nam narod nascheho sbóżnika s nowa pschipowjedachu, so saßo w czistym czichim wjeßelu, kajkež hewak na semi ßo njenamaka, hody ßwjeczicz móżachmy. Kak rucze je ßo tež tutón czaß minył! Ale hdyž je tež ßwjedźeń ßo minył, dar ßwjedźenja dyrbi nam wostacz. Jesuß bu mjeno teho dźěsczła narjeknjene, kiž ßo w Božej nozy běsche narodźiło. Jeho mjeno steji wysche durjow tež noweho lěta.

Dźenßa je tež hižom saßo lěto saschło se wschitkimi ßwojimi wjele starosczemi, se ßwojim wschelkim dźěłom a wschelkej bolosczu, ale tež s tej hnadu, kotruž je nam Bóh w nim s nowa podawał, da-li Bóh niz podarmo podawał. Wulki dźěl nascheho sachodneho žiwjenja je s nim saßo ßo minył, wschitzy ßu s nim wulku krocżel wěczności napschecziwo czinili. A hdyž wschitzy sprawni człowjekojo stajnje s wěstej bojosczu do noweho lěta stupja, dha czinja to pod nětczischimi srudnymi wobstejnosczemi hakle prawje. Kak wjele dobreho, kak wjele wot teho, schtož nam je lube a drohe było, je sańdźene lěto pschi ßwojim dźělenju se ßobu do rowa sachodnosczę torbało sa pschezo. Budźe minjene lěto tež to sle, kotrež poßledne lěta nam ßu pschinjeßłe, se ßobu pohrjebacz, abo budźe toßame dale rosczz a pschiběracz? Budźe prawy Bóh nam dale ßo hněwacz a naß khostacz? Pschetoż khostanje, prawe khostanje běsche wschitko, schtóż je na naß pschischło, to njechamy, to njeßměmy ßebi samjelczecz. Tež najlěpschi w naschim ludu, kiž kscheszczijenjo bycz chzychu, běchu lěni a sasparni ßo sczinili w ßwojej wěrje a kscheszczijanskim žiwjenju, njeßu wjazy tu khroblosczz namakali, ßwojeho Knjesa sjawnje pschedewschěm ßwětom póznacz, ßu se ßwojim mjelczenjom jeho sapręli. Abo budźe Bóh w nowym lěczi sapoczecz saßo nam hnadny bycz a nam ßwoje miłe wobliczo saßo pschiwobroczicz? To ßu praschenja, kiž ßo runje, hdyž lěta ßo minu, wótse posběhnu. Wěsczę móże nam kóždy dźeń wsacz, schtoż ßmy hacz dotal měli a něschto nowe pschinjesczz. Ale czim wjetscha krocżel je, kotruž czinimy — a nowe lěto je wulka krocżel — czim wjazy móże ßo nam tola wsacz abo s nowa daricz. A to najwjetsche je Boži hněw a Boża hnada. Tutu hnadu wuproschmy ßebi tehodla s horzej wutrobu.

Pscheměnjenje lětow dopomina naß móznischo hacz wschitko druhe na sachodnosczz a kniczomnosczz nascheho czaßa a žiwjenja. Para je, kiž ßo rucze do powětra shubi, wono ßo rucze minje, jako bychmy precz leczeli a s tym wschitko, schtoż ßo nam w czaßnosczi dostawa. To prěduja nam naležnje czi lubi, kiž ßu w běhu sańdźeneho lěta naß dyrbjeli wopuschczicz. Kak rucze je jich žiwjenje precz khwatało! hdźe ßu pożohnowane hodźiny wostałe, kotrež ßmy s nim hromadźe měli w rjanym towarstwje! Jenoż dopomnjecze na nich a jich lubosczz na jich towarstwo a jich pomoz je nam wostałe. To prěduje nam ßame nasche žiwjenje, kiž je hižo saßo zyłe lěto pschiběrało a s tym konzej ßo dale pschibližowało je. Kak dha, hdy by to poßlednje lěto było, kotrež

dźenßa sapoczńjemy! Duž dha wukupmy krótki czaß, kiž nam ßnano hischcźe wostanje, czim ßwěrnischo. Pschetož nimo je nimo. Ženje ßo saßo njewróczi, schtož ßo shubiło je. Tehodla njepowschmy ßwoju wutrobu na semske, kaž to w naschim czaßu jich wjele hischcźe wjele bóle czini hacž prjedy; tehodla njeskorźmy też, hdyž ßo nam něschto wosmje, schtož nam lube je, kaž bychmy to najlěpsche shubili. Sachodne, kniczomne je tola wschitko. A hódnoscź ma tola jenož, schtož wostanje, wěczńje wostanje. Tehodla wužiwajmy krótki czaß mudrje, pytajmy pched wschěm, schtož wěczńje wostanje a nam do sbóżneje wěczńoscźe pomha. A to je tón, kotrehož mjeno dźenßa bu narjeknjene.

Jesuß, to je pomoznik a sbóżnik. Wón wostanje tónßamy wczera kaž dźenßa a do wěczńoscźe. A kak nusnje trjebamy pomoznika, dokelž tak ßłabi ßmy, so ßebi ßami pomhacź njemóżemy. O kak ßłabi ßmy woßebje w nětczischej wulkej nusy! Kak pytamy pomoz, dokelž ßebi ßami pomhacź njemóżemy, dokelž nichtón nam pomhacź njecha, wschitzy nusu naścheho luda wužiwaju, naß pschezo hubjenschich czinicź. Kak nusnje trjebamy pomoznika w naschej smutskownej, duchownej nusy, kotraž hischcźe wjetscha je hacž swonkowna. Wschako je nasch lud hluboko panył a s dźěla kaž dźiwy. Kóżdy dźeń nam sa to nastrożaze wopokasma s hromadami pschinjeße. Hdźe ßmy pschischli! Nichtón njebudźische ßebi myßlił, so tak hluboko panycź móżemy. Dha poskiczi ßo nam dźenßa pschi spoczatku noweho lěta Jesuß jako prawy pomoznik. Tajki je wón a jenož wón, dokelž wo nim płaczi: wón budźe ßwój lud sbóżny sczinicź wot jeho hrěchow, dokelž nasch wumożnik je. Duž wosmje najcźežische brěmjo wot naß: winu. Se slym, njeměrnym ßwědomjom njemóże nichtón s wjeßełoscźu ßwoje dźěło dokonjecź. Kak dyrbi naß hakle wina, kotruž pched Bohom mamy, wobcźežowacź, naschu wjeßełoscź skasycź, nasche dźěło nam cźežke czinicź, so jo jenož w pocźe ßwojeho wobliczа czinicź móżemy, pucź do noweho lěta jenož s wulkej bojoscźu nastupimy. Se ßwojej winu pched Bohom nješměmy a njemóżemy ßwojej wocźi s wjeßełoscźu posběhnycź k Bohu. Psches Jesußa mamy wodacźe winy. Duž móżemy, hdyž jeho we wutrobje mamy, s lóhkej wutrobu nowy pucź nastupicź, wjele skerje też cźežke na ßo wsacź, kiž ßnano w nowym lěcźe na naß cźaka, a dyrbjale tuto lěto nasche poßlednje bycź, s troschtniwje też do wěczńoscźe sastupicź. Jesuß nasch pomoznik, pschetož wón je nasch wumożnik. — Wón móże pak też wo ßebi prajicź: ja ßym tón khlěb teho žiwjenja. Wón, kiž je schtwórtu prójtwu nam dał, je też jej to ßlubjenje dał: ja czož wy Wótza proßycź budźecźe w mojim mjenje, to budźe wón wam dacź. Hdyž prawje wo wschědny khlěb proßycź budźemy, budźe wón nam też tón dacź. Wón, kiž něhdy s luteje ßmilnoscźe s někotrymi pokrutami 4000 człowjekow naßyczische, móże nětko jako powyscheny hakle prawje se ßnadnymi ßrědkami naß naßyczicź, so wschitzy naßyczeni budźa. Kajki troscht je też to sa naß w tutym naschim czaßu wulkeje nusy! Ale człowjek njeje wschak žiwy wyt khlěba ßameho, khlěb žiwjenja chze dacź, khlěb, kiž wutrobu poßylnuje, s nowym duchownym žiwjenjom napjelnuje a ju pschi prawej strowoscźi sdźerži, to je jeho drohe ßłowo. Boże ßłowo je jeho duschu poßylnito a jeho sdźeržało, jako w puscźinje ßo 40 dnjow poßczesche. Wono ma mozy doscź, też naschu duschu naßyczicź, so žaneho srudneho kónza njenamaka. A Jeßuß njepodawa jenož khlěb žiwjenja, wón ßam je khlěb žiwjenja. Schtóž moje cźěło jě a pije moju krej, tón ma prawu jědź a wěczńe žiwjenje. Duž s nim njebudźemy tradacź ani kónz wsacź, ßamo hdy by nusa hischcźe dale pschiběrała.

Jesuß tón prawy pomoznik. Pschetož wón je też ta wěrnoscź. Hdyž je nasch lud do tajkeho wulkeho hubjenstwa pschischoł, je to s wulkeho dźěła też ßobu sawinowała łža, ta žałoßna, žadłała, stajnje wospjetowana łža naschich njepschecźelow, ale runje tak derje też łža też srudnych schcźuwarjow w naschim ludu, s kotrymiž ßu jich wjele w naschim ludu saßlepjeli a wobłasnili. Łža je pschezo žórło hubjeństwa. Khrystus chze nam pokasacź, schto woprawdźe k naschemu měrej ßo hodźi a nam sbóże a hódnoscź pschinjeße. A jenož wón to móże jako wěczńa wěrnoscź. Na njeho poßluchajmy. Potom k hanibje njebudźemy. — A tak je sa naß też tón pucź a móże nam prawy pucź pokasacź psches wschu cźěmnoscź a wschitke cźežkoty, kiž naß ßnano trjechicź dyrbja, psches wschitke łžě a njewěrnoscźe, s kotrymiž człowjekojo nam napschecźiwo stupja, psches wschě sachodnoscźe a wschitke bludy, w kotrychž ßami jecźi ßmy.

Duž pak też jemu nětko ßo saßo pschiwobroczmy s zylej wutrobu. Wón dyrbi ßo nam saßo to najwyschsche, najdróżsche ßo sczinicź, tak drohi, so jeho ßebi pched niczo wsacź njedawamy, psches žane pschißłodźenje, psches žane narěczenje, psches žane hidźenje, žane pschescźěhanje; tak drohi, so też ßebi swěrimy, jeho sjawnje póśnacź też pched wschitkimi hanjerjemi, wschitkimi hidźerjemi, wschitkimi njepschecźelemi, kiž naß tehodla bychu chzyli pschescźěhacź a nam schkodu naczinicź; tak drohi, so jeho dla też, je-li nusne, wschitko woprujemy, swonkowny měr, pjenjesy a kubła, dokelž wón nam wjazy winojty je hacž wscho semske. Rjez dyrbimy woprawdźe móz: hdyž ja jeno tebje mam, dha ja wo niczo druhe njerodźu. Potom budźemy psches njeho ßwět saßo w prawym ßwětle a nasch pschichod a pschichod nascheho luda w jaßnischim, pschecźelniwschim ßwětle wohladacź a widźecź. Wschak je wón prawy wodźeł psches nowe lěto, prawe wokschewjenje w nowym lěcźe, prawy pomoznik we wschitkich wuskoscźach a strachach, kiž naß potrjechicź móża. Potom budźa też sa naß a nasch lud s nowym lětom nowe rańsche serja ßwitacź. Duž proschmy jeho:

Jesu prjedy dźi
Nam tu na semi;
Njedaj ßo nam dotho komdźicź
A t'ho nadn'ho czaßa skomdźicź.
Wjedź naß ja ruku
K Wótzej do domu.

Knježe my cźe njepuschcźimy, khiba so naß požohnujesch. Hamjeń.

W. w B.

Luk. 1. 21. **JEZUS**

nad nowym lětom

je ßłónzo a schkit (Pj. 84, 12.)

— jeho ßłědowarjam —

na pucź, psches cźerpjenje, do kraßnoscźe.

Hłóß: Kak rjenje ßwěcźi serniczka ꝛc.

Do lěta jaßni noweho
nam s njebjeß jaßne ßłónzo ßo
— to mjeno Sbóżnikowe.
Njech **Jesuß** naß dźě pschewodźa
do njesnateho pschichoda;
je to wschak lěto nowe!
— Stanycź, cźahnycź
sa nim chzemy, so pschindźemy
s boja wscheho
do pokoja njebjeskeho.

Cźěř žiwjenja psches cźernje dźe;
pak **Jesuß** mile troschtuje
wschěch ßłědowarjow ßwojich.
Duž jemu, duscha, dowěř ßo

pod jeho schkitom kroczejo;
wón Knjes je puczow twojich!
Sswěrna, měrna
dźerž ßo k njemu a wěr jemu;
wón cźe snaje,
dokelž jeho ßwěra traje!

Wot naroda do naroda
wschak **Jesuß** ßwojich poßylnja;
ßo jaßni mjeno jeho
jim jako ßłónzo žiwjenja,
jich kryje kaž schkit dobycźa,
kiž poßlicźa ßo ſ njeho.
— Hladacź, žadacź
ßej dźě chzemy, kotsiž dźemy
ſ nim tak po nim
— psches ßmjercź do sbóžnoscźe sa nim

M. U.

Pomhaj Bóh!

Pomhaj Bóh Wam do nowego lěta! tak ßmy Waß, Wy lubi cźitarjo, lube cźitarki, strowili do tuteho lěta 1920, jo ſ Božej pomozu nastupiwschi. Wjeřschny je nam pomhal psches tuto lěto 1920! Duž, hdyž nětk ßo kónczą, dajmy Knjesej wjeřschnymu dźak a khwalbu, jo je ſ nami byl! Hdyž tak ßo ſ wutrobu jemu sa wscho, też to dźiwne, cźežke, njesrosymliwe dźakowacź móżemy, njebudźmy jysfni a srudni na mjesy stareho a noweho lěta, njech je też tutón cźaß tak cźežki cźaß a cźěmno psched nami; ně, my budźemy ßebi wěsczi, jo tón, kiž je pomhal nam, nam też dźenßa pomha. A w tutej wěstoscźi sběhamy potom ruzy stykjenej a wutrobu ßo modlazu dowěriwje k njemu, ßwojemu Bohu, proscho wo sbožowne nowe lěto, kajkež runje nam a naschemu ludej trěbne a tak jene sbožowne nowe lěto. A tak pschiwolamy Wam, lubi cźitarjo, lube cźitarki: Pomhaj Bóh Wam do noweho lěta 1921! Wam pschejo sbožowne, žohnowane nowe lěto!

Sa nowe lěto mamy pak też ßami saßo, to je sa nasche łopjeńko a tak saßo sa nasch zyły ßerbski lud, jene pschecźe, to mjenujzy, jo by ta wulka nahladna woßada cźitarjow nascheho łopjeńka „Pomhaj Bóh" rostła a na nowych cźitarjach a cźitarkach nabywała a pschiběrała a ſ tym ßo ßerbski kscheścźijanski duch mjes nami hajił. — Ssu tola też hischcźe woßady a wßy a ßwójby, woßebje wjetsche burste ßwójby, kotrež hischcźe do tuteje woßady njeßluscheja! — Njetrjebamy ßo tola bojecź, jo jedyn abo druha naschich lubych cźitarjow abo cźitarjow ſ tuteje woßady nascheho „Pomhaj Bóh" wustupja ßnadź těje lětneje placźijny dla. Wona je jara ßnadnuschka a thuduschka pschi wschej wulkej drohocźe a njesarmna papjeru a dźěło. A hdyž ßebi lětnu placźijnu na te 4 schtwórcźlěta rosdźělisch, trjebasch kóżdy ras jenož mału saplatku dacź. A dyrbjał-li tu bycź tón a tamna, kotsiž woprawdźiteje khudoby dla njebychu zyły pjenjes sa Pomhaj Bóh swjescź móhli, tón sjew to dowěriwje někak redaktorej, kotryž směje někajkich ßrědkow, jo pomha placźicź, njewostup pak! Wschěch dobrych kscheścźanskich Sserbow pak, kotsiž chzedźa, jo by ßo wótzow rěcź a wěra hajiła a kotsiž wjetscheho sanóżenja maja, proßemy najnutźnischo, jo bychu pomhali sa woprawdźe khudych Sserbow nasche łopjeńko placźicź, redaktorej sa to pjenjes pschewostajiwschi. So ßu wschitzy tajzy ßami cźitarjo tuteho njedźelskeho łopjeńka, ßebi tola myßlimy! — Duž tak też tu ſe sjednocźenymi mozami do prědka, do noweho lěta! Bóh pomhaj!

Red.

Tola hody.

(Pokracźowanje.)

„Marka!" trójzy jaklincza to psches hodowmu jstwiczku.

„Marka! pój, nasche Boże dźěcźo tu je!" Kudźelina witasche a Kudźela pschistaji: „Rumpodich tu je, a to hischcźe Barlinski! Wěsch tola, jo Barlinski tón najbohatschi a Kulowski tón najkhudschi!"

„Duž dobry wjecźor wam wschitkim a Bóh žohnuj wam bohacźe hody!" strowi Marka a strowi wschěch tsjóch po rjadu ſ ruku, na poßledk Jana, pschistajo: „A ty witaj d[illegible], Jano!"

Wótcźe nasch, kiž ßy w njebjeßach . . . .

(Pokracźowanje.)

Schtó je, jako Boże dźěcźo, polne Boże kralestwo shonił. Kajka hnada, sboże, dobrota, haj kajka sbóżnoscź to je, bycź měschcźan tuteho Božeho kralestwa, tón njeßmě tola jeno ßam sa ßo wobkhowacź, we ßebicźiwoscźi ßo teho jenož ßam wjeßelicź. Ně; tón njemóże hinak, hacź so wschě ßwoje mozy napina k temu, we luboscźi nałožowacź wscho, schtož by tutym k temu ßłużiło, so ßu woni też dźělomni hnady tuteho bójskeho schkitowanja, tuteje luboscźe a pomozy, a wscheho teho, schtož w Božim kralestwje Boże dźěcźi we połnej měrje wobßedźa, a cźehož ßo woni pschezo wjeßela wot młodoscźe hacź do sbóżneho skónczenja, haj, schtož je jako wěczna sbóżnoscź jich dóńt we kralestwje wěczneje kraßnoscźe w njebjeßach. Luby bratsje, luba ßotra, ja ßo nadźijam, so tebje twoja khoroscź, cźerpjenje, kschiž wo pschińdźenje a rosschěrjenje Božeho kralestwa ßo modlicź, — a ßobu dźěłacź. — Ja snajach jenu wobstrarnu, dołhe lěta ßlepu kscheścźijansku ßerbsku ßobußotru, kotraž niz jenož se ßwojimi modlitwami a woporami sa rosschěrjenje Božeho kralestwa ßwěru a rady je dźěłała, — sa snutskowne a swonkowne mißionstwo —, ale kiž je też se ßwojim kschižom, kiž je scźerpnje njeßła, a se ßwojim ßwědomnjom sa teho Knjesa tejle druhim tu ßłużbu wo pokasała, so ßu sa tym pschischli, nihdźe [illegible] nam cźłowjekam tak derje njeńdźe, nihdźe na ßwěcźe njejßmy tak derje skhowani, hacź we Božim kralestwje, hacź pod schkitowanjom nascheho njebjeskeho Knjesa wschěch knjesow a Krala wschěch kralow. Dha spytaj też ty, haj spytaj na měscźe tule druhu próstwu ßwjateho wótcźenascha takle ßo modlicź, też we twojim kschižu. Na to móżesch ßo spuschcźecź, so to też sa tebje ßameho bjes płoda, bjes troschta a wokschewjenja njewostanje. Tebje posběhuje a swjeßeli ta sbóżna wěstoscź, so wysche njejßy — so ty też něschto samożesch sa twojeho Knjesa a Boha, sa jeho kralestwo, a tak też sa twojeho Knjesa a Boha, sa jeho kralestwo, a tak też sa twoje prawe lěpsche, a sa to lěpsche twojich bliżschich. Praj dha, — hdyž Boże kralestwo pschińdźe; hdyž ßu jeho pschińdźenju k nam wschitke sadźěwki wurunane; hdyž tón Knjes, nasch njebjeski Wótz hnady a luboscźe nad nami knjeźi a my ßo jeho kralowanju, knjeźenju njespjecźujemy — a wschitzy jako jeho lube dźěcźi w Khrystußu Jesußu ßmy w luboscźi swjasani hromadźe žiwi, — praj dha, — njeje-li to hižo raj na tutej semi? Twój Sbóżnik chze też tebje k temu trjebacź, so by też ty pomhał Boże kralestwo na semi twaricź, rosschěrjecź, — a tak k sbóżnoscźi pomhacź shu-

„A ty witaj k nam, Marka!“ wotmolwi Jan, Marzynu ruku japschijejo.

Tak tam nětk wschitzy schtyrjo wokolo hodowneho schtoma a blida steja, ßo wjeßelo na hodownymi darami, tež woßebje na Barlinskimi. Jan bě starschimaj s wullej lubosczu pěknje nawobradźał. Do wscheho nuts staji Marka korbik, kotryž bě na ruzy wißajo měła. Z njeho wukładźe Kudźelina Marzyne hodowne dary, něschto dobre k hodam do kuchiny a mužomaj zigary a tobak. S dźakom a s wjeßelom ßo to pschijima, bě tola na Marzynymaj wóczkomaj widźecz, so bu tež s wjeßelej wutrobu wobradźane wscho to, schtož bě tam w korbiku tak pěknje se selenymi halozkami wupyschene ležało. Haj, na tajke něschto ßo Marka wulzy wustejesche! A njech tež jedyn dar ßnadny a mały, wón bywa czim rjeńschi a drohotnischi sa tebje, je-li jón ruka lubosczе pěknje pschihotowała a s hodownymi halozkami pyschiła. Je to něschto, schtož ma tak někotry a tak někotra hischcze pschiwuknycz! Hdźež ßu hodowne dary, njech tež bohate, jenož tak na blido abo na lawku skopjene, tam hischcze něschto pobrachuje: hodowna ruka.

Tola tež pola Kudźeliz bě rumpodich sa Marku něschto sawostajił, a Jan tutón dar starscheju podiwoji, se ßwojich pakeczikow jedyn wjetschi pschistajiwschi. Namolwjena wot Kudźeliz starscheju, woczini pakeczik a wuwali ßebi rjany, wudebjeny taschczik.

„Ssy ty to ßam czinił, Jano?“ ßo woprascha.

„Wo prěnjeho hacz do poßlednjeho czisczе w poßlednich dnjach!“ wotmolwi Jan.

„Czim bóle ßo czi dźakuju! Ssy mje runje psches tajkile dar wulzy swjeßelił!“

Kudźeliz starschej ßo s Marku ßobu wjeßeleschtaj a Jan ßam se wschěmi tsjómi. A tak ßo tam wjeßelachu s dźakowuej, hodownej wutrobu pod ßwěczkami schtomika.

„Mocze!“ praji nan, „dźenßa tak prawje ßwjeczimy! Njech ßo schtomik dźenßa wußwěczi!“

„Haj, wußwěczmy ßwěczki dźenßa. Ssu to tola tak sbożowne hody kaž sedy prjedy! A, nano, mam hischcze tysku ßwěczkow!“

„A ja tež, nano!“ pschida Jan.

„Nó, nó! czim wjazy jaßnoscze, czim sěpje! To budźa rjane, wjeczorne hodźinki pschi schtomiku!“

„Pschiindźesch to tež ras Marka?“ ßo Jan woprascha.

„Haj, rad, je-li so tu na puczu njejßym!“

(Pschichodnje dale.)

Zyrkej a stat.

Sakske krajne konsistorstwo wossjewja w tutych dnjach hischcze woßebite pokas na to, so psches jakoń, 17. dezembra ja Saksku wobsamknjeny, ßwjedźenjej sjewjenja a nalětneho pokutneho dnja njejstaj jako zyrkwinskej ßwjedźenjej wotstronjenej; jimaj bu jenož jakoński schkit, kajkiž jón ßwjete dny hischcze maja, wsaty. Dźeń pschikhadźazeho 6. januara ßwjeczi ßo kaž dotal. — Njech nasch evangelski ßerbski lud pokaže, so ßwoje wulke zyrkwinske ßwjedźenje ßwjeczicz wě, njech bu jim tež sakoński schkit rubjeny! Boże domy, polne nutrnych kemscherjow, haj polnische hacz hewak, njech sjawnje sa to ßwědcza.

S bliska a s daloka.

S nabożnym dźěkom „Wótcze nasch, kiž ßy w njebjeßach“ podawa k. archidiakonus sw. ßłużby Dobruzky we Wojerezach natwarjaze nutrnoscze wo Knjesowej wulkej modlitwje. S tutymi chzemy woßebje tež naschim starym a khorym poßłużicz. So njeby to jenož něschto sa jedyn dźeń abo tydźeń było, ale něschto sawostawaze, ßmy to tak srjadowali, so móże ßebi kóżdy tute natwarjaze nastawki wurěsnycz, — hdyž zyle lopjeńko na pschezo njekhowa, — a s nich maku knižku shotowicz sa pschezo. A tutu ma kóżdy czitar, kóżda czitarka pschi wschej drohocze darmo.

M. w M. sa ßwjedźeń sjewjenja.

Samolwity redaktor: farar Wyrgacz w Noßaczizach.
Czischcz a naklad: Ssmolerjez knihiczischczérnja, sap. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

---

bjenym hrěschnym człowjekam, dha spěwaj a dźěłaj nětko, sprawnje, so Boże kralestwo pschindźe! Wótcze nasch, . . . Twoja wola ßo stań, kaž na njebju, tak tež na semi.

Mi je tak, kaž by pschi tutej prósstwje nasch luby Sbóżnik wschěch khorych, hubjenych, stysknych, domapytanych sa ruku wsał a wjedł ßobu do Gethsemane, so bychmy tam wot njeho ßameho wukli, takle ßo modlicz, takle ßo wołacz k naschemu njebjeskemu Wótzu w naschej nusy. — Dopomńmy ßo tola, so je wón, tón ßwjaty, njewinjojty Knjes ßam takle ßo trójzy modlił, trójzy ßwojeho njebjeskeho Wótza proßył wo to, so by wón jemu k temu pomhał, so by ßo zyle do wole ßwojeho Wótza podał, a tak wola jeho Wótza ßo stała. Hakle potom, jako běsche ßo k temu pschebědźił, so wola jeho njebjeskeho Wótza běsche nad jeho wolu dobyła, hakle potom czekny wot njeho, wschitka srudoba a czěßnoscz, tak so wón wot ßwojeje modlitwy stany niz jenož hotowy poßłuschnje dokonjecz ßwoje sbóżniske dźěło, ale tež hotowy a swólniwy pschecżerpicz schtožkuli jeho na tutym puczu wumoženja woczakuje. Runje we tym, so wón ßwoju wolu pod wolu ßwojeho Wótza podczißny, pokaže, so je woprawdźe Boži Ssyn, jene we wschěm se ßwojim njebjeskim Wótzom, jeno s nim tak, so je jeho wótzowska wola jemu wyschsche wscheho. Chzemy-li tež my woprawdźe Boże dźěczi bycz — a ßo woprawdźe k Bohu lubemu Knjesej, Wótcze nasch modlicz, dha tež my to móżemy jenož tak, hdyž s zyłej wutrobu, sprawnje a poßłuschnje ßo modlimy: twoja wola ßo stań, kaž na njebju tak tež na semi! — — Wón, tón wschehomózny móże ßwoju wolu wuwjescz a hdy bychu wschitzy ludźo, haj wschitzy czerczi ßo pschecżiwo temu stajili, spjeczowali a temu wobarali! Wschak wón wscho we ßwojej ruzy dźerži. Wasch luby Sbóżnik waß jow woßebje wuczi ponižne, dźěczaze podacze do Božeje wole, pokornu, poßłuschnoscz pod jeho ßwjate pschikasy, cziche, dowěrjenjapolne spuschczenje na to, so wscho, schtož s jeho ruki wosmjemy, s lubosczіweje wutroby naścheho Wótza pschindźe a po jeho ßwjatej woli ženje k niczemu druhemu, hacz k naschemu sbożu a żohnowanju ßłużicz dyrbi, njech je to schtožkuliž, hdyž jo jenož jako jeho dźěczi njeßemy a czerpimy. — — Bratsje, ßotra! Njech je, schtožkuli schtož tebje boli, rudźi, se starosczu a stysknom twoju wutrobu jima, wsmi jo na měscze a wobal jo do tuteje tsecżeje prósstwy, — a połož jo jako twój dźenßnischi wopor na wołtar twojeje nutrnoscze.

(Pschichodnje dale.)

Czißło 2.
9. jan.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew F.

Serbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Smolerjez knihicźiscźerni w Budyschinje a płaćźi schtwórtlětnje 1,50 hr. s portom.

Na tsjóch kralow.

Matth. 2, 1—12.

Dyrbjał ßo nam ßwjedźeń tsjoch kralow zusy sćźinićź? Dyrbjał wot naß hićź? We mudrych s ranscheho kraja, potajkim pohanach se stron Mesopotamiskeje, nam powjeda. My Serbjo drje do dalokich stron a zusych krajow cźehnjenja nimamy, tola sa to ßmy stajnje sajimanje měli, so by Boże kralestwo, Sbóżnikowe wjeßele poßelstwo scheroko po semi ßo rospscheſtrjewało. Niz runje nětkle saßo, hdyž ßo wo swjasku ludow semje jedna? Njedyrbjało kscheſćźanstwo na to smyßlene bycź a sa to skutkowacź, so by ta móz, kiž móže woprawdźe měr na semju pschinjesćź — mjenujźy Boża hnada a wobnowjenje w Khrystußu, runu kroćźel se sewskimi (politiskimi) naprawami dźerżało kaź s ligu narodow? Kóżde hody, kóżdy róćźny cźaß ßo sanoschuje: „Tak je Bóh tón ßwět lubował“ — a my nochźyli lubosćź měćź sa stawy zyłeho cźłowjestwa? Woprawdźe, nasche dźenßnische sćźenje nam też Bożu wolu sa sastaranje wschěch ludow sjeni, hdyž cźi mudri s tym wusnaćźom pschiidu do Jerusalema:

„My ßmy jeho hwěsdu widźeli.“

Bóh sbudźa ludy — wjeßeli póhanjo ßwjećźa — žadyn pschećźiwnik njedyrbi mißionstwu wobaracź.

1. Boża hwěsda bě seschła na njebju wysche hwěsdyspytarjow. To běchu tamni mudri. Něhdźe 700 lět prjedy bě wotwjedźenje Israelskich k ranju daloko ßo sapoćźale. A cźile běchu wěsćźe póhanskim tam wěsćźenje sawostajiłk: „Hwěsda budźe s Jakuba sećź“ (4. Mójs. 29, 27). A to bu na mózneho wjerćha poćźahowane, kiž měł ßo narodźićź, haj na bójskeho, dokelž na njebjeßach pschipowjedźeneho. „My ßmy jeho hwěsdu widźeli“ k sbudźenju, njech też niz k wujaßnjenju. Njeje to ßłowo sa nasch cźaß? Nascha semja je ßo psches wónjski njeměr do hibanja dała. Kak ßo we Indiskeje wot Jendźelskich wobkńjeżeneje wschudźe kroscźi a hiba! To najprjedy sa wußwobodźenje. W Japanskej — saßo daloko „w ranschim kraju“ cźehnjenje k nowemu, so móżesche ßo tam pißacź: „Swjatk ludow móże ßwój wopohlad jenoź potom dozpićź, hdyž ßo japanski khěžorski dom na jeho cźoło staji.“ W tamnischim kraju ßo mjenujźy khěžorski dom pschibójszy cźesćźi, a zyłe ludowe žiwjenje je założene na kruty podłoźk domjazeho, ßwójbneho žiwjenja. Do tuteho prawego a dobreho pak modernske žiwjenje, wužiwanje kultury kaź schkódna wliw dźěłanja młodoscźe w fabrikach atd. nutsźokmi, so je ßo lud skasył a se słóscźemi, njepóćźiwoscźu, dźěłenjom mandźelstwa pschećźischćał. „Japanszy pomoz pytaja, a ßwojej ruzy wo pomoz prosćho po nabożinje wo wěćźnej lubosćźi, po kscheſćźijanstwje wupscheſćźeraja.“ — To płaćźi też wo Chinesach tak dale na pschikład wo Mongolach. To lud prjedy w njewuprajonnej lěnjoscźi žiwy niz bjes nabożiny. Ssamo klóschtry tam ßu. Mnichoje lud wodźa a sawjedźa, kaź ßu jich klóschtry hněsda njepóćźiwego wobkhadźenja bjes mużskimi. Srudne je njećźłowjske waschnje, po kotrymiž ßwojich mrějazych do ßamotnoscźe se hětow donjeßu, hdźeź s njedostatkom zyroby a se symu k ßnjercźi khwataju. Też sa tónle sankńjeny kraj sda ßo Boži cźaß nastawacź. Mongolojo ßu je ßwojeho spomja móznje tschaßeni. A do jich modlitwow něschto wot tamneho žadanja tych mudrych poćźina klinćźećź: „Hdźe je tón nowonarodźeny kral? My ßmy pschischli ßo k njemu modlićź.“

2. Spokojeni wot pißmowućźenych židowskeho luda tamni

mudri czehnjechu, a saßo ta hwěsda wysche nich wustupi, ßnano wysche hory tamnicho horateho kraja, so ßo jim s dołha sdasche, kaž by prjedy nich schła. Swjeßeleni sa njej czehnichu a pschi žłobje Bethlehemskeho dźěsćza na kolenomaj jeho narod ßwjeczachu a je wobdarichu! O, to sboże, njech tež jim hischcze wo potajnstwje sbóžnoscze teho ßynka Marineho a ßyna Božeho niczo njesłhadźesche. Tuczi ßu a wostanu pak s pschikładom sa wschě pohanske splahi a sa wschě czaßy natwotwobroczenych. Naschi Afrikanszy ßu to psched krótkim saßo pokasali. We wěstej ßamdtnoscźi tam w Schigatini wuczerka hody dozpi. Wobroczeni czorni pak hodowne wjeßele žadachu kaž je pschinjeßechu. Kaž mudri skoto, wyruch maru jako dary ßwojeho kraja, tak czorni, powjeda wuczerka, tam pólne a sahrodkowe płody pěknje natwarjene poskiczichu k wobradźenju, tež pódla stejachu s pjerinu k darej. K nowemu lětej wo polnozy pak ßyła kischesczijanow psched wschikowanej zyrkwiczku ßwoje khwalobne khěrlusche spěwasche a s jaßnym: „Jesu, prjedy dźi", prěnju hodźinu nowego lěta postrowi. Nad jich hłowu czische synki swonow wuklinczachu, njes tym so s daloka bicze bubona pohanskeho njestajnje brinczesche, kiž ßo k sarocźenju khorosczow tam trjeba. Njedopomina tamne czesczenje teho Knjesa tež na wyruch a maru, to rěka sela, kiž ßo k wopornenu khadźenju pobožnych mužiwachu? K temu mohli dodacź wopor hubow, totryž sahorjeni wobroczeni pschinjeßechu, jako na Tjoch kralow pschi ßwjedźenju w selenym wonkach ßo k rěczenju s Božeho ßłowa, a s kischesczijanskeho žiwjenja czischczachu. Jedyn wo hobrjskim dźiwim swěrjeczu powjedasche, kiž je wschěch ludźi w horach sežrało, hacž je wot khroblcho hólza skónzowane, a pschiruna s prěnischim czerta a s poßlednischim Sbóžnika.

To budź tež nasch trosch w Božim kralestwje a woßebje we ßwjatym mißionstwje: Žadyn pschecźiwnik jemu njedyrbi wobaracź. Tam běsche słóstniwy kral Herodasch, kiž hnydom na strach sa ßwój trón myßlesche, jako wo nowonarodźenym kralu tych Židow saßłyscha. A kajki krwawny njeskutk Jesuša dla potom nad Bethlehemom wuwjedźe! My pak ßłyschimy: „Bóh poruczi mudrym wóßnje. A woni czehnjechu jaßo po druhim puczu do ßwojeho kraja." Žadławz woßrjedź kralowskeho Božeho Jerusalema tam. Nadpadnik na nasche mißionstwo woßrjedź kischesczijanstwa tu, naschi bytschi njepschecźeljo, kiž ßu naschich mißionarow wupokasali. Hlaj, s Indiskeje prjedy łódź domoj a we nowembru druha s Afriki, kiž mějesche Božich póßkow ßobu! O, so Jendźelska Herodaschowu ßłužbu czini, kiž tak rady rěczi, so chze tež ßo k tenu kralej Jesußej modlicź. Ale bjes bojoscze: Hischcze Bóh puczje wodźi, kaž tamnych mudrych tak naschich mißionarow! Hdyž je jich dźěl domach do duchownskeje ßłužby sastupiło, dha wjednistwo nascheho mißionstwa radu składuje, hdźe był nowy pucź wuczahnycź, hdźe saßo druhe pola k dźěłanju. Hlej, w ranischim kraju wjele městnow, hdźež ßu wobstejnoscze pschihotowane, hdźež rěka: My ßmy jeho hwěsdu widźeli. Wěso tež druhe czeźłoty do pucza stupaja, kaž njedostatk słota pola naß, pobrach na wyruchu hotowoscze a na marje kischesczijanskeje pokhornoscze a wěry, kiž spi a tu hwěsdu s Jakuba hischcze njeje widźała. Ale hlaj, jako w jenej woßadźe mißionskemu ßwjedźenjej sjawnje napschecźiwo rěczachu, kiž bě pschipowjedźeny, a pißachu, so by ßo radscho sa mesu ßwojeho luda dawało, ßo sta, so běsche runje pschecźiwnoscze dla Boži dom potom pschepjelnjeny a koletta psches tyßaz hriwnow wunjeßy, wo tsecźinu wjazy hacź prjedy hdy. Hischcze nad ßwětom hwěsda sjawjenja steji a Boži hłóß ßo dawa ßłyschecź. Wopominmy kraßne ßłubjenja, kaž tele: Sjewj. Jan 3: „Ja ßym dał wotewrjene durje psched tobu, a nichtó je njemóže samknycź" a prajmy po Jesaj. 8: Tu je Imanuel. Hamjeń.

Hody.

Hłóß: Hdy bych ja s tawsent jasykami.

To je tón dźeń, hdźež sesłhadźała
Je Boža luboscź człowjekam,
Dar najwjetschi je wobradźała
Wschěm wbohim khudym hrěschnikam,
Toh' Ssyna, ßłónzo njebjeske,
Kiž ßłónzo wschitkich ßłónzow je!
Daj rossßwětlicź ßo kóžda duscha
Wot ßwětła Božej mikoscze;
Pucź wěry dźimy, kaž ßo ßłuscha
We skutkach ßwěrnej luboscze;
Nam sacźěř tutoh' ßwětła móz
Tych hrěchow, ßmjerce straschnu nóz.
We tutym ßwětle Božim widźu
To ßwětło jaßnej sbóžnoscze;
Hdyž ßłónzo měßaz, hwěsdy shinu,
Ssnadź bórsy, wscho tu sahinje —
Dha tutoh' ßwětła ßwěczenje
Mi wschitko, moje sboże je!
Njech ßo pschez' bóle jaßnje ßwěczi
To ßwětło wěry, luboscze,
Nam wutrobu a duschu ßwjeczi
Duch Božej wěcznej jaßnoscze;
Chzesch tuto ßwětło wužiwacź,
Dha njedyrbisch wjaz' w hrěchach spacź.
Pój Jesu, kraßne hodow ßłónzo,
Mje hrěj, czińń duschu sbožownu,
We tebi mam to prawe ßwětło,
Tu prawu radoscź hodownu!
Kak ja tu w ßwětle khodźicź mam
To wucź mje, ßwětło hodow ßam.
O Jesu, nasche wěcźne sboże!
Ty njebjo nam saß' wotamkny!
Psches tebje ßmy my dźěczi Boże!
Ssmy sbóžni ßwojej saßłužby!
Ty wěrjazym dasch žiwjenje!
Budź tebi czescź do wěcźnoscze!
Sswěcź, wěcźne ßwětło, luboscź Boža
Pój, polóž hodow srudobu,
Hdźež płakaja — ßu khorołoža —
Tam wjeßełoscź daj hodownu,
Trosch hodowny, měr njebjesti
Daj bohacze w wschej srudobi.
Pój, luboscź bójska, ke mni s nowa,
Shrěj, czischcź, ßwjecź duschu, wutrobu,
Daj Jesu, s twojoh' ßwjatoh' ßłowa
Mi wěru, luboscź, nadźiju,
Mi wěcźnu sbóžnoscź s hnady daj,
Sslyschch moje hamjeń, praj ty haj. J. B.

Czehodla mamy bibliju czitacź?

S czěskobratrowskeho czaßopißa „Sswětło".

1. Biblija wucźi naß Boha spósnacź. Hacźrunjež ßo s dźěła spósnacze Boha podari duscham pschijimnym a ludźom bjes lestnoscze, tola s hłownym žórłom snajomnoscze wo Bohu je a wostanje Sswjate Pißmo.

2. Biblija naß wjedźe k ßebjespósnaczu. To je druha połožka prawdy. Nichtó nam njepraji czisteje prawdy wo naß. W Bi-

bliji widźimy ßwój wěrny wobraß jako w najjaßnischim ßapihelu (hladadle).

3. Biblija je ßłowo Boże k ludźom; w modlitwje rěczi człowjek ſ Wótzom. Je potajkim k wužitnemu rosrěczowanju ſe Sswjatym runje tak nusne czitanje jeho Sskowa, kaž modlitwy.

4. Je to wubjerna zyroba ſa dusche.

5. Napjelni myßl ſ czistymi a płódnymi ſaßadami a podawa klucz k bohatſtwu a khutnosczi žiwjenja.

6. Skludźi czělne chzycze a wubudźi ſmyßl ſa pschißłuschnosczi a ſprawnosczi.

7. Pomha pěſtowacz charakter pſched wobraſom a pſchikładom ßameho Ssyna Božeho a ſjewi Božu wolu a abßolutnu prawdu.

8. Dźe-li nam wo wukonjenje žaneje prózy ſa Khrysta a jeho kraleſtwo, wo kſcheſczijanſke žiwjenje, dyrbimy nutrnje bibliju ſnacz a lubowacz.

9. Jeſuß je nam ſ pſchikładom tez we poßudźenju biblije. Je pak ßam jenož ſtary ſakoń měł a najſkerje tez niz zyły, pſchetož běſche khudy, ale wěnowaſche ßwojej bibliji wulku pilnosczi a hiſchcze wjetſchu lubosczi. Wjele bóle měli my, kiž mamy w rukomaj tajke wudokonjane wudawki zykeje biblije, wobebje pak parlu Noweho Sakonja, wulki czaß a kedźbnosczi a zyły ſajim ſłožowacz na kuihu knihow.

10. Kraliſzka Biblija* ma ſa naß poruczenje wot wulkeho bratra a biſkopa bratrowſkeje Jednoty, J. A. Komenſkeho a wot naſcheje reformazije ſ zyła; je žiwje ſpleczena do ſtawiſnow czěſkeje ßławy a czěſkeho czerpjenja, błyſchczi ßo w krónje czěſkeje hiſtorije jako drohi kamuſchk. Je tehodla móżno prajicz, ſo njeſnajonnosczi a ſazpitvanje biblije ßwědczi wo ſchpatnym wótczinſtwje. **Czech a pilny czitar biblije ſtej jedna wobzoba. Biblija czini ſ czěſkeho człowjeka Czecha; Czech bjes biblije je wotrodźenz.**

*Pſchiſp.: Tu rěczi czěſki bratr a ſjewi ßwoju wulku lubosczi ke Kraliſzkej bibliji. — Kraliſzka biblija naſta pſches wulzy wuczenych czěſkich bratrow, kiž bibliju ſ greckſkeje a hebraeiſkeje rěczo pſcheložachu, a czischczeſche ßo w lětach 1579—93 w Kraliſzach we Morawſkej, ſ wotkal ma ßwoje mjeno. Wuczenzy jenohłóßnje pſchipósnaja, ſo je pſcheložk wubjerny. — Wulki dźěl tuteje biblije khowa ßo w Budyſchinku jako drohi pokład. — Jako dyrbjachu czěſzy bratſja po bitwje pod Běłej Horu ßwój wótzny kraj wopuſchczicz, ſpěwachu duzy po puczu: „Nevſali jene ßebon niz, po wſchem vetajen bibli Kralichou, labyrint ſwěta“ t. j. ßerbſzy: Njewſali ßmy niczo ßobu, po wſchej ſahubje, jenož bibliju Kraliſzku a kuihu labyrint ßwěta wot Komjenſkeho. Hdy by ßo tola tez do naſcheho luda ſakorjenila tajka wulka lubosczi k ßerbſkej bibliji! Tez wo naß móże ßo prajicz: Biblija czini ſe ßerbſkeho człowjeka Sserba; Sserb bjes biblije je wotrodźenz.

Zyrkej a ſtat.

W jenej ſhromadźiſnje bě jedyn duchowny, kiž je ſoziaſdemokrat, wuſnał, ſo je wón pſcheßwědczeny kſcheſczan a pſcheßwědczeny ſoziaſdemokrat. Snaty wjednik ſoziaſdemokratow jemu wotmolwi: „Ně! Pak ſcze wy pſcheßwědczeny kſcheſczan, pak pſcheßwědczeny ſoziaſdemokrat. Woboje nadobo je njemóżne!“ —

Jena Barlinſka nowina njewotwißnych ſoziaſdemokratow piſche mjes druhim: „Sswětna ſchula je woprawdźe ludowa ſchula. Njeje we njej žaneho jeniczkeho nabożneho roswuczowanja. — Žana ſchulſka modlitwa wjazy ſ tym wſchědnym: „Naſch wſchědny khlěb daj nam dźenßa.“ Tuto yechleřſtwo ma kónza. W ſpěwanſkich hodźinach ßo žadyn zyrkwinſki khěrluſch wjazy njeſpěwa. Žana ſchulſka ßwjatocznosczi wjazy, kotraž by někak něſchto wot nabożiny na ßebi měła. — Wotorhńcze tutej ſtarej ſpłěßniwjenej ſchuli a ſ njej hromadźe tez zyrkwi maſku ſ wobliczа; žadajcze ßwětnu ſchulu!“ — Njetrjebamy tutomu niczo wjazy pſchiſtajicz, dokelž ßmy kſcheßwědczeni, ſo ſ tutym njewotwißni mjes Sserbami najlěpſchu a pſchihódniſchu agitaziju czinja — **pſchecziwo ßebi ßamym!**

Wótcze naſch, kiž ßy w njebjeßach . . . .

(Pokracżowanje.)

Woſtań tak dolho kleczo pſched tym Knjeſom, doniž njejßy twoju wolu pod Božu, wótzowſku wolu pokoril, doniž njeje tale Boža wola na twojej woli dobyła, tak ſo tez ſpósnajeſch, ßnadź ſe ßylſami we wocżomaj, ſo niz to, ſchtož ty chzyſche, ale to, ſchtož twój Wótz chze, je to dobre a prawe a ſbóżne ſa tebje. Njepraj, ſo hdyž to tak je, dha my potom niczo njeßměmy ßebi wuproßycz wot teho Knjeſa; ſo my potom njemóżemy niczo žadacz, niczo chzycz wot njeho, hdyž jeho wola ßo ſtacz pſchezo dyrbi. My tola mamy wjele kraßnych ßlubjenjow, haj wótrych pſchikaſnjow, ſo ßo dyrbimy k temu Knjeſej wołacz, jeho proßycz, wot njeho pomoz, ſchkit, troſcht, žohnowanje, hnadu žadacz, wſchak ßmy jeho dźěczi a wón je naſch Wótz. Ach! naſch luby Knjes a Sbóżnik nam nochze jow hubu ſamknycz ale prawje wotewricz ſa modlitwy, ſa próſtwy a dobroproſchenja, ſa wuprajenja naſchich potrěbnosczow naſcheje pomozy, a wſcheho teho, ſchtož jeniczzy tón Knjes nam dacz a wobradźicz móże, a nam wopraw-dźe k ſbożu, troſchtej a žohnowanju ßłuži. Ale tole wſcho dyrbi tola niz pſchecziwo Božej woli, ale po Božej woli proſchene, žadane bycz. Hewak ßmy tajke njerodne dźěczi, kiž ſe ßwojim worakawym žebrjenjom, ßwojim njepſcheſtajnym czwilowanjom ßłabeho nana nuſuja jim po woli bycz, hacz runje wón to njecha — hacz runje je to pſchecziwo jeho woli. Boże dźěczi ſtaja wſcho do Božeje ruki, ſchtož proſcha pak ſa ßo, pak ſa druhich we tym krutym dowěrjenju tón njebjeſki Wótz jich ſawěſcze wußłyſchi, hdyž to jemu k czeſczi a jim k ſbóżnosczi ßłuži. — Wjele, wjele tych próſtwow, kiž ſa to dźerżimy, ſo je naſch luby Wótz w njebjeßach njeßłyſchał, je wußłyſchanych runje pſches to, ſo je nam wón ſapowjedźił to, wo czož ßmy jeho proßyli, dokelž ßmy něſchto wot njeho měcz chzyli, ſchtož bě pſchecziwo jeho woli, a ſchtož by nam jenož k ſchkodźe było.

W tej horzej wójnje běſche jich wjazy tajkich, kiž ßu ſadwělowali na Božej pomozy na modlitwach, na tym Knjeſu, a to niz teho dla jenož, ſo ßu czi we wójnje padnyli, ſa kotrychž žiwjenje ßu woni proßyli a ßo modlili, ale wobebje tez teho dla, ſo ßu na tu myßl pſchiſchli, Bóh tón Knjes pſchińdźe do tych najwjetſchich wuſkosczow a czěßnosczow, hdyž jeho we tutej wójnje ludźo, kotrychž ludźo, kotrychž wójſka jene pſchecziwo druhemu wojuja, wo pomoz a dobycze proſcha; kóżdy lud ſa ßwoje wójſko ßo modli, ſa jeho dobycze proßy, tak ſo tón Knjes njemóże wědźecz, koho dyrbi wußłyſchecz, komu dyrbi pomhacz

Poßlednje słowa martrarjow 20. lětstotka.

Młody farař Grüner w Livlandskej sanjeße, duzy na městno smjercze, se swojim rjanym hłoßom: „Hdyž dyrbju wotßal czahnycz, so njedzěl wote muje!“ Pschißedschi na městno smjercze bu wot bolschewikow morjeny.

Livlandski farař Ekhart bu tež wot bolschewikow skónzowany. Pschi nim namakachu papjerku; na tutu bě to pschecze napißał, so bychu jemu czělnu rěcz dzerželi wo tym słowje: „Lós je mi padnył na wjeßole město; mi je so rjane herbstwo dostało!“ (Ps. 16, 6).

„Lube pjenjesy.“

Něchtón pische: „Ja směm pomhacz, wjele nusy wotwobroczesez tu we bliskoczi; to czini mje sbożownu; druhe dary sczelu tež do daloka. Wołebje, hdyž sym smutstnje njewjeßela a wobczežena, je tole tón najlěpschi srědk, kotryž mi mój sbóznik je k pomozy wutroby dał. Wón pokaže mi tu nusu druhich, kotrejž móžu wotpomhacz — a potom je mi to lóžscho a sym tež směrnischa. Bohu budź dźak, so wón tež wocži sa pjenjesy dawa, kotrejž hlubowscho hladatej; tehdy hladasch na pjenjesy s wjeßelymaj wóczłomaj a mjenujesch je „lube pjenjesy“, njech su te pjenjesy tež hewak hrosne dosez a njech hewak tež na człowjeku czěmneje mozy dobudu.“

Komu je so najhórje wjedło?

S czasopisa: Czěskobratrowska Jednota 1920.

Běsche to w małym róžku, hdyž hischcze sylnje sněh padasche a njersnjesche. W měschczanskim parku namakachu mkodu knjeni, kiž mějesche wobej wocži wutsělenej a dospołnje smjerske stawy a pschi njej czěło muža samomórza. — Schto běsche so stało? Ssamomórz běsche s dźěłowjednikom w fabrizy; běsche woženjeny, mějesche hódnu žonu, mějesche tež kraßne postajenje, lubosny dom. Ale na dróhy běsche so někotre króc s knjenu setkał, kotraž běsche jeho s koketnymi pohladami na sebje czahnyła. Sapoczeschtaj hromadźe wobkhadźecz a czim dale, czim bóle jeju djabol do swojich syczow sapschedźesche. Hdyž běsche hižo swědomje wobeju dospołnje wutupjene a njeběschtaj khmanej hrěchu wuczeknycz, wuczinjeschtaj, so hromadźe wumrjetaj. Dźěschtaj njedźelu, na Boži dźeń do parka; najprjedy tsělesche mandźelstwołamar swoju lubizu, ale ju njetrjechi, wutsěli jej wobej wocži. Wona nutrnje proßysche, so by jej druhu kulu do wutroby tsělił, ale wón hižo ležesche w sněsy morwy; sebje běsche derje trjechił. Po wóßom dnjach namakachu wobej w sněsy. Ju pschenjeßechu do khorownje. Dyrbjachu jej smjerske stawy wotrěsacz. Žałostne su sczěhwki hrěcha! Komu je so wjedło najhórje? Wudowje samomórza, kotraž je swojej swójbu do najwjetscheje bědy padny — abo bědnej žónskej, kotraž slepa w khorowni ležesche — abo tomu samomórzej, kotryž so wrjeßny do teho njewuhaßliwego wóhnja, „hdźež jich czerjw njewumrje a jich woheń njehaßnje“? Rossudźcze sami!

S blska a s daloka.

Schiwórtk, 13. januara, pop. 3 hodź. seńdźe so w Sserbskim domje **konferenza serbskich evangelskich duchownych** k swojemu synskemu poßedźenju.

W **Bukezach** běchu so 3. dźeń hodow serbszy studowazy k swojej hodownej skhadźowanzy sschli. Dopołdnja a popołdnju soběrachu so s nadawkami a dźěłami studowazeje mkodźiny. Wjecźor wuhotowachu sabawu s pomozu Bukecźanskeho zyrkw. khora, kotryž naß s rjanymi serbskimi spěwami swjeßeli, tež s jenym solom. — By rjenje było, bychu-li Sserbja tajke składnoscze prawje wužiwali, hdźež móža so s naschej studowazej mkodźinu sejcz a sesnacz, wołebje tež spósnacz, kajke je jeje dźěło a prózowanje!

Samolwity redaktor: farař Wyrgacz w Roßaczizach.
Czischcz a nakład: Ssmolerjez knihiczischczérnja, sap. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

---

a dobycze dacz, — wschak jeho woni wschitzy proscha, — wschak jim wschěm jeho słubjenje płacza, wschak je wón wschěch ludźi Bóh a Wótz. Jenož tón so da samolicz we swojich modlitwach psches tajkele myßle, kiž Boha teho Knjesa dźerži sa to, so so wón po naschich człowskich žadoscżach, po naschej woli dyrbi słožicz; so wón dyrbi naschej sebiczíwoscżi pomhacz, po naschim krótkim rosomje na swěcze a ludach knježicz. Schtož naß, słabych, hubjenych ludźi husto do wulkich wuskoscżow a czěßnoscżow pschinjeße, to tola njetrjeba hischcze teho wschehomózneho a wschehowědomneho Boha a Wótza do wuskoscze a czěßnoscze pschinjescz! To je wěscze, so dobycze we tej žałoßnej wójnje chzychmy my a chzychu tež naschi njepschecżeljo wot Boha sebi wuproßycz — a tak, schtož běsche sa naß dobycze, to běsche sa naschich njepschecżelow poraženje a schtož běsche sa naß poraženje, to je sa naschich njepschecżelow dobycze. To je so wscho bjes dwěla po Boże woli stało. Schto je tón Knjes s naschim ludom we spoczatku wójny chzył, smy wschitzy, abo jenož czi, kiž njejßu teho Knjesa s woczow puschczili, widźeli. Haj, to běsche Boża wola, nasch lud dyrbjesche kaž psched 400 lětami zylemu swětej swěczník bycz, na kotrymž tón Knjes chzysche swojemu swětku swěczicz dacz. Ale, ale — jow płaczi to poroka polne słowo: „wy scze njechali“. Nasch lud je so psches te prěnje wulke dobycze dał wopojicz s tym napojom hordeje njewěry — a hrěschneje hordoscze, so je tule tseczu prostwu swjateho wótczenascha pscheměnił a swjerczał do teho; nascha wola so dyrbi stacz kaž na semi, tak tež na njebju! S tym su so sapoczałe Boże sudźenja. Sapałoscz, bjesbóznoscz, mamonarstwo, — tak so je naß tón Knjes podał do rukow naschich njepschecżelow, so bychu czi nad nami knježili, dokelž njejßu chzyli dacz naschemu Bohu a Wótzu nad nami knježicz; dokelž njejßmy so pokorili pod jeho wschehomóznu prawizu, dokelž njejßmy so podali do jeho swjateje wótzowskeje wole.

Luby czitarjo! Wěř mi, moja wutroba mi krwawi, hdyž ja tole pißam. A jeli so so to twojeje wutroby dótka, dha bych cze proßył, so by stykył so mnu swojej ruzy, a mój hromadźe psched teho Knjesa, nascheho njebjeskeho Wótza stupiloj s tej prostwu: Twoja wola so stań, kaž na njebju tak tež na semi, tež na naschim ludu. Pomhaj, so by po twojej woli njeßł, schtož sy jemu czežke napołožił, psches twoje khostanje so nakasacz dał a pytał pomoz najprjódzy sa duschu, so wustrowi we wěrje, lubosczi a nadźiji! —

(Pschichodnje dale.)

Czißło 3.
16. jan.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjej knihiczi schczerni w Budyschinje a placzi schtwórtlětnje 1,50 hr. s portom.

Dyrbimy ßwěczicz! Knjes to chze!

Knjes je nam dal ßwoje jaßne ßwětło a praji: Wy sće ßwětło ßwěta! Sswětło mamy jenož wot njeho a jenož tehodla, so bychmy na pucz wumožerje kedźbowali a druhim ßwěczili. Wón njecha ßwoje ßwětło poddußyć. Wón chze, so by jaßnje ßwěcziło. Je to s wulkim žohnowanjom. Komu je ßo Jeho ßwětło dostało, tomu je ßo wulkeje lubosćze dostało. Sswětło njepostaji žadyn rosomny człowjek pod ßudobjo, pod blido, pod lawku! Ssól je k tomu, so by woßelila jědźe, je ßłódne a strowotne cźinila. Sswětło je k tomu, so by w cźěmnosćach ßwěcźiło, so bychmy w cźěmnosćach njeschkodowali, njepadli, njehinyli. Schtož je k požohnowanju date, to Knjes šnicźicz njecha. **Tak ßwěcz wasche ßwětło psched ludźimi!** Ludźo to wjedźa, so dyrbiće něschto nadjeńiskeho měcz, so macze ßwětło evangelija. Ludźo na waß hladaja a na waß kedźbuja. Jedni na waß kedźbuja, so chzedźa něschto pěkneho widźecz, schtož ßami nimaja. Jim ßo skutki ßwětła lubja a chzedźa po nimi cźinicz. Wotcźakuja wot waß něschto kraßneho, wschak macze wot Knjesa ßwětło! Druhy na waß hladaja, so bychu waß wótsje kritisowali. Tucźi ßwětła radźi nimaja. Poßudźa waß, pytajo, schto móhli wam wutykowacz. Swjeßeli jich, hdyž waß widźa hrěschicz, hdyž jim njeßwěcźicze, ale skutki cźěmnosćze sesfucźicze. **Tak ßwěcz wasche ßwětło psched ludźimi!** praji tón Knjes, tón miłosćiwy daricźel ßwětła. Sswěcźcze, so ludźo wasche skutki widźa, so je wasche žiwjenje s wußwědźenjom, so lubujecze ßwětło, a so w ßwětle khodźicze; so wasche žiwjenje kritiki pschehßwědźi, so waß njesprawnje poßudźa. Knjes njecha, so bysche ze ßwojim ßwětłom do ßwojeje komorki salěsli, w kotrejž ßo modlicze. Psched ludźimi dyrbi wasche ßwětło ßwěcźicz. Knjesowi wučźobnizy dyrbjachu wschitkim narodam ßwědźenje podacz a je wučźicz wschitko sakhowacz, schtož běsche jim Knjes pschikesał. Njemóžachu jenož w Jerusalemje wostacz mjes sabinjenymi wowzami s domu Israelskeho. Njeßměmy sa ßebje sakhowacz, schtož je nam Knjes sa mnohe dal, schtož je milionam se žohnowanjom. Mý bychmy winowaćźi byli na krwi druhich, kiž njejßu w cźěmnosćach widźeli a ßu do bjesdna sapadnyli. Knjes je nam nadawk dowěril, so bychmy jim ßwěcźili.

So bychu waß wschitzy ludźo widźeli, kiž ßu wokoło waß žiwi! So bychu widźeli wasche žiwjenje, wasche skutki! Wschak je wam Knjes dowěril jaßne ßwětło, kiž ßo wschudźom pschedobywa. Njeßměsch ßo s nim khwaliźz, jenož njech ßo ßwěcźi. Zyle twoje žiwjenje bórsy kóždeho pscheßwědźi, so ßy žiwy w ßwětle. Tak rucze, haß ert wotewrjsch, budźo sesnacz, ßu-li twoje ßłowa pschijate s ßwětłom abo niz. Schtóž ma ßwětło wot Knjesa, a ßebi je wutrobnje waži, tón je sakrywacz njemóže — a — njebudźe. To je wola Knjesowa, so bychmy tež my ßwědkojo byli; ale ći, kiž ßu wokoło naß žiwi, nimaja wot naß jenož dobre ßłowa ßłyschecz, ale tež nasche dobre skutki widźecz: Płody wěry a lubosćze, płody Ducha.

Nasche žiwjenje dyrbi doßwědźicz, so je nascha wěra žiwa, so nasche nabożenstwo njeje jenož ßame próśdne mjeno, ale so je móz. Nasche jednanje dyrbi wo tym ßwědźicz, so ßo k žiwemu kschesćijanstwu wusnajemy, kiž naß se ßwojej mozu wobkrjeźi. Ludźo dyrbja widźecz, so ßo radźi ßwojemu Knjesej podawamy a ßwojemu kralej a radźi Jeho ßłědujemy. Zyrkew mjenuje Knjes sloty ßwěcźnik, ale Jeho ßwětło dyrbi ßo na nim jaßnje ßwěcźicz. Sswětło Jeho chze cźinu rosehnacz. **Ssmy s tajkim**

słotym ßwěžnikom, na kotrymž Khrystußowe ßwětło jaßnje ßwěći? Mamy w Jeho jaßninje widźicź Boha. Jeho wulkosćź a wěčnu lubosćź; Ssyna Božeho w Jeho mikosći a kraßnosći, ale też ßebje w ßwojej kniczomnosći a bědźe, a ßwět, w kotrymž ßmy žiwi, so pycha wulkeje kultury w słym leži. Wažimy ßej teho jaßneho ßwětła a chzemy, so by nascha zyrkeŵ była je słotym ßwěčnikom, ſ kotrehož Khrystußowe ßwětło ßwěći? Mamy ludźi, kotrymž jara jaßnje ßwěći, ale woni sanidźeleja wočźi, abo wumyßleja ßebi pscheßłónčnika. Drusy ßu pódla Khrystußowego słowa radźi wužiwali ßwětło wědomnosće a ßwojeho rosoma. Někotsi bychu rady jaßne ßwětło podußyli, sda ßo jim pschejara wótre; jaßnje wobßwětluje Jesußa ßameho a pokasuje nam Jeho jako Knjesa a nascheho Boha a to ßo jim njespodoba. My chzemy, so by nam jaßnje ßwěćźiło, my ßej je njechamy se ßłónčnikom człowsteho mudrowanja wobsćěnicź a hdy by też ßwět tajke rosumy mjenował — pokračźowanja. My wusnawamy ſ zyrkwju Khrystußowej, so je Jesuß tón Knjes nasch Bóh.

Ale ßwět to dyrbi nad nami widźećź, so ßmy Khrystußowi! Tak ßwěćź wasche ßwětło pched ludźimi, so widźa wasche dobre skutki. Nascha zyrkeŵ ma se słotym ßwěčnikom bycź, ſ kotrehož Khrystußowe ßwětło ßwěći. Je tenu tak? Widźi nasch Knjes, widźa ludźo nasche dobre skutki, skutki ßwětła? Kritika nascheje zyrkwje je srudna. Wutykaja nam, so je pola naß widźećź mnoho ßwětowstwa, njewěry, symneho sadźerźenja k Božemu słowu, sa kotrež ßu naschi prjedowniźy mnoho czerpjeli; mamy pjećźa ludźi, kiž ßu žiwi w njećźistosći, we wopikstwje, w khartowanju a w njekasanstwje; mamy pjećźa ludźi, kiž po korčźmach ßydaja ale do Božeho domu njeńdu, Boži dźeń njeßwjećźa; mamy pjećźa młodych ludźi, kiž ßo w ßwětnym žiwjenju dospołnje druhowěrźam runaju. Njeje to kritika wěrna? A nasch Knjes chze: Tak ßwěćź to wasche ßwětło pched ludźimi, so widźa wasche skutki — dobre; a widźachu — mnohe skutki cźmy, cźěła a ßwěta. **Běda człowjekej, psches kotrehož pschińdźe pohorschenje!** Nasch Knjes chze měćź zyrkeŵ rjanu, bjes blakow a brudow, kiž by ßwětej była ſ požohnowanjom. Běda człowjekej, kiž słoty ßwěčnik sanjerjedźi a womasa, na kotrež je nasch Knjes ßwoje ßwětło stajił. W Jeho ßwětle mamy ßami ßwětło měćź, a ſ jeho ßwětłu druhich wjesćź. Jemu druhich sdźerźećź. Jeho wyßoki sanměr je, so bychu cźi, kiž widźa nasche dobre skutki, nascheho Wótza ßławili, kiž je w njebjeßach. Mi je ßo dostała ßmilnosćź, dyrbju Wótza njebjeskeho ßławićź we wutrobnej dźakomnosći, ale mam k tomu też druhich wjesćź, so bychu też Wótza ßławili. Nasche skutki, nasche wußwědźenja, nasche žiwjenje ma druhich pscheßwědźićź wa wubjernosći Khrystußowego ßwětła, wo mozy Jeho wěrnosće, wo požohnowanju žiwjenja ſ Boha, so bychu też woni Boha spósnali, k njemu ßo wobroćźili, so bychu ſ Khrystußowym ßwětłom wobßwěćźeni, ſ Božim duchom poßwjećźeni a w duchu a we wěrnosći Boha chwalićź móhli.

W měsće shaßnychu nadobo wschitke elektriske ßwězy. Schto je ßo stało? Wotmołwa je łohka: Prud je pschetorhnjeny! Njeje sjednoćźeny ſ elektriskej zentralu. Tak rućźe, hačź budźe ßo rostorhnjenje wotstronićź, budźa ßwězy saßo ßwěćźićź. — Nasch Knjes je žórło wscheho ßwětła a ßwětło ßwěta. Ta zentrala ßwětła — je ßłónco sprawnosće. **Njedźiwajće ßo, so cźi njeßwěćźa, kiž dawno nimaja sjednoćźenstwa se žiwym Knjesom a ßwojim Bohom.** Móžemy jara sdźěłani a wuženi bycź, njebudźemy-li sjednoćźeni ſ Khrystußom, njebudźemy nihdy ßwěćźićź, a bychu-li ßo też nasche lampiczki je słotom a ßlěbrom błyskałe. „Žadyn njmóže ke mni pschińćź, khiba, so by jeho mój Wótcźez, kiž je mje póßłał, pschiwjedł.“ Tak praji nasch Knjes Jesuß. Pschejemy wam wschěm, lubi bratsja a lube ßotry, so by waß Bóh k žórłu ßwětła, jeniczkemu a móznemu, pschihnuł, so bysćźe wostali po zylym žiwjenju wsjednoćźenju ſ Khrystom a druhim ßwěćźili. „Schtóž nima Ssyna Božeho, nima žiwjenje.“ — Kak by móhł morwy — ßwěćźićź a bycź ſ požohnowanjom! Wostańćźe w Nim, w Khrystußu, so by jeho ßwětło, Jeho Duch wschitke wasche chzyće, myßlenje, rěćźenje a cźinjenje pschestupiło. Budźćźe se ßwětłom!

* * *

Na wyßokej ßwěttowni jaßwěćźachu kóždy wjećźor hobrske ßwětło, so bychu łódźe pched skałisnami warnowane byłe. Nas w nozy pytny straźnik, so ßwětło wěźe schěroki ßwětły pruh na morjo njewupschesćźěraische. Hnydom dźěsche horje a pytny, so miliony ßnadnych muschkow dozyła swonka wokno pschikrywachu. Rano widźesche, so běsche ßo w blikosći łódź rosbiła. — Pomjatujćźe ßej, so móža cźasto też ßnadne smylki, małe njekedźliwosćźe a wschelake nahłosćźe ßwětło, kiž sćźe pschijeli a kiž ma druhim ßwěćźićź na puću do njebjeskeho pschistawa, sasćźěnowacź a sakrycź a potom njebudźećźe jim ſ požohnowanjom, ale cźasto ſ pohórschenjom.

S cźaßopißa „Cźěskomorawska Jednota“ 1920, str. 104 ßl.

Hody.

(Pokračźowanje.)

To Kudźeliz storschej storo sa sło wsaschtej, a ju pscheproschesćźkaj, so by pschischła a też ras nana a macź k schalzy hodowneho kofeja — barlinskeho — ßobupschiwjedła. Schalka dobreho khofeja se skibku tykanza abo ſ woßuschkom tola nihdźe lěpje njeßłodźi, hačź pod hodownym schtomikom, a něhdźe ßo też lěpje njebjeßeduje, hačź hdyž ßo na hodownym schtomiku ßwěćźki ßwěćźa.

Marka pschilubi a ßo roßžohnowa, domoj khwatajo, dokelž bě hižo posdźe.

* * *

Hody ßu ninro, rjane hody, też pola Kudźeliz a ßußodźiz! By drje rad wjedźał, kajke to běchu a schto ßo tam podało? Hlaj, to dyrbisch najprjedy ßam sbožowne, haj sbóžne hody ßwjećźićź pod Božodźěsćźowym schtomikom! Potom budźesch ßam něschto sacźuwacź wot teho hodowneho wjeßelenja, kotrež pschi Kudźeliz hodownym schtomiku domach běsche. Njebě to žane juskanje a wołanje, oh ně! To wjeßelenje wukhadźesche ſ teho měra, kotryž ta wutroba ma, hdyž ßo wě ſ Bohom Knjesom a ſ lubymi wujednana. A tutón měr njebě Božu nóz tam tón jandźel Bethlehemski jenož pschipowjedał, ně, tutón měr bě ßo jim wobradźił woprawdźe: nanej, macźeri a ßynej a tak ßobu też Marzy! A to wutrobne, dźakne wjeßelenje sjednoćźesche jich wschěch a dźěłesche ßo ßobu, schtóž Kudźelizom sastupi. Woßebje měješchtaj Marzynej starschej dźěł na tym. A tuto hodowne wjeßelenje njećźinjesche wjele ßłowow, a to niz jeno mjes starschimaj a ßynom a mjes starschimaj wobeju domow, ně, też mjes Janom a Marku. Schtóž bě měnił, so to nětk hody hnydom ßlub, bě ßo wulzy mylił. Haj, ßnano mjes ßobu ßebi nicźo wuprajiłoj njejstaj a doprajiłoj, khiba chzesch tu rěćź radosćźepołneju wóćźkow, kotrejž ßo husto tak ſ cźicha do ßo sahladaschtej, sa něschto tajke měćź. A starschej wobeju domow ßo też se ßłowćźkom wscheho teho njedótknyschtaj, a tola ßo srosymjeschtaj. A tuto srosymjenjenje namaka sronkneho snamjenja w tym, so niz jeno ßußodźiz starschej ke Kudźelizom na hodowny khofej pschińdźeschtaj, ně, też Kudźeliz starschej pobyschtaj pola ßußodźiz na hodownym khofeju, a taj młodaj běschtaj wjećźor pak pola Kudźeliz pak pola ßußodźiz. A tak ßo minychu te wjećźory pschebórsy a Janowy cźaß też. Dźeń 3. januara wón saßo wotjědźe do Barlina.

Srudoba dźělenja drje bě pola wschěch jako Jan starschiski dom wopuschczi, pschewodźany wot stareho Kudźele, tola tuta srudoba njewjedźesche niczo wo starosczi. Tón wotkhadźazy kaž czi domach sawostawazy běchu ßebi bjes wscheho parjenja wěsczi, so ßo jedyn wo teho druheho wjazy s tej starosczu staracź njetrjebachu, kotraž bě jich do hód tyschila. To hodowne wjeßelenje trajesche dlěhe hacž hodowny ßwjedźeń, dokelž bě to wěrne. Ani domach, — tež Marka bě pschischla, — ani pschi wotjědźe na dwórnischczu njebu s jenym ßlowczkom sponnjene na to, schtož dale patoržizy wróczo. Wschitzy wjedźachu, so je to nimo na pschezo a duž ßo polni nadźije sa pschichod dźělichu.

Jan dyrbjesche hacž do 1. haprleje hischcze pola Barlinskeho mischtra dźěłacź, potom pak sažo do domisny pschińcź a tu, ßnadź w měsczе, ßnadź we wjetschej wßy we wjetschej tyscherni ßo dale wudospołnjecź, doniž potom njeby ßam na ßwoju ruku sapočał, wěso na wßy, kaž běschtej starschej se ßynom psches jene. Marka — ras tež jeje starschej — bě wjazy ras pschi tajkich wuradźowanjach wo pschichodźe pódla byla a bě s zylej wutrobu s Kudźeliz maczerju sdychowala: „Sechze-li Bóh luby Knjes!“

A tak je Jan wotjěł do Barlina. Kudźela je ßo domoj wrócził a maczeri, Marzy a jeje starschimaj hischcze ras wot Jana wjele dobreho prajił.

Hody w protezy ßu dawno nimo, a tola ßu hischcze hody pola Kudźeliz a Marki. Schtomik je drje se sstwy won, a tola je wschěm tsjóm kaž hody; ßu tu tola huscźischo wschitzy tsjo hromadźe tak na wjeczor abo tež njedźeln popołdnju, tón dźeń pak zyle wěsczе, hdyž je listynoscher list s Barlina pschinjeßł, pak Kudźelizom pak Marczy. A to bě wob tydźeń wěsczе junkróczź! A tež czeta bě ras pißała, so je ßo nad Janowym lisczе a darje k narodninam wulzy swjeßelila, a bě mjes druhim pschispomnila: „Wam drje je ßo tam domach hody woßebite „Boże dźěczo“ wobradźiło!“ Czi tsjo tu domach wjedźachu, kak wulke bě tute woßebite „Boże dźěczo“ było a wjeßelachu ßo s nowa na tym s wutrobnym dźakowanjom, czakajo s dowěru na to, schtož Bóh luby Knjes jim nětko w nowym lěcze hischcze k tomu wobradźi. Kak rjenje běchu tola silvester, wschitzy hromadźe Boži dom wopytawschi, pschi schtomiku, kotryž ßo pschi ßwětle Janowych barlinskich ßwěczkow sybolesche, ßwjecźili a potom tež sažo Nowe lěto. Duzy kemschi bě Marka hižo pschiběžała a namej maczeri a Janej Boże žohnowanje sa to nowe lěto pschała. —

(Pschich. dale.)

Pschezo nowe hody.

Nasch nißionar Guth, kiž bu jaty a khory s druhimi němskimi khorymi wot Jendźecźanow s Afriki po łódźi wotwjeseny, wot czornych wojakow s kolonijow tole powjeda:

„Po wulkim napinanju ßo k měrej lehnychmy a njedźiwajo horzoty, bolosczow a twjerdeho lěhwa na łódźnym dnje skónczнje wußnych. Duž bě mi njejabzy, kaž bych hodowne spěwnje sa-ßłyschał. Ja měnjach zyle jaßnje srosumicź: „Czicha nóz, ßwjata nóz“. To njebě wuprajicź, kajte spodźiwne czucze psches nje-pscheńdźe; mi bě, kaž był psches morjo do lubeje domisny pschenjeßeny a widźał wupyscheny Božodźěsczowy schtom a ßłyschał nasche stare lube hodowne spěwy. Niczo wjazy wo bolosczach, horzocze a twjerdym dnje na łódźi njeczujach. Hischcze pol spizy ležach, duž s nowa ßylnje spěwanje sapocza. Něłko ßo sebrach, to njeběsche žadyn ßón, to bě woprawdźe: tu ßedźachu czi czorni Juzroafrikanszy, tu ßedźachu naschi njepscheczeljo a spěwachu němske hodowne spěwy. Nascha straža běsche tsělbu s natykunjenym bajonetom na sejěhnu složiła a ßobu spěwasche, a němszy wójnszy jeczi ßobu janeschowachu a wonkach žołmy schumjachu kaž pschewod byrglow. To wschitko spodźiwnje pschesjene won do indiskeho ozeana klinczesche a kaž sdychnjenja k njebjeskemu Wótzej horje stupasche: Měr na semi!

Tak jedyn hodowny spěw po druhim spěwachmy, my sabychmy, so ßmy jeczi, a nam běsche, kaž bychmy wschitzy něschto wot teho měra sacźuwali, kiž je Jesuß nam pschinjeßł. Pschetož my w naschich strażowarjach niz wjazy ßwojich njepscheczelow widźachmy, ale naschich bratrow, wono běsche, kaž by njewidomny swjask, kiž wschitkich człowjekow sjednoczuje, naß wjasał.

Po spěwanju hnydom ßo praschachmy, swotkał tola nasche spěwy znajeja. Duž sa-ßłyschachmy, so ßu czi czorni w němskich nißionskich schulach roswuczowani a tam tele spěwy nawuknych. Tak woßrjedź wójny a njewoczakane něschto wo žohnowanju shonichmy, kiž němske nißionstwo podawa, a jemu ßo sa kraßne

Wótcze nasch, kiž ßy w njebjeßach . . . .

(Pokracźowanje.)

Luby czitarjo! tón muž, kiž tole pische, je we ßwojim žiwjenju shonił, kak khlěb khudoby ßłodźi, — ja ßo nje-hańbuju tole wuprajicź, ja ßym shonił, schto to rěka, we schuli kschiza pobycź psches khorosczі ßwojich lubych domjazych, dźěczi, mandźelskeje, — schto to rěka, hdyž psches jich ßmjercź tón Knjes ßwoju prawizu na ramjo położi, — ja ßym shonił, schto to rěka, khory, hubjeny, ßłaby, wopuschczeny na ßwoje stare lěta wostacź a to hischcze w tutym žałoßnym, hrósbnym czaßu — ale wěř mi, niczo druhe njeje mje wot sadwělowanja sdźeržało hacž to, so ßym pschezo sažo krucze, ßwěru s zylej wutrobu ßo na to spuschczał: Boże Wótcze! tole wscho je jeniczzy po twojej woli mje potrjechiło, hacž ßym ja sažłużił, abo niz, a tak chzu ßo tež s tym troschtowacź, so po twojej wótzowskej woli mi, twojemu dźěsczu, wscho, wscho k lěpschemu ßłużicź dyrbi, pomhaj mi k temu, so twój wostanu, twój hacž do kónza, so by měł na mni jene wot tych dźěczi, kiž je twój ßyn Jesuß wumohł, warbował a dobył, so bych jemu podobny był, woßebje w tym, so sa tym steju, wo to ßo modło: twoja wola ßo stań! We tutych prěnich tsjoch prósłwach ßwjateho wótcźenascha móżemy jara loyko spósnacź, so, hdyž ßo we duchu a prawdźe modlimy, we stopach Jesußa, nascheho Sbóżnika, khodźimy, sa nim ßłědźimy, haj ßo s nim modlimy. Wón naß jow wjedźe pschezo wyschsche a wyschsche hacž je naß w tutej tsecźej próstwje pschewjedł k wutrobje nascheho njebjeskeho Wótza, so ßłyschimy a czujemy, kak ßo wona we lubosczi hori, kak wona we ßwojej wótzowskej woli we wschěm jeno sa nasche czaßne a wěczne sboże ßo stara. Tak daloko naß tón Knjes wjescź chze, abo tak blisko naß wón k naschemu njebjeskemu Wótzej pschiwjedźe, so ßo zyle jeho ßwjatej woli podamy, naschu wolu jeho woli podczißnjemy, haj, niczo druhe nochzemy, khiba to, schtož tón Knjes chze, kotremuž ßo móżemy jako jeho dźěczi dowěricź a ßo wjeßele a wěsczе na njeho spuschczecź, tež schtož sastaranje nascheho semskeho žiwjenja nastupa a tak ßměmy stroschtnje a dowěrjenja polnje spěwacź, proßycź a ßo modlicź:

Wótcze nasch, — — nasch wschědny khlěb daj nam dźenßa.

My njejßmy jenož dyß a dyß hosczo teho Knjesa; my ßmy dźěczi, kiž sa blidom ßwojeho njebjeskeho Wótza wschědnje ßydaja; kiž wschědnje wo sežiwjenje ßwojeho czěła, sa jeho sastaranje proßycź a ßo modlicź dyrbja; kiž ßu jenož wot teho žiwi, schtož Boża wótzowska ruka jim skiczi we lubosczi a ßmilenju. Hdyž naß nasch luby Sbóżnik

hodźiny posběhnjenja a natwarjenja w tamnym wuskim łódźnym rumje djakowachmy, kotrehož běchmy sa czaß žałoßneje wójny tak dołho dyrbjeli parowacź.

Lěkarjo we wulkej wójnje.

We wulkej wójnje běchu jich 24 000 lěkarjow w Němskej w ßłužbje wójska, a to 2 tsecźinje w polu, jena tsecźina w domisnje. Jako ßo wulka wójna ke kónzej bliżesche, bě jich jenož hischcźe 18 325 lěkarjow sa wójsko; tak běschtej ßmjercź a khorosćź mjes lěkarjemi sakhadźałej; běchu to hischcźe 11 585 w polu a 6 740 w domisnje. 562 lěkarjow padźe w polu, 763 semrě na khorosćźe, 2194 bu sranjenych, 467 shubjenych (vermißt). S němskeho wójska pobu jich 19 461 246 woßobow pola lěkarjow. S tutych bu sa ßłužbu khmanych w 1. lěcźe wójny 88,7 wot sta, w druhim 91,3 wot sta, w tsecźim 91,8 wot sta a w poßlednim lěcźe 92,8 wot sta. Dźěławośćź lěkarjow samóh, so tuberkulosa we wójsku bóle a bóle wotebjerasche. Liczba na pluzu khorych spadny wot 7066 prěnjeho lěta na 6865 druheho, 5526 tsecźeho a na 3929 poßlednjeho lěta.

Zyrkej a stat.

S wulkim ropotom je sakski ßejm ßwoje dźěło na ßwjedźenju sjewjenja saßo sapoczał. Kak mohło to też hinak bycź!? A tymaj namjetomaj dla pjenjes, kotreź ma ßebi zyrkej po sakonju a prawu žądacź, je wyschnosćźe je ßłowami wotmolwiła, kotreź ßu wscho druhe, hacź pscheczelne. Tola njetrjebamy drje nadźije spuschcźicź, so wubjerk, kotryž ßo s tutej wězu na dale sabèracź, hinajscheho puczа namaka. Sewak tola pomha, s nowa sasyglowacź łamanje sakońskeho prawa a tehorunja wohanicź myßl sozialisma, kotraž je tola nětle heßło, też nascheje sozialistiskeje wyschnosćźe. Kóždemu rune prawo, kóždemu to ßwoje, to je tola myßl sozialisma — jenož hdyž ßo wo zyrkej a jeje sastojnikow jedna, je to po wschěm sdaczu hinak! —

W kraju je ßo tón ßwjedźeń sjewjenja, njech też bjes sakońskeho schkita drje wschudźom ßwjecźił, kelkož wěmy, a zyrkwinszy a kscheszczanszy smyßleni woßadni ßu ßo bohacźe na Božich ßłužbach wobdźělili a też na hodownym wobradźenju sa Knjesowe missionstwo mjes póhanami. Kak mohło to też hinak bycź!

S bliska a s daloka.

S **Noßacźiz.** W sandźenym s Božej pomozu dokonjanym lěcźe 1920 bu tu 12 evangelskich dźěcźi wutschcźenych, lěto prjedy 9, a konfirmirowanych 6 (9). Wěrowanjow bě 3 (8). Semrěło je jich 6 woßobow (5), mjes nimi njebě žane dźěcźo. K Božemu blidu pobychu 638 (568) woßobow, 30 s nich domach, a to 261 mužskich a 377 žónskich; je jich to wo 70 wjazy hacź lěto prjedy. Pschi powschitkownych prjódkpißanych kollektach bu nawdate 902 hr., pschi dalschich 238,80 hr., wscho hromadźe 1140,80 hr. (890,95 hr.). Nimo teho je ßo nawdało sa missionstwo mjes póhanami 655,00 hr. (390 hr.); sa Gustav-Adolfowe towarśtwo 70 hr., sa smutskne missionstwo 10 hr., sa pomozne skutki kopjenka Nachbar 11 hr. Tehorunja je nascha woßada lětsa pomnik sa ßwojich podnjenych poßwjecźiła, sa kotryž nimale 10 000 hr. dobrowólnje nahromadźi a sapłacźi. To sandźene lěto 1920 bě to prěnje, so ßo wjazy Walowy, Noßacźiczanski dźěl, do nascheje woßady nielicźachu; s tym je ßo liczba duschow wo něhdźe dźeßatk ponižiła. — Nowoléto je nascha woßada s Božej pomozu nastupiła a ßo na ßwjedźenju sjewjenja s nowa jako misionska woßada, wujnała, na wołtarju tehoj Knjesa wopruju 1156,65 hr. sa jeho missionstwo.

„Mißionski Poßol" sforźi w ßwojim poßlednim žißle, we dezemberskim, so je liczba cźitarjow wotebjerała. A tola pschikhadźa wón nětko hižo 70 lět do ßerbskich domow. Snadna płacźizna — zyle 3 hriwny! — njemóže tola na tym wina bycź. Tak tunjo lědma schto druhe wjazy dostawasch! Dźiwnje też, so ßamo we woßadach, kotreź ßu wopruwe sa mißionstwo, njeje ielko cźitarjow, kaž mohł to wězakowacź. Duž tola! Nochzemy ßo sdalowacź wot mißionstwa a jeho ßerbskeho Poßola! Chzemy wjeßeli byź, so jeneho ßerbskeho hischcźe mamy. Chzemy jeho do cźim wjazy domow witacź, hdyž měsho saßo nowy lětnik nastup a bórsy je ßwojim prěnim cźißłom noweho lěta k nam pschindźe. Też s tym spěchujemy ßobu dźěło Knjesowego mißionstwa! Haji, poßylnuja, sbudźuje tola Mißionski Poßol myßl mißionstwa!

R. w B. sa Sexagesima.

---

wo wschědny khlěb proßycź wucźi, dha wón s tym ßłowom wschědny khlěb wschě potrěbnosćźe měni, kotreź k naschemu sežiwjenju ßłuscheja, a saßo ßobu praji, so k naschemu cźělnemu sežiwjenju wjele a wschelakich potrěbnosćźow nusne njeje, tak so wschědny khlěb doßaha, nasche cźěło sežiwicź. S tym nam wón na wutrobu połoži, Bože dźěcźi ßu ponižne a wěrne we wužiwanju teho, schtož trjebaja sa ßwoje cźěło, sa ßwoje semske sežiwjenje. Ale njech je, schtožkuliž, schtož je nam nusne, schtož trjebamy, wo to nam dyrbi hicź, so to s Božeje sćźedreje ruki dostanjemy. Hdyž naschi ßerbszy wótzojo ßu khlěbej „Boži khlěb" narjekli, dha ßu s tym po prawom wuprajili, so wschitko, schtož k naschemu sežiwjenju trjebamy, ma to snamjo, tón sygl Božeje sćźedreje luboscźe, Božeho žohnowanja satłóczeny. Ssobu pak je nam psches to to kraßne prawo date, so wo wschitko, schtož trjebamy, nascheho njebjeskeho Wótza proßycź móżemy, haj proßycź mamy. Njeli je schtožkuliž trjebasch, schtož cźi pobrachuje k twojemu sežiwjenju, sastaranju twojeho cźěła, twojeje ßwójby, twojeho powołanja, hospodarśtwa, twojeho luda, twojeho wótzneho kraja, wsmi to troschtnje na twojej ßo modlazej ruzy a pschinjeß psched wobliczo twojeho njebjeskeho Wótza. Ach! niz teho dla, so by jeho ßnadź łopomnicź chzył, so je na tebje, na twoje potrěbnosćźe sabył, ale so by jemu prajił, ty jako jeho dźěcźo cźěkasch jenicźzy k njemu a chzesch jenož wot njeho pomoz, žohnowanje a wscho, schtož trjebasch wuproßycź. Niz so by jemu s twojimi skóržbami ßnadź poroki cźinił, so wón tebi, ßwojemu dźěsćźu, da tradacź we khudobje, khorosćźi, stysku, kschižu, — ale so by we dźěcźazym dowěrjenju do jeho ruku połoził wschitku ßwoju starosćź, so by jemu, kaž lube dźěcźo ßwojej lubej macźeri wokoło schije padnyło, a tak troscht, směrowanje, pomoz namakało. Niz so by jako to a druhe, schtož tebje woßebje tłócźi a cźischcźi, ale so by wscho, do cźista wscho, a to wschědnje, schtož trjebasch, na jeho wutrobu połoził, a s jeho wótzowskeje ruki ßebi wuproßył. Duž prosch jeho też stroschnje, so by ßo na tebi ßmilił, jako tón bójski lěkař twoju khorosćź sahojił, twoje bolosćźe směrował, twoje khorołožo ßwjecźił sa to wołtarnischcźo, hdźež ßo ty jemu wschědnje podasch, so by jeho był a wostał. — Prosch jeho we ßwojej srudobje wo tón troscht, kotryž wón jako tón njebjeski troschtar wschitkim ßwojim srudnym, stysknym dźěcźom pscheczo sćźele, s jich wutrobow wosmje wschón njeměr a stysk a bolosćź, a je napjaty s tej njebjeskej sbóžnej wěstosćźu, so wón je ani wopuschcźicź ani skhomdźicź njemóže a wschědnje pschi nich wostanje hacź do kónza. —

(Pschichodnje dale.)

Czißło 4.
23. jan.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ćе
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew [illegible] F.

Sserbſke njedźelſke łopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjej knihiczi schczeřni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. s portom.

Njedźela Septuagesima.

Mtth. 20, 1—16.

Něhdy je Ludwig Uhland njedźelu rano pjecza ninto ßamotneho paſtwiſcheźe pſchiſchoł. Tam je klečazeho wowczerja wohladał, kotryž ßwoju raňſchu modlitwu ſpěwaſche. Hnuty Uhland najkraßniſchu pěßeń ſtwori, „wowczerjowy njedźelſki ſpěw“, kotryž móže ßnano w lubej ßerbſkej rěczi takle rěkacz:

1. To je dźeń Knjesowy.
   Ja ßym na polu ßam utłi.
   Swónczk raňſchi hiſcheźe jeniczki,
   Nětk tón tež wotmjelkny.
2. Tso modlo klečzu tu.
   O ßłódki bój, dych potajny!
   Kaž wulki lud njewidomny
   Měł ſo mnu modlitwu.
3. Njebjo je ßwjatoczne
   A cźiche bliſko, daloko,
   Kaž chzyło wotewricz ßo wſcho.
   Knjesowy dźeń to je!

Dźakowność ſa Božu dobrotu a poniżność pſched Božej wſchehomocu ſtej s tuteje modlitwy ßłyſchecz. Tej k radoſcźiwej nutrnoſcźi ßłuſchatej.

Nam je w Jeſußu njebjo wotewrjene. Ale wěſch ty, luby cźitarjo, tež, kak je wulki prědał a wuczeł Jeſuß dyrbjał wojowacz, ſo by wěru do Božeje dobroty do wutrobow wußywał? Wón je s wjazy pſchirunanjemi ſtwjerdujenym farijejſkim dyrbjał dowjeſcz, ſo **dobrota pſches prawdoſcz** dźe, a to pola Boha a cźłowjekow. Tak w pſchirunanju wo ſhubjenym ßynu. Tak w pſchirunanju wo farijejſkim a złoniku. A tehorunja, a to wołebje jaßnje, w pſchirunanju wo dźěłaczerjach.

My jara na **prawdoſcz** dźiwamy, ale najbóle, hdyž druhim Božu dobrotu njepopſchewamy, ßami pak ßebi pſchejemy, ſo dyrbi Boži ßud naß pſchepuſcheźicz, abo tež, kaž tón mórkotazy dźěłaczeř w naſchim pſchirunanju, Bohu porokujemy, ſo wón druhim to ßame nyto dawa kaž nam abo tež wjetſche.

Móznje je Jeſuß pſchecźiwo tajkej njeluboſcźi a wopaczności wo Božej hnadźe rěczał. Jeho ßłowo je kaž Boži błyſk, s kotrymž ſtworicźel mróczele dźěli, ſo bychu wulki kraj s deſchczom a dobrotu maczałe. Njech tež njewjedro jeneho cźłowjeka ſabije. To jeno wacźka wumrje ſa miliony ludźi a ſwěrjatow, kiž chzedźa ßo najěſcz a maja ßo deſcheźej a błyſkej ſa ßwoje wobſtacźe dźakowacz.

Błyſk Jeſußowego ßłowa je nowy ſakoń wot ſtareho dźěłik. Ssucha wuczba wo prawdoſcźi njewobſbožuje. **Dobrota dźe pſches prawdoſcz.** Bóh njecha ßudźicz, wón chze ßwój lud ſbóżny cźiniczz. Jeho błyſk je Jeſußa trjechił, ſo bychmy my po njewjedrje njebjo widźeli, wotewrjene njebjo Božeje dobroty. Tak ßmy dźěcźi noweho ßluba!

Rospomń ßebi to, luby evangelſki cźitarjo! **Dobrocźiwoſcz ſteji wyſchſche prawdoſcźe!**

S teho ßlěduje, ſo njeßmjeſch prawdoſcźe dla dobrotu ßwaricz abo prawdoſcz tam žadacz, hdźež by dobrocźiwy knjes (abo Bóh!) někomu wjazy dał hacz wón ßej ſaßłużi. Praſchej ßo jeno ſprawuje, hacz ßy wſcho woprawdźe ſaßłużił! Hanibuj ßo, hdyž pod Božej dobrotu pytnjez, kak njehódny ßy! Njewěſch ty, ſo cźe Boža dobrota k pokucźe wodźi? To je prawe japoſchtolſke praſchenje na naß wſchitkich!

Kschesćijanski prědař je jara spytowany, tu na politiske wojowanja pokasacź. Ale my chzemy ſo teho radscho wostajicź. Jeno to budź prajene, so je wulke njesboże nascheho czaſa w tym leżany, so wschitzy ſebi wyſoke prawa żadaju, dobrota pak s kraja dźe. Pschi tym lud wo stare ſwjate a lěpsche prawa pschińdźe.

Pomhaj Bóh nam saſo ke kschesćijanskemu porjadej! Dobrota dźe psches prawdosćź. To je nasche najſwjećźische prawo. W dobrocźe móżemy bratija a ſotry bycź, hewak niz. Hladajmy na Jesuſa a na jeho lubosćź k wschitkim. Jeho ſłowo budź nam ſwěza na pucźu dobroty! Kedźbujmy, so wón runje s tutym pschirunanjom wo mśdźe mśdźisku myſł mori. Wón ju niz jeno ſwari, wón ju zyle wotpokasuje. A wón je s tym dobył, je farisejskich sbił. To je też s teho widźecź, so nětko hordźi pschecźiwnizy kschesćijanstwa zyrkwi porokuja, so wone wěczmu mśdu lubi a s wěcznym satanamstwom hroże. Schto na to wotmolwjamy? Najprjedy, so njeje tak wěsćźe wucźinjene, so biblija s njeskóncznym khostanjom hroże. Dale dyrbi to a prawdosćź wobstacź, hdźež dobrota żaneho městna nima, to je pschi njepokutnosćźi.

Wón pschińdźe k ſwětnom' ſudu
Tych njepokutnych dla
Se żohnowanjom k ludu,
Kiž jeho Ducha ma.

Kaž ſo na ſwěcźe mśdá dyrbi po prawdosćźi placźicź a móże tu jeno s wuwsaczom dobrota wjazy dawacź hacź saſłużenu mśdu, tak też w Božim kraleſtwje prawdosćź wostanje. Ta je wěczna a njeſmjertna. Bjes njeje by wschitko wopaczne bylo. Kschesćijanske waschnje ma ſwoju mśdu w smutskomnym sbożu. Njeje pak dźiwnujschke, zyrkwi we wězy poroki cźinicź, w kotrejž noschi ſobuczłowjekojo tajku wulku winu maja, mjenujzy w żadanju wulkeje mśdy a sbóżnosćźe tu na ſwěcźe?

Něschto zyle hinajsche Jesuſ wucźi. Wón njeje **pschecźiwo** prawdosćźi. Wón pak je jenicźki, kotryž je wopravdźe njebjeſa saſłużił. Po prawdosćźi ſmy wschitzy shubjeni, a tuž ſmy wschitzy na dobrotu pokasani, niz na ſwoju prawdosćź. Mśdiska myſł by farisejstwo była. A tu Jesuſ s tym mori, so wón ju w ſwojim pschirunanju nadożuje, kaž je wucźeny prajił. Błysk Jesuſoweje wucźby ſamoprawnych trjechi. Mily deschcź jeho ſłowa ſo dźe sa sprawne ſwědomja, kotrež njepschińdu lohko k wěstosćźi, so jim Bóh ſwjaty knjes wodawa. Tajzy sprawni, kiž na ſebi żaneje dokonjanosćźe a hódnosćźe njewidźa, njech ſo do Božeje lubosćźe wukhowaja. Dobrota Boża dźe psches prawdosćź a ſud a dawa tajkim tyscheńym wutrobam měr, měr psche wschón rozom!

Sa to rukuje nam Jesuſowe ſłowo, też jeho pschirunanje wo dźěłaczerjach. Wěrny! Nascha pokuta a wěra budźe sa prawdosćź płacźicź, a nam budźe njebjo wotewrjene kaž tamnemu pobóżnemu wowczerjej. Hamjeń. T. w B.

Hody.

(Pokracźowanje.)

Dźeń 1. haprleje padźe do jutrowneho tydźenja. To bě protyka derje měniła! Tak móżesche Jan k jutram zyle s Barlina domoj pschińcź, jutry domach ſwjecźicź a hischcźe něschto dnjow ſej domach pschidacź a potom huydom wot domach ſo do njedalokeho městaczka pscheſydlicź, so by tam we wjetschej tyscheńni dale dźěłał, doniž — haj doniž ſam ſwoju tyscheńnu njewoczini.

Tomu bě pak wschelakich pschihotow hischcźe trěbnych, woſebje też teho, so ſo postara, so by ta nowa tyscheńnja też hnydom s tyscherjom tyscheńku dostała. Nó, s tutymi pschihotami bě hižo sapoczane, a njech też bu tutón pschihot w czaſu Barlinskeho pschebytka na khwilu pschetorhnjeny, hody bě s tym s nowa sapoczatk, a to tón njlěpschi, cźinjeny.

Běrtlk lěta bě ſo mjes tym saſo minyło. Hacźrunje ſo njebě ſłowczka wo lubosćźi a hischcźe mjenje wo ſłubje mjes młodymaj cźłowjekomaj piknyło, tola wobaj wjedźeschtaj, so je to tón czaſ poſłednjeho pruhowanja. Jan bě s tym krutym prjódkwsaczom do Barlina wotjěł, so nětk Marźy ſwěrny wostanje a so, jutry domojpschischedschi, k njej stupi s tym praschenjom: „Chzesch moja bycź na czaſ żiwjenja?“ A Marka bě jemu stroschtna to poſłednje „W Božim mjenje!“ do Barlina na pucź dała, ſebi wěsta, so Jan po nju pschińdźe a so wona jemu żane „ně“ njepraji.

A Jan wosta ſebi a ſwojemu prjódkwsaczu ſwěrny, njech Barlin jeho wabjesche a Barlinszy towarschojo jeho wuſměchowachu, dokelž bě tajki „philista“. Wuži kóżdu składnosćź, so by wscho, schtož trěbne, sa ſwoje powołanje sejnał, woſebje też maschiny a druhe nastroje.

Marka wosta Janej ſwěrna. Měnisch-li pak, so bu jej to jenož k wieſelu, ſo mylisch. Hdyž we wulkim Barlinje ludźo jedyn druheho njesnaja, je to na wſzy runje na wopak. Haj ſamo tak je, so cźe drusy lěpje snaja hacź ty ſam a so wjazy wo tebi wjedźa hacź ty ſam. To dźiwnje klincźi, je pak tonu tak. To trjebasch jenož „sady wokoło“ abo też „runje won“ shonicź spytacź, schto to tak „lubi pschecźeljo a dobri ſuſodźo“ wo tebi powjedaja, cźim bóle, hdyž ſy hischcźe na żeńtwu. Marka to ſamo shoni bjes wscheho naprashowanja. K cźemu bychu tu tola hewak też dobre cźetki byle! Jena pschecźelniza wo njej wjele wjedźesche, hacźrunje bě jara „daloka“, abo ſnadź runje tehodla; a jena ſuſodźinka njewjedźesche mjenje, wěsćźe drje tehodla, dokelž bě tak „bliska“, s najmjeńscha, schtož pucź a schcźěžku nastupa, njech też niz wutrobu. Tuteju schwarneju towarschkow „lubosćź“ k Marzy a k Janej bě ſamo tak wulka, so hinak njemóżeschtej, hacź so ju pschi wschěch rěcźanych ſłowach też w listach sjewischtej, kotrež pak sabyschtej — abo też njesabyschtej — podpiſacź. „Anonym“ to hewak mjenujesch. Njebych wjedźał, cźehodla bych tu hinak prajicź dyrbjał!

„Anonymnosćź“ je dźiwna wěz, je kaž khorosćź, pokoże ſo dźenſ tu, jutse tam, a saſo s městnami je kaž sakorjenjena; ſu wſzy, krajiny, kotrež pod njej cźerpja kaž pod khorosćźu kotruž njemóżesch sahnacź. „Anonymnosćź“ ſłabi cźłowjeka a to ſamo tak, so jemu mozy njedoſahaja, so by ſwoje mjeno pod list stajił. Haj, jeho ruzy stej tak ſłabej a tschepotatej, so zyle hinak pische, hacź hewak, haj druhdy ſamo ſam njepische, dawa druhim piſacź, byrnjesch to schulske dźěcźi byli. Schtóž tu wěz wobkedźbuje, pak spósnaje, so „anonymnosćź“ njeje khorosćź cźěła ale so je tu něschto druhe khore, duch niz, ale „wutroba“. So cźi „anonymni“ duchakhori njeſzu, to spósnajesch też s teho, so ſo wo nimi praji, so ſu kruteho khostanja hódni.

Njech je temu kaž chze. Tu bě też anonymnosćź! Tola schto chze ſamo anonymnosćź sapoczecź tam, hdźež ſu hody ſwjecźili niz jeno s ruku a móschnju ale s wutrobu, hdźež ſu ſebi wobradźeli s lubosćźu pod hodownym schtomikom, hdźež ſu hody ſwjecźili niz jeno jako ſłyscherjo hodownego evangeliona a khěrluscha, ně, też jako jeho cźinjerjo! Hubu stej ſebi skoro rósdrěłej, rósdrěłoj pak njesstej tón njewidomny swjask, kotryž wjasasche hižo Jana a Marku; wudźerża wscho kleskanje pschi płocźe, na kachlowej lawzy, haj ſamo to na kemschazej schcźěžzy.

Husto dosćź je to hinak, to derje wěmy; ale tu bě to tak. A njewjeſelisch ſo to na tym?!

Zyrkej a stat.

Sakski kultowy ministr sakroczuje dale njesakońszy we wěcach nabožiny. Je wukas wudał, so maja starschi pschi pschisjewjenju dźěczi do schule wożebje wuprajicź, so ſo na nabožnym roswuczenju wobdźěla, hdyž ſebi to pscheja. Tutón wukas je pschecźiwo sakonjej a prawu a je ſo tež pschecźiwo temu hižo sakrocziło. Tak je, tež w naschej Saksskej, so maja cźi starschi, kotsiž nochzedźa dźěczi do nabožneho roswuczowanja ſłacź, to pschi pschisjewjenju dźěczi wożebje wuprajicź; pschetož po sakonju je, so ſłuscha nabožne roswuczowanje do schule. —

Agitazija sa wustup s zyrkwje je wożebje nětkle jara žiwa, tež w naschej Łužizy. Wona dźěła wożebje tež s tym, so ludźi s wulkim zyrkwinym dawkom traschi. W tym nimaja tajzy agitatorojo hižo tehodla prawje, dokelž do zyła hischcze wěz dawkow sarjadowana njeje. Kaž ſo nětkle zyrkwine dawki sběrają, je jenož jene nakhwilne sarjadowanje. Kak ſo ta wěz sarjaduje, njeje hischcze wuczinjene, wěste pak je, so dawki tak wyſoke njebudu, kaž ſo to nětkle do luda trubi.

Tež to, so ſo nětkle žane wożebite schulske dawanje wjazy njesběra — s najmjeńscha po sdaczu a po mjenje niz — je jena agitazija pschecźiwo zyrkwi. Ludźom dyrbi to tak byćź, jako njebychu sa schulu niczo wjazy dawali, sa zyrkej pak tola hischcze telko a telko. Wopravdźe je pak ta wěz troschku hinajscha. So nětkle tak wulke statne dawanje placźisch, na tym je wina ſobu to, so stat schulske dawanje ſobu do statneho dawanja liczi. Tak nětkle kóždy, kotryž statne dawanje (Reichseinkommensteuer) dawa, s tym tež schulske dawanje dawa; a so tón dźěl, kotryž ſebi wot zyleho statneho dawanja schula žada, ſnadny njeje a tež byćź njemóže, to wucza wobstejnoscze.

Židowski městokral w Palestinje.

Najwjetschi dźiw nascheho cźaſa, na kotryž ſo pschemało kedźbuje, je sakład noweho židowskeho stata w Palestinje. — Pomyſlcze ſebi, schto to rěka! W lěcze 70 po Khrystuſu ſu Židźa poſledni sbytk ſwojeje ſamostatnoscze shubili, po prawym hižo wjele lět prjedy! Po zylym ſwěcze buchu woni rospjerscheni! Na žadlawe wachnje buchu lětstotki dolho pschescźěhani. A tola tón lud hischcze je, bohatschi, móznischi hacź hdy prjedy a dostanje nětko po nimale dwaj lěttyſazaj dołhym njewólnistwje ſwoju ſamostatnoscź. Kraj Palestina, w kotrymž ſu něhdy bydlili, je ſo Turkam po ſwětowej wójnje wsał, a Jendźelcźanam je ſo schkit nad tutym krajom dostał. So ſu Jendźelcźenjo mischtrjo politiki, pokasachu s nowa s tym, so jako ſwojeho sastupnika do Palestiny wurjadneho muža póſłachu. Je to Sir **Herbert Samuel.** Tón ſo 7. junija sańdźeneho lěta w Palestinje a to w Jerusalemje pschedstaji a ſwjatej semi kralowske póſelstwo wosjewi. Schtó pak je Herbert Samuel? Wón běsche dołhe lěta jendźelski minister, ſobustaw jendźelskho ſejma a tam wjedunik jendźelskich liberalow (Sswobodneje strony). Wón narodźi ſo 1870 w Liverpolu a je — Žid. Wón ſłuscha do ſwójby Montagu, rěka se ſwojim hebraeskim mjenom Eliezer ben Menachem a wobkedźbuje krucze wschitke židowske pschedpiſy a waschnja, je horliwy pschiwiſnik Zionistow, kiž ſo wo wróczenje Židow do Palestiny prózuja. —

Tuteho muža je jendźelski kral do ſwjateje semje póſłał, so by tam s knježerjom był, potajkim s městokralom, a je wożebje wosjewił, so tam tajkeho muža sczele, wo kotrymž je pscheſwědczeny, so budźe semju sarjadowacź k sbožu wscheho wobydleństwa bjes rosdźěla wěry a narodnoscze a so budźe po wobsamknjenjach wulkomožow semju po cźaſu tak sarjadowacź, so by ſo s domijmu židowskeho naroda stała. Pschecźeljo Židow maja s toho wulku radoscź a wjeſła ſo nad tym, so dyrbja móznarjo tuteho ſwěta ſobu pomhacź, so by ſo rospjerscheny Israel w ſwjatej semi saſo shromadźił. Židźa ſu wożebje na to jara hordźi, so je Žid s knježerjom w ſwjatej semi a mjenuja jeho najradscho ſwojeho městokrała. Jendźelska pak, kotrejž ſu druhe entencźine mozy Palestinu swěrili, wukonja wažne pschiprawy, so by Židam wróczenje do Palestiny wumožniła. Do měrowego sjednanja s Turkami bu pschijate, so budźa ſo Židźi do Palestiny bjes sadźěwkow pscheſydlicź móz.

(Pschichodnje dale.)

Njedźela.

W Bibliji mamy drje pschikasnju sapiſanu, so ma ſo ſabbat ſwjecźicź; žaneje wěsteje pschikasnje pak njeje sapiſane, so ma ſo

---

Wótcze nasch, kiž ſy w njebjeſach . . . .

(Pokracźowanje.)

Prosch jeho we twojim domapytanju, so njeby tebi wjazy dał njescź, hacź samožesch a hacź wón tebi tež poſylnjenje a wokschewjenje skicźi — so by shonił wón cźe domapyta, niz so by tebje khostał, ale so by tebi dał wschědnje ſwojemu wobliczu ſwěcźicź we hnadźe a tebje wěsteho cźinicź ſwojeje luboscze a ty wjedźał a ſo teho wjeſelił, so jeho prut a kij tebje troschtujetaj a wón tebje psches to k ſebi cźehnje, so by jeho był a wostał pschezo a jeho pomoz a schkit, wobarnowanje a žohnowanje ſo na tebi pschekraſnilo jako na jeho dźěscźu, na kotrymž wón ma ſwoje spodobanje. — Prosch jeho we dźěcźazym dowěrjenju, so by twojej nusy, twojemu tradanju kónz cźinił, tebje naſzycźił a napowil, tebje sastaral we ſwojej wótzowskej luboscźi. Se wschěm, na cźimž tebi pobrachuje a schtož ty trjebasch. — Haj, prosch jeho wo wschitko, schtož je tebi nusne, a schtož ty wschědnje trjebasch. Njehańbuj ſo jemu to na wutrobu połožicź; wschak ſy jeho dźěczo, a wón twój Wótz. Twój Sbóžnik je tola tón, kiž tebje nucźi, takle ſo modlicź, tak w nusy k ſwojemu njebjeskemu Wótzej ſo wołacź. — Ale ſłysch, tole wscho dyrbisch ty niz jenož sa tebje ſameho, ale tež sa ſwojich ſobucźłowjekow proſzycź wot Boha, naſcheho njebjeskeho Wótza. Jow tola njerěka: daj mi mój wschědny khlěb, — ale daj nam nasch wschědny khlěb! Nusa a potrěbnoscze naschich bratrow a ſotrow njeſmědźa nam zuse byćź; my je dyrbimy jako nasche ſamſne sacźuwacź, njescź, — cźekpicź, a tež wo jich wotwobrocźenje, abo sakhowanje, abo wo pomoz a žohnowanje proſzycź, — my dyrbimy kaž měschnik naschej ruzy ſo modlo sa wschě Boże dźěczi dźerźo, k naschemu njebjeskemu Wótzej posběhnjene měcź. A tak njeskhowaj ſo sa tej wurěczu ſebicźiwoscze, so ty doscź a nadoscź masch sa ſebje ſameho proſzycź.

S tym wobcźežicź ſwoje próstwy, so wone kaž Kainowe modlitwy njemóža ſo posběhnycź k twojemu njebjeskemu Wótzej, twoje próstwy ta sprawna luboscź, wokschidlicź, kiž ſebi jenož to pscheje, schtož druhim, a ženje nochze psched ſwojim njebjeskim Wótzom druhich sacźiſznycź a ſebi psched druhimi něschto wożebne wuproſzycź. Hdyž w druhej próstwje proſzymy — wo pschińdźenje Božeho kraleſtwa, dha wono jenož tam je wopravdźe pschischło a wobsbožuje kschescźanow, hdźež ſo woni sacźuwaja jako jena wulka Boża ſwójba, hdźež ſo wschitzy cźuja: my ſmy stawy teje ſwójby, kotraž wjeże a dźerźi hromadźe jenu ſwjatu luboscź, kiž njepyta to ſwoje ale to schtož je Boże, a schtož tež druhim wschěm k žohnowanju a sbóžnoscźi ſłuži.

njedźela ßwjeczicz; tola pak je njedźela tón ßwjedźeń, kotryž ßu kscheſczenjo bórsy powschitkownje ßwjeczili, najpjredy drje pódla ßabbata, posdźischo pak jako jeniczki ßwjaty dźeń tydźenja. S teho ßměny drje ßebi wjacz, jo ßu japoschtoljo se ßwjedźenjom njedźele hižo japoczeli a někajku pschikasnju ja to měli. Pschirunaj 1. Kor. 16, 2; Sjewj. Jan. 1, 10; Jap. sk. 20,7. Kscheſczenjo wopominachu na tutym dnju to horjestacze Jesußowe, kotrež dźě ßo na dnju po ßabbacze sta. Jim bě tutón dźeń jedyn ßwjedźeń wjeßela. Po czaßu kschiczenjo to ßwjeczenje ßabbata — teho židowskho tydźeńskeho ßwjateho dnja — spuschczichu a jenož njedźelu, tón dźeń po ßabbacze jako tydźeński ßwjedźeń ßwjeczachu, na njón wschelake waschnja a wězy ßabbata pschepoložiwschi. — Najkhutnischo a kruczischo ßo njedźela we evangelsko-reformirowanych krajach ßwjeczi, tak woßebje w Jendźelskej, Schottiskej, Połnóznej Amerizy. W Franzowskej pak a Italskej bywa njedźelski dźeń bóle a bóle runy wschědnemu, dokelž ßo njedźelu schkitaze sakonje bóle a bóle wotstronja. Sda ßo, jo ßmy w Němiskej też duzy k temu.

S bliska a s daloka.

W **Budyschinje** wotmě 13. januara **hłowna konferenza ßerbskich duchownych** ßwoju synsku shromadźinu. K wuradźowanju bě zyła kopiza wažnych praschenjow, haj ja wschě njebě do zyła czoßa docz; pchiczinu to dosch, jo ßo konferenza s najmjenscha schtyri króc ja léto sshadźuje a niz wjazy dwojzy kaž prjedy. Snydom pschi spoczatku poda pschedßyda, k. farar. lic. theol. Mrósak rospravu wo wězy ßwjedźenjow sjewjenja a nalětneho pokutneho dnja. W tutej wězy njeje hischcze poßlednje ßłowczko prajene, tola drje budźe kónz teho, jo tutej ßwjedźenjej ßo na njedźele pschepołożitej. Pschedßyda ßerbskeho knihownego towarstwa, k. farar Sarjeńk, pschisamkny ßo s rospravu wo wudatej nowej prědarskej knisy „Domjazy prědar". Kniha je ßo derje poradźiła a Sserbam ßo s tym něschto dobre podała. A hdyž to też ja 12 hr. je, njeje to tola hischcze ta płaczisna zylych 6 — pißamy schěsczé — jejkow, kaž ßo nětkle pschedawaju. Prjedy płaczachu ßobustawy 1 hr. pschinoschka, to ßu 20 jejkow; pschinoschka ßo nětkle woßebiteho wjazy njepłaczi. Duž tola wěscze kóždy dom ßebi „Domjazeho prědarja" ja domjazeho powita. So knihu wot ßwojeho duchownego dostanjesch, je snate. Njewostań tu njenaspomnjene, jo knihowne towarstwo do dola saléßy, hdyž naschi Sserbo ßebi tutu jim wěnowanu knihu njekupja. Wupraji ßo też ta nadźija, jo pschedewschěm bramborszy Sserbja hischcze we wjetschej liczbje knihu kupuja hacz je to hacz dotal dowidźecz. Knjesej fararjej Sarjeńkej wupraji konferenza ja to wulke na nowu knihu nałożene dźěło ßwój wutrobny dźak, a tehorunja k. fararjej Kschiżenej-Hodźiskemu ja Sserbam k lěpschemu a žohnowanju wěnowane dźěło na „Mißionskim Poßole" a „Pschedźenaku". So bysch tej tola wobaj jastupa do czim wjazy ßerbskich domow namakalej! Rospravjataj, powuczataj, powjedataj wobaj wjele rjanego, pěknego, trěbnego Sserbam w dobrej ßerbscźinje. Też redaktorej tuteho łopjenka ßo shromadźina ja to kóždy tydźeń nowe dźěło podźakowa. Lubschi dźak pak by redaktorej byl, bychu-li ßo wschitzy dobri Sserbjo, woßebje pak kněza duchowni, wo to postarali, jo by „Pomhaj Bóh" ßwój njedźelski postrow do czim wjazy domow pschinjesecz ßměl, niz redaktora dla, — tón nima niczo s teho, chiba to dźěło a druhdy też njersanje! — ně Sserbow wěry a Sserbow ßerbstwa dla! Ssu tola jawěscze hischcze ßerbske domy w ßerbskich woßadach, kiž bychu „Pomhaj Bóh" czitale, tak na psch., jo jenož jenu woßadu, rysy ßerbsku, wusběhnu, w Porschiczanskej woßadźe. — Woßebity dypk wuradźowanja bě wěz ßerbskich spěwarskich. Stary nakład je bórsy pschetrjebany, duž dyrbja ßo nowe czischczecz. Kajke, to dyrbi ßo bórsy a wobhladniwje rosßudźiecz. So ßo to by, bu kommissija wuswolena, kotraž ma ja pschichodnu konferenzu wěz troschku pschihotowacz, runje tak pak też jenotliwy ßobustawy konferenzy ßobu. — Wažne ßłowczko poręczachuły też wo politiskich praschenjach, kaž naß Sserbow pschedywschěm ja jimuja, tak też wo ßerbskim nowinarstwje. — Prjedy hacz běchmy tute a druhe praschenja — wschěch ßo s zyła njedótknychmy — dowuradźeli, — tak też na psch. praschenje dokhodow ßerbskich zyrkwinych wuczerjow — bě tu wjeczor a kasasche dom. Njech njebě dźěło pedarmo!

Listowanje: **R. w B.** ja sexagesima. — **R. we W.** ja estomihi.

Samolwity redaktor: farar Wyrgacz w Noßaczizach.

Wótcze nasch, — — wodaj nam nasche winy, jako my wodawamy naschim winikam. —

Hdyž we schtwórtej próstwje proßymy wo to, jo by nam nasch luby, njebjeski Wótz tradacz njedał na naschim czěle, ale jo po ßwojej bójskej wótzowskej luboszczi sastaral se wschěm schtož trjeba a schtož je jemu nusne, dobre a strowe, dha we tutej pjatej próstwje proßymy wo to, jo by też naschu duschu sastaral, jo wona njeschkoduje, njeskhori, ßo njeshubi a kónz njewosmje we ßwojich winach, hrěchach pschestupjenjach a slószczach. My ßmy tajzy ßłabi, hubjeni ludźo, ludźo jo město dźaka, poßłuschnoszcze, kywalby, czeszcze, s njedźakom, sazpiczom, hanjenjom, placzimy naschemu njebjeskemu Wótzej ja wschitku jeho dobrotu, hnadu, pomoz, schkit a žohnowanje, a tak winu na winu kidamy na naschu duschu a womasamy s winami nasche ßwědomnje, a tak ßo sabłudźimy wot nascheho njebjeskeho Wótza. Ach! runje czi we Božim kraleſtwje, na kotrychž móžemy jako na naschich rodźerjow we wěrje shladowacz, runje czi skorža na to, jo ßu hubjeni hrěschnizy, jo ßu ßo husto pschehrěschili pschecźiwo ßwojemu njebjeskemu Wótzej, jo ßu połni pschestupjenjow a wobmasani s winami. Ach! hdyž na nasche wobczežnoszcze, njesboże, kschiž, czerpjenje pohladamy we ßwětli Božeho ßłowa, dha spósnajemy, jo nasche hrěchi, nasche winy, nasche pschestupjenje nam tola wscho tak czežke, hórke, njesnjeßne, bolosne czini to, jo ßmy s naschimi hrěchami wopuschczili to žórło nascheje pomozy a wokschewjenja, jo ßmy ßo wot Boha nascheho Wótza ßamopaschnje wotßalili, jeho njeßwěrnje wopuschczili a jeho roshněwali.

Ssotra, bratsje, chzesch-li tole tajicz, jo ßy njesliczomnje wjele krócz ßo pschecźiwo twojemu Bohu pschehrěsił, pschecźiwo jeho ßwjatej woli czinił — wědomnje a njewědomnje — jo ßy jeho ßwjate kasnje pschestupił a tak winu na winu na ßo walił? A ty njechał jeho wo wodacze proßycz? Ty nochzył ßo modlicz, jo by tebi twoje winy wodał? Twój wopravdźe jeniczki, twój najwjetschi a najßwěrnischi pschecźel, twój Bóh a Wótz je tón, pschecźiwo kotremuž ßy ßo tak slóstnje sadźerżał; je-li to tebi lubo? Njeje-li to tebi žel? — A daj ßo hischcze dale dopomnicz na to, schtož ßy skomdźił czinicz, schtož bě twoja pschißłuschnoszcz pschecźiwo twojim blizschim, domjazym, pschiwusnym, pschecźelam? Schtož ßy niz jenož skomdźił, ale schtož ßy s zyła sle jim czinił, hdźež dyrbjał jim dobrotu czinicz, — jich sawjedł k hrěchej psches twój ßamßny sły pschikład — hdźež jich dyrbjał warnowacz, abo ßnadź ßobu storhnył do hrěschneho, sleho wohidneho žiwjenja?

(Pschichodnje dale.)

Czißło 5.
30. jan.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew [illegible] F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczi schczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

Njedźela Sexagesima.

Matth. 20, 1—16.

So žaneho dźěła nimaju, to je skóržba jich wjele, kotsiž dyrbja też dźenßa na praschenje: schto stejicze tudy zyliczki dźeń próśdni? wotmolwicź: wschak naß nichtó njeje najał. A hdyž je dosćź tajkich, kotsiž wo žane dźěło njerodźa, też tajkich, kotsiž ßu ßo psches ßamßnu winu wo dźěło a warbu pschinjeßli, wulke je też liczba tych, kiž ßu dźěło a warbu bjes winy shubili, woßebje nětk w tuthym czežkim czaßu.

Jene powołanje pak je, w kotrymž nihdy na dźěle njepobrachuje, to je kschesczanowe powołanje w Božim kralestwje. Wot dźěła njebjeskeho powołanja njeje nichtó wusamknjeny, kiž je na Jesußowe mjeno kschczeny. Wschitzy ßu powołani, sa wschitkich je dźěło, wschitkim tón knjes msdu dawa po ßwojej hnadźe.

To spósnajemy wo dźěłaczerjach we winizy. Schto ßo wot nich žada? Dźicze na winizu a dźěłajcze. Winiza je Boże kralestwo, kotrež je ßwěrny sastojnik, to je nasch Knjes a Sbóžnik Jesuß Khrystuß, na kamjeńtnej roli tuteho hrěschneho ßwěta ßadźił a je ßwojej luboszu wutworił. Pschi tym njeßměmy jenož na ßłużbu mißionarow myßlicź, kotsiž ßu puste póhanske kraje sa winowy pjeńk evangeliona pschihotowali, też niz jenož na powołanje prědarjow a duschepastyrjow, kotsiž maju hrěcham wobaracź a sa Boże kralestwo dusche dobywacź, ně, Jesuß ßam je naß wucził, so je jeho kralestwo snutska w naß, i czehož spósnajesch, so je dźěło w Božim kralestwje woßebje dźěło na twojej ßamßnej wutrobje, na snutskownym człowjeku.

A kak wjele je czinicź w tutej winizy! kak wjele dźěła poluty! doniž twjerda rola njeje pschihotowana sa winowy pjeńk, kotryž je Jesuß Khrystuß! Kak wjele njerjada sleho lóschta ma ßo nałożowacź, so bychu ßo skónczinje płody pokasałe, płody wěry, luboszce, noweje poßłuschnoszce!

Pjecź króćź hospodar w sczenju won dźěsche, dźěłaczerjow najecź na ßwoju winizu: rano sahe, hnydom sa ßwitanjom, potom dopołdnja, potom wokoło pschipołdnischeje hodźiny, dale popołdnja a skónczinje hischcze wjeczor.

Pschi tym móhli spominacź na wschitke wulke a ważne czaßy powołanja zyłeho człowjestwa wot stworjenja ßwěta ßem: jako Israelski lud Boži sakoń dosta, jako wokoło pschipołdnischeje hodźiny ßwětowych stawisnow Boże ßłónczko ßo w Khrystußu jaßne na njebju ßwěczesche, jako bu w reformaziskim czaßu kschesczanstwo ßaßo wot Boha wubudźene — hacź do teho czaßa, w kotrymž budźe pched łónzom tuteho ßwěta hischcze poßledne wulke adventske swonjenje klinczecź: khwatajcze, so byschcze ßwoje dusche wumohli.

Ale też kóždy jenotliwy człowjek ma ßwoje hnadne hodźiny, w kotrychž rěka: dźi też ty do Knjesoweje winizy. Hižom w dźěczazych lětach ßo to wot naß žadasche; hižom tehdy dyrbjachmy pod wodźenjom kschesczanskich starschich a wuczerjow se ßwojich młodych wutrobow łżu a njewěrnoszcź, njepoßłuschnoszcź a ßamßnu wolu wutorhnycź; potom saßo w młodoszći pschi konfirmaziji a jako prěni króćź k Božemu blidu dźěchmy, Jesuß naß pschecźelnje pscheproßy: czaß dźěczatstwa a hrajkanja je nimo, wojuj dobre wojowanje wěry, sapschimń wěczne žiwenje, na kotrež też ßy powołany, a wokoło pschipołdnischeje hodźiny nascheho žiwjenja, hdyž ßo nam samolwjenjopołne pschißłuschnoszce nascheho powołanja na wutrobu a ßwědomnje kładźechu, rěkasche: dźicze też

wy tam a dajcze tež wy Bohu czesć psches zwědomliwe dopjelnjenje zwojeho powołanja a wopomńcze, so Bóh tón Knjes na zwojich sastojnikach niczo dale njepyta hacž so budźa zwěrni namakani. Haj, hischcze dale je tutón hłós złyschecź: hdyž wjeczor pschińdźe a dźeń teho žiwjenja zo nakhiluje a cźělne mozy dale bóle wotebjeraju, dha Bóh nam pschiwoła: spomń na kónz, cźłowcze, zwěrn!

Duž dha drje zebi kóždy lubicź da tomne praschenje: schto stejicze zyliczki dźeń prósdni? Chzesch-li znadź zo samolwicź a prajicź: wschak mje nichtó njeje najał? Ně, to njemóžesch. Schto dha je kóžde pschipowjedźenje Božeho złowa, kóžde swonjenje swonow, kóžde wodźenje Božeje ruki psches wjeżele a žałosćź, schto zu tele wězy a sto druhich wězow hinesche hacž runje tak wjele napominanjow njebjeskeho hospodarja: dźi na moju winizu!

Abo měnisch, so je hischcze cźaża dosćź? a rjeknjesch, so je runje w tutym pschirunanju na to pokasane, so mohł hischcze posdźischo pschińcź, so chzesch tehodla zwoje žiwjenje hischcze wužiwacź; hdyž stary budźesch mohł pschezo hischcze sa zwoju duschu a sa wěčnosćź dźěłacź!? Ty błasnje, njewěsch, kak bórsy wot ranja zo móže do wjeczora wscho wobrocźicź? Duž dha, dźenza, hdyž jeho hłóz złyschisch, njestwjerdź zwoju wutrobu. Tón Knjes je naš wschitkich najał.

A kotra je msda? Nasche pschirunanje je wotmolwjenje na Pětrowe praschenje: hlaj, my zmy wschitko wostajili a sa tobu schli; schto dha nam sa to budźe? Dźěłaczerjo w pschirunanju kotsiž zu wot ranja dźěłali, zo wobcźežuja, so wjazy njedostanu hacž cźi, kotsiž zu jeno jeniczku hodźinu dźěłali. Hospodar pak wotmolwi a dźesche: pschecźelo, ja cźi kschiwdu njeczinju; njejzy so mnu psches jene pschischoł wo krosch? Wsmi, schtož twoje je a dźi twój pucź; ja chzu pak temu poslenemu dacź runje jako tebi.

Tole Knjesowe wotmolwjenje tym płaczi, kiž maju zwoje dźěło w złužbje sa Boha so něschto sazłužbne. Tón Knjes je drje mśdu pschilubił; a wón njepostaja jenož na wěčzne žiwjenje; bohabojasnosćź je wjele bóle k wschitkim wězam wužitna, a ma zlubjenje tuteho a pschichodneho žiwjenja. Krosch, kotryž hospodar wuplacźi, je wschitko to, schtož je Bóh jako mśdu sa zwojich dźěłaczerjow wustajił: khwalba, cźesćź njesachodnosćź, wěčzne zbóžne žiwjenje tam — derjeměcze, měr, pschipósnacze, dołhe žiwjenje atd. tu! — Ale to wschitko je a wostanje hnadna msda. Hnada je, so je tón Knjes naš powołał k zwojemu kralestwu, hnada je, hdyž k temu, so chzemy, dawa to, so dokonjamy, a so naschu prózu krónuje se žohnowanjom, hnada je, hdyž nam dołhi cźaz w zwojej winizy dźěłacź dawa, hnada, hdyž zmy jeno krótki cźaz jemu zwěrnosćź wopokasacź móhli, hnada je wschitko, s cźimž naschu duschu wokschewi a nasche žiwjenje swjeżeli, hnada je, hdyž nam na mśdu we wěčznosćźi cźakacź dawa, na mśdu, ke kotrejž drje zwěrny wotroczk prawo měješche, kiž je cźinił, schtož cźinicź winojty běšche, niz pak my, kiž zmy pschi najzwěrnischim dźěli, pschi najsprawnischim honjenju sa wěčznymi kublami, wjele sfomdźili.

Na tutu hnadnu mśdu stajmy zwoju nadźiju, na tutu hnadnu mśdu hladajo cźinimy zwěrk zwoje dźěło w Božej winizy spominajo na to, so

„wscho, schtož zmy a wužiwamy,
to my s jeho hnady mamy.“ Hamjeń.

Hody.

(Pokracźowanje.)

Berlin a domisna běschtej zo sjednocźilej pschecźiwo Jancj a Marzy, tola běschtej zo podarmo prózowałej. Jutry zo blizachu. Seleny schtwórtk wuprószchi Jan Barlinski próch niz jeno wot zwojeju nohow, ně wot wscheho schtož měješche, praji zwojemu mischtrej „W Božim mjenje“, zydźe zo na železnizu a jědźesche domoj k starschimaj, k Marzy.

Na małym dwórnischczu cźakasche nan, kiž bě zebi zußoda s konikom najał. Sso powitawschi wutrobnje, sestajachu Janowy kaschczili a pakcźiki a korb na wós a jědźechu dom. Macź kiwasche hižo na sdala a witasche pod zylsami radoscze a dźaka zyna pschi durczkach sahrodki domoj. Do jstwy pschischedschi strowjesche Jana swětkowy kerczk. Wot Marki bě, wot koho dha hewak.

Bórsy bě wjeczor a Jan stupi k zußodźizom, so by zo Marzy podźakował sa powitanje. Bu tam lubje domoj witany. Jako zo praschesche, hacž změ Marka potom na khwilku hischcze starschimaj zobu hicź, bu jej to hnydom dowolene.

A tak po khwilzy wobaj dźěschtaj Kudźelizom. Pschi durczkach zo Jan Marki woprascha: „Směm zo ja potom twojeju starscheju woprascheczź, hacž změm jutsje duzy wokemschi k nimaj pschińcź a zo jeju něschto wosebite woprascheczź?“ Tak prajizy pschiminy Marzynu ruku, ju s waha tłóczo.

By-li zwětlischo było, by widźał, kak zo Marka sacźerwjeni a kak jej zbożowne postróženje wobliczo pscheběža. Janowu ruku sazo tłóczo rjeknu s cźicha: „Haj, Jano, pschińdź!“

Jan niczo njewotmolwi, scźeže jenož khwatajzy a wjeżoły Marku k durjam a wobaj sastupischtaj. Tam bě hižo blido pschihotowane, niz sa tsjóch, ně sa schtyrjoch. Dźiwno to a tež sazo niz!

Bě to rjana hodźinka tam pschi Kudźeliz pschi dobrym khofeju a tykonzu. Kwětki na blidźe zo k temu změ wachu, a schtóž na nje pohlada, wjedźesche, so wjeżeke jutry lubja.

Jutry! Jutry zu zwjedźeń wjeżela abo njejzu do zyła jutry. Kak mohł to do zyła hischcze žiwy bycź bjes jutrow! Jutry zu zwjedźeń žiwjenja a tuž zwjedźeń wjeżelenja, wěrneho wjeżelenja. Schtó chzył to w tutym cźazu jutrow parowacź. By to zamomordarśtwo było a mordarśtwo! A tola zu tajzy, kotsiž jutram jutry bjeru a tak zebi wjeżelenje, žiwjenje! Hdyž to hižo zmjercźrudnje, schto to tomu prajicź, hdyž tajzy tež druhim jutry bjeru, haj zamo dźěczom!? —

Pola Kudźeliz bě hižo seleny schtwórtk jutrowne wjeżelenje, a to to prawe, pschetož njesabuchu wopomnicź, schto w nozy wot seleneho schtwórtka k cźichonu pjatkej zo bě stało tam w židowskim kraju. —

Cźichi pjatk duzy wotemschi rozzohnowa zo Jan pschi durczkach wot starscheju, so by k zußodźizom schoł. „Bóh s tobu!“ macź s cźicha rjeknu, Janowu ruku derżo. „Bóh Wjerschny pomhaj!“ pschistaji nan, a Jan dźěsche. Schto tam chzysche, bě wjeczor, Marku domoj pschewodźawschi, starschimaj prajił. Bě pschistajicź změł, so běschtaj zußodźiz starschej jemu na jeho praschenje wotmolwiłoj: „To pschińcź w Božim mjenje, Jano!“ Starschimaj bě tuto wosjewjenje Janowe jenož byle kaž podpiżnu pod wschě te pschecźa a myżle, kotrež běschtaj zebi wot hód zem pschezo hižo rozmyżlowałoj. Duž zo se zynom wutrobnje wjeżeleschtaj a zo s nim po shromadnej nutrnosćźi k měru podaschtaj. Jutse dyrbjesche zebi Jan Marku pola jeju starscheju sa mandźelsku wuprożyćź, hewak pak dyrbjesche wscho s cźicha wostacź, wulkeho pjatka dla. Jutry chzychu zo potom se zlubjenymaj hromadu sawjeżelicź. —

(Pschichodnje dale.)

Zyrkej a stat.

S zyłym nowocźazłnym, abo prajmy lěpje, s zyłym revoluziju sćźěhowazym hibanjom swiżuje tež, so zyrkwinszy wuczerjo słožuja wschě zyrkwinske złužby, kotrež s hudźbu a se spěwom niczo

cžinicz nimaju. W Lubijskim wokrjeßu ßu zyrkwinszy wuczerjo s 31. dezembrom sańdzeneho lěta wschě tute ßłużby složiłk; do tutych ßłuscha na psch. pschihot woktarja sa ßwjate wotkasanje; wotpisk zyrkwinych knihi a dr. —

S tym, tydzenja tu nasponunjenym wukasom kultoweho ministra Sakskeje saběraju ßo wschě móżne strony, pschedywschěm nasch konsistorium a politiske strony krajneho ßejma. Pschi tym ßo wukopa, so tutón wukas sa jutry 1921 do zyła pschepośdże pschiśdże, dokelż je ßo samolwjenje hižo dawno — drje w novembru stacz dyrbjało. Tež tole wosnam tuteho wukasa każ zyleho cżaßa. Duż ßo starschi, kiż jutry 1921 dżěczi do schule powjedu, njetrjebaja psches tutón wukas ßo satraschicz dacz. Njeje tež móżno, so ßo schula nětk hischcże po měßazach pola starschich sa tym wopraschuje, s najmjeńscha po sakonju to móżno njeje. By-li ßo to hdże stawało, by ßo to njesakońske wo něschto njesakońske podwojiło. Prjedy hacz pak ßo dżěczi saßo, sa jutry 1922, do schule somolwjeja, budże drje tola tutón wukas pschemĕnjeny! —

Żidowski městokral w Palestinje.

(Skónczenje.)

Nětko bydli Sir Herbert Samuel, abo lěpje Eliezer ben Menachem w kraßnym twarjenju na wolijowej horje. W tutym twarjenju běsche hacz dotal wustaw, kiż běsche pomjenowany po němskej khěżorzy Augusczi Viktoriji, w nim je nětko jeho residenza. Charakteristiske je, so je městokral hnydom po prěnich dnjach po nastupjenju ßwojeho knježstwa pschikasał, so budże w zyłym traju ßobota (ßabbat) se ßwjatym dnjom a hižo ßo rěczi wo samyßle Salomonowy templ s nowa stworicz. Nětko drje steji na městnje, hdżež je něhdy Salomonowy templ stał, hobrska muhamedanska ßwjatnizy Omarowa (Omarowa moscheja). Ale hižo je tón cżaß pschewidżecz, hdżež w ßwjatej semi muhamedanskich wjazy njebudże.

Na kóżdy pad je Sir Samuel energiski muż a horliwy Żid, kiż ßwój narod nimo měry lubuje. Tak je něhdy w pschednoschku prajił: „Nowy Zion, kiż my postajimy, budże s pschikładom sa zyły ßwět. To je dżěło, kiż ßo dani. Tute dżěło je hódne cżaßu, dżěła a woporniwoscże. My dyrbimy bycz dżakowni sa to, so je nam popschane, w tajkej dobje żiwi bycz, hdżež ßo sakłady tuteho Ziona kładża. Bórsy po jeho sacżehnjenju do Jerusalema wukonja ßo w Londonje prěni zionistiski kongreß (sjěsd) po wójnje. Tomu sjěsdej Zionistow je Herbert Samuel ßlědowazy telegram pschipóßłał: „Njech Zionistojo wjedża, so ßo — stanje-li ßo, schtoż je trěbne — Zionistiski program w najbližschej dobje dospołnje wuskutkowacz da." Jendżelski presidenta ministrow pak, snaty Lloyd George, je żidowskemu sjěsdej póßelstwo ßlědowazeho wobßaha póßłał: „Dowěrju krucże, so żidowski narod druhim wobydlerjam w Palestinje stajnje ßwoje woßebnoscże pokaże w pilnoscżi, krutoscżi, snjeßliwoscżi, mudroscżi a srjadnoscżi, kiż ßu k jeho pospěcham nusne. Ssym pscheßwědczeny, so budże żidowski narod sa nětczische poměry saßy wjele k pokracżowanju cżłowjestwa pschinoschowacz."

W poßlednim cżaßu nastachu w bliskoscżi Jerusalema tři nowe, żidowske wßy a druhe budża ßo hischcże sakożicz, so by Jerusalem ßo mohł s tutych woßadow s zyrobu sastaracz. W Jerusalemie je něko też stazija bjesgrotoweje telegrafije, kiż powjescże s Londona a Parisa pschijima. W měscże Joppe pschi morju dohotowa ßo prěnja żidowska łódz, kiż ßo mjenuje: „Pschedkhodnik" a nětko morjo pschebrjódżi pod khorhowju Zionistow — běłomódrej s Davitowym woponom. We wschitkich hoscżenzach a khosejownjach Palestiny ßu wschitke alkoholowe napoje, tež němske piwa, krucże sakasane. Cżaßopiß „Jewish Chronikle" (żidowski cżaßopiß) sdżěluje, so běsche njedawno we Winje sjěsd żidowskich wyschkow bywscheje rakuskeje armeje. Dwaj tyßazaj s nich proscheschtaj jendżelske knježeństwo, so by jim dowoliło, do ßwjateje semje wupucżowacz, so móhli pschi ponowjenju żidowskeho stata ßobu pomhacz. Jendżelske knježeństwo jim drje to dowoli. Ale schto tucżi ludżo, kiż ßo hacz dotal najradscho po winskich khosejownjach wokoło walachu, wudokonjeja, pokaże pschichod. Kotry cżtiać njeby ßo dopomnił na 127. psalm: „Njebudże-li Knjes dom twaricz, prózuja ßo cżi podarmo, kiż jón twarja; njebudże-li Knjes město strażowacz, strażnik podarmo strażuje". Mandżelska żidowskeho městokrala pak sběra w Jendżelskej mjes żidowskimi knjenjemi pilnje słote debjeńki, kiż ßo potom k lěpschemu kolonisazije Palestiny pschedawaja. —

Wótcże nasch, kiż ßy w njebjeßach . . . .

(Pokracżowanje.)

Poßłuchaj na hłóß twojeho ßwědomnja — a ty styńnjesch ßwojej ruzy a budżesch ßo modlicz a wołacz — wodaj nam nasche winy! A derje tebi, hdyż tale próstwa s hłubiny twojeje wutroby pokutnje a we wěrje stupa k trónej twojeho Knjesa a Boha. Wón na tym spósnaje ßwoje dżěczo — to sabłudżene dżěczo, kiż pyta hnadu a wodacże. Derje tebi, ty masch tam jeneho sastupjerja a rěcznika, to je twój Sbóżnik, to je jeho też sa tebje pschelata krej. Jeho dla tebi twój njebjeski Wótz wscho woda a spuschczi wschitke dołhi a winy — so ßy zyle ßwobodny! —

Ale ßłysch, wón tam steji jako twój sastupjer, ale cże sastupi jeno tak, hdyż ßo modlisch tak, jako wón tebje wuczi a modlicz ßo pschikaże — wodaj nam nasche winy, jako my wodawamy naschim winikam. Tež jow dyrbisch jemu podobny bycz, so ßo modlisch po jeho woli, — wón je sa tych, kiż ßu jeho morili, kschižowali, proßył, a jim wodał, dha też ty njemóżesch, haj njeßměsch hinak, hacz so też ty wodasch wschěm twojim winikam jich winy; wodasch jim wscho, schtoż ßu pschecżiwo tebi pschehrěschili. Njebjer to na łóhke! Wot teho hacz ßy ty wodał, wotwißuje też twoje wodacże, też ta hnada a to ßmilenje kotrehož ßo ty chzesch troschtowacz. Tón Knjes, twój Sbóżnik, cże psches te cżeßne wrota hnady wjedże do żiwjenja we nim, njesamk je ßam ßebi psched noßom psches twoju njesnjeßliwoscz, njesjednanliwoscz! Wodaj — dha budże też tebi wodate! a durje njebjeß tebi wotewrjene, so je nichtó wjazy samknycz njemóże.

Wótcże nasch . . . . — njewjedż naß do spytowanja. Schto dha s tutej próstwu ßebi wuproßymy wot nascheho njebjeskeho Wótza? Ja dyrbju wusnacz, so wjele wukładowarjam tuteje próstwy je ßo jenoż s dżěła poradżiło — trjebacz jeje smyßł. Ja měnju, hdyż nasch luby Sbóżnik bjes spytowanja wostał njeje, we ßwojim ßwjatym żiwjenju, kak móhli my hrěschni ludżo nadżiju měcz bjes spytowanja żiwi bycz? Teho dla chze naß wón s cżaßom wobrocżicz s tutej próstwu pschecżiwo temu hrosnemu njepschecżelej, — spytowanju, njech wono wot kotrehożkuli boka na naß łaka, — nam hrosy a naß nadpaduje. Ja mam sa to, so tón jednory smyßł tuteje próstwy je tón, nasch luby Knjes naß po ßwojim ßamßnym pschikładże wuczi, so bychmy s naschimaj modlazymaj rukomaj sapschimnyli a dżerżeli krucże, ßwěru ruku nascheho njebjeskeho Wótza we dżěczazym dowěrjenju a spuschczenju na njeho, so naß wón — wón jeniczzy — wěscże a sbóżnje po-

Wot Židow móžemy my Sserbja nawuknycź, schto wutrajnoscź a luboscź k narodej samože!

Po „Czěskobratrowskej Jednocze".

Czěski bratr, farař Lanschtják w Prasy.

Nam Sserbam je ßo dostał nowy pschecźel. Je to młody farař czěskeje bratrowskeje zyrkwje w Žižkowje, s mjenom **Lanschtják.** Tutón knjes pokhadźa se stareje evangelskeje czěskeje ßwójby, hižo jeho nan a jeho dźěd běschtaj evangelskej fararjej. **Wón** je wubjerny theologa, kiž je też na němskich universitach studował, wón wudawa derje redigowany czaßopiß „Kostnizke Iskry" (Kostnizke schkriczki), kiž ßo nam porjadnje pschipóscźelu a naß wo evangelskim hibanju mjes Czechami derje powucza. Naß swjeßeli woßebje nadobny a pobožny duch, s kotrymž ßo czaßopiß piße, haj, schtož wědomoscź nastupa, móže ßo czaßopiß s najlěpschimi němskimi thelogiskimi czaßopißami porunowacź. Knjes farař Lanschtják ßo w czěskich nowinach woßebje khwali, so je wubjerne roswucźowanja sa wucźerjow a wucźeřki evangelskich njedźelskich schulow sarjadował. Tutón knjes potajkim je ßo też wo nasch mały narod wujimał. Hižo lěta dołho czita wón ßwěrnje nasch Pomhaj Bóh a ßlědźi sa nabožnym žiwjenjom mjes evangelskimi Sserbami. S wulkej luboscźu wón nasch narod lubuje. W sańdźenym lěcze je wón ßam ßerbski kraj pschepucźował a ßo wo ßerbskich poczinkach a njedostatkach pschesßwědcził. — Do Prahi ßo wróczíwschi je wón w ßwojej bratrowskej zyrkwi we wjeczornych shromadźisnach pched wulkej, stajnje roscźazej liczbje czěskich bratrow a ßotrow wo Sserbach pschednoschował. Jedyn pschednoschk pschewsa też nasch tehdy w Prasy pschebywazy krajan **Jan Skala**-Běłowodźanski.

A nětko ßo waß prascham, lubi ßerbszy bratsja a ßotry, njeje to woprawdźe pohnuwaze a posběhowaze, so tuźi pobožni czěszy bratsja we ßwojej zyrkwi na naß spomnja, so chzedźa wo naß, ßwojich ßerbskich wěrybratrach we Łužizy, něschto shonicź, **so naß do ßwojich modlitwow sawrjeja?**

My wuprajimy na tutym městnje knjesej fararjej Lanschtjakej ßwój najwutrobnischi dźak. My ßmy pschesßwědczeni, so dyrbja ßo pschezo wužsche a pschecźelnische swjaski mjes czěskimi a ßerbskimi evangelskimi swjasacź. Evangelske hibanje w Czechach dźeń a bóle roscze. — Schtó ma wjetscheje pschicźiny jo podpjeracź, hacź my łužiszy Sserbja, kiž ßmy po krwi jich najbližschi pschiwusni? — To njeje też jenož narodna, **to je pschedewschěm nabožna naležnoscź,** sa kotruž ßmě ßo sawěscze kóždy sahoricź, kiž někak stawisny evangelstwa w Czechach snaje. — To je wulkotna wěz! — Pomhajmy czěskim bratram jich zyrkew twaricź, podpjerajmy jich podpjeracźelske wustawy, ßyrotnizy, kotrewnizy atd.! —

Knjes farař Lanschtják njech nam dale ßwoju luboscź sahowa a njech jeho Bóh tón Knjes bohacze žohnuje w jeho skutkowanju! —

S bliska a s daloka.

Sserbska czitanka dyrbi ßo wudacź! Na tutón wulki, haj hobrski nadawk też my tu pokażemy a proßymy, so by kóždy, kiž někak móže, tuto dźěło s pjenjeżnym darom podpjeral; dokonja s tym s dobom też jene dźěło na nabožnym polu. Pschetož kak chzeja nasche dźěći khěrlusche, schpruchi, hrónczka prawje nawuknycź, kak Bibliju prawje srosymicź, hdyž njemóžeja ßerbski czitacź! Dary pschijimaja drje wschitzy ßerbszy wucźerjo, woßebje pak czi w „Sserb. Now." woßebje naspomnjeni; tam hladaj też dróbnischeho! —

„Snutskowne mißionstwo" nascheje Satskeje — runje tak też te druhich krajow — czerpi czežko pod sczěhwkami wulkeje wójny. Duž dyrbi ßo sa februar zyły kschescźanski lud nascheje Sakskeje do skutka swolacź, so by ßo pomoz pschinjeßła naschemu snutsknenu mißionstwu, kotrež je naschemu ludej nětkle bóle hacź hdy prjedy nusne! W tutej myßli a s jenej swólniwej, woporniwej wutrobu duž chzyli wschitzy pschijimacź te prósstwy a napominanja, kotrež w pschichodnych tydźenjach we wězy snutskneho mißionstwa pschindu, pak pißnje, pak rtnje, a potom dokonjecź rjany, nusny skutk luboscze, hdyž woßada kóždeho k tomu woła! — Dróbnischeho wo tym powě czi też hischcze nasche lopjenko.

Listowanje: R. we W. sa Estomihi. — **M. we L.** sa Invokavit.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.

wjedźe po wschitkich pucźach. Hdźež nam strach hrosy, so ßo sabłudźimy wot njeho, so padnjemy a podležimy spytowanju, njech je, schtož chze, hacź je to wabjenje a leßnoscź ßwěta a czaßa, abo hacź je to sawjedźenje a tyschenje nascheho horja a njesboża. — Zyle wěscze je tak. Bjes pruhowanja naß žaneho jeniczkeho tón Knjes wostajicź njemóže. Wón chze, so dyrbimy ßo rosßudźicź sa to, hacź ßmy jeho dźěći, hacź jeho lubujemy, hacź ßmy jemu ßwěrni. hacź nascha wutroba jemu ßłuscha, abo hacź ßmy ju powjeßnyli na ßwět a jeho kraßnoscź. Hdy bychmy ßo po naschej ßamßnej woli rosßudźili, dha je wěste, so njebychmy to pruhowanje a spytowanje wobstali. Teho dla naß luby Sbóžnik wuczi wschědnje ßo modlicź a proßycź: njepuschcź mje ženje s woczow, dźerž mje krucze pschi ßebi, so ßo wot tebje njesabłudźu, so twój wostanu hacź do kónza! Ssotra bratsje! ßy dha nětko něschto shonił wo tym, so twoja khoroscź, twoja srudoba, twój kschiž, twoje czerpjenje dyrbi k temu ßłužicź, so by popruhowany a pospytany twojemu Knjesej a njebjeskemu Wótzej jako jeho lube dźěćo ßwěrny wostał hacź do ßmjercze — a wón tebi krónu wěczneho žiwjenja dał? — — Ale njemyßli, so derjehicze, strowoscź, wjeßele a wschitke semske kubło žadyn strach a žane spytowanje sa naß njeje. Runje hdyž ßo ludźom derje dźe a jim wscho hoji — wopuschcza Boha a jeho ßwjate kasnje, ßo sabłudźa wot njeho a khodźa po pucźach ßwojich žadoscźow, sawjasnu w spytowanju kaž we tonidle — padnjeja do hrěchow a hańby, dokelž ßu sabyli shladowacź k temu Knjesej, sabyli ßo ßwěru a krucze jeho dźeržecź a proßycź a ßo modlicź: njewjedź naß do spytowanja! Haj, my to dyrbimy jako Boži běźerjo wopokasacź — niz pak něhdźe daloko wot njepscheczela, ale tak so pschecźiwo njemu khroble stupamy pod Božim wodźenjom a schkitowanjom, s Božej pomozu a poßylnjenjom; jenož tak spytowanje pschewinjemy a na nim dobudźemy, — niz nam, ale naschemu njebjeskemu Wótzej k czescźi! —

Wótcze nasch.... — wumož naß wot teho słeho! Wopomń, jow njerěka, wobarnuj naß pched słym, njedaj, so naß sle potrjechi, ale wumóž naß wot słeho. S tym chze nam nasch Sbóžnik prajicź, wy Boże dźěći dyrbicze wjedźecź, so na waß w žiwjenju wschitko sle czaka a waß potrjechi. Bjes tuteho shonjenja žadyn jeniczki njewostanje. Ale budźcze stroschtni. Wy macze Wótza, wulkeho a móžneho w hnadźe, luboscźi a pomozy.

(Pschichodnje dale.)

Čzißło 6.
6. februara.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew [illegible] F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczi schczerni w Budyschinje a placzi schtwórtlětnje 1,50 hr. s portom.

Njedźelu Estomihi.

Luk. 18, 31—43.

Kak rucze ßo tola czaß miny, tez ßo zyrawinym lěcze! Psched někotrymi njedźelami hakle nascheho Sbóżnika jako 12 lětneho młodźenza prěni króć horje do Jerusalema s jeho starschimaj pschewodźachmy, — a dźenßa hižo s jeho rta napominaze ßłowo k jeho wuczobnikam ßłyschimy: „nastajcze ßo so nimi na poßledne puczowanje do ßwjateho města, hlaj, my dźemy horje do Jerusalema!“ A tute ßłowo budźe s heßłom za zyle kscheszczijanstwo w pschichodnym ßwjatym póstnym czaßu. Tehdy měješche Knjes jenož diwanacze pschewodźerjow, dźenßa pak wón na wschěm ßwěcze, kaž daloko jeho wěrjazy bydla, ßwoju zyłu wulku woßadu wokoło ßo powoła, s nutrnej wutrobu s nim tez na poßlednim puczu czahnycz. Abo chzesch ty jeho nětk, hdyž horjo a kschiž ßo jemu pschibližuje, ßameho wostajicz, hdźez tola hewak jeho pschezo tak rad ßwojeho najlěpscheho pschecźela njenujesch? Nikoho wón k ßebi njepschinusuje, kiž ßam nochze; ale nichtó tez bjes žohnowanja na Knjesowym puczu njepóńdźe.

Lohli wschak tutón pucz njeje. Kaž wón ßam wě, schto na njeho w Jerusalemje czaka, tak ani ßwojim wuczobnikam pschißlubjenjow njeczini, kotrez bychu ßo dźěczom tuteho ßwěta spodobale. S nim hicz, rěka: s kschižnoscherjom bycz. Woßebje w naschim czaßu, hdźez placzi: ßłowo teho kschiža je hłupoścz tym, kiž shubjeni budźa (1. Kor. 1, 18). Nasch Knjes snaje mordarske wotmyßlenje ßwojich njepschecźelow a hidźerjow, ale dobrowólnje wón ßwój nadawk jako wumožnik a wujednař hrěschneho człowjestwa dopjelni, ßwěrny a poßłuschny njebjeskemu Wótzej hacz do ßmjercze na kschižu. Wón dyrbesche hórki sheluch czerpjenja haž do poßlednjeje jěrkeje kapki wupicz. Tak dyrbi tez wěrjazy, kiž ßo s njemu sjawnje wusnawa, dźenßa hischcze husto hańbu a wußměschenje wot dźěczi tuteho ßwěta wutracz. Ale bojisch ßo teho? Bjes bědźenja wschak nichtón wěczmu dobyczerśku króm njedostanje.

Te pak je to najczežsche, w kschižu ßam bycz, wopuschczeny wot pschecźelow. Tak ßo naschemu Sbóżnikej dźěsche. Wón dyrbjesche nashonicz, czim bóle ßo ßwojemu kschižej pschibližuje, kak ßo jedyn po druhim ßwojich wuczobnikow wot njeho sdaluje. A tola njeběsche wón ßamotny w ßwojej najhłubschej nuzy, ale czim twjerdźscho poßylnjazu ruku ßwojeho njebjeskeho Wótza pschimmy.

A Knjesowa luboscz ßo runje tu na kschižu na najkraßnischo sjewi, hdźez wón, runjez wot nich wopuschczeny, tola jenož za nich do najtraschnischeje hłubokoscze czerpjenjow stupi a ßo wschitko na nim dopjelni, kaž běsche jim to do předka prajił. A pola naß? Haj, pschecźeljo, tez tebje, pschińdźe-li czežki czaß, drje wopuschcza, ale Bóh tón Knjes czi ßwěrny wostanje, k njemu ßměsch ßo dźerżecz a s jeho sjednoczenstwa pschezo s nowa wokschewjaze a poßylnjaze mozy dostawasch. Ale nascha luboscz k ßobuczłowjekam w tajkich nashonjenjach husto woßłabny a hiny. To pak wukrúmy wot Knjesoweje luboscze, so je wona drje potom najczežscha, ale tola tez ta móz, kotraž naß do sadwělowanja nad ßobuczłowjekami njepodewa.

Tak tón Knjes w tutym ßwjatym póstnym czaßu pola naß nimo dźe kaž pola tamneho ßlepeho w dźenßnischim tekscze nam pokasujo ßwoju poßłuschnoscz a ßwoje dowěrjenje na Boha a ßwoju njewuczerpjazu lubscz k hrěschnym człowjekam. Tuta luboscz pola njeho nihdy njewupadny; ßamo psches hłuboki czěm-

ny dołh czerpjenja a wumrjecza wona jeho kaž jaßna hwěda pschewodźesche. Hacž do poßlednjeho sdychnjenja běsche jeho jenicźke wotpohladanje, druhim s jich nuśy a hrěchow wuwonhacź. Kóždy wot naß by na tajkim puczu tola wěsćze jenož ßam na ßebje myßlił; ale naśch Knjes ßamo tam hischcze wußłyscha wołanje teho, kiž jeho ßmilnosćź ßebi wuproschuje a njemóže nimo hicź bjes wopokasma ßwojeje pomozy a lubosćze pschecźivo tamnemu wbohenu ßlepemu.

Zyłe cźłowśke hubjenstwo ßobu klincźi s teje prośtwy: „Jesu, ty ßynu Davitowy, ßmil ßo nade mnu!“ Jesuß Nazarenski nimo dźe, to płaczi tak husto też w naschim źiwjenju. To ßu pschezo hnadne cźaßy a schtundy sa kóždeho, kiž to naśhoni. So njebychu te śkomdźili! Kajke cźaßy a schundy pak ßu to. Woßebje potom, hdyž nuśu a hrěchnu ßlepośćź ßwojeje dusche sacźuwaćh, hdyž two a duscha w cźěmośćźi ßwojich hrěchow woła a ßej źada po pomozy, hdyž ßama źadneho wupuća njewidźi. Potom je nam wěsćze tón Knjes blisko; jenoź jeho wołacź trjebamy. ßmil ßo nade mnu! A pschińdźe-li tuta prośtwa s dowěrliweje wutroby, potom tón Knjes bjes wußłyschenja pola tebje nimo njepóńdźe. Na prěnje wołanje teho ßlepeho wón drje hischcze njeßłyschi; tak mamy też my husto pschezo s nowa ßaßo ßo k njemu wołacź o ßwoju prośtwu wośpjetowacź.

Kajku pomoz wón pak wudźěli? Tamnemu ßlepemu wón pschistupi a ßo jeho wopraschu: schtoha chźesch, so bych tebi cźinił? Kak ßo tola kóždy khory wjeßeli, pschińdźe-li schtó k njemu s tajkim praschenjom, s kotrehoź wón lubośćź a dźělbracźe cźopłeje wutroby ßłyschi! A tajka cźopła wutroba też potom, kdźež móże, pomha. Tak, kaž tón Knjes, nesamóźemy my khorym pschezo wot jich bolośćźow a nuśow pomhaćź, ale někajku lubośćź móźemy jim pschezo wopokasacź. Ssnadź je w twojej blizkośćźi abo ßußodstwje też něłajki khory, kiž na twoju pomoz cźaka. Tak dołho wjazy njejßy pola njeho był. Dźi a wopytaj jeho dźenßa hischcze a wopraschej ßo ßebje ßameho abo też jeho, kak móżesch jemu s pomoznikom byćź. Nichtón njewě, hacź a hdźe tón Knjes chze jeho sa ßwój grat wużiwacź. To njeje jenoź hnada, komuź ßo Boża ßmilnośćź wudźěli, ale też to, hdźež tón Knjes jedneho powoła jako ßobudźělacźerja w ßwojej winizy. To ßo jenicźźy na woběmaj bokomaj źada, so ßo wschitko stanje w prawym dowěrjenju na wschehomóźnego Boha, so móże rěkacź: „Twoja wěra je tebje wustrowiła“. Khwalba pak ßłuscha w kóždym padźe Bohu, kiž tebi abo psches tebje druhim ßwoju ßmilnośćź wudźěli.

Psches naśche dźenßnische jeźenje chze tón Knjes ßwojich wucźobnikow kaž naß na ßwjatu póstny cźaß pschihotowacź, so bychmy jeho pucźe srośmnili a wot jeho kschiźa prawe źohnowanje sa ßwoje źiwjenje a wumrjecźe dostali. Też naß pucź naß horje do Jerusalema, do wěcźneho Ziona wjedźe a husto mamy wschelakore wyßoke a cźeźke horja a kschiźe pschewinycź, prjedy hacź tam njedóńdźemy. Jowle hladamy psches schpihel w potajnym ßlowje, tehdy pak wot wobliczа k wobliczu (1. Kor. 13, 12). Tam budźe khwalenje a śpěwanje sa wschu Knjesowu hnadu. — Knjeźe daj, so bychmy, kiž nětk kaž ßlepi ßmy, potom twoju kraßnośćź widźeli! Hamjeń.

Hody.

(Pokracźowanje.)

Kudźeliz macź kryjesche k wobjedu blido. Pschezo saßo a saßo hladaśche pschi tym s woknom won k ßußodźizom. Tam běje Jan a ßnadź runje w tutym wokomiku bu to wulke „haj“ wuprajene, s kotrymź bu Janej Marka s cźaß źiwjenja data! Kak njeby to macźerna wutroba njeměrna byćź mohła! Jeje hubje scheptaschtej s cźicha; po lizomaj kulasche ßo dyß a dyß ßylsa!

A Kudźeliz nan! ßedźesche na khachlowej ławzy a cźitasche „Mißionski Poßoł“. Bě tam wěsćze sajimawego doscź, tola zyle to nanowe myßle dźenßa njejimasche. Ssnadź njewjedźo pschesta saß a saß cźitacź a hladasche s woknom do dala. Myßle cźeknychu jemu wot mißionara a jeho lista do sańdźenośćze a wot tam saßo do pschichoda, doniź pola ßußodźiz njeśastupichu. Bě to tola też woßebita a woßebna hodźina sa nanowu wutrobu, hdyź ßyn ßej po mandźelsku bě a sa nana sa dźowku. —

Tu ßuny ßo Jan nimo wokna a hiźo też sastupi. S jeho wobliczа ßo ßměwkasche sbożo a s jeho wóczkow kulasche wjeßele. „Njeßu trojake haj, nano, macźe! Je to doscź?“

„Jano! Jano!“ bě dwojake wotmolwjenje, a ruku ßyna sapschijawschi pschechtaj starschej Janej wjele sboża a Božeho źohnowanja.

„A dźenßa popołdnju po ßmjertnej nutrnośćźi dyrbimy wschitzy tijo na khwilku pola ßußodźiz sastupicź, so bychmy ßo sa jutry a sa dalśche śrěcźeli!“

„Nó, macźe, to sastupimoj na khwilku s Janom!“ rjeknu nan.

„Haj, nano! S tym njewotßwjecźimy tutón wulki dźeń“, bě macźerna wotmolwa. — — —

Macź staja polwku na blido. Prjedy hacź ßo k blidu ßydaja, wuśpěwaju, kaž kóždy dźeń, blidowe pacźerje; dźenßa k tym wschědnym pacźerjom hischcze ßwjaty „Wótcźe naśch“; je tola ßwjaty dźeń. Nedźel a ßwate dny wuśpěwachu Kudźeliz też hischcze ßobu Knjesowu modlitwu do jědźe —

Blidowe pacźerje! Woßebita to stawisna też naścheho ßerbskeho luda, tola pak źana ßwjeßelaza! Tak někotry ßerbski dom je blidowe pacźerje wusamknył. Cźehodla? Na to njedostanjesch źanceje spokojazeje wotmolwy, jenoź wurěcźe. A tute wurěcźe khorja na starym brachu, na kotrymź hiźo s paradija ßem khorja wurěcźe: wina storka ßo pschezo na druheho. S tym pak ßo pschida, so tu wina je a so je něchtón na tym wina. A to je pschezo tón nan, ta macź, tón hospodar, ta hosposa! —

Je wójna tu schto polěpschiła? Ssu w cźaßu wójny wjaz ßerbskich domow sapoźałe, jaßo k blidu śpěwacź? — A hdźež to njeßu abo hdźež ßnadź ßu hakle we wójnje sastali, blidowe pacźerje śpěwacź, schto je tam na tym wina? Jena wotmolwa na to je — a to źana wopacźna! — so naśch ßerbski lud njeje sacźuł tu zyłu hórkośćź wójnskeho tradanja, dokelź je burski, ratarski. Był-li tu nuju jacźuwał, pod kotrejź cźerpja wobydlerjo „Rudnych hór“ na pschikład, by ßnadź to hinak było. —

Po wobjedźe ßo nutrnje dźakowachu tenu Knjesej, kotryź bě jim bohacźe wobradźał a źohnował jich ßamych k tomu na tutym dnju tak woßebje a widomnje. —

Ssmjertna nutrnośćź bě nimo. Ssußodźiz nětk też bórsy psches rjeńśche swjaśki hischcze swjaśanej ßwójbje, dźěśchtej s cźicha dom a to wschitzy runy pucź k Marzynymaj starschimaj. Tamnej dobrej towarschzy widźeschtej to s woknom won; běschtej wulku hodźinu cźicheho pjatka město w Božim domje abo pschi Bibliji ßwjecźilej pschi bjeßadźe, kotraź ßamo dźenßa bliźschich na boku njewostaji. — To pak bě jimaj nětk pschewscho prěki! Kudźeliz wschitzy tijo pola ßußodźiz! To, ně to njeńdźe!

Ale wono dźěśche! Kudźeliz buchu wutrobnje nutswitani a pschi schalzy cźopłeho khofeja, kotremuź śkibka tykanza njepobrachowaśche, sta ßo to poßlednje wuradźowanje wo jutrownym ßwjedźenju abo lěpje wo ßlubje Jana a Marki. Starschej wobaj wuprajischtaj saß a saß, so ßo radujetaj nä tajkim lubym podeńdźenju, psches kotreź nětk ßußodstwo ßo sźini tak lube pschecźelstwo. Jank a Marka njeměješchtaj napschecźiwo temu nicźo

prajicź. Běschtaj tež ſ tym jara spokojnaj, so ßo tež jutry žadyn wulki ßlub njedyrbjesche ßwjecźicź. Chzychu jenož tak prawje hromadu pobycź, wobej ßwójbje ſe ßwojimi dźěćźimi. Jenož Janowa źeta, kiž bě jeje jutrowny wopyt hižo pschijjewiła, dyrbjesche pódla bycź, schtož ßebi Jan a Marka wobaj jenak jara pschejeschtaj. Tež khartki nochzechu ßkacź, haj ßamo niz do nowinow stajicź. „To njech druſy cźinja, my niz“, prajachu starſchi. Jan wschak prajesche: „Hdyž niz wjaz, dha tola dyrbjeli dwě khartzy wupóßlacź!“

„Wěm, wěm, komu!“ jawola Marka, „tamnymaj dobrymaj towarſchkomaj! Ale tutej to prjedy ſhonitej hacž budźe to jimaj tubo!“

A duž to tak wosta. S dobrymi pschećźemi ſa jutry ßo dźěłachu. (Pschichodnje dale.)

Luk. 18, 31 ſcź.:

Hlaj! my dźemy horje do Jerusalema — pſches cźerpjenje do kraßnoſcźe! —

Hlóß: Hlaj, cźłowćźe, Bože jehnjatko ꝛc.

Cźaß póſtny pschibližił ßo je; k Jerusalemej dźemy,
hdźež Ssrědnik cźłowſtwa cźerpjesche, a rospominacź chzemy
schto dopjelnicź ßo dyrbjało je wscho, so nam by dobyło
ßo wěcźne wumoženje:
— Pſches cźerpjenje do kraßnoſcźe hicź ßwjaty Boźi
— to njeſapomńmy ženje. [dyrbjesche,

Sso w duchu ſa nim naſtajmy, kiž kſchćźeni ßmy na njeho,
a ßwěrni jemu wostańmy, kaž wućźobnizy jeho!
— to powołanje naſche je a nadawk kruty wostanje:
ſ nim cźohnycź ſjednocźeni;
pſches cźerpjenje do kraßnoſcźe bjes dwěła cźěr tež
hdyž ſ nim ßmy ſtowarſcheni. [naſcha dźe

Tak potajnſtwo ßo rosjaßnja nam kſchiža, kotſiž dźemy
pſches cźerpjenje do pokoja a ſbóžnje pschewinjemy;
my wěmy to ſe ſhonjenja, ſo žohnowanje poſkicźa
ßo ſ cźerpjenja nam wſcheho,
hdyž na Jeſuſa hladamy a ſcźerpnje kſchiž ßwój nießemy
kaž ßlědowarjo jeho.

A naſch cźaß zyle woßebje wſchak póſtny rěkacź może;
wón khudobny a cźežki je, ſo njekcźěje nam ſboźe
tu khwilu žane ſwonkowne ſa krej a cźěło ſpodobne,
hdyž we ſłym wſchón ßwět leži. —
Haj, woprawdźe cźaß póſtny je, hdźež žiwjenje je běźenje
ſe ſłóſcźu, kotraž knježi.

Na Jeſuſa dźě hladajmy! Wón pſches cźerpjenje dźěſche
do kraßnoſcźe. S nim poſtańmy a dźimy, dokelž běſche,
kiž ßwět a ßmjercź je pschewinył ſa naß a herbſtwo wudobył
nam paradiſa Božoh!
Jeruſalem naſch horkach je, tam króna nam ßo doſtanje,
a wěcźne kcźěje ſboźo! —

Zyrkej a ſtat.

Sswjedźeń ſjewjenja abo tſjóch kralow je wſchudźom po Sakſkej byl ſjawne wuſnacźe ke khreſcźanſkej wěrje pſches bohaty wopyt Božich ßłužbow a woßebite wuſnacźe ke Knjeſowemu miſſionſtwu pſches ſ dźěła jara bohate miſſionſke wopory. A tola njeměješche tutón ßwjedźeń žaneho ſtatneho ſchkita wjazy. Tajteho nima tež pokutny dźeń, kotryž dyrbi ßo po poručnoſcźi krajneho konſiſtoria 23. februara kaž hacž dotal ßwjecźicź. Tu pak ma ßo ta wěź tola troſchku hinak. Dźeń 23. februara, ßrjeda, je dźěławy dźeń tež ſa ſchulu. 6. januara běchu hiſchcźe prósdniny. Kak budźe ßo ſchulſka a zyrkwina ßłužba naſchich zyrkwinych wućźerjow jednocźicź hodźicź? —

Zyrkej a ſchulu, tuto prašchenje njemjeleźi, dokelž to njemóže a njeßmě. Pschi tej wulkej wołanzy ſa ßwětowu ſchulu je mjne, tež ras ſhonicź, ſo to wućźerjo w Němſkej do zyła tak pſches zyło ſa tutu ſchulu njejßu kaž ßo to bycź ſda, a ſo tež tak pſches zyło pschećźiwo konfeſſionellnej ſchuli njejßu, kaž ßo to cźini. Tak je ßo we Weſtfalſkej wothłoßowało wo žadanjach „Němſkeho wućźerſkeho towarſtwa“. Sswój hłóß woteda jich pschi tym 4225 ßobuſtawow tuteho towarſtwa we Weſtfalſkej; to je jich jenož ßnadne 69,6 prozentow. S tutych hłoßowaſche ſa wobkhowanje nabožiny w ſchulach 3964, pschećźiwo temu 254, to ßu ſa to 93 prozentow wothłoßowazych, pschećźiwo 6 prozentow. Sa nabožne roswućźowanje w pſchesjednocźi ſ zyrkwju hłoßowaſche

---

Wótcźe naſch, kiž ßy w njebjeßach . . . .

(Pokracźowanje a ſkóncźenje.)

Sswoje dźěćźi wumože njebjeſki Wótz wot ſłeho, wón jim kónz wſacź njeda we ſłym! Teho dla dyrbicźe tež ſ wjeßełym dowěrjenjom jeho tak proßycź, ſo by wſchitko ſłe, kotrež waß potrjechi, wobrocźił k waſchemu lěpſchemu. Jenož njeßmjemy myßlicź a ſa to dźeržecź, ſo ſchtož je w naſchimaj wocźomaj ſłe, ſo nam to tež woprawdźe ſchkodźi na ſtrowoſcźi, na cźěle a duſchi, na dobrym mjenje, na ßwójbje, hoſpodarſtwje na žiwjenju. Huſto ßo ſtanje, ſo na něſchto ſkoržimy jako na wulke ſłe a njeſboźe — a bychmy jo chzyli cźim ſkerje a lěpje wotbycź. A hlej! runje to běſche naſche ſboźe; runje to je ſaßo tón Knjes póßłał jako woßebne žohnowanje, jako woßebny dar ßwojeje wulkeje luboſcźe jeno ſo běſche tutón dar ſ tym hórkim ſelom domapytanja wobkładł. Jenož to je ſłe, ſchtož nam ſadźěwa na pucźu ſbóžnoſcźe, ſchtož naß dźěli wot naſcheho njebjeſkeho Wótza; ſchtož nam wobara ſa naſchim Sbóžnikom ßlědźicź, k njemu ßo dźeržecź, do njeho wěricź.

Daj ßebi prajicź, ty khory ſrudny domapytany, cźerpjazy bratſje, ßotra. Ty dźeržiſch twoju boloſcź, ſtyſk, kſchiž ſa něſchto ſłe a chzež rady wumoženy bycź wot teho. Ja chzu tón poßledni bycź, kiž by tebje teho dla ßudźił we pschepjatej bohabojoſcźi. Ale wo cźo cźe proſchu, je to, ſo by tež we twojej khoroſcźi, ſrudobje, domapytanju woſtał Boże dźěćźo, kiž po wutrobje ßwojeho Sbóžnika ßo modli wo wumoženje wot ſłeho, kiž we dźěćźazym dowěrjenju połoži tole ſłe do ruki ßwojeho njebjeſkeho Wótza, ßo jemu w žiwjenju a ßmjercźi porucźi ſe wſchěm ßwojim cźerpjenjom, kſchižom, ſtyſkom, ſo wón tón njebjeſki Wótz ſtaji mjeſu horja, ſłama móz ſłeho, ſo wono wjazy ſchkodźicź njemóže. Tak ßu nam durje njebjeß wotewrjene, naß niczo njedźerži, njeſadźěwa, my ßmy Boźi wumoženi, a móžemy ſańcź k naſchemu Wótzej do teho wěcźneho domu, hdźež žane ſłe wjazy ßo naß dótknycź njemóže, — my ßmy jeho na wěcźne. Tak móžemy ſtroſchtnje hamjeń prajicź, to rěka: njech ßo tak ſtanje. We jeho rukach je wſcho derje ſkhowane ſa naſche cźaßne a wěcźne žiwjenje. Tón kotrehož je kraleſtwo, móz a cźeſcź, je naſch Wótz, my ßmy jeho dźěćźi, wón naß ſběhnje we ßwjatej luboſcźi na ßwoju wótzowſku wutrobu, hdyž ßo tak modlimy, kaž naſch Jeſuß, naſch luby Sbóžnik ßo modlicź naß wućźi. A jow je jenicźźe ſa khorych, ſrudnych, domapytanych pomoz, troſcht a wokſchewjenje. — So by to tež ty namakał, wo to ßo prózowaſche, wo to tež ſa tebje ßo modleſche, pschi ſpißanju tutych rynczkow twój ßobucźerpjazy bratr we tym Knjeſu Jeſußu.

3188 (75,5 proz.), ſa roswuczowanje w ſtawiſnach nabożiny (geſchichtlicher Religionsunterricht) 796 (18,6 proz.); ſa konfeſſionelnu ſchulu 1753 (41,5 proz.), ſa ſimultanſchulu 1684 (39,9 proz.), ſa moralſchulu 208 (4,9 proz.). Je dobre a wužitkne, ſo ſo ſ tajkimi liczbami kuſk jeſnajemy, woſebje ſ tej, ſo je jich ſa morolne roswuczowanje (Moralunterricht) jenož zyke 208 hloſzowalo, to njejſu hiſchcze zyke 5 prozentow tych wotbloſzowazych 4225 ſzobuſtawow.

Modlitwa.

Njech ſtajnje ſawoſtanu,
Mój Bożo, pſchi tebi,
Mam duſchu wukhowanu!
Budź ſkako ſboża mi,
Chzyl tróſcht, měr, hnadu podacz,
Wſcho ſle ſdal wote mnje,
Wſchě hrěchi chzyl mi wodacz,
Dom k tebi dowjedź mje! J. W.

S bliska a ſ daloka.

Se **Sslepeho.** Njedźeju, 23. wulkeho róžo ſzo w naſchej woſzadźe zyrkwine nowowólby wotměchu. Prjedy mějeſche woſzada 4 ſtarſchich a 12 gmejnſkich ſaſtupjerjow; po nowym wólbnym ſakonju dyrbi wona po ſzwojej wulkoſczi 8 ſtarſchich a 32 ſaſtupniſkow měcz. To by něhdźe ſa 100 duſchow 1 ſaſtupjer abo ſtarſchi pſchichoł, a tak je ſzo ſ wuſednenjom liczba ſtarſchich a ſaſtupjerjow na jenotliwe gmejny rosdźělila, ſo je Sslepo dostało 2 ſtarſcheju a 7 ſaſtupnikow, Brěſowka 1 a 4, Dźěwin 1 a 3, Trjebin 1 a 4, Miſeras 1 a 4, Mulkezy 1 a 4, Rowne 1 a 4 a Liſk 2 ſaſtupjerjow. — Do wólbnych liſtow běſche ſzo 558 muzſkich a żónſkich ſapiſzacz dało. Wólbny namjet běſche jenož jedyn, a tak wólbna bitwa cźežka njebě a wobdźělenje ſzłabe; jenož 64 muzſkich je k wólbje pſchiſchło, ſe żónſkich ſzo żana wobdźělila njeje. Mjena zyrkwinych ſtarſchich ſzu tele: bur Sehnik-Hebrink w Dźewinje, polbur Hanuſch w Brěſowzy, bur a wuczeř Nowak we Mulkezach, polbur Mertink w Miſeraſu, běrtlikař Rulka w Rownem, polbur Krygar a hrabinſki hajnik Prier w Sslepom, bur a gmejnſki pſchedſtejicźeř Baſtian w Trjebinje.

Bibliſke towarſtwa Němſkeje maja ſzo ſ wulkimi cźežkotami bědźicz. Tehodla ſzo bóle a bóle w ſzwojim dźěle ſjednocźuja, ſo bychu ſmóżnile, bibliju ſa tuni pjenjes podawacz, a bilija je też pſchezo hiſchcze ta najtuńſcha kniha, njech też pornjo měrnemu cźaſzej wo něchto podrożena. A tola! W lěcze 1918 bu jich 1 000 000 biblijow a dźělow biblije mjenje roſſchěrjenych hacz w lěcze 1917. W lěcze 1917 bu 2 623 216 biblijow, Nowych Sakonjow a druhich dźělow biblije roſſchěrjenych, w lěcze 1918 jenož hiſchcze 1 647 264. Je to nětk 1919 a 1920 lěpje abo hiſchcze hubjeńſcho bylo? — Schto měniſch? —

Wójnſke mandźelſtwa ſzu nětkle woſzebity a wobſchěrny ſtaw naſchich ſtawiſnow, ale żadyn ſwjeſzelazy. Bez dźiwa to, hdyż w ſtatiſticzy wójnſkich mandźelſtwow nadeńdźeſch 15 lětne mandźelſke, 17 lětnych wudowzow a 16 lětne wudowy. Liczba mandźelſkich w ſtarobje mjes 16. a 25. lětom je wo wjele wjetſcha hacz w lětach do wójny. Woſzebje nadpadnje wulka liczba żenjenych żónſkich niże 20. lěta a tehorunja tych wudowow, kotrež ſzo k druhemu a tſeczemu raſej żenja. Naſtróżaza je liczba dźělenjow mandźelſtwa. Mjes 100 dźělenjemi ſzu 60 wójnſkich mandźelſtwow a 20 dalſchich ſ tutych 100 mandźelſtwow ſzo dźěli dla wójnſkich pſchiczinow, t. r. pſchedewſchěm mandźelſkeje njeſzwěry, wojwójnje ſłużeneje, dla.

Liſtowanje.

H. H. Sa dalſche dźěło bychmy Wam dźakowni byli. Njeſpraſemy Waſcheje adreſzy, duż proſzymy tu wo to **red.**

Do **Bramborſkeje Łużizy** wutrobny dźak a poſtrow. Wjeſzelamy ſzo, dyrbi tam woſzebje naſche łopjeńko ſaſtupa a roſſchěrjenja nemakacz. By też ſa někotre ſakſke ſzerbſke krajiny dobre było, by-li tam ſchtó tak ſa njo dźěłał. Naſtawki a roſprawy witamy ſubje rad.

M. we L. ſa Invocavit. — **M. w Ba.** ſa polutny dźeń:

Samolwity redaktor: ſarař Wyrgacz w Noſzacźizach.
Cźiſchcz a naklad: Ssmolerjez knihicźiſchcźerńja, ſap. druźſtwo ſ wobmj. ruk. w Budyſchinje.

Hiſchcze něſchto mam na wutrobje, wo cźimž ſ tobu, luby bratſje, luba ſzotra, chzu poręczecz mjes ſchtyrjomi woczemi, — tak ſo naju nichtó njemoli. Ty dźerżiſch we rukomaj tole moje ſznadnuſchke dźěło, wukładowanje ſzwjateho Wótcźenaſcha, kotrež ſzy każ prědowanje ſ papjerjaneje klětki ſzłyſchał. — Dźenſza ſzy ſzo też zyle wěſcze modlił: Wótcz naſch! — — Jeli to też wěrno? Ssy dha ſzo też woprawdźe, jako Bože dźěczo wołał k Bohu, twojemu njebjeſkemu Wótzej? Ja cźe wutrobnje proſchu, daj ſzebi, niz mi, wotmołwjenje na to. Ty wěſch derje, ſo ſzo twój njebjeſki Wótz njeda ſjebacz ani ſ Eſawowymaj rukomaj, ani ſ Jakubowym hłoſzom, — to rěka — pobożne cźinjenje hiſchcze żana modlitwa njeje pſched tym Knjeſom. Jow ſzo praſcha: ſzy-li Bože dźěczo, kotrež ſzo ſbożowne ſacźuwa ſo je ſtaw teje wulkeje Božeje ſzwójby, kotraž ſzo wě hromadźe ſwjaſana ſ tym ſłotym ſwjaſkom luboſcźe ſe wſchěmi tymi, kiž ſzo takle modla; kotrež we kóždym cźłowjeku ſzwojeho bratra abo ſzwoju ſzotru lubuja? Hdyż tebje luboſcz k twojemu njebjeſkemu Wótzej wobſbożuje, haj tebje wěſteho cźini, ſo ſzy jeho dźěczo, dha luboſcz k bliżſchemu je to ſzwjate wopokaſmo, ſo je to woprawdźe wěrno. Hakle tak ſzo móżeſch na to ſpuſchczecz, ſo je twój Wótze naſch, kiž ſpěwaſch, Jakubowy wopor, kiž ſzo ſběhnje k trónej ſzwojeho Boha a Wótza, kiž ſzo jemu ſpodoba, a kiž też ſawěſcze wuſzłyſchenje namaka. Hinak pak niz. —

Ja bych hiſchcze wſchelke k temu mohł pſchiſtajicz a ſzo praſchecz. To pak ja njecham. A to teho dla, ſo njeby to pſche wjele było, ſa tebje khoreho, ſzłabeho, domapytaneho — a ſaſzo teho dla też, ſo podobnoſcz Božich dźěczi ſ jich njebjeſkim Wótzom we niczim druhim ſzo tak kraſznje a ſbóżnje njepokaże, każ w luboſczi k bratram. Dha cźe proſchu, daj ſzebi ſzamemu wotmołwjenje na to praſchenju, je-li twoju wutrobu luboſcz k bliżſchim tak ſapſchijała, ſo jako měſchnik wſchitkich twojich bratrow a ſzotrow na ſzwoju wutrobu woſmjeſch, hdyż ſzo modliſch, hdyż proſzyſch Wótcźe naſch, kiž ſzy w njebjeſzach? — Jenož tak wuklinczi po Jeſuſzowej wutrobje twój Wótcźe naſch k Božej khwalbje jako khěrluſch na wyſzokim khorje: Twoje je to kraleſtwo a ta móz a ta cźeſcz do wěcźnoſcźe.

Hamjeń.

Czißło 7.
13. februara.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ćě
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew [illegible] F.

Sserbske njedzelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihicźischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. s portom.

Njedźelu Invokavit.

Matth. 4, 1—11.

„Njewjedź naß do spytowanja", tak spěwamy w ßwjatym Wótcze-naschu. Ale je tuta próstwa nam kóždy czaß khětro naleženje, dokelž ßo spytowanja bojimy a wěmy, kajku straschnu móc móže sły njepscheczel nad nami dobycź, hdyž njewachujemy a ßo njemodlimy? Abo njeczujemy ßo husto tak wěsczi, so na móżnotu pada njemyßlimy a sa nutne njedźerżimy, spěwacź: „njewjedź naß do spytowanja"? Bohaty, hewak dobroczitwy, ale we wězach wěry liwki knjes mějesche ßłużobnika, s kotrymž jeho dowěrliweho waschnja dla rady ßo rosrěczowasche a kiž dyrbjesche wschudźe s nim bycź, kiž pak też ßwojeho Sbóżnika snajesche a ßo k njemu pósnawasche. Kas tutón knjes ßwojeho ßłużobnika ßo prascheschе, kak s jeho wěru steji a hacź je s njej spokojom Sstużobnik sdychujo wotmolwi: „Mój Sbóżnik drje je pschezo ßwěrny, ale s mojej ßwěrnosczu hubjenje dosczź steji. Sły njepscheczel mje pchezo spytuje a mi prěduje a wlecze". Jeho knjes ßo ßmějo dźesche: „Schto, s tobu czert ßo tak sabjera a ßy tola pobożny muž? Pola mje je zyle hinak. Ja žadyn pobożny muž njejßym ale ja wo tajkich spytowanjach niczo njpytnu". Wotroczk ßo spodźiwaja wotmolwi: „Scze wy teho zyle wěsty, so czert wam niczo njeczini?" „Haj, zyle wěscze — mi hischcze žaneje nusy njeje cźinił", snapscheczitwi tamny knjes. Po někotrych dnjach dźěsche wón se ßwojim ßłużobnikom na kaczu hońtwu. Skradźu pscheléśiwschi tśěli do czrjódy kaczkow. Dwě abo tśi běchu morwe, runje tak wjele běchu sranjenych. Morwe wostaji s wopredka ležo a ßo jenož prózowasche, sranjene kaczki doßahnycź a skónzowacź. Sstużobnik jenu pomhasche. Na jene dobo ßwojemu knjesej pschiwoła: „Nětk wěm, czehodla czert wam žaneje nusy njeczini a mi tak wjele. Wy scze kaž te morwe kaczki. Te wostaji hońtwjeć ležo, dokelž ßu jemu wěste a jemu njeczeknu. Ja ßym kaž te sranjene kaczki a pytam njepscheczelej czeknycź. Tehodla mje pscheszczěha a mje doßahnycź pyta. Hdy byschcze wy, luby knježe, ras spytali, jeneho hrěcha ßo wostajicź, dha byschcze bórsy shonił, kak sły njepscheczel se wschelakimi spytowanjemi ßo bliži a pak tu pak tam wam kamjenje na pucź cźißnje". Haj, luby cźitarjo, tak je. Duchownje morwi, kiž lohiosmyßleni po ßwojich hrěchnych puczach khodźa, czi niczo wo spytowanjach njepytnu. K czemu dyrbi czert jich hischcze nadběhacź? Wschako ßu hižo jeho. Ale hdyž chzemy naschemu Sbóżnikej ßlubjenu ßwěrnosczu dźerżecź a na jeho puczach khodźicź, dha bórsy sa tym pschindźemy, kak czežko ßo nam to cźini, kak móże pak wjeßele pak srudoba pak jedyn njepscheczel pak jedyn pscheczel naß khabłazych sczinicź, dha nawuknjemy spěwacź: „Njewjedź naß do spytowanja". Wo spytowanjach chze k nam dźenßa też nasche ßwjesczenje rěczecź. Dźenßa je prěnja njedźela w ßwj. póstnym czaßu. Czehodla pak steji tuto sczenje wo Khrystußowym spytowanju na czole wschitkich sczenjow tuteho póstneho czaßa? Tehodla, dokelž mějesche Khrystußowe cźerpjenje a wumrjecze tón wottyknjeny kónz, „so by wón te czertowske skutki skasył". „Haj, wěricze dha wy hischcze so czert je", woprascha ßo mudraczk pobożneho knihikupza. Tón wotmolwi: „Prjedy niz, ale wot teho czaßa, so s wotewrjenymaj woczomaj do ßwěta hladam, to wěrju, dokelž wschudźom jeho ßlědy widźu." Woprawdźe, hdyž s wotewrjenymaj woczomaj do ßwěta hladamy a pschedewschěm do ßwojeje wutroby, dha widźimy dosczź wo skutkowanju czerta. Tajzy hrosni a ski njebychu cźłowjekojo byli, so ßo bjes ßobu ros-

torhaja a ſo do njeſboža ſtorcza, hdyž njeby ſady nich czert ſtał a jich naſcheſuwał. Tajke hrozne myſle a pſchecza njebychu nam pſchiſchłe, hdy njeby czert je w naſ ſbudźił. Se wſchej mozu a leſnoſcu naſ pſchezo ſaſo do ſpytowanja wjedźe, ſo by naſ k padej pſchinjeſł a do ſwojeje mozy doſtał. Hdyž je ſebi něhdy ſwažił, ſamo Jeſuſa do ſpytowanja wjeſcź, dha naſ wěcźe njebudźe pſchepuſchczicź Tehodla: „Budźte ſtróſbi a wachujcźe, pſchetož waſch pſchecźiwnik, tón czert, khodźi wokolo jako rujazy law a pyta, kohož by pożrjeł.“ Jeſuſ je w ſpytowanjach krucźe ſtał a czerta wotpokaſał. Woſtanjemy my tež pſchezo ſrumi, kaž Jeſuſ? My drje chzemy, ale my mamy wjele ſłaboſcźe w naſ a huſto podležimy. Rospominajmy ſebi dźenſa praſchenje, **kak móżemy ſpytowarja dobyczeriſzy pſchewinycź?**. Hdyž

1. njepſchecźela leſnoſcź ſpóſnawamy,
2. prawu bróń pſchecźiwo njemu trjebamy,
3. mſdu dobyczerja wopominamy.

I.

„Tehdom bu Jeſus wot teho Ducha do puſcźiny wjedźeny, ſo by wot czerta ſpytowany byl.“ Krótko prjedy běſche Jeſuſ wot Jana kſchczenika kſchczenizu doſtał. Pſchi tym běſche ſo Bóh kraſnje k njemu ſpóznał. Pſchetož njebjeſa ſu wotewrichu a duch Boži jako holb leczi dele na njeho a hłóſ ſ njebjeſ dźeſche: „To je mój luby ſyn, na kotrymž ja dobre ſpodobanje mam.“ Tak běſche Knjes nětko wuhotowany, ſwoje wulke powolanje naſtupicź Ale wón njeſtupi hnydom mjes lud, ale dźěſche najpródzy do puſcźiny, ſo by w cźiſchinje ſo ſhromadźił

Dźiwacź ſo njemóżemy, hdyž runje nětko ſo ſpytowaŕ jemu bliżeſche. Tón wjedźiſche, wo czo ſo ja njeho jednaſche. Pſchetož Khryſtuſowe zyłe źiwjenje běſche wojowanje pſchecźiwo czěmnoſcźi: k temu běſche Boži ſyn ſo ſjewił, ſo by czertowſke ſkutki ſkaſył. Hdy by ſo czertej radźiło, Jeſuſa wotdźerżecź wot ſkutka wumożenja, dha by człowjeſtwo žaneho wumóżnika njemělo a kraleſtwo czěmnoſcźe by dobywało.

Nětk kedźbujcźe, kak leſnje ſpytowaŕ ſo bliži. Wón njepſchiſtupi jako ſły njepſchecźel, ale kaž ſwěrny radźicel, kotremuž žel cźini, ſo dyrbi Jeſuſ w puſcźinje hłód tradacź. „Ssy-li Boži ſyn, dha rjekń, ſo le kamjenje khlěb budźa.“ To klinźi pſchecźelniwje; ale wón chze, ſo by Jeſuſ ſwoju bójſku móz, dźiwy cźinicź, k temu trjebał, ſebi ſamemu dobre dny ſhotowacź. A ſaſo ſo pokaſuje kaž ſtaroſźiwy pſchecźel, kiž chze Knjeſej ke khwalbje a czeſcźi pomhacź. „Ssy-li Boži Ssyn, dha ſkocź dele ſ wjeřcha templa. Lud budźe ſo ſpodźiwacź a tebi pſchiwyſkacź jako temu, kotrehož jandźeljo na rukomaj noſcha.“ Jeho woprawdźite pſchecźe pak je to, Jeſuſa ſawjeſcź, ſo by prósdnu czeſcź pſched ludźimi pyłał. Na poſledk ſjawniſcho wuſtupuje. Wón pokaſuje Jeſuſej wſchitke ſwětne kraleſtwa a jich kraſnoſcź a praji: „To wſchitko chzu cźi dacź, je-li ſo delepadnywſchi ſo ke mni modliſch“. S tym Jeſuſa pſched rosſudźenje ſtaji, měſto czernjojteho pucźa ke k chižej pucź ſemſkeho wjeſela hicź Nětk je Jeſuſ zyłu leſnoſcź ſwojeho ſpytowarja ſpóznał a rosharjeny jeho wróczo pokaſuje ſe ſłowami: „Sběhń ſo wote mje, ſatanje.“

To czert pſchezo hiſchźe cźini, ſo we draſcźe pſchecźelniweho jandźela ſo ſjewi, hdyž chze ludźi ſawjeſcź. Hłupoſcź je, hdyž na ſtarych wobrazach czerta ſ rohami a konjazej nohu widźimy. Tajki ſpytowaŕ, kajkehož tam widźimy, njeje ſtraſchny. Hdy by w tajkim ſchtalcźe k nam pſchiſtupił — ja měnju — my bychmy ſo rosharjeni wot njeho wotwobrocźili a jemu prajili: ſběhń ſo wote mje Ale tajki njeje ke Knjeſej pſchiſchoł, tajki tež k nam njepſchiſtupi; ale wón ſo pſchecźelniwy bliži, jako chzył pomhacź, lubeho a dobreho nam wopokaſacź, jako by jenož naſch wužitk we wo žomaj měł. S leſcźu a rjanymi ſłowami naſ pyta dobycź. Wocźińcźe jenož wocźi! Spóſnajcźe: wón jara mózny je a ma doſć leſnoſcźe, tón njepſchecźel, ſ kotrymž cźinicź mamy. A wón pſchińdźe njewocźakany. Pſchi naſchej najſłabſchej ſtronje naſ pſchima a ſwoje nadběhi pſchezo ſaſo woſpjetuje. Bědźenje ſ nim pſches naſche zyłe źiwjenje dźe, hdyž tež wabjenja k hrěchej ſ lětami ſo pſcheměnja Młodźenza hrěch hinał wabi hacź ſchědźiwza, ale bjes wabjenja k hrěchej žadyn njewoſtanje, ani dźěcźo ani ſchědźiwz. A hdyž ſmy tež raz dobyli, ſ tym njepſchecźel hiſchcźe njeje pſchewinjeny. Spytowaŕ, junkrócź wotpokaſany, w ſkładnej hodźinje ſaſo pſchińdźe. Tehodla dyrbimy khróbli a wobhładniwi a derje wobrónjeni bycź.

II.

Jeſuſ trjeba w tamnych hodźinach ſpytowanja prawu bróń Boże ſłowo „Pisane ſteji“, ſ tym je wſchitke wabjenje ſatana wotpokaſał. Sſłowa ſwjateho pismа, kotrež Jeſuſ naloži, hodźa ſo tež ſa wjele naſchich ſpytowarjow. Dha ſłyſchimy najprjedy ſłowo: „Człowjek njeje žiwy wot khlěba ſameho, ale wot kóždeho ſłowa, kotrež pſches Boži ert wuńdźe.“ To naſ dopomni, ſo njejſmy jenož czěło a kreŕ, ale njeſmjertne duſche, kiž ſu droho wukupjene a k ſbóžnoſcźi powołane. Dale: „Ty njedyrbiſch Boha, twojeho Knjeſa, ſpytowacź.“ Spytowanje Boha by było, hdy by Knjes ſ wopacźneje czeſcźewlakomnoſcźe ſ wjeřcha templa dele ſtocził a ſchkit Božich jandźelow pſchi tym ſebi žadał. Jenož na Božich pucźach budźa jandźeljo naſ na rukomaj noſycź. A kóncźnje: „Ty dyrbiſch ſo k Bohu, twojemu Knjeſej, modlicź a jemu ſamemu ſłužicź“. Hdyž ſwoju wutrobu na ſemſke wězy powěſchamy, je to ſemſke naſch pſchibóh. Potom wjazy njejſmy Boži. To chzemy ſebi pſchezo pſched wocźi ſtajecź a jako Boże dźěcźi naſchemu njebjeſkemu Knjeſej ſamemu ſłužicź.

W bibliji pak ſteji hiſchźe wjele wjazy pisane a wy ſcźe tež wſchelake ſchpruchi ſ njeje nawukli, kiž dyrbja wam bronje k dobyczeriſkemu běźenju bycź Derje temu, kiž je w Božim ſłowje tak domach, ſo ma w prawym czaſu w ſlej hodźinje prawe ſłowo k ruzy. Derje temu, kiž wot makoſcźe ſwjate pismo ſnaje a jeho jadriwe ſłowa w ſwojej wutrobje wobkhowa a ſebi rosponina. Derje temu, kiž ſo w trjebanju tuteje dobreje brónje pilnje ſwucźuje. Wot wojaka ſo nježada, ſo ſwoju bóń pſchezo trjeba, ale ſo ju k ruzy ma a ſ njej wobkhadźecź wě. Tak dybi pola dobreho wojaka Jeſom Khryſta tež bycź. Bróń tu je, wot Boha nam pſchihotowana, ſ dobyczeriſkej mozu wuhotowana, — bróń Božeho ſłowa, ale wěſch ty ju trjebacź? Njedźiwajmy ſo, ſo w rosſudnej hodźinje, bróń ſłužbu ſapowjedźi, kotrejž ſmy ſami ſerſawicź dali Ssnano je ſo někotremuž kuliſch hižo tak ſchło, ſo mějeſche w hodźinje ſtyſka a ſtaroſcźe žadanje po wokſchewjazym měrowazym Božim ſłowje. Wón wocźini ſwoju bibliju, ale njenamaka, ſchtož pytaſche; wona rěczeſche k njemu njeſrosymſliwu rěcź — njeſpokojeny ju na bok połoži. Tehodla nawukń twoju bibliju trjebacź, ſcźiń ſo ſ njej ſnaty — budź žiwy we njej a ty budźeſch widźecź, kak droha a kraſna tebi budźe. Jeſuſ běſche w ſwojeho Wótza ſłowje domach, kaž ſ zyłeho noweho teſtamenta ſpóſnajemy. Hacź do ſmjercźe běchu ſłowa pſalmow jemu pſchitomne, lube a drohe. Ty ſy derje wuhotowany k běźenju pſchecźiwo ſłemu njepſchecźelej, hdyž ſy w Božim ſłowje domach. Trjebajmy tutón mjecź ducha, Boże ſłowo, jako naſchu bróń w czaſach ſpytowanja, ſo bychmy leſcźepołne nadběhi czerta wotraſyli. K tajkemu dobycźu pomhaj nam Knjes wojowacź! Wopominaj na poſledk tež mſdu dobycźerja.

III.

„Duž wopuſchczi jeho czert.“ Jeſuſ móżeſche ſaſo njemoleny ſe ſwojim njebjeſkim Wótzom wobkhad měcź. To je

prěnja msda dobyczerja. Njedźerżcźe ßebi ſa ßnadne, hdyž móżecźe ßebi prajicź, ſo ſcźe hřěch wotpokaſali a dobre bědenje ßo běděźili. To naß k nowym dobyczam ſahori. Kajke pak je ſmyßlenje tych, kiž ßu padnyli? Hadam a Jěva ßo po hřěſchnym padźe hańbowaſchtaj a pytaſchtaj ßo pſched Bohom ſkhowacź. Judaſch pſcheradnik žaneho měra wjazy njenamaka, dokelž běſche njewinowatu krej pſcheradźił a ſapadźe do ſadwělowanja. Pětr, kiž běſche ſ bojoſcźu pſched człowjekami, ßwojeho Knjeſa ſapřěł, dźěſche ſ dwora wyſchſcheho měſchnika — žałoßnje płakajo. Ale Joſef, kiž běſche ſawjedźenju Potifarowejeſe žony ßwěrnje a pózźiwje napſchecźiwo ſtał, móżeſche ſ dobrym ßwědomnjom do jaſtwa hicź.

„A hlaj, jandźeljo pſchiſtupichu a ßłużachu jemu.“ To je dalſcha msda ſa ßwěrne pſchewinjenje. Sły duch bě wotpokaſany; nětko pſchikhadźeja dobri duchojo jako ßwjacźi towarſchojo a ßłużebnizy Boha. Kaž je něhdy jandźel Boži Heliaßej khlěb a wodu pſchinjeßł, tak pſchinjeßu jandźeljo naſchemu wot poſłźenja a běděźenja wuſtatemu Knjeſej wokſchewjenje. Khlěb ſa jeho hłód; woni njeßu jeho na rukomaj pſches wſchitke běděźenja, jeho žiwjenje a wumrjecźe a pſchewodźa jeho ſ rowa k trónej kraßnoſcźe. Jich ßłużba pokaſuje nam w Khrystußu teho wěčźneho krala, kotremuž je data wſchitka móc w njebjeßach a na ſemi. Schtož běſche ſpytowaſ jemu jako msdu ſa Bohu napſchecźiwne pucźe prjódkdźerżał, to ßo Božemu ßynej jako dobyczerſka msda ſa ßwěrne běděźenje w bójſkej wěrnoſcźi doſtanje. Abo ſpominaj ſaßo na Joſefa. Dokelž běſche cźiſty a ßwěrny woſtał, bě pſches Boźe wodźenje ſ hłubiny do wyßokoſcźe wjedźeny, ſo bě prěni muž w Egiptowſkej. Njeje pſchezo wěrno było a njeje też dźenßa hiſchcźe wěrno: „Jandźel teho Knjeſa lěha ßo wokoło tych, kiž ßo jeho boja a pomha jim“?

Duž wojujmy ßwěru pſchecźiwo wſchitkim nadběham cźerta. Drje je naſcha móc ßłaba, ale ſa naß wojuje muž prawy: Jeſuß Khrystuß, kiž je we wſchitkim ſpytowany jako my, ale bjes hřěcha. Jeho dobycźe je naſche dobycźe. Nětk móżemy ſ Lutherom ſpěwacź:

Tón fěrſchta na ßwěcźe
Nětk hlada ßurowje,
Wón njeſchkodźi pak nam,
Bóh ßudźi jeho ßam,
Joh' ßłowczko pobicź móże!

Tuto ßłowczko je: Jeſuß. Knježe Jeſu, pomhaj teß nam dobycź! Hamjeń.

Sswjate wotkaſanje.

Hłóß: Sso luboſcź bójſka modlu k tebi —

1. K nam Sbóżnik naſch je pſchiſchoł ſ njebjeß; Wótz da nam Ssyna ßwojeho; nam hřěchow wodacźe je pſchinjeßł, Knjes woprowaſche ſa naß ßo. Je dokonjał ſkutk wumoženja, tón kraßny duſche nawoženja!

2. Knjes wuſtajił je wotkaſanje ſa wſchitkich khudych hřěſchnikow, trójſcht, hnadu, móc, měr, žohnowanje chze dacź nam khudym ſ njebjeßow. Je ßwjatu wjecźer pſchihotował, wſchěch wſcheproßył, wſchěch na nju wokał.

3. Nětk pójcźe ſprózni, wobcźeżeni, wy khori k prawem' lěkarjej. Wot hřěchow budźa wuczjiſcźeni, kiž proſcha, pſchiňdu k Jeſußej. O pójcźe ſrudni, budni, khori, wſchě rany naſche Jeſuß hoji.

4. Schtóž budźe dacź ßo ſmycź wot njeho, tón dobry dźěł ſ nim doſtanje, jem' ſtacź ßo njeb'dźe niczo ſkeho, dokelž wſchón cźiſty ſmyty je. Ta luboſcź bójſka wſchitko cźini ſa hřěſchnikow, kiž ßu we wini.

5. Knjes ſ wutrobu je ßebi žadał, wſchěch ßwojich k blidu ſhromadźicź, je ſ milym wóczkom na naß hladał, chze naß wſchěch ſ nowa wokſchewicź. My wſchitzy jeho potrjebamy, wſchě kubła ſ jeho hnady mamy.

6. Duž Knjeſa proſchmy w poniżnoſcźi, ſo byli hoſcźo doſtojni — Knjes pſchiňdźe — wobhladacź ßej hoſcźi pſchi ßwojej ßwjatej wjecźeri, hacź noſcha wſchitzy jeho draſtu — hacź doſtojni ßu k jeho kwaßu.

7. My byli ſhubjeni na wěcźni wſchěch naſchich ſłóſcźow, hřěchow dla. — Nětk pak ßmy Boźe lube dźěcźi pſches jeho ßyna Khrystußa. My mamy, njebjo wotewrjene, ßmy dźěcźi Boźe wumóżene.

8. Nam dawa w khlěbi ßwoje cźěło, we winj ßwoju ßwjatu krej. Je bohacźe kryw ßwoje blido, wſcho połne darow na nim ſtej. Sa khudych hřěſchnikow kiž k njemu ßu pſchiſchli, połßłuchali jemu.

9. Wſchu naſchu ßłaboſcź luboſcź noßy, naß wěcźna luboſcź lubuje, Ssyn luby Wótza ſa naß proßy, ſo měli my to žiwjenje. Nam žiwjenje je Khrystuß dobył hdyž ßam je w Božim ßudźe pobył.

10. To luboſcź ſa naß k ßmjercźi dźěſche, ſa naß wſchěch woprowaſche ßo, ſa naß ſłych kſchižowana běſche ta luboſcź! wopomn kóżdy to. Sa naß je Khrystuß ſchižowany; nam ſohiji wſchě ßmjertne rany.

11. Nam khudym Khrystuß wſchitko dari, ſa naß je pſchelał ßwoju krej, ſo byli my pſched Bohom prawi, hdyž wuczjiſcźeni my ßmy ſ njej. My mamy prawdoſcź Khrystußowu; nětk ſtroſchnje dźemy k ßwojem' Bohu.

12. We twojch ranach chzu ßo khowacź, mój luby, ßwěrny Sbóżniko; we wutrobje cźe hoſpodowacź mój kralo, Knježe Jeſußo; cźe dyrbju měcź, twój bycź a woſtacź, pſched Bohom ſ tobu budu wobſtacź.

13. Tej ſkaki naſchoh' wěcźnoh' ſboża budź khwalba, cźeſcź do wěcźnoſcźe. My mamy wujednanoh' Boha, nětk Wótza teje luboſcźe! Wón nam wſchě naſche hřěchi woda, hdyž ßwojoh' Ssyna ſa naß poda.

14. Khwal teho Knjeſa moja duſcha, dźak ſpěwaj jemu ſ wutroby. Cźeſcź wěcźna tenu Knjeſej ßłuſcha ſa wſchitke jeho dobroty! Wſchón wodych ſpěwaj, khwal wſcho Boha! Bóh je naſch Wótz, nam žórko ſboża! W.

Hody.

(Skónczenje.)

Jan hěbluje, ſo tak cźěſki wokoło njeho lětaja. Dźěło jemu wot rukow dźe. Je wjeßele, jemu pſchihladowacź. Wjeßele je też w Janowej wutrobje. Je to jutrowne wjeßele. Běchu to rjane jutry: pſchiroda ßo ßobu wjeßeleſche, wutroby ßo radowachu a dwě wutrobje běſchtej ſbożownej tehodla, ſo ßo na cźaß žiwjenja ßłubiſchtej.

Nětk Jan ſaßo w dźěle. Je to połßlednje lěto, ſo pola miſchtra dźěła. Hdyž ßu ſaßo jutry, dyrbi bydlenje a tyſchernja hižo pſchihotowana bycź, ſo byſchtaj młodaj mandźelſkaj, kotrejuž kwaß ßo w tydźenju po jutrach ßwjecźicź dyrbjeſche, ſacźahnycź mohłoj do ſtatoka ßwojeho a młody miſchtr hnydom ſapocźecź ßwoje dźěło.

Janej khwataja tak pſchi dźěle myßle doſad a do pſchichoda, a ßu to wjeßele myßle!

A Marka ßedźi domach pſchi woknje a ſchije ßebi ßwój wuhot. Njewjeſcźinſke radowanje pſchi tym na jeje wobliczu leži. Je runje pſchi tym dobrym rjanym płacźe, kotryž bě Janowa cźeta k ßlubej darika. Po młodej miſchtrki dyrbjeſche tola wſcho derje wuhotowane a dohotowane bycź!

Wo lěto dale ꝫmy. W Něhdźezach maja nowu tyscherńju a młodo tyscherśkeho mischtra, kotryž ma saꝫo młodu pěknu mandźelsku. Po jutrach ꝫu kwaꝫowali a ſ kwaꝫa tu saczahnyli. A ſ tyscherjezami bě do tyscherńtje tež hnydom dźěło pschischło a Jan ꝫo njebě kondźił, ale bě ꝫebi hnydom po młodeho pomoznika schoł, ſ kotrymž bě ꝫo prjedy hižo sreczał. Prěnje wjetsche dźěła běchu hižo ſ tyscherńje wuczahnyłe a běchu khwalbu namakałe. Duž bjes dźiwa, so nowe skaſanki pschińdźechu. Wo ranja hacž do wjeczora běschtaj duž tyscherjej pschi pilnym dźěle!

A młoda tyscherka niz mjenje! Nutskach, wonkach, w hródźi, na sahrodźi a też na pólku bě dźěła doscź. A młodej ruzy pschimaschtej rad. „Je to tola statok mój, statok naju!“ tak ꝫebi Marka pschezo saꝫo a saꝫo wjeꝫeła pschi dźěle pschiwoła. Woꝫebje rjenje pak ꝫo to dźěłasche, hdyž Jan na polku abo w sahrodźe ras na hodźinku abo něschto wjazy ꝫobu dźěłasche. Telko khwile ꝫebi wsa, byrnjesch w tyscherńi też nusne bylo, woꝫebje pak tehdy pomhasche, hdyž bě ꝫylna ruka pschi jenym dźěle trěbna.

A kaž wschědny dźeń pěknje dźěłachu, tak njedźelski dźeń rjenje ꝫwjeczachu, młodaj mandźelskaj a tyscherśki. Kaž wot doma wuczenaj, tak to dźerżeschtaj a kemschi khodźeschtaj, a tyscherśki ſ nimaj. Kaž k Božemu ꝫłowu a domej tak ꝫo też maczernej ꝫerbskej rěczi ꝫwěru dźerżachu, „Sserbske Nowiny“ běchu pola nich domach a „Pomhaj Bóh“ bě jich stajny njedźelski hoscz. Haj, młody mischtr ꝫo ꝫamo dyꝫ a dyꝫ pjera pschimasche a něschto napiꝫa ſa tutej ꝫerbskej łopjeni. Měꝫaczńje sastupi pola njeju też „Miꝫionski poꝫoł“, so by rosprawjał wo dźěle w Knjesowym kralestwje ſ bliska a ſ daloka. Woꝫebje jeju kóżde lěto ſ nowa sajinowasche rosprawa wo darach ſa Knjesowe miꝫionstwo mjes pohanami, wjedźeschtaj tola, so wobeju starschej rad ſ cźicha so njo dary woprowaschtaj. Tola njesabyschtaj też to ſ bliska, to schtož snutskowneho miꝫionstwa je. Wjedźeschtaj tola, kak nusna tu pomoz.

Woꝫebity ꝫwjedźeń bě pschezo, hdyž ſ domjazeje wjeski luby wopyt pschińdźe, pschedy wschěm nanaj a mazerji. A najlubschi pucź saꝫo bě młodymaj tón do domjazeje wjeski. Kak mohło to hinak byź! Kak mohłoj sabycź narodny dom, narodnu wjesku, narodnosczź ꝫanu!

W ꝫwojim młodym mandźelstwje njesabyschtaj, so starschiska luboscź, wot Boha žohnowana, bě jimaj tajki rjany spočzatk smóžniła, a wjedźeschtaj, so starschiske dobroproschenje jeju pschewodźesche dźeń wote dnja, kaž bě jeju pschewodźałe psches zyłe młode žiwjenje, haj — a to njesamjelkža Jan — kaž bě starschiske dobroproschenje jemu pschepomhałe psches cźěmne dołhe a wulke strachi. Sa to dźak dawacź starschimaj a Bohu, lubemu Kjesej, se ꝫłowom a se skutkom, haj, zyłym žiwjenjom, to ꝫebi pschezu saꝫ ꝫłubischtaj a wo to ꝫo prózowaschtaj ſ modlenjom a dobroproschenjom.

A hdyž dźenꝫa do Nědźez pschińdźesch, widźisch, so starschiske a Boże žohnowanje ſ tyscherjezami. (Kónz.)

Zyrkej a stat.

W Bramborskej wotměwaja ꝫo 20. februara wólby do krajneho ꝫejma a ſ dobom też do provinzialnych ꝫejmow. Wólbne wojowanje je ꝫo hižo sapočzało. Wupad wólbow je ważny, niz jeno ſa Bramborsku, ně też na wschěm poꝫledku ſa Němsku. Duž měł ꝫo tu kóżdy kscheszczan a — wusběhnmy woꝫebje! — kóżda kscheszczanka wo to prózowcź, so ꝫo kscheszczanszy, wěriwi kandidatojo wuswola, tak so by kscheszczanstwo, zyrkej, wěra spěchowana, schkitana a podpjerana była w Bramborskej a duž psches to někak też po Němskej; pschetož njech też Bramborska wjazy tu pschewahu nima kaž do wójny a we wójnje, pschewahu tola hischcze ma w němskej republiźy.

Kaž „Sserbske Nowiny“ piꝫaju, ꝫo Sserbjo ke kscheszczanskej ludowej stronje pschistamkuja. W Liegnitzskim wokrjeꝫu steji na liscźinje tuteje strony na 3. městnje evangelski Sserb, pschekupz Jan Hajesch-Łasowski ſa krajny ꝫejm a na 5. městnje evangelski Sserb, gmejnski pschedstejicźeŕ August Bala w Narcźu. Kak da loko Sserbja ſa tutej liscźinu steja, budźe hakle wólba ꝫama dopokasacź, kaž tu w Sakskej. Dróbnischich powjescźow wo wólbnym hibanju tam nimamy, khiba se „Sserbskich Nowinow“. —

W Hamburgu je ꝫo we wězach schulskeje nabožiny podobneho stało, kaž pola naꝫ w Sakskej. Wyscha schulska rada póꝫła 18. dezembra 1820 na wschěch starschich to namołwjenje, so maja cźi, kiž chzeja ꝫwoje dźěcźi do nabožneho roswuczowanje ꝫłaźź, to woꝫebje namjetowacź. Tola je kaž w Sakskej po pyt, tak najlěpje wuꝫudźenje wulkostatneho ꝫuda wobeńdu a duž tola wulkostatnu wustawu łamaja. Hamburgska wyscha schulska rada a sakski kultowy ministr ꝫo tu na pucźu sady wosoło setkaja. Hacž też to woni ſ wuprajenjom sakskeho ministra prawo wobkhowaju? Tutón rjekny, jako ꝫo njedawno we sakskim ꝫejmje wo tutym prachenju jednasche, něhdźe tole: „Tak dołho hacž ꝫym ja minister, płacźi moje měnjenje.“ Bě to tehdy było, jako ꝫo někotre strony wyschnoscźe praschachu ſa tym też tu naspomnjenym wuſsom kultowego ministra wo samołwjenju ſa nabožne hodźiny. Wyschnosź jako tajka, ꝫo tehdy wumjelcźa, jenož kultowy minister sam, pschecźiwo kotremuž ꝫo to proschenje měrjesche, rěczesche. — W ꝫamꝫnym poꝫedźenju běchu kommunistojo namjetowali, so ma ꝫo nabožina do zyła se schulow wotstronicź. Jako ꝫo wo tutym wěscźe „modernym“ namjecźe wothłoꝫowasche, bu namjet wotpokasany, hacž runje ſa njón hłoꝫowachu kommunistojo, njewotwiꝫni a sozialdemokratojo, potajkim te tři strony, kotrež maja w ꝫejmje wjetschinu — njech też jenož wo jedyn hłóꝫ; pschecźiwo namjetej kommunistow hłoꝫowachu wschě druhe strony ꝫejma.

S bliska a ſ daloka.

Sserbska wuczba w pruskich schulach. Pschezo a pschezo saꝫo psches němske nowiny powjescź dźe, so ma ꝫo w ꝫerbskich schulach ꝫerbska nabožina wuczicź, ꝫerbszy ꝫo cźitacź a piꝫacź; ale to drje dyrbi jeno lud sepicź a ꝫlepicź. Schtóž chzył cźakacź, so dyrbi ꝫo w tutym nastupanju něschto se strony knježeŕstwa a wuczeŕstwa stacź, tón drje móže hacž do wěcźnoscźe cźakacź, tola podarmo. Tehodla ꝫo pschezo pschistaji, hdyž ꝫebi starschi to žadaju. Ale k tomu starschi njepschińdu. Woni ꝫu k temu pscheleni; dadźa wschemu hicź, kaž dźe. A tola sboże jich dźěcźi wot teho wotwiꝫuje, so ꝫo ſa ꝫwoje dźěcźi staraja, też schtož schulu a ꝫerbsku wuczbu nastupa. Tehodla dyrbjeli ꝫo w kóżdej wꝫy někotsi mužojo namakacź, kiž ſa to wustupuja, moje dlä ꝫebi dadźa piꝫmo sestajecź, kotrež ꝫo wot ꝫerbskich starschich podpische a ꝫo knježeŕstwu ſ jich žadanjom pschepoda. Proꝫycź wo ꝫerbsku wuczbu wjazy njetrjebaja, woni maja ju jenož žadacź. Knježeŕstwo dyrbi ꝫerbske dźěcźi ꝫerbski wuczicź dacź; to je zyle kruta a twjerda pschikaſnja. Zyle wscho jene, hacž je wuczeŕ Němz abo Sserb. Sserbske dźěcźo dyrbi se 6 lětami němski nawuknycź, dha móže ꝫo wot dorosczeneho němskeho wuwuczeneho cźłowjeka też žadacź, so tak wjele ꝫerbski nawuknje, so móže ꝫerbszy wuczicź.

M. w Ba. ſa pokutny dźeń (20. 2.) — **S. w M.** ſa Oculi.

Samołwitny redaktor: farar Wyrgacź w Noꝫacźizach.
Cźischcź a nakład: Ssmolerjez knihicźischczérnja, sap. druźstwo ſ wobmj. ruk. w Budyschinje.

Čzißło 8.
20. februara.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja óe
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čeistwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ße kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczi schczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

Njedźelu Reminiscere.

Jes. 43, 24. 25.

Pokutny dźeń je ßaßo pſched durjemi; ßwětna wyschnosć je wschak jemu schfit wſała, ale my mamy k naschim ßerbſkim woßadam dowěru, so tež bjes tajkeho schkita pokutny dźeń czische a khutnje ſ Božej ßłužbu ßwjecza. — Někotry pokutny dźeń je ja nasch lud hižo sesthadźał; kajki płód je wón pschinjeßł? Boži hamor je wo nasche wutroby klapał. My drje ßmy ßebi prajili: „Wěrno je, wón pſched durjemi steji a klapa, ja jeho hłóß ßłyschu; ja chzu jemu durje wotwricz, so by wón jaschoł a so mnu wjeczerjał a ja ſ nim.“ Někotre dny my potom kaž w njeměrje khodźachmy. Ale bórsy pschileczichu ptali pod njebjeßami a wschitke dobre ßymjo sesběrachu. Pokutny dźeń běſche pschischoł a ßaßo schoł a wschitko pschi starym wosta. Schtó by ſ tajkeho shonjenja won žadanje njeměł: So by tola tež ſa naschlud pokutny dźeń nastał kaž ſa Ninive na Jonaßowe prědowanje, hdźež wulzy a maki, kral a poddanjo ßo pſched Bohom pokonjachu a kral pschikasnju wuda, so maja ßo wschitzy k Bohu ſ mozu wołacz a kóždy ßo wobroczicz wot ßwojeho sleho puczа a wot kschiwdy ßwojeju rukow!

A hdźe je hamor, kotryž twjerde człowſke wutroby tak rosbije, hdźe je na woběmaj bokomaj wótry mjecz, kotryž ßo pschedrěje, hacž ßo rosdźělitej duscha a duch tež kosćze moshy, hdźe je ßłowo, kotrež duschu tak ſapschimnje, so jo wona wjazy wotczasacz njemóže? Chzemy my pod Sinai stupicz, ſ kotrehož Boža majestosć ſ błyskanjom a rimanjom k ludu rěczesche? Ach, Israelſke dźěći ßu pschi wschěm hrimanju a błyskanju tola słotemu czelecze ßłużicz mohłe. Na ßwěcze niczo wjetsche a móznische njeje, schtož mohłe mertwych a ſasparnych wubudźicz, hacž nasch Knjes pod kschižom a na kschižu. A wo nim we wěschczenju nasche profetiske ßłowo rěczi.

Na jeho ſałožku wspomń

1. kak Boža kschižowana lubosć skorži: Mi ßy ty ßłużenje naczinił ſ twojimi hrěchami,

2. kak Boža njewußłědźena hnada troschtuje: Ja ja hubju twoje pschestupjenje moje dla.

1. Wot teho dnja ßem, so ßu człowjekojo wot Boha wotpadnyli, Boža lubosć na tym dźěła, wotpadnjenych ßaßo dobycz. Woni ßu hrěch na hrěch kopili pschi wschitlich domachpytanjach Božich a Bóh je ſe sczerpiwosczu, kotraž ßwojeho runjecza nima, jenotliwych kaž ludy nosył. Tež tón lud, kotryž wón ßebi wuſwoli, so by ſ njeho wumožnił człowjestwa wuschoł, kak njedźakomny je wón pschecziwo ßwojemu njebjeskemu dobroczelej był, kak ſ nießwěrnosczu a wotpadom Božu lubosć płczał a jeho hněw sbudźił. Tola je wón jón ſ dźiwnej lubosczu, mudrosczu a dolhoczakanjom wodźił, hacž běſche jeho czaß pschischoł, hacž nasch njebjeski dobry pastyř ßam njepostaže, ßwoje stadło pytacz. Dźěło Božeje lubosćze nasch Sbóžnik na ßo wſa; w jeho czerpjenju wone hacž nanajwysche stupi.

Hdźežkuliž jeho widźimy, jeho dźěło dźe na to, druhim dobrotu czinicz: khudym evangelij prědowacz, sbórych sahajicz, srudnych troschtowacz, hrěschnikow wumóz pytacz a sbóžne czinicz, schtož shubjene je. — A schto měješche ſa to? Wohladaj ßylsy w jeho woczomaj, kotrež wón na Jerusalem płaka! Sskyschi hanjerſke rěcze jeho pschecziwnikow: wón ma czerta. Spominaj na njerosom a ßłabosć jeho wuczomnikow, na khabłatu myßl luda. Pschewodźej jeho na jeho poßlednim puczu wot Getsemane

na Golgatha: kak so wón bědźi w krwawnym potźe, kak budźe pschradźeny a sapréty, hanjeny a sapluwany, kak so wón pod czežu kschiža k semi swjese, kak pod njeßměrnej czwilu sa swojim Bohom woła! Njeklapa to wschitko se sacźaßowaze mozu wo twoju wutrobu: Haj, mi sy ty słuženja nacźinił s twojimi hrěchami!

A kotre hrěchi dha naß a nasch lud wobskorźuja. Hdyž so my, kaž sebi pokutny dźeń wot naß žada, na Božich dźeßacź kasnjach měrimy, dha njeje žana, kotraž by pschecźiwo nam njeswědczila. A schtož naß najbóle boli a stara, je to so so sakožk a sakład nabožiny mjes naschim ludom dale bóle shubjuje. Nasch nětcźischi narod je narod, kotryž žaneho žiweho Boha wjazy nima, je s jenym słowom bjesbóžny narod. Abo je to pschewótrje sudźene? Praji dha tamne napißmo Božich kasnjow: „Ja sym tón Knjes, twój Bóh", njes nami wěrnoscź? Smajesch ty jeho jako tu wěžnu swjatu majestóscź? Widźisch ty w nim woprawdźe teho Knjesa, kotryž tebi s hnady kóždy dźeń twoje žiwjenje s nowa dari a kotryž móže so tebi wsacź, kaž rucže so ruka wobroczi, kotryž móže tebi njebjeßa wotewinyć a samknyć? We wucźbje prajisch ty haj, ale we žiwjenju ty jeho wobhladujesch jako sasparneho krala, sa kotrehož khribjetom móže człowjek cźinicź, schtož chze. Duž je bles dźiwa, so tež na bohabojoscźi pobrachuje. Salomon pische: Bohabojoscź je sapočatk mudroscze a w katechismje Luther wuskladowanje kóždeje kanje sapočnje: My so dyrbimy Boha bojecź a jeho lubowacź. Ale kak dha je? Wjele bojoscźe psched człowjekami, njesbožom, nusu, ale mało bohabojoscźe. Mało dźěcźazeje bojoscźe. Kelko dha jich je, kotsiž chzyli s Josefom prajicź: „Kak mohł ja tajku wulku słóscź cźinicź a pschecźiwo Bohu shrěschicź?" Ale tež khuda wotroczschwka bojoscź tu njeje. Bóh człowjekow sudźi a khosta, ale człowjekojo nechadźa pytnycź, so wón to cźini, a kiž s nimi khodźa, drje na khwilu s słowu tschaßu a potom tola hrěscha, kaž su prjedy hrěschili.

A kaž je w naschim ludu mało bojoscźe psched Bohom, tak tež mało luboscźe k njemu. K Israelskemu ludu, je so słowo stało: Sslysch, Israelo, tón Knjes nasch Bóh je jenižki Knjes; a ty dyrbisch teho Knjesa, twojeho Boha, lubowacź s zyłej wutrobu a s zyłej duschu a se wschej mozu". A nasch Sbóžnik tuto sanne słowo do swojeho rta wosmje, hdyž rjekuje: „Ty dyrbisch Boha, twojeho Knjesa lubowacź s zyłej wutrobu a s zyłej duschu a se wschej twojej myßlu". Njenje klinczi, hdyž my s khěrluschom spěwamy: „Ja wutrobnje mam lubo cźe"; ale je dha to tež wěrnoscź? Dokelž je njewěra kaž pomjedź na njewěrjazych a wěrjazych padnyła a je Božim skutkam k naschemu sbožu wschitku cźerstwu barbu wsała, dha smy my pschecźiwo Bohu tak liwzy a symni. A wón tola njeje žadyn daloki Bóh — w swojim synu je wón nam hacź nanablížiche stupił, tak so my w nim jeho sanneho widźimy w jeho zyłej majestocźi a luboscźi, a tola smy my tak symni.

A tehodla tež na pokutnej myßli pobrachuje. Schto dha naß do pokuty cźěri? Boże domachpytanje a Boža hnada. Boži hněw naß s hrěcha won honi a Boža hnada naß do bohabojäsnoscźe nuts wabi. Ale komu dha so mjecź psches wutrobu dreje? Schtó dha něschto wot pokutnych sylsow wě? My so spowjedamy a tola so njespowjedamy. Hdźe dha su cźi srudźeni hrěschnizy, na kotrychž so Boži jandźeljo wjeßela? Hdźe su cźi, kotsiž se swojim prjedawschim žiwjenjom łamaja kaž Zacheus, Pawoł a Marja Madlena.

Na tutym pucźu ženje k žanemu krutenu towarstwu s tym Knjesom njedóndźe, k žanej wjeßełej wěrje. W cźežkich cźaßach so sa nim praschamy; hdyž pak so nam derje dźe, dha swój pucź dźemy, jako by žadyn Bóh w njebjeßach njebył.

A najhórsche je, tež my wschitzy smy do tuteje hrěschneje winy nascheho luda sobusapleczeni. Sacźuwamy my swoje hrěchi jako cźežke brěmjo? Je nascha luboscź k Sbóžnikej tak sylna, so my tež hrěschne myßle hidźimy? Móžemy my wjeßeli we wěrje s wutroby spěwacź: Je Bóh mój pschecźel sa mnje, dha nižo njerodźu, hacź zyły swět chze na mnje, ja k Bohu sdychuju? Nasch Sbóžnik tež na naschе serbske woßady hladä, wón widźi, kak wone Boże domy wopuschcźuja a rejwanske kubje pjelnja, sa swětnymi kublami hanja a Boże wěcźne kubła sazpiwäju, a jeho rt skorži: „Mi sy ty słuženja nacźinił s twojimi hrěchami!"

2. Dźak budź Bohu, so wón tež pschistaji w swojej njewuslědźenej hnadźe: „Ja sahubju twoje pschestupjenje moje dla."

Kajke mózne, hłuboke, kraßne słowo! Ja, wón sapočnje, ja sym tón Knjes a hewak njeje žadyn Sbóžnik. Schtó chze se swojim „ja" pornjo tuto „ja" stupicź a prajicź: „Ja sym tež sobu dźěłak"? My chzemy tola radschi wutrobu a skutk skhowacź a Bohu so dźakowacź, so jo wón na swětło njescźehnje. „Ja shubju", rěczi wón dale, „twoje pschestupjenje". Wjeßel so, to klinczi tak dokładnje. W blížschim stawje wam to dale wukładuje: „Ja sahubju twoju słóscź jako mróczel a twoje hrěchi jako kurjawu." „Ja sahubju", ot tak klinczi, jako by so tajke sahubjenje hischcźe pschezo stało. Tak tež je. Pschetož nasch powyschcheny wěcźny měchnik hischcźe pschezo sa naß proßy a nam hnady swojeho wěcźneho sjednanja hischcźe pschezo pschizpiwa. Do wicheje wěcźnoscźe wón na nasche hrěchi spominacź njecha. Człowjekojo rekku: „Wodacź cźi ja to chzu, ale sapomnicź ja to tebi njemóžu". Ale tuta wěcźna luboscź chze twoju winu tak sady so cźißnycź, so so wjazy njespomina. A kotry je korjeń tajkeho smilenja? „Moje dla", niz nasche dla. Niz naschich skutkow dla, niz nascheje wěry dla. Wěra njeje žana prawdoscź a žana sasłužba, wona jenož Knjesowu sasłužbu sapschimnje. „Moje dla." Wot swojeho dyrbi wón jo bracź, pschetož wón sam ma sa naß prawdoscź. Wón dyrbi jo tež dacź, pschtož wón sam je luboscź, kotraž nižo sama sa so skhowacź nochze. Wón sam steji tež w prawym towarstwje s nami. Wón je so nasch bratr sczinił. Duž móžemy tež my s nim herbowacź. Sswoje dla je wón naschu winu njeßł. Jeho dla mamy my wodacźe hrěchow a tu prawdoscź, kotraž psched Bohom płaczi. Sswoje dla, s mozu swojeho horjestacźa dari wón nam nowe žiwjenje. Tehodla sandźesch ty junu do wěcźneho žiwjenja, pschetož wón sam su durje k wěcźnemu žiwjenju.

A to wschitko je wón nam na kschižu dobył. Duž ke kschižej posběhnimy swoje myßle, we wutrobje należnu prósstwu: Khrysczе, ty jehnjo Boże, kiž swěta hrěchi njeßesch, smil so nad nami a daj nam twój měr. Hamjeń.

Wichern.

Smutskne missionstwo woła nětkle w februaru zylu Saksku na pomoz. Scźěhwki wójny, woßebje drohota, su tak sylne, so je strach, so so tute dźěło se swojimi wjele a wulkimi s bohatym žohnowanjom skutkowazemi wustawami sniczi. To njeßměsch pschidacź, khiba so chzesch, so by zyły lud a ty s nim schkodował.

Smutskowne missionstwo — jeho sbudźeř, jeho wótz w Němskej je Wichern. Wo nim tu słowczko.

Jon Heinrich Wichern narodźi so 21. haprleje 1808 w Hamburgu. Na theologiju wustudowawschi bu w Hamburgu s wodźerjom jeneje njedźelskeje schule, do kotrejež buchu khude dźěczi darmo pschijimane. Dźeń 1. novembra 1833 sałoži wón tón posdźischo wulki a wukhwaleny wustaw „Rauheshaus" w Hamburgskim pschedměsczе Horn, a sałoži tak rjez smutskowne mission-

stwo sa Němsku. Tutón wustaw wopschija wustaw sa sanjerodźene dźěćźi, pensionat sa dźěćźi wyschich worschtow, wuczěrnju sa tajtich, kotsiž ſo sa děło w snutskownym missionstwje pschihotuja, tehorunja też cźischćźěrnju, kniwjasarnju, knihipschedawarnju. Po pschikładźe tuteho wustawa bu jich posdźischo wjele podobnych sałoženych w Němskej, Franzowskej, Jendźelskej atd. So bu w lěćźe 1848 hłowne towarstwo sa snutskowne missionstwo sałożene, bě też Wichernowy skutk. So jeho zyłe prózowanje nusne bě a so s wulkim žohnowanjom bě, bu też pschiposnate. Wón bu sa radu do pruskeho ministerija powołany a bu ſobustaw wyschskeje zyrtwineje rady; měješche woſebje dohladowarstwo nad jastwami pod ſobu. Wichern ſo też njeje bojał psched wyſokimi w kraju ale je spytał wliwa na nich dobycź. Dźeń 7. haprleje 1881 semrě wón.

Wustow „Rauhes Haus“ bě sa dźěćźi, kiž tam sastupichu, kaž nowa semja. To woſebje spósnawachu na tym, so to wěrne ſłowo teho žiwjenja je tu wschudźom wobdawasche, tak někotre s nich njebě hacž dotal niczo wo nim wjedźało. Wichern njedźiwasche jeno na to, so by ſo tuto ſłowo žiwjenja dźěćźom we woſebitych hodźinach nabožnych a paczěrskich, ſobudźěliło, ně, pschedewschěm też na to, so by jich zyłe žiwjenje było cźim bóle jene žiwe sjednocźenje s Jesuſom Khrystuſom, tym žiwym Sbóžnikom; wone dyrbjachu teho Sbóžnika jako teho spósnacź, kotryž też nětile hischće žiwy mjes nami, dokonjejo ſamſne dźiwne skutki kaž tehdy a wobnowejo se ſamſnymi ſłowami cźłowjekow duche kaž tehdy. Tehodla wotměwasche wón wschědnje shromadne nutrnośće; pschi tutych bu s modlitwu, s dobroproschenjom a s khěrluschom kóždy wopomnjeny, koryž měješche narodny dźeń abo kschćźeński dźeń abo sa kotrehož ſo dźeń lětnjesche, so bu do wustowa pschijaty. Też tych, kiž dom wopuschaźichu, njebu sabyte; cźi w domje a cźi swonka njeho běchu tak pśches duchowny swjatk wjasani a kóždy jenotliwy cźinjesche ſo tak pschezo a wschudźom wot Božeho ſłowa wobdaty, wjedźeny, dźeržany. Hdyž pschi tajkich ſo potom nowe w dźěćźoch hibaze žiwjenje — žiwjenje wěrneho dźěćźa Božeho — pokasowasche, radowasche a dźakowasche ſo wutroba Wichernowa kaž sahrodnikowa hdyž widźi ſymjenczka skhadźecź.

Ras rano bě ſo Wichern s dźěćźimi pschi biblijskich stawisnach dołho rosrěćźował wo bojskim žiwjenju, kotrež dyrbi to jenike wupjelnicź. Jemu a dźěćźom bě ſo wutroba pschi tym sahorila. Duž ſłyschesche, kak mały Heinrich mjes druhimi ſedźo se ſylsami we wóćźkomaj rjekny: „Ach, ja chźył rad do njebjeſ pchińcź!“ Gusta pak sćźeže Wichnera na bok a wusna ſo jemu: „Ja ſym njedawno něschto njepraweho cźinił. Nichtón hischće niczo wo tym njewě: Ja ſym Kornelijej hróch, kotryž bě na ſwoju rjadku ſadźał, swuczahał.“ Njebě trjeba, so Wichern jemu rozkładźe, schto ma cźinicź, jeli so dyrbi to žiwjenje s Bohom woprawdźe jeho duschu pjelnicź. Gusta dźěśche Kornelijej a wotproſy ſebi. — Saſo ras bě biblisku hodźinu dźeržał. Jako bě tuta nimo, wsa jeho jedyn s tych hólzow sa ruku. Wichern ſebi myſleśche, so ma ſo też něćźeho wusnacź. Tola tutón nochzesche niczo druhe, hacž jemu ſo s zyłej wutrobu dźakowacź a prajicź, so je ta nowa stawisna tak jara rjana.

Praj, luby cźitarjo a luba cźitarka, njeje to něschto wutrobu hnujaze, wobsbožaze, žohnownja pokne!? A to je snutskowne missionstwo! Praj mi, hdy prjedy je tajke dźěło sa nasch lud nusnische było hacž nětkle!? Kak mohł to schtó nasdala stacź a niz pomhacź snutskownemu missionstwu!? Ty tola wěśćźe niz!

Njesapomń.

Dźeń 16. februara 1497 je narodny dźeń Melanchthona a dźeń 18. februara 1546 ſmjertny dźeń Luthera, dwaj dnjej to jeneho tydźenja, kotryž nichtón w naschim ludu njedyrbjał ženje jeju mužej a rjekaj najlěpje, pśches to, so trjebasch wschědnje to, jeju mužej a rjekaj nalěpje, pśches to, so trjebasch wschědnje to, schtož do ruki cźi deschtaj, Bibliju! Kaž Mlanchthon a Luther, tak wutrjebaj ju k troschtowanju w tutym srudnym cźaſu běźenja, ty nabudźesch nowych mozow a wutrajesch a pschetrajesch!

Zyrkej a stat.

Dźenſa wólby w Pruskej! So by tola kóždźiczki kschesćan a kóždźiczka kschesćanka, so bychu ſo tola wschitzy, kiž ſwoju wěru a zyrkej ſebi sa něschto waža, k wólbje schli a wolili saſo tajkich, kotsiž ſebi jako kschesćenjo ſwoju wěru a zyrkej waža a rosſudźeni ſu, też w sjawnosćźi sa nju wustupicź a wojowacź. Schtóž tu s nich dźenſa domach wostanje, tón woli tola, mjenujźy pśches ſwój njewodaty hłóſ kandidatow tych stron, kotsiž sa zyrkej njejſu ale pschećźiwo zyrkwi. Też tehodla njewostani nichtó domach a byrnjesch hischće bóle roshněwany a rosnjemdrjeny był na to a tamne! Też tón liwki sdychaj tu maku skriczku tak, so to doſaha na puczu k wólbnemu kaschćźikej! — Tak njech ſo derje radźi tuto wojowanje k lěpschemu zyrkwje, wěry a tak k lěpschemu luda a kraja!

S jeneho města, w kotrymž ſu jich wjazy s zyrkwje wustupili, pische jedyn duchowny tole: Jena žónska, kotraž bě w lěćźe 1919, ſobustorhnjena wot druhich, s zyrkwje wustupiła, žadasche sa ſebje a sa ſwoju dźowku na cźežkim khorołožu duchowny troscht. Tutón ſo jej dosta. Wona też saſo do zyrkwje sastupi. Jako bě duchowny tam někotre rasy pobył, sakasa jemu wobſedźeć thěźe duchowneho hanjo a jemu hrožo, sastup; wón bě se wschěmi wobydlerjemi a se ſuſodami hromadźe s zyrkwje wustupił. Jako pak duchowny njedźiwajo teho tola saſo pschińdźe, traschesche wón tu pola njeho bydlazu žónsku nehańbicźiwje s wupowjedźenjom bydlenja, so tuta duchowneho proschesche, so njeby wjazy do domu pschischoł, so by wona se ſwojej khorej dźowku saſo pokoja měła; tu njepschestawazu haru njemóžeschtej snjesćź. — Spomnjeny duchowny powjeda tole, rosjaſnjo, kak ſo s tym tak husto trjebanym ſłowom: „nabožina je privatna wěz!“ (Religion ist Privatsache) woprawdźe njes sozialistami ma.

Liczby.

W Bramborskej wumrěchu w lěćźe 1915 25 730 dźěćźi w starobje wot 5. hacž do 15. lěta; w lěćźe 1918 pak 50 391. Ssu to sćźěłwki wójny, pschedewschěm wuhłódnjenja. A schtož žiwe wostanje a wotrośćźe, to njeje strowe. W Halli je na psch. 90 prozentow dźěćźi na ludowych schulach a 80 prozentow na wyſokich schulach pschemało jědźe měło, tak so ſo njejſu wuwiłe, kaž bychu dyrbjałe. 20 prozentow s nich je tuberkulosnych; 4. dźěł s nich njemóže wjazy s runym rjapom khodźicź. —

Mjes 60 000 000 wobydlerjemi Němskeje ma jich 6 000 000 sprlažnu khorośćź. Kóžde 25. nowonarodźene dźěćźatko je syphilitiske. —

Statne rěćźnistwo we Wrótſławju bě hacž dotal sa lěto 16 000 khostanskich wězow do ſwojich aktow sapiſałło; w lěćźe 1920 bě jich to pśches 60 000

S Ruskeje.

S Riga pische ſo tole: Wschědnje pschijědźeja s Ruskeje njewuměrnje dołhe cźahi s cźěkanzami. Schtož na cźěle maju, je

wscho, schtož wobžedźa. Czehodla czěkaju. Tehodla, dokelž njeje móžno, so by tam jako człowjek žiwy byl; pschetož wscho pobrachuje: drasta, zyroba, cźoplota, žwěza; ani jeniczkeho próschkä žele tam njedostanjesch.

Czehodla czěkaju? Tehodla, dokelž njeje móžno, so by tam jako žwobodny człowjek žiwy byl. Tam najkruschsche wotroczkowstwo knježi. Mała czrjódka bolschewikow ma wschu móz w rukomaj a khosta kóžde spjeczenje, kóžde hinajsche měnjenje s jastwom a se žmjerczu.

Czehodla czěkaju? Tehodla, dokelž njeje móžno, so by tam jako kschesćanski człowjek pod tajkim knježstwom dolho žiwy byl; pschetož wschitko, schtož něšak s nebožinu swižuje, ho s próchom a móchom wutupja; prědarjow a měschnikow morja; Bože domy wurubja. W schulach lehnje žo bjesbóžny poczink; knihow do zyla njeje, papjery lědy; dobri wuczerjo žu wschitzy wotžadźeni; njewuczeni dundakojo žu se schulskimi direktorami. Žane dźěćo njetrjeba niczo wuknycz, khiba bjesbóžne kommunistiske spěwy; nabožina njeźmě žo wuczicz; modlenje je sakazane. Dźěczi nimoja wobucze, wobleczenje, jenož někajke lapy. Domy a schule žu nimale zyle bjes tepjenja, wuczerjo a dźěczi, wschitzy žu mucźni a hłódni, myžla žebi jenož na poliwku s wody, kotruž po schuli wudźělenu dostawaju, so bychu s njej žwój žołdk sakło — sjebali. Wschitzy žu sczekli a maja wódne brjuchi.

Kommunistojo chzychu žamo starschim wschě schulske dźěczi sebracz a do wustawow stykacz; tam njedyrbjachu starschi k nim khodźicz. Ssu tež sapoczeli, tak dźěczi rubicz, tola žu žo bórsy wscheho nusowanja wsdali, dokelž bě roshorjenosćz maczerjow pschewulka. Nětk nusuja starschich, so žami wot žo dźěczi do wustawow dawaju; pschetož tam s najmjenscha jědźe dostawaju, domach dyrbja hłoda tradźeć. Hłód sawjeduje dźěczi, so kradnu, kradnu wscho a wschitko. Dokelž w schudźom krute dohladowanje pobrachuje — khosta s žo nježmě — cźinja hólzy a holzy kiž na schulskej lawzy hromadu žydaja, to najhórsche. — Wudyri někajka natykowaca khorosćz, mrěja kaž muchi; wotanjeja-li strowe, kaźa žo na duschi. — Wjeźele dźěczi njesnaja, jenož hłód.

Boha dźěczi njesnaja, jenož kommunistiskeho kommižara, teho wschehomózneho, kotryž zyle, kaž žo jemu ida, dźěczi do wustawow pschijimuje, na hižu wustorka, wuczerjow a starschich do jastwa tyka abo sotźeliz dawa; jemu dyrbja wschitzy poźluchacz, so bychu poliwku a kusk khlěba dostali. —

Spomnjeny dopiž hischcze wjazy srudneho wo dóńcze ruskich dźěczi pische, na poźledku takle praji:

Schtóž kschesćan je, schtóž kschesćanske dźěćo je, tón žo modl sa wbohich kschesćanow w Ruskej a wožebje sa te dźěczi, kiž žu we rukomaj bolschewikow, so by Bóh jich wschěch wumohł! — Modlcze žo, pschetož Bóh jo chze!

S bliska a s daleka.

Se Sslepeho. Mało drje tych wožadow, kotrymž je žo tajke hodowne wjeźele wobradźiło kaž naschej. Jej móžesche žo na Božim dnju wjeźeła powjesćz sdźělicz, so je žo tež druhi, žrěni swón namakał, kotryž běsche kaž mały psches wójnu prez wsaty. Nasch wulki swón je se starodawnych czaźow, so nichtó wo tym niczo njewě a njepomni, hdy je žem pschischoł. Jenož ludowa bajka baje, so je w Shorjelzu laty a so žu žebi naschi burja tam po njón pobyli. Ssrěni a mały swón staj s lijerńje Hadanka a Ssyna we Wojerezach w l. 1872 wuchłoj. — Loni kaléto žo prěnja liscźina wot wójnskeho metallneho swjaska wo swonach wuda, w kotrejž běchu hischcze njerosbite swony sapiźane, kotrež na składach leža, a w njej nasch mały swón žo namaka, kotryž žo sa 588 hr. wróczo kupi a bórsy domoj pschińdźe, a wot teho czaźa se žwojim lubosnym synkom wožadźe žłuži. — Wschitke pisanje a pytanje sa žrěnim běsche podarmo, doniž wot mjenowaneho swjaska 2. liscźina žrjedu do hód njedóńdźe, w kotrejž běchu hischcze jbytkne swony wosnamjenjene. Bjes poźlednimi běsche nasch žrěni swón sapiźany. Wón je nětko jako naschej wožadźe žłuchazy pschipósnaty; jeho płaczisna žo na 1048,50 hr. wobliczena a wot wožady sapłaczena. Sa wobej žmy te pjenjesy dacz dyrbjeli, kotrež žmy w žwojim czaźu dóstali. Tak je nadźija, so budźe nasch žrěni swón bórsy žwoju domi nu postrowicz. — Kajka dobrota to je, starej swonaj saźo dostacz, s teho sposnajesch, so byschtaj nowaj bronzowaj swonaj dźenźa 25—30 000 hriwnow płaczilo.

Romsko-katolska a grichisko-katolska zyrkej jednatej, kaž žo pische, nětkle mjes žobu wo tym, hacz by móžno było, wobej sažo jednoczicz. Sda žo, so jednanja k wotmyžlenemu kónzej dowjedu. Kak daloko pak žo tuto jednoczenje pschewjedźe a pschewjesćz hodźi, hakle pschichod pokaže.

Schula a nabožina w Czěskoslowakskej žo hischcze mjenje wjeźetej hacz pola naš — po měnjenju „sekonjeczinjerjow". Žana nabožina, ani evangelska ani katolska ani jena druha njedyrbi wjazy w schuli městna a prawa namakacz. W nabožinje roswu žowacz je nadawk žwójby; tuto, niz schula ma žo wo to staracz, so dźěczo něschto wo nabožinje wě. W schulach roswuczuja wuczerjo město w nabožinje w morale a w statnej wědomnosczi (Laienmoral und Staatsbürgerkunde). Njemóžemy praji, so žu to lěpsche wobstejnosćze hacz naschе, a so bychu na to pschihotowane byle, koho wot naš tam sczahnycz.

S **Prahi** žo pische, so žu tam w běhu dweju njedźel na 100 000 s romsko-katolskeje zyrkwje wustupili. Hacz žu tuczi wschitzy abo s dźěla k druhim nabožnym sjednoczeństwam pschistupili abo niz, njeje w dopiźu prajene; pschispomni žo, so liczba tych, kiž wustupichu, pschezo hischcze pschiběra.

Februar je měźaz snutskownego missionstwa Saksskeje. Pschi někajkej skladnosczi stupi wono w tutym měźazu k tebi, žebi wuprosche jo dar lubosćze. Lubosćze temu Knjesej žanemu, kiž žebi nětko žada, so bychmy tutu lubosćz wopokasali tym, kiž někajkeje nusy tradaja na cźěle, duchu, duschi. Cźile wschitzy žu to tola, sa kotrychž žo snutskowne missionstwo starasche a hischcze stara, tola nětk po revoluziji pod wulkimi cźežemi a pjenježnymi njedostatkami. Wjele jich praja, so je to wěz stata, so sa tych běbnych, khorych, hubjenych, njesastaranych a njewothladanych žo stara. Zyle wěsćze! Ale kak dha je to s tej pomozu nětczischeho stata so tajkich a podobnych potrěbnych. Wona nihdźe njedožaha sa tych, kotrychž stat nětkle sastaracz ma. Kak mohł wón to runje nětkle tute hobrske dźěło hischcze na žo wsacz! By to było sniczenje wjele dobreho, wubjerneho dźěła! To tola nichtón nochze, nětkle pschedy wschěm niz, hdźež je hižo telko sniczene! A hischcze něschto, a tole je žnadź to, schtož pola naš kschesćanow rosriža: To lubosćz, kotraž nětkle w słutkach snutskowneho missionstwa žobudźěła, wona njeje a njebudźe namakanju tehdy, hdyž wone stetne, a byrnjež tón stat demokratiski, sozialistiski byl. Tehodla, hdyž snutskowne missionstwo nětkle proźby wo dary pomozy a lubosćze, daj žo naproźycz a daruj s dźakownej wutrobu sa jeho słutki, njech to nětk w Božim domje, abo domach, hdyž s liscźinu k tebi pschińdu, abo pola duchowneho s wožebitym darom abo kaźkuli a hdźežkuli hewak!

Listowanje: S. w M. sa Oculi. — W we W. sa Laetare.

Samolwity redaktor: farar Wyrgacz w Nožaczizach.
Czischcz a nakład: Ssmolerjez knihiczischczernja, sap. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 9.
27. februara.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew F.

Sserbske njedźelske łopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczi schczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. s portom.

Njedźelu Okuli.

Efes. 5, 1—9.

W tutym póstnym czaßu, w kotrymž Khrystußowe czerpjenje a wumrjecze wopominamy, naß epistole napominaju, so bychmy ßwjate, pobóżne žiwjenje wjedli. Niczo naß bóle k pokuczi a k ßwjeczenju njewabi, hacž Khrystußowy kschiž a Khrystußowa ßmjerć. Tu nam pollecze hrěcha žiwje psched wocži stupa, tu ßo pak tež móz k ßwjeczenju žórli. Tež w dźenßnischej epistoli ßwjaty Pawoł móznje k Bohu spodobnemu žiwjenju namołwja: czińcze po Bosy jako lube dźěczi, a nam połowanje, khodźenje a herbstwo Božich dźěczi psched wocži staja.

1. **Powołanje Božich dźěczi.** Boże dźěczi — kajke lubosne mjeno! Kralowske dźěczi ßu bohate a maja wyßoki staw; Boże dźěczi pak ßu hischcze bohtsche, a maja wjele wjetschi staw. Ssmy to s pschirodźenja? Ně, s pschirodźenja ßmy dźěczi Božeho hněwa, czěło wot czěła narodźeni, Hadamowe dźěczi, w hrěchach podjeczi a narodźeni, k skaženje sapißani. K Božim dźěczom ßmy hakle powołani psches Božu hnadu. Jesuß Khrystuß je nam dźěczatstwo warbował. Wón je tón jeniczki narodźeny ßyn Boži; dokelž je ßo nasch bratr sczinił, dha ßmy my Boże dźěczi sczinjeni psches Božu hnadu.

Kak wjele je Bóh na naß wažił: Khrystuß je ßo ßam sa naß podał sa dar a wopor. Na Jesußowe poniženje, na jeho drohi wopor, na jeho hórke czerpjenje a wumrjecze dyrbimy s dźakom spominać; nětczischi póstny czaß naß woßebje k temu napomina. Tak droho ßmy wukupjeni; žadyn dźeń na to sabycz njeßměmy.

Kubła tuteje semje ßo po płaczisnje, kotruž ßu měłe, schazuja. Tu je kubło, kotrež je warbowane wo najdróžschu płaczisnu. Tehodla dyrbi nam prawje lube a drohe bycz. Schtož je nam Khrystuß psches ßwoje czerpjenje a wumrjecze dobył, nam s hnady dari. W ßwjatej kschczenizy je nam dźěczatstwo Boże sdźělił. Sahe ßmy k tutej hnadze powołani. Prjedy hacž ßmy spósnli, je ßo nam najwjetscha hnada darila.

Boże dźěczi ßmy; my pak dyrbimy tež jeho lube dźěczi bycz, kiž jeho lubuja a kotrež wón lubuje, kiž jeho poßłuchaja a po Bosy czinja. Duž dha:

Dźěczi, kiž wy Khrysta stawy,
Kiž wy Boże snamjo sczе,
Wasch khód budź psched Bohom prawy.

2. **Khodźcze jako Boże dźěczi!** Boże dźěczi maju po Božej woli a na Božich puczach khodźicz. Ka husto pak ßo kschescźijenjo ßwětne dźěczi sczinja a po waschnju ßwěta, po žadosczach skeje wutroby khodźa; abo ßamo dźěczi slóscze, satanowe dźěczi bywaju. Wot wschoho spočatka ßem je rosdźělenje mjes człowjekami było: Abel a Seth běchtaj Božej dźěsczi, Kain pak bě dźěćo ßwěta. Noah a czi jeho běchu Boże dźěczi, czi druhy człowjekojo pak dźěczi ßwěta. Tak je tež dźenßa hischcze: Boże dźěczi a dźěczi ßwěta, pobóżni a bjesbóżni, ßu mjes ßobu žiwi. My dyrbimy Boże dźěczi bycz, a to Boże lube dźěczi.

To dyrbi ßo pak póśnacz na naschim khodźenju. K temu ßwj. japoschtoł napomina, hdyž to a tamne mjenuje, schtož ßo sa Boże dźěczi ßluschi. Khodźcze w lubosczi! Bóh je naß lubował, Khrystußowa lubosć je naß wumohła; tehodla dyrbimy tež my w lubosczi khodźicz. Jako Boże dźěczi dyrbjeli mjes ßobu bratsja a ßotry bycz. Kak s tym steji? Kak husto pobrachuje na

prawej luboſczi! Swada, hida, njepokoj ſo huſto doſcz namaka. Pohladajcze na kſchiž, tón waß k luboſczi wabi.

Kurwarſtwo pak a wſcha njecziſtoſcz abo lakomnoſcz njedyrbi tež mjes wami mjenowana bycz, jako ſo ſwjatym ſluſcha. Kſcheſczijanam pſchiſteji, w pózczíwoſczi a czíſtoſczi khodźicz. Kak mózne je knježſtwo njepózczíwoſcze! Kak to najlěpſche mozy luda ſežerje! S kurwarſtwom ſwj. japoſchtoł lakomſtwo mjenuje a pſched nim warnuje. Tajkim hrěcham pſchibójſtwo rěka. Jich wjele tajkim pſchiboham ſłuži. Jich mało je, kiž žadoſcz czěła a žadoſcz woczow wobkněza. Kſcheſczijenjo, Bože dźěczi, dyrbja ſo wot tajkich hroſnoſczow ſdaliſ a w czíſtoſczi khodźicz. To ſebi tón Knjes žeda a tež móz k tenu dawa.

Tež w ſłowach ma kcheſczan czíſty a czeſny bycz. Njehorne ſłowa a nabkſne rěcze abo žorty jemu njepſchiſteja. Huſto doſcz nduſchne žortowe rěcze tež wo ſwjatych wězach ſłyſchiſch. Njeſapomńmy, ſo dyrbja ludźo na ſudnym dnju wotmolwicz ſa kóžde njewužitne ſłowo, kotrež ſu rěczeli.

We ſwjatej boſoſczi Bože dźěczi khodźa. Boži ſud ſnaja. Na Božim kraleſtwje nichtó dźěl nima, kiž je žiwy w tamnych hrěchach.

Bože dźěczi njeſmědźa ſo ſawjeſcz dacz! Czim ſwěrniſcho ſo k Bohu maja a na njeho hladaju, czim bóle ſawjedźenje ſwěta wot ſo wotpokaſuju. Sswět je polny ſawjedźenja; wutroba je ſłaba a njewěſta. Duž rěka: ſtejcze we wěrje, dźeržcze ſo jako muzzy a budźcze ſylni! Modlitwa, Božo ſłowo, ſwjate wotkaſanje — to je, ſchtož naß poßylnja a wobtwjerdźa we wěrje a we dźěcjatſtwje Božim.

Bože dźěczi dyrbja we ſwětle khodźicz, dokelž ſu dźěczi ſwětła. S pſchirodźenja ſmy wſchak w czěmnoſczi, t. r. w hrěchach a njeſbóžnoſczi. Sswětło ſwěta je Khryſtuß, kiž chze naß roßwětlecz. Khryſtuß w naß — to je prawe žiwjenje. O ſo bychmy ſo ſwěru prózowali, ſo bychmy to dokonjeli!

Božich dźěczi pycho pak je płód ducha, kiž ſo wopokaſuje we wſchej dobrocze a prawdoſczi a wěrnoſczi. Duch Boži je, kiž tajke płody w naß pſchinjeßy; jemu dyrbimy we ſwojich wutrobach ſłutkowacz dacz, wot njeho dyrbja Bože dźěczi ſtajnje ſo wodźicz dacz. Duž dha:

We wſchěm ſwojim wobeńdźenju
Budźcze ſwjeczi wobſtajnje!
Bóh, kiž waß je k wußwjeſenju
Powołał, ſam ſwjaty je.
Doniž tudy pſchebywacze
A ſo pſchihotowaj macze,
Wjedźcze ſwoje žiwjenje
W bojoſczi hacz do ſmjercze!

3. Sa tajke Bohu ſpodobne khodźenje pak ſo ſkónčnje Božim dźěcom rjane **herbſtwo** doſtanje. Kurwarjam a njecziſtym a lakomnym ſo herbſtwo na Khryſtußowym a Božim kraleſtwje wotrjeknje (5. ſcht.). S tym je wuprajene, ſo Bože dźěczi, kotrež po Boſy czinja, maju na tajkim herbſtwje dźěl. Kajke je to rjane herbſtwo! Bože kraleſtwo je prawdoſcz, měr a wjeßełoſcz w ſwjatym Duchu. Tu je hrěch, běděnje a žałoſcz. Tuto ſbóžne herbſtwo je Khryſtuß nam dobył, nam toßome ſ hnady pſchipada. Kak rjenje tam budźe w towarſtwje wſchitkich ſwjatych a ſbóžnych!

Hdyž tajke ſbóžne herbſtwo nam kiwa, njedyrbjeli potom ſa nim honicz we ſwěrje a wěrje ſ pobožnym khodźenjom? Nadźija na to, ſo junu tuto herbſtwo doſtanjemy, nam tež móz ſpožczik bohaboſoſczi, k wojowanju, k njeßenju žałoſcze tuteho czaßa, dokelž ſebi prajicz ſměmy: ſmy nny dźěczi, dha ſmy tež herbojo, a to herbojo Boži a ſobuherbojo Khryſtußowi; je-li ſo ſ nim ſobu czerpimy, ſo bychmy tež ſ nim ſobu pſchekraßnjeni byli, nětcziſcheho czaßa czerpjenje hódne njeje teje pſchichodneje kraßnoſcze, kotraž ſo nad nami ſjewicz budźe. Tak mamy bohaty troſcht we wſchitkich ſpytowanjach a nuſach tuteho žiwjenja a ſmy ſbožowni tu a ſbóžni tam. O, ſo bymy wſchitzy Bože lube dźěczi woſtali a ſo pſchezo dale a bóle ſczinili, ſo bychmy tež junu wěczne herbſtwo doſtali pſches Božu hnadu w Khryſtußu Jeſußu.

K njebjeßam, k njebjeßam
Chze ſo hižom dawno nam;
Schtomy žiwjenja tam ſteja,
Bože dźěczi wſchě nuts dźeja,
Knjeze dowjedź naß tež tam! Hamjeń.

Khryſtußowe czerpjenje.

Hłóß: Kak ſbóžny ſym, hdyž wotpocžuju ꝛc.

Mój Jeſu, ſaßo naſtupili
Ssmy czaß twojeho czerpjenja;
Duž ſpožcz, ſo bychmy wopomnili,
Kak ty ſo ſa naß moricz da.
Ty junu na ſwět narodźeny,
We Jordanu wot Jana kſchczeny,
Tſi lěta wokło khodźeſche
A wuczeſche a prědowaſche,
Kóždomu, kiž ſej požadaſche,
Rad ſwoju pomoz ſliczeſche.

Hdyž bě twój czaß jow dopjelnjeny,
So ſa naß czerpicz měeſche,
Wot Judaſcha bě pſcheradźeny,
Kiž ſ pſcheradu cze koſchesche,
A bórły ſwjaſany a jaty
Tu ſłóſtniłam do ruſow daty —
O, kajki dźak ſa dobroty! —
Tam ſ krótkim k ſmjerczi wotßudźeny
A na kſchiž horje powěſcheny
Tež ſa mnje, Jeſu, wumrjek ſy.

Tak bě tón ſłutk nětk dokonjeny,
To wumoženje człowjeſtwa,
Pſchs martru, kſchiž a krwawne rany,
Kaž wopiſche to biblija.
O! kajki troſcht, o! kajke ſboże!
Nětk kóždy khudy hrěſchnik móže,
Hdyž czini prawu pokutu,
Na twoje rany, wotßal czahnycz
Sso njetra bojecz, ſo b'dźe padnycz
Do mozy temu helſkemu!

Nětk pak je błudnoh' luda wjele,
Kiž njerodźi wo Khryſtußu;
Kiž ſwoju ſamßnu prawdoſcz ſczele
Tam prjedy ſebje do njebja.
Sakońſke ſłutki njepomhaju
Nam k ſbóžnoſczi we Božim raju:
Wſchak ſłutki dźeja ſa nimi.
Duž pſches nje njem'ža ſbóžnoſcz doſtacz,
Te do poßledka budźa woſtacz,
Te pſchińdu, hdyž ſu ſudźeni.

Njech ja na twoje krwawne rany,
A twoju drohu ſaßłužbu,
Hdyž je mój czaß tu dokonjany,
Wſchak troſchtny ſ teho ſwěta du.

„Mój Jesuß je krej pschelał sa mnje",
Hdyž smjerćje strach so wala na mnje,
Njech tute słowa troschtuja
Kaž Habela krej k Bohu woła,
Tak wołaju tež tute słowa
Tam k Wótzej sa mnje do njebja.

Duž chzu cźi, Jesu, khwalbu spěwacź
Sa twoje hóre cźerpjenje
A twoje mjeno poběhowacź
Kacź dolho budu na swěćje.
Tam horkach, tam we Božim raju,
Tež milijóny sa spěwaju
Cźesćź, khwalbu tomu jehnjeczu.
Duž spěwam tež ja na tym swěćźi
Kaž we njebju te Boże dźěćźi
Cźi horzy dźak, mój Jesu, tu. Pětr Mlónk.

Pomoz sa snutskowne mißionstwo.

Tyzdźenja bě tu něschto rospißane wo sałoženju snutskownehó missionstwa w Němskej; bě to Wichern w lěćje 1848. A schtó je tak rjez wótz snutskowneho missionstwa w Sakskej? Jedyn Sserb! Něhduschi farař Jmisch-Hodźiski. — So bychmy my tola w sońdźenych 3 lětach a nětkle jeneho tajkeho Jmmischa měli! — Hižo tehdy, jako so po pschikładźe Barlinskeho towarśtwa sa snutskowne missionstwo w sußodnej Schlesskej towarśtwo sa snutskowne missionstwo sałoži, bě Jmmisch žobuskutkował psches rosdźělowanje spißow mjes evangelskimi Sserbami w sußodnej Pruskej. W lěćje 1867, 26. junija, sbudźi Jmmisch s pomozu duchownej konferenzy w Budyschinje sa sakku Łužizu provinzialne towarśtwo sa snutskowne missionstwo, potajkim pschedywschěm sobu sa Sserbow. Dwaj měsazaj posdźischo, 26. awgusta 1867 wotmě so w jeho wosadje, w Hodźiju, prěni swjedźeń snutskowneho missionstwa. Něschto dnjow do teho bě wón tež w Draždźanach sa to rěćźał, so by so sa zyłu Sakku jene tajke towarśtwo k pomozy snutskowneho missionstwa sałožiło, a bě dospił, so so s najmjeńscha sałožk pschihotowa. 30. septembra 1867 sałoži so potom to towarśtwo, njech tež najprjedy so jenož mjenuje: „Wubjerk sa snutskowne missionstwo evangelsko-lutherskeje zyrkwje w sakskim kralestwje". Wusběhnjemy hischcźe ras, so běchu pschitomni němscy knjesojo kaž hižo w awguscźe s wjetscha wotkhileni, haj napschecźiwo temu, a so mamy so jenož Jmmischej dźakowacź, so so sałoži. Wón so s zyłym motmachom swojeje myßle a schorjenoscźe a sćěźnitwoscźe a njesabudźmy, tež swojeje woßoby, na to wali so pschedobu. Dźěłacź dyrbjesche to nowe towarśtwo sa domy sa dźěćźi, sa schule sa dźěło (Arbeitsschulen), sa towarśtwa młodźenzow, domy domisny (Herbergen zur Heimat), sa domy sa służomne; sa sastaranje khudych, khorych rosdźělenje dobrych knihi a spißow, sa s jatby puschcźenych, sa swjecźenje njedźele, sa swroty a tak dale.

Farař Jmmisch bě wěso sobu w pschedsydstwje tuteho wubjerka, kotryž so wot 13. novembra somßneho lěta „Słowne towarśtwo", wot lěta 1879 potom „Krajne towarśtwo sa snutskowne missionstwo" mjenowasche.

Tole wscho je jene pominanje wjazy, so, schtož sawóżemy, na polu snutskowneho missionstwa sobudźěłamy!

Snutskowne mißionstwo a Sserbjo.

Snutskowne missionstwo Sakkeje ma jich kóždy dźeń s najmjeńscha 600 cźłowjekow sastaracź. — Wono wothlada dźeń wote dnja w swojich wustawach 2500 dźěćźi, kiž su w snutskuym a swonknym strasche, a 500 tajkich młodych cźłowjekow. — Wono poskicźa kóžde lěto 3000 dźěćźom, kotrež wodźeńśtwjenja potrjebaju, schtyrinjedźelski pschebytk na kraju. — Wono sastara dźeń a dźeń w swojich 43 domach (Herbergen zur Heimat) jich 1000 a wjaz, kotsiž žanoho doma nimaju. — Wono wothlada dźeń wote dnja na 500 epileptiskich, duchaßłabych a bědnych. — —

Snutskowne missionstwo sapschimnje do swojeho dźěła zyłe žiwjenje luda a słuži wschěm stawam a worschtam luda — 1500 diakonißow, diakonow a druhich podobnych dźěłacźerjow su w jeho słužbje. — Woni pytaju pschewinyćź niz jeno swonkownu nusu, ně, tež snutskownu nusu teje duscho. Psches to pomha snutskowne missionwo k tomu, so to žiwjenje nascheho luda wotkhorja.

Snutskowne missionstwo cźerpi pod nětcźischimi wobstejnoscźemi wjele nusy a potrjeba wjele pomozy k wukonjenju tajkeho hobrskeho dźěła luboscźe. Duž, njejsy-li hischcźe nětkle pomozneho dara sa njo woprował; dha wopruj, a sy-li, dha praschej, hocź bě tón dar pschiměrjeny temu dobremu, schtož ty dostawasch a masch, a pschidaj rad lubje hischcźe něschto.

Zyrkej a stat.

„Towarśtwo wuczerjow Němskeje" je 2. februara s nowa swój program wo nabożinje a schuli woznewiło. W 3. sadźe wono paji: „Nabožne roswuczowanje jako woßebite dźěł roswuczowanja je wěz nabožnych sjednocźeńśtwow", — potajkim schula a schulska wschnoscź, kultowy ministerium nimaja so wjazy wo to staracź. Na tym njepschemeni 4. sada niczo, hdyž praji: „Stat a gmejny pschewostaja nabožnym sjednocźenśtwam, jeli so tute to namjetuja, schulske rumy sa te cźaßy, kotrež so schuli hodźa. 5. sada dowola wuczerjam, so so po swobodnym wuczinjenju s nabožnymi sjednocźeńśtwami na nabožnym roswuczowanju wobdźěła.

Bremen je snate psches dołhe lětne skutkowanje sa swětnu schulu. Buchu nětk njedawno wuczerjo prascheni, schtó by nabožne roswuczowanje pschewsał. 704 wuprajichu so, so chzedźa, jenož 185 to wotpokasachu.

Wjelesch je nam hacź dotal snate, su we němsko-serbskich woßadach so wuczerjo dwejoch schulow sarjekli, nabožne hodźiny dźerźecź, a to we Ketliskej woßadźe w Łuwocźizach a Róženju. Duchowny pschewosmje nabožne hodźiny w schulach.

Spowjedni.

W lěćje 1919 bě jich w Sakskej 47370 spowjednych mjenje hacź lěto prjedy. W lěćje 1918 bě to jich 28,2 proz. wschěch duschow, w lěćje 1919 jenož 27,1 proz. To pschinjeßu cźaßy, kajkež běchu 1919, sobu. Tola, schto prajisch, hdyž słyschisch, so je w lěćje 1919 liczba mužskich spowjednych wo 32056 pschiběrała, liczba žońskich pak wo 79 426 wotebjerała. Tu pschiběrazu liczbu mužskich sroymisch, hdyž so dopomnisch, so běchu 1919 naschi wojazy domoj; tola cźehodla je jich 1919 nimale 80 000 žońskich mjenje k spowjedźi było, hacź lěto prjedy? Je drje to sobu sćěhwk srudnych wobstejnoscźow nascheho cźaßa, ale niz jenož. Njemylimy drje so, hdyž tym pschihłoßujemy, so je na tym wschěm wina to nowotarśtwo, s kotrymž mjes druhim naß je revoluzija „wobbožiła", to mjenujzy, so žońske so nětk s politiku saběraja a saběracź dyrbja. Ale niz jenož zyrkej a wossädä psches tole nowotarśtwo schkodujetej, ně, tež swójbne žiwjenje a tak na wschěm poßledu derjemécźe a sboże zyłeho luda. Pschetož kaž

wot pschißłuschnosćże pschećźiwo duschi tak politika tež wotwjedźe wot pschißłuschnosćże pschećźiwo ßwójbje a domej. To wscho pak je njebožo, jene a niz to najmjeńsche njebožo mjes tymi wjele njebožemi, kotrež naß w poßlednich lětach potrjechichu.

Dźak a próstwa s erta póhana.

Stary mißionar, kotryž bě ßo do raüscheje Indije podał, so by póhanow k Božemu pósnaczu pschiwjedł, powjeda sczěhowazy podawk: Něhdy dźěch psched wjeczorom s jenym mojich ßłużobnikow domoj. Duzy wußłyschachmoj żałosćazy hłóß, kiž s hole ßem pschikhadźesche. Dźěchmoj sa tym ßamym a namakachmoj pod wulkim schtomom cźłowjeka, kiž tudy, kaž ßo sdasche, stary a ßłaby, ßwoju ßmjerć woczakowasche. Najprjedy nochzysche niczo s namaj rěczećź „Ach", wón sa khwilku pocza, „dźenßa rano, hdyž ßo njebjo wobźeřwjenjesche, stażech a ßo nadźijach, mój dom bórzy saßo namakacź; nětko pak ßym ßo sabłudźił, cźěmnosćź mje nadpaduje, ja ßym sprózny a dyrbju tudy ležo wostacź. Tudy mi hady abo torhaze swěrjata abo moji njepschećźeljo mojemu žiwjenju kónz sćźinja. Moja wboha žona! Moje wbohe dźěćźi!" Namaj běsche jeho žel, a duž jeho nuczach, so by s namaj schoł; ale wón dźesche: „Ty wschak mje njenajesch!" Ja jemu wotmolwich: „Mi njeje trjeba, tebje nacź, pój jeno ßobu!" Duž ßo tola s namaj do mojeho domu poda. Hdyž běsche něschto k wokschewjenju k ßebi wsał, pschihotowach jemu lěhwo w blizkosćźi mojeho loża, tak so běsche jeno płatowa sćźěna mjes namaj. Nětko ßo wobaj lehnychmoj. Ssrjedź nozy wubudźi mje schudrowanje a mi ßo sdasche, kaž by ßo zusbnik s lěhwa sběhał, postróźich ßo a hladach sa nim. Kleczo ßo wón s tymile ßłowami modlesche: „O Božo, ja ßo tebi dźakuju, so je mi na mojim puczu twoje ßłónzo ßwěcźiło! Ja ßo cźi dźakuju, so mje njeje žadyn had kußnył, žane ßłe swěrjo nadpadnyło, žadyn njepschećźel śetkał njeje. Ja ßo cźi dźakuju, so je tutón dobry njesnaty pschischoł a mje do ßwojeho bydła dowjedł. O Božo, hdyž tónle dobry zuły, jeho pschećźeljo abo pschichodni puczuja, dha daj jim też ßłónzo na pucź a swarnuj jich psched hadami, dźiwinu a njepschećźelemi, a hdyž ßo jedyn sabłudźi a na puczu ležo wostanje, dha daj wschak też tajkemu dobremu mužej pschińcź a jeho do ßwojeho doma ßobu horjewsacź." Tak ßo tónle póhan modlesche.

Sahanibjena straschniwosćź.

Luther, Melanchton a druzy jeho pschećźeljo běchu w měsćże Heilbronje w jara wulkim strasche, so budźa wschitzy sajećźi. Melanchton njepokojny a stysknу wokolo khodźesche a pschińdźe tak w khěźi, w kotrejž bydlachu, do jeneho róžka. Tam wuhlada wón evangelsku žonu, kiž rěpu do hornyka krajesche a pschi tym ßwoje dźěćźo cźěschesche. Mjes tutym dwojim dźěłom ßo wona nutrnje wo jich wumóženje s tuteho stracha modlesche, ale s tajkej měrnosćźu a pokojnosćźu, so bu Melanchton psches to hacź k ßylsam hnuty a ßwojeje bojasnosćże dla ßo sahańbjeny cźujesche. S płaczitymaj woczomaj wón k tym druhim pschińdźe a dźesche: „Kak jara mje tuta žona sahańbi! Tsi dobre słutki na dobo wona se ßwojej wěru cźini, hdy ja w tu khwilu ani jenymi cźinicź njemóžach."

Runje tak ßo Melanchtonej seńdźe, jako wón s Lutherom a s druhimi duchownymi do Torgawy pschischoł, so bychu pschećźiwo nastawazym stracham, w kotrychž młoda evangelska zyrkej stejesche, najlěpsche pomozne puczе wunamakali a evangelskim wjercham dobru radu dawali. Dołho běchu hižo myßlili, rěczeli a dźěłali a pschezo hischćże k žanemu wěstemu wobsamknjenju a kónzej pschińcź njemóžachu. Melanchton běsche wschón mucźny wot dźěła a polny cźežkich myßlow. We wschěm tym bu wón junu s radneje jstwy sawołany a pschińdźe tak do druheje jstwy, hdźež někotre żónske ßwoje dźěćźi modlitwy wo sdźerżenje evangelijona wuczachu. Tuto dźěćźaze spravne modlitwy Melanchton s wutrobnym hnuczom słyschesche a hnydom jenu te ßłowa pschipadźechu: S erta młodych a cźěschnych dźěćźi ßy ty móz sakožił. Na jene dobo ßo jeho sraženy duch sebra a s wjeßełym wobliczom ßo wón do shromadźisny wróćźi. Luther ßo na jeho dobytej wutrobitosćźi dźiwasche a prašchasche ßo, schto je jeho tak nahle hinascheho sćźinilo. „Njedajmy ßo traschicź", wotmolwi Melanchton, „ja ßym runje tych bědźerjow widźał, kiž sa naß wojuja a ßo pschewinycź njedadźa. To ßu naschi mali, kotrychž wołanje k Bohu ßym ja nětkole słyschał a Bóh njebudźe, Bóh njemóže jich njewußłyschanych wostajicź."

Móz Božeho ßłowa.

Jedyn cźorny njewólnik bě ßebi psches ßwoje dobre sadźerżenje dowěrjenje ßwojeho knjesa w polnej měrje saßłużił. Něhdy trjebasche jeho wobßedźer nowych wotroczkow a wsa ßebi jeho ßobu na hermank, hdźež ßo s tajkimi wobhimi wikuje. Tu pschikasa jemu jeho knjes, so dyrbi najkhmańschich swubjeracź. Wón bě jich wěstu liczbu nawubjeral a dohlada ßo hischćże na ßłabeho starcho muža. „Knjeże", dźesche wón „tchole hischćże dyrbicźe kupicź!" „Cźeho dla?" prašchesche ßo knjes. „O knjeże, teho hischćże dyrbicźe měcź!" dźesche wotroczk. Jeho knjes swoli do teho, hacź runjež widźesche, so wjele wužitka s nim njesměje. Bórzy pak sthori stary muž pola ßwojeho noweho knjesa a tón dobry cźorny hladasche jeho ßwěrnje, dawasche jemu dowolenu zyrobu a wopokasa jemu wschu dźěćźazu kedźbliwosćź, schtož też knjeej zuje njewosta. „Schto ty s tym starym mužom masch", prašchesche ßo knjes, „ty ßy wschak tak jara wutrobnje starosćźiwy wo njeho; je ßnano wón twój nan?" „Ně knjeże, mój nan wón njeje!" „Abo jedyn s twojich ßwójbnych" „Też niz!" „Dha ßnano twój pschećźel?" „Knjeże, też pschećźel niz!" „Praj, schtó dha?" „Wón je mój njepschećźel, knjeże! Tónle muž je mje we mojim sažnym dźěćźatstwje wot mojich starschich prjećź wotwjedł jako njewólnika pschedał. A w ßwjatym pißmje steji: Je-li je twój njepschećźel hłódny, naßycź jeho; chze-li ßo jemu picź, napoj jeho! A to ja s luboscźu cźinju. To ßebi mój Wumóžnik wote mnje žada."

S bliska a s daloka.

Paczeřskim dźěćźom rjany dar na pucź abo też ßwaßny dar młodymaj mandźelskimaj do domu je nascha nowa kniha „Domjazy prědał"! Duž daruj my tutu też bóle hacź dotal, Sserbjo Sserbom. Sa němske knihi k tajkim składnosćźam ßo wjele wudawa; cźehodla niz też něschto sa ßerbske!? Duchowni maja hischćże knihu sa kóždeho kiž pschińdźe. — „Biblisti puczник", s wulkej prózu sestajany a s wulkimi wudawkami wudaty do ßerbskeho luda, chze nětk też cźinjeć bycź ßwojeho mjena. Duž jón ßobu wsej a daj!

Listowanje: W. we W. sa Lactare. — P. M. w K. sa Judica.

Samolwity redaktor: farał Wyrgacź w Noßacźizach.
Cźischćź a nakład: Ssmolerjez knihicźischćźernja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Čisło 10.
6. měrza.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ße kóždu ßobotu ę Ssmolerjez knihicźi schczeřni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. s portom.

Njedźelu Lätare.

Psalm 23.

„Lätare — Wjeßelcźe ße!" napomina naß dźenßnischa njedźela ßrjedź ßwjateho póstneho czaßa, kiž chze nam Jesußowe czerpjenje wopominacź dacź a s tym naß tola runje wot wscheho wjeßela wotdźerżecź. Kajke wjeßela drje ßu tu měnjene? My mamy ße wjeßelicź nad wěstoscźu, so je Boża luboscź a hnada s nami, nad wumóżenjom psches Jesußa, nad naschej kschescźijanskej wěru.

Ssylna wjeßeła wěra ße też w tym ßłowje wupraja: „Tón Knjes je mój pastyř." To je nam derje snate ßłowo. Hacź runje w naschim czaßu żane stadło se ßwojim pastyrjom wjazy njewidźimy, dha tutón wobras se ßwjateho pißma derje snajemy. W starym czaßu bě pastyřstwo jara ważne a polne samolwjenja. Pola a pastwischcźa njeběchu hischcźe rosdźěłene a wěste wobßedźeństwo, ale tón bě bohaty, kiž mějesche wulke stadło; to mějachu pastyrjo hladacź a sakitacź a wobarnowacź. To njebě lóhko, bě wjele bóle ßamo straschne. Na to Jesus pokaźuje: „Tón dobry pastyř wostaji ßwoje ziwjenje sa wowzy. Najaty pak, a kiž pastyř njeje, a też wowzy jeho njeßu, hdyž widźi so wjelk dźe, dha wopuschcźi wón wowzy a czeknje, a wjelk spopada a rosprószchi wowzy." Davit bě ßam w młodoscźi s pastyrjom. Wón derje wjedźesche, schto je dobry pastyř hódny. Wón bě ße s mjedwjedźom a s lawom wo ßwoje jehnjata bědźił. Hdyž nětko wscho, schtož bě we ßwojim ziwjenju shonił, do tuteho ßłowa wobsamknje: „Tón Knjes je mój pastyř", dha je to wusnacźe jeho wulkeho njekhabłazeho dowěrjenja na Boha, kiž je jeho kóždy czaß hnadnje wodźił hacź na tón wyßoki skhodźenk, na kotrymž skónczńje stejesche; dha je to jeho wěruwusnacźe.

Kaź Davit, tak też wěrjazy kschescźijan pod wjeßełym wusnacźom steji: „Tón Knjes je mój pastyř." Wón ßmě ße wjeßelicź jeho lubosneho sastaranja a wodźenja; jeho ßylneho sakitania a jeho sbóżneho towarstwa, kotrez hacź do wěczńoscźe traje.

Selene luki a czeřstwa woda, kiž ßu stadłu so pizu a wokschewjenje date, ßu njaprjedy wobras sa te dary, s kotrymiž Bóh tych ßwojich czělnje sastara; sa jědź a picźe, haj sa wschitko, schtož k ziwnoscźi a potrjebnoscźi czěła ßłuscha, potom pak też sa te, kak tón Knjes hłód a lacźnoscź dusche staja: „Wón wokschewi moju duschu".

Stajnje je Davit ßwój wschědny khlěb měł. Ale hdyž bě ße pschehrěschił, dha też żaneho měra neměješche tak dołho, hacź ßebi wěsty njebě, so je Bóh jemu hnadnje jeho pschestupjenje wodał. Jeho duscha żada ßebi Boha: „Bożo, budź mi hnadny po ßwojej dobrocźi a sahuß moje hrěchi po ßwojej wulkej ßmilnoscźi." A jeho duscha ße wokschewi: „Derje temu, kotremuż pschestupjenje je spuschcźene, kotremuż hrěch je pschikryty".

Nam je ße Jesuß sa dobreho pastyrja sjewił a s tym nanajrjeńscho tutón psalm Davitowy wukładował. Nětk je ta selena łuka sa naß to polo, na kotrez je wón naß dowjedł, mjenujźy kschescźijanska zyrkej je wschěmi kubłami Božeje hnady a luboscźe; nětk je nascha czeřstwa woda wschón tón troscht, kotryž wón spróznym a wobcźeżenym duscham poskicźuje. Wón sa shubjenymi wowzami dźe a je woła. A hdyž jeho hłóß ßłyscha a sa nim du, dha ße sabłudźicź a kónz wsacź njemóża.

Tak dołho hacź ma wowza ßwojeho pastyrja pschi ßebi abo jeho widźi, je derje wukhowana, ßamo potom, hdyž tón ßwoje

stadło ras psches czěmny doł wjedźe. A to je druhdy nusne. Jeniczki pucz k lěpschemu pastwischczu wjedźe psches hłuboki rostorhany skakojty doł, do kotrehož ßo ženje žana pruha Božeho ßłónczka njenamaka, hdźež pak rubjeßnizy a swěr'ata kakaja, kiž maja tam ßwój wukhow. Tam pastyř se ßwojim kijom ßwoje stadło hromadźe dźerži; tam jo wón na kromje hłubiny s nim schkitujе; tam wón ßwój kij pschecźiwo njepschecźelej sběha. Tak wón ßwoje stadło na nowu selenu łuku wjedźe.

Kak derje snajesche Davit tajke cźmowe doły wot młodoscźe ßem! Nětk ßo to wscho jemu pschirunanje sczini sa dźiwne Božе wodźenje w jeho žiwjenju. Kak wjele nusy bě jemu hrosyło, kak wjele horja jeho potrjechiło, kak wjele stróżelow jeho wobdało! Wscho bě sbožownje pschewinył, so bě skónczńje na wyßokim skhodźeńku stał, kral nad Jsraelskim ludom, kral nad kralestwje wěry! Pod Božim pschikrycźom je derje wukhowany. Njech jeho njepschecźel nadběhuje, wón ßo wo to njestara. Pjese wscheje bojoscźe sa ßwjedźeńszy wuhotowanym blidom ßedźi. To je ßylne dowěrjenje k Bohu.

Schto ßy ty we ßwojim žiwjenju shonił Schto bě twój kryw a troscht, hdyž bu wscho cźmowe na pucźu twojeho žiwjenja? Ssy sa tym pschischoł, kak dobry a nusny je khód psches cźěmny doł sa tebje był, so by na swonkownym a snutskownym cźłowjeku do prědka pschischoł?. Ssy sa tym pschischoł, so Boža ßmilnoscź cźe njepuschczi, ale so sa tobu dźe, a so dobreho pastyrja luboscź tebi žohnowanje sa žohnowanje wobradźa? Potom ma to tež twój wjeßeły ßlub bycź: „Ja budu wostacź we domje teho Knjesa wěczńje“. W Božim domje bě Jsraelita ßebi ßwojeho towarśtwa s Bohom woßebje wěsty. Tež pola naß ßu cźi, kiž pod wusnaczom steja: „Tón Knjes je mój pastyř“, najßwěrnischi kemscherjo. Jesuß ßam pak je naß tež na druhi Boži dom pokosał, kiž s rukomaj sczinjeny njeje, ale kiž je wěczńy we njebjeßach: „W mojeho Wótza domje je wjele wobydlenjow. Ja du tam, wam městno pschihotowacź“. Pod jeho pschikrycźom ßměmy kóždemu nowemu dnjej stroschtni napschecźiwo hicź, ale tež potom, hdyž wón naß na poßledni pucź psches cźěmny doł ßmjercźe wotwoła, s wutrobnym dowěrjenjom na jeho ßlubjenje hladacź: „Moje wowzy ßłyscha mój hłóß; a ja je snaju; a wone du sa mnu. A ja dawam jim wěczńe žiwjenje; a wone nihdy kónz njewonnu a nichtó je s mojeje ruki njewutorhnje.“ Potom ßo zyle dopjelni: „Ja wostanu w domje teho Knjesa wěczńje!“ Hamjeń.

Matheja 11, 28.

Hłóß: Njebudź sparna moja duscha.

Wjecźeř Boža, wotkasana — sa naß khudych hrěschnikow, — budź nam s Boha žohnowana. — S Božich ßwjatych njebjeßow Khrystuß pschińdźe do ßwěta — a naß s Bohom wujedna, — sa naß wschěch ßo woprowasche, — na ßo wsa wschě hrěchi nasche.

S hnady Božej nowe ranje, — nowy dźeń nam se khadźa. — Nad nami ma spodobanje — Bóh Wótz Jesom Khrysta dla, — Ssmili ßo na shubjenych, — w hrěchach jatych, skaženych, — i jastwa, s ßuda woßwobodźi, — prawych cźini naß Ssyn Boži.

S wutrobu ßy žadał ßebi — ßwojich k blidu shromadźicź; — Jesu, ja ßym pschischoł k tebi, — mje chzył s nowa wobhnadźicź, — hnadu sa hnadu chzu bracź, — wjecźeř twoju wužiwacź; — cźiń mje hoscźa dostojneho, — pokutnoh' a wěrjazeho.

Knježe Jesu twoje cźěło — duschu hłódnu naßyczej; — kajke moje dla ßy dźěło, — prózu měł, so derje stej — nětko so mnu na wěczńe, — hdyž mam hrěchow wodacźe — prawdoscź, kiž pschid Bohom placźi, — kubło kiž naß wobohacźi.

Knježe Jesom Khrysćje twoja — ßwjata krej sdźerž, poßylń mje, — wobnow tak, so duscha moja — s tobu wěczńje žiwa je. — Wěru, luboscź wobradź mi, — pomhaj k wěczńej sbóżnoscźi; — tam cźe wěczńje khwalicź budu, — tam mje dowjedź k twojom' ludu.

Twój lud, twoje herbstwo ßwjate — cźiń naß wschitkich Jesußo; wobradź twoje dary kraßne — nam, ty ßwěrny Sbóżniko, — narod twój we khudobje, — cźerpjenje, kschiž, wumrjecźe, — horestacźe k njebjutspicźe. — Daj nam wěczńe derjehicźe.

Jesu, dołżne pißmo moje — s twojej krwju ßy wuhaßnył, — sa mnje žiwjenje dał ßwoje, — so bych wěczńje sbóżny był. — S zyłej duschu, wutrobu — tebje khwalicź, cźescźicź chzu; — wopor ßwjaty twój to cźini, — so ßmy s hnady wěczńje žiwi.

Žiwjenje ßy ty nam pschinjeßł, — ßwjaty khlěbje žiwjenja — O so mohł cźi khwalbu pschinjescź — mój duch, moja wutroba. — Pschińcź do dusche mojeje, — daj mi wěczńe žiwjenje — ßwojoh' cźěła a krwje ßwjatej — do dusche tej hłódnej, laczńej.

Tokelž cźěło a krej ßwoju — sa mnje dał a pschelał ßy, — dha ßłysch, Jesu, prośtwu moju: — so był twojej sasłužby, — kotruž ty mi dobył ßy, — tež ja wěczńje dźěłomny, — wužiwał tu wjecźeř Božu — k cześcźi tebi, k mojom' božu.

Jesu, cźiń mje dźěcźo Bože, — s kotrymž wěczńje derje stej, — kiž cźe wěczńje khwalicź móže — w pyschi ßwjatej njebjeskej. — Wußłysch moje modlitwy — wschitke moje žiwe dny. — Tebje w wutrobi chzu noßycź, — cźe we hnadu, pomoz proßycź.

Wjele chzu ja tebje proßycź, — so by wjele nadał mi; — mje chzył na wutrobje noßycź, — we wschej nusy pomhacź mi; — hischcźe ßym tu we zusbi, — hdźež ßo takle husto cźmi. — Hdyž pak jenož mam ja tebje, — dha mje nusa njesahrjebje.

So mi twoja wjecźeř ßwjata — była sbóżne lěkarśtwo, — Boži měr, troscht, hnada data, — to mi spožcź, mój Sbóżniko; — sahej moje rany wschě, — daj mi hrěchow wodacźe, — wěczńu sbóżnoscź Božich dźěcźi — w njebju Božej wěczńej hěcźi.

Jesu, twoje wotkasanje — duschu s tobu sjednocźa, — twoje „ßam ßo“ woprowanje — nam tu sbóżnoscź warbosła! — Kak je pschje wscho sbožowna — duscha, kotraž tebje ma! — khwalicź budźe twoje dźiwy, — kiž ßy takle dobrocźiwy!

Jejnjo Bože, cźiste, ßwjate, — Žórło wěczńoh' žiwjenja! — „sa naß“ twoje cźěło date, — je krej twoja pschelata. — Daj nam w twojej hnadźe rocź, — we njej mamy wscheho doscź. — Luboscź ßwjata wschehomózna, — twoja móz je w ßłabych mózna.

Kiž psches měru cźinicź móżesch — pschje wscho, wo cźož proßymy — hrěchi nasche sahubjujesch, — budź nětko s nami wschitke dny; — daj, so twoje stawy ßmy. — płody wěrnej pokuty — pschinjeßemy we prawdoscźi — tebi k cześcźi, k wjeßełoscźi.

O ty luboscź pschje wschu měru, — moja ßy a wostanjesch, — sa mnje starasch ßo tak ßwěru — a mje takle lubujesch! — Ja ßo s nowa podam cźi, — wjedź mje bliže k sbóżnoscźi; — twoje ßwjate wotkasanje — daj mi sbožo, žohnowanje.

Jesu, twojoh' ßwjatoh' ducha — daj nam s njebjeß bohacźe; — wutroba, duch, cźěło, duscha, — wscho budź tebi ßwjecźene. — Pschińdź k nam twoje kralestwo, — žohnuj twoje kschesćźanstwo. — Wjedź naß ty se ßwěta skeho — dom do raja njebjeskeho.

Knježe Jesu, nascha hłowa — pomhaj nam s toh' hubjenstwa, — s teho hrěschnoh' ßmjertnoh' doła — do twojeho kralestwa. — Ty ßy nascha nadźija — w nusy, w strasche khowanka! — Tebje ßo my dźeržecź chzemy, — s tobu sbóżnje k njebju dźemy.

Pschichod sozialistiski.

„Sozialistischer Erzieher“ pische 31. dezembra sańdźeneho lěta mjes druhim wo „Sjednocźeństwach dźěcźi“. Schto to je?

„Kindergemeinschaften" to po němskim rěka a wosnamjenja sjednoczeństwa abo wustawy, do kotrychž maja ſo w nowym sozialistiskim stacźe wschě dźěćźi stykacź, wschě, pschetož w žanej ſwójbje njedyrbi dźěćźi wostacź, a ſwójba dyrbi njewotwiſna bycź wot dźěćźi a tak dźěćźi w tajkich sjednoczeństwach wot ſwójby. Pische ſo w naspomnjenym lopjenku něhdźe tak: Wocźehnjenje dźěćźi a sastaranje s zyrobu dyrbi njewotwiſne bycź wot jenotliweje ſwójby. Tole kaž sdrasćenje a pschebytk, woboje tež wulzy wažne, pschewosmu sjednoczeństwa dźěćźi. Potajkim sawostanje sa dom jenož hospodarjenje starscheju. Potajkim by to njerosom był, so ſo jenož pschezo dweju dla woſebite privatne hospodarstwo wjedźe. Potajkim dyrbja ſo tež hospodarske potrjebnosćźe starschich sarjadowacź a na jenym městnje sjednoczicź, (organisowacź a zentralisowacź ſo to praji). Potajkim by mazź zyle njetrěbna byka, jeli so powołanje nima a w nim njedźěła. Jej do zyła niczo njewostanje hacź so dyrbi, dyrbi w powołanju dźěłacź. — To rěka: S dźěćźimi won se ſwójbow do sjednoczeństwow dźěćźi!!, macź pak nuts do fabriki!! To tež jedyn pschichod. Jeho njeno je njerosom a hischćźe wjazy!

Schtož cźinisch, dha wopomń kónz.

(Sirach 7, 39.)

W jenej wſzy běchu tsjo mužojo, kiž ſo roſzwětleni a mudri njenowachu, njenujzy kubleř, rěcźnik a hajnik. Cźi ſzami dźerżachu stajnje hromadu towarstwo, njekhodźachu ke nschi, ženje k Božemu blidu, a sanicźowachu wscho ſzwjate. „Schtož cźinisch, dha wopomń kónz" (Sir. 7, 39.) dźesche stary hajnikowy nan jenu njedźelu, jako wón stanywschi ſzwoje nawocźi (brylu) do biblije połoźi. Cźi tsjo ſo jemu ſzmějachu, a hdyž ſo saſo widźecź da, hanjachu jeho. Młody hajnik wotměwasche hojnitwu na njedźelskim dnju; rěcźnik ſzedźische sa ſzudniskim blidom na njedźelskim dnju, a kubleř jědźesche, pijesche a hrajesche zyły njedźelski dźeń. Stary hajnik njedasche ſo jim wjazy widźecź; wón ſo nochzysche wot nich dale hanicź dacź. Po někotrych lětach bě ſo młody hajnik se wſzy shubił; wón bě njeſzwěrnosćźe dla wo cźesćź a ſzłużbu pschischoł; tón rěcźnik bě wopacźnych pisſmow dla w jastwje, a tón kubleř bě wucźahnył, jako bě ſzwoje kubło pschecźinił, a nichtó njewjedźesche, hdźe.

Duž pschińdźe tón stary hajnik njedźelu wjecźor saſo do towarstwa. Rěcź pschińdźe na tych tsjoch a na biblijske wuprajenje, s kotrymž bě tón schědźiwz s towarstwa wustupił: „Schtož cźinisch, dha wopomń kónz!" a da ſzebi bibliju podacź, a cźitasche jim psalm 37, 34. 35. a dźesche po tym: „Wy jich mudrych mjenowaschćźe, ale woni jo njeběchu, woni běchu saſzlepeni a njemudri ludźo. Tón je mudry a rosſzwětleny, kiž najmjenje hrěschi, a kiž ma luboscź k sakonjej teho Knjesa."

Zyrkej a stat.

Poſzledni pokutny dźeń je ſo ſzwjecźił a doſzwjecźił bjes sakońskeho schkita. Po powjećźach s městow a se wſzow njeje ſo ſzwjedźeń kaył, je ſo wot jich wjele ſzobuſzwjecźił. Wjele wschak bě jich psches sastaństwo a wěste dźěło wot Božich ſzłużbow, s najmjeńscha dopołdnischich, wotdźeržanych. Je to jedyn wulzy njepschihódny njedostatk tajkich ſzwjedźenjow, kotrež ſu s dobom dźěławe dny. Nadźijomnje budźe tuto zyle praschenje dosrjadowane prjedy hacź saſo tajki ſzwjedźeń pschińdźe. Wſzebe bě tež schula we njewěstym, schto ma cźinicź, s najmjeńscha, schtož dźěćźi nastupa. Pschipodźe bu snate, so je ſo kultuſzowe ministerstwo sa to wuprajiło, schtož je tež w sakonju sałożene, so maja starschi a jich sastupjerjo prawo, schulske dźěćźi na tajkich dnjach do Božich ſzłużbow ſzobu wsacź. Po tym bychu cźi wucźerjo njeprawo měli, kotsiž ſu s pjenježnym khostanjom hrosyli, jeli so do schule njepschińdu, kaž tež starschi, kotsiž dźěćźi domach skhowachu a s nimi do Božeho domu njeńdźechu — jeli so by tole rosjaſznjenje prawe byłe, schtož pak drje dźenſza hischćźe njemóžesch sa wěste prajicź, dokelž horjeka a delekach wjele njejaſznoscźe, niz jeno we tutych a podobnych praschenjach ale tak nimale wschěch. A k tomu tu tež na pschesjednoscźi pobrachuje, tu tak, tam hinak, — to hnydom tež saſo we zyrkwinsko-schulskich praschenjach pytnjesch hdyž Lubijski a Budyschski schulski wokrjeſz, potajkim dwaj ſzuſzodnaj, pchirunujesch. Tola, nadźijejmy ſo, so w tym wschěm druheho dožakamy, a to niz jeno hubjeńscheho! —

Sakski krajny ſzejm ſo s zyrkwinymi dokhodami saběra. Nacźisk, kotryž kultowy minister ſzam pschinjeſzy, bě s możizami pschihotowany; s tych 4 družin dawkow, kotrež bě ſzamo tež wyschnoscź hacź dotal sa móžne měła, běchu wschě hacź do jenje wotsihane. To je dokhodny zyrkwinski dawk. Sałoń bu wubjerkej pschepokasany. Schto ſo s nim stanje, nadźijomnje bórsy wohladamy. Pschi tutym jenym dawku wěso wostacź njemóže, hižo tehodla niz, dokelž ſo tajki sałoń jenož pschihotuje, so by njepschecźelam zyrkwje k pomozy był pschi agitaziji sa wustup s zyrkwje. Dokelž widźa, so wscho wołanje a schćźuwanje sa wustup ſo hubjenje płacźi, t. r. so jich pornjo tej wulkej harje jenož mało wustupi, spytuja woni druhe ſzrědki. Duž dyrbi ſo zyle zyrkwine dawanje jenož na jedyn dawk połoźicź, kotryž tež woſzebje dźěłacźerjo sacźuja, a to dyrbi ſo potom saſo sa schćźuwanje sa wustup wužicź. My widźimy, njepschecźeljo zyrkwje wjedźa ſzebi pomhacź; njewjercźisch ſo tak, wjercźisch ſo nawopak. Tola na wschěm poſzłědku njejſzu ani njepschecźeljo zyrkwje ani kultowy minister ſzam sakoń a sakońdawarjo — hacźrunje wot tuteho tamny wuras mamy, so jeho měnjenje płacźi, tak dołho hacź je minister —, ale drusy, pschide wschěm tón jedyn, kiž wscho wjedźe a wodźi, tež Sakku, byrnjesch ſo wona abo tola jeje wodźerjo hischćźe bóle wobarali pschecźiwo tajkemu wodźerjej a wjedźerjej: Bóh.

Zyrkej dyrbi ſo w praschenju dawkow prózowacź tež wo jedyn dawk na hłowy, a to hižo tehodla, so njeby ſo tym hojiło, kotsiž na jenej stronje zyrkwi niźo płacźicź nochzedźa, na druhej pak tola wustajenja a ſzłużby zyrkwje wužija. To ſo tam stawa, hdźež muž s zyrkwje wustupi, ſzwójbni pak niz; zyła ſzwójba njepłacźi, kaž to nětkle je, žane zyrkwine dawki, potom by to dyrbjała. Wěso, njepschecźeljo zyrkwje ſo tu wobaraja s mozu.

Dorjadowacź pak ſo tuta zyła wěź do zyła njehodźi prjedy, prjedy hacź njeje dźělenje stata wot zyrkwje wuprajene. To wono njeje hischćźe, a hdy budźe, nichtón njewě. Duž tež Sakska njerosſzudźi, njech to tež rad by, ale wulkostatny ſzejm (Reichstag).

Jědojta studźeń.

Bě to w lěćźe 1910 a to w dalmazijskim kraju pschi Adriatiskim morju. Tuto je jedyn wotdźěł Ssrjedźnokrajneho morja mjes Italskej a Balkanom. Tam cźehnjesche na jenym jara horzym dnju junija nimo města Trau prozession. Bě to na 300 ludźi. Slónzo palesche; kamjeńtny pucź bě žehliwy! Nihdźe žana kapka wody. Schije ſzuche. Lacźnoscź wjetscha a wjetscha. Putnikowarjo cźerpja bóle a bóle.

Tu pschiwjedźe jich pucź hacź k studni, kotraž „słote žórło" rěka. Je to studźeń, kotrejež woda schwabla a druheho dla njeje k picźu; ſzmjerdźi tež. Studźeń wuhladawschi, walichu ſo putnikowarjo k njej, so bychu ſo napili. Strażnik, kotryž měješche studźeń strażowacź, stupi jim napschećźiwo a wobarasche jim s mozu. Tola ludźo ſo kaž dźiwi na njeho walichu a wobarazeho sakłóchu. A pijachu! —

Mnoho putnikowarjow skhori; woda bě jich sajědojcźiła, někotsi s tutych semrěchu. 50 s nich pak bu mordarstwa dla wobskorženych, saßudźenych, khostanych.

Tak daloko tutu powjesoć! Je to wscho? Ssy tak njekedźbliwego ducha, so njepytny, so cźi tuta powjesć wjaz powjedźićć chze. Njejßu ßwěta dźěćźi runi tym putnikowarjam? Njepytaju woni lacźnosć ßwojeje dusche spokojićć, pijo se wschěch móźnych studnjow, se studnjow tež, pched kotrymiž strażnik stejo wobara: studnje hrěcha to ßu a jeho żadosaże a wjeßela. Sa něcźim żedźi ßo kóżda dusha; jeje najhłubische żedźenje je to po Bosy. Wótz Augustin praji hižo: „Nascha wutroba je njespokojna w nami doniž pokoja nima w Bosy".

A tón strażnik pched studnju? Sswědomje to je. Wono wobara. Tak někotry jo sadaji, sałłóje, so by woněmiło. S tym pschihotuje ßebi cźłowjek pak ßudźenje a ßmjercź. —

A passion pokaże cźi hischćże jeneho strażnika: Jesußa Khrystußa. Njeje jeho morił saßlepjeny lud, pschihotujo ßebi ßam ßmjercź? A w naschim cźaßu? Njemori lud Jesußa Khryußa pschezo saßo s nowa, so njeby pschezo pched ßobu měł strażnika a pominarja, kotryž jemu — po jeho měnjenju njetrjebawschi a njelubje — wobara! A njedyrbi tu bycź sćźěhwk tón ßamßny-? Khostanje, ßmjercź!?

Sbóźni ßu cźi, kiž ßu cźisteje wutroby.

Cźista wutroba
Je ta róźiczka,
Kiž na łóżdym pucźu kćźěje,
Hdźež ßo Boża luboscź ßměje,
Hdźež ßo sjednocźa
S wěru nadźija.

Cźista wutroba
Je ta studniczka,
Kiž nam dawa móz a ßylnoscź,
K dobrym skutkam prawu ßwěrnoscź,
A we hórkoscźi
Duschu wokschewi.

Cźista wutroba
Je ta hwěsdźiczka,
Kiž we cźmowej ßmjertnej nozy,
Hdyž nam sańdu nasche mozy,
Miku jaßnoscź da
Na pucź do njebja!

Cźista wutroba
Sskódke spanje da,
Hdźež ßo spróznym s cźeźkim dźěli
Kiž ßmy tudy dźěłacź měli,
Ssmjercź naß powoła
K měrej do rowa.

Cźista wutroba
Wjedźe do njebja,
Pyschi naß pschi Božim trónu,
S njesachódnej kraßnej krónu.
Cźista wutroba
Wěcźnu sbóźnoscź ma!

S bliska a s daloka.

Studentojo drje ßu ßobu cźi, kotsiž najcźeźscho sćźěhwki a cźeźe wójny sacźuwaja. Schtož nowiny pißaja a schtož hewak shonimy, podawa nam srudny wobras wo jich żiwjenju a wo jich wobstacźu. A tola ßebi pruski minister finanzow wot ministra kulta żada, so měła ßo płacźisna s kollegije, t. r. sa wostwucźowanje studowazych, tak powyschićź, so je pjećź króćź tak wulka każ do wójny. Podomnje maja ßo wschě druhe płacźisny, kotreż ßu studowazym hewak pschi universićźe napołożene, powyschićź. Tute pjenjesy pak njedostawaju wucźerjo a też niz universita, ně — stat! Wbohi stat — wbosy studentojo! Je drje cźeźko prajićź, schtó je bóle wbohi, hacź stat abo studentojo. Jich wjele studentow nima nětkle telko pjenjes, so by ßo każ ßo pschißłuscha żiwiło, a nětko to! Stat chze wědomoscź, wucźenoscź wuhłódnićź, moricź, so by potom cźim łóżcho po ßwojim żiwy bycź mohł! So runje s tutym ßebi kamemu wobstacźe każy a nowy postup hacźi, to njespósnawa, abo ßnadź też spósnawacź nochze —

Ssynoda nascheje evangelskeje zyrkwje sendźe ßo s nowa w tutym tydźenju ke krótkemu poßedźenju; směje woßebje jednacź wo sakonju wo zyrkwinych sastojnikach. Wjetsche a ważnische dźěła wo zyrkwi a jeje sarjadowanju směje w dalschich poßedźenjach, posdźischo ßo wotměwazych, dokonjećź.

S **Hodźija.** Njedźelu Reminiscere, 20. mat. różka, ßwjećźesche k. farar Kschižan żadny ßwjedźeń, ßwój 40 lětny sastojnski jubilej. Je 40 lět, so bu 20. mat. różka 1881 w Kamjenzu sa duchowneho wußwjećźeny. Dwě lěćźe podźischo, 13. wulkeho różka 1883, pschińdźe sa kaplana do Hodźija, hdźež bu po Jmischowej ßmjercźi 1898 s fararjom. Woßadni a drusy ßu knjesa jubilara poćźeścźili; też my jemu na tutym městnje wutrobne sbożopschećźe wuprajamy Bóh s Wami! — S tutymi pschećźemi sjednocźamy sjawny wutrobny dźak w jich wjele mjenje, dźak knjesej fararjej jako redaktorej nascheho „Missionskeho Poßoła" a nascheho „Pschedźenaka", s kotrymž wón měßaz a měßaz, lěto a lěto naß Sserbow swjeßeluje a wobohacźuje, jeju nam podawajo w ßerbscźinje, kotraž s luda k ludu rěźi. Njech naschi Sserbjo nětk k tutomu se ßkowami wuprajenemu dźakej pschidaja dźak s tym skutkom, so do ßwojich domow wschěch ßebi witaju tuteju ßerbskeju towarschow: „Missionskeho Poßoła" a „Pschedźenaka"!

W **Lubiju** wotměje ßp schtwórtk, 10. měrza dopołdnja ½10 hodźin we woßadnej sali pschi wulkej zyrkwi shromadźisna, w kotrejž budźe ßo w sinutskownym missionstwje pschednoschowacź. Duž je wschěm zyrkwinym pschedstejićźerjam, składnoscź poskićźena, so ßo s wulkim a wobschěrnym dźěłom sinutskneho missionstwa bliże sesnaja; tola też pschećźeljo tuteho missionstwa směja składnoscź, něchto dróbnische wo nim shonićź, woßebje wo jeho nětcźischej wulkej nuzy, kotruž dyrbimy pomhacź wotstronićź. Pomhamy tak tola zyłemu ludej a ßwojej zyrkwi woßebje.

Porjedźeńka: W cźißle 9 stej na stronje 35 **napißmje pscheměnjenej,** schtož chzyli cźeścźeni cźitarjo samolwićź.

Listowanje: **Wschěch knježich dopißowarjow nascheho łopjenka proschu naležnje, so bychu ßwoje nastawki a dźěła najposdźischo tak wotpóßłali, so móza tute s najmjeńscha wutoru prjedy w cźischćźerni bycź. Njestanje-li ßo to, sawinuja ßo njelube sakomdźenja.**

— **P. M. w K.** sa Judica. — **D. w B.** sa Palmarum.

Samolwity redaktor: farar Wyrgacź w Noßacźizach.
Cźischćź a nakład: Ssmolerjez knihicźischćźernja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 11.
13. měrza.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ćě
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew F.

Sserbſke njedźelſke łopjeno.

Wudawa ſo kóždu ſobotu w Sſmolerjez knihiczi ſchczerni w Budyſchinje a płaczi ſchtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

Judika.

Jan. 8, 46—59.

„Tón budźe postajeny k snamjenju, pschecźiwo kotremuž so rěčeć budźe". Tuto wěschczenje stareho Simeona widźimy we naschim tekscze po słowje dopjelnjene. My namakamy tu nascheho Sbóžnika we wótrym rosrěčowanju s farisejskimi a pismowuczenymi. Wón móže prajicź, schtožkuliž chze, woni jemu napschecźiwo rěcza. Wón rěczi wo sebje samym, wo nich, wo Bosy, wo Abrahamje; woni jemu napschecźiwo rěcza a hanja a wußměwaju jeho a jako niczo wjazy wotmolwicź njemóža, sběhaju kamjenje, so bychu na jeho cźiskali. Sawěscze, Jesuß běsche postajeny k snamjenju, pschecźiwo kotremuž su rěczeli. A tež to je kruch jeho cźerpjenja. My pschewodźimy jeho nětk we póstnym cźasu horje do Jerusalema, do sahrody Gethsemane, na horu Golgatha a wopomnimy, schto je wón tam sa naš cźerpił. Ale my njechamy sabycź, so je jeho cźerpjenje jenož posledne dny jeho semskeho žiwjenja trało, ale so běsche jeho zyle žiwjenje hórke cźerpjenje. Spomń na cźłowjeka, kiž to najlěpsche chze, kiž je sprawnej wutrobu sboże druhich pyta a sa nich wulke wopory pschinjesse, a tucźi to njepschipósnaja, haj woni pschecźiwo njemu wustupja a jeho wußměwaja a so na njeho pschisłodźeja. Ssnano wěsch ty se samsneho shonjenja, kak to boli. Ale hischcze wjele bóle bu Jesußowa wutroba psches tajke sadźerženje pismawuczenych sranjena a srudźena. Wón pschindźe do teho swojeho, ale cźi swoji jeho horjenjewsachu; wón pschipowjeda jim bójsku wěrnosć a woni praja, so wón khaje; wón pyta Božu cześć a woni praja, so ma cźerta. O, kak dyrbjesche to jeho bolicź a to cźim bóle, dokelž wjedźesche, so woni, kotrychž wón tak jara lubowasche, do wěčneho skaženja sapadnu, hdyž na jeho njeposłuchaju. A tola njeje wón pschestał, wo jich dusche so prózowacź. My na jeho měsćze bychmy drje prajili: hdyž so njechacze wukhowacź dacź, dha jo wostajcze, wy hódni njejscze, so so wo waß prózuju. Wón je s njeskónčnej sćerpliwosću a njewurjekniwej lubosću pytał, jich njepschecźelstwo pschewinycź a jich dusche sebi dobycź. A my so jemu njemóžemy dodźakowacź, so je wón s wodźerjemi židowskeho luda so tak nadróbnje rosrěčował; pschetož runje tu spósnajemy jaßnje, schtó wón je. A to je sa naß wulzy wažne, pschetož jenož tón móže s zyłej wutrobu do jeho wěricź, jeho lubowacź a so jemu poddacź, kiž wě, schtó wón je. Schto cźinisch ty wot so sam? prascheja so farisejszy Jesußa w naschim tekscze, a wón dawa jim jaßne wotmolwjenje. Duž rospominajmy sebi: **Schto cźini Jesuß wot so sam?**

1. Psches to, so wón so prascha: Schtó mjes wami móže mi hrěch dowjesćź? wobßwědcza wón, so je wón tón **swjaty Boži.**
2. Psches to, so wón praji: Budźe-li schtó moje słowo dźeržećź, tón njebudźe smjercze wohladacź wěčnje, wobßwědczi wón, so je wón **sěrschta žiwjenja.**
3. Psches to, so wón praji: Prjedy, dyžli Abraham bu, sym ja, wobßwědczi wón, so je wón **wěčny Boži syn.**

1. Běsche na swjedźenju selenych hětow. Wjele tyßaz Židow se wschitkich krajow běsche na tutón swjedźeń do Jerusalema pschischło a templowy dwór běsche polny ludźi. Tež Jesuß běsche mjes nimi a prědowasche a wuczesche. Runje běsche wón s khutnymi słowami na to pokasał, so su swoje wutroby stwjerdnyli a swoju duschu saßlepili, tak, so woni prawdu, kotruž jim pschipowjeda, njespósnaju. S tym pak běsche wón farisejskich a pi-

ßmawučenych jara roshněwał. Pokni hidźenja hladachu na njeho, kiž ßebi ßwaži, tajke něchto pschecźiwo nim prajicź. Dha pschiwoła jim Jesuß s móznym hłoßom: „Schtó mjes wami móže mi hrěch dowjescź?" Kajke praschenje? Tón Knjes steji na ßwjatym městnje, pshed wobliczom wschohowědomneho Boha, kiž ßamo najpotajnische myßle snaje, wón steji pshed ßwojimi njepschecźelemi, kotsiž jeho hidźa, kotsiž s wótrymi woczemi na njeho hladaja, kotsiž bychu Bóh wě schto sa to dali, hdy bychu jeniczku njeprawdu jemu dopokasacź mohli. A tola prascha wón ßo tak! Cźiń ty, luby cźitarjo, tak! Ssamo cźi, kotsiž tebje bliže njesnaja, s kotrymiž ßy jenož porědko hromadźe, bychu tebje na to dopomnili, schtož njeje ani pshed ludźimi a hischcźe mjenje pshed Bohom prawe. A ty by, ßo hańbujo, mjelcźecź dyrbjał. Ssamo ßwjecźi japoschtojo njemóża tak praschecź, woni wschitzy wusnaja: my ßmy hrěschnizy. Schto wotmolwja Jesußej na jeho praschenje? Njemóża jemu niczo, woprawdźe niczo porokowacź? Ně, woni njemóża. Woni mjelcza a pschidadźa: wón je bjes hrěcha, wón je jón ßwjaty Boži. A my mamy hischcźe wjele wjazy ßwědkow sa to. Pontius Pilatus a kral Herodasch, tón schachar na kschižu a tón hejtman pod kschižom. Judasch, jeho pscheradnik a wschitzy wučomnizy wobßwědcza nam: wón je bjes hrěcha. A psches wschitke lětstotetki ßu jeho žiwjenje pschepytali a tyßazy ßu ßo prózowali, jemu něschto njepraweho dopokasacź. Wscho je podarmo bylo. Jesuß je tón ßwjaty Boži.

Židźi mjelcza na Jesußowe praschenje: „Schtó mjes wami móže mi hrěch dowjescź?" Dha prascha ßo tón Knjes dale: „Hdyž ja wam pak prawdu praju, cźehodla njewěricźe wy mi? Hdyž njemóžecźe mi hrěch dowjescź, hdyž dyrbicźe pschidacź, so waß ženje njejßym wobhłał, cźehodla njepschipósnajecźe wy, so ßym tón ßlubjeny messiaß. A saßo dyrbja mjelcźecź." Duž prascha ßo tón Knjes, na cźim to leži: „Wy njepoßłuchacźe, dokelž wy wot Boha njejscźe. Schtóž wot Boha je, tón poßłucha na Boże ßłowo."

Dźenßa prascha ßo tón Knjes naß: „Hdyž ja wam prawdu praju, cźehodla njewěricźe wy mi? Cźehodla je wjele tyßaz w naschim ludu, kotsiž wo Jesußu njewjedźa, kotsiž do njeho njewěrja, kotsiž jeho hidźa? Njeje to njerozom a hłuposcź, hdyž dyrbi nichtó pschidacź, so ßu Jesußowe ßłowa luta wěrnoscź, so je wón bjes hrěcha, a wón tola njewěri? A tola sadźerži ßo jich wjele tak. S tym woni dopokasaja, so wot Boha njejßu, so ßu ßwoje wutroby pschecźiwo Bohu stwjerdnyli. O, kajka žałostna wěrnoscź, kajki hrěch! Płacźi to też wot tebje? Bóh cźe swarnuj! Ně, poßłuchaj na Jesußa, wěř do njeho; wón je tón ßwjaty Boži.

2. A tón fěrschta žiwjenja. Hdyž ßo ludźo w ßwojim ßwědomnju trjecheni cźuja, dha pytaja ßo husto s tym směrowacź, so sapoczňu ßwaricź a lestrowacź. Tak cźinjachu też Židźi. Woni pschiwolaju Jesußej: „Njeprajimy prawje, so ty Samaritski ßy a so masch cźerta?" Woni mjenuja jeho, kiž ßwój lud kaž žadyn druhi lubowasche, Samaritskeho, potajkim njepschecźela židowskeho luda, haj, woni porokuja jemu, w kotrymž Boži ßwjaty duch bydli kaž w žanym cźłowjeku, so je wot helskeho ducha wobßadźeny. Kajke kschiwodowaze, sranjaze ßłowo! Ale Jesuß ßo njeroshněwa. Zyle s měrom wotmolwi wón: „Ja žancho cźerta nimam, ale ja cźescźu ßwojeho Wótza a wy hanicźe mje. Ja ßwoju cźescź njepytam, tehodla ja waß njekhostam, kaž scźe ßebi saßłužili, ale khostanju wy njewucźěkacźe, jedyn druhi, Bóh ßam, budźe waß ßudźicź." S tutymi ßłowami wotwobrocźi ßo Jesuß wot farisejskich a pißmawučenych a praji k tym ludźom, kotsiž koło wokoło stejachu: „Sawěrnje, sawěrnje, ja praju wam: Budźe-li schtó moje ßłowo dźeržecź, tón njebudźe ßmjercźe wohladacź wěčnje". Kedźbuj na to, so wón njepraji: „Budźe-li schtó moje ßłowo dźeržecź, tón njebudźe wumrjecź". Ně, też woni dyrbja wumrjecź, pschetož woni ßu shrěschili a ßmjercź je hrěchow msda. Ale woni njebudźa ßmjercźe wohladacź wěčnje, sa nich njeje ßmjercź kralowa stróżelow kaž sa druhich. Schto dha cźini ßmjercź tak žałostnu, tak hórku? Pschedewschěm to, so ludźo njewjedźa, schto s nimi po ßmjercźi budźe. Woni drje praja, so ma po ßmjercźi wscho kónz. Ale schtó rukuje jim sa to, schtó dawa jim wěstoscź, so njeje wěrno, schtož biblija praji a ßwědomnje wobßwědcźi: cźłowjekej je postajene wumrjecź a potom tón ßud, a ty njemóžesch w tutym ßudu wobstacź? Dha praji nasch Sbóžnik: „Budźe-li schtó moje ßłowo dźeržecź, tón njebudźe ßmjercźe wohladacź wěčnje". Wón je ßmjercź w najžałostnischim schtalcźe wohladał na kschižu. Ale wón je tam ßmjercźi móz wsał a knjesa ßmjercźe, cźerta, pschewinył. Schtóž do njeho wěri, a to s tym wopokasuje, so jeho ßłowo dźerži, teho njemóže ßmjercź sdźeržecź, teho wjedźe fěrschta teho žiwjenja do wěčneho žiwjenja. Schtóž to wě, sa teho je ßmjercź ßwoje stróżele shubiła, tón nejwidźi ju. Schcźěpan je, swonkownje wobhladane, žałostnu ßmjercź wumrjeł, a tola je wón tak troschtnje a cźicho wußnył. Kak je to móžno? Wón njeje ßmjercź widźił, ale teho powyschscheneho Jesußa k prawizy Božej. Tyßazy ßu po nim wumrjeli a njejßu ßmjercź widźali; wumrjecźe běsche sa nich dobycźe, dokelž běche Jesuß jich žiwjenje. Też ty budźesch wumrjecź a wumrjecźe njeje žana dźěcźaza hra. Ale też ty njetrjebasch ßmjercźe wohladacź wěčnje, hdyž jenož Jesußowe ßłowo dźeržisch. Potom budźe wón ßo pola tebje wopokasacź jako fěrschta žiwjenja, kiž je ßylnischi dyžli ßmjercź, kiž we wumrjecźu žiwjenje dawa.

3. A Jesuß je wěčny Boži Ssyn. Žadyn wokomik njerospominaju ßebi Židźi, schto cźe Jesuß se ßłowami: „Budźeli schtó moje ßłowo dźeržecź, tón njebudźe ßmjercźe wohladacź wěčnje" prajicź. Ale hanjo jemu wotmolwja: „Nětk spósnajemy, so masch cźerta. Abraham je wumrjeł a profetojo. Ssy ty wjazy dyžli nasch wótz Abraham, kiž wumrjeł je a profetojo ßu wumrjeli? Jesuß wotpokaže tón porok, so wón ßwoju cźescź pyta a praji jim, so woni tehodla jeho njesrosymja, dokelž Boha njesnaja, a wón wobßwědcźi: „Abraham, wasch wótz, wjeßelesche ßo, so by mój dźeń widźał a wón widźesche jón a sradowasche ßo." Dha pytaja jeho wußměwacź: „Ty hischcźe njejßy pok sta lět stary a ßy Abrahama widźił?" A Jesuß wobkrucźi jim: „Sawěrnje, sawěrnje, ja praju wam: prjedy dyžli Abraham bu, ßym ja„. Kajke ßłowo! Abraham je 2000 lět do Jesußa žiwy był, a tola praji Jesuß, so je wón prjedy njeho žiwy. Tu je jenož dwoje móžno: pak běsche Jesuß duchakhory, pak je wón wot wěčnoscźe. A my wěmy, Jesuß njeběsche duchakhory, ale wón je prjedy, dyžli Abraham bu, wón je wěčny Boži Ssyn. O, khwalmy a cźescźmy jeho! Nětk móžemy ßo na to spuschcźicź, so ßmy wumóženi. Jenož Boži Ssyn móže skutk wumóženja dokonjecź — je jón dokonjał. Nětk je wěste, so ma Bóh naß lubo; pschetož hdyž njeje Bóh ßwojeho Ssyna pschepuschcźił ale je jeho sa naß podał, dha njemóže druhe myßle s nami měcź, hacź myßle měra a sboża. Nětk ßmy wukhowani sa cźaß a wěčnoscź. Khwaleny budź Knježe Jesu, ty wěčny Boži Ssyno!

Židźi drje běchu psches Jesußowe ßłowa nanajwyschsche roshněwani. Woni sběhachu kamjenje, so bychu na njeho cźiskali. Ale woni jemu schkodowacź njemóžachu. Wón puschcźi ßo ßrjedź psches jich precź a tak woteńdźe. Židźi pak ßebi ßamym s tym najwjetschu schkodu naczinichu; woni běchu srawi k ßudu. A ty, mój cźitarjo? Schto je tebi Jesuß? Je wón tebi to, k cźemuž wón ßo ßam cźini? Tón ßwjaty Boži, tón fěrschta žiwjenja, tón Boži Ssyn? O, wěř do njeho, dźerž jeho ßłowo, podaj ßo jemu s cźełom a s duschu! Hamjeń.

Wot cźicheho pjatka k jutrownemu ßwjedźenju.

Hłóß: O ty luboscź pśche wschu měru.

1. Mój je wschón tón kschižowany,
Jesuß moja bóžnoscź je;
W jeho rukach sapißany
Ssmjercź mje skosycź njemóže.
S hrěchow ßmjercźe wumoženy
W Khrystußu mam žiwjenje!
Mój Knjes je mój wuswoleny
Luby mi, troscht, wjeßele!

2. Jesom Khryscźe, kralo cźe'cźe!
Wopor „sa naß" na kschižu,
Luboscź ßwěrna hacź do ßmjercźe
Tebje wěcźnje cźe'cźicź chzu.
Naß ßy wumohł, lschižowany,
Pśchewinył ßy ßmjercź a row!
S rowa kraßnje horjestany,
K njebju stpił, ßy k Wótzej schoł.

3. Jehnjo Boźe, Jesom Khryscźe,
Wobradź sbóžne jutry nam.
Wbohim nam ßo w ßwěcźe stýschcźe,
S twojej pomozu pśchińdź k nam.
W twojich ranach njech ßo khowa
Duscha nacha wěrjaza,
Pola twojoh' ßwjatoh' rowa
W duchu dźak cźi wupraja.

4. Hacź ßem ßu cźe hrěchi moje,
Luby Jesu, pśchinjeßłe,
Boloscźe a rany ßwoje
Sa mnje lubje cźerpjesche;
Schtó tu lubłscź dopósnaje,
Kiž tak jara wulka je!?
A cźe horzo njelubuje,
Tež nětk w hrěchach wostanje?

5. Hrěchi moje njech nětk panu
Sahubjene do rowa;
Ja pak k žiwjenju njech stanu
Cźłowjek nowoh' naroda.
W prawej połucźe chzu stawacź;
Pśchińdź mi, Jesu, k pomozy,
Nowe mozy chzył mi dawacź
Do dusche a wutroby.

6. Pola rowa luboscź płacźe
Ssyłsy dźaka ſ wutroby
Lubujcźe kaž dołho macźe
Hischcźe ßo, wy wěrjazy!
Lubujmy! o, niz pśchepośdźe —
Hdyž je pśchischło dźělenje —
Do wutroby strašchne hośdźe
Saschłapi łe ßwědomnje —.

7. Ssłowa kraßne Knjes je prajił: Jana 11,
Ja ßym horjestawanje! [25, 26.
Ssyłsam prawym měru stajił;
Ssłysch, wěr! A to žiwjenje!
Žiwy tón, hacź runje wumrje,
Budźe — do mnje wěrił je
A schtóž žiwy wěri do mnje,
Wumrjecź nihdy njebudźe!

8. Jako cźi, kiž wschědnje mrěja,
Ale hlaj, my žiwi ßmy!
S Knjesom ßwojim w swjaſku steja
Kscheścźi'enjo wěrjazy,
Wumrjemy my ſ Knjesom ßobu,
Dha ſ nim žiwi budźemy,
Pśchecźerpimy, Jesu, ſ tobu,
K pśchekraßnjenju spomhasch ty!

9. Junu sbóžne horjestacźe
Wobradź nam wschěm, Jesußo,
Hdyž je nimo cźěła tracźe,
Pśches móz twoju, Sóžniko!
O, dha khadźej jutrow ranje,
Hdyž je nimo póstny cźaß!
Twoja wola njech ßo stanje!
Wumožniko, wumož naß!

10. Jehnjo Boźe, Jesom Khryscźe,
Kralo cźeścźe wěcźneje!
Row twój prósdny je, o ßłyschcźe:
Sbóžnik da nam žiwjenje!
Jutrow ßłónzo seſkhadźało
Kraßnje nam je na wěcźnje,
Njebjeßa nam wotewrjało!
Wěrjazy, ßo wjeßelcźe!

11. Wjeßłe nam njesachodne
Knjes, hdyž stany, pśchinjeß je,
Dusche, w swjaſku ſ nim, ßu sbóžne,
Maja wěcźne žiwjenje!
Halleluja saspěwamy,
Jesuß Khrystuß žiwy je!
Jemu dźak, cźeścź, khwalbu damy.
Wěrjazych pucź k njebju dźe!

12. Knjeźe Jesu, ſ twojej hnadu
Budź a wostań pola naß,
W ßwojim ßłowje daj nam radu,
Twój troscht, twój měr kóžy cźaß.
Daj nam pomoz, žohnowanje,
Sdźerž naß twoja dobrota,
Budź nasch schkit a wukhowanje,
Wjedź naß k Wótzej do njebja. J. W.

Zyrkej a stat.

Njezyrkwinźy w Saſkej njemóža spacź, hdyž we wěstym cźaßu njejßu saßo pśchecźiwo zyrkwi a nabožine wołali. Tak tež njedawno saßo w saſskim ßejmje swołachu pśchecźiwo nabožinje w schuli; bu tež pśchijate, so dyrbi nabožina se schule. Tola, tu rosßudźi wulkostat Němska. Duž njetrjebamy ßo tak jara nastróžecź hischcźe, wjele bóle pak ßo sa to staracź, so pśchi pśchichodnych nawowólbach do saſskeho ßejma hischcźe mjenje tajkich ßo wuswoli, kotsiž maja jenož jene „ně" sa nabožinu a zyrkej, cźim wjazy pak tajkich, kotsiž wutrobu sa nabožinu a zyrkej maju. —

Dźenßa póńdźelu, hdyž tute rynczki pißamy, je rosßudny dźeń sa Němsku a duž też sa Saſsku ßobu a sa naß wschěch. We Londonje ßo rosßudźa, kak ßebi swjaſkarjo a Němska pśchichod srjaduja, abo ßnadź też, kak swjaſkarjo Němskej pśchichod srjaduja. Tola pśchichod kraja a luda njeje jenož w swonknym a politiſkim sałoženy, ně też, a to hubje hischcźe w snutsknym a najsnutsknischim. To najsnutsknische je pak to, kak ßy ſ Bohom pśches jene a sawjasany. A tole, — nabožinu, wěru hewak pra-

jimy, — pospytuje wěsta czrjódka — abo je to hischcze czrjóda a wjaz? — Němzow na swoje waschnje wobnowicz a srjadowacz. Woni pschindu sobu wot tam, hdjež so we wójnje pschezo hižo wuczesche a trubjesche: „An deutschem Wesen muß die Welt genesen". Němsko-nabožne hibanje (deutschgläubige Bewegung) woni tutón nowy pucz mjenuja, po kotrymž chzedza k nowemu sbožu luda a kraja dóńcz. Móžesch tu samo wo „nowej nabožinje" rěczecz, je-li so do zyka sa to masch, so to hischcze „nabožina abo religion" je, schtož woni prěduja a wucza. Maja tež hižo „puczmik k němskej wěrje"; mjenuja jón tež: „Mały katechismus němskeje wěry". Schtož je tam sapisane, je ta bjesbóžnoscz naschého moderneho žiwjenja — a tehodla tutón pucz žadyn pucz na wysokoscze noweho, strowego žiwjenja, noweho wěrneho sboža! Tehodla njemóže so wschěm, kiž s wěry su a wěry pytaja, wótse doscz pschiwolacz: hladajcze so pshed tutej „nabožinu" a jeje „katechismom"! A hdyž tuta nowa nabožina wosebje pschiwiska we wyschich worschtach pyta, je to czim hórje. Sa pschikład tu hischcze někotre drobnostki s tutého „katechisma" kaž je tu runje pshed sobu mamy. Tam rěka: „Žaneho dźiwa njeje; hewak by Bóh so sam sapřeł!" — „Je njedźiwjebawscho a něschto strashne, so sebi myslisch, so je hischcze jene druhe žiwjenje (mjenujzy to wěczne)." — „Žaneho czerta njeje; je najwjetschi czas, so czerta a helu wotstronimy!" — „Bóh je duch, móz, wola, rosom, tola žana wosoba, žadyn sapisowar naschich skutkow a myslow, žadyn sudnik abo wjeczeř, žadyn luboscziwy njebjeski kral a žadyn spožczeř wusnamjenjow". — „Germanski czlowjek (to je Němz a kóždy, kiž k wulkemu ludej Germanow pschislusha) njesnaje sche w czasach swojeje mozy a młodoscze žane sdychowanje po wumoženju. Tehodla trjeba wón jenu mužsku njeboja sliwu nabožinu." — „Nabožiny Asije, wosebje Buddhismus a kschescżanstwo, njejsu po tutym žadanju. Tehodla stej kschescżanstwo a Němzowstwo na wěcznje dźělenaj njepschecżelej. Kschescżanstwo je se swojej dźiwnej tón tamny swět pytazej nadźiju nabožina tych, kiž njejsu po czěle a duchu doscz prawi." — „Ja wěrju, so pshed Bohom ani dobreho ani sleho njeje!" — „Pschecziwo sbóžnym prajenjam prědowanja na horje (Matth. 5—7) wobara so strowe, germanske sacżucze. Jesusowe kajnje njejsu sa žaneho muža, su sa njewólnika (schklavu), su bjes czescze, su kaž ja psy!"

To doscz, hižo pschewjele s tuteho „katechisma". Jedyn Němz, kiž tež wo tym pische pschistaji: „Němsko-wěrjazy njerěka potajlim: k Bohu so modlicz a jemu služicz, ale k Němzowstwu so modlicz a jemu samemu služicz. To je saklate pschibójstwo!"

Wěrno drje je, so tutych „nowych wěrjazych" hischcze wjele njeje, ale hdyž we wyschich worschtach luda tuta „nowa wěra abo nabožina" a pódla njeje to moderne, t. r. nowoczasne póhanstwo, a w nižschich worschtach luda hola njewěra, bjesbóžnoscz a bohapřejstwo, schto sechze to potom s teho bycz, schto s tajkeho luda a kraja? —

S blska a s daloka.

S **Budyschina.** Kajki nasch czas je, to spósnajesch tež, hdyž po hasach Budyschina khodźo n. psch. na durjach jenych khlamow wohladasch plakat, na kotrymž stoji, so je sastup do khlamow sakasany sobustawam „młodźinneho kola" (Jugendring), a so so, jeli so tola sastupja, wobskorža dla lamanja domjazeho měra. So su to knihikupske khlamy, njetrjebamy drje pschistajicz. Wone so s tym same wusnaja jako tajke, kotrež nochzedźa po saměrach spomnjeneho sjednoczenstwa sfutkowacz a jenož pschedawacz, schtož je po měnjenju spomnjeneho sjednoczenstwa sa młodźinu a zyły lud khmane a hojaze. So pak so s tajkimi sjawnymi plakatami dźěła, je wscho móžne sa nasch czas a jene tajke schkleńczane durje su tak rjez jedyn schpihel, hdźež so nasch czas sam widźi. — Nadźijomnje so pak tež dohlada a wohlada, kajki je.

S **Eibawy** so pische, so dyrbja tam nowe swony, kotrež su hakle njedawno poswjeczile, saso dele wsaacz. Zyrkwine pschedstejiczerstwo je swonylijerni saso wróczi, dokelž swony wuczinjene žadanja njedopjelnja. Synk a hromadukłinczenje njejsu, kajkež dyrbjake bycz po wuczinjenju. Swjeselaze to runje njeje pschi nětczišchich wobstejnosczach.

Kollekta sa missionstwo mjes póhanami na swjedźenju sjewjenja tuteho lěta sběrana je w Sakskej wunjesła 78 575,14 hr. W lěcze 1920 bě to jenož 40 345,71 hr. Je to lětsa wjele wjazy hacz loni, ale na zyku Saksku wobliczene je to mało, pornjo temu, schtož su lětsa nasche łužiske serbsko-němske wosady k tomu pschinoschowale; bě tola mjes nimi wjaz hacz jena, kotraž 1000 hr. a wjazy woprowasche sa Knjesowe missionstwo. Tuta liczba tych 785 57,14 hr., kotraž je nimale dwojzy tak wulka kaž loni, chze sobu to wobswědczicz, so sebi jich wjele w kraju pscheja, so by swjedźeń sjewjenja so dale na dnju 6. januara swjecził a nic pschepołożił. Schto s toho budźe, njehodźi drje so dźensa hischcze rossudźicz.

Dźeń 18. haprleje dyrbi so lětsa wosebje poswjeczicz. Ssu to tola runje 400 lět, so bu tamny wulzy wuwołany khěžorski sejm we Wormsu wodźerżany, tón sejm, na kotrymž nasch dr. M. Luther pshed khěžorom a khěžorstwom so kruteje wutroby wusna niz k swojem skutkej ale k bibliji, k Božemu słowu. Kak so tutón swjedźeń sarjaduje, njeje hischcze wuczinjene. 18. haprleje je jenu póndźelu; pschi wobstejnosczach nascheho czasa by drje najlěpje było, so by so njedźela 17. haprleje sa tutón swjedźeń wuswolila. Wosebje pak wopomnicz, schtož so tam pshed 400 lětami sta, je nam nusne, haj jara nusne.

Wo njesbožach w podkopkach czitasch nětkle skoro kóždy tydźeń. Tak sta so sobotu, 5. měrza, wjetsche njesboże w Hornjej Schlezjej. Jich wjazy su pschi swojim podsemskim dźěle žiwjenje shubili. S wjeczornych stron so tehorunja pische, so tam ske wjedra njesboże sawinowachu a hórnikow morichu. Tole pokaže nam, kak strashne tuto hewak hižo czežke dźěło hórnikow je a pomina wschěch wopomnicz, so smy, hdyž smy smjerczi blisko, so bychmy duž tehodla tež wschitzy sa tym stali, so smy, hdźež smy, Bohu Knjesej blisko s wěru a dowěru.

Do **Palästiny** abo slubjeneho kraja pschiczahuje jich nětkle wjele Zionistow abo Židow, so by so tam sasydliło a to nowe židowske kralestwo wutwariło. Tola hižo rěka, so njeje móžno, so slubjeny kraj jich tolko hospodowacz, s dźěłom sastaracz a sežiwicz móže, khiba so so Židźa sami sa to postaraju. — Czehodla to njedyrbjeli!? Na pjenježnych srědkach to tola wěscze pobrachowacz njetrjebało. So je sastupjer a kommissar jendźelskeje wyschnoscze w Palästinje wěrjazy Žid a Zionista, je hižo snate.

Listowanje: **H. H.** Sa luby dopis wutrobny dźak. Wjeselimy so, so w Sserbach sydlechko namakaschcze. Czakamy na Wasch dalschi dopis a na dalsche sobustutkowanje. red.

— **Wschěch kuježich dopisowarjow nascheho łopjenka proschu naležnje, so bychu swoje nastawki a dźěła najposdźischo tak wotpósłali, so móža tute s najmjenscha wutoru prjedy w czischczerni bycz. Njestanje-li so to, sawinuja so njelube sakomdźenja.**

— **D. w B.** sa Palmarum. — **W. M. w K.** sa Jutry.

Samolwity redaktor: farar Wyrgacz w Nosacźizach.

Czischcz a naklad: Ssmolerjez knihiczischczerńja, sa. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 12.
20. měrza.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew F.

Sserbske njedźelske łopjeno.

Wudawa ßo kóždu sobotu w Ssmolerjez knihicźi schczérni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

Njedźela Palmarum abo Bołmónczka.

Jana 10, 28:

„Nichtó njebudźe je ſ mojeje ruki wutorhnucz.“ — Njedźela Palmow je dźenßa. Dołhi czah luda ßo k Jerusalemej bliži. S daloka a ſ blisła je lud pschikhwatał. Jesuß do ßwojeho města czehnje, měr, bójski měr na wobliczu, lubosć we wutrobje, ßmilnosć we wóczku, ßłowa wěčznosćje w rěcze. Palmy ßo na pucz sćelu. „Hosiana we wyßokosćži! Khwaleny budź kiž pschińdźe we mjenje Knjesa“ tak ſ wjele stów ßłow klinczi. Tebje, o Jesu, ty człowski a Boži ßyno, twój lud wyskajo wita a ty placzesch? Żarowanje a słórżba ßu twoje ßłowa? „Jerusalem, Jerusalem! Kak husto ßym ja twoje dźěći chzył shromadźecz, kaž wata ßwoje kurjata pod ßwoje kschidła, a wy sćje nochzyli!“ Khabłaza sćina je tutón lud. Tu ßwojeho krała ſ njedźeß radostnje wita a po někotrych dnjach tón ßamy lud dźiwje rji: „Kschižuj jeho! Kschižuj jeho! Jeho krej pschińcz na naß a na nasche dźěći!“ — —

Palmowa njedźela bě někdy. Ja njewěm, kotre lěto ßo pißasche. Bě psched 10 abo 20 abo 40 lětami? Czah wjeßely do Božeho domu czehnjesche. Ja njewěm, do kotreje zyrkwje we ßerbskim kraju, hacz tu blisko stareho Czorneho Boha we Budestezach abo w Bukezach abo bě delkach we czichej ßerbskej holi, ale to wěm: Ty bě tehdy w czahu, ty młodźenzo, ty nano abo macz! Ty jako lube paczeřske dźěczo ſ twojimi towarschemi do zyrkwje stupasche, twojemu Jesußej, na kotrehož bě kschczeny, ßwěrnosć a lubosć sa zyłe twoje žiwjenje ßlubicz. Nan czi ßwoje nanowske żohnowanje na pucz dasche a dźesche: „Dźiž we Božim mjenje!“ Macz ßo nutrnje, w ßwojej kemschazej kawzy ßedźo, ja tebje k Bohu modlesche. Morwaj staj wobaj. Je morwy też twój Bohu daty ßlub? Ssy ty też we twojim žiwjenju, w tych sańdźenych 10 abo 20 abo 40 lětach byl kaž tamny khabłazy židowski lud?. Ssy Bohu ßlubił: Twój chzu byćz a wostacz ja, a ßy stom schol a twój ßwjaty ßlub sabył a wěrje ßo wotrjekł a ßwěći ßo podał a ßnano ßamo ſ hidźerjemi Jesußowymi rejił: Kschižuj jeho! Kschižuj jeho! Palmowa njedźela je sa wschěch, kiž ßu někdy ßwój kschczeński ßlub pschi konfirmaziji wobkruczili, khutne prachenje: Kak ſ twojim ßlubom steji, kiž ßy Bohu dał? Ssy twoju duschu psches Božu hnadu sakhował abo ßy ju we kniczonnosćach ßwěta shubił?! — —

Palmowa njedźela też dźenßa saßo. Swony swonja. Wam dźenßa swonja, lube paczeřske dźěći. Wschudźe do ßerbskich Božich domow czehnje czah. Mały dosć je husto. Wulki dźěl nascheho luda wo ßwoju drohu, kraßnu ßerbsku rěcz, tu rěcz naschich wótzow, we kotrejž ßo Bohu modlachu a jemu ßo dźakowachu, njerodźi. Schtož njerosumne dźěćo chze, kiž hischcze njewě, schto czini, ßo stanje a starschi na nje pßßkuchaja. Prósstwy tych, kiž ſ dźěćažom sa czaß a wěčznosć derje měnja, ßu husto podarmo. To naß srudnych czini. Czim wutrobnischo pak waß na waschim kemschazym puczu witam, wy lube ßerbske paczeřske dźěći, kiž sćje, husto dosć pschi wulkich czežkotach, naschich wótzow rěći ßwěrni wostałe. Tak wostańcje ßwěrne Bohu! Wokomiknjenja pschi Knjesowym woltarju dźenßa chzedźa wam byćz hodźina wobtwjerdźenja we wěrje.

Móz wascha dobycz njemóže!
Wy sćje ſ njej jara ßłabi!,

ale hlaj! tón je pschi waß, kiž je tam mjes ßwojim ludom. Tón je njewidomny we waschej czrjódźiczy na waschim kemschazym

pucźu. Tón tu pschi woltarju wasche ßluby ßłyschi a waß wěstych cźini, so chze pschi waß wostacź, kaž je pschi waß a waschich starschich był. Jemu scźe we ßwjatej kschcźenizy sapißane. Wón je waß wumohł a warbował a dobył wot wschitkich hrěchow, wot ßmjercźe a wot cźertowskeje mozy. „Nichtó njebudźe waß s jeho ruki wutorhnucź!"

„Nichtó njebudźe waß s mojeje ruki wutorhnucź!" To je Jesußowe ßlubjenje sa waß. Móznischeho, kraßnischeho namakacź njemóżecźe. Njeje ßo tuto Jesußowe ßlubjenje nad wami we waschim sawdźenym żiwjenju dźeń wote dnja dopjelniło? **My hladamy wróczo a do prědka.**

My hladamy **wróczo.** Se scźenja wo dobrym pastyrje je to ßłowczko wsate. Prajcźe, wy dźěczi a starschi, njeje ßo Jesuß nad tutej cźrjódźiczźy jako dobry pastyř sjewił? Kelko dobrótow je wón wam wopokasał! We kelko strachotach je wón waß swarnował! We kelko nusach je wón wam pomhał! Kelko modlitwow je wón wam wußłyschał! S kajkej bójskej luboscźu je wón waß pschewodźował! Macź jeneho dźěscźa mi powjedasche: Nasche dźěcźo je było wjazy hacź junkrócź psched wrotami ßmjercźe. Něhdy na wjecźor bě nusa najwjetscha. Nan bě hischcźe wjenkach na polu. Ja běch ßama pschi dźěscźu. Ssedźach cźische pschi nim. Pschezo wjetscha bě mocźeho wuboheho dźěscźa ból a pschezo wjetschi mój stysk. Tu njebě żana pomoz a rada. Hdyž bě dźěscźu położenje pschinjeßło, hdyž jemu ruku łahodnje na cźoło położich, ale nětk niz wjazy. Dlěje to tyschne słonanje s khorołoża ßłyschecź njemóżach. Wutroba ßo mi łamasche. Tak dźěch do blizkeje komorki a tam ßo we kucźku poklaknych, spominajo na stare ßłowo: Wołaj ßo ke mni w cźaßu nusy! Po małej khwilzy saßo postażech a ßo lubemu dźěcźu wróczich. Wóczka běchu samknjene. Spasche. Bě poßlednje spanje? Ssedźach cźische pschi dźěscźu a rěczach s mojim Bohom.

Cźiń, Knjeże so mnu, tak kaž chzesch,
W tym żiwjenju a ßmjercźi!

Hodźinka sańdźe. Dołho mi trajesche kaž wěcźnoscź, ale pschezo bóle buch wěscźischa: To njebě poßledne spanje. Wóczko ßo wotewri a poßměwkanje dźěsche psches lube wobliczo. „Macźe, nětk je mi lóżscho!" Ta hodźina pod Nainskimi wrotami tu bě, wot kotrejež rěka: „A Jesuß da jeho jeho macźeri". Je ßo to we ßerbstim kraju jenož junkrócź stało? Hdyž żana macźerna ruka wjazy położenje pschinjescź njemóżesche, je tón njebjeski lěkař ßwoju ruku, kaž něhdy khorym twojemu dźěscźu na cźoło położił a je cźi jo strowe saßo dał, so nětk tu psched woltarjom Božim ßobu spěwa:

Ja dźenßa podam Božo, tebi
Cźěło a duschu k woporu.
Sswjecź moju wutrobu ßam ßebi
A daj, so ßwěrny wostanu!

A je tón njebjeski sastarař jenož to khude cźěło, kiž tola junu do ßmjercźe padnje, sdźeržał a niz wjele bóle tu njeßmjertnu duschu? „Nichtó njedyrbi tebje s mojeje ruki wutorhnucź", njeje tuto ßłowo wjele bóle hacź sa to cźelne, sa to duchowne wocźehnjenje płacźiło? Najwyschsche a najßwjecźische hodźiny we waschim żiwjenju, lube ßerbske pacźerske dźěcźi, ßu tola te, we kotrychž je luboscź Jesußowa wam ßo sjewiła, waß powołała, rossßwjecźiła, wußwjecźiła a we wěrje waß sdźeržała a ßylniła. Niz do pohansłeho domu je wam waschu kolebku stajił, ale do kschescźijanskeho starschiskeho domu, so byschtaj nan a macź waß wot prěnich modlitwjow, kiž scźe jako małe dźěcźi pschi macźernym klini spěwałe, pschezo dale wjedli do kraßnoscźe Božeho wěcźneho ßłowa a do nascheje wěry. Haj, ty Jesu, ßy pschi naß był a naschimi dźěcźimi po cźěle a duschi a ßy naß sakhował a sdźeržał, nam pomhał a naß wodźił, naß wucźił a k ßebi cźahnył, starych a młodych, psches żohnowanje a domachpytanje, psches srudobu a wjeßele a kaž jaßna hwěda wyschsche pschichoda naschich pacźerskich dźěcźi twoje ßlubjenje sa pschichod steji: „Nichtó njebudźe tebje s mojeje ruki wutorhnucź!"

My hladamy do **prědka!** Cźěmny je pschichod. Schto wscho we żiwjenju na waß, wy lube ßerbske pacźerske dźěcźi, cźaka, schtó chzył a mohł wam to wscho do prědka prajicź. Jenož Bóh ßam to wscho wě. Psched nim je wscho ßwětłe a wotkryte. Hdyž chzył ßo waß praschecź, schto wot wascheho pschichoda wocźakujecźe, wjele bych ßłyschał. Jaßne je dźenß wasche wóczko a wjeßełe wasche wobliczo. Chzył ßo waschich starschich, lubeho dźěda a wowku, kiž ßu někotre njes wami wocźahnyli, praschecź: Schto wy sa pschichod tutych młodych kschescźijanow wocźakujecźe, kelko wjeßełych nadźijow bychmy ßłyscheli. A tola, kelko naschich wěryßłynych, troschta polnych khěrluschow dźeja po tym hłoßu:

Mi ßo na tym pucźu stysczе.
Wón je dołhi, pomhaj Khrischcźe!

Dźak temu, kiž je na tschižu sa naß ßo běźił, so my też sa cźěmny pschichod jeho ßwjate ßlubjenje mamy: „Nichtó njebudźe tebje s mojeje ruki wutorhnucź". Sswět je słyn a je nětk hórschi hacź hdy. Wschudźe słóscź ßo na waß měri. Wschudźe spytowanja na waß cźakaju. Woni budźeja k wam pschińcź sawjedni ludźo a spytowazy cźerqji a budźeja wam prajicź: Chzesch ty też hischcźe tym ßwjatym ßłuschecź, kiž do Boha wěrja? Njebudź tola tak hłupy. Hdyž budźecźe ßebi na cźichim wjecźoru po dołonjanym dźěle Boże ßłowo, nowy testament wotewricź, budźeja waß wuhanicź. Hdyž budźecź waschu wěru chzycź wusnacź, budźeja wam wotmolwicź: To ßu stare bajki, kiž we bibliji steja wot prěnich knihow hacź do poßlednich. Hdyž budźecźe sa spěwarkini pschimacź, so byschcźe ke mschi schli, budźe rěkacź: Modlerjow a kemschihodźerjow ja we mojim domje a we mojim dźěle trjebacź njemóżu. Woni budźeja k wam ßo bliżicź, kaž bychu waschi najlěpschi pschecźeljo byli a s wami derje měnili, budźeja pschińcź s mudrymi, leßnymi ßłowami, budźeja pschińcź s wußměschenjom a wuhanjenjom. Woni budźeja ßnano s wami dźěłacź w jenym domje a s wami bydlicź pod jenej tsěchu a s wami stacź na jenym polu a s wami khodźicź wschědnje na jenym pucźu. Potom wachujecźe a modlecźe ßo, so do spytowanja njepadnjecźe! Potom spominajcźe ßwěru na wasch dźenßnischi ßwjaty Bohu a waschemu Sbóżnikej daty ßlub! Potom dźerżcźe ßwěru, schtož macźe a scźe s domu a se schule a s pacźerskeje wucźby na bójskich kublach do żiwjenja ßobu dostali. Potom wojujcźe to dobre wojowanje wěry! Potom wopokażcźe ßo jako pobóżni ßynojo a dźowki nascheho ßerbskeho luda, kiž ßo sawjescź njedadźa. Potom troschtujcźe ßo a dopomcźe ßo tuteho ßłowa Jesußoweho: „Nichtón njebudźe tebje s mojeje ruki wutorhnucź!" Hdyž wy pschi Jesußu wostanjecźe a we wěrje a we modlitwje jeho ßo dźerżicźe a s Božim ßłowom jako s khlěbom żiwjenja ßo wschědnje posylnicźe, potom żadyn cźert a żadyn ßwět a żadyn lóscht a żadyn ily sawjednik waß s Jesußoweje ruki wutorhnycź njemóże.

Tak dźicźe we Božim mjenje wasch pucź psches żiwjenje, wy lube ßerbske pacźerske dźěcźi. Dźicźe żohnowane s nowym pożohnowanjom s wyßoka, żałbowane je ßwjatym duchom, wuhotowane s nowej mozu, poßylnjene na ważnym dnju s nowa psches Boże njesahinjaze ßłowo! Wy scźe nascha nadźija. Wy scźe nasch pschichod. Wy scźe pak nasche wulke wjeßełe, pak nascha wulka srudoba. My waß lubujemy se sprawnej luboscźu. My Boha sa waß proßymy wo schkit a hnadu.

Kcźěsjaza młodoscź!
Ty nadźija pschichodnych cźaßow!
Sslyschch wschak ta luboscź
Cźe woła tu se wschitkich haßow! Hamjeń.

Na bolmończku.

Mat. 5, 16; 1. Kor. 6, 20; Jan 12, 26:

Nalezne napominanje sa paczeřske dźěczi.

Hłóß (cz. 519): Wotuczcze — hłóß Boži woła ꝛc.

Njedźela Palmarum woła do domu Božeho wschak s nowa
naß s wami, dźěczi paczeřske!
Wobnowicz ßlub kschczenski dźecze psched Boži wołtař wy a chzecze
bycz do běđźenja brónjene.
Duž brón wam skiczamy, so byschcze byli wy
Boże dźěczi,
kiž s krutosczu a ßwěrnosczu do boja ryczeřskeho du.

Lube paczeřske wy dźěczi, njech wasche žiwjenje ßo ßwěczi
kaž njewjesczinska njewina!
Sswěrnosczu winojte scze jemu, kiž wasch je Knjes a dospěcz k njemu
wschak chzecze domoj se ßwěta.
Duž jemu pyschcze ßo ßrjedź ßwěta stóstneho
jako knježny,
kiž mudre ßu a s khutnosczu ßo na kwaß wěczny hotuju! —

Sswět njech njejima waß ženje, kiž w Jesußowym czahnycz mjenje
w dom k herbstwu macze do njebjeß!
S krwju scze jeho wukupjene wy droho, dusche wobhnadźene;
ßam Jesuß je wasch miły Knjes!
Kaž nowoženja waß ßej žada na ßwój kwaß
w czistej pysche,
— to wopomńcze a khwatajcze, so na kwaß jeho dóńdźěcze!

Wotrjekńcze ßo hrěchej wschemu a ßwětej zyle nabłasnemu
nóz dobru prajcze woprawdźe!
Krej a czěło pojimajcze, do běđźenja ßo krucze dajcze,
kiž ryczerjo wy Boži scze!
Knjes do prědka wasch dźe, s nim spěschnje stupajcze
na kónz sbóžny! —
Hlaj! krónu wam da Jesuß tam, hdźež s kralom wěcznoscze je ßam.

„Mjelcz temu Knjesej a czakaj na njeho!"

Tak steji to w 37. psalmje w 7. schtuczzy. Tak bě to tež napißane a namolwane na taflu na sczěnje. Tuta wißasche we domje missionstwa w Herero-kraju. Je to tam w južno-wjeczornej Afrizy. Psched nim steji žona missionara, hlada na njón, posběhuje ruzy, jako by jón dele rsacz chzyła, tola njewosmje jón dele. Czehodla dha to do zyła bě chzyła? ßnadź ßo prasches.

Roshladaj ßo po jstwi a po domje. Widźisch, so ßu wschě smachi hromadu snoschene. Missionar wróczi ßo se ßwójbu do Němskeje. Missionařka czi powě ßama wot ßo tole: „Tutón schpruch je mi luby pschecżel molowak, bě mi luby a bu mi lěto a lěto lubschi. Žołmy srudoby a stysła sběhachu ßo husto wyßoko. Tehdy woßebje pohladach na tute ßłowa: „Mjelcz temu Knjesej a czakaj na njeho!" Běchu mi to, schtož namorjakam na rosnjemdrjenym morju wolij je; tutón roslija na ßo walaze žołmy a wono bywa czicho. Tak bu tež pschi tutych ßłowach we mni pschezo czicho. Dopomnich ßo s dobom na mojeho pobožneho nana a jene s jeho dobrych ßłowow: „Bóh njepomha pschezo hnydom s nusy, hdyž ßo k njemu wołamy, pomha pak w nusy a psches nusu!" Kak sbožowne tola te dźěczi, kotrež wot starscheju tež tajke sawostajenstwo maju! Rad bych ßebi tutón schpruch tež ßobu wsała; je mi tola psches te dołhe lěta a czěžke czaßy ßwěrny pschecżel był, pschedy wschěm tež runje w nusy ßwěru mi dźeržał. Runje na wopał to hacz ßo to wo pschecżelach praji — a bohužel tež nashoni, so mjenujzy we wjeßelu jich masch pschecżelow wjele, w nusy žaneho. Runje tehodla njech tón schpruch tu wostanje wißajo. Nasch młody naßlědnik budźe tež dobreho a ßwěrneho pschecżela trjebacz w ßamotnosczi A pomoznik niz mjenje, hdźež zusba a strach koło wokoło! Tehodla tu njech wißy!" —

Po lětach setkachmy ßo saßo s missionařku. Domach we Němskej. Powjedachmy a powjedachmy, doniž njepowjedachmy wo schpruchu s 37. psalma. A schtož shonichmy, njech tež wschěm, kiž so czitaja wutrobu hnuje kaž to nam je.

„Běchmy naschu staziju wopuschczili", tak nam powjedasche missionařka. „Dźělichmy ßo czežko, woßebje mój muž, kotryž tuto městno dołholětneho dźěła lubowasche. Jeho trosch bě, so wjedźesche, so chzysche młody naßlědnik w jeho myßli tam dale dźěłacz. Duž woteńdźe s tej nadźiju, so ßo jeho czorna woßada kaž hacz dotal tak dale a bóle wuwije a ßo bóle a bóle saložj na tu skału, kotraž je Jesuß Khrystuß.

Tola, kak bu to wscho zyle hinak!

(Pokracżowanje.)

Palmarum.

Je to wjeßely dźeń a tola tež saßo struchły dźeń. Jeho palmy drje ßu snamjo wjeßela a wyskanja, tola dopominaja na kschiž czicheho pjatka; jeho „hosianna!" je drje radostne, tola dawa nam tež hižo ßłyschcz to „kschižuj! kschižuj!" czicheho pjatka. To bě tam w Jerusalemje tak, to njeje nětkle hinak! Kelko wjeßełych wyskazych „haj! haj!" s rta dźěczi je naschemu kbóżnikej pschihotowała njedźela Palmarum, dźeń konfirmzije! Kelko s tutych „haj" bu prjedy abo posdźischo do: „ně! ně!" pschewobrocżene. Kelko s tutych „haj" je ßwój synk a klink chubilo pschi liwkosczi wutroby! Tehodla Palmarum njeje jenož dźeń młodych, ně runje tak dźeń starych! Sa tych młodych, sa dźěczi dźeń wutrobneho, khutneho pruhowanja, pschepytowanja a poßledujeho pschihotowanja a wěrneho modlenja psched tym wulkim „haj! haj!" psched Knjesowym wołtarjom. Sa tych starych deń wutrobneho, khutneho pruhowanja a pschepytowanja jeneho dawneho abo njedawneho „haj! haj!" pched Knjesowym wołtarjom a to roskacze wutroby dla wscheje nejßwěry, to wěrjaze wobnowjenje tuteho ßwjatocznego „haj! haj!" a to dowěrjaze modlenje, so chzył Bóh Knjes pomhacz so njebychmy saßo wołiwknyli, saßo sapřewali, ale ßwěrni wostali, ßwěrni hacz do ßmjercze tomu, kotryž ßwěrny běsche nam hacz do ßmjercze, haj hacz do ßmjercze na kschižu.

To Palmarum! Tuž zyły dom, zyła woßada, zyła zyrkej ßwjecz tutón dźeń khutny, dwojzy khutny nětkle, hdyž wscho tak niewěste, njeßwěrne, njebožowne!

Zyrkej a stat.

Krajna ßynoda bě ßo 10. a 11. měrza ke krótkemu poßedźenju shromadźiła. Je woßebje jednała wo paczeřskej wuczbje, wo zyrkwinskich sastojnikach do kotrychž tež kantorow liczi, a wo zyrkwinych dawkach. Pschi jednanju wo paczeřskej wuczbje ßo mjes druhim wobsamkny: „Dźěczi, kotrež ßo pschi nabožnym roswuczowanju w schuli njewobdźěła, njeßmědźa ßo ani na paczeřskej wuczbje wobdźělicz, ani ßo ßobu konfirmirowacz, khiba so ßo dopokaże, so ßu tute dźěczi druhe doßahaze nabožne roswuczowanje po wusnaczu evangelsko-lutherskeje zyrkwje dostałe. Dźěczi, kotrež buchu s nabožneho roswuczowanja w schuli wsate, bjes teho, so ßo starschi sa druhe doßahaze nabožne roswuczowanje po wusnaczu evangelsko-lutherskim postarachu, dyrbja ßo, jeli so ßo jich konfirmazija žada, na jenym woßebitym sa nje wuhotowanym zyrkwinskim nabožnym roswuczowanju wobdźělicz. Dźěczi, kotrež pschi wschěm sjawnym nopominanju tuto zyrkwinske

nabožne roswuczowanje porjadnje njewopytuja, ſo ani do paczeřſkeje wuczby njepſchijimaju ani ſo njekonfirmiruja." Jene tajke ſłowo bě pſchi nětczijſchich njewěſtych wobſtejnoſczach w zylym zyrkwinym praſchenju nuſne a trěbne. Sſynoda tehorunja poſtaji, ſo ſo w pſchichodźe też wjazy dźěczi, kotrež ſu jenož jene połłětne nabožne roswuczowanje měli, do paczeřſkeje wuczby njepſchijimuja; dyrbi to jónne na dłežſchi czaſ wotměrjene nabožne roswuczowanje bycz.

Wo franzowſkich ſchulach ſo pſchezo wjele powjeda a wo tym, ſo je tam wſcho bjes wſcheje nabožiny. Je to wopak. Maja drje tam ſwětnu ſchulu, tola niz jenož ſwětnu, ně, też druhe a tute ſu też dowolene, pſchipóſnate. Sſu to ſwobodne ſchule, nabožne ſchule; a jich liczba pſchiběra, to dyrbja też ſamo němſke wuczeřſke nowiny pſchidacz, měnja pak, ſo ſu to fakondawarjo tu wěz ſkepſali; tajke ſchule njezmědźa tola dowolene bycz po jich měnjenju.

Drobnoſtki: K hodam bě w Neukóllnje, pſchedměſcze Barlina, měſchczanſka wyſchnoſcz wukas, kiž bě je „Silberſtein" podpiſany, wudala, kiž ſakaſa, ſo ſo w khorownjach a ſahrodach ſa dźěczi (Kindergärten) hodowne khěrluſche ſpěwaju. — W Ruſkowſkej je Sſowjet-wyſchnoſcz hodowny ſwjedźeń wotſtroniła.

Na czichi pjatk.

Luk. 23, 33—48.

Sſrědnik a Wujednař człowſtwa — jako jehnjo Boże — je na kſchižu wumrjeł.

Hłóſ: Mi wutrobnje ſo ſtyſchcze ꝛc.

S Jeruſalema czehnje naſch Knjes na Golgatha,
wón ſtupa w Božim mjenje a bolosny khód ma.
Dźeń ſeſkhadźał je ſboža ſa człowſtwo ſkažene;
ſo hnada jaſni Boža na dźěczi ſhubjene.

Kſchiž poſběhnu ſa njeho na nopowiſchczu tam
a kſchižowali jeho ſu ſ runa ſłóſtnikam. —
Jim wodaj Wótcže! — proſzy pak Sſrědnik człowjeſtwa;
jich na wutrobje noſzy hdyž hrěch ſwój njeſnaja.

Joh' draſtu rosdźěliwſchi lóſ na nju czijſkachu,
a ſ ludom pſchiſtupiwſchi joh' wyſchſchi hanjachu:
Je druhim pomhał něhdy, njech, jeli Khryſtuſ je,
ſam ſebi pomha ſ bědy, ſo mózny pokaže! —

Też jeho ſaniczuja czi hrubi wotroczzy
a jemu poſkiczuja picz napoj kiſzały.
A piſzmo napiſzane je nad nim wuraſnje,
— w tſjóch rěczach ſeſtajane: Tón židowſki kral je! —

Mjes dwěmaj ſłóſtnikomaj tam ſrědnik kraluje;
ſam w runym ſ towařſchomaj dźě ſatamanſtwje je.
Duž jedyn hani jeho, kaž człowjek ſłóſtniwy;
bjes winy czerpjazeho ma ſa ſměch bjesbóžny;

Pak druhi lěpſchi běſche, tón ſłóſtnoh' poſzwari;
rad czerpjecz wbohi chzyſche, hrěch jeho rosrudźi.
Wón Sſrědnika je ſpósnał, kiž czerpi naſche dla,
je njewinu joh' wuſnał, czeſcz jemu ſprawny da.

Spomń na mnje, Knježe! — dźeſche dźě ſtroſchtny k Jeſuſzej.
Sſo k njemu pſchibližeſche; ſ nim czahnycz žada ſzej.
A Jeſuſ, Boži ſwjaty, joh' pſchija mikoſtnje;
ſa Wujednarja daty wſchał pokutnym wón je.

Haj, ſawěrnje czi praju, k njom' dźeſche ſ pſchiſzahu:
Dźenſ ſe mnu w Božim raju ty budźeſch po horju!
Tſi hodźiny nět dale czma po wſchej ſemi je;
ſo ſłónzo ſczmi, kryw nahle ſo templu rostorže.

A ſ hłoſzom wulkim woła na kſchižu wiſzazy,
wón wſcheho człowſtwa hłowa, naſch Sſrědnik mrějazy:
Czi, Wótcže, duſchu ſwoju do rukow twojeju
ja poruczu, hdyž twoju ſzym ſkonjał pſchikaſnju.

Te ſłowa wurjeknywſchi wón ducha wot ſo da. —
Sſmjercz jěru pſchewinywſchi nět kraſznoſcz Božu ma. —
Pſches njeho wujednani w dom k Wótzej khwatajmy,
hdźež ſ czeſczu krónowani cže, Jeſu, khwalimy! —

Paul Gerhardt.

Sſobotu 12. měrza bě narodny dźeń němſkeho, nam Sſerbam też derje ſnateho pěſnjerja Paula Gerhardta. Narodźi ſo 12. měrza 1607 w Gräfenhainichenje. Kaž jeho czaſ, tak bě też jeho žiwjenje polne běda, njeměra, wojowanja. 7. junija 1676 je ſmrěł, ſawoſtajiwſchi wjele wot bohatſtwa ſwojeho prózy a pak też žohnowanja polneho dźěła, pſchedy wſchěm ſwoje khěrluſche. 131 duchownych khěrluſchow mamy wot njeho. Jedyn najrjeńſchich ſpěwamy w tutym póſtnym czaſu: „O hłowa krwawnje ſbita a polna boloſczow". A njeje nam kaž by ſa naſch czaſ woſzebje ſpěwany był khěrluſch 17 naſchich ſpěwařſkich: „Ach poruczz Bohu ſwěru ſwój puczz a ſrudobu!" A hdyž je ſo wjeczor pſchibližił, ſanjeſzemy nutrnje ſ tutym pobožnym ſpěwarjom: „Nětk wotpocznje hola, ſkót, ludźo, měſta, pola!" A ſa naſch czaſ wojowanja wěry a zyrkwje mamy wot Gerhardta khěrluſch 234: „Je Bóh, mój pſchecżel ſa mnje, dha niczo njerodźu, hacz zyly ſwět chze na mnje!" Duž dźimy tola, kaž wón to chze, do czaſa a do noweho lěta dale nuts, wopominajo, ſo Bóh bě ſ nami a ſo nadźijejo, ſo Bóh budźe ſ nami: „Nětk ſ Boha ſaſpěwamy, czeſcz temu Knjeſej damy".

S bliſka a ſ daloka.

W **Lubiju** rěczeſche 10. měrza direktor ſnutſkowneho miſſionſwa k. duch. Vogel ſ Draždźan wobſchěrniſcho wo tym, kajku nuſu ſnutſſowne miſſionſtwo czerpi a kak nuſne wono je. Wotpokaſa pſchede wſchěm też to, ſo je ſnutſkowne miſſionſtwo jenož něſchto ſa wulke měſta niz pak ſa male měſta a wſzy; ſnutſkowne miſſionſtwo pomha měſtam a wſzam. W jenym lužiſkim wuſtawje ſu na pſch. 58 k wothladanju ſaměſtnjenych. S tutych ſu jenož dwejo ſ wulkich měſtow, wſchitzy druſy ſ malych a ſe wſzow. Pſchitomni běchu pſches jene, ſo ma ſo wſchudźom pomozny ſkutk ſa ſnutſkowne miſſionſtwo ſarjadowacz, hdźež ſo to hiſchcze ſtało njeje, a ſo ma ſo ſa to ſkutkowacz, ſo ſo rjany dar nahromadźi. Pomhajmy tola tym najhubjeńſchim a najnjeſbožownjſchim naſcheho luda.

S **Vogtlanda.** Tu je ſo w jenej wſzy wulke, hdyž też niz ſwět, dha tola po wſchěm ſdaczu Saſkku powalaze pſcheměnjenje ſtało. Je ſo pſcheměniło to napiſzmo na ſchulſkim domje. Prjedy — to je w dobrych, lěpſchich, njech też niz hiſchcze w pradawnych czaſach bě tam napiſzane: „Bojoſcz teho Knjeſa je ſpočzatk mudroſcze". Nětko tam ſteji: „Schtóž wě, je mózny" (Wiſſen iſt Macht!). Potajkim nětk ſo niczeho wjazy bojecz njetrjebamy! —

Liſtowanje: **W. M. w K.** ſa jutry. — **M. w M.** ſa Quaſimodogeniti.

Samolwity redaktor: ſarař Wyrgacz w Noſzaczizach.

Czißło 13.
27. měrza.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew F.

Serbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczi schczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. s portom.

Jutry.

Luk. 24, 36—40.

O, najwjeßelsche,
o, najsbožownische,
hnadypołniczke jutry wy!
Sswět běsche panył,
Khrystuß je stanył;
wjeßel, wjeßel ßo, zyrkej ty!

Tak wschitke swony nam dźenßa wot wschitkich wěžow pschiwołaju; to ßo wot wschitkich klětkow prěduje; to kscheszćijenjo we wschitkich zyrkwjach wjeßele spěwaju; tutu wjeßelu powjescź khori na ßwojich khorokožach ßłyscha; s tym srudni pschi rowach ßo troschtuja: tón Knjes je stanył, wón je woprawdźe horjestanył! — S dźakomnej wjeßelosczu chzemy też my dźenßa tón ßwjaty kraßny jutrowny ßwjedźeń ßwjeczicź. W naschim tekscze widźimy teho jutrowneho fěrschtu w jeho wulkej kraßnosczi a bójskej majestosczi. Chzemy ßebi bliže rospomnicź

1. tón kraßny jutrowny dźiw,
2. to troschtliwe jutrowne postrowjenje,
3. te sbóžne jutrowne nadźije.

1. Sa wjeczerju teho ßamßneho dnja, na kotrymž běsche Jesuß horjestanył wot morwych, běchu jeho wučomnizy shromadźeni a durje běchu samkujene, s bojosczu psched Židami, a woni ßo rosrěčowachu wo tym, schtož běsche ßo stało. Woni běchu srudni ßmjercze Khrystußowej dla; woni wschitko, schtož běsche ßo stało, hischcze njesrozumichu. Ssnadź ßu prajili: Kak dźiwnje ßo tola žiwjenje a ßmjercź tuteho Jesußa rosdźělujetaj! Wón pschindźe jako Boži ßyn a wumrje na ßudnym městnje. Bóh ßam jeho je ßwjatym duchom a s mozu žałbuje, a poklaty na kschižu wißy. Wón wokoło cźaha a derje cźini a wustrowja wschitkich khorych, a ßo jako słóstnik kschižuje. Wjetschi rosdźěl njes žiwjenjom a ßmjercźu ßebi tola myßlicź njemóžemy. Jeho žiwjenje je žiwjenje ßwjateho a jeho ßmjercź je ßmjercź hrěschnika. Bóh běsche s nim w jeho žiwjenju, a w jeho ßmjercźi wón sawola: „Mój Božo, mój Božo, cźehodla ßy mje wopuschcźił?" Jeho žiwjenje je jaßne kaž słónco a jeho ßmjercź je cźěmna kaž nóc. Njedyrbimy my tehodla też tak dwělowacź, kaž tam cźi wučomnizy? Je tón, kiž tak wumrje wprawdźe wot Boha póßłany? Je wón wopradźe Boži ßyn. Je tón, kiž jako słóstnik ßo kschižuje, bjes hrěcha był? Je tón, kiž w ßłabosczi a hańbje na sschižu wumrje, woprawdźe khorych wustrowił a morwych sbudźił? Cźehodla je Bóh pschidał, so jeho ßyn ßo wot cźłowjekow na drewo hańby pójßny? Ssnadź ßu Židźi, ßnadź je Kaiphas a wyßoka rada tole prawo měli, hdyž ßu jeho jako bohahanjerja wotßudźili, kiž je prajił, so je tón Messias, runjež njeje Boži ßyn? — Ale nětko hladajcze na nasch tekst. Jako wučomnizy teho Knjesa wohladachu, dha ßo wjeßelachu a wjeßele wołachu: tón Knjes je stanył, wón je woprawdźe horjestanył! Nětko też my wěmy: kotrehož ßu Židźi morili, teho je Bóh saßo žiweho cźinił. Bóh ßam je s tym wuprajił, so je wón Boži ßyn, so je wón Messias. Psches ßwoje horjestacze wot morwych je wón mózuje wopokasany ßyn Boži, kotryž je do tuteho ßwěta pschischok, kotrehož je Bóh se ßwjatym duchom a s mozu žałbował, ta jaßnosć Božeje kraßnoscze a ta podobnosć Božeho bycza. W jeho ßmjercźi Khrystußowu lubosć spósnajemy; spósnajemy, so je

wón ſa naß a ſa naſche hrěchi wumrjek, ſo by naß wumóhł wot wſchitkich hrěchow, wot ßmjercze a wot czertowſkeje mozy. Jeho horjeſtacze wot morych wobßwědczi, ſo je wón njeſawinowaty czérpił, ſo je jeho ßmjercz wopor dobreje wole, wopor wujednanja, ſo je ßo ſa naſchu ſbóżnoſcz ßmerczi podał. Wot teho czaßa ßem, jako je ßo tym wuczonnikam tón Knjes ſjewił, ßu woni ſahorjeni pſchipowjedarjo tuteho kraßneho jutrowneho dźiwa. Nětko ßo woſtaricz njemóżachu, ßwědczicz wo tym, ſchtož běchu widźeli a ßłyſcheli, ſchtož bě jich naſbożonnische naſhonjenje, jich najkrucziſche pſcheßwědczenje. Saklad jich żiwjenja je wot teho czaßa: tón Knjes je ſtanył, wón je woprawdźe horjeſtanył! Bjes jeho horjeſtacza bychmy ßo na jeho ßmjerczi dźiwacz móhli jako na ßmjerczi martrarja a ßwědka wěrnoſcze, ale ßmjercz wumożenja, kotraż je naſchu bóżnoſcz dobyła, njeby była. Nětko pak wěmy: tón, kotryż je naſcheje prawdoſcze dla ſbudżeny, je ßo naſchich hrěchow dla ßmjerczi podał. Nětko je naſche wumożenje dokonjane; pſchetoż tón Knjes je ſtanył, wón je woprawdźe horjeſtanył. A my mamy nětko měr ſ Bohom, to nam jeho troſchliwe jutrowne poſtrowjenje wobßwědczi.

2. Tón Knjes dźeſche k nim: „Měr budź ſ wami!“ Měr, měr budź zyłemu człowſtwu, zyłemu hrěſchnemu ßwětej, to je Khryſtußowe prědowanje, jako je hiſcheze tu na ſemi żiwy. Hižom jandźeljo w nozy w Bethlehemje ſpěwachu: měr na ſemi! A jako Jeſuß nětko jako tón horjeſtanjeny ßo ſjewi, wón niczo druhe njeprěduje, hacz: měr budź ſ wami! Kak troſchtliwje bě tuto poſtrowjenje ſa tych wuczonnikow, kotſiż běchu wſchitzy Khryſtußa na puczu jeho czérpjenjow wopuſchczili! Nětko woni wjedźachu, ſo je Jeſuß we ßwojej hnadźi jim to wodał. A tez my mamy nětko měr ſ Bohom. Pſches jeho horjeſtacze je wón nam to wobkrucził. Nětko je ßo dopełniło, ſchtož je ßwjaty profeta prajił: ta ſchrafa leži na nim, ſo bychmy my měr měli. Bóh Wótz je wopor wujednanja pſchiwſał a hrěch je wot naß wſaty. Tón Knjes je horjeſtanył; to rěka: Bóh je měr czinił ſ człowjekami. To je wjeßela jutrowna powjeſcz: my mamy měr ſ Bohom pſches Jeſom Khryſta. Niczo njemóże nam tutón měr rubicz. Tez hrěch niz. Pſchetoż wſchitzy, kiż do njeho wěrja, dyrbja pſches jeho mjeno hrěchow wodacze doſtacz. Dokelż tehodla ßmy prawi jczinjeni pſches wěru, dha mamy pokoj ſ Bohom pſches naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta. Schtóż wěri, ſo je Bóh Jeſom Khryſta ſbudźił wot mortwych, tón ma měr Boži, kotryż ßwět njemóże dacz, ale, Bohu budź dźak, tez njemóże wſacz. Tez najpoßlednemu njepſchecżelej, ßmjerczi, je jeho horjeſtacze móz wſało; pſchetoż my wěmy, ſo tón, kiż je horjeſtanył wot mortwych, budźe naß ſbudźicz na ßudnym dnju, ſo bychmy měr Boži měli. To je naſcha ſbóżna jutrowna nadźija.

3. Je wjele tajkich, kiż praja, ſo njeje Jeſuß horjeſtanył. Ale njeje-li Khryſtuß horjeſtanył wot mortwych a njebudźemy-li ſ nim horjeſtanycz, dha ßmy my tſcheſczenjo wobſy ſjebani człowjekow. Hlaj, Khryſtuß je moje heßło w żiwjenju, wón je mój puczz, moja wěrnoſcz a moje żiwjenje, mój pſchikład a mój wodźer; ja ßym pſches njeho wumożeny, to je mój troſcht w mojich hrěchach; ſo k njemu pſchiňdu je moja nadźija we wumrjeczu, a we tamnym ßwěcze dyrbjał ſhonicz, ſo ſ tym niczo njeje, ſo ßym ſa bludniczku běžał? Hlaj, mój najßwjecziſchi nadawk je, pſchibójſtwo a ſke łóſchty pſchewinycz, pózczinje, ſprawnje a bohabojaſnje żiwy bycz, a ſczérpliwje wußměſchenje ßwěta ſa to njeßu, a hdyż měnju, ſo ßym wotwinjeny kónz dobył, dha dyrbjał ſhonicz, ſo běſche to ßón, ſo ßym podarmo dźełał, podarmo czérpił, podarmo ßo nadźijał, podarmo wojował, ſo niczo ſ tym njeje? Żadyn ſbóżnik, żane horjeſtacze, żane wěczne żiwjenje? Poßlednje nadźije kſcheſczana hole ſdacze, poßledni troſcht kſcheſczana próżne wumyßlenje? Woprawdźe, by-li tak było, potom bychmy my kſcheſczijenjo najhubjeńſchi mjes wſchitkimi człowjekami byli, potom by człowjek tuteho ßwěta mudriſchi a ſbożownischi był, kiż praji: „Jeßmy a pijmy, pſchetoż jutſe ßmy mortwi“. Ně, Bohu budź dźak, tak njeje. Tón Knjes je horjeſtanył! A „njebojcze ßo, pſchetoż ja ßym żiwy a wy budźecze tez żiwi“, praji tón horjeſtanjeny ſbóżnik ßam. Ssměmy wěſczi bycz, ſo je njebjeſka domiſua, hdźez je tez nam měſtno pſchihotowane. Moji lubi! jutry ßu nam ſaßo wobßwědczile: tón ſchižowany a horjeſtanjeny je tez mój Knjes. Tuz ßluz w jeho kraleſtwje. To je pucz k jutrownemu měrej. Je-li ſo ſe ßwojim rtom wuſnajeſch Jeſußa, ſo wón tón Knjes je a wěriſch we ßwojej wutrobje, dha budźeſch ty ſbóżny a maſch měr we wutrobje, jutrowny měr bjes kónza. Měr naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta, měr teho horjeſtanjeneho, budź ſ wami wſchitkimi! Hamjeń.

Na jutry.

Jap. ſk. 10, 34—41:

Khryſtußowe horjeſtacze wot morwych — ſygl naſcheho wumóżenja! —

Hłóß (cz. 831): Wulki Bożo, khwalbu czi ꝛc.

Haleluja ſawyſkaj, ßyła Bożá wobhnadźena,
czeſcz a khwalbu Khryſtej daj! — Pſches njeho ßy wumóżena;
ſtanył ſ rowa żiwy je Jeſuß naſche żiwjenje.

Sygl je ſ horjeſtaczom nam ßwojim ſkicził wumóżenja
Jeſuß, żiwjenja Knjes, ßam, żórko wſcheho wobſbożenja. —
Haleluja wyſkajmy, ſe ßmjercze ſ nim ſtawajmy! —

Woprawdźe nět ſhonimy, ſo ßmy Boži wumóżeni,
dokelż jeho widźimy żiweho my wuſwoleni;
wón ßo ſtowarſchuje k nam, wodźicz naß chze k njebjeßam.

Pſchiſchoł wujednacz naß je ſ Wótzom, hdyż je nam ßo podał
ſ njebjeſkeje kraßnoſcze, ſo nam naſche hrěchi wodał
po ßwojej by ßmilnoſczi a naß wumóhł k ſbóżnoſczi.

Jako lěkař njebjeſki po ſemi je khudy khodźił.
w horzej Bożej luboſczi wobczeżenych k měrej wodźił;
ſ Duchom ßwjatym pyſcheny Boži wón bě ßlubjeny.

Kraßnoſcz jeho widźachu Boži póßli wobhnadźeni,
ſkutki jeho khwalachu; ßwědkojo ßu wuſwoleni
mozy jeho Bożeje, ſ kotrejż wobßwědcził ßo je.

Toho ſłóſcz je morika, na kſchiż jeho powyſchika
naſcha człowſka żałoſtna. — Sboże wuſhadźa nět ſ njeho
nam, ſa kotrychż wumrjeł je, a naß k herbſtwu dowjedźe.

Měr wſchak ſ Bohom ſczinjeny pſches jeho je ſapłaczenje;
na tſeczi dźeń ſbudźeny je wón naſche ſawěſczenje,
ſo ßmy ſ Boha ßwobodni, hdyż naß Ssrědnik ſaſtupi.

Wſchemu ludu poſkicza wěczne w Jeſußu ßo ſboże,
to je radoſcz jutrowna; w nim ßmy ſbóżne dźěczi Boże;
hłowa żiwa wón je nam, ſa nim dźemy k njebjeßam. —

Jutry — ſpiritismuß.

Jutry ßwjeczi drje lud, ſaby pak, ſchto jutry ßu. Njenaſhoni tak jez, ſchto jutry jemu bycz mohłe nětkle, hdyż je wſcho tak połne ßmjertnoſcze a ßmjercze. Tuz pak tez njedoczaka horjeſtacze k nowemu wěrnemu ſbożu. Tajke wukhadźa hakle ſ jeneho horjeſtawanja w nowej wěrje do teho ſtanjeneho ſbóżnika Jeſom Khry-

sta, kotryž, stanywschi na jutrnym ranju, je smjercži móz prjecz wsał a žiwjenje nam dobył.

Schtóž jutry zobuzwjeczi, sabywschi pak, schto jutry zu, tón njenamaka tež pucz k troschtej a k pokojej, hdyž steji pschi rowach lubych, hdyž žaruje wo padnjenych. Wón njenamaka tón pucz, dokelž wěry nima, dokelž s wěru, se žiwej wěru njekhwata k temu sbóžnikej, kiž tež morwy bě a pohrjebany, tola pak stany a je žiwy. Troschta a potoja pak tola pyta a pyta jeho, hdyž s wěru to njeczini, pschi wěrje nimo, t. r. we pschiwěrje. Pschiwěra a njewěra, hdźe tutej njesujetej, to njespósnawasch. Duž je tajki wot njewěry wěscze niz daloko, znadź hižo w njej.

Tak sa troschtom a pokojom pytajo běžachu jich wjele — k spiritismej, abo hdyž něchtón praji spiritualismus, dha je to to zamzne, njech tež praja so je to něschto druhe. S duschu, s duchom morweho chzedźa rěczecz, so bychu zo troschtowali, wjedźo, widźo, zlyscho, czitajo, so morwy je žiwy.

To czinja tak! Hdyž prajisch: „Haj, něhdźe w městach pschi tych wozobitych spiritistiskich pozedźenjach!" prajimy tebi: „ně, tež w Sserbach, tež w serbskich wsach!" A praschesch zo: „Kak to móžno?" je ta wotmolwa ta srudna jutrowna: „Woni zu se zwojej wěru jenož hacz k Czichemu pjatkej pschischli, jenož zlyscheli, a czitali, so tón kschižowany wumrě a so tehdy zo rowy wočzinichu a morwi stažechu. To zu tež wěrili a zu tam stejo wostali na dnju smjercze w smjertnosczi. Jutry njejzu ženje wohladali, jutrowny row niz wočzinjeny widźeli, do stanjeneho žiweho sbóžnika ženje se žiwej wěru wěrili. Se žiwej wěru wěricz to rěka: woni njejzu ženje sjednoczeni a psches jene byli we wěrje s Jesuzom Khrystuzom, naschim sbóžnikom." „Ale", znadź prajisch, „runje na stanjeneho sbóžnika zo powołaju!" „Haj", wotmolwimy, „a runje s tym połasaja, so tutón jim ženje hischcze byl njeje tón sbóžnik; s tym praja s jeho hischcze njespósnachu a njesnaja, jeho, kiž pschinidźe s raja žiwjenja so by nam pucz wotewrił psches zwoju smjercz a zwoje horjestacze do tuteho raja žiwjenja!"

Jutrowny kschesczan, jutrowna kschesczanka wyskajo wusnawa:

„Jesuz, mój troscht, žiwy je,
Ja tež žiwjenje b'du widźecz!"

Czi tamni a byrnjesch to jena macz byla, woni du a zo prascheja ruzy łamajo: „Je mój luby žiwy? Schto czini wón dźenza? Kak zo jemu dźe?"

Pschi składnosczi budźe nasche łopjenko dróbnischo wo spiritizmje rozprawjecz

---

„Mjelcz temu Knjesej a czakaj na njeho!"

(Skónczenje.)

Běchmy hacz do Němskeje dojěli, běchmy tež hižo prěnje listy s naschejе czorneje wozady dostali. Luboscz a dźak zlyschachmy s jich listow k nam rěczo. Wscho, kaž zo nam sdasche, po prawej koliji dale běžesche. Tu nadobo! Hererо zu zo sběhnyli a zu we wójnje pschecziwo Němzam! tak to klinczesche a wołasche psches němski kraj w januaru 1904. Missionarojo njeběchu zebi na niczo tajke myslili. S tutoho sběžka bu dołholětna wójna. Zadasche zebi wjele woporow mjes běłymi a czornymi. Skóncznje Hererojo podležachu. Njedaloko naschejе stazije bě k wojowanju doschło, w kotrymž czorni podležachu. Tehodla da zo w nozy zyle wobydlerstwo naschejе wozy do czěkanja; tež zlužomni stazije zu zo skradźu wotzalili a zobu czekli; missionar to do zyła njebě pytnył. Nasajtra spósna, so bě tu zyle zam se žonami a dźěczimi něłotrych běłych zydlerjow, kotrychž běchu czorni morili. Tak zamłutki tam s tutymi wostacz njemóžesche. Dowjedźe žony a dźěczi hacz k wojerskej staziji, kotraž bě najbližscha a namaka na druhim městnje dźěło.

To bě na dołhi czaz to pozlednje, schtož běchmy wo naschej staziji złyscheli. Bě nam jara žel, so ani najmjeńscheje powjescze wjazy njedostachmy. Mězaz po mězazu zo miny. Tu pschińdźe k nam farař, s kotrymž zo derje snajachmy. Naz powitawschi wuczeže s ropora łopjeno — „Reformation" zo njenuje — a rjekne: „Tu steji něschto wo waschej prjedawschej staziji!" Tak prawje njewěrjo wsa mój muž łopjeno do ruki. Bórsy spósna, so bě pschecżel prawje měk. Po dźiwnym pucze drje, tola pak rjenje spokoji Bóh Knjes to žedźenje naschejе dusche po jenej powjescži s tamneho daloheho nam pak tola tak lubeho kraja.

A kajka bě to powjescz?!

Ssrjedźa do wojowanjow naz dowjedźe. Pólny prědař czehnje s małej czrjódku němskich wojowarjow psches Hererokrajinu. Pschińdźe do naschejе wozy. Je spalena. Pólny prědař ju pschekhodźi, pschekhodźi puste sahrody, pschińdźe na pohrjebnischczo a namaka tam wscho njewobschkodźene. Tež schula a rjana zyrkej stej sdźeržanej. Zyrkej bě hižo nasdala widźał, bě s kalkom woběłena. Skóncznje sastupi tež do naschеho doma. Bě tam srudny napohlad! Hererojo, kotsiž hischcze k póhanstwu dźeržachu, běchu dom zyle wurubili a na pozledk woheń saložili. S tym bě zo dźěł doma, niz wscho, wupalił.

Tak tam pólny prědař něłko stejesche w rospadankach naschеho domu. Na doło zo dohlada, so na czornej sczěnje něschto wizy. Bě to mój schpruch Kur a woheń bě jón sczornił, tola czitacz hischcze móžesche: „Mjelcz temu Knjesej a czakaj na njeho!" Dźiw to! Wschitko druhe bě spalene abo rubjene abo sniczene, jenož tuto złowo psalma bě wscho pschětrało, tuto złowo, kotrež bě naz psches telko lět zwěru pschewodźało!

We wutrobje hnuty hlada prědař na tón schpruch na czornej sczěnje, kotryž jeho dopomina na dźěłaczerjow knjesoweho missionstwa, kotsiž běchu tu pschinjezli do czěmneho póhanstwa czornych Hererо to zwětło Knjesowho evangelijona. Wón widźi jich bědźenje a prózowanje, jich nuty a strachi a widźi tež, kak tuto złowo se sczěny jich wokschewa, troschtuje, pozylnja. Haj, tuto podeńdźenje tam w naschim domje, tuto złowo s 37. psalma je jeho tak łapschijało, so wón wjeczor zwojich zwěrnych towarschow w zyrkwi shromadźi; je dźma tam; jenož dwě zwěczzy rozzwětluja někak czmowy rum. Wo schpruchu se sczěny rěczi pólny prědař, wo 7. schtuczzy 37. psalma. A woni tam wozrjedź njeměrow a wojowanjow srozymja to złowo a sazo ras lije zo měr s wyzoka do njeměrnych wutrobow a pschinjeze pokoj.

S tym njeje pak to pólnemu prědarjej doscz. Do oomisny pósczele wón powjescz wo tym, schtož bě tam nadeschoł w pustej missionskej staziji, w naschim domje. A tutu powjescz bě nam nasch pschecżel pschinjezł.

Nam drje zo zylsy žarowanja ronjachu. Sdasche zo nam tola, so bě zyle dołhe dźěło mojeho muža podarmo było. Tola tuta dźiwna stawisna mojeho schprucha w tym wupalenym, sapuczenym domje bě nam wěste zwědczenje, haj wěsty sawdawk na to, so Boże złowo tola wobkhowa to skónczne dobycze.

A tak je to tež było! Njech tež zo wschě stazije s nowa s missionarami njewobzadźichu, evangelion je zo dale a bóle po zykym kraju prědował a je se zohnowanjom było!" Tak powjedasche missionarka.

A hdyž nětko to dźěło Knjesowho missionstwa w jich wjele krajach bywa hacżene a sadźeržowane psches swaskarjow wulkeje wójny, dha tola a tol to złowo teho Knjesa dobudźe skóncznje a dobudźe zyle! „Mjelcz temu Knjesej a czakaj na njeho!" tuto złowo sapisch zo tuž wschěm wutrobam hłuboko nuts w tajkim njeměrnym czazu, kaž to nasch je, wobzebje tež tym, kotrež zu w njeměrje wo Knjesowe missionstwo.

Zyrkej a stat.

„Jaßni ßo to, abo schto to je?“ ßo prascheſch nětkle dyß a dyß, pytnywschi tu a tam něschto, schtož ſe ßwětneho ducha naſcheho czaßa ßo bycz njeſda. Tak bě w Lipsku a je tež hischcze wótra agitazija ſa ßwětnu schulu. Sczěhwk tuteje bě, ſo bu tam mnoho dźěczi ſ nabożneh roswuczowanja wſatych. Tola w běhu poßlednich njedźel ßo tu něschto pſcheměnja. Starſchi pſchiſſewjeja ßwoje dźěczi ſ nowa ſa nobożne roswuczowanje. Wjaz haež 10 000 dźěczi bu ſ nowa ſa nabożne roswuczowanje ſamolwjenych a wjazy ßo jich hischcze ſamolwja. Tež njes wuczerjemi pokaſuje ßo wjazy ſrosymnjenja ſa hibanje a wojowanje ſtarſchich, haj wuczerjo dźěłaju ßamo w Lipsku a na druhich měſtnach w tutym prózowanju ſtarſchich, ßwoje dźěczi ſaßo do nabożneho roswuczowanja dowjeſcz, ßobu.

Tež tu we Łužizy njejßu ſtarſchi ſ tym ſpokojom, ſo drje ßo nabożne hodźiny w ſchulach hischcze dźerża tola pak ſ blakami ßo niczo ſ katechißma njewuknje a tež nimale žadyn ſchpruch a žana khěrluſchowa ſchtuczka. Žada ßo, ſo by ßo, hdyž wuczerjo njebychu chzyli na wuknjenje ſchpruchow, katechißma, khěrluſchow dźiwacz, woßebita hodźina ſa to wot duchownych dźerżała, pak w Božim domje pak w ſchuli. To poßlednije drje by to khmanſche było; dźěczikemſch woſtawa nimo teho ſa naſche dźěczi.

Prawa ßwoboda.

Stary duchowny Jenka w Barlinje, kiž je tam prěni mißionſki ſeminar ſakožił, dźěſche raz k jenemu ßwojich khorych woßadnych. Jeho pucz jeho nimo twarjenja wjedźeſche, na kotrymž ßo hischcze twarjeſche. Runje murjerjo pſchi ßwaczinje ßedźachu. Duž jedyn njes nimi, hruby wopilz, poczа: „Stary Jenka, pój a wupij tutu ſchkleńzu!“ a pſchi tym jenu ſchkleńczku palenza pſched wocži dźerżeſche. Jeho towaſchojo ßo wótſe ßmějachu. Duchowny Jenka ſ měrom k hanjazemu murjerjej ſtupi a dźeſche: „Luby pſchecjelo, hdy bych ja picz chzył, bych to mohł, ale ja njecham; ty pak dyrbiſch picz!“ Na to dale dźěſche. Tón wopilz pak ſa nim wołaſche: „Schto? Ja dyrbju picz? To chzu tola pokaſacz, ſ picz njetrjebam!“ A ſ tym nalatu ſchkleńzu wo kamjeń wrjeßny, ſo ßo rosraſy.

Njedźele dołho je potom murjeř pſchecjiwo ßwojemu wopilſtwu wojował, kiž by pſchezo a pſchezo ſaßo nad nim dobyło.

Duž wobſamkny, k duchownemu Jenzy hicz a jemu ßwoju muju a ßłabosczz wuſkorżicz a jeho wo wodacze ſa ßwoju hrubosczz proßyczz. Jenka wboheho wotroczka hrěcha na teho pokaſa, kiž bě prajił: „Schtóž hrěch cżini, tón je hrěcha wotroczk; je-li ſo waß Ssyn wußwobodźi, dha ſcze prawje ßwobodni“. Wbohemu piczkej ßo na poßledku ſ Božej pomozu tola poradźi, ßo wot ßwojeho wopilſtwa wußwobodźicz.

K rosspominanju.

„Shubiwſchi ßwoju wolu namakach ſbožo ßwojeho žiwjenja“, tak rjeknu jedyn wěrjazy na ßmjertnym łožu. —

„Pſchi wſchěm, ſchtož w pſchikhadźazym lěcze na mnje pſchińdźe, budźe Boža hnada doßahacz ſa to, ſo mje tajkeho ſczini, ſo ßo woli Knjeſa podwolu. Tak widźu pſchede mnu ſbožowne nowe lěto!!“ Tole ſapißa ßebi do knihow muž wěrjazy pſchi ſpoczatku nowego lěta. —

„Ja ßym ßo modlika ſe ſpowjednym Wótzom a ßo ſ nim ſpowjedała ßwojemu Bohu, duž nětko niczo dale njecham a praju: Knjeze, twoja wola ßo ſtań!“ tak ſcheptaſche ſrosymliwje ſtaruſchka na ſhorołożu, czakajo na to, ſo Bóh Knjes póſczele ßmjercz.

S Lothringſkeje piſche ßo tole: Pſchi jenej ſchuli wulkeho měſta bu wuczeř ſe ſnutſkowneje Franzowſkeje postajeny. Tutón njedaſche ßo ani pſchi ſpoczatku ani na łónzu roswuczowanja modlicz. Pſchi tym woſta to tež někotre dny. Raz rano pſchi ſpoczatku roswuczowanja postanu nětk pacholk a rjekn: „Nan je prajił, ſo dyrbi ßo do roswuczowanja modlicz!“ Jeho maki towaſchojo, kotſiž to nowotarſke pſchemeněnjenje franzowſkeho wuczerja tež ſrosymili njeběchu, postanu a ſapoczmu ßo modlicz. Wuczeř, pſchekhwapjeny, mjelczi, a dźěczi dokónczа modlitwu. Wot ßamßneho dnja ſpěwaju dźěczi tuteje rjadowuje wſchědnje modlitwu, wuczeř — tak dołho na taflu pißa abo pſchi woknje ſtejo czaß pſchecżinja.

S bliska a ſ daloka.

„Mačiza Sserbſka“ wotměje ßwoju hłownu ſhromadźiſnu ßrjedu po jutrach popołdnju 2 hodź. w Sserbſkim domje w Budyſchinje. Schkoda je, ſo ßo pſchezo hischcze naſch ratarſki lud bóle ſa Mačizu Sserbſku njeſajimuje ale naſdala ſteji. Bych měrił, ſo bychu poſledne lěta runje tu něſchto pſchemeněnicz dyrbjałe.

S **Bramborſkeje a ſ Barlina** ßo piſche, ſo je wyſchſchi preſidenta ſczěhowaze pominanje luda woſſewił: „Jednanja w Londonje ßu ßo pſchezorhnyłe; wójſka ententy ßu měſta Düſſeldorf, Duisburg a Ruhrort wobßadźile. Njepſchecżelſka móz potłóczuje prawo. Krute a njeſaßłużene měrwuczinjenje cżini ßo nam hischcze czeżſche pſches namozne ſpoczinanja. Tutón czaß żarowanja a muſy njeſnjeßy žane ſławne ſawjeßelenja, kotrež ßu potne hary. Wothladam wot teho, ſo bych ſakońſzy ſe ſakaſanjom pſchecżiwo tajkim wuhotowanjam ſakrocził. Mam dowěru k ſtrowemu roſomej a wótcznokrajnemu ſmyßlenju Bramborczanow, ſo woſtaja wſchě ſławne wuhotowanja, kotrež ßo njeſnjeßu ſ duchom tuteho czaßa a kotrež jenož k temu pomhaja, ſo ßo muſu kraja njedopóſnawſchi, ßami ſjebamy“. — Hdyž ßo to nětko tu w Sakſkej roshladujeſch, tež po Łužizy, je cżi, jako by tu wot teho prjedy naſpomnjeneho ſtrowego roſoma a wótznokrajneho ſacżucza pſchewjele njebyło. A ſo do zyła hakle jedyn preſidenta lud tak pominacz dyrbi, je po prawom ſrudnje; pokaże tak prawje tón „wróczo-postup“, kotryž je lud cżinił pornjo lětam 1806-1813. Ale ßnadź je to w Sakſkej lěpje dokelž tajke pominanje njepſchińdźe? Hdyž ßo dopomniſch, ſo bu hakle njedawno ſ wyßokeho ſalſkeho měſtna pſchi podobnej ſkładnoſczi — we wjecżorne Němſkej bě podobne pominanje wuſchło — prajene, ſo to pola naß zyle hinak hacz tam, dha wěſch na cżim to leži, a ſo tu njeje lěpje ale — hubjeńſcho. A ſda ßo, ſo tež my tu w ßerbſkej Łužizy niczo lěpſchi njejßmy, tež niz w póſtnym czaßu, dźerżi tola n. pſch. młodźina runje na póſtnych ßobotach ßwoje ſawjeßelenja. Dźiwacz ßo to tola potom njeßměli, ſo to nochze lěpje bycz ſ nami, ně, wjele bóle dźiwacz ßo dyrbjeli na tym, ſo njeje hižo hubjeńſcho. — Podobnje kaž ſ Bramborſkeje, ßłyſchimy ſ Badenſkeje. Partaje ßejma ßo tam wobroczeja na lud ſ namołwjenjom, w kotrymž njes druhim cżitaſch: „Napominamy młodźinu, ſo by ßo wußwobodźiła wot wrótneho požadanja ſa ſawjeßelenjemi a ſo by ßo ſaßo pſchiwobrocziwa ſtarym dobrym poczinkam a ſtarej ſpokojnoſczi ſ jednorym!“

Listowanje: M. w M. ſa Quaſimodogeniti. — **T. w B.** ſa Miſericordias.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacz w Noßacżizach.
Cżiſchez a nakład: Ssmolerjez knihicżiſchczérnja, ſap. druzſtwo ſ wobmj. ruk. w Budyſchinje.

Czißło 14.
8. haprleje.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew [illegible] F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ſe kóždu ſobotu w Ssmolerjez knihiczi ſchczerni w Budyſchinje a płaczi ſchtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

Njedźela Quasimodogeniti

Jana 20, 24—29.

Kajke czężkoty ſu tamni prěni ſwědźy ſtanjeneho Jeſuſa injeſcz a pſchewinycz měli, wo kotrychž wo pjet rěka: „Woni njewěrjachu — hiſchcze njewěrjachu ſ wjeſelosczu.“ Knjes ſam dźeſche: „O wy hłupeje a lěnjeje wutroby k wěrjenju.“ Abo je dźenſa ſ tym hinak, lóže a lěpje. Ssu to wſchitko wěrjaze wutroby, kiž jutrowne khěrluſche ſebi ſanoſchuja, haj ſamo modlitwy pſched ſtanjenym Sbóžnikom ſobu ſpěwaja? Budźmy ſprawni a wotmolwmy na to: Ně! Tola ma naſch Knjes tež hiſchcze ſa naſ ſwoje dźělbracze, kaž ſwoje pucze, pomhacz tym, kiž ſebi po tym žadaju. Njech nam ſłowo ſwjateho ſczenja wo wuczobniku Thomaſchu a Jeſuſowym ſjewjenju pſched nim wo tym dale rjanu, powuczazu jaſnoſcz poda! My ſebi ſ naſcheho ſczenja tole wuſběhnjemy:

Dwěleć dyrbi k wjeſelej wěrje pſchincz a to po puczu ſwólniwoſcze, hnady a poſłuſchnoſcze.

Jutrowna jaſnoſcz běſche wuczobnikam dźeń Knjeſowego horjeſtacza na wjeczor ſeſkhadźała, jako ſo wón jim wſchěm w hromadźe ſjewi, mjes nich ſtupiwſchi a jim ſwojej pſcheklótej ruzy a roskłóty bok pokaza. Thomaſch pak, wot tych dwanacze jedyn, njeběſche pſchi nich, jako Jeſuſ pſchińdźe. Njeklinczi to kaž porok, ſo tón, kiž do jich ſrjedźiny ſłuſcheſche, k nim ſo prawje njedźerżeſche? Njeda ſo, kaž by wón ſwój pucz ſam ſa ſo ſchoł? Woni Thomaſzej pſchi prěnim ſetkanju pſchiwołachu: „My ſmy teho Knjeſa widźeli“ — krótka wjeſeła powjeſcz! Wón ſ dołhimi ſłowami wotmolwi: „Je-li ſo ja w jeho rukomaj njewidźu te hoźdźaze blusny“ a wobſchěrnje dale rěczi, ſchto wſcho žada k wěrje! Hotowy je, wěricz, ſo je jeho Knjes žiwy — a ſaſo njehotowy. To ma ſa njemóžne, ſo mohł ruku do jeho ſmjertnje ſranjeneho boka położicz. Tež to k jeho lěpſchemu tu njerěczi, ſo chze wón ſam woſebje, ſo wo ſłowo a pſcheſwědczenje druhich niczo njeſtarajo, wěrnoſcz jutrowneho podawka poſtajicz.

Kelko ſłowow druhdy człowjekoju czinja, hdyž ſo wo wěru a bóſke jedna! Ssami chzedźa dopokaſane měcz, hacz je Bóh na njebju, abo hacz ſu jeho pucze prawe. Dwěle pſchińdu kóždemu — jenož wotchnaj, pſchecźelo, próſdne myſłe, woſebje nadźiju, ſo budźeſch to ſ wocžomaj a rukomaj móz namaſzacz, ſchtož ſa ruzy a czěłne ſtawy njeje, ale ſa duſchu a wutrobu.

Sswj. Pětr w jutrownej epiſtoli piſche: „Kiž nětk do njeho wěricze, hacz jeho runje njewidźicze.“ Swólniwoſcz je ſobu prěnje, ſchtož Knjes žada. Njejſy huſto mjes ludźimi ſłyſchał rjez: Jemu na dobrej woli pobrachuje; wón njecha —? Ach, ſo bychmy ſebi žanych ſadźěwkow ſa duchowne dalepſchińdźenje ſ tym njeczinili, ſo njechamy prawnje a poniżnje Božu ruku kaž jeho luboſcz pſchipóſnacz! Dobra wola ſebi žada Wěczňemu, kiž je žiwjenje a ſama ſmilnoſcz, ſo bliżicz a ſa jeho puczemi ſłědźicz, kiž ſu wyſchſche dyžli naſche pucze. K temu tež jeho rada a wola ſ jeho Ssynom ſłuſcha! ſ

Jeho hnada na puczu k wjeſelej wěrje dale pomha. „Po tydźenju buchu jeho wuczobnizy ſaſo nutſkach a Thomaſch ſ nimi. Duž pſchińdźe Jeſuſ a ſtupi ſrjedźa a dźeſche: Měr budź ſ wami!“ Saſo jeho miłoſcz k ſamotnej czrjódźy ſo ſkhili, ſo by ju wóſchewiła a bóle a bóle wo jeho pſchitomnoſczi pſcheſwědcziła. Wón wjedźiſche, kajka njewjeſta je człowjeka wutroba.

Měr — ſłowo ſa Thomaſcha a woſebje ſa njeho! Ty widźiſch ſwoje waſchnje, ſłaboſcze, ſmylki a hrěchi, kiž czi k wěrje

njedadźa pschińcź. Tule jutry ßnano ßy ſ nowa khablacź ſapoczał ßo praſchejo: Budu ja ſkónczńje wěſty žiwjenja a wodacźa? Wěr: Ty ßy Knjeſej tež ważny doſcź, kaž poßledni jeho njewěrjazych wuczobnikow. Czißń ßwoje dowěrjenje na Knjeſa! Wěrno wo-ſtanje: Bóh ßwojich njepuſchczi. „A tón kiž je dobry ſkutk ſapoczał, budźe jón tež dokonjecź.“ Na wſchelakore waſchnje ßu tamni prěni wěrjazy jeho ſpóſnali: Marji wón jeniczke ßłowo rjekńje, ſo wona jeho ſpóſna. Wuczobnikomaj, kotrymajž bě ßo na puczu do Emmaußa pschidał, khlěb łamaſche, tym jidnacźe noſy a bok pokaſa. Thomaſcha nomolwjeſche: „Podaj ßwoju ruku a połož ju do mojeho boka.“ Wěrjazy nuž w ſnathym khěrluſchku: „Ja myßlo pod wólſchemi pſchi rězy dźěch“ ſpěwa: „Hlaj, tehdom je ke mni tón, kiž je mi wſcho, ſe ßmilnoſczu Jeſuß mój pſchibližił ßo; wón na mnje tu ruku je połožił ßam a wot wſcheho ſtyſka mje wowjaſał tam“. Je ſ tym měnjene, ſo dyrbjał ty wo-prawdźe k někajkemu widźenju toho požadaneho pſchińcź. Sa-weſeje niz. Tež Thomaſch drje Jeſußowe rany wobmaßał njeje. Jeho žadanje bě bjes teho ſpokojene.

S Božeje hnady, kiž ßo tež dwělowazemu ſkhili, jeho twjerdu myßl ſapſchija kaž jeho ſmutskowne rany ſahoji, bu Thomaſch wje-ßeleje wěry! Boža hnada, naſcha ßylnoſcź, ſo ßłyſchiſch: Budź wěrjazy! a ſo wěriſch. Ssam wot ßebje wěricź njeſamóžeſch.

Tola potom dyrbiſch a móžeſch kroczel dale hicź k wěrje w poßłuſchnoſczi. Kraßne wuſnacje, kiž wuczobnik nětko wotpołoži: „Mój Knježe a mój Božo!“ Nětko je jemu Jeſuß jeho Knjes, jeho wodźěr ſ njebjeſkeho tróna, kotremuž je nětko poddaty. Kajke sbóžne ßwětło je jemu młode jutry ſeſkhadźało, kajka ßylna móc je jeho napjelniła, ſo nětko dźěſche pſchipowjedacź žiweho, kiž bě tež do njeho žiwjenje wulinył! Hacź do Indiſkeje — ſtara powjeſcź praji — je Thomaſch dozpił a Knjeſej wuczob-nikow dobywał. Wſchela wěſtoſcź: „Jeſuß Khrystuß je mój Knjes a mój Bóh“ jeho wjedźeſche. A jemu ſtajnje w pomjatku tež to powuczenje woſta: „Dokelž nje widźił ßy, Thomaſcho, dha wěriſch ty. Sbóžni ßu, kiž njewidźa a wſchak wěrja.“

Japoſchtołjo druhdy wo poßłuſchnoſczi wěry rěcźa. S tym hołe próſdne powjedanje po druhimi njeměrja, ale poddatoſcź na ſjewjenje a Bože ßłowo! Czaßy wſchudźom pſchińdu, ſo maſch ßo pſchewinycź, ſ dźěłanjom ſ rukomaj, ſ hłowu, ſ njeßenjom brě-mjenjow, kaž boloſczow a ſmutskownych nadběhow łóſchtow a ſłóſczow. Tak ma ßo tež ſ wěru. Ta ma pſches tule naſchu ſeńſku pſcheměnitoſcź ßo ſdźeržecź a poßylnjecź. Tu rěka: Po-ßłuchaj jenož! S rjanymi widźenjemi njeby niczo dozpite bylo. My khodźimy w ſeńſkim a niz w njebjeſkim. To, ſchtož je wot tamneho ßwěta, nam tež nětkle poſnje ſroſymliwje bycź njemóže! To junu pſchińdźe.

Nětk woſtanje pſchi tym, ſo „ſbóžni ßu, kiž njewidźa a wſchak wěrja.“ Khodźmy w poßłuſchnoſczi wěry! K nam rěcźi Boże ßłowo, kaž naſchich wótzow wěrywuſnacje. Wulke ſkutki prěnich Knjeſowych ßwědkow po wſchěm ſtarym ßwěcźe a kraßne dobycźa Božeho kraleſtwa po zyłej ſemi k nam rěcźa: Wón je žiwy. Mój ßerbſki ludo, ty ßy w mozy wěry do Sbóžnika ßo tak dołho a tajki ßylny dźeržał. Njepoddaj ßo dwělowanju, njedaj ßo ſłemu pſchewinycź, ale poßłuchaj Boži hóß — budź poddaty ſtar-ſchich a wótzow wěre, dha ßo pſchezo ſaßo ſhrabaſch a pſcheń-dźeſch mrokoty czaßa. Naſch Knjes tych ßwojich ſnaje.

Wón na wěrje jich ſnaje, kiž niczo njewidźi,
A tola Bohu prawje ßo zyle dowěri. Hamjeń.

Młode jutry

Młode jutry dźenßa a jutře du naſche młode, małe dźěćźatka k prěnjemu raſej do ſchule, ßu to jene młode jutry ßame, to chze prajicź: ſ nich dyrbi nam a naſchemu ludej ſeſkhadźecź nowy dźeń a nowy czaß dobreho, lěpſcheho, ſtrowſcheho bycźa a žiwjenja. Kak pak by to mohł, hdyž nad nimi a we nimi njeſeſkhadźa jutrne ßłónzo, Jeſuß Khrystuß ßam! Duž pak je nad naſchimi ſtarſchimi, nad naſchimi maczerjemi a nanami — tež naſchimi knótrami —, ſo ßo wo to poſtaraju, ſo ßo jich dźěćźatka wjedu k tomu Jeſußej Khrystußej, kotryž je jutry ſtanył wot mortwych. Ale njeſabudźmy: wono by hižo jara poſdźe ſtarane było, bychu-li hakle nětk dźěćźatka k tutomu Jeſußej Khrystußej dyrbjałe wje-dźene bycź. Macź a nan, kiž wucźa dźěćźo prěnju kroczel cźinicź do žiwjenja nuts, dyrbja dźěćźo tež wucźicź, prěnju kroczel k Je-ſußej Khrystußej, kotryž tola woła: „Dajcźe tym dźěćźatkam ke mni pſchińcź a njewobarajcźe jim; pſchetož tajkich je to njebjeſke kraleſtwo!“ Wěm, kak jako dźěćźo, dołho hiſchcźe niz ſchulſke, ßedźach pſchi dźědźe na khachłowej ławzy, kak dźěd mi drje po-wjedaſche baßniczki, kak pak tež te rjane ſtawiſny wo Jeſußdźě-ćźatku wot tym kſchižowanym Sbóžniku, wo tym ſtanjenym pſche-kraßnjenym Knjeſu, kak mje wuczeſche, ßo k tutemu Sbóžnikej ßo modlicź, njech tež najprjódzy wuſnacź dyrbjach: „Hlaj, ja ßym mał dźěćźatko a mało ſamóžu!“ Dźědo, wowka, njeje to wſazy trjeba?! Maczeř, nano, mi je tak, jako by to ſa naſch cźaß hiſchcźe muſniſche było! Naſch nětcźiſchi ſtat pſchewoſta a nam tola hiſchcźe tuto prawo! Kak chzyli a ßměli wy ßo tuteho prawa wſdacź! Jedyn pſchichodno — ſozialiſtiſki ſtat — po wuſtawkach ruſſowſkich ſarjadowany — chze wam tež tuto prawo wſacź a dźěćźi ßobu. Jeneho pſchichodneho ſtata ſałožk ßu waſche dźěćźi. Duž ſałožćźe je tak, ſo ßu wone ſałożene na Jeſußa Khrystußa a ſo tak tón nowy ſtat a lud ßo tež ſaßo natwarja na Jeſußu Khrystußu, njech hewak ßo mjenuje ſozialiſtiſki, demokratiſki, mo-narchiſki!

Młode jutry! Dźěćźatka dźeja do ſchule. Budź jich ſchulſki pucź jedyn pucź k Bohu a Sbóžnikej, kaž kóždy jich pucź! Njech ßo naleźinje ſelena młodźina w ſahrodźe Jeſußowej tak kaž naſch Sejleř to měni, hdyž ſpěwa:

Ja drje ßym ſchtomik młody
We Božej ſahrodźi,
Ja bych pak pſchinjeßł płody,
Kaž płódne ſchtomiki.

Duž proſchu, Božo, tebje,
Wucź twoju wolu mje,
Sły ßwěr nje hewak ſebje
A k hrěcham ſawjedźe.

Daj tež, ſo wolu twoju
Bych rady dokonjał
A ſo ßo cźinicź boju,
Schtož ty ßy ſakaſał.

Tak, hacź ßym runje młody
A khodźu do ſchule,
Ja njeßu dobre płody
Tu bohaboſcźe.

Alkohol.

Wójnizy njepſcheczeljo naß njejßu hiſchcźe puſchczili, tu pſchi-ma naß ſaßo druhi njepſcheczel, alkohol, tón pſches wójnu drje troſchku na ſad a do kuta ſeſtorkany, tola niz wuſtorkany ſ kraja a tež niz — ſ požadanja cźłowjekow.

Alkohol — njepſcheczel! Njepſcheczel tehdy, hdyž jón lubu-jeſch, a cźim bóle jón lubujeſch, cźim hórſchi to njepſcheczel. Dźiwnje to klinczi, tola pak to tak je, a to niz jenož tu, ně tež hewak huſto doſcź w žiwjenju.

Alkohol — njepscheczel! Dopomnju ßo, kak psched lětami s druhimi wo nim rěczach, tež s jenym burikom. So je alkohol schkódny, to jenu do hłowy njechasche; so palenz je walenz, to skónczn'e pschida; so pak je luboscz k palenzej hrěschna luboscz a so ßo tu dopjelnja ßłowo wobsamknjenja Božich dźeßacz kasnjow, so bywaja hrěchi starschich domach pytane na dźěczoch a dźěczi dźěczoch, to nochzysche pschidacz. Mudrowasche to a tamne. Wěy drje ßmy tola nětk skónczn'e kroczel dale!

Alkohol je pak tež rubježnik, paduch, mordař a wscho móžne druhe, to powědaja ßudniske sapiski wo njeskutkach, kotrež człowjek pjanoscži wuwjedje. Alkohol je tež pschedewschěm wójnski wobschudźeř a skóstnik; wón sebjerje ludej, kotremuž ßo po grammach wschědny khlěb pschiwažuje, wschědnu zyrobu. Tola wón dyrbi tute njeskutki na woßebite a woßebne waschnje dokonjecz, dokelž ßo pschi tym ßamo wot wyschnoszow schkita, wot tych wyschnoszow, kotrež hewak sa poßlednim punczikom muki lójicz dadźa psches wojakow a policistow. — Wo tutym a druhim tu hischcze nětk něschto nadróbnische.

Powschitkownje ßo spósnawa a pschipósnawa, so je wulki dźěl naschich dźěczi a nascheje młodźiny czerpil a so hischcze czerpi psches njedoßahazu wschědnu zyrobu, a dorosczeni a stari niz mjenje. Ssu ßo prózowali, pschidźělenu měru khlěba powjetschicz, tola podarmo; a hdyž ßu to ras czinili, ßu ju potom k wulkej schkodźe saßo pomjeńschicz dyrbjeli. Ale ßamo sa nětczischu tydźeńsku pschiměrku njedoßaha nasche tukrajne žito. Dwaj milliona, tunow žita, to ßu 40 000 000 zentnarjow, dyrbiny we wukraju pschikupicz sa něhdźe 12 abo 15 milliardow hriwnow. Je to liczba, kaž je něfotle drje huscźischo ßłyschisch ale je runje tak mało dorosymisch kaž do wójny. By-li ty to a by-li to lud, by drje s hrosu a tschepjanjom sblědnył.

Tola to ßo dyrbi stacz, tak praja czi, kiž we wyschnoszi a w parlamentach abo ßejmach ßydaju; czi ßami tehodla tež praja, so je powyschenje tydźeńskeje pschiměrki khlěba njemóžne. A tola ßu czi ßamßni piwarnjam pschiměrili 30 proz. teje potrjeby, kotruž do wójny potrjebachu; to je wulke powyschenje pornjo temu schtož piwarnje hacz do 1. oktobra 1920 dostawachu. Kak wulke, to spósnejesch se sczěhowazych liczbow.

W poßlednich 3 lětach dostawachu piwarnje na lěto 2 630 000 zentnarjow jeczmjenja sa piwo. Wěsch, kelko by to kóżdy, kotremuž je zyroba pschiměrjena, wjazy dostacz mohł? Na tydźeń ¼ punta jeczmeje muki abo podobneho; to je na ßwójbu je schtyrjomi hłowami jedyn punt dobreje, ßytneje zyroby. Tuta wopruje ßo město teho alkoholej.

Alkoholej dyrbi w nowschim czaßu ninto toho jene nowe picźwo hischcze k wjetschemu nadkněžstwu nad człowjekami dopomhacz. Sa tuto nowe na alkohole ßylne picźwo dyrbi ßo zokrowa rěpa pschetrjebacz — najskerje, dokelž mamy telko zokora, so njewěmy, schto s nim sapoczecz.

K tomu něschto s Ameriki, hdźež bu alkohol psches zyły kraj sakasany. Nashonjenja ßu jara powuczaze; pische ßo wot tam: Korczmy, w kotrychž buchu ßyły wopiłzow czehnjenych, ßu samknjene. Sa prozeßy a druhe ßudniske wudawki bu 750 000 000 dollarow mjenje wudatych; to je po naschej hriwnje wobliczene jena njesrosymliwje wulka liczba. Pschi 17 krajnych ßudnistwow ßu skórżby dla ranjenje czesczje w prěnich 3 měßazach lěta 1920 wo 23 392 padow wotebjerale. Pschi ßudnistwach sa młodostnych je jenož hischcze pjaty dźěl dźěła. To rěka, hdźež dyrbiachu jich prjedy pod knjezstwom alkohola 100 ßudźicz, tam ßu jich to jenož hischcze 20; a hacz s tutych 20 tón abo tamny ßwoju wěz njeskuczi, wot alkohola potajnje naßrěbaneho sawjedźeny, njeje hischcze wuczinjene. W khostarni w Chikago je ßo po sawjedźenju sakonja pscheczivo alkoholej liczba khostanzow wob lěto wo 4401 pomjeńschiła.

K tomu ßo pschipomni: „Lud dowidźi, so je ßwět sbožownischi bjez czrjódow tych, kotsiž pija a ßo wopija."

Nasch Handrij Sejleř spěwa wokoło lěta 1870 takle:

Palenz — walenz.

So mudra doscz ßym hłowczka ja
A drohu schulu mam,
To zyła wjeß mi wobßwědcza
A derje wěm tež ßam:
A tola wrótny palenz je
Mi rosym pschekußał
A wóßlazych je moshow dźe
Do mojich nazyrkał.

So ßym ja ßwojej' wole knjes
A mojich stawow tež,
To njemóže sapręcz zyła wjeß,
Hdyž jej' ßo woprasches:
A tola holski palenz je
Mje hrosnje wuwołał,
Wón luže s mojim knjejstwom trje
A mje je wudyrdał.

Mi hrosnoscz je ßměch dźěczazy,
To sjawnje praju wschěm,
Ja noßycz njechał na nihdy
Sso s mjenom sazpitym:
A tola pjanak palenz mi
Je kranył moju czescz,
Do skoczecza mje pscheměni,
Pucz hańby chze mje wjescz.

K temu namakaja ßo w rukopißu hischcze tele 3 hróncżka jako referainy sa 3 dalsche strofy:

A tola je tón palenz — Mje pschinjeßł wo kubło.
A tola je tón palenz — Mje sjebał wo strowoscz.
A tola je tón palenz — Mi rubił ßwobodu.

Zyrkej a stat.

Sozialistiska wjetschina sakskeho ßejma dźěła sa to, so bychu ßo dokhody sa duchownych pschi statnych wustawach sapowjedźiłe; tuto dźěło mohł woßadny duchowny ßobu wobstaracz, duchowni wustawow pak měli po tym s dźěła hicz. Pscheczivo tomu wustupuje pschedy wschěm hłowny lěkař na wustawje Sonnenstein, dr. Ilberg, na to pokasujo, so je we wustawje sa duchakhorych duchowny wulzy trěbny, duchowny, kotryž jenož we wustawje pschi duchakhorych dźěła; jeho trjebaja sa pomoznika lěkarjo pschi khorych, khori jako tajzy jeho trjebaja, a niz mjenje tež wothladarjo a wothladařki duchakhorych, kotsiž pschi jich wulzy czežkim a struchłym dźěle poßylnjenja a troschta pola duchowneho pytaja a namakaja, a duž w ßwojim dźěle, kotrež chzychu wopuschczicz, wostanu, schtož je saßo lěpsche stata, kotremuž ßo nowe wudawki salutuja. — Hacz budźe tajke ßłowo jeneho wěscze wězywustojneho schto pomhacz? By-li statna myßl regentstwo měła, haj, ale regentstwo ma myßl parteijow.

Kak bu student wěrjazy.

Na jenej universicze studowasche młody žid na lěkařstwo. Huscźischo wopyta s professorom khorownju, so by ßo sa ßwoje powołanje pschihotował. Pschi jenym tajkim wopycze khorych czi-

njesche to professor zyle s krótka. Tak tež pschi jenej na smjercz khorej žonje. Sapschimny jeje ruku, so by wutrobu pruhował, puschczi pak ruku hnydom saso, prajizy: „Derje, zyle derje!" S tym dźěsche k druhemu ložej. Młody studenta pak bě hižo telko nawuknył, so wjedźesche, so žaneje nadźije wjazy njeje. S professorom a sdruhimi studentami dale wot loža k ložej kroczo dyrbjesche sebi pschezo na na smjercz khoru myslicz a na to: „Derje, zyle derje!" professora. Wón so rossudźi, žonje zylu wěrnoscz prajicz, so njeby so molika. Dźěsche tež wopraw-dźe wróćo a rozestaja jej to po něczim a po něczim, dokolž sebi myslesche, so so pschejara nastróži. Tola khora so njestróži ale bě strócłhna. Na tym so studenta dźiwasche. Praschesche so jeje, hacž mohł jej někak k woli bycz. Khora jeho proschesche, so by jeje synej pisał, so by k njej pschischoł. Jako pak studenta to mjeno města wuslyscha, w kotrylž syn pschebywasche, dyrbjesche khorej maczeri sjewicz, so je to pschedaloko a so wona jeho pschiježd wjazy njedoczaka. Woprascha so jeje tež, czehodla by chzyła syna pschi sebi měcz. „So by mi něschto czitał", wona rjekny, „hewak mi tola nichtón niczo njeczita". Młody žid jej na to praji, so chze jej czitacz. Khora so swjeseli a da jemu bibliju, so by jej s njeje czitał.

Tak je na so židowski studenta s bibliju, a tak tež s Nowym Sakonjom. To czitanje w nim a to, schtož na khorej, kotraž po někotrych dnjach czische wudycha, wuhlada, dowjedźe jeho k wěrje do Jesusa Khrystusa.

Schto bě tón sapoczatk tuteho dowjedźenja k Sbóžnikej był? Wón nochzysche njewěrnosczi płaczicz dacz.

Czi ludźo radźi na so łžu, tehodla njewěř kóždemu!

Pschisp.: Pod tutym słowom pische prosty ratał něschto mało se žiwjenja a nashonjenja; snaje město a wjeś, bě mjes Sserbami a Němzami. Schtož tu pische, je wěscze rossspomnjenja hódne.

W czasu mojeho pschebywanja we wulkim měsczе by tež rěcz druhdy na duchownych pschischła, a njewěrjazy bychu druhdy prajili: „Ach, dźicze mi s waschimi duchownymi! Schto to je s tym ... (mjeno jeneho duchowneho). Hdyž proscheř pschińdźe, wón jemu pomasku a khosej da, a tak dołho hacž proscheř to sjě, wón po polizaja telefonuje, kotryž proscherja potom sobuwosmje." Mi to k wěri podobne njebě; tola so bych tym njewěrjazym prawje wotmolwicz móhł, chzych so sam pscheswědczicz. Dźěch do bydlenja teho duchowneho prosycz (so samo wě, so tam rady njeńdźěch, tola so bych wěstoscz shonił, hinak njemóžach). Dostach tam pomasku, s kołbasowym tukom namasanu; ja tam potom dołho w khěži stejo czakach, tola žadyn polizaj njepschińdźe. Nětko móžach ja wschudźom tym bledźakam jich njewěrnoscz dopokasacz.

Saso, hdyž by druhdy rěcz na zyrkej pschischła, bychu njewěrjaze prajili: „Hdyž do nusy pschińdźesch, dźi k jenemu duchownemu prosycz, budźesch widźecz, hacž budźesch schto dostacz!" Ja jim na to wotmolwich: „Ale wy pak sce tola hkupi ludźo! Duchowny je tola tež jenož sastojnik, kiž ma swoju wotdźělenu mdu a hejso ma swójbu, njewě sam druhdy hdźe nuts a hdźe won, dokelž wschudźom pobrachuje. Schtóž chze prosycz, dźi k milijonaram, k fabrikantam, a k bohatym ryczeřkublerjam, czi maja někotsi sa jedyn dźeń wjazy dokhodow, hacž duchowny sa zyke lěto, a wostajeze tak duchownych s waschim proscheřstwom na pokoj!"

Tajzy njerosomni ludźo, kiž sebi myśla, so duchownemu s hromadami s njebja pada, wschak njejsu jeno czi njewěrjazy w městach, ale so tež druhdy na wsach namakaja.

W měschanych mandźelstwach, hdźež tón jedyn staw serbszy njemóže, tam so potom němszy s dźěczimi rěczi. Dźěczi psches to husto s zyła serbszy njenawuknu. Tola to je sa Sserbstwo s wulkej schkodu. Tehodla by tola k radźenju było, so by serbska młodźina najprjódzy w Sserbach so wokoło roshladała, hacž so tu pschichodny nawoženja abo njewjesta njeby namakała. Kotsiž pak so tola s Němzami woženjo, czi dyrbjeli sej prjedy kwasa wuczinicz runoprawnoscz serbskeje rěcze s němskej. To rěka: hdyž je mandźelska Sserbowka, so potom s dźěczimi jeno serbszy rěczi, a hdyž je mandźelska němska, so potom serbszy wuknje a serbszy nawuknje. So to wschitko dźe, jeno so to ludźo chzedźa, to je se scźěhowazych pschikładow widźecz: Jedyn wjetschi serbski kubleř wsa sebi s Němzow žonu, tola sa jene lěto móžesche młoda žona zyle derje serbszy rěczecz, tak so žadyn sadźěwk wjazy njebě, we swójbje serbszy rěczecz. A w jenym starym „Łužiczanu" czitach ras tole: Jedyn Sserb jědźesche naželesnizy do Lipska. W tym wosu sedźesche tež młoda žónska, kiž se swojim małym synkom serbszy rěczesche. Po bližschim wobhonjenju sdźěli jemu ta młoda žona, so je s Němzom (ja mam sa to w Lipsku) ženjena, so pak staj wonaj s mandźelskim hromadźe wuczinikoj, so dyrbi wona se swojim małym synkom serbszy rěczecz, němszy tón pacholk tola pola nana a w schuli nawuknje, a tak rěczesche tón mały pacholk zyle derje serbszy. Po tymaj dwěmaj pschikładomaj dyrbjeli so wschitzy Sserbjo słožowacz, kiž su s Němzami ženjeni.

„Sserbjo sakhowajcze swěru waschich wótzow rěcz a wěru!"

K rospominanju.

Wumjelstwo (Kunst), kotrež najwjazy dobytka pschinjesze, je modlenje. Žane druhe wuměłstwo czi telko njepschinjesze. Tehodla praji Luther: „Tuto wumjelstwo je klucz Božeje pokładnizy" (Schatzkammer). Tole nashonja wschitzy, kotsiž so swěrnje s tutym wumjelstwom saběraja, niz jenož pschi składnosczi ras.

S blisca a s daloka.

S **Bremena** so pische, so je tam evangelska zyrkej wobsamknyła, so pola wschěch evangelskich wěsty dawk sběra. Tutón njepostaji zyrkej, ně, wona žada sebi wot swojich stawow, so by kóždy staw po swojich dokhodach lěta 1920 swěrnje a wěrnje sam tutón wěsty dawk postajił a potom płacził. To ma so k prěnjemu rasej ja tuto lěto stacz. Je to jedyn pospyt, kiž je wobkedźbowanja hódny. Stawa so tu něschto, schtož je wurjadne: wschitko so swědomuju jenotliweho pschewostaja. Budźe so to radźicz? Jeli so so to radźi, by sebi Bremen s tym wosebiteje khwalby dobyło.

W **pruskim nowym sejmje** syda jich 11 evangelskich bohosłowzow (Theologow). Rjana to liczba; so by to tež sylna dosc była, schkitacz zyrkwje prawa.

K ranju a k wjeczoru nascheje Sakskeje a w tutej samej stawaja so nětkle w jutrnym czasu skutki abo lěpje njeskutki, kotrež žaneho samolwjenja sa so nimaja, khiba teho wulkeje saslepjenoscze. Schtož so w Hornjej Schležskej stawa, je krwawna hida narodow wschelakeje krwě, pólskeje a němskeje; schtož so k wjeczoru Sakskeje stawa w Eislebenje, a w Sakskej samej je hida wschelakich worschtow samsneho luda; tuta nascżuwana drje a posylnjowana s duchom russowskim a židowskim, tamna dowolena a pschipuschczena s franzowskej wolu. Ani s teho jeneho ani s teho tamneho wojowanja njesesskhadźeja jutry noweho czasa wěrneho sboža sa jedyn lud; tuto wěrne sbožo bydli jenož tam, hdźež dom a khow namaka tón stanjeny Sbóžnik w kraju, domach, wutrobach.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacz w Nosaczizach.
Czischcz a nakład: Ssmolerjez knihiczischczernja, sp. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 15.
10. haprleje.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew [illegible] F.

Sserbſke njedźelſke łopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Smolerjeß knihiczi schczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

Miserikordias Domini.

Jana 10, 12—16.

Pſches zyłe lube lěto naß rjanoſcz a dźiwy Božeje ſtwórby k temu pohnuwaju, ſtworiczelej khwalbu spěwacz, jeho móz, jeho mudroſcz, jeho luboſcz poſběhowacz. Tuž je nam ſ wutroby spěwany tón khěrluſch:

Hdyž, ſtworiczelo, twoju móz
A mudroſcz wohladuju,
Hdyž na wſchěch puczach, dźeń a nóz,
So ßy ty luboſcz, czuju,
Dha njem'žu ßo doſcz ſpodźiwacz
A njewěm czi doſcz khwalby dacz,
Mój Božo, Knježe, Wótcže!

Woßebje w naléczu je naſcha wjeßeloſcz w tajkim khěrluſchu wulka. W nalětnym czaßu je wſcje też było, ſo je ßo Bóh niz jeno jako knjes a wótz, ale też jako paſtyř khwalił. Hdźež rěczka běži a hdźež maja ludźo a ſkót dobry czaß, tam pobožny spěwać ßwoju radoſcz ſe ßłowami 23. pſalma wupraja: „Tón Knjes je mój paſtyř, na niczim ja nuſu njeſměju". To je paſtyrſki spěw ſ kotrymž je pobožny paſtyř ßo Bohu, wſchehomóznemu paſtyrjej, dowěrił. Dawno prjedy, hacž je dobry paſtyř Jeſuß Khryſtuß ßwoje ſtadło hromadźił, je ßo tutón pſalm ſaſpěwał. S naſhonjenja Božeje dobroty je wón naſtał. Radoſcz roſomneje a dźakowneje wutroby ßo k tajkemu nabožnemu dźakowanju powyſchſchi. Hakle w khěrluſchu je tale radoſcz polna.

Bóh Knjes pak wot ßwojeje czeſcze niczo njeſhubi, hdyž my kſcheſczijenjo ßebi pſchi spěwanju 23. pſalma na Jeſußa myßlimy Ně, naſch Wótz w njebjeßach je hakle pſches Khryſtußa k polnej czeſczi pſchiſchoł. Hdźež dobry paſtyř Jeſuß Khryſtuß lud wodźi a paße, tam ßo w duchu a prawdźe k Bohu modla. Nichtó njepſchiňdźe k Wótzu khiba pſches Jeſußa, kotremuž dźakowna kſcheſczijanſka duſcha po 23. pſalmje tałle spěwa:

Tón Knjes mój ßwěrny paſtyř je,
Mje w ßwojim ſtadle wodźi.
Mi niczo nuſa njebudźe,
Wón wobara wſchej ſchkodźi.
Wón mje tam ſtajnje napaße,
Hdźež ſtrowa trawa naroſcze
Na łuzy Božoh' ßłowa.

Stara kſcheſczijanka, kotraž je ßebi tutón khěrluſch ſa najlubſchi wuſwoliła, to ſ tajkej wjeßeloſczu praji, ſo ßo něſchto teho w jejnym wóczku ßwěczi, ſchtož jej tón dobry paſtyř wſchědnje dawa.

Jeſuß je ßo ßam paſtyrja mjenował. Pſches měru luboſne, ale też wyßoke ßu jeho ßłowa wo paſtyřſtwje. Sskužba a też knjejſtwo, woboje leži w jeho ßłowach, hdyž wón rjeknje: „Ja ßym tón dobry paſtyř. Tón dobry paſtyř woſtaji ßwoje žiwjenje ſa wowzy. Ja ßym tón dobry paſtyř a ſnaju ßwoje wowzy, a wone mje ſnaju. Ja mam hiſcheże druhe wowzy, te njejßu ſ teje wowczěrnje. A te ßame dyrbju ja też pſchiwjeſcz, a wone budźa mój hłóß ßłyſchecz, a budźe jene ſtadło a jedyn paſtyř".

Stadło móže ßo jeno pod ßwěrnym ſchkitom, pod mudroſczu a luboſczu ßwojeho paſtyrja derje měcz. Pſchetož wſchudźe ſtrachi hroža. Wowzy pſchecźiwo wjelkej niczo njeſamóža. Jeſuß njeſboże ſtadła wopißuje, kotrež najaty paße. Tón ßo boji hdyž wjelk pſchiňdźe. Wowzy jeho njejßu. Wón czeknje, ſo by ßam ßo wukhował. Tajzy njeßwěrni paſtyrjo ßu Fariſejßy a měſch-

nizy, Jesußowi pschecźiwnizy. Wjelk je sakoń, kotryž tama, abo sły njepschecźel, kotryž pyta, kohož by pózrjeł.

My ßmy wobrocźeni k pastyrjej a biskopej naschich duschow. W knjesowej zyrkwi mamy schkit pschecźiwo skaženju, khlěb sa duschu a sjednoczenstwo s Bohom.

W naschim cząßu je mnoho kschescźijanow, kotsiž ßebi ßwoju zyrkej wjazy njewaža. Myßla ßebi, so móža bjes tajkeho duchowneho jchkita wobstejecź, bjes khlěba wěrnoscźe žiwi bycź a bjes towarśtwa s Bohom we woßadźe wěrjazych porjad a měr wužiwacź. Nětko tež kschescźijenjo wot ßwětnych sakonjow, wot ßwěineho porjada a dobrych hospodarśkich wobstejnoscźow wscho sboże cźlowjestwa woczakurja. Tale ßwětna myßl je ßama na ßebi dobra, ale wona njeßmě ßama knježicź. Wyschschi nadawk ßtón, ludźom lěpschu wutrobu dawacź, ludźi smyßlenje sarjadowacź, wuczjiscźicź a polěpschowacź. To chze tón dobry pastyr w zyrkwi.

Cźlowjek ma skaženje ßam w ßebi. Wón dyrbi schkit a khow pytacź w mozy sbóżnika. Cźlowjek je khudy a ßłaby, wón njemóže ßam na sbożowny pucź pschińcź. Wón dyrbi ßo rosßwěczicź, ßo poßylnicź a ßo troschtowacź, wón dyrbi ßo žiwicź na pastwje najrjenscheje a najßwecźischeje muczby, w kotrejž wón cźuje, so „duch je, kiž žiwych žiwi", a so „cźěło niczo njepomha". Cźlowjek je wopuschcźeny w žiwjenju a we wumrjeczu hdyž wón njeje k wěrje do Boha dowjedźeny, se ßwojim njebjeßkim Wótzom wujednany. Hdyž pak wón wěri, dha chze wón ßo tež stowarschicź se ßwojej woßadu a ßo ßobu na tym sradowacź, haj ßobu k temu pomhacź a něschto dawacź, so Jesuß Khrystuß ßwoje stadło paße w zyrkwi.

Jedyn knjes a jene stadło! To je kónz, ke kotremuž nascha wěra wschitke ludy dowjedźe. To hischcźe dołho traje! Najprjedy dyrbi ßo kschescźijanski lud ßam saßo k ßwojemu pastyrjej a knjesej wobrocźicź. Na to hakle mißionstwo saßo postupuje. K tajkemu hobrskemu dźěłu je zyrkej tu. Jeje cząß saßo pschińdźe. Tón Knjes dobywa. Hamjeń. T. w P.

Kschescźanska wěra žiwa móz.

Ras pschińdźe k missionarej, mjes Židami skutkowazemu, Žid, kotryž bě wodźeł wjetscheho sarjadnistwa, a proschesche, so by w kschescźanskej wěrje roswuczowany był. Missionar ßo jeho woprascha, s kajkeje pschicźiny je ßo sa to rosßudźił. Žid powjedasche jemu na to wo scźěhowazym nashonjenju:

Ssym 20 lět dołho kschescźanow wobkedźbował a njejßym namakał, so bychu kuscźiczka lěpschi byli dyžli Židźa. Wczera rano pak nětko něschto woßebiteho nashonich. Poruczich jenej s naschich telefonistinow něschto, niczo sle dale, jenož jenu mału njewěrnoscź, jenu wobkhadnu łžu, kaž to waschnje je tak we wschědnym wobkhadźe. Tola město teho, so by po mojim poruczenju cźiniła, sapowě ßo telefonistina, prajizy, so je to pschecźiwo jeje ßwědomnju. Najprjedy běch pschekhwapjeny, potom ßo roshněwach a jej hrožach, so ju se ßłužby puschcźu, jeli so po mojim poruczenju njecźini. Tola wona wosta pschi ßwojim, mi wokrucźejo, so jako kschescźanka njemóže pschecźiwo temu cźinicź, schtož jej ßwědomnje sakasa. Roshorjeny sawołach druhu telefonistinu, pschikasach jej to, schtož tamna cźinicź nochzyschе, a wona jo hnydom wuwjedźe.

Bu wjecźor. Ssedźach ßam domach w ßwojej jstwje a rospominach ßebi, schtož ßo rano podało bě. Dyrbjach to saß a saßo cźinicź; so telefonistina wěrnoscź tak lubowasche, to mje sa imowasche, runje kaž to, so pschi ßwojim se wschej rosßudnoscźu wosta. Skónczńje stažech, wsach kij a klobuk a dźěch na haßu, hdźež telefonistina s maczerju bydlesche. Jako sastupich, postróži ßo wona. Myßlesche drje ßebi, so pschińdu jej ßłužbu wupowjedźicź. Tola mje pschecźelniwje postrowi a potom wosta, jako by niczo dale njebyło, pschede mnu stejo, woczakujo, schto bych chzył. Buch psches tole sadźerženje troschku samyleny.

Skónczńje sapoczach rěczecź, prajizy: „Moja knježna, dyrbju ßo waß něschto woprascheczź. Wy dźenßa rano prajeschcźe, so njemóžecje jako kschescźanka pschecźiwo ßwojemu ßwědomnju něschto cźinicź. Prajcźe mi: Hdźe jow macźe tutu waschu khrobłoscź a móz? Je Khrystuß woprawdźe jena móz we žiwjenju? — Jeje wóczźy ßo błyscheschtej a wona wotmolwi: „Ow ně, Khrystuß njeje **jena móz** w mojim žiwjenju! Khrystuß je **ta móz** mojeho zyłeho žiwjenja!"

Rěczachmoj a rěczachmoj. Skónczńje ju proschach wo adreßu, na kotruž bych ßo wobrocźicź mohł a wjazy nashonicź wo nabožinje tajkoje mozy; pschetož po tajkej mozy ßym ßo dołho hižo žedźił. A nětk tu ßym a proschu Waß, so byschcźe mje w kschescźanskej nabožinje roswuczował." —

Schto chze to tuta podawisna? Wona pokaže, so kschescźanska **wěra je žiwa móz.** Hdyž pak husto doscź tutu žiwu móz njepytrjesch a njewohlasch, njeje to wina wěry ale cźlowjekow, kotsiž njech tež s jeje mjenom ßo pyscha, w njej a s njej žiwi njejßu. Hdyž žadyn cząß, žada pak ßebi nasch cząß, so bychmy w tutej žiwej wěrje žiwi byli. Tak bychmy najlěpje sa Knjesowu zyrkej a sa nasch lud skutkowali, poßylnjo ßłabych, woživjejo liwkich; to by tež to najlěpsche wobowanje a wobaranje było pschecźiwo wschěm njepschecźelstwu, pschecźiwo zyrkwi a wěrje, kaž pschecźiwo wschěm wustupam a hroženjam. — Wěra do Jesom Khrysta je žiwa móz a płodźi žiwjenje, tu cząßne, tam wěcźne!

Dźeń 18. haprleje.

je blisko. Evangelizy kschescźenjo ßo hotuja, so bychu tutón dźeń woßebje wopomnili, tón dźeń, na kotrymž Luther psched 400 lětami we Wormßu stejesche psched khěžorom a khěžorskim ßejmom a psched nim wobsta, ßo spuschcźejo niz na ßwoju móz a ßwojich pschecźelow pomoz, ně ßo spuscźejo jeno na móz teje wěrnoscźe, kotraž je cźlowjekam sapołożena w Božim ßłowje. So bychmy tola tež my wschitzy ßo sałożili na tutón sałožk! My bychmy tež wobstali, njech je cząß tež kajkiž je! Najlěpje dyž ßwjecźimy ßobu, hdyž ßo s nowa a hłubje sałožimy na tón jedyn wěsty sałožk, kotryž je Boże ßłowo, kotryž je Jesuß Khrystuß ßam.

Dokelž je 18. haprleja jena póndźela, budźe ßo jubilejny dźeń njedźelu prjedy, njedźelu Jubilate, ßobußwjecźicź. Dyž ßwjecźmy jón tež ßobu psches to, so ßo na tutym dnju pschi Božich ßłužbach bohacźe wobdźělimy, kaž na druhich jubilejnych wuhotowanjach, kotrež ßo tam a ßem pschihotuja. Budź tutón dźeń jene wobnowjenje nascheho wusnacza k Božemu ßłowu, kaž k wěrje do Jesußa Khrystußa! Tola niz tutón dźeń jeno, ně kóždy wschědny a njedźelski dźeń, kotryž Bóh Knjes po tym nam sposchcźi po ßwojej hnadźe a ßwojim dołhoczakanju!

Miserikordias Domini.

Dźenßa spominamy woßebje s prósłwami a s dobroproschenjom na nasche dźěcźatka, kotrež do schule dźěchu k prěnjom rasej, kaž na nasche dźěcźi do zyła. Jim spěwa nasch Sejleř rjany spěw, kotryž my s nim s nowa spěwacź chzemy:

Na Tebje, Jesu, hlada
Ta ßyła dźěcźatkow,
Pschińcź k tebi lubje žada
Do twojich njebjeßow.

Duž daj, so prjedy snaja,
Schtož ty naß wučžił ßy,
A kak do Božoh' raja
Puczž ma bycz nam'kany.

Haj, polni swuklliwoscze
Puczj bychmy pósnali,
A w pysche njewinoscze
Tež poniżnje jón schli.

Zyrkej a stat.

Jutry ßu nimo. To ma dwoje na ßebi sa nasche dźěczi a niz mjenje sa starschich: sastup do schule a sapočžatk pacźerskeje wučžby. W schuli je nabožina dźěl zykeho porjadneho roswučžowanja; tehodla starschi njetrjebaju ßwoje dźěczi woßebje sa nabožinu samolwicz; schulske pschedstejicźerstwo ma ßo wschudźom sa to postaracz, so ßo w schulach nabožina dawa. Hdźež ßo to njestawa, je to njedostatk, kotryž žaneho samolwjenja sa ßo nima. A tola ßo tajkeho stawa. —

Jako bu we wulkostatnym ßejmje wothłoßowane wo tym, hacž dyrbja cźi starschi, kotsiž ßebi sa dźěczi nabožne roswučžowanje žadaju, tole woßebje schuli pschisjewicz, abo hacž dyrbja cźi starschi, kotsiž dźěczi do nabožneho roswučžowanja ßłacz nochzedźa, tole schuli sjewicz, namaka ßo wjetschina hłoßow sa to druhe; potajkim starschi, kotsiž chzedźa dźěczi s nabožneho roswučžowanja won měcz, dyrbja sa to namjet pola schule stajicz; běchu to 204 hłoßy sa to, 150 hłoßow pschecźiwo temu. S tutym wothłoßowanjom je wuprajene, so je nabožne roswučžowanje porjadny wotdźěl schulskeho roswučžowanja. Pschecźiwo tomule, potajkim sa to, so nabožina wjazy do porjadnych schulskich hodźin njeßłuscha, hłoßowachu wschitzy sozialdemokracźi, s nimi statny sekretar Scholta, pschedßyda ministerialneho wotdźěla sa schulske wězy; sa porjadne nabožne roswučžowanje hłoßowachu němsko-nazionalni, němska ludowa strona, zentrum, bajerska ludowa strona, swjask burow a demokratojo a swjesechu tak 204 hłoßy. S demokratami hłoßowasche tež sa to minister Koch, tola pobrachowachu pschi wothłoßowanju 5 s demokratiskeje strony, mjes tutymi tež jeje pschedßyda.

To druhe, schtož cźaß po jutrach ßebi žada, je wobdźělenje pschi pacźerskej wučžbje, kotraž ßo saß sapočžina. Schtóž ßo na njej njewobdźěli, njebudźe konfirmirowany; runje tak njebudźa tež te dźěczi konfirmirowane, kotrež nabožne roswučžowanje we schuli njewopytuja, khiba so ßu ßo starschi sa doßahaze druhe nabožne roswučžowanje postarali. Njech ßo tu wobkedźbuje, schtož je ßo s wobsamknjenjow ßynody psched krótkim w nowinach wosjewjało, s jeneho dźěła tež tu w naschim łopjenku!

Bóh daj, so by jutrny duch noweho žiwjenja bydlił pscht wschitkich tutych dźěłach kaž tež w zyłym naschim ludu a jeho dźěłanju, skutkowanju, wjeßelenju, w jeho zyłym žiwjenju.

Jutry — spiritismuß.

Njedawno něschto wo tym pißachmy. Psched krótkim jědźech na železnizy. Jena knjeni jědźesche ßobu. Bě drje nasdala ßłyschała, schtó ßym. Duž ßo mje woprascha, schto wo spiritißmje měnju, pschistajiwschi, so je tola nětkle jara rosscherjeny a so je tež wona hižo něschto ras pódla była a so je ßo jej to jara spodobało. Kaž ßo samolwjejo doda, so ßo k spiritißmej njedźerži ale spiritualißmej; spiritißmus, tak wona mjenjesche, to je to sle, tam ßo duchi pokaža, tam je tež wjele jebanstwa pódla, ale spritualißmus, to je to wěrne; wona njeje hischcze ßobustaw towarstwa, tola chze wona tež ßo sapißacz dacz. Spiritualißmus to je něschto zyle kschescźanske, něschto jara pobožne, tam ßo spěwa a cźita a psches medium rěcźa duchowni — wěso semrěcźi — a prěduja; je to jara rjenje było.

Tak njerěcźi a njewěri jeno tuta jena ale jich wjele, ßnadź móżemy prajicz, jara wjele, a to niz saßo něhdźe w zusych krajach, kaž to tak rad pschi tajskich wězach prajimy, ně tež pola naß, tež mjes Sserbami. To wscho niczo njepomha, to dyrbi ßo ras wuprajicz. Tež Sserbow, pobožnych Sserbow wěra njeje wjazy tak ßylna a kruta, so by tajke zuse wězy wopokasała. Hižo dawno to, so sekty a podobne spočžinanja sastupa a pschiwiska namakaja mjes Sserbami. Kak to móżno? Schto ta pschiczina? Ta ßamßna kaž druhdźe. Sswjate pißmo a ta wěra do Boha Wótza a do nascheho sbóżnika Jesußa Khrystußa njeje wjazy tón jedyn kruty twjerdy sałožk, na kotrymž bychu ßo twarili jako žiwe kamjenje k žiwenu twarej, kotryž je jedyn w Jesußu Khrystußu. Potom bjes dźiwa, hdyž tež wjazy tón hród nimaja, w kotrymž wukhow a schkit namkaja psched wschěmi nadpadami a leścźemi teho satana, wo kotrymž nasch Luther spěwacz wjedźesche:

„Jedn twjerdy hród je nasch Bóh ßam,
brójn, dobra ßylna skała!"

Wulki khěrlusch stareho sakonja, 23. psalm, tež wjazy sa ßwój nimaja, dokelž nimaja teje wěry, kotarž ßo na Boha spuschcza, ßo jemu dowěri. Wón jim wjazy njeje wodźeř, sepjera na puczu psches hory a doły a hłubiny a skaliska teho žiwjenja. Sepjery pak trjeba cźłowjek, duž pschima ßo kija, kotrehož runje namaka, a schtynka s nim dale; podpjera ßłabej nozy — abo ßnadź do zyła w nozy hižo ihubi — s někajkej kryku; bjes dźiwa to, so daloko njepschindźe, so ßo wobßunje, so do hłubiny padnje. Tajke kije, kryki ßu sekty, pschiwěra a podobne wězki, a khromi, ßłabi ßu cźi, kiž wěry, wěry nimaja, kotraž stupa wěstu kroczel po puczu žiwjenja. —

Pschiwěru naspomnichmy tež. To je woßebity staw ßam sa ßo, a bychmy-li wo njej pißacz chzyli, by to była kniha hobrska, niz wo pschiwěrje druhich, ně, wo pschiwěrje, kotraž je mjes Sserbami domach se starodawnych cźaßow jow, s cźaßow, jako nasche prawcźeßjo woprowachu ßwojim pschibóham. —

Do tuteho wscheho t. r. do sektow, pschiwěry a podobneho nuts měscha ßo nětk spiritißmus a spiritualißmus — dźělimy woboje, dokelž ßami tak chzedźa — a mjenuje ßo nowa nabožina abo ta nabožina, kotraž kschescźansku wěru dopjelnja, dokonja pschede wschěm psches to, so to žiwjenje po ßmjercźi dopokaže — so potajkim s kschescźanskeje wěry scźini ßłyschenje, widźenje a wjedźenje.

A tola spiritißmus njeje niczo nowe; je drje tak stary kaž cźłowjekojo. We wschelakich cźaßach a we wschelakich ludach je bóle wustupował hacž saßo w druhich. Spiritißmus njeje tež jeno to, so tam duchow abo dusche semrětych widźisch abo ßłyschisch; ně, spiritista frosymi ßo se ßwojimi duchami psches klepanje, pißanje, wón da jim psches medije rěcźecz a wón je wohlada s pomozu ßwojich medijow.

So je spiritißmus woßebje nětkle saßo s nowa žiwy a ßo woßebje tež w naschim kraju rosscherja je scźěhwk wulkeje wójny. To praschenje: Hdźe ßu naschi morwi? Schto je s nimi? kaž to druhe: je nasch „shubjeny" (Vermißter) woprawdźe morwy abo je hischcze žiwy? je jón s nowa sbudźiło, je jemu nowych „wěrjazych" dobyło.

Tola spiritißmus njeje tón jeniczki, kotryž ma s tutych struchłych praschenjow wulkeje wójny dobytka; ně, pschi wěr wschelakeje družiny runje tak, a runje tak mjes Sserbami. Schtó njeby wjedźał wo tym cźěmno-pohanskim „kluczewjercźenju" a podobnym hokuspokußom, kotryž je wjeßele satana ßameho.

Spiritiżmus abo mojedla spiritualiżmus, kaž jón we Łužizy nadeńdźesch, pokhadźa w żwojim nětczišchim wutworje s Ameriki a Jendżelskeje, njeje pak jako tajki hakle we wulkej wójnje k nam pschischol ale hižo do njeje. (Pschi składnosczi pokračžowanje.)

Jesuża tam stajichu s Barabażom hromadźe, s jenym tych najnjekhmanischich čzłowjckow. Jesuż, tón njewinowaty, da żo satamacž, so by Barabbaż, tón winowaty, żwobodny byl. Barabbaż, tón żym ja. —

Sčerpliwosčž je lubosčž, kotraž nożycž a snjesčž samóže. —

To potajnistwo „Khrystuż we wami" njedyrbimy jenož s rosomom sapschijeczž, ně, my dyrbimy jo žiwe we nami sačžuwacž. —

Wumoženi żmy; je czi czežko, so by lubowal, so by wodawal? Je-li so haj, njejży hischcže wumóženy, njedasch żo hischcže wumóž zyle. —

A tola niz pobožny.

Bohabojajny Ludwik Harms-Hermansburkski se żamżneho shonjenja sčěhowazy podawk powjeda: Ras do jeneje wży pschińdźech, hdźež muža nadeńdźech, kotryž bě mi jako wożebje wuprawdźeny kheisčijan wopisowany. To běsche mi czim bóle swjeżelaze, dokelž Boże słowo na tamnym městnje wjele njeplačjesche, a moja wutroba tola tak jara bratrowskeho towarstwa potrjeba. Tón muž nimo teho do samožitych a widźenych ludźi słuschesche, a to mi teho muža hischcže dróżscheho czinjesche, dokelž żo wschak, kaž je znate, samožiczi a widźeni ludźo s wjetscha Sbóżnika hanibuja; pschetož hinak ras njeje, hacž so wschak błasn bycž dyrbisch pched żwětom, chzesch-li Jesużowy wočžobnik bycž. Tež woprawdźe w nim muža namakach, kotryž porjadnje njedźelu dopołdnja a popołdnju Božu słužbu wopytowasche, tež porědko wón s tyžeńskeje Božeje słužby wuwosta. W jeho domje żo stajnje rańscha a wječžorna nutrnosčž wotměwasche, stajnje żo k blidu a wot blida spěwasche, a to żo tež tehdy sta, hdyž běchu wożebni hosčžo pola njeho na wopyčže. Wón żwěru k Božemu blidu khodźesche a wjele rjanych, kschesčijanskich knihi a s biblije čzitasche. Hdyž schtó k njemu pschińdźe, żo wón najradscho wo duchownych wězach sabawjesche. Móžečže żebi lohko myżlicž, so żo s wutrobu temu mužej pschisamknych. Jako běch tam dležschi czaż byl, ždyn druhdy prajicž słyschach, so je tón muž jara skupy, a hdyž bě wo jeho wužitk czinicž, żebi tež njesprawnosčže a jebanstwa dowolesche, haj někotrehožkuli čzłowjeka s lichomstwom wuzyzowasche. Ja to njewěrjach, pschetož dożahazy a je stokróczneho shonjenja wjedźach, so żwět pobožnych czerpicž njemóže a żebi najwjetsche lžě dowola, so by żo na nich hrěschik a jich hanik. K żwojej najhlubschej srudźbje dyrbjach żo pak tola pscheżwědczicž, so woprawdźe skuposčž jeho wbohu duschu wobknježesche. O, kak żym jemu na to jeho hrěchi pched wočži stajał, jemu to dopokasował, so lakomny je pschibožny čzłowjek, a skuposčž korjeń wscheho sleho, jeho pokasował na pohórschenje, kotrež runje pches njeho żo stawa, dokelž żo jeho dla pobožni jako ludatojo hanja. Wscho bě podarmo, wón żo na kemschikhodźenje, čzitanje, k Božemu blidu-khodźenje powołasche, czehoždla jemu sbóżnosčž pobrachowacž njemóže. A tak je wón wumrjel a do wěčžnosčže wotschol. Ale wón runje tola pobožny njebě! —

Kropimuka.

Jedyn wulki żwjedźeń, sa kotryž běchu nimale wschitzy wjeżni wobydlerjo po żwojim samoženju lěpschi wobjed pschihotowali, móžesche macž bohateje żwójby khudoby dla jeno kropimuku a karan wody na blido stajicž. Srudnje dźěczi na khudobne blido shladowachu; tola macž jim s pschečželnym wobičžom k tutemu wobjedu kasasche. „Ach, lube dźěczi, mi bě tež žel, jako polivku warjach a karan pjelnjach; ale ja na to pomyżlich, kak je Knjes Jesuż na Kananejskim kważu żwojim lubym wučžobnikam tež karany s wodu pjelnicž dał a tola jim wodu do wina pschewobroczi. Budźče troschtne, wón tež na nasch napoj żwoje žohnowanje położi". Na to wona swučenu blidnu modlitwu wuspěwa, ale s wożebitej nutrnosczu, tak so żo wóčžka dźěczi na nju skožichu:

Pschińcž, Knježe Jesu, budž nasch hóscž,
A žohnuj, schtož ży nam wobradził! Hamjeń.

Nětko żo sa blido jeżydachu, jědźichu a pijachu. Tónkróczž swučena jědź hinak żłodjesche. Czim wjazy żo jědźische a pjesche, czim wjeżelsche bywasche blidne towarstwo, tak so dyrbjachu żo żame na tym spodźiwacž. „Widźiče wy", macž skónčžnje rjekny, „so bě Knjes Jesuż nasch hóscž a nam żwoje žohnowanje da? Dźakujmy żo jemu!"

Nażyčeni wschitzy wot blida stanychu, dźakowachu żo a khwalachu jeho mjeno s tym pósnaczom, so běsche Knjesowa miłosčž jim czělnje a duchownje żwjedźeń wobradźiła.

Schto je wěsczische.

Wobżedźer banki żo tych, kiž chzychu pola njeho pjenjesy na dań dacž abo pjenježne papjery kupicž, stajnje prasche: Chzečže wy derje jěscž abo derje spacž? Hdyž chzečže derje jěscž, dha żebi kupčže papjeru, kotraž wyżoku dań dawa; hdyž pak chzečže derje spacž, dha żebi kupčže wěstu papjeru, kotraž żnadnu dań dawa. To běsche mudry pjenježnik; a hdyž jeho ludźo tak mudri běchu a chzychu radscho wobstajne dobre spanje měcž, dyžli někotre dobre dny wužiwacž, dha drje jim žane spadnjenje banki tak khětse niczo sejchkodźiło njeje. A tola móža tež tele wěste papjery, kiž nikku dań dawaja, żo shubicž; a tak dyrbi skónčžnje tón, kiž chze zyle dobre spanje měcž, hischcže zyle hinaschi rezept měcž; tutu radu jemu dawa jap. Pawol w liscže na Timotheja we 6. stawje, 6. schtuczzy: „Wulki dobytk pak je, schtóž bohabojasny je a dosčž ma na tym, schtož jemu Bóh da".

S bliska a s daloka.

S **Rużowskeje** słyschimy, so je tam wudyrił hłód — hłód sa biblijemi. A tutón hłód je jedyn płód — wulkeje wójny. Tež wona njeże dobre płody. Wěmy, so tutón hłód sa biblijemi we Rużowskej njeje tón jeniczki dobry płód. Wużywu, kotryž tutón płód nětk njeży, żu żobu wużywali wschitzy, kotsiž żu pomhali w pożlednich lětach rosschěrjecž mjes wójnskimi jatymi bibliju. Dobrowólne dary sa to, kaž buchu tež tu a tam pches duchownych běrane, pokasuja tu widomne płody, niz jenož na jenym pjenczku. Schtož tu pola naż bu rosżywane, to żo tam na wulkim polu rużowskeho luda dale pjeńkuje a lubi rjane žně. — S Rużowskeje żo pische, so żu tam wschě czischczane biblije rospschedate, so pak nowe żo czischczecž njemóža, dokelž tam njeje — papjery. Duž prosscha Rużojo, kotsiž żu hłowa tuteho evangelskeho hibanja w Rużowskej, so by żo, je-li móžno, w Němskej abo Jendźelskej abo Schwedskej abo něhdźe druhdźe 1 million biblijow czischczał a potom do Rużowskeje późłał. Wodźer tuteho hibanja je wyschi inženěr Prochanow. Tutón skónča żwój list pischo: „Tu je jara wulki hłód sa biblijemi a evangelijemi. Prożemy, czińče, schtož móžečže. My sapłaczimy, schtož biblije płacza."

Listowanje: M. w L. sa Jubilate. — **R. we W.** sa Cantate

Samolwity redaktor: sarał Wyrgacž w Nożaczizach.
Czischcž a nakład: Ssmolerjez knihiczischczerńja, sap. druzstwa s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 16.
17. haprleje.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć jě;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczi schczerni w Budyschinje a placzi schtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

Jubilate.

400lětny dopomnjeńiski ßwjedźeń na Lutherowe smužite wuſtupowanje we Wormßu.

Psalm 119, 41—46.

Wažny dźeń dopomnjecźa evangelſka zyrkej w tutych dnjach ßwjeczi. Dźenßa je ßo 400 lět minyło, so dr Marczin Luther prěni krócź stupi pſched khěžora a khěžorſki ßejm we Wormßu. Tam běſche khěžor Khorla V. jeho žadał, so by ſamolwjenje wo ßwojich ſpißach a wucźbach dał. S pſchewodom khěžoroweho póßka, kiž mějeſche ßo ſa to ſtracź, ſo ßo Lutherej na pucźowanju žaneje kſchimdy njeby ſtała, běſche Luther 3. haprleje na dołoli pucź ßo podał, njedźiwajo na wotradźenje ßwojich pſchecźelow, kiž ßo bojachu, ſo ßo jemu pónđźe kož cźěſkemu reformatorej Janej Hußej na zyrkwinej ſhromadźiſnje w Konſtanzu. Lutherowe pucźowanje ßo dobyczěrſkemu cźłowjej runaſche. We wjele měſtach bu ßwjedźeńſku powitany, huſto prědowaſche pſched njeßměrnymi ßykami luda; ſe ßylſami dachu jemu dale czahnucź. W Eiſenachu cźěžko ſkhoriwſchi a na zykym pucźu ßłaby kož ženje prjedy ßo tola njedaſche wotdźeržecź, do Wormßa cźahnycź. Duzy po pucźu ſhoni, ſo běſche khěžor wukaſnju wojenik, ſo maju ßo Lutherowe ſpißy jako wot bamža ſatamane wſchudźom wuſchnoczi pſch podacź a niž wjazu cź ſchczecź oni rosſchěrnuź. Luther ßo njeda ſamolicź. Wón pßaſche: „Khrystuß je žiwy a ja budu do Wormßa pſchińcź, nedźiwajo na wſchitke helſke wrota.“ Haj, pſchi nowym warnowanju do Wormßa pſchińcź a ßo do tajkeho ſtrachu podacź, wotmolwi: „Hdy by tak wjele cźertow we Wormßu było, kaž zyhelow na tſechach, dha chźu tola nuts.“ 16. haprleje do Wormßa pſchijedźe. Wjele luda běſche na dróhach a jeho do jeho hospody pſtewodźeſche. Na druhi dźeń 17. haprleje, porakm dźenßa pſched 400 lětami popołdnju w 4 hodźinach, bu pſched khěžorſki ßejm powołany. Twě hodźinje ßo minyſchtej, prjedy hacź ßwědźeſche pſched wußoku ſhromadźiſnu ſtupicź. Pſched durjemi ſteſche nowerſki wſchk, Jurij ſ Friedeberga. Tón klepaſche jemu na ramio a dźeſche: „Mnjſchko mnjſchko, ty dźež khód, kajkiž ja a někotryžkuli wſchi w najſchej najwrótniſchej bitwje njejßmy ſchli. Hdyž ßy praweho měnjenja a twojeje wěžy wěſty, dha dźi w Božim mjenje a budź ſtroſchtny. Bóh cźe njebudźe wopuſchczicź.“ Hiſchcźe ženje njeběſche Luther pſched tajkej ſhromadźiſnu ſtał. Khěžor běſche pſchitomny, jeho bratr, 6 kurwjeřchow, 24 wójwodow, 8 markhrabjow, wjazy dyžli 30 biſkopow a druhich wulkich.

Na praſchenje, hacź chze Luther wopſchijecźe ßwojich knihow wróćo wſacź, proſcheſche wo cźaß k pſchemyßlenju, pſchetož tu ßo jedna wo Boże ßłowo, kſcheſcźanſku wěru a ſbóżnoſcź. Njerad doſcź po jeho prósłwje cźinjachu. Na druhi dźeń mějeſche wotmolwjenje dacź. Schtwórtk, 18. haprleje, ſaßo wołoło 6 hodźin wjecźor ſtejeſche Luther druhi kócź pſched ßejmom. Niczo wot boioſcźe a rosßudźazej hodźinje w nim njeběſche, wjele bóle ſnutsłowny měr. Pichesßwědczenje, ſo prawu wěz ſaſtupuje, jemu ſmužitoſcź a khróbłoſcź daſche. W dźěžchej němſkej a łacźanſkej rěcźi wotmolwi na praſchenje, hacź chze ßwoje knihi a ſpißy, kotrychž wucźby wſchak buchu wot bamža jako ſtraſchne ſabłudźenja ſatamane, wróćo ſacź. Potom pak, napominany ſ krótkim „haj“ abo „ně“ wotmolwicź, ßlědowaze wyßoze ważne ßłowa dźeſche: „Dokelž waſcha khěžorſka mojeſtoſcź a waſcha hnada jednore wotmolwjenje žada, dha chźu wotmolwjenje bez rohow a ſubow dacź takle: njebudu-li ſe ßwědczenjami ßwjateho pißma abo jaßne dopokaſma pſchewinjeny, pſchetož ja njewěju bamžej ani zyrkwinym ſhromadźiſnam ßamym, dokelž ſſawnoju, ſo ßu ßo hjucźſcho molile a ßebi napſchecźiwo rěcźałe — dha ßym ja pſchewinjeny pſches te wotewrju naſpomnjene ßwjate pißma a moje ßwědomnje je jate w Božim ßłowje: wróćowſi cź njemóžu a njecham niczo, dokelž pſchecźiwo ßwědomnju cźinicź njewěſta a ſtraſchna wěz je.“ Po dwěmaj, we Wittenberku cźiſchcźanymaj rospranomaj ſ lěta 1521 je wſchcźe te 3 króke ßłowa pſchiſtajił, kiž ſteja na wjele pomnikach, ale kiž dyrbja tež krucźe hacź we wutrobje kóždeho prawego evangelſkeho kſchcźeńca. „Hinak ja njemóžu, tudy ja ſteju, Bóh pomhaj mi. Hamń.“

To běſche wažna hodźina ſa Luthera a evangelſku zyrkej. Jaßnje ßo na ßwjate pißmo pſchecźiwo cźłowjekim wucźbam a wu-

stajenjam powoła. S Božeho słowa spósnata wěrnosć jemu pšeche wschitko dźe. Na Boha je swjasany a tehodla je swobodny pšecežiwo kóždemu člowskemu wěrjenju a hotowy, swoje žiwjenje dać sa bójsku wěrnosć. Bóh spožć tež nam, so by jeho słowo we naš žiwe a mózne było, so bychmy we wěstej wěrje, w dowěrjenju na Boha, hotowi sa spósnatu wěrnosć tež čerpić, a we wěrnosći evangelijona tak njebojasni wustupili, kaž něhdy Luther we Wormsu. Tsi wažne myšle su, kotrež chzemy sebi na sakožku nascheho tekstneho słowa sebi do wutroby sopisać, hdyž dźensa sebi pšched wocži stajimy:

Luther we Wormsu pšched khěžorowym a khěžorskim sejmom.

1. „Hinak ja njemóžu!" to je swědčenje w Božim słowje jateho swědomja,
2. „Tu steju ja", to je wusnacže teho, kiž je hotowy sa spósnatu wěrnosć swědomnja dla čerpić,
3. „Bóh pomhaj mi, Hamjeń!" to je słowo teho, kiž je modło Bohu samemu swoju wěz poručił.

I.

Wróčowsać dyrbješche Luther we Wormsu, schtož běsche hač dotal pšecežiwo wučbam a wustajenjam tehdyscheje zyrkwje rěčał a pisał. To nježadachu niz jenož jeho njepšecželjo wot njeho, k temu radźachu tež mnosy pšecželjo. Pšehezo sašo sohytachu jeho snajmjeńscha k tajkemu wusnaczu pohnuć, s kotrymž mohł roshněwany khěžor spokojom być. Ale wón njemóžeshe ani hroženjow tych jenych dla, ani wabjenjow druhich dla to činić, kaž dołho jeho njebychu s Božeho słowa pšehešwědčili. Niz jako by Luther so sa mudrischeho dźeržał hač bamžojo a zyrkwine shromadźisny, wo kotrychž běsche hižo w l. 1519 w Lipsku pschi rosrěčowanju se swojimi pšecežiwnikami prajił, so móža so molić a su so molike, niz jako by wón swoje měnjenje sa jeniczke prawe dźeržał. Wjazy hač junkróć wobšwědči, kak jara su praschenja: „Ssy ty jeniczki mudry? Ssu dya wschitzy drusy so molili a tajki dołhi čas so molili? Kak, hdy by ty so molił a tak wjele ludźi do sabłudźenja sawjedł? jemu wutrobu tschepotazu činike. Jenož jene dawasche jemu wěstosć a krutosć, so smě, so dyrbi wón jedyn samlutki tež pšecežiwo bamžej a zyrkwinym shromadźisnam tak wustupić. to běsche Boże słowo, kajež w swjatym pismje pšched nim ležesche a kotrehož hłubokosć a krasnosć běsche jemu pšches swjateho ducha spodźiwnje wotkryta. „Pisane steji", w tym běsche jeho swědomnje jate a tehodla wot kóždeho člowskeho měnjenja swobodny. Kaž psalmista w naschim tekscze praji: „ja so spuschčam na twoje słowo", tak tež Luther. Wón pische: „Hdyž mam wumrjeć, njebudźesch ty sa mnje stać a wotmolwić, ale ja dyrbju hladać, so sym ja mojeje wězy wěsty." Tajku wěstosć pak jenož Boże słowo dawa. Pschetož „Bóh dyrbi we wutrobje rěčeć. Hdyž tón mjelči, dha je njerěčane." Hdyž Boha woprawdźe rěčeć słyschimy w jeho słowje, dha sačehnje tajka wěstosć. „Dha chzu wostajić čěło a žiwjenje a stotyšaz schijow, hdy bych je měł! Tajka wěstosć nusuje potom tež k sjawnemu wusnaczu a k pšecežiwjenju pšecežiwo kóždej člowskej mudrosći, kotraž chze mudrischa być, hač Boże słowo. Dha rěka: „hinak ja njemóžu". Sswědomnje mi njedawa mjelčić, ale kedźbujcže derje, to we Božim słowje jate swědomnje. Luther snajesche strach, kiž jemu hroženje, ale to jeho njesatraschi. Po słowje nascheho tekstu: „Ja rěču wot twojich swědčerjow pšched kralami a so njehanibuju, je so dźeržał we Wormsu. Wscho druhe sadźerženje by jemu było sopřěčže swojeho njebjeskeho Knjesa a mischtra, kiž je nad nim tež dopjelnił slubjenje: „Hdyž woni waš podać budźa, njestarajcže so, kak wo schto byschcže wy rěčele, pschetož w tej samej schtundźe budźe wam date, schtož wy rěčeć budźecže. Pschetož wy njejscže, kiž rěčićže, ale wascheho Wótza duch je tón samy, kiž psches waš rěči" (Matth. 10, 19. 20).

W prawej hodźinje bu tež Lutherej prawe słowo date. Nasch Knjes, dobry pastyr, běsche s nim. To činjesche jeho tak khróbłeho, wjeselego, swobodneho, dobyčerskeho. Jako rjek wěry steji pšched nami. —

Ssmy my tajzy smužiči wusnawarjo swojeje wěry, rěka pola nas: „Hinak ja njemóžu", ja dyrbju swědčić sa mojeho Knjesa, hdyž tež strachi nam hroža? Ach, jich wjele je, kiž s bojosću mjelča, hdźež rěka: wustup khróble! Hdyž najswjećišche so wušmeschi, hdyž wěra so do błota stepta, potom tebi płaći: sakitaj swoju wěru. Sprawne wusnacže wušmewzow wróčo pokaže, dawa nam samym snutskowny měr, namaka pschipósnacže tych, kiž su sa sprawne słowo dźakowni, posylnuje, słabych, dawa so bědźazym duscham nowu khróbłosć. Nascha zyrkej trjeba tajkich wusnawarjow w naschich dnjach, kiž wustupja sa swoje evangelske pšcheswědčenje.

II.

Tak je bjes dwěla słowo Lutherowe srosymić: „tudy steju", niz jako słowo trójnosće ale swóliniwosćže sa evangelion čerpić a wscho wostajić. Schtož s psalmistom so modli: „Njebjeř wschak s mojeho rta słowo teje prawdy", tón dyrbi tež s Lutherom spěwać: „Hdyž woni wosmu nam wschě čase kubła tam, dha s teho nimaju wschak niczo k lěpschemu". By ty k temu hotowy był? Kak husto smy hižom se sahorjenjom tutón khěrluschi spěwali, ale hač bychmy pšched nim wobstali, hdy by nusno było, swojeje wěry dla čerpjenja na so wsać, kaž něhdy naschi wótzojo? Tamny měschčanosta města Thorea, kiž Jesuitam na jich namolwjenje, evangelku wěru sapřěć wotmolwi: „Spokojcže so s mojej hłowu, moju duschu dyrbi Jesuš měć", tamni Salzburkszy, kiž lubowanu domowinu wopuschčichu, dokelž swojej wěrje njechachu njeswěrni być, Waldensojo, kiž psches sněhowe hory čehnichu — thudźi — jenož wěry dla, tamna evangelska žona, kiž do sčěny swojeho jastwa słowo drapasche: „stejcže krucže", tamny hrabja Schlock, kotremuž hrožachu, so jeho žonu a dźěći konzuja, hdyž swoju wěru njewostaji a kiž dźesche: „Rostorhajcže nasche čěła na kruchi, wy niczo druhe w naschej wutrobje njebudźecže namakać, hač schtož su naschi wótzojo wusnawali" — woni wschitzy swědčenje wotpołoža: „tudy ja steju, hotowy swojeje wěry dla wscho čerpić". Měnicže, so tajke čerpjenje wěry dla w naschim „rosjasnjenym" času, wjazy móžne njesu? Wjele je jich tajkeho měnjenja było. Ale njewučza naš bolschewiske pšcheschčehanja kscheschčanow w narańschich krajach Ruskeje, wosebje evangelskich, naš něschto zyle druhe? A s tajkej smužitosću su naschi bratsja tam to wschitko pšecherpili sa swojeho Knjesa a su s tysazami samo swoje žiwjenje wostajili! A hdyž samo tež čěło a žiwjenje njetrjebali sa swoju wěru dać — njesu druhe čerpjenja: wušmeschowanje a sczpiwanje a wschelake schkodowanja? Drje rěka: nabožina je privatna wěz, to rěka, kóždemu samemu pschewostajena, ale někotryžkuliž ma swojeje wěry dla snjescć wušmeschenje njewěrjazych towarschow, surowjenje swojich sobudźěłaczerjow, wudma swojich snatych, snano samo poroti swojich prjódstajenych. Wy wschitzy, kiž dyrbicže tajke srudne shonjenja činić, spósnajcže tola swój nadawk a wěrne rycerstwo w tym: wopokasać, niz s morkotanjom, ale se sčerpliwym njesenjom wschitkich napschecžiwnosćow: „tudy ja steju" a wusnać s psalmistom: „ja chzu twój jaloń jathować kóždy čas — potajkim tež w čerpjenju — stajnje a wěčnje". Haj, my móžemy so samo wjeselić, tež naschcho Knjesa dla něschto čerpić směć. Tak dźěsche Luther tehdy tež s wjeselosću pola njepschecželjszy smyslenych nimo, kiž wolachu: „do wohnja s nim, do wóhnja!" „Hdy bych ja tysaz słowow měł, ja chzył je sebi wschě wotrubać dać, dyžli něschto wróčo wsać", tuto słowo je tehdy prajił. Njerad jenož bě pschesjene s radu swojeho wobhladniweho krajnoho knjesa, kiž jemu na hrodźe Wartburk schow possicześche. Bóh chzyshe jeho hischcže k wulkim wězam trjebać, tehodla jeho hischcže pšecežiwo wschitkim pšecežiwnikam sdźerži a tak tež swonkownje Lutherowe posslenje słowo pšched khěžorskim sejmom dopjelni: „Bóh pomhaj mi. Hamjeń."

III.

„Knježe, njech ke mni pschihadźa twoja smilnosć, twoje sboże po twojim słowje", po tutych słowach je so Luther stajnje dźeržał. Tu nam sašo sjednoczenje khróbłeje wěry a dźěčazeje poniznosće napschecžiwo stupi. To je drje to najwjetsche, schtož na tutym wulkim mužu wobdźiwamy. Lědma je swojim mózny pšecežiwnikam njemóž jich hroženjow sačuwać dał a w sačuću swojeho dobreho prawa a swojeje swjateje pschisłuschnosće jim pschiwołał: „hinak ja njemóžu, tudy ja steju", dha jeho ta myšl sapschimnje, kotruž je posdźicho w swojim dobyčerskim khěrluschu se słowami: „Móz nascha dobyć njemóže, my smy s njej jara słabi" wuprajił. Sswoju njemóz sačuwajo njehanibuje so tudy jeje a posběhuje swojej wocži k horam, wot kotrychž jeho pomoz pschindźe, pšched Bohom so poniżujo, ale niz so prašcheje, hač chze pomhać, ale polny stroschtneho dowěrjenja a wušlyschenja wěsty jeho proscho: „Bože pomhaj mi. Hamjeń", to rěka: haj, haj, wono so tak stać budźe; dowěrjenja na Boha

Tſt wobraſy k jubilejej.

Lutherowa macź, Margareta rodźena Zieglerez, kotraž ßwojemu mužej Haußej Lutherej w Eislebenje 10. nov. 1483 ſe ßwojim druhim ßynkom porodźi naſchého reformatora Marczina Luthera. Widźiſch na jeje wobliczu, ſo je ſa ßwoje młode lěta jako bě Lutherez ßwójba w khudobje žiwa, kaž naſch reformator praji, drjewo ſ lěßa na khribjecze domoj noßyła.

Tež ßo dohladaſch, ſo mějeſche jeje Marczin prawje, hdyž piſche, ſo je macź — runje kaž nan — jara kruta pſchecźiwo njemu kaž tym druhim dźěczom była.

S jubilejneho lěta, ſ lěta 1521, je wobraz, kotryž nam młodeho, t.r. 37 lětneho Luthera pokaže, teho potajkim, kotryž 18. haprleje 1521 pſched khěžorom a ßejmom tak dobre ßwědczenje ßwědczeſche.

S lěta 1546 je tſeczi wobraz, kotryž nam pokaže ſtareho Luthera, w lěcze jeho ßmjercze. Wotwola tola Bóh Knjes jeho 18. februara 1546 we Eislebenje, tam hdźež bě ſtarſchimaj jeho

dobre 62 lět prjedy wobradźił. To evangelion, tón ſałožk jeho wulkeho reformacźiſkeho ſkutka kaž tež jeho žiwjenje, to evangelion, kokremuž ßo ßo wón w ßmjertnej hodźinje wuſna, dźerži tu w rukomaj ſa ſnamjo teho, ſchtož evangelſke je a rěka. Tuž tež my dźeržmy evangelijon wo Jeſußu Khryſtußu w rukomaj kaž we wutrobje! Tak najlěpje ßwjecźimy dźeń 18. haprleje 1521! Tak tež nam ßo poradźi prajicź a dokonjecź ſ Lutherom: „Tu ſteju! Hinak njemóžu! Bóh pomhaj mi! Hamjeń!“

namakamy w Lutheru tak cźiste a ßylne kaž hewak porědko. Wón je se ßwojim stałotwjerdym njekhabłazym dowěrjenjom kaž dźěćźo. W jeho spißach namaka ßo wjele ßłowow, w kotrychž jeho dowěrjenje na Boha ßo na hnujaze waschnje wupraji. Jako běšche Luther ras jara khory, pschinjeße jemu cźeta Lejna, kotraž w Lutherowym domje pomhaše, jeho prěnjeho ßynka k ložu. Dźěćźo ßo na nana ßmějesche a ruzy po nim wupschestrě. Dha bě nan srudny, ale tež wjeßely w duchu a dźesche: „Dźi a budź fromny. Pjenjes tebi žanych njebudu sawostajicź, ale bohateho Boha, kiž njebudźe tebje wopuschćźicź. Budź jenož fromny. K tomu pomhaj Bóh cźi". Nam je modlitwa sdźerźana, kotruž je Luther drje wjećźor 17. haprleje w ßwojej jstwiczźy wuspěwał, kotraž je tak dźěćźaza ale s dobom tak mužsła a ßylna. Někotre ßady tuteje modlitwy njech ßu tu wocźi chćźane: Wschehomózny wěćźny Božo! Ty, mój Božo stej pschi mni pschećźiwo rosomej a mudrescźi wscheho ßwěta. Cźiń ty to! Ty dyrbisch jo cźinicź, ty ßamlutki. Wschak njeje moja ale twoja wěz, kotraž je prawa a wěćźna. Ja ßo na žaneho cźłowjeka njespuschćźam. Božo, o Božo, njeßłyschisch ty? Stej pschi mni w mjenje twojeho lubeho ßyna Jesom Khrysta, kiž dyrbi mój schfit a kryw bycź, haj mój twjerdy hród. Ja ßym hotowy, tež moje žiwjenje wostajicź sćźerpliwy kaž jehnjatko. Pschtož prawa je ta wěz a twoja. Duž ßo wot tuteje dźěłicź njecham wěćźnje. Božo, pomhaj mi!" Tak je Luther ßo modło na tamnu wulku hodźinu pschihotował a Bóh je jemu pomhał ke khróbłemu ßwědćźenju a smužitemu wuznaćźu bjes bojosćźe psched cźłowjekami. Wón cźujesche ßo spodźiwno posběhnjeny. Jemu bu, jako by njewuprajomna cźeźa wot njeho wsata była. Smužitosćź, kotruž běšche wotpokasał, běšche jemu Boźi dar a nowe dopokasmo sa wěrnosćź ßwojeje wućźby.

Tak ßmě tež dźenßa hischćźe kóždy Božeje pomozy wěsty bycź a ju snutskownje a swonkownje shonicź, kiž ßo modło ju pyta a we wěrje ßo na nju spuschćźa. To budź tež žohnowanje a niz to najmjeńsche, kotrež dyrbi dopomnjećźe na Luthera we Wormßu nam sa nasche njewěrne sle cźaßy pokne starosćźow a stysła pschinjećź, so nawuknjemy:

Muž prawy je, kiž proßycź wě, ßo Knjesej dowěri;
Njech shinje wscho, wón spuschćźa ßo na Boha w nadźiji.
Muž prawy je, kiž wěricź wě we wěrnej ßwobodźe,
Ta njebjeska bróń dobywa a wschitko dobywa.

Nichtó nam to jaßnischo njepokasuje hacź Luther, Wormski rjek a ryćźer. Bóh pomhaj nam, so bychmy ßo jemu runali we wěrje, wuznaćźu, cźerpjenju, modlenju a tež shonili: „Je Bóh ja naß, schtó móže pschećźiwo nam bycź?" Hamjeń. M. w L.

S bliska a s daloka.

Wo **Rußowskej** tu tydźenja ßłowćźko pißachmy. Tute rynćźki ßu wschelakeho wothłoßa namakałe, pschedćźwschěm pak tón jedyn namjet pschinjeßłe, so by ßo ßerbski evangelski lud pśches ßwoje powołane sastupjeństwo, to je ßerbska prědarska konferenza, te žadanje s Rußowskeje dopjelnił, tón hłód sa biblijemi spokojił, t. r. hnydom cźischćź nowych ruskich biblijow do ruki wsał. Pische ßo, so by ßebi njeßmjertnu ßławu a najwjetch dźak zyłeho kschesćźanstwa saßłużił. Pomoz ßo tež hižo lubi. Pschepodamy tutón namjet tu sjawnosćźi, dokelž jón sa móžny mamy — jeli so njejßu hižo druhy tuto dźěło do rukow wsali, schtož mohło ßo hnydom pruhowacź. — So by pak tu hnydom někajkeho widomneho wusbytka sa tutu wěz było, ßu wschitzy cźi, kiž maja něhdźe ruske biblije abo nowe sakonje a druhe dźěle ruskeje biblije wysche, prosćźeni, so bychu tute podpißanemu redaktorej pschipóßłali. We cźaßu wulkeje wójny ßu ßebi wschelazy biblije a nowe sakonje a druhe dźěle ruskeje biblije sa ruskich jatych póßłacź dali, doniž potom tež tam — w Barlinje — žanych wjazy k dostacźu njebě Ssnadź ßu s tutych poßylkow hischćźe někotre knihi sbytne wostałe. —

Porjedźeńka: W cźißle 15 je na stronje 60 ßo cźischćźeńske smolenje stało, kotrež chzyli lubi cźitarjo a cźitarki samolwicź. Rynćźk 5 a dalsche měli napißmo **„K rospominanju"** dostacź.

Na wopomnjećźe Lutherowego powołanja psched kejžora a němski ßejm — we Wormsu,

dźeń 17. a 18. haprleje 1521.

Prawy budźe „we" — „po" — ßwojej wěrje žiwy!
(Habak. 2, 4; Romsk. 1, 17; Galat. 3, 11; Hebr. 10, 38.)

Schtož spósnał ßym a wěrił, — sapręcź njemóžu.
„Bóh pomhaj mi!"

Hłóß: Jedn' twjerdy hród je nasch Bóh ßam ꝛc.*

Klincź, evangelske kschesćźanstwo, cźi sbóžne **„Jubilate!"**
hdyž dopominasch s nowa ßo, schto s Lutherom je date
cźi sbožownemu, wobhnadźenemu
s evangelijom, kiž jaßnje ßwěćźi w dom
cźi k njebjeskemu raju! —

We Wormsu jeho widźimy psched kejžorom a ßyku
wschej móznych stejo s wutroby sa prawdu ßwědćźicź zyku,
so, schtož wućźił je, sapręcź njemože. —
Duž ty sawyskaj a khwalbu Bohu dźj,
kiž ßam je jeho brónił!

Na rjeka wěry hladajmy, kaž wón, mjećź Ducha wsmimy
ßo s Božim ßłowom wobróńmy, s nim do bědźenja dźimy!
Bóh naß powjedźe a nam spomóže
we wschěch cźěßnosćźach, so pschewinjemy strach,
kiž Božej zykwi hrosy.

Sły woprawdźe a cźźki je cźaß nasch, hdźež skóscź ßo schěri;
duch njeměrny wschak psches ßwět dźe, na wěrjazych ßo měri:
chze jich sahubicź, wěru wutupicź
s luda dospołnje, so było žiwjenje
by bjesbóžne a srudne.

Duž kschesćźijenjo, postańćźe, schkit wěry ßwěrni wsmićźeć
Kaž Luther mužnje wojujećźe, s nim stowarschemi dźićźe
psches cźoß pomróta! — Jesuß Jehovah
chze waß poßylnjećź, wam wěru pschisporjećź,
so w boju dobydźećźe.

„Ja žiwy ßym! — wón pschiwoła nam, kotsiž wojujemy
kaž ryćźerjo, a pschepomha, so pokńje pschewinjemy.
Jeho ßlubjenje wěrne wostanje,
kotrž dał nam je: „Tež žiwi budźećźe,
wy" — se mnu sjednocźeni!

Tak žiwa wěra dobywa a knježicź móznje budźe;
we Wormsu něhdy dostała je w pschesćźěhatym ßudźe
krónu žiwjenja wěra Luthera,
kotrž rosćiesche se ßłowa něrnosćźe.
— To traje do wěćźnosćźe!

* **Prěnjotna** měra Lutheroweho hłoßa je tale: 8, 7; 8, 7;] 5, 5; 5, 6; 7. Duž (do jeho stopol stupojo) — s nim dźimy! — Tolo hodźi jeho měra ßo tež po w „Sserbskich spěwarskich" trochu slepsanej formje spěwacź. Kóždy lubowar a snajer spěwa to s lohka nomało, — kaž je to tež hižo naspomnjene we „Pschedßłowje" knižki „Wo ßwobodźe kschesćźana", D. M. Lutheroweho 3. reformatorskeho spißa abo rozkłada, — sesserbsćźeneho a wuoatego w lěćźe 1917 k 400letnemu reformazistemu jubileju. —.

Na tutón Lutherowy spiß budź tu pschikładnje a wosebje kóždy evangelski Sserb dopomnjeny a pokasany; kóždy wschak měł jón snacź a s njeho ßwju evangeliu wěru poßylnjećź a s rucźećź! — Spiß abo rozkład posćźiźa s najkrótschim wobßahom wscho jadro Božeho evangelija. Duž jón „wsmi a cźitaj!" — Knižka je dostacź w ßerbskej Ssmolerjez knihakni w Budyschinje sa 50 pj. abo tež darmo (sa khudych). —

Listowanje: R. we W. sa Candate. — R. w B. sa Rogate.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.
Cźischćź a nakład: Ssmolerjez knihicźischćźernja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 17.
24. haprleje.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ćě
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćě. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczi schczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

Kantate.

Kezenje ßwjatelo Jana, 16, 5—15.

„Sbóżni ßu cźi ſrudni, pſchetoż woni budźa troſchtowani", ſchtoż naſch Sbóżnik ſ tutymi ßłowami w prědowanju na horje ſa dźěćźi Božeho kraleſtwa bě wuprajił, to jeho wuczomnizy w naſchim dźenßniſchim tekſcze naſhonichu. To je na tutym ßwěcze tola wěcze ßobu to an ſrudniſche, ſo mamy ßo huſto wot lubeho pſcheczela, bratra abo nana roßzohnowacź, njewjedźo hacź ßo tu hdy ſaßo wohladamy. Kóždy wot naß ſnaje tu ſrudobu, a ty ſpominaſch na czaß wójnſkeho ſapoczatka, jako ßo naſchi bratſja a ßyno o wot naß do krwawnho bitwiſchcza dźělachu abo myßliſch na tamne czeſze hodźinki ßwojeho žiwjenja, w kotrychž ßo twój nan, twoja macź abo twoje lubowane dźěczo po dołhej ſhoroſczi na poßlednje Božemje pſchihotowaſche. W tajkich hodźinach niczoho druheho bóle njetrjebamy hiba jenož woprawdźiteho troſchtowanja. Tuto chzyſche naſch Knjes w naſchim ſczenju ßwojim wurudźenym poſkiczicź.

Poßledni wjeczor je wón ſ nimi hromadźe. Sswjate wotkaſanje je wuſtaił. Zenje prjedy njeběchu jeho wuczomnizy Knjesowu luboſcź a hnadne ſjednoczenſtwo ſ nim tak bliſko ſaczuwali kaž pſchi tutej ßwjatej wjeczeri a runje nětkle dyrbi wón jim ſdźěliczź: „nětk pak du ja wot waß prjecź k temu, kiž mje póßłał je". Nichtó ßo dźiwacź njemóže, ſo woni pſchi tutych ßłowach buchu poſni ſrudoby. Kak dyrbja woni ßami woſtacź na tutym njepſcheczelſkim ßwěcze? Schto ſ nich budźe, hdyž woni jeho wjazy njeſměja, na kotrymž tola ich zyła duſcha wißy? A kak dyrbja woni to dalſche ßłowo wukłaczź, kotrž pſchiſtaji: „Dobre wam je, ſo ja tam du"? To drje woni nětk hiſchcze prawje njedoroſumja. Ty pak, mój luby cźitarjo, kiž ßy po cźichim pjatku też požohnowane wjeßełe jutry ßwjecźił, wěſch, ſo bě Jeſußowa ßmjercź najwjetſcha luboſcź a najbohatſchi hnadny dar ſa tych jeho, bjes kotrehož bychmy wſchitzy wěcźnje ſhubjeni byli. Haj, Knježe, Tebi ßo wutrobnje dźakujemy, ſo ßy Ty pſches cźeźki ſchiž po ßwojim wumožeſkim pucźu ſa naß ßwět a hrěch a helu pſchewinył a tak naſchim duſcham ßwobodny pſchikhót k Wótzowſkej hnadnej wutrobje dobył!

Ani wopuſchczeni njedyrbjachu jeho wuczomnizy woſtacź. „Hdyž pak tam du, chzu teho troſchtarja k wam póßłacź." Tak naſch tekſt, kaž prjedy wróczo na cźichi pjatk a jutry, ſ dobom do prědka na ßwjatki pohladnje a je prawe Boże ßłowo ſa dźenßniſchu njedźelu woßrjedź tutych ſchescźijanſkich ßwjedźenjow.

Też my trjebamy nuſnicho hacź hdy prjedy tajkeho troſchtarja. Kaž tamnym wuczobnikam chze ßo też nam malowěrnym huſto ſdacź, ſo ßmy kaž ſtadło, kiž žaneho paſtyrja nima, dokelž naſch Knjes wjazy widomnje ſ nami njewobkhadźa a huſto njewěrjazemu a njepſcheczelſkemu ßwěteſ tak napſcheczíwo njeſtupuje, kaž my ſe ßwojimi cźłowſkimi myßlenmi to wocźakowali bychmy. Chzemy ßo tola wſchědnje wot ßwjateho ducha roßßwědczicź a wußwjecźicź dawacź, ſo bychmy troſcht měli ſa ßwoje ſtyſkne hodźiny a móz ke ſchescźijanſkemu khodźenju a dowěrjenje w běda dźenjach tuteho cźaßa.

A žarujeſch wo jedneho twojich lubych, kiž je cźe wopuſchcził, dha dźerž ßo k tutemu troſchtarjej, kiž žarowazym wobßwěcźi: „Bóżni ßu cźi morwi, kiž w tym Knjeſu wumrjechu, woni ßu dobywali a pſchewinyli; jenož ſchtoż ſachodne a ßłabe a hrěſchne nad nami je, ßo do rowa wußywa, ale njeßmjertna duſcha dyrbi po ſemſkim běźenju do ßwojeje domiſny dóńcź; ſchtoż tu wěriſch,

čzhož ſo tu nadźijesch, ſchtož tu jenož kaž pſches ſchpihel hladajo doczakujesch, to budźe ſo tebi tamle wot wobliczа k wobliczu kraßnje ſjewicź. Tak ſwjaty duch pſchezo hiſchcźe wurudźenych wuczobnikow troſchtuje.

Jenož pak tam, hdźež prawa wěra we wutrobje bydli, móże ſwjaty duch ſ prawym troſchtarjom bycź. A hdźež hiſchcźe žanеje praweje wěry njeje? Tam wón tajku wěru najprjedy ſbudźicz ſpyta. A to tak, ſo wón tam ſapoczał a pſchiczinu najhlubſchoje ſrudoby wotkryje a człowjekemu ſwědomnju ſjewi a pokaſuje: „wón dyrbi ſwět ſchtrafowacź hrěcha dla“, kož tón Knjes praji, haj „hrěcha dla, ſo woni do mnje njewěrja“. To móże ſo na wſchelakore waſchnje ſtacź, ſo ſo huſto pſches ſpodźiwne wodźenje a ſkutkowanje ſwjateho ducha człowſke ſlepe woczi wotewrja, kiž prjedy ſwoje hrěchy cźělne waſchnje a žiwjenje njepóſnawachu a nětkle ſo ſwojeho hrěcha haňbuja a ſo wot dotalneho loſkomyſlenja a ſwětneho, njebóſſeho ſhodźenja do pokutneho wuſnacźa a k ſwojemu Wumožnikej dowjeſcź a wobroczicź dadźa. Potom człowjek ſpóſnawa, ſo je njewěra do Jeſuſa najwjetſchi hrěch.

A dale ſwjaty duch człowjeku duſchu powuczi w tej prawdoſczi, kotraž pſched Bohom płaczi. Dźěczi tuteho ſwěta ſa tute ſakonje Božeho kraleſtwa ſami žaneho ſrozumjenja nimaja, dokelž ſwěčna prawdoſcź druha e dyžli Khryſtuſowa. Tón ſwět hlada jenož na to ſemſke, ſachodne, ſwonkowne; wón ſebi tu hěty mwari, jako by tu wěčnje woſtał, wón ſnaje jenož tajke žadanja, kiž tute krótke žiwjenje lědma ſpokojeja, wón myſli na ſwoju czeſcź a derjehicźe, na wobohacźenje a wjeſelоſcźe tuteho czaſa. Schtóž ſo na to prawje wuſtoji, płaczi jemu jako prawy a mudry; ale Boże pucźe jemu pſchi tym potajne woſtanu. Dha dyrbi nětk ſwjaty duch tajku ſemſku prawdoſcź w człowjeku wutrobje jako njeprawdoſcź ſchtrafowacź a pokaſacź, ſo naſcha prawdoſcź, kiž wěčnje płaczi, jenož pola teho namakacź a doſtacź je, kiž je ju nam pſches ſwoju drohu krej pola Boha warbował, kotrehož wěrnu prawdoſcź a njeprawda tuteho ſwěta njemóžeſche ſnjeſcź ale jeho na kſchiž pſchibiła.

A ſ tym je tež kral teho ſwěta ſudźeny. Khryſtuſowa prawdoſcź pſchewiny wſchitke falſchne a ſle czertowſke mozy, ſo, hacźrunjež ſo w kóždym człowjeku a na zyłym ſwěcźe tutón ſły njepſchecźel hiſchcźe huſto hiba, a pſchecźiwo prawej wěčnej a Božej wěrnoſczi ſpjecźi a pohórſchi, wón ſo ſkónčnje tola podać a Khryſtuſej podcźiſnyć dyrbi, ſo płaczi: hela, hdźe je twoje dobycźe? Bohu budź dźak, kiž nam to dobycźe dawa pſches naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta! To je nam runje w tutym czaſu, hdźež ſerſchta tuteho njewěrjazeho ſwěta ſaſo tak móznje ſwoju hłowu ſběhnyć pyta, poſłyſnjaza powjeſcź ſa naſ małowěrnych, ſo móžemy ſo na to ſtajnje ſpuſchcźecź: Khryſtuſ ſwojim wěrjazym a Božemu kraleſtwje pſchezo ſaſo nad cźěmnymi mozami teho ſwěta ſkónčnje dobywacź dawa, wón woſtanje ſ knjeſom a ſ kraſom a naſcha wěra je to dobycźe, kotrež ſwět pſchewinje.

Ale, tak ſo, mój cźitarjo, ſnadź wopraſcheſch, ma dha tutón troſchtar jenož ſchtrafowacź, njeje dha wón duch luboſcźe? Wěſcźe, mój pſchecźelo; abo njeſjewi dha ſo w tajkim ſchtrafowanju runje tež luboſcź, kotraž ſa ſabludźenymi wowzami khodźi a hlada, je ſaſo na prawy pucź wróćo wjeſcź?

Naſch Sbóžnik pak nam wo ſtutkowanju troſchtarja hiſchcźe wjazy praji. Kajke mozy chže ſwjaty duch wěrjazym wudźěličź? Woni tola po wotſzalhiczu ſwojeho miſchtra woſzebje prawego wodźerja rjebachu. Tehodla dyrbjeſche jim tuto Knjeſowe ſłowo woſzebje lube a wokſchewjaze bycź: „hdyž pak tamny, tón duch teje wěrnoſcźe pſchińdźe, tón budźe wam do wſcheje wěrnoſcźe pucź poleſnycź“. To wſchak njebudźe nětkajka nowa wěrnoſcź, kotruž wón pſchinjeſze, pſchetož wón njebudźe ſam wot ſebje rěčźecź, ale ſchtož ſłyſchecź budźe, to budźe rěčźecź; potajkim budźe jeho wěrnoſcź ta ſamſna, kotraž ſ Knjeſowych ſłowow a ſ jeho pißma nam napſchecźiwo błyſchcźi; do tutych wěčnych wěrnoſczow chže ſwjaty duch tych ſwojich pſchezo bóle a bóle nutſwjeſcź, hłubokoſcź Božeho pißma jim wotewricź a jich ſakhowacź na ſakožku Jeſuſowej ſbóžnoczinjazeje wěry. Schtóž potajkim ſo tutemu wodźenju ſwjateho ducha podcźiſnje, bóle a lěpje Boże pucźe ſrozymi, ſo móže to ſa duſchu ſchkodliwe rozdźělicź wot teho ſa ſbóžnoſcź wužitneho, ſo płody prawej wěry, luboſcźe a nadźije pſchinjeſze a žiwa haloja woſtanje na winowym pjenu, kotryž je naſch Knjes a Sbóžnik ſam.

Hlaj, tajkho wodźerja my wſchitzy wſchědnje potrjebamy, kiž nam je ſwětło na pucźu cźěmneho ſwěta, kiž naſ troſchtuje kaž macź ſwoje dźěczo, kiž naſ dowjedźe do ſbóžneje wěčnoſcźe.

Kak chzemy ſo na lube ſwjatki w tutych njedźelach prawje pſchihotowacź? Tak, ſo proſzymy: Knježe daj nam ſwojeho ſwjateho Ducha, kiž tež w naſ toho Knjeſa Khryſtuſa pſchekraßnja!

O ſwjaty ducho, pójſchał k nam,
bydl we naſ ſ twojej hnadu ſam,
pój ſłónzo rjane, jaßne! Hamjeń.

Luther we Wormßu.

Dźeń 18. haprleje 1521 ſtejeſche Luther pſched khěžorom a ſejmom a wupraji to jene wulke ſnate ſłowo: „Tu ſteju, hinak njemóžu; Bóh pomhaj mi! Hamjeń!“ Praji wſchak ſo wot nětkotrych, ſo Luther tole po ſłowje tak prajił njeje; druſy pak chzedźa wobſwědźicź, ſo je. Njech to ſkónčnje tomu tak je abo njeje, to jene je wěſte, ſo je Luther tam we Wormſu 18. haprleje 1521 to ſjawnje a ſprawnje do ſkutka ſtajił, ſchtož tute ſłowa praja a na ſebi maju: „Tu ſteju; hinak njemóžu; Bóh pomhaj mi! Hamjeń.“ A to je wjazy, to je to najwjetſche! Wſche rjane, wulke, rjeſowſke ſłowa nicźo njeſzu, hdyž ſkutka pobrachuje. Tam we Wormſu bě to ſkutk! A tehodla ſ połnym prawom to, ſo tutón ſkutk woſzebje a woſzebnje wopominamy, ſo 18. haprleje jubilej ſwjecźimy. A ſo to móžemy, je ſaſo dopokaſa ſa to, ſo to tam bě ſkutk a niz jeno ſłowo. Dopjelniło je ſo biblijke ſłowo: „Budźeže pak cźinjerjo teho ſłowa a niz jeno poſłuchарjo, ſ kotrymž wy ſo ſami ſlebacźe!“

Dźeń 16. haprleje — bě to wutora — dopołdnja w 10 hodź. pſchicźeže Luther ſ wulkim pſchewodom pod ſchkitom khěžorowego herolda do Wormſa. Wón pſchicźeže, hacź runje běchu pſchecźelu a njepſchecźeljo wjele cźinili, ſo bychu temu ſadźěwali! Pſchecźel Spalatin bě jeho napominał, ſo njeby do Wormſa cźahnył. Luther wotmołwi: „Bychu-li we Wormſu telko cźertow byli kelkož zyhelow na tſěchach, ja chzył tam tola cźahnycź“. Krótko pſched Wormſom doſta pſcheproſchenje k rozrěčźowanju ſe ſpowjednym wótzom khěžora Khorle V.; tutón drje chzyſche w potajnym wěź taj ſwjeſcź, ſo by dale wjazy nicźo wo tym rěčźane njebyło. Luther da praicź: „Do Wormſa ſwym pſcheproſcheny. Ma-li khěžorowy ſpowjedny wótz ſo mnu ſchto poręčźecź, móže to tež we Wormſu.“

Luther bě hižo rozſudźeny ſa tutón pucź do Wormſa, prjedy hacź do zyła pſches khěžorſkeho herolda pſcheproſchenje do Wormſa doſta. Pſchecźelej Spalatinej pſiſche Luther prjedy hacź wo pſcheproſchenju wjedźeſche njes druhim tole: „Budu-li tam wołany, chzu, kelkož na mni, tam jěcź, byrnjeſch tež khory był, hdyž to ſtrowy njemóžu. Pſchetož, njeſzněm na tym dwělowacź, ſo tón Knjes mje wola, hdyž khěžor to cźini. A potom, trjebaju namozy, ſchtož móžno je, — pſchetož ſo bychu mje k lěpſchemu powuczili, k temu mje njewołaju — dyrbimy wěź Bohu poruczicź.

Wón je hischcźo žiwy a knjeźi hischcźe, kiž je tsjóch mužow we wohnjowej pjezy babylonskeho krala sdźeržał. Nochze-li moju hłowu sdźeržecź, je to mało na tym, hdyž jo s Khrystušom pschirunasch, kotryž bu s tello hanjenjom wschěm k nastorkej a jich wjele sahubjenju morjeny". A dale pische w šamšnym lisće: „Ty wěsch, kajke njesboże je khěžora Sigismunda pschescźěhało, jako bě Huša moricź dał, a kak šo jemu njeje niczo wjazy radźiło. Tola hdyž šo to tak stacź dyrbi, so ja dyrbju daty bycź niz jeno do rukow měschnikow ale tež pohanow, štań šo wola teho Knjeza. Hamjeń! Hlaj, tu masch moje rosšudźenje a moje smyšlenje. Wocźaku wschitko wote mnje, jenož niz, so cźěłam a so wróczo wosmu: šam cźěłacź nochzu, wróczo wsacź hischcźe mjenje. To pomhaj mi Knjes Jesuš. Pschetož ani to jene ani to tamne njemohł cźinicź bjez teho, so njeby schkodowała sbóžnoscź jich wjele!"

W takej šylnej dowěrje bě nasch Luther žiwy; se šamšnej dowěru, kotraž polna poniżnoscźe wustupi tam 16. haprleje se šwojeho wosa we Wormsu prajizy: „Bóh budźe so mnu!"

Hižo nasajtra, 17. haprleje, bu psched khěžora žadany. Na wjecźor stejesche psched khěžorom a nadobnej shromadźisnu wjerchow, biskopow, rycźerjow a druhich. S krótka buchu jemu dwě prascheni pschedpołoženej: Na nakopjene knihi pokasujo prasche-sche šo jeho khěžorowy kanzleř: „Ssu tute knihi twoje abo niz?" a „Chcesch ty tute knihi a schtož w nich steji, wróczo wsacź abo na tym wostacź a wobstacź?" Na to a na niczo druhe dyrbjesche Luther wotmolwicź a to s haj abo ně. S tym by potom wěz Lutherowa tak abo hinak skónczena bycź dyrbjała. To pak njebě po woli sakiho kurwjercha Bjedricha, ani druhich pschecźelow, kotsiž chzychu lěpsche a dokładnische jednanje wo wulzy wažnej wězy měcź a s dobom tež Lutherej sładnosać dacź, njebojasliweje a dokładnje wotmolwy dacź. Tehodla drje Luther na to prěnje praschenje s „haj" wotmolwi, pschi tym druhim pak šebi cźaš k wobmyšlenju wuproszy. Chzyjo abo nochzyjo dyrbjachu jemu to pschiswolicź.

A tak stupi Luther schtwórtk, 18. haprleje k druhemu rasej psched khěžora a šejm. Bu praschany, hacź chze wschě knihi kitacź abo něschto wróczo wsacź. Luther wotmolwi s dlěžschej kacźanskej rěczu, šwoje knihi, kotrež do tsjóch družin dźělesche, kitajo. Skóncziwschi bu praschany, hacź chze to šamšne tež w němskej rěczi hischcźe junu prajicź. Luther to cźinjesche. Po tym składowachu wjerchojo radu a kanzleř rjekny Lutherej, so njeje žaneje pěknеje wotmolwy dał; nětkle pak do zyła šo nješmě, a njeje tež trjeba, rosrěczowanje wotmětwacź; schtož Luther praji, je dawno hižo satamane pches konzil w Konstanzu; nětkle šo wo to jedna, so Luther s krótka wotmolwi, hacź chze wróczo wsacź abo niz. Na to wotmolwi Luther mjes druhim tole: „Dokelž khěžorska majestoscź žada jednoreho wotmolwjenja, chzu tajkeho dacź, kotrež ani subow ani rohow nima, mjenujzy tak: Jeli so njebudu ja pches šwědcźenje šwjateho pišma a pches druhe jašne a pschewidźomne šwědcźenja pschewinjeny, njemóžu a nochzu wróczo wsacź, dokelž njeje dobre ani k radźenju, so něschto pschecźiwo šwědomnju cźinisch. Tu steju; hinak njemóžu; Bóh pomhaj mi! Hamjeń." Po někotrych praschenjach khěžora, — Luther bě mjenujzy tež prajił, so móža zyrkwinske konzile abo shromadźisny šo mylicź, — pschi kotrejž pak Luther pschi šwojim wosta, postanu khěžor, prajizy, so ma doscź wot tajkeho.

Luther bu se sale wuwjedźeny. Němjzy běchu hordźi na Luthera; wukrainі polni hidy; spanjszy šyczachu. K šwojim pschecźelam pschistupiwschi šawola: „Ssym šo pschedobył, šym šo pschedobył!" Lutherowy postup njebě bjez sacźischcźa wostał ani na pschecźelow ani na pschecźiwnikow. Kurwjerch Bjedrich rjeknu: „Luther je derje rěczał psched khěžorskim knjesom; je mi jenož psche khrobły." Wojwoda Braunschweigski, šwěrny katolik, póšła Lutherej khanu dobreho piwa. Hrabja Philipp-Hessenski rjeknu Lutherej: „Macźe-li prawje, knjes doktor, dha pomhaj wam Bóh!"

Luther bě šo pschedobył k šwětłu a wěrnoscźi, kotreš jeniczzy wukhadźetej s evangeliona; Luther bě dobył, njech šamo khěžorski wulas, niz zyle po prawym a prawdźe shotowjeny, Luthera tamasche. Hród Wartburg wukhowa Luthera po Božej woli sa dalsche dźěło w jeho krakstwje a pohnu Luthera, ludej to dacź do rukow a duž tež do wutroby, schtož jeho móz a sakoźł bě: Bibliju, pschedywschěm to evangelion wo Jesušu Khrystušu.

Tehodla, jeli so jubilej Lutherowy šwjecźimy, hladajmy, so jón dostojnje šwjecźimy a so tajkeho jubileja hódni šmy: budźmy evangelizy se šłowom a skutkom, budźmy evangelszy, sakoženi na evangelion Jesom Krysta!

Ale niz my šami, ně tež cźi, kiž šu nam dowěrjeni jako to najdróžsche kubło, wot Boha cźłowjekam date tu na semi: nasche dźěcźi, nascha młodźina. A hdyž šwět woła nětkle prjecź wot biblije a evangeliona, wostawajmy my krucźe stejo na nim, haj sakoźmy šo hłubje do njeho nuts a šwoje dźěcźi šobu. Tak, jenož tak šo tež my pschedobudźemy!

Zyrkej a stat.

Tež jene słowo k jubilejej Lutherowemu. Pschednoschujo wo „Zyrkej a schula" je něchtón njedawno w Gera prajił: „Wot Konstantina šem je šo zyrkej zyle skamjenila (versteinert) a je do zyła jenož žiwa wot schkita stata. Lutherowy pospyt wušwobodźenja je jenož dowjedł wot romjeho bamscha k papjerjanemu bamschej pišma (biblije), kotryž je po prawom hischcźe wjele hórschi hacź tón prěni, dokelž njesamóže šo po nowych wobstejnoscźach složicź".

Schto pak praji Luther wo bibliji, wo tej bibliji, kotruž ta nowa moralna schula jacźišnje: „By-li to Boža wola była, so by jenož tuta kniha šama była w rukomaj, wóczkomaj, wuschomaj a we wutrobje wschitkich młodych!" A tam na Wartburg je wón něschto k tomu dopomhacź spytał, so by biblija była data wschěm młodym w macźěrnej rěczi, a wono je šo jemu tutón skutk derje radźił. To pschipósnawacź dyrbja šamo njepschecźelso Lutherowi a biblije. Jako wažny pomnik němskeje rěcźe chzedźa jich wjele šebi bibliju hischcźe wažicź, niz pak sa sakoźł zyłeho žiwjenja šebi ju wsacź a na niu šo sakožicź a na njej dale twaricź. Žadyn dźiw to, so to zyły twar khable a šo šypa, hdyž to s tym sakoźkom niczo tak wěste a prawe wjazy njeje.

Jako dyrbjesche sapiš dokhodow shotowicź, so bychu cźi dokhodny dawk wobliczili, njebě hischcźe wucźinjene, hacź šměsch zyrkwine dawanje wotcźahnycź, rěkasche wjele bóle, so nješměsch. Nětk, hdyž je wscho hotowe, shonisch, so je tomu hinak; pschepośdźe — kaž to nětkle huscźischo něschto pschepośdźe je. Pod 24. měrzom tuteho lěta je šo nětk wosjewiło, so pod dypk 7, § 15 tež zyrkwine dawanje šłuscha. —

Professor **Beck**, wjednik Lipschcźanskich monistow, rosšudny **pschecźiwnik schescźanstwa**, pische w nastawku „Monistiskich měsacźnikow" mjes druhim tole: „Schto dyrbi šo to nětk w moralroswucźowanju wucźicź? Měrjene po tych wjele rtnych a pišnych jednanjach wo tutej wězy budźe drje to 10 proz. Mójsašowego dekaloga (10 kasnjow), 10 proz. prědowanja na horje (Mt. 5—7) a 80 proz. wody . . Je šo to nětk huscźischo hižo wusběhnyło, so to tak směschane picźwo do zyła k picźu njeje; tehodla dyrbi šo po móžnoscźi prawje cźopłe — cźopłe se sacźucźa wuhadźaze (Gefühlswarm) — šo podawacź, hewak to nichtón spóžeracź njemóže. Cźopłota sacźucźa (Gefühlswärme) nastawa, hdyž šo šobuželenje sbudźi a hnutoscź (Rührung), sentimental-

noscź abo cźucźiwoscź kaž po kina, abo cźopkota sacźucźa nastawa pśches masnu rěcź (Salbung) a pśches wurasnu rěcź (Pathos) a pśches rěcźnisku nadutoscź kaž po duchownych. Schtóž chze zyle moderny (nowotarśki) bycź, pśchiklumpnje něschto kapkow tajnjeństwa abo mystiki." — Pśchispomnicź chzemy radscho hnydom, so to tam zyle tak po ßłowje śteji s pjera monisty a njepśchecźela kscheścźanstwa, hewak ßnadź to njewěrisch.

Lutherowe ßłowa.

Luther wucźi jeneho nana ßo takle modlicź:

Luby njebjeski Wótcźe! Dokelź ßy mje stajił do hamta twojeje cźeścźe a twojeho mjena, a tež chzesch, so bychu mi nan rěkali a mje jako nana cźeścźili, duž spožcź mi hnadu a požohnuj mje, so moju lubu mandźelku, moje dźěcźi a moju cźeledź po Božim a kscheścźanskim wodźu a sastaram. Daj mi mudroscź a móz, so jich derje wjedu a wocźahnu; daj tež jim dobru wutrobu a wolu, so bychu twojej wucźbje poßłuchali a po njej žiwi byli. Hamjeń. —

62. thesa jeho 95 thesow, 31. oktobra 1517 na hrodowstu zyrkej we Wittenbergu pśchibitych rěka: „Tón prawy wěrny poklad (Schatz) zyrkwje je to ßwjate evangelion teje kraßnoscźe a hnady Božeje!" —

Wo sazpiwarjach ßwjateho sakramenta pische Luther: „Hdyž ßo pak sazpiwarjo sakramenta namalaju, kotsiž sakrament pśchi strowym a žiwym cźěle njewužiwaju, tych wostaj tež pśchi jich ßmjercźi a poßlednim kónzu ležo a njedaj jim tón sakrament. Ssu-li žiwi byli kaž pßy a ßwinje, njech tež wumru jako pßy a ßwinje, khiba so pokaža ßylne snamjenja pokutneje, wěrjazeje wutroby; pśchetož my njeßměmy to ßwjate pßam dawacź a tu parlu ßwinjom cźißnycź, praji Khrystuß (Mt. 7. 6). A Bóh budźe tež ßam mjes tajkich sazpiwarjow bicź". —

Poklecźe lžě.

W lěcźe 1774 ßo dźewjecźlětny hólz Beckert w městaczku Freiburg pola Naumburga pśched wjecźorom s jenym ßwojich starschich ßobuschulerow, s mjenom Förster, s schibjeńcźnej horje won pśchekhadźowasche. Běśche to runje na ßměrkach, jako s bliska schibjeńzy nimo dźěśchtaj. Žorta dla Förster ßwojemu schulskemu towarśchej napschißnje a strachoscźiwje pśchiwoła: „Beckerto, tamle se schibjeńzy cźe woła!" Hólz ßo nawalnje wustróža a cźěrjeśche polny stracha a nabojenja do města wróczo. Zyle wotpłaty ßo wón na khłódnu kamjeńtnu ławku pśched starschistim domom ßydźe. Bórsy na to wón epilepticke nadpady dosta, kotrež běchu jemu bjes dwěla nahle strózele, s nahłym wokhłódnjenjom na kamjenju sednocźene, pśchicźahnyke. Khoroscź lěto wot lěta pśchiběraśche. Skónczn,e wón po njewupranym hubjeństwje, 31 lět stary, pod satrachnymi widlischcźemi wumrje. Förster pak běśche ßebi njesboże ßwojeho pśchecźela tak jara k wutrobje wsał, so wón do cźižkich myßlow sapadźe a w Torgauskej bludnizy ßwoje žiwjenje hižom prjedy hacź Beckert skónczi.

S bliska a s daloka.

S **Hollandskeje** bě jańdźeny tydźeń powjescź dóschła, so je bywscha němska khěžorka Augusta Viktoria wumrěła. Po dołhim cźežkim khorołožu je Bóh Knjes tutu kscheścźanku bědźerku je wscheje cźěßnoscźe tuteho ßwěta wumohł, póndźelu, 11. haprleje rano ¼7 hodź. w Hollandske, w hrodźe Doorn. Nje kóždy ke khěžorstwu a monarchiji steji tak kaž chze, pśchi marach tuteje nadobnje žónske a kscheścźanki steji kóždy kscheścźan, woßebje pak kóžda kscheścźanka s hnutej wutrobu, ßobužarujo a s dobom ßo dźakujo, so tón Knjes a Bóh, tón wěrny Wótz a prawy ßudnik nade wschitkimi, ju je wupschahnył wot wscheho cźežkeho pśchaha tuteje semje a wumohł wot hórjeho bědźenja. Wopomnaśch-li ßwěrnje, schto tuta wjeśchowka — a to bě wona hacź do poßlednjeho — a mandźelska a macź je snjescź a pśchenjescź dyrbjała, bywa tebi, ßy-li wěrny a sprawny, dóńt cźi napołoženy ßnadny, haj ßnadnuschki. Tehodla tež my, njedźiwajo na wschě politiske měnjenja, pśchewodźamy tutu njebocźicźku k jeje poßlednjemu wotpocźinkej w domjazej semi, hdyž politiske jadźěwki to sadźěwaja mandźelskemu ju na tutym pucźu pśchewodźecź. Tež po ßmjercźi ßo jej njedostawa, schtož kóždej druhej mandźelskej mjes nami. Tydźenja, 17. haprleje, ßu jeje sěnske powostanki s hrodu Doorn wuwjesli, so bychu je duzy do domisny pśchewodźeli. Tam, hdźež khěžorka wudycha, je tež kralowa Wilhelmina Hollandska, kotraž bě hospodliwje khěžorku do kraja pśchijała, pśches ßwojeho wyßokeho sastupjerja hobrski a kraßny ßmjerny wěnz położicź dała. A tak někotry wěnz dźaka a luboscźe a pocźeścźowanja wěnuje ßo njebocźicźkej tež w domisnje. Njech je je semrěte cźěło tam s měrom spi pśchi wschej harje tuteho njeměrneho ßwěta! — Njebocźicźka khěžorka Augusta Viktoria narodźi ßo 22. oktobra 1858 na łuble Dolzig w Delnjej Łužizy jako dźowka wójwody Wjedricha Schleßwig-Holsteinskeho; 6 lět stara pścheßydli ßo se starschimaj na hród Primkenau. Ju wosnamjenjeśche mjes druhimi dobrymi pocźinkami luboscź sa khorych a khudych, kotraž bě sakorjenjena w jeje pobožnoscźi. 14. februara 1880 ßlubi ßo s prinzom Wilhelmom a 27. februara 1881 bu s nim swěrowana w hrodowskej kapalje w Barlinje. Schěscź ßynow a jenu dźowku porodźi ßwojemu mandźelskemu, sa kotrymž po pśchewrócźe do Hollandskeje dźěśche. S nim je tu w kraju kaž we wukraju wscho to njewuměrnje cźežke snjeßła, doniž jeje cźěło njepodleža. Je tu dołonjała 62 lět a 5 měßazow sěnskeho žiwjenja. Khěrluśch, jej nalubschi sa cźaß žiwjenja, tež je je wěrowanski khěrluśch bě: „Jesu prjedy dźi, nam tu na semi". Jeho druha schtucźka njedyrbjeśche ßo pśchi wěrowanju spěwacź. Tola młoda njewjesta wobsta na tym, so by ßo tež tuta 2. schtucźka spěwała, kotraž rěka:

Chze cźert spytowacź, daj nam twjerdźe stacź
a tež w nawjetśchej frudźbje sawostacź pśchi twojej wucźbje,
Wschak pśches tychnoscźe nasch pucź k tebi dźe.

Wona rjeknu: „Tuta schtucźka dyrbi ßo pśchedy wschěm spěwacź; njewěrju nihdy, so budźa mi w mojim nowym schtancźe pśchezo róže póßłane. Tola mam tón tróścht, so je prinz Wilhelm myßleny kaž ja. Ssmój ßebi wo myßliło, so wschitko jedyn s druhim snjeßemoj, a tak dyrbi nam to cźežke sóhko bycź." Po tym je ßo njebocźicźka měła a jeje mandźelski s njej a je pśchedy wschěm pśchi jeje khorołožu ßwěru jeje hladał a ßo poßlednje dny ani na wokomik wot njeje njedźělił. Jeho ßwěrna luboscź njebocźicźkej kaž to ßwěrne a luboscźiwe wothladanje, s kotrejž njebocźicźku dwě towarśzy, hrabinka Keller a hrabinka Rantzau, hladaćhej, bě jej wulki troscht a mike połóženje pśchdy wschěm w tych cźežkich cźěmnych dnjach tuteho lěta. Schtož je ßebi se ßwojim khěrluschom tak husto wuproßyła, to je jeje Sbóžnik s luteju luboscźe a hnady jej spośchcźił:

„Wotewř junu ßam, njebja wrota nam!"

W **Ketlizach** poßwjecźi dźenka zyrkwina woßada pomnik sa padnjenych. Sswjatocźnoscź sapocźina ßo w 3 hodź. popołdnju.

Listowanje: **R. w B.** sa Rogate (Boże stpicźe). — **K. we H. W.** sa Exaudi.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.
Cźischcź a nakład: Ssmolerjez knihicźichcźěrnja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 18.
1. meje.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróchny
Napoj móchny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Buoyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. j portom.

Rogate.

Matth. 6, 9b:

Sswjęczene budź twoje mjeno!

Njedźela je. Schtó mohł wschitke swony liczicz, tute mołasne jazyki, kotrež na tajkim dnju wot ranja ßem po semi rěcza a klincza a tych, kotrychž ma njebjeski Wótz w Khrystußu Jesußu, ßwojim ßynu, sa ßwoje dźěczi, do doma Božeho a do zyrkwjow a zyrkwirzkow, kiž k jeho czesczi w městach a na wßach steja, lubosnje pscheproschuja a wołaju! A nutskach w templach a ßwjatnizach hraja ßo byrgle a w móznych spěwach sanjeßu ßo nutrne, khwalobne khěrlusche k czesczi ßwjateho Boha; kemschazy lud ßo klaknje, stykuje ruzy psched nim, djakuje ßo, posběha na jeho ßłowo, łaje ßo, proßy, lubi a modli ßo a jeho ßwjate mjeno budźe ßwjeczene, kaž w njebjeßach, tak tež na semi. A ty nochzył tam hicz, ty chzył ßo wusamknycz wot tutych Božich ßłużbow a wopuschcjicz tute shromadźisny? Ty by chzył czinicz po wachnu naschoho czaßa, po kotrymž wulki dźěł kschesczanow njedźelski dźeń wotßwjeczuje a wo Boże ßłowo a wo kemschikhodźenje njerodźi? Bóh swarnuj!

Hdyž pak kemschi dźesch, dha njewoblecz ßo niz jenož njedźelsku ßuknju, ale tež njedźelsku duschu a wostaj domach w komorzy abo wo jstwje ßwoju wschědnu wutrobu, kotraž jenož na semne myßli a pohladuje. Njedonjeß do Božeho templa sersawz a njerjad domazych a ßwětnych starosczow. Njeręcz na kemschazym puczu shnile a njekniczomne rěcze, so ßo njerosprószischisch! Pschetož Boże mjeno ßo jenož njeßwjeczi s tym, so ke mschi khodźisch, ale so ßo tež w Božim domje nutrnje a pschistojnje sadźerźisch. Hdy by do wutrobow tych ludźi pohladacz mohł, kotsiz njedźelu w Božim domje w ßwojich ławkach ßedźa, schto by to widźał! Po swonkownym napohladźe ßu wschak pěsni doscz, ale w snutskownej wutrobje mjerwi ßo wscho wot starosczow wo kubło a dom a hospodarstwo. Se ßwojej hubu modla ßo k Bohu, ale myßle rejwa a wokoło sloteho czelecza, kotrež ßwět rěka. Jich ßuknja je czista a pobożne jich wobliczo, ale wutroba je polna hrosneho jěda, polna sawiscze a njepopscheja a bjesbóżneje hordoscze. Někotry w ßwojej wulkej nutrnosczi wußnje a drěma a spi, jako by w ßwojim łożu ležał. Sswjeczi ßo s tym Boże mjeno? Dopomń ßo, hdyž je njedźela, schto prěnja próstwa we Wótczenaschu praji a nastaj ßwoju nohu, so by schoł, hdźež Boża czescz bydli a napominaj tych ßwojich, ßwoje dźěczi, ßwoju czeledź, so bychu doma njewostali. Pomhaj se skutkom a s pschikładom a s dobrym napominanjom, so ßo s njemusnym dźěłom Knjesowy dźeń njewotßwjecza. Hdyž pak ßy w semschach, budź nutrny a poßłuchaj na Boże prědowanje, hewak ßebje ßameho sebasch.

Sswjeczene budź twoje mjeno! to njeje prósta jenož sa njedźelu, ale płaczi sa wschitke dny tydźenja a dyrbi ßo kóždu hodźinu kóždeho dnja stacz. Hdyž po haßach w měscze abo na wßach khodźisch, poßłuchaj na to, schtož tam ßłyschisch. Dźěczi, kotrež tam hraja, wołaju: mój Božo, mój Jesußo, jako njeby to niczo dale na ßebi měło a tola ßo s tym Boże mjeno wotßwjeczi! To ßu hrěschne a njekniczomne rěcze w dźěczazym ercze, kotrež jich starschich czežzy ßudźa, so jich njeßu lěpje wuczili, druhu kasń dźerżecz. K temu kódźbuj tola na lestrarske, klijarske ßłowa, kotrež ßo rěcza w domach, hródźach a korczmach, na polach, na wikach, a to czinja tež czi ßami, kotsiz rano a wjeczor ruzy stykuywschi ßo modla: ßwjeczene budź twoje mjeno. Njeje

to, jako bychu swój směch s Bohom měcz chzyli? S jeneho rta wukhadza khwalenje a poklinwanje! Je to prawje a pschistojnje? Njewěsch ty, so dyrbisch na sudnym dnju samolwjenje dacz sa kóžde njewužitne słowczko?

Washington, general a pschedsyda amerikanskeje republiki, muž sławny a khróbły wojak, kiž swój lud nawjedowasche, so oy jón wot knjezstwa Jendzelczanow wumohł, wójnu wjedzesche, sedzesche něhdy s někotrymi wyschschimi wojakami a wójskowymi sastojnikami pola wobjeda. Jedyn wot nich klijerske słowo wupraji. Washington, jako to wusłyscha, połoži nóž a widliczki wot so a pohladny s wótrym mimjenjom na teho klijerja, so so tón nastróža a hłowu pokhili. „Ja sebi myslach", praji wón, „so sym w towarstwje kscheszanskich a pschistojnych mužow!" Wot teho czasa je to dolho w Amerizy sa wulku hańbu placziło, hdyž schtó klijesche. W Němzach, a Bohu žel, tež w Sserbach to ludźo sa hańbu spósnacz njechadźa, a njeje to niz jenož hańba, ale wulki hřěch, hdyž schtó sakruje a lestruje a klije! O, so by tola Boże mjeno so swjeczilo! So bychu młodźi kaž stari tola wuknyli, temu czesaz dawacz a wopokasowacz, kiž jich Wótz je w njebjesach, a Boże mjeno sa swjate dźerželi, Boże słowo wuknyli, temu samemu wěrili a swjeczi jako dźěczi Boże po nim czinili; k temu pomhaj Bóh!

Budź Boże mjeno swjeczene,
Njech Boże słowo cziste dźe,
So bychmy nasche žiwjenje
Tež po nim wjedli w swjatosczi. Hamjeń.

(S Pschedźenka 1866.)

Móz evangeliona.

Do reformazisseho czasa wróczo dowjedźe nasz jena krótka stawisna s Pólskeje. Bě to wokolo lěta 1550. Do Pólskeje pschińdźechu tehdy tjo czěźy duchowni, mjenujzy Matthias Ahwila, M. Czerwienka a G. Israel; tola móžachu jenož sfradźu pschińcz; biskop Izbinski słědźesche sa nimi; tehodla so pschewoblekachu na pohoncza, kucharja a podobneho, so bychu njewobkedźbowani do Pósnanja dóńcz móhli a tam swojich pschiwiżowarjow wopytowacz a natwarjecz. To so sta i wjetscha wiczne dny, dotelž so tehdy wjele luda do města nawali a tak tón jenotliwy bóle w potajnym wosta. Tak dźiwachu na wożadu a jeje sastaranje, haj samo tež na jeje rosschěrjenje a powjetschenje psches pschidobywanje nowych wěrjazych. Mějachu pschi tym tež wjele wuspěcha. Wożebje se sejmjanskich swójbow wokolo Pósnanja pschestupichu někotre najnahladnische k evangelskemu wěrywusnaczu. Sa najmóznischeho spěchowarja dobuchu sebi prědarjo hrabju Jakuba Ostrorog. Tutón drje s katolskeje zyrkwje njewustupi, tola pak Boże słužby czěskich prědarjow czasczischo wopytowasche. Tola konečnje tež wón k jich wěrje pschestupi, a to so sta po wożebitym podeńdźenju, wo kotrymž niech je tu nadrobnische słowczko prajene.

Hrabja Jakub Ostrorog bě sebi ras někotrych pschecželow pschepróżył a so s nimi sabawjesche — snadź niz runje na zyle pěkne waschnje. Mjes tym pschebywasche jeho mandźelska Barbara, kotraž bě w swojej wutrobje hižo zyle nowej wuczbje pschikhilena, w Božej słužbje, kotruž duchowny Czerwienka w jenej sali samsneho hrabinskeho hrodu dźerželesche. Jedyn s hrabjowych hosczi so dźiwasche, so so hrabinka njepokasa, a duž so woprascha, hdźe wona je. Jemu bu wotmolwjeny, so je w Božej słužbje Picardow (to je druhe mjeno sa evangelskich czěskich bratrow). „To dyrbjała sebi moja žona swěriz", dźesche hoscz s lesczu, „a mi letzarjow do domu pschiwjescz! Ja bych ju s kijom wot tajkich myslow wuhojił!" „Derje!", sawoła hrabja Ostrorog, „tak chzu tež ja s mojej žonu czinicz!"

Shrabnywschi kij, czěrjesche i sali, w kotrejž so Boża słužba dźerželesche, so by tam na spomnjene waschnje swoje mandźelske nadkněžstwo wukonjał. Jako durje wocziniwschi, hjes wocz so pyrjo a snamjo swojeho nadkněžstwa w horschczi, mjes nutrnych stupi, dźerželesche Czerwienka runje prědowanje. Psches molazy sastup hrabje a jeho hrozaze postupowanje njeda so satraschicz. Wobroci so hnydom se swojim prědowanjom k hrabi a samóh se swojimi słowami to prawe městaczko hrabjoweje wutroby namakacz tak, so hrabja zyle potrjechený stejo wosta, prědarjej tedźbliwje poslukhasche a so wot blaka njehibny, doniž duchowny Israel, kotryž bě tež mjes nutrnymi, jemu njepraji, na prósdne městno pokasujo: „Sstydź so, knježe!"

Hrabja Ostrorog so sstydnu a wosta połny nutrnoscze hacz do kónca Božeje słužby.

Posdźischo je wón prajił, so je w tamnych wokomikach tak wot swjateje hrosy a bojosaze sapschijaty byl, so njeby, by-li jemu schtó prajił, so dyrbi so spody sawki sydnycz, sebi swěrił, tajke městno wotpokasacz.

Po skónczenej Božej słužbje pscheproszy wschitkich pschitomnych k wobjedu. Wot samsneho dnja wusnawasche so sjawne k tej wěrje, kotrejž prědar bě se swojim evangelskim słowom tajkeho sacźischcza na jeho wutrobu samohł.

Winowatoscze, kotrež maja kscheszanszy starschi a domjazy pschi woczehnjenju dźěczi.

Naschi mali su sabo do schule schli a khodźa tam nětk dźeń wote dnja. Jenož czi mali? Ně, starschi a domjazy sobu do schule khodźa a nimaju mjenje wuknycz hacz czi mali, so bychu woczahnyli derje dźěczi, a woni maja nětkle czim wjazy k temu wuknycz, hdyž nasch kraj a lud czerpi na tym a psches to, so so stari a młodźi nochzedźa dacz woczahnycz sa to, schtož nusne a trěbne je sa to žiwjenje, kaž je nětle.

Duž je sajimaze, něschto wo tym wschěm słyschecz s pschednoschka, kotryž je wyschschi zyrkw. rada a superintendent Cordes-Zirschczanski dźeržał. Wón mjes druhim tole praji: „Stary wuczeř bu ras praschany, kak to s tymi 100 dźěczimi jeho schule dźe. Wuczeř wotmolwi: „S tymi 100 dźěczimi by wschak to schło, njeby-li to tych 200 starschich było!"

Druhi wuczeř prajesche starschim, kotsiž dźěczo do schule pschiwjedźechu: „Ssam njemóžu czahnycz, dyrbicze sobu czahnycz. A hdyž wy sobu czehnjecze, njedyrbicze na sad czahnycz, hdyž chzu ja do prědka!" Hdyž potom nan Jurka a macz Hanku wukhwalowaschtaj, rjekmu wón: „Lubsche mi njewoczehnjene dźěczo, hacz jene hižo sapimplene!"

Žónska so duzy w czahu pola sobupuczowazych naprascho-wasche sa puczom; chzysche do jeneje wukhowarnje; so naprascho pschistaji: „Chzu mjenujzy tam syna wopytacz; wěscze wy, tón je tam we wustawje sa sanjerodźenych starschich". Žónska bě w swojej njemudrosczi wjazy prajiła, hacz bě to chzyła, ale schtož bě prajiła, měješe wjazy sa sebje, hacz sebi to myslesche. Pschetož hdźe jow telko sanjerodźenych dźěczi? Wotmolwa: Dokelž je jich telko starschich sanjerodźenych!

Hdyž so starschi s tym směruja: „Moje dźěczo to njeczini! Ja njemóžu jo nusowacz!" wustajeja sebi s tym khětro srudne wopismo. Hdyž nan swarjo a sakliwajo domach herjeka; komu, khiba sebi samemu, budźe dyrbjecz winu dawacz, hdyž je dźěczo potom hrube njehańbite, njekniczomne?! Kelko domow tola je, w kotrychž 7. a 8. kasu niczo njepłaczi tak, so starschi tak rěcza, jako njebyschtej sprawnoscz a wěrnoscz niczo wjazy płacziłej.

ale bylej luta hłupoſćź a ſo jenož to płaczi, ſchtož wužitka pſchinjeße! Ssu tam to potom wobohe dźěczi na tym wina, hdyž ßu paduſchne a ſekharne? A ſaßo, hdyž macź płatacź a cźiſte cźinicź nochze a ſ hubu radſcho płóka hacź ſ wodu a ſ mydlom, kak móže to holza tuteje maczerje ſchto druhe bycź hacź ſchlumpa a kleſkawa, a hdyž to dale tak dźe, też njekhmaniza?! . . .

. . . Tak je dźenßa: poßłuſchne dźěczi ßu žadne a poßłuſchni ſtarſchi, to je to porjadne. Sswět na hłowje ſteji. Žadyn dźiw, ſo ßo to wſcho mucźi. Děczi ßu ſ knjeſom domach a wóſhriwi hólzy a holze maja ßłowo a ſtarych tuleja tu kaž tam. (Pokracź.)

Zyrkej a ſtat.

Pſchecźiwo ſawjedźenju ſchule bjes nabožiny ßu w Kölnje 53 ßudnikow wuſtupili a tole woſjewili: „Runje w naſchim cźaßu je nuſne, ſo ßo młodźina, pſchichod naſcheho luda, k autoricźe a k prawemu wocźehnje (t. r. ſo pſchipósnawa nahladnoſcź a prawo na ßebi); pſchetož w naſchim cźaßu je młodźina nanajbóle wohrubiła a wozyganiła. Naſhonjenje wucźi, ſo je tajke wocźehnjenje jenož móžne ſ pomozu ſakonja dobrych počźinkow a nabožnych wěrnoſcźow. Jena ſchula, kotraž twari bjes nabožneho roswucźowanja, kajkež hacź dotal w ſchulach bě, je ſtrach ſa wocźehnjenje młodźiny a ſmutskny nowotwar wótzneho kraja. Sawjedźenje tajkich ſchulow je pſchecźiwo wulkoſtatnej wuſtawje.“ —.

Kónz měrza wotměchu ſozialdemokracźi w Draždźanach ßwój 1. kulturny dźeń ſa Němſku; na nim ßo wobdźělichu wotrjady ſa wuwucźowanje (Bildungsausſchüſſe) a jednocźenſtwo ſozialdemokratiſkich wučźerjow Němſkeje. Wobſamkny ßo wojowanje ſa ſozialiſtiſku ſchulu. Hacźrunje hewak rěka, ſo je nabožina privatna wěz, a hacźrunje jedyn rěcźniſ tam wupraji: nabožina woſtanje ſa naß privatna wěz; wona njeßmě wěz partajow bycź ani ſtata“, bu runje po jeho namjecźe mjes druhim ſcźěhowaze wobſamknjene: „Sozialdemokratiſzy wučźerjo a ſtarſchi wuſtupja w pſchichodnych ſchulſkich wojowanjach ſa ßwětnu powſchitkownu ſchulu (weltliche Gemeinſchaftsſchule), ſo ßo njeby ſchulſke wocźehnjenje rosſchcźěpiło. Niz ta dogmatiſzy ſwjaſana ſchula — njech nětk rěka ſimultanſchula alo ſchula ſ wěrywuſnacźom abo ſchula ßwětnych nahladow — ale ta ßwětna ſchula, kotrejež duſcha je ſhromadna wucźba wo pózcźiwoſcźach (Gemeinſchaftsethik, telko kaž morala) a ſhromadna kultura (Gemeinſchaftskultur) je ta ſchula, kotruž ſozialdemokratija žada a podpjera“. S tym ßo pſchecźiwo wuprajenju, ſo je nabožina privatna wěz a niz wěz parteije, ſozialdemokratiſzy ſtarſchi nuſuja, ſo wuſtupuja ſa ßwětnu ſchulu.

A tola Khryſtuß žiwa móz.

Sda ßo cźi, jako by tu na ſemi Bože kraleſtwo nětkle k ſahinjenju a k ſaůdźenju ſatamane było, a jako bychu jeho běrgarjo rosczěkali a ßo ſhubjowali. Sda ßo cźi to tak, hdyž njekedźbuješch a kedźbowacź nochzeſch. Woprawdźe je to mjenujzy hinak. Hdyž do zyła w žanym cźaßu, móžeſch to w tutym pytnycź, ſo je Jeſuß Khryſtuß žiwa móz. Abo praj, kak bychu cźłowjekojo tajku haru ſehnacź móhli, wuwołajo jene dobycźe, kotrež ßu po ßwojim ſdacźu dobyli na Jeſußu Khryſtußu a jeho kraleſtwje? To dyrbi tola jeho kraleſtwo hiſchcźe něſchto bycź, to dyrbi Jeſuß Khryſtuß ßam tola hiſchcźe něſchto bycź, bycź jena žiwa móz tu na ſemi ßamo w tutym tajkim naſchim cźaßu. Pſchetož jene dobycźe tola jenož tehdy jako dobycźe wuwołaſch, hdyž bě njepſchecźel jedyn njepſchecźel, wo kotrymž rěcźecź je hódno a ſ kotrymž wojowacź je cźeſtne. So je Jeſuß Khryſtuß, ſo je jeho kraleſtwo też dźenßa hiſchcźe žiwa móz, — njech też wjele krócź a ſ wjele rtow a ſ wjele pjerow ſa morwe prajene — to ſ teho ſpósnajeſch, ſo też jeho njepſchecźelojo nimo njeho njemóža ale ſ nim a ſ jeho mozu liczicź dyrbja. A cźim dlěje jena tajke wojowanje póndźe, ßo dopokaže, ſo Jeſuß Khryſtuß njeje niz jeno jena žiwa móz mjes druhorunymi, ně, ſo je Jeſuß Khryſtuß ta jena a jenicźka žiwa móz kotraž wobſtawa, woſtawa, dobyła. Schtó by to tu był, kiž njeby chzył ßylny bycź w tutej mozy a žiwy pſches nju tu a junu tam!?

Lutherowe ßłowa.

„Kſcheſcźan je, kotryž Khryſtußa ma; ſchtóž Khryſtußa ma, ma wſchitko; ſchtóž Khryſtußowy je, je wſchitkich wězow mózny.“

„Ssym we Wormſu pſched kněžorom a zyłym kněžorſtwom ſtał, hacź runje prjedy wjedźach, ſo ßo mi ßłowo pſchewodneho ſchkła łamje a ſo ßo dźiwja a dźiwna leſcź a njehmanoſcź na mnje měri. Njech też běch ßłaby a khuduſchki, bě ßebi tola moja wurroba tehdy w tym wěſta: Hdy bych wjedźał, ſo ßo telko cźertow na mnje měri, kelkož je zyhelow we Wormſu na tſěchach, bych tam tola jěchał“. —

„Kſchſcźijanſke žiwjenje woſtaji zyle w tym, ſo my k prěnjemu naſchemu ſbóžnikej Khryſtußej wěrimy a ßo jemu dowěrimy a ßebi teho pſchezo zyle wěſcźi ßmy, ſo njeßmy wot njeho wopuſchcźeni, njech pſchińdźe nuſa a ſtrach kaž chze. K druhemu, ſo ßo kóždy kſcheſcźijanſki cźłowjek tak ſadźerźi pſchecźiwo pſchecźelam a njepſchecźelam, kaž to widźi Khryſtußa cźinjo, kotryž je tak ſpólniwy, kóždemu pomhacź. Schtóž to cźini, je kſcheſcźan; ſchtóž pak to njecźini, tón to njeje, njech ßebi też da kſcheſcźan rěkacź.“ —

„Ja chzu měcź ſa mnje Bože ßłowo ßame a njepraſcham ßo ſa dźiwami, nježadam ßebi žaneho widźenja, nochzu też jandźelej wěricź, kotryž by mje hinak wucźił dyžli Bože ßłowo. Ja wěrju jenicźźy Božemu ßłowu a Božim ſkutkam; pſchetož Bože ßłowo je wot ſpocźatka ßwěta wěſte było a njeje ßo ženje moliło, a ja ſhonju woprawdźe, ſo to tak dźe, kaž Bože ßłowo to praji.“

„Tam njemóže žane wodacźe hrěchow bycź ani ſbóžnoſcź, hdźež artiklej wo horjeſtaju Khryſtußa njewěrja, dokelž w tym leži wſcha móz wěry a wěcźnego žiwjenja“. —

Biblija.

Biblija je hacź dotal do 517 rěcźow pſchełożena. W lětach wulkeje wójny 1914 hacź 1918 bu do 35 rěcźow pſchełożena. A tuta pſchełożena biblija rosſchěrja ßo po zyłej ſemi. Ssamo w Japanſkej a Khinſkej namakaſch cźiſchcźerńje, kotrež bibliju cźiſchcźa a rosſchěrjeja. — A kak pola naß ſ bibliju!? — — Ssměmy drje tola bibliji dźeń wote dnja khwilku cźaßa daricź; Biblija dari nam tola zyku wěcźnoſcź.

Hromadźe wojowałoj, hromadźe wumrěłoj.

Bitwa pola Gravelotte w lěcźe 1870 bě wot němſkeho wójſka dobyta. W njej běſche też regiment pěſchow ſe Schleswiga ßobu wojował. Mjes cźeźzy ſranjenymi běſche też hejtman ſ K. Namakach jeho po dołhim pytanju na ßłomje leźo; blědu hłowu mějeſche na torniſterje; njebě hiſchcźe ſawjaſany. Budźich rad wſchitko cźinił, ſo bych temu nadobnemu mužej pomhał abo połóžił. Wón pak ſ cźicha rjekny: „Mějcźe dźak ſa waſchu dobrotu, ale ja njebudu dołho wjazy cźinicź“. Poſběhny trochu ßwoju draſtu, duž ſe ſtróženjom jeho žakoſtnu ranu widźach; granata bě jemu žiwot rostorhała. Mějach wulke ßobucźerpjenje ſ nim.

a dokelž jemu niczo pomhacz njemóžach, poßylnjach jeho ſ dobrym winom ſ mojeje blesche. Kak dźakowny wón bě! „Mam hischcźe jenu próſtwu; pódla mje leži mój nadobny feldwebel, tež ßmjertnje ſranjeny, kaž ja. Ja po ßebi nikoho njeſawostaju, niz žony, niz dźěcźi, ale wón ma wulku ßwójbu; tej dyrbi ßo moje ſamóženje namrěcz". S bolosczemi dyrbjesche ſaßo posastacz a ßo ſaßo ſ krjepku poßylnicz. Potom mi ßwoju poßlednju wolu do pjera prajesche, mjenujzy, so dyrbi ſawostajena feldweblowa ßwójba wſchitko po nim dostacz. Potom wón ßwoje mjeno podpißa. Feldwebel pódla njeho bě wſchitko ßłyſchał a ſrosymił. Temu ßwědczesche ſczahowanje jeho woblicza a ßylſy, kiž ßo jemu po lizomaj ronjachu. Wyſchk wſa jeho ſa ruku: „Takle, jako dobraj wojakaj ßmój hacz dotal ßłužiłoj a chzemoj tež jako khróbłaj wojakaj wumrěcz." Bórſy na to feldwebel wumrje. Dobry ſkutk jeho hejtmana bě jemu wumrěcźe połóžił.

Pſches hnadu!

Pſches hnadu junu ſbóżnoſcz ſměju,
Tak we wěrje praj, wutroba!
Pſches hnadu měra palmy žněju,
Hdyž wobjimam kſchiž Sbóżnika.
To wěczna wěrnoſcz wostawa:
Nam hnada njebjo wotamka.

Pſches hnadu! Duž ßo nje puſchczamy
Na dostojnoſcz a poczinki;
My Khrysta krej a prawdoſcz mamy,
Njej ſbóżny troſcht to we duſchi?
Ssmjercz naß nětk traſchicz njemóže,
Naß hnada k njebju powjedźe.

Pſches hnadu! Dźerž ßo teho ßłowa,
Hdyž hrěch cźe tama, cźwiluje;
Hlej, Khrysta krej wo hnadu woła,
Hdyž ſtejiſch w prawej pokucźe;
Hacz runje ßyn bě ſhubjeny,
Pſches hnadu Boże dźěczo ßy.

Pſches hnadu! Pſchi tym ſawostanje,
Ta wěrnoſcz ženje njekhabła;
S tym troſchtom ſtawaj kóžde ranje,
Wón budź cźi wěry kówiza;
Piſch wſchědnje do wutroby ßej,
So hnadu maſch pſches Khrysta krej.

Pſches hnadu! O, ty ſbóżna wěra,
Kaž ty mi duſchu woſchewjeſch!
Ty, moje žórło troſchta, měra,
Kaž miły jandźel ſo mnu dźeſch,
Hacz junu wrota Saleniſke
Mi Boża hnada wotamknje!

S bliſka a ſ daloka.

W Ketlizach poßwjeczi woßada ſańdźenu njedźelu pomnik ßwojim 155 padnjenym a ſhubjenym ßynam. Pſched wulkim, rjanym Božim domom tam ſteji pomnik wulki, cźerwjeny ſ porphyra Rochliczanſkeho. Woltař wosnamjenja wón; te mjena na nim te wopory, kotrež woßada woprowaſche na woltarju wótzneho kraja, abo ſo lěpje prajimy, te mjena na nim te wopory, kotrež ßo woprowachu ſa domiſnu a wótzny kraj. A nad nimi kſchiž, to ſnamjo teho jeneho najwjetſcheho wopora, kotryž bu pſchinjeßeny ſa naß wſchěch, teho wopora Jeſußa Khrystußa na Golgatha. — Pomnik je ſhotowjeny po nacźiſkach a pod dohladowanjom k. architekta Kandlerja-Draždźanſkeho. — Pod ſwonjenjom ſwonow ſhromadźi ßo popołdnju wokoło pomnika ßwjatoczna ſhromadźiſna: Sawostajeni, zyrkwinſke pſchedſtejicźeſtwo ſ duchownymaj, towarſtwa a ſchule atd. Sswjedźenſku rěcz mějesche woßadny farař k. farař Pawoł Mróſak, kotryž też pomnik poßwjeczi w mjenje trojniczkeho Boha. Se ßłowamt dźaka a ßlubjenja położichu ſaſtupjerjo woßady, towarſtwow, młodźiny atd. wulku liczbu kraßnych wěnzow k pomnikej; cźiſche tak cześcźachu ſawostajeni ßwojich rjekow, wotpočžowazych w daloſej jemi. Wojeřſke towarſtwa poczeſcźichu ßwojich towarſchow, hacz do ßmjercźe ßwěrnych, ſ tſikróczným cześtnym wutſělom. S modlitwu k. fararja Waltarja Mroſaka ſkónczi ßo ßwjatoczno ſcz, kotraž bu ſapſchijata a wudebjena pſches ſhromadne ſpěwy ßoz pſches ſpěwy wſchelakich khorow, pſchewodźanych wot hudźby, pod nawjedowanjom k. kantora Schenka. Mózny hłóß wonow na wěži ßo ſaßo ſběhny a pſchipowjedaſche woßadźe ſo nětk jeje padnjeni rjekojo, ſo nětk jeje ſhubjeni wojowarjo maja měſtaczko woßebne a woßebite jim woßrjedź domjaze,e woßady poßwjecźene, pod kſchižom ſ Golgatha, kotryž ſnamjo bědźenja drje, tola runje tak ſnamjo dobycźa a tak ſnamjo teho měra, kotryž nam nichtóm wjazy wſacz njemóže. — Sswjedźeń, na kotryž bě ßo nimo woßadnych a pſchiwuſnych też wjele zuſych ſeſchło, je ßo derje poradźił. Wjedro, kotrež ßobotu ßwjedźeń wohrożesche, bě pſchibódne. Sſłónczko nalětne ſczelesche ßwoje pruhi pſches młódno-nalětne trony, ßobuprědujo tak to napominanje, njeſadwělujcźe, tam horje lach je jaßnoſcz a ßwětłoſcz, w kotrejž wſcho wohladacz a dopoſnacz móžecźe! Kaž pſchirodźe, tak też cźłowjekam pſchinźe naléczo nowego žiwjenja a ſboża!

S **Barlina** ßo piſche, ſo bu tam 19. haprleje bywſcha němſka khěžorka Auguſta Viktoria ßwjatoczńje ſ wulkim pſchewodźenjom poſłowana a to w Pótsdamje w tym tak mjenowanym antikim templu, kotryž je do mawſolea pſchetworjeny. Statyßazy — je ßo jich na 280 000 wobliczilo — ßu tutu nadobnu wjeřchowku a ßwěrnu kſcheſczanku pſchewodźeli w hobrſkim cźahu k poßlednjemu wotpoczinkej w ródnej jemi. Sta a ſaßo ſta wěnzow pyſcha jeje poßledni khow, wěnzy ſ tukraja a ſ wukraja, wěnzy ſ rukow pſcheczelow a dalnych njepſcheczelow. Najrjeńſcha pycha ſda ßo nam pak bycz mjes tutymi wſchěmi tamna cźerńjowa króna ſ kawrjenzowych kopjenow. Wosnamjenja wona tola žiwjenje, bědźenje, ßmjercz tuteje kſcheſczanki. Połny cźerpjenjow jejny pucz, woßebje pſches poßlednje lěta. Tola wona je jón krocźiła hladajo na teho, kotryž je ſa nju njeßł krónu cźerńjowu, hladajo na njeho, kotrehož ßej wuproßy na pucz žiwjenja, ßo modlo: „Jeſu prjedy dźi nam tu na ſemi!" A ſ kawrjenzowych kopjenow tuta króna; kawrjenz, ſnamjo dobycźa; ßwěru ſa Jeſußom krocźo je wona wſcho pſchenjeßła, pſchetrała a je dobyła. Hdyž wjazy krónowana bycz njedyrbjeſche ſ krónu ſłotej, bu krónowana ſ krónu cźerńjotej, a je nětk krónowana ſ krónu teje prawdoſcźe, kotruž Bóh Knjes jej pſchipołožił je po ßwojim ßłowje: Budź ßwěrny hacz do ßmjercźe, dha chzu ja cźi tu krónu teho žiwjenja dacz.

Listowanje: K. w H. W. ſa Exaudi. D. w B. ſa ßwjatki.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacz w Noßacźizach.
Cźiſchcz a nakład: Ssmolerjez knihicźi chcźerńja, ſap. druźſtwo ſ wobmj. ruk. w Budyſchinje.

Čzißło 19.
8. meje.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny:
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke łopjeno.

Wudawa ſo kóždu sobotu w Ssmolerjez knihiczi schczetni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

Eraudi.

Jan, 7, 37—39.

Sswjedźeń selenych hětow so swjeczi. Jeruſalemſzy wobydlerjo su wuſke ſtwy a haßy wopuchczili, so bychu pod mikym njebjom w lohko natwarjenych hětach bydlili. Prawy ludowy swjedźeń, kaž kiž w naschim kraju drje njesnajemy. Radosćz je ſ knjeſom nad wschitkimi; tu dyrbi ras kóždemu lohko wokolo wutroby bycz.

Kaž bě pola židow nabożina a lud do ſeneho ſrostk, tak dyrbjesche tu pschezo ludowy swjedźeń ſ dobom zyrkwinski swjedźeń bycz. Dawno běchu ſa mnohich, kiž k swjedźenjej pschindźechu, pschihoty sczinili. Wjele pschepißmow chzychu bycz wobkdźbowane. Tu běchu wołzebite swjedźeńſke wopory, wołzebite wuczitanja pißma, wołzebite modlitwy, czerpanje wody se swjatych żórłow a druhe.

Hižo 8 dnjow so swjeczi. Poßledni swjaty dźeń je pschischoł — na kraßnischi, kaž w pißmje reka. Dwoja próza so nałożuje, swjedźeńſka radosćz je na najwyschsche pschischła. Wschitzy, kiž sobu swjecza, sdadźa so polni sahorjenja.

Dha Jesuß wuſtupi a sredźa do czrjódy sawoła: „Jeli so komu so picz chze, ton pój ke mni a napij so.“

Kak dyrbjachu tele słowa w tajkej wołolnosczi pschimacz? Njehanichu wschitko to, schtož běchu w tychle dnjach wuhotowali, so bychu człowſke wutroby spokoili?

Ale Jesuß człowjekow snaje. Wón wě, so njemóžu tajke swjedźenje žanu lacznu duschu, žanu žedźiwu wutrobu směrowacz. Hnydom pak w sebi móz czuje, tajkim człowjekam pomhacz.

Hacz dotal nje su so człowjekojo hinajschi sczinili. Dźenza kaž tehdom swjedźenje, dźenza kaž tehdom wjeßelosczz. Je to denza prawa wjeßelosczz, prawa swjedźenska radosczz?

Nje nam, kaž dyrbjał Jesuß dźenza wuſtupicz a do nacheho czaßa, kiž chze tak kraßnje daloko bycz, swoje słowo wo lacznej człowſkej duschi sawołacz? Na tele sbóżnikowe wołanje chzemy dźenza kedźbowacz a pschi tym na to hladacz, kak chze Jesuß prawe żórło žiwjenja bycz, kak wón

1. lacznych k sebi pscheproschuje, so bychu pschischli a pili,
2. napojenych k rěkam žiwjenja sczini.

I.

Jesuß lacznych k sebi pscheproschuje, so bychu pschischli a pili.

Lubi sobukscheſczenjo! Hdyž junu czrjódy němſkich synow won czahnechu, so bychu w dalokej nawjeczornej Afriky sa sławu němſkeho kraja wojowali, smy pschezo saßo czitali a słyscheli, kak czežko bě tam wuspěch dozpicz. Pschihotowachu make wojowanja a same žałostne wobczežnosczе, dha bě najhórschi njepschecżel horjaza lacznosczz, kiž wschitko sanicżicz hrożesche. W afrſkich pucżinach je někoryžkuli swoju poßlednu móz shrabał, hdyž so saßo nadźi a na wodu pokasa.

Hdyž tež hischcze ženje w tajkim padźe byli njejßmy, dha dre wschitzy rozymimy, schto to reka: lacżny bycz. Ssmy na pucżowanju dołho w lětnej horzocze a smalatym słónzu schli, dha naß lacznosczz k posastanju napomina. Pokaže, so je trěbne, suk wody k sebi wsacz, so by so czełło k dalekrocżenju poßylniło. Nje je ras wjazy móžno, temu powabej poßluchacz, dha pschedołho nje traje, doniž stawy w swojej dźěławosczi njesastanu a žiwjenje njewuhaßnje.

Tak ſ naschim sachodnym czełom stoji. — Kak dha steji

ſ naſchej njeſachodnej duſchu? Mamy tež w ßebi napominarja, kiž w nami to ſacžucže žiwe ſdžerži, ſo jej njebychmy ſawutlicž dali? Hdyž Jeſuß wo lacžnoſcž rěcži, dha ſjawnje tajke hibanja duchownego žiwjenja měni.

Tak dolho, hacž ßu cžlowjekojo, je tež duchowne žiwjenje w nich; pſchetož runje w tymle duchownym žiwjenju cžuje ßo cžlowjek jako cžlowjek, to rěka wyſche druhich ſtworjenjow ſtejazy.

Tele ſnutſkne duchowne žiwjenje woßebje ſjawne pola ſtarych Grichow widžimy, kotſiž ſpytachu ſe ßamßnej mozu wěſtu ßamoſtatnoſcž žiwjenja dobycž, kiž jich zyke žiwjenje harmoniſzy wutwori. A hdyž do židowſkeho luda pohladamy, komu njebychu ßkowa tamneho pſalma do myßle pſchichle: „Jako jeleň jachli po ſymnej wodže, tak ſdychuje moja duſcha, Božo, k tebi. Mojej duſchi chže ßo picž po Boſy, po tym žiwym Boſy“.

Roshladujemy ßo w dženßniſchim ßwěcže, dha budže ſacžiſchcž wſchelaki. Najprjedy cžlowjekow nadeńdžemy, kotſiž ßwoje žiwjenje wjedu tak, kaž džeń ßobu pſchinjeße; kotrymž ant trjeba njeje, ßebi wyſchſche ſbože dobycž. Cžile ludžo niczo dale njepotrjebaju, woni ßu po ßwojim waſchnju ſbožowni, woni žaneje lacžnoſcže nimaju.

Ssu pak tež tajzy, kotrymž ßano pſchi ſwonkownje dobrych wobſtejnoſcžach prawy měr duſche pſchinicž njecha. Tu ßo rosßudži: Směja móz. po prawym wobſchijecžu žiwjenje pytacž, abo ſpytaju ſ druhimi ßrědami, wot kotrychž ßwoje ſbože wočakuja? Runje dženßa je licža tych ßamych tak wulka, kiž ßwojemu ſnutſknemu njeměrej do dna njeńdu, kotſiž ßo jeho na kóžde waſchnje ſminycž ſpytaju pſches rosprósſchenje wſchelakeje družiny. Kelko duſchow ßo njepotlócža pſches pohluſchazu haru, kotraž ßo wo derjehicže ſwonkneho cžlowjeka cžini? Schtó w dženßniſchim cžaßu hiſchcže hodžinu namaka k nutſknemu natwarjenju?

A tola je pytanje a praſchenje w naſchich dnjach wſchudže pytnycž! Wulka ßyla knihow kóždeho lěta pokaſuje nam lacžnoſcž cžlowſkeje duſche pſchezo ſ nowa! Ssnano ma runje naſch njeměrny cžaß pſches to woßebitu placžiwoſcž, ſo je lacžnych tak wjele.

Njejßmy ßo tež my dženßa tu ſeſchli, dokelž pytanje tež pola naß hiſchcže pſcheſtalo njeje? Njepytnjemy na ßebi ßamych, kak pódla žadanja cžěla po jědži a picžu tež naſcha duſcha chze wokſchewjena bycž? Njeßměmy jeje hłóß pſcheßłyſchecž ani jej ſawutlicž dacž; pſchetož naſch ſnutſkne žiwjenje je tola ſ najmjeńſcha runje tak wažne kaž te ſwonkowneho cžlowjeka.

Hdže namakamy prawu jědž ſa duſchu, prawe wokſchewjenje ſa lacžnoſcž naſcheje duſche? W ßwěcže wonkach jich wjele woła: „My namakamy naſche ſbože bjes Boha“.

My jim to wěricž njemóžemy. S najmjeńſcha ßo nam tak dže, ſo nam ſ napojom kiž nam ßwět dawa, pomhane njeje.

Dyrbimy tola wſchědnje widžecž, ſo kóždy, kiž na ſeńſke kubło wſchitko ßadži, niz ani wokſchewjenja njenamaka, ale ſo tež jeho lacžnoſcž pſchezo bóle hori. Pilny, ſlutniy nuž ſcžini ßo ſkupy, wyßokoſtejazy prózuje ßo wo wyſchſche cžeſcže, mózny chze wſchitko wobknježicž a lacžny po mudroſcži bywa pſchezo lacžniſchi.

Wſchě ſeńſke kubła lacžnoſcž duſche njewuhaßnu; trjebamy wyſchſche, njeſachodne kubła. Wſchitke myßle, kiž cžlowjekojo ſe ßebje wudžěłaju a nam poſkicža, njech doßahaju ſa někotry cžaß, ale ſpokojecž naß njemóža. Trjebamy wěcžne myßle wot Boha. Pobožni ludžo ßu tajke we wſchěch cžaßach naſhonili. Najkraßniſcho je ſacžuwamy na Jeſußu, kiž w najwutrobniſchim ſjednocženju ſe ßwojim Bohom ſtejeſche.

Chzemy měcž ſpokojazeho wotmolwjenja, dha dyrbimy ßo Jeſußa praſchecž. Dyrbimy k nawoženjej duſche, hdyž duſcha po wokſchewjenju žedži. Jeſuß nam dženßa pſchiwoła. Chzemy ras na jeho hłóß ßłyſchecž a hladacž, hacž pola njeho měr namakamy ſa naſchu duſchu!

Wot džěcžatſtwa ßem ſnajemy ſbóžnikowy wobras. Wot kſchcženizy jemu pſchißłuſchamy. W ſtarſchiſkim domje ßmy ßo k njemu modlicž nawukli. Hdyž ßměd žachmy ke mſchi hicž, widžachmy ßo wobdacži wot cžlowjekow, kotſiž jeho kaž ßwojeho knjeſa a mſchtra khwalachu, kiž polni ſbóžneje ſahorjenoſcže ſpěwachu: „Jeſußa ja njepuſchcžu.“ Ssmy wjele wo nim ßłyſcheli — w ſtarſchiſkim domje, w ſchuli a zyrkwi —, kak je Bože kraleſtwo do cžlowſkich wutrobow ſakorjenik, je ſe ßwojej njeſkónczej luboſcžu ſapſchinny, ſo ßo ženje wjazy wottorhnycž njemóžachu.

W ſcženju ßwj. Jana ludži ſetkamy, kotrychž lacžne duſche je wón napojik. Nikodemußa, kiž bu w nozy k Jeſußej cžěrjeny, dokelž ßebi wo dnjo njeſwaži k njemu hicž, Jeſuß powucži, kak trěbne je, nowe žiwjenje ſapocžecž a je w duchu wjeſcž! Samariſkej žónſkej, kiž ßo jeho pſchi Jakobowej ſtudni ſa prawym měſtnom modlenja praſcha, pſchipowjeda, ſo njeje na měſtnu lježanc, hdžež ßo cžlowjek modli, ale na duchu jeho modlitwy.

So Jeſuß žaneho njeſaſtorži, kotrehož lacžnoſcž duſche pytny, na tym widžimy, kak wón ſ złowniko m ſtejeſche. Tu widžeſche lacžnoſcž a dawaſche picž. Kak bě jemu huſto teho luda žel, kiž bě ſawutleny a rosprósſcheny kaž wowzy bjes paſtyrja, kaž nam Sswj. Matej wopißuje. Kak lud k ßebi cžehniſche, ſo ſa nim běžeſche, a wón dyrbjeſche pſchezo ſaßo prědowacž a cžěło a duſchu wokſchowicž.

Ale pomha nam to wſchitko? Kſcheſcžanſka ſtawiſna móže nam drje powjedacž wo cžlowjekach, kotrymž je ßo pola Jeſußa ſalubiło; kſcheſcženjo, kiž naß wobdadža, móža nam drje pokaſacž, tajka móz a kajke žohnowanje ßo hiſchcže dženßa w Khryſtußowej woßadže namaka, — ale my ßami? Ja ßebi myßlu, ſo njetrjebamy woněmicž! Chzemy jenož ras khutnje ſa tym myßlicž!

Kak dha bě w naſchich džěcžazych dnjach, hdžež nutrnje powjedanjam wo ſbóžniku poßłuchachmy; njebě nam, kaž by žiwy był a my trjebali jeho jenož proßycž, potom by naß ſa ruku wſał, a my móhli tak ſ nim ſtroſchtnje pſches žiwjenje hicž?

Kak bě podžiſcho, hdyž běchmy ras wot naſcheho ſbóžnika ßo wotwobrocžili, hdyž ßo bjes jeho pomozy do prědka prózowachmy? Pſchinidžechu ſaßo hodžiny, w kotrychž pſched nim wjazy wucžeknycž njemóžachmy! W tajich hodžinach wón pſched naß ſtupi, a jeho ſbóžnikowy wobras wſchě naſche ſkutki ſ jaßnym ßwětłom wobßwětleſche, ſo by nam mohło ſtyſkno bycž, njeby runje wot tutejje podoby tež ſaßo błyſchcž wodawazeje bójſkeje luboſcže wuſchoł, kiž naſche wutroby wobda a wſchitkón ſcžěn ſacžěri.

Ssnano ßu tež někotſi wot naß hižo pſches cžěmne doły ſchli, ßu hodžiny měli, hdžež muſa a ßmjercž cžiſchcžeſchtej, ſo chzychu hižom ſadwělowacž. Schtó dha bě, kiž bu ſ wjednikom? Jeſuß tón ſbóžnik, lěkař, kiž rany hoji!

Saweſcže, to waſchnje, tak Jeſuß lacžnych pſcheproſchuje a k ßebi woła, je wſchelake, ale dar ßam, napoj kiž chze nam po-
wanju ſe Samariſkej ſe žiwej wodu měnjeſche, po kotrejž wu-
žiwanju ßo jej wjazy picž ſechzycž njedyrbi. Ssmy ras naſcheho ſbóžnika naſhonili, potom naß lacžnoſcž wjazy njehori!

Hižom tu a tam je Jeſuß cže pſcheproßył. Dženßa ſaßo pſched tobu ſteji a woła: „Pój ke mni a pij!“ Spytaj ras! Bórſy ſhoniſch, kak je duſcha wokſchewjena, kak je ſ měrom we Knjeſu a žanu druhu jědž, žadyn druhi napoj nježada, khiba Jeſußa, ßwojeho ſbóžnika.

Pschezo saßo k Jesußej pschińdźesch a namakasch kódy króć nowe wokschewjenje. Potom móżesch j pěßnjerjom spěwacź:

Mam ja jenoż jeho,
Puschczu wschitko rad,
Khodźu seprjeny na njeho,
Widźu jeho njescź mój pad;
Njech czi drusy wschitzy
Po schěrokim puczu khodźa spizy.

Jesuß lacznych k ßebi pscheproschuje, so bychu pschischli a pili. —

II.

Napojenych sczini wón k rěkam žiwjenja.

To bě to druhe! Ssmy widźili, kak Jesuß lacznym žiwu wodu podawa. Wokschewicź pak móże napoj jenoż potom, hdyž ßo pschija. Schto pomhaju wschě wunamakanja, hdyž ßo njewužiwaja? Schto pomhatej wschón deschcź a wscho ßłónczne wjedro, hdyž ratać jej njewužiwa? Schto pomha ßymjo, hdyž na skału padnje?

Tak ma ßo też s Jesußom, kiž ßo lacznym poskicźa. Hdyž ßo njepschija, njemóże skutkowacź. Tehodla je też ßlubjenje, kotrež nam dawa, na to wjasane, so do njeho wěrimy. „Schtóž wěri na mnje, s teho žiwota rěki žiweje wody poběhnu.“

Schto rěka wěricź? My wěmy: To nikoho pobożneho njeczini, so něschto swonkownje sa wěrne dźerži. Dyrbi wěscźe něschto hłubsche měnjene bycź. Jesuß ßo nam poskicźa, to je dar Boži, wysche kajkohož žaneho njenamakamy. Njeby tehodla też najlěpje bylo, so bychmy też wot nascheje strony to najwjetsche a najlěpsche pschinjeßli?

To najlěpsche, schtož mamy, je pak drje wutroba, kotraž ßo psches dowěru dźakowna pokaże. A to je prawa wěra, kotruž njeßměmy shubicź: so wot wody, kiž wón nam poda, pijemy, so wěmy, my mamy sbóżnika, kotremuž móżemy ßo w kóżdym padźe dowěricź, kiž nasche dusche wokschewja a naß k rěkam žiwjenja czini.

Lubi ßobukschesczenjo! móhli do człowjskich wutrobow pohladacź, bychmy drje ßo nastróżeli, kak wjele je jich pustych a prósdnych. Žane hibanje sa nu'u wokolo tebje, žana myßl na płaczi-wosczź žiwjenja, wschitko sdá ßo něme a mortwe.

Kak hinajschi je tón wobras, kotryž nam Jesuß psched wocźi wjedźe! Wón chze człowjekow s naß czinicź, wot kotrychž žiwota rěki žiweje wody běža.

Móżemy tajkich człowjekow pschirunacź s kczějazymi różemi, kotrychž wóń zylu wokolnosczź napjelni, se ßłónzom, kiž ßwětłosczź a czopłotu dawa, so žadyn człowjek, kiž widźi a czuje, ßo jich mozy sminycź njemóże. Móżemy jich pschirunacź se żórkami, kiž wschitko kolowokolo psches czěrstwosczź wody k žiwjenju sbudźa — se żórkami, kiž ßo k rěkam sczinja a w kotrychž žiwjenjedawaza woda běži.

Hnydom nam nasch sczenik pschikład podawa, hdyž dale rěczi. Nasch sczenik ma wulecźe ßwjateho ducha w myßli, hdźež je po Jesußowej ßmjerczi a jeho k-njebju-stpiczu Boži duch tak kraßnje skutkował nad tymi, kiž do Jesußa wěrjachu. Sawěscźe na Pětrowe ßwjatkowne prědowanje myßli, hdźež rěki žiweje wody wot tuteho wuczomnika wuńdźechu, so jich wjele k bratram a ßotram sjednoczichu.

Pomyßlimy ßebi też na Pětra a Jana, kak ßo psched Jerusalemskej radu sjawnje k Jesußej pósnaschtaj, jako ßo jimaj prědowacź sakasa: „Mój ßo wschak njemóżemój wostajicź, so bychmoj njerěczakoj, schtož ßmój widźikoj a ßłyschakoj“. Kak mnohich staj powabikoj Knjesej ßlědowacź a jeho psched człowjekami pósnacź.

Sslyschimy ßwj. Pawoła prajicź: „Ja wěrju, tehodla rěczu“. Tónle japoschtoł je na ßwojich mißionskich nucźowanjach se ßłowom a skutkom dopokasał, so se prastareho żórła wschitkich darow czěrpa, a wot njeho žiwa woda wuńdźe, so dźenßa hischcźe wot njeje pijemy.

Kajke bohate żórło žiwjenja bě nasch Martin Luther! Kak je nasch lud wußwobodźił a na nasch wótzny kraj rěkam žohnowanja běžecź dał!

To běchu wot Boha wobhnadźeni mužojo, mózne woßoby. Woni ßu s tym puntom, kiž je jim Bóh dowěrił, pěknje dźěłali. Też dźenßa, hdźež ßo wjazy dyžli něhdy w žiwym kscheszczanstwje skutkuje, woßebje czujemy, kak pschi wschěm dźěle, pschi wschěm dobrym skutkowanju na parschonje leži. Pschetož jednotliwa parschona móże ßo jenoż psches parschonu druheho wabicź abo dobycź. — Hdyž nam Jesuß to ßlubjenje dawa, so dyrbja wot nascheho žiwota rěki žiwjenja běžecź, dha ßebi s tym wot naß s dobom sastajenje nascheje zyleje parschony žada. Jesuß je ßo nam zyły jako żórło žiwjenja dał, my mamy psches naschu zyłu parschonu jako rěki žiwjenja skutkowacź.

Kóżdy człowjek ma wokrjeß skutkowanja. Najwutrobnischi a najdźakownischi wokrjeß je ßwójba. Tu chzedźa starschi ßwoje dźěczi woczahnycź. Chzedźa najkraßnische a najlěpsche saschczěpicź do młodych wutrobow. Schtóž je sbóżnika sesnał, budźe to w jeho duchu czinicź. Dyrbja potom ras dźěczi won do ßwěta, dha jeneho snaja, kiž jich pomina, hdyž wschitzy wabja, kiž jich njewopuschczi, hdyž ßo wschitko lemi. Rěki žiwjenja ßu, kiž maju wot starschich na dźěczi pscheběhnycź.

Ale niz jenoż w starschiskim domje je kscheszczanska dźěławosczź musna. Tam, hdźež je tebje twój Bóh stajił, maju rěki žiwjenja wot tebje wuńcź. Ssy-li knjes nad wjele twojich ßobuczłowjekow, jendźesch ßo wschědnje s ludom, kiž ßo tebi runa; ßy-li wuczeć abo setkasch też jenoż mało człowjekow — wschitzy, kiž cźe widźa, dyrbja shonicź, kak ßu twoje ßłowa, twoje skutki wuliw snutskneho žiwjenja, kiž ma twjerde dno a twjerdy wobßah.

Hdyž je tajke žiwjenje w człowjeku, potom njemóża ßo khutni ludźo sesamkacź. Jim ßo dźe kaž semi, kiž pschi wodźi leži, woni dyrbja ßo pschepojicź dacź a mozy žiwjenja pschiwsacź.

Schto by kraßnische było, hacź so mohło ßo junu wo naß wschitkich prajicź: „Wot tychle człowjekow rěki žiwjenja wuńdźechu!“ — My chzemy saßo a saßo k Jesußej hicź, k wěrnemu żórłej žiwjenja. Wón naß se žiwej wodu napoji, so nasche žiwjenje njeskónczu hódnosczź dostanje — sa naß a sa wschěch, kotrymž blisko pschińdźemy. Hamjeń.

Sswjedźeń k njebjustpicźa.

Schtwórtk ßmy wopominali, schtož nam biblija praji we Jap. sk. na 1. stawje a pola Marka a Lukascha na poßlednim stawje: Jesuß Khrystuß stupi do njebja. Dźeń tuteho ßwjedźenja je pschezo tón 40. dźeń po jutrach, kaž to czitasch w Jap. sk. na 1. st. 3. st., a tuž pschezo jedyn schtwórtk. Tutón ßwjedźeń ßu kscheszczenjo hižo w prěnich lětstotkach ßwjeczili. Zyrkwinski wótz Augustin na pschikład wo nim pische jako wo něschto zyle snatym. Po czaßu namakachu ßo do tuteho ßwjedźenja wschelake ßwětne hry a wuhotowanja, woßebje w Italskej. Namórne město Venedig ßwjeczesche na tutym dnju swěrowanje ßwojeho Dogi abo presidenty s morjom. Bě to ßwjedźeń, kotryž bě sroßymliwy jenoż sa Venedig, něhdy ßławne a bohate a mózne namórske město. Sa posběhnjenje a porjeńschenje ßwjedźenja wěso ani tuto waschnje we Venedigu ani te druhe hry a wuhotowanja khmane njeběchu; na wopak, wone ßwjedźeń kaźachu. Druhe tajke hry, kotrež ßo jenoż na ßwjedźenju knjebjustpicźa njewotměwachu ale też na druhich ßwjedźenjach, ßu ßo dawno hižo shubiłe, woßebje też psches reformaziju, Venedig je pak ßwój

ßwjedźeń hacź nimale do lěta 1800 wobkhował. Niz k semi a k sěmskemu dyrbja naß ßwjedźenje kscheścźanskeje zyrkwje tulecź, ně posběhacź do wyßoka, a to woßebje tutón ßwjedźeń knjebjustpicźa.

Wobnowjenje zyrkwje.

Wo wobnowjenju zyrkwje ßo nětko wjele rěczi a też mudruje. Wobnowjenje nusne je. Ale kak?! Schtó dha je „ta zyrkej"? Dawarjo zyrkwineho dawka? Schtóź jenoź „dawkidawaŕ" je, tón radscho wustupi, hacź wopory pschinjeßy. — Hdźe je „ta zyrkej"? Hdźeź Jesuß Khrystuß je! — Schtó je „ta wěrna zyrkej"? Lud, kotryź Jesußej Khrystußej chze ßlužicź! Schtóź pak chze jemu ßlužicź, bywa nowy cźlowjek. Tehodla bywa zyrkej jenoź tak a psches to wobnowjena, so ßo my ßam wobnowjamy, kóźdy ßam sa ßo a my wschitzy hromadźe.

Zyrkej a stat.

Nacźisk jeneho sakonja wo wuwjedźenju wulkoßatneho sakonja wo schulach bu psches ministra smutskownych naležnoscźow wulkostatnemu ßejmej (Reichsatg) pschedpoloženy. W nim steji mjes druhim tole: „§ 2. Shromadna schula (Gemeinschaftsschule) je sa wschěch schulerjow. W njej je nabožne roswucźowanje po artikku 149, 1 wulkostatneje wustawy porjadny wotdźěl roswucźowanja po nadróbnischim sarjadowanju krajneho prawa. — So by to móžno bylo, maja ßo tomu schulske jstwy a tepjenje a wobßwětlenje pschewostaricź. Na pschecźa wobdźělnikow ma ßo po móžnoscźi dźiwacź". — „§ 3. Wucźerjo dyrbja teho wusnacźa bycź, sa kotreź je schula postajena." — Na tutym nacźisku wyschnoscźe je wulkostatna rada (Reichsrat) hižo porjedźała. Myßl zyleho sakonja njeje sakska, t. r. ta sakskeje wyschnoscźe, steji napscheczźiwo prózowanjam sakskeje wyschnoscźe w Barlinje kaź napscheczźiwo wschěm tym wot sazialistiskeje wjetschiny sakskeho ßejma pschijatych wot kommunistow pak stajenych namjetow. Wupraji ßo tola nacźisk dale nadróbnischo sa schule wěrywusnacźow, kotrymź runoprawa dawa pornjo schulam bjes wěrywusnacźa; tajka schula ma ßo sawjescź też, hdyź to jena mjeńschina namjetuje. —

S bliska a s daloka.

W **Budyschinje** serdu ßo evangelszy duchowni ßrjedu po ßwjatkach, 18. meje, popoldnju w 3 hodźinach k ßwjatkownej shromadźisnje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. Wona směje mjes druhim też jednacź wo nowocźischcźu ßerbskich spěwarskich knihi; sklad tutych je tak daloko rospschedaty, so sa 2 lěcźe žanych knihi s tuteho sklada wjazy njebudźe. Tuž dyrbja ßo spěwarske s nowa cźischcźecź a ma ßo to po móžnoscźi bórsy s tym sapočźecź. Duž jedna ßo wo to, hacź ßo spěwarske tajke, kajkeź ßu, jeno s nowa cźischcźa, abo hacź ßo jene w ßwojim wobßahu wobnowjene spěwarske wudaja. Woboje ma wschelakore pscheczźiwo ßebi, duž je nusne, so ßo bórsy rossudźimy, so by ßo wěz hacź nanajlěpje wuwjedła.

W **Lubiju** bě ßo sańdźeny schtwórtk wjetscha liczba evangelskich duchownych s zyleje Lužizy sejschła, so bychu ßebi pschednoschowacź dali wo wójowanju zyrkwje pscheczźiwo tym, kiž k wustupej s zyrkwje wołaju, a s dobom, so bychu ßo nadróbnischo wo tym rosmolwili. Prěni pschednoschk měješe k. farař Stamm-Wóborksi a druhi k. farař Kirchner-Draždźanski. Kóždemu pschednoschej pschisamkny ßo debata; popoldnische hodźiny wužiju ßo sa rosmolwu wo ważnych dypkach tuteho zyleho wojowanja njepscheczźelow zyrkwje pscheczźiwo zyrkwi a sa wustup s zyrkwje. Nech też w ßerbskich woßadach jich mało wustupow s zyrkwje liczimy, někotsi pak tola hižo wustupichu. Njepscheczźelojo pak njejßu hischcźe sastali, sa wustup wojowacź, duž njech ßo kóžda woßada jako tajka pschihotuje na tajke wojowanje, pschede wschěm pak kóždy jenotliwy woßadny ßam, so wón njeby ßo pschewinycź dał smutsknym a swonknym njepscheczźelam. Smustkni njepscheczźelojo ßu pschede wschěm liwkoscź a dwěl, swonkni njepscheczźelojo tajzy, kotsiź ßu zyrkej sacźißli, s wjetscha też Boha Knjesa a nabožinu. Pscheczźiwo tutym wschěm wobróńmy ßo s brónju Božeho ßłowa, kotreź je nam schkit a njecź s dobom. Tola też wscheho teho, schtoź nam wědomnoscź a wucźenoscź k temu dawa, ßo pschimajmy, so bychmy s tutym pschede wschěm tych swonknych njepscheczźelow wotrasyli. Pscht tym wschěm pak njewustawajmy w modlenju, kotremuź naß runje njedźela Rogate wołasche se ßwojim ßłowom s Jana, 16. stawa. Jeho poßlednja schtuczka budź nam se stajnym pschewodnikom psches tutón zyły cźaß, to ßłowo, kotreź Knjes Jesuß jako ßwjate sawostajenstwo tym ßwojim, też nam, jeli so jeho ßmy, sawostaji tam duzy psches dol Kidrona do Gethsemane; Knjes Jesuß praji: „To ßame ßym ja s wami rěcźał, so byschcźe we mni pokoj měli. Na ßwěcźe macźe wy cźěßnoscź; ale budźcźe dobreje nadźije, ja ßym ßwět pschewinył."

Tuberkuloja. Schtó njeby hižo wo njej ßłyschał, wo tutej nastraschnischej njepscheczźelzy cźłowjekow? Też mjes nami ßwoju móz wupschestrěwa tuta khoroscź, kotruź też mjenuja ßuchocźinu abo kaź Sserbjo po němsku s wjetscha praja „Schwindsucht". Je pschede wschěm też strashna sa dźěcźaze lěta. Hdyź też niz pschezo, dha tola druhdy ju dźěcźi wot starscheju herbuja. Woßebje pak ßuchocźinu rosschěrjeja kaschlowazy a pluwazy cźłowjekoja a trascha pschedy wschěm dźěcźi, kotreź na wschěch móžnych blacźkach a je wschěm móžnym hrajkaja. S kaschlowanjom a s plenjom ßo natykowaze hribiti abo tuberkle abo cźwacźki rosnoschuja a strowych natykuja, pschede wschěm dźěcźi. Duž je to nade wschěmi, so pomhaja sadźěwacź rosschěrjenju tuteje khoroscźe. To pak ßo stanje pschedy wschěm psches to, so ßo kóždy, khory a strowy — tak někotry, kiž měni, so je strowy, je też hižo na ßuchocźinu khory! — na ßo kedźuje a ßo hlada a ßo po tym ma, schtoź ßebi cźistoscź a strowoscź žada. So dróbnischeho wo tym nashonisch, cźitaj w nowinach cźi poskicźene nastawki abo knihe, jeli so hdźe tajke nadeńdźesch a wopytaj też wustajenzy, kotreź ßo cźascźischo wo tym tu a tam pokasuja, kaź na pschikład tukhwilu runje w Draždźanach. Njeměń też, so je to jenoź khoroscź wulkich městow; s tym ßnadź ßy něhdy kusk prawo měł, dźenßa niz wjazy.

W **Bramborskej** ßu lětßa w januaru a februaru zyrkwinske wólby měli, pschi kotrychź do woßadneho sastupjerstwa wołachu (Gemeindevertretung). Nětk bórsy saßo wola a to do zyrkwineje shromadźisny, kotraź směje nadawk, wustawu zyrkwje wutworicź. Waschnje wolenja, kotreź ßo po politisskim pschikładźe sta, je wjele njespokojnoscźe sbudźiło mjes tymi, kotsiź ßu starej zyrkwinskej stronje pschikhileni, woßebje pak mjes pdwißowarjemi sjednocźenstwow (Gemeinschaften). Se ßrjedźisny tutych ßo tuto zyle nowotarske waschnje zyrkwineho wolenja wótrje pschima; tola pak ßo pschedy wschěm žada, so njeby nichtón, byrnjesch bóle na to wscho roshněwany byk, na wólbnym dnju domach wostał; ně kóždy dyrbi wolicź!

Listowanje: **K. f. H. w Ssl.:** Pschisłubjenych dopißow sa „P. B." sa dołho wjazy njedostachmy; proßymy wo tajke a wo to, so byschcźe „P. B." pomhali dale a bóle rosschěrjecź.

— **D. w B.** sa ßwjatki. — **M. w B.** sa ßwjedźeń Sswj. Trojizy.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Czißło 20.
15. meje.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke łopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczi schczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

Sswjatki.

Japoschtolſke ſkutki 2, 4: Woni buchu wſchitzy połni ßwjateho ducha.

O najwjeßelſche, o najſbóżniſche,
Hnadypołniczke ßwjatki wy!

Hdyž ßo tutón kraßny ßwjedźeń ſaßo bliži, potom ſtrowju a widźu w duchu moju narodnu wjeß ſ małej zyrkwju, kotrejž tež wójna lube ſwony rubiła njeje. Ja pſches ſelene łuki kemſcherjow, ſtarych a młodych, burow a wotroczkow, mužow a žony je ſpěwarſkimi w ruzy do Božeho domu cźahnycź widźu. Piſchczele ſaſchumja. Prěni khěrluſch ßo ſanjeße. Luby nan, kiž dawno w Boſy wotpočuje, na wołtař ſtupi. Sursum corda! Wutroby do wyßokoſcźe! Hłowny khěrluſch ßo ſpěwa: „O, ßwjaty ducho, pój wſchak k nam!“ Ja ſkoro njewěm, ſchto je na tutym khěrluſchu bóle jimaze, hacž wopſchjecźe abo mózny hłóß. Na wſchě 200 lět tutón ßwjatkowny pſalm, kiž je ßerbſkemu ludu něhdy Budeſcźanſki farař do macźerneje rěcźe pſcheložował, pſches naſche ßerbſke zyrkwje klinczi. Na wſchě 200 lět ßo ſ tutym khěrluſchom horza modlitwa wo pomoz a žohnowanje ßwjateho ducha ſe ßerbſkich wutrobow k Bohu horje ſběha. W duchu nutrne, ſahorjene ſpěwanje wſchěch lubych woßadnych, kiž ßym jako dźěcźo derje ſnał, ſaßo ßłyſchu a widźu, tamnych ßwěrnych pſchecźelow zyrkwje, cźeſcźedoſtojnych mužow, kiž žaneje njedźele njemějachu, bjez Božeje ßłužby a žaneho Božeho žohnowanja ſa zyły tydźeń bjez natwarjazeho kemſchenja. Jednory ßerbſki lud, ale ſprawny a bohabojaſny, wěrjazy a tehodla ßylny lud to bě! O, ſkoty cźaßo naſchich wěrjazych wótzow, wrócź ßo ſaßo! Přědař na klětku ſtupi. Wſchěch wocźi ßo k njemu pſchiwobrocźa. Biblija ßo wotewri a nětk ſhromadźena woßada ſ nutrnoſcźu ßwědcźenje ſ wutroby ßłyſchi wo tamnym wulkim prěnim ßwjatkownym dnju, wo wěrjazych, kiž na dopjelnjenje Jeußoweho ßłubjenja cźakaju, wo ſchumjenju ſ njebjes, wo wohenjowych płomjenjach a wo prědowanjach ſ nowymi jazykami, ßłyſchi wo nowej wjeßełej wěrje wěrjazych, wo mozy Božeho ßłowa, ale tež wo hanjenju hanjerjow a pſche wſcho ßwědcźenje dźe to wjeßełe: „Woni buchu wſchitzy połni ßwjateho ducha“, a k Bohu horje ſběha ßo nutrna modlitwa: „O, ßwjaty ducho, pój wſchak k nam!“ —

Hichcźe na druhi wobras ſ mojeho žiwjenja ſpominam. Wulki ßwjedźeń póhanſkeho miſſionſtwa ßo ßwjecźeſche. Sserbſka zyrkej bě ßwoje durje ſa Boże ßłužby wotewrił. S wyßokoſcźe jeje wěža do ßerbſkeho kraja dele hlada. Khorhoje ßo ſ njeje ſmahowachu. S daloka a ſ bliſka ßu kemſcherjo pſchihwatali. Snaty ſałožeř Barlinſkeho ſnutſkowneho miſſionſtwa ma němſke prědowanje, dwórſki přědař Stöcker. Sserbſka Boža ßłužba bě prěnja. Wawki ſa kemſcherjow njedoßahachu. Tež Němzy ßo pſched ſkónczenjom do zyrkwje cźiſchczachu. Chzychu ras ßerbſke, jim zuſe ſynki ßłyſchecź. Mjes nimi běſchtaj wuczerjej ſ daloka. Na cha macźerna rěcź bě jimaj zyle zuſa. Hdyž pak tu nutrnoſcź woßady widźeſchtaj, kak jena luboſcź ſa to wulke kraßne dźěło miſſionſtwa wſchěch wutroby napjelnjeſche a wjeßełe ſahorjenje pſches wulku ſhromadźiſnu dźěſe, buſchtaj ßamej hłubokо hnutaj a pſcheßwědcźenaj wo kraßnoſcźi naſcheje wěry. Wonaj njerosymjeſchtaj a tola rosymjeſchtaj, ſchtož ßo prědowa che a po prědowanju k prědarjej pſchiſtupiſchtaj ſe ßłowom: „Ženje mój tak to ßwjatkowne ßwědcźene hłuboko ſrosymikoj nje ßmój, kaž dźenßa, tu dźiwnu a tola tak kraßnu hiſtoriju wo

wuleczu ßwjateho ducha, kiž człowiske wtroby sapschinnše a ßamo wyschsche wschěch rosdźělow rěczow a waschnjow je posběhnje k Bohu. —

Tež dźenßa sažo ßwjatki. Sažo je bibliza wotewrjena. Sstowo naß strowi: „A woni buchu wschitzy polni ßwjateho Ducha“. Njeje to ßwědčenje sa naß we czaßu wulkeje njewěry kaž zyle zuse, njesrosymliwe? W pschitwarku templa ßu wuczomnizy shromadźeni. Dawno je tuta ßwjatniza spalena. Jerusalem njeje wjazy, schtož něhdy bě, a schto naß Jerusalem stara, my ßmy w ßerbskim kraju. Plomjenja, kaž jasyki ßo pokasuja, ale plómjenja ßu ßo wupalile. Schumjenje ßo s njebjes sběhnje, kaž mózneho wichora a napjelni zyly dom, w kotrymž běchu, ale wětr a wichor drje hischcze schumi tež psches ßerbski kraj wot Czorneho Boha hacž dole do hole, ale Božeho ducha wón nam njepschinjeße. Zyle druhi duch nětk njes nami bydli a knježi, duch pschibójstwa a njewěry, duch sažakloscze a wotpada, duch slóscze a helsfieje hidy pschecziwo Bohu a jeho kralestwu a zyrkwi. W zyrkwjach ßo dźenßa sažo ßwjatkowna historija czita a wožady ßo modla a spěwaja: „O, ßwjaty ducho, pój wschak k nam!“, ale tutych spěwarjow a modlerjow je huſto mało dosczź a jim napschecziwo sto tyßazy steja, kotrymž je mammon jich Bóh a niz Jesuß Khrystuß se ßwojim ßwjatym duchom jich wodźeř, ale antichrist, kiž Bohu wschehomóznemu a wschehoßmilnemu wójnu pschipowjedźi a jeho ßwjatemu ßynej. Kralowske tróny ßu spowalane, ale duch bohasabyeza a =sapręcza, duch materialisma a naturalisma, duch tuteho ßwěta a jeho hrěchow a žadosczow je ßo na trón ßydnył. Tu njeje žana bojosczź wjazy pched ßwjatym Bohom. Tu njeje žana lubosczź wjazy k njebjesskemu wójcej. Tu njeje žaneje dźakneje modlitwy wjazy w dobrych czaßach žohnowanja. Tu njeje žaneho Awolanja k Bohu wjazy w czaßach nusy. Boha dyrbjał ßo bojeczź? Jeho njeznaju a njewidźu, duž do jeho njewěrju. Sbóžnika dyrbjał pytaczź, kotrehož tola njetrjebam, hdyž hrěchi njeznaju abo je ßebi ßam wodawam. Na tamneho pomoznika w njebjeßach dyrbjał ßo spuschczecz a twaricz na teho, kiž je mi sto krócz, jako ßo hischcze k njemu wołach, njebjeßa samknył a w mojej nusy nje wopuschcził a ßameho wostajił? Hdy by jedyn Bóh był, by nje ßłyschał! Hdy by wón lubosczź był, by mi pomhał! Nětk ßo wjazy sa nim njepra'cham a wo wěcznosczź njerodźu a do žanych njebjes a žaneje hele a žaneje wěcznosczź wjazy njewěrju. Ja ßym wot ßo cziźnył tute dźěczaze bludy a rostorhał stare swjaski, kiž ßu nje dołho dosczź dźerżałe. Nětk je moje heßło: Jěs a pij a rejwaj a wjeßel ßo a wužij to žiwjenje! Krótki je czaß! Sahe dosczź czi ßmjercz pschiidźe a rosbije wscho, schtož ßy a ma'ch a niczo wot tebje njewostanje, hacž horstka prócha.

Dha ßu ßwjatki nam tola dźenßa sažo pschi'chłe. Czi skoro wschitzy spja, kotrychž ßym jako dźěczo w domjazej zyrkwi widźał a derje snał a lubował. Ruka, kiž tam něhdy pischczele hra'esche, je dawno spadnyła. Lubeho nana rt je ßmjercz dawno zamknyła, ale hlaj! Boże ßłowo tu hischcze je! Sswjatkowne khěrlusche hischcze klincza! S wjele stow tyßaz rtow ßo k Bohu dźenßa sažo horje sběha ßwjatkowna modlitwa: „O, ßwjaty ducho, pój wschak k nam!“ Ženje tutu kischczenizu Božu tak nusnje sa na'che khore dusche trjebali njejßmy, kaž runje nětk w czaßach wulkeje njewěry a žałostnych hrěchow. O, ßwjaty ducho, pój wschak k nam a budź nam wodźeř a wuczeř we tyßazorych bludach! Budź naß běd'źeř we czěžkich wojowanjach, hdźež bratr pschecziwo bratrej steji! Budź nam pomoznik we tyßazorych nusach, czělnych a duchownych, swonkomnych a smutskomnych, krajnych a zyrkwinskich! O, ßwjaty ducho, pój wschak k nam. Nihdźe hewak žaneje pomozy sa naß wjazy njeje. My ßmy se wschelakimi troschtarjemi a pomoznikami spytali a ßmy do pschezo hlubscheje nusy a hańby pschischli. My ßmy s wohenjom a mjeczom, s wójnu a krejpscheleczom spytali a wjele drohich człowiskich žiwjenjow bu woprowanych! My ßmy se wschej człowiskej mudrosczu a rosomom spytali, ale wscho bjes Boha a pschezo wjetscha bu nascha nusa! My ßmy wo pomoz wołali k ranju a k wjeczoru, k połdnju a k połnozy a skónczńje we poßledniich dnjach druhi krócz wo pomoz proßyli tamny amerikanski lud, kiž na tamnych brjohach ozeana bydli. Podarmo! Podarmo! Nasche hubjenstwo je wjele mjenje swonkomne, kaž wulke też tute je, ale wożebje smutskomne. Duscha nascheho luda je khora a skażena a je ßmjercźi bliско a tola wumrjecź njemóže. Pytajmy tola skónczńje sažo na'chu pomoz wyschsche naß! Woczi horje! Wutroby k Bohu! Wón je naschemu wbohemu ludej w sańdźenych lětstotetkach huſto hižo s czěmnoczow sažo k ßwětłu, se sraženja sažo k pośběhnjenju, s hrěchow a winow a ßylsow sažo k wodaczu hrěchow, k wěrje a měrje, mozy a wjeßelu pomhał. O, ßwjaty ducho, pój wschak k nam!

Boże ßlubjenja hischcze placza! Boże hwězdy ßo hischcze ßwěcza. Boži woheń ßo hischcze pali! Boži wichor hischcze schumi! Boži pośłi hischcze psches kraj du a ßwědeza! Boži duch tu hischcze je a ßwjecźi a ßylni a wuczi'cźi a sahori człowiske wutroby! Wěrisch, so wón pomhacź wě, abo stejisch hischcze nadala? Hlodaj nuts do twojeje biblije: „Woni buchu wschitzy polni ßwjateho ducha“. Je wěrno? Woprawdźe? Je móžno, so ßu to czi ßami wuczomnizy, kiž tu pched ludom se wschěch krajow wo Jesußu Khrystußu ßwědeza, naschim kischižowanym a sanjenym sbóžniku, kiž pched někotrymi tydźenjemi, czicht pjatk, w nóznej czischinje czěkaju, jutry durje samkniu, rychele sažunu, so tola njeby nichtó ßłyschał, so hromadźe rěcza wo tym, pschi kotrehož ßmjercźi ßłónzo ßo sacźni. Tam czěmna nóz, samknjene durje, bojosczź a strózele psched ludom, sapręcze a czěsanje a tu nětk ßwjatki-ßwětły dźeń, jaßne ßwětło, sjawne wusnaeze pched tyßazami, smužitosczź, njebojaßliwosczź, wěstosczź a wulka wjeßelosczź! Ssu to woprawdźe hischcze czi ßami mužojo abo zyle drusy? Schto je ßo stało? Kajki dźiw Boži ßo tu sjewi? „Woni buchu wschitzy polni ßwjateho ducha“ a wón je jim ßłabu wěru ßylnił a wschu ßebicznosczź i wutrobow schnał. Wón je wschu czěmnosczź sacźěrił a s njebjeskim ßwětłom jich wutroby rosßwětlił. W ßwjatkownym wohenju je ßo jich ßłabosczź a bojosczź sniczyła a spaliła. Nětk ßo pschescźěhanjow wjazy njeboja. Nětk jich ßměch a hanjenje wjazy njestróži a njesamoli. Woni dźeja ßwój pucz we ßylnej wjeßełej wěrje. Woni wusnawajo Jesußa prěduja, na kotrymž jich duscha wißy. Sswjaty woheń lubosczże k tenu Kyjeje je do jich wutrobow padnył, a nětk i jich ßłowow rěczi a i jich woczow ßapa. „My ßo wschak teho njemóžemy wostajicź, so bychmy njerěczeli wo tym, schtož ßmy widźeli a ßłyscheli“. Nětk jako pośłi Božeje hnady do wschěch krajow czahnu a ßu ßwědkojo se ßłowom a skutkom, s czerpjenjom a wumrjeczom a njeboja ßo pched jastwom a mjeczom, niz pched lawami a wohenjom a kischižom!

O, ßwjaty ducho, pój wschak k nam! Ty budź też nascha móz! Sběhaj a pomhaj, też nam! Wokschew a troschtuj też naß! Schtož je pched 2000 lětami wutroby japoschtolow sbožonnych a sbóžnych cziniło, dźenßa hischcze njeßmjertnym duscham móz a ßylnosczź, rada a hnada wostanje. Druha pomoz njeje. O, ßwjaty ducho, pój wschak k nam! Hamjeń. D. w B.

Lutherowe ßłowa.

„Kóžda wożoba w mandźelstwje dyrbi ßwojeho nadawka hladacź. Muž dyrbi warbowacź, žona dyrbi pak nalutowacź. Tehodla móže czi žona muža wobohacźicź, niz pak muž žonu; pschetož nalutowany pjenjezk je lěpschi dyžli warbowany.“

„Njemóžu dowobaracź, so mi had do sahrody salěsy; tola nadeńdu-li jeho, saražu jeho a powěßnu jeho na płót; to móžu jomu na kóždy pad dowobaracź, so mi hněsda w sahrodźe njetwari. Runje tak tež njepoczinkam njemóžu dowobaracź, so tu njebychu byłe; tola so we mni knjeza a mozy maja a so ßo pschiwuknu a rosschěrja, to móžu dowobaracź."

„Hdźež kscheszćan w stysknoszći, mus y a srudobje, w strasche a njesbožu, tam njeje žaneho troschta ani žaneje pomozy, khiba so ßo modlitwy dźerži a ßo woła k Bohu wo pomoz."

Sswjatkowna modlitwa a próstwa Knjesoweho japoschtola.

Efes. 2, 15—19.

Hłóß (W. miß. H., czo 125): Mi je ßo ßmilnoszć poskiczika ꝛc.

Duch ßwjaty, s Boha wukhadźazy,
je wulał na wscho czěło ßo;
Deschcź wón je dusche wokschewjazy,
s nim sbožo je ßo dostało
wschěm do Krystußa wěrjazym
psches njeho wußwobodźenym.

Wón do wutroby płodźi wěru
nam se ßwědczenjom lubosnym;
naß k sbožnom' pokasuje měru,
hdyž poskicza troscht tyschniwym,
so Sbóžnik Boži Jesuß je,
kiž do njebjeß naß dowiedźe.

Tež luboszć wuliwa wón žiwu
do dusche s Božoh' bohatstwa,
hdyž wutrobu wschak mikoszćiwu
nam Jesußowu wotkrywa;
nam Sbóžnika wón pschekraßnja,
naß móznje s njeho wokschewja.

Duž japoschtoła Knjesoweho
je ßwjatkowna to modlitwa,
so wutroba ßo hori jeho
dźě s **dźakom,** so je dostała
ßo wěra nam po Jesußa
a luboszć s njeho płódniwa.

A s dobom **próstwa** sběha jeho
jom' s wutroby ßo k njebjeßam,
so pósłał Wótz by njebjeskeho
móz Troschtarja a wokschew nam,
kiž rosom dawa k pósnaczu
a sahorja nam wutrobu.

Wón Duch je, kotryž rosßwětluje
nam wocži myßle nascheje,
pucź k Sbóžnikej nam pokasuje
ßrjedź wscheje ßwěta czěmnoszće,
so pósnajemy bohatstwo,
kiž s Jesußom nam dawa ßo.

Wschak herbstwo ma sa ßwojich ßwjatych
Knjes skhowane najkraßnische;
tu w zusobje naß hischcźe jatych
w dom junu sbóžnych powjedźe
a kraßnoszć tam da wěčnu nam,
— haj, herbstwo nasche chze bycź ßam!

Winowatoszće, kotrež maja kscheszćanszy starschi a domjazy pschi woczehnjenju dźěczi.

(Pokraczowanje.)

„Pschi wschěch tych srudnych wobstejnoszćach nascheho czaßa", tak pschednoschowasche dr. Cordes, „pytaju pilnje sa tymi, kotsiž ßu na tym wina, ale jara mało je jich tych, kiž dopósnachu, so ßu na tym wschěm najbóle wina ßobu czi, kotsiž maja dźěczi woczahnycź, a to we wschěch worschtach luda. Pschetož hlaj, to wuměwitwo, so móžesch dźěczi woczahnycź je sabyte a shubjene. Haj hórje hischcźe, tež ta pschißluschnoszć, so maja czi, kiž ßu sa woczehnjenje dźěczi powołani tež woprawdźe nětk dźěczi woczahnycź, ßo wjazy njespósnawa a njepschipósnawa! Woczahnycź dyrbjecź dźěczi, kak wobczežne to tola! Masch tola lěpscheho czinicź hacź so ßo na dźěczi hněwasch! Steja sa tym, so bychu po móznoszći mało dźěczi měli, a tež tutym chzedźa potom hischcźe mało a njedoßahazeho posliczicź.

Dźěczi woczahnycź to je něschto sastarske sa jich jara wjele. Njech ßo tola dźěczi wuwija kaž chzedźa! Ženje niz młody schtomik pschiwjasowacź abo wurěsowacź. Ženje niz wolu tych malych podtłóczowacź, ně, jim wschu wolu wostajecź! Njech czitaju, schtož chzedźa, a byrnjesch to hewak někajke woskoczíwe powjedanczka byłe; njech ßłyscha, schtož jim dźiwadło pschedstaja, a byrnjesch to lute mandźelstwolamanje było; njech běhaju do kina tak husto hacź to chzedźa, byrnjesch to luty njerjad byk, kotryž jim jich myßle sahori a wonjerjedźi".

„Bě to psched lětami", tak superintendenta Cordes praji, „hdyž běch hischcźe młody duchowny. Tehdy rjekny młoda holza, kotruž běch runje konfirmirowal, k maczeri: „To njeje nicźo sa tebje!", jako bě macź na holzynym blidźe knihu namakała, kotraž wo wězach luboszće jednasche. Tehdy sapocza ßo to nowe waschnje, so woczehnjenje dźěczi do kuta injetachu. A tak je to dale schło psches jene zyłe człowiske žiwjenje. Jedyn zyły narod je dorostł, kotremuž je to, schtož wukubłanje mjenujesch, nimale zyłe njesnate. Dźenßa nětk žnějemy płody teho: dźiwje waschnje, kotrež skoro hórsche bycź njemóže.

Wo pschičinach teho so je ßo nam wscho tak rosnje roßypało, pißasche njedawno něchtón tole: „Pschipad to njeje, so ßo 18 lět po sapoczatku teho tak mjenowaneho „lětstotka dźěszća" (tak mjenuja husto 20. lětstotytk!), jako czi prěni wuczonuzy teho noweho czaßa wjeßela do naschich rynkow sastupichu, nascha móz ßo na dobo sleni. Je to to naturske wjeczenje jeneje wopak woczehnjeneje młodźiny na tych njemudrych „starych".

„K tenu pschidajmy", tak dr. Cordes dale rjekny, „skónczńje wobras s najnowscheho czaßa. „Vossische Zeitung" pische: „Njedźelu popołdnju wuhotowa ßwobodna sozialistiska młodźina a sozialistiska proletariska młodźina Wulko-Barlina demonstraziju w Richelsberge, hdźež knjeza hólzy žadachu, so by ßo hnydom dotalny stat powrócził a ßo kommunistiske sjednoczeństwo wutwarilo. W ßamßnym czaßu wuhotowa strona njewotwißnych sozialdemokratow w Neukölln demonstraziju sa ßwětowu schulu. Czah, na kotrymž ßo něhdźe 800 dźěczi wobdźěli, bu nawjedowany wot 8 lětneho hólza; njeßesche wulku tafłu s napißnom: „Precź s łzemi nabożiny!" Někotre holczki njeßechu klanki, někotre tafle, na kotrychž stejesche: „My žadamy ßebi ßwětnu schulu!" Na jenym městnje rěczeschtaj Adolf Hoffmann a Schneider-Neukölluski. Na kónzu wołachu dźěczi: „Precź s pschiwěru! ßława ßwětowej schuli!"

Schto prajimy my temu wschemu? Tak to dale njeńdźe! To wscho woła, so rosponinamy a so ßo wobroczimy, to wscho woła nam do ßwědomnja: „Kscheszćenjo, do boja!" Pschetož, schtó dyrbi sapoczecź s tym hdyž niz wy! Worajcźe wy, starschi, tola skónczńje hinajschu bróśdu! Dyrbi dha nasch lud sahinycź? Dyrbja dha naß nasche dźěczi a dźěcźidźěczi sakliwacź kaž tamny k ßmjerczi saßudźeny njekhmanik ßwoju maczeř sakła: „Maczе, ty ßy wina na mojej ßmjerczi; pschetož jako ja k prěnjemu rasej kradnjene rěpy se ßußodoweho pola domoj pschinjeßech, ßy ßo ty ßmjała a prajiła „Ssy mudry hólz!" a ja ßym dale krocził po

tutym puczu, kotryž jutse tak žałostneho kónza namaka. Poklecze tebi, macze!" Ta macž pak wuczekny, wołajo: „Běda mi!"

Po tym wschěm ßuměm tola wěscze prajicž a wusběhnycž, so macze wy wschitzy winowatoscze sa wocżehnjenje dżěczi. Haj, njech je to wocżehnjenje tak wobczeżne a czeżke a samolwjenja polne kaž chze; wono je jenož twoja pschißłuschnoscž, kotruž masch Boha dla. Je czi sastaranje dżěczi, njech ßu to twoje abo niz, dowěrjene, njeje to na tym doscž, so je s jědżu a s drastu sastarasch a do schule sczelesch, ně, ty dyrbisch je se wschej ßwědomliwoscżu wocżahnycž. Bóh budże ßebi junu sliczbowanje wo tym žadacž. Jesuß je ras to wótre ßłowo prajił: „Schtóž pak pohórschuje jeneho wot tych mólczkich", t. r. schtóž pschida, so bywa hubjeny a sły, „temu by lěpje było, so by młynski kamjeń na jeho schiju powjescheny a wón potepjeny był w morju, hdźež najhłubsche je." So pak dżěczo była hubjene a słe, sa to husto hižo doßaha, so njejßy niczo czinił, so by jo k dobremu wocżahnył. Njemóżemy tehodla do zyła ženje doscž ßwěrni bycž w pschißłuschnoscżi wocżehnjenja a wułubłanja. Tehodla proschu dżenßa wschitkich, kiž to nastupa, tak naležnje, kaž to samóżu: „Pschedobydźcze ßo zyle k temu pscheßwědczenju: ja njeßměm dżěczo ženje ßebi ßamemu pschewostajicž a wschěm móżnym pschipadnym sacżischczam, ale dyrbju ßo najßwěrnischo staracž, so by wułhowane było psched wschitkim łym a so by wocżehnjene było k wschemu dobremu. Duž njech ma to kónza s tym, so wschemu dacž hicž kaž to dże, jenož so njeby hary měł! Dże to wo pschewjele: sa moje dżěczo, sa mój lud a tež sa mnje; pschetož, ja ßym tón prěni, kotryž je samolwity sa to mi dowěrjene dżěczo!"

Ale so je to moja pschißłuschnoscž, so dżěczo wocżahnu, je hakle jenož to prěnje. K temu ßo hnydom pschisamknje to wułke czeżke praschenje: „Kak dopjelnju winowatoscž wocżehnjenja?"

(Pokracżowanje.)

Zyrkej a stat.

W ßejmach jednaja pschezo hischcze a pschezo saßo wo sakonjach, zyrkej a to schtož jeje, nastupazych. Tak bu we wubjerku jakskeho ßejma pschijaty nacżisk sa sakoń, kotryž postaji, so wjazy schulska a zyrkwinska ßłużba njeßmětej jednocżenej bycž. S tym je prajene, so tehdy, hdyž ßo městno jeneho zyrkwinskeho wuczerja wobßadżi, s tym tež njeje to hacž dotal s tutym městnom swjasane kantorowe městno wobßadżene. Hyž wuswoleny wuczeř njeswoli do teho, so zyrkwinsku ßłużbu ßam wot ßo na ßo wosmje, dyrbi ßo woßada sa druheho kantora staracž. Schto sakoń nadróbnischeho wo tym postaja njeje hischcze snate, njeje tež hischcze w ßejmje ßamym pobył ale jenož hakle we wubjerku. Duž ßo tež dróbnischeho wo tym prajicž njehodźi. Jeli so tutón sakoń móz dostanje, pschiśudża s nim rosßadżowanja wułkeje ważnoscze, woßebje tež te zyrkwineje schule, woßebje praschenje bydlenja sa kantora. W někotrych woßadach ßo hižo wo tutych praschenjach jedna; pschi tym ßo pokaże, kak woskocżiwe a njelube ßu. Zyrkwina woßada směje s wjetscha to prawo na wobydlenje nětczischeho zyrkwineho wuczerja a kantora w zyrkwinej schuli a niz jeno to, jeli so je schula zyrkwina schula, natwarjena na tak mjenowane zyrkwine lehnstwo, ßłuscha schula tutemu zyrkwinemu lehnstwu (Kirchschullehn), kotrehož sarjadowań je zyrkwine pschedstejiczěrstwo; schulska gmejna nima tu potajkim prawa na wobßedżenstwo schule. Hižo s tuteho pokaska spóznajesch, kelko a kak ważnych praschenjow s jeneho tajkeho sakonja wuskocżicž móżeja. — Jene podobne praschenje, wo kotrynž ßo tež w ßejmach nětkle huscżischo jedna, je to pohrebnischczowe praschenje, kotrež na ważnoscżi pschiběra pschez wustupy zyrkwje. Radikalne strony ßebi tu žadaja sběhnjenje wschěch dotalnych prawow zyrkwje, haj, so bychu ßo pohrjebnischcza do zyła wußwojiłe. — So Saksa we wschěch tajkich praschenjach ßobu na prěnim městnje steji, njeje pschi nětczischim sestajenju wyschnoscze žadyn dźiw. Dźiw jenož je, so ßo czi, kotsiž ßu w tajkich praschenjach hinajscheho měnjenja a ßwoje dotalne prawa wohrożene widźa, bóle a doramischo njewobaraju s protestom a s podobnym wustupjenjom. Pobrachuje tu pschezo hischcze kruteje organisazije, kruteho sarjadowanja. Hdyž we „Volkskirchlicher Laienbund" jene tajke shromadne sarjadowanje mamy, je tak, so tuto hischcze wschudźom doscž luboscze a pschiwjetka namakało njeje. Njech ßwjatkowny duch Boži w naschich woßadach sbudźi wjazy protestowazeho, rosßudneho, wěsteho a w ßwojej wěrje wjeßełeho ducha! Rěkamy tola protestantojo So bychmy jo to tež był w poknym smysłe tuteho ßłowa.

Liczby.

Njeskutk, njeprawda, słóscž pschibywa. Njeby-li to hischcze wjedźał, pohladaj do sapiskow ßudnistwow. Sakske justizne ministerstwo wosjewja se ßwojich sapiskow, so bu 1915 pola hamtskich ßudnistwow 39 483 khostanskich wězow liczene, 1920 pak 101 082, pola krajnych ßudnistwow w lěcze 1915 7140, w lěcze 1920 pak 13 623. Wobkorženjow bě jich 1915 na 34 538, w lěcze 1920 pak 120 605; mandźelstwow bu jich 1915 dźělenych 1932, w lěcze 1920 pak 6525.

S bliska a s daloka.

Czaß mjes Božim stpiczom a ßwjatkami bě napjelnjeny pschede wschěm s dwěmaj praschenjomaj politiki. Schto budże k 12. meji, ke kotrejž ßebi ententa žada wotmolwjenje na ultimatum 6. meje? to bě to jene khutne praschenje a to druhe: Schto budże to tam w Hornjej Schlesyskej, hdźež je pschez namózny nadpad pólskich czrjódow krawne wojowanje nastało? A tajke buża to lětßa ßwjatki? s tym wobsamknu drje tak někotrychkuliž tuto wobmyßłowanje. Hdyž tute rynczki czitasch, hižo někajkeho wotmolwjenja masch, njech tež niz hischcze poßlednjeho! Bóh daj, so njeby wono wo nowym krejroskiwanju rěczało a wo nowej wójnje, kotruž někotsi s teho, schtož tam k ranju ßo stała, wěscheza! My njejßmy tola tak jara daloko wot Hornjeje Schlesyskeje ani tež wot pólskich a czěskich mjesow! A schto wscho pschinjeße 12. meja a to wotmolwjenje abo njewotmolwjenje němskeje wyschnoscze, to tež hischcze ßwjatki njewidźischi. Tež tu ßo pod wałami tych papjerjanych notow, wuczinjenjow, dopißow dymi wójnski woheń. Móżno, so bywa hischcze dołho podusceny, wupraßnycž tola budże — khiba so człowjekojo a ludy ßo mjes tym wobnowja zyle — schtož pak njeje ani nasdała k wěrje podobne. Kak to pschi tajkim ßwjatki ßwjeczischi? S prósstwu a s dobroproschenjom, so by ßwjatkowny duch sacżahnył do wutrobow, domow, do zyłeho luda; pschede wschěm, so by jenotliwy lud ßo nakasacž dał, w ßebi pschihotowacž dom a bydlenje tutemu duchej ßwjatkownemu!

W **Budyschinje** skhadżuje ßo ßrjedu, 18. meje, popołdnju we 3 hodźinach ßerbska prědarska konferenza w Sserbskim Domje.

Listowanje: **M. w B.** sa ßwjatu trojizu. — **W. w N.** sa 1. po ßwj. tr.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacž w Noßacżizach.
Czischcž a nakład: Ssmolerjez knihicżischczěrnja, sap. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 21.
22. meje.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczi schczerni w Budyschinje a placzi schtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

Sswjedźeń ßwjateje Trojizy.

Jana 3, 1—15.

Njewěm, luby pschecźelo, hacž ßy hdy žanu knihu czitał, w kotrejž ßo wo woprawdźitym kschescźanstwje rěczesche, wo tym potajkim, schto woprawdźiteho kschescźana czini. Ssym tajku knihu tu a tam w domach woßady nadeschoł. Hacž ßu ludźo ju pschecźitali, pschedźěłali, po njej ßo słožowali. Njewěm tež, hacž ßu ßebi ſ zyła mnosy jaßnu wotmolwu na to pytali: Schto je to hłowne a wažne w kschescźanstwje? Měnjenje tak jara daloko njeleži, so je tych khětro mało, kotsiž ßu ßo ſ tymle praschenjom hłubje sabjerali. Hewak njebychmy telko njekschescźijanskeho waschnja měcź móhli wschudźom. A wobkedźbujesch-li ludźi na drohach, pschi jich dźěle, w jich domach, wosmjesch-li jich sjawne žiwjenje, kak ßo tam sadźerža, kak mjes ßobu wobkhadźuja, dha dyrbisch na to praschenje pschińcź: Ssu to ſ zyła kschescźenjo abo niz něschto zyle druhe? A saßo tam stejimoj, ty a ja, kotrajž chzemoj tola kschescźijanaj bycź, kaž ßo ßłuscha, ně, kaž nasch Knjes ßebi žada a kaž je ßebi saßłužił.

Poßłuchaj, schto je Jesuß Nikodemußej prajił: „Wy dyrbicźe ßo ſ noweho narodźicź!“ T je jaßna rěcź, a tu wot stareho cźłowjeka a žiwjenja niczo sbytkne njewostanje. Schtož ßmy hacž dotal byli, ßamo wschě poczinki a wscha khwalba, wscho niczo wjazy njepłaczi. A tola njejßmy my wjazy a dale hacž Nikodemus běsche? Njeje nad nami klinczało: Bóh je naß ſ nowa porodźił? Njejßmy my wukli a woßebje shonili wo kupjeli noweho narodźenja a wobnowjenja ßwj. Ducha? Njeje Jesuß na nami dźěłał a Bóh Knjes naß stworił ßam na ßo a k ßebi? S noweho ßo narodźicź rěka po prawym ſ wyßoka, ſ njebjes, ſ Boha ßo narodźicź. A Luther praji: Kschescźijenjo ßu ludźo, kotsiž njejßu ženje hotowi, ale stanje ßo hotuja. Tak wostanje pschi tym: **Wy dyrbicźe ßo ſ noweho narodźicź.** Pohladajmy 1. komu tole žadanje placzi a 2. kak ßo wono dopjelnja.

S nowa ßo narodźicź, potajkim hinaschi, lěpschi, sdobnischi měł ßo, to budźe kóždy pschidacź, tón sczinicź, kiž hacž dotal jo njebě, tón cźłowjek, kiž w ßwojich hrěchach, sjawnych a snatych tu na semi khodźesche. Na mjeno kschescźana tón žaneho prawa nima, Khrystuß je sa njeho zyle podarmo na semi pobył, podarmo žiwy był, wumrjeł a stanył a podarmo jeho napominał: Schtóž ßo wscheho njewostaji, tón njemóže mój wuczonnik bycź. Duž tež niz tón, kotrehož žiwjenje by było swonknje pyschne, ale snutskach shnile Ale hacž je Nikodemus tajki był? Měnimy, so niz. Wón běsche wyschschi židow, běsche farisejski. A runjež je nam snate doscź, so je Jesuß wjazy hacž jene krute ßłowo na nich rěczał, cźestne žiwjenje, po swonknym ſ najmjeńscha, ßu woni tola wjedli. Runje Nikodemus bě w tym nastupanju khwalby hódny a cźescźe dostojny. Wón běsche skradźu wěscźe Jesußej pschikhileny, wón snajesche jeho ßłowa, wón běsche jeho wobkedźbował, jako wón ſ templa pschekupzow wuczěri, a kaž cźisty Boži dom, tak ßebi tež cźistu wutrobu žadasche. To bě ßo Nikodemußej wscho jara lubiło. S tajkim mužom psches jene bycź a jeho žadanja dopjelnicź to dyrbi wjeßele bycź. Tak pschińdźe wón k njemu w nozy, ßo bojo drje pched ludźimi ßwojeho stawa a rjada, ale wón pschińdźe, wón njemóžesche hinak. Wón ßamo posdźischo ßebi swěri, ßłowczko sa tuteho Jesußa sapołožicź, a skónczńje wón sjawnje sa njeho wustupi; jako jeho khowachu, pschinjeße wón maru a aloe směschanu, na sto puntow (scź. ßwj. Jana 19, 39). To móžesche po tajkim jenož jedyn,

kiž Jesuša lubowasche, a to niz jenož wot někotrych hodźinkow ßem. A lubowacź saßo Jesuša nichtó njemóže, kiž chze w ßwojim starym hrěschnym žiwjenju tężazy wostacź. „Ty ßy sa wučerja wot Boha pschischoł“, Nikodemus s blyschczatym wóczkom Jesußej rjekuje. Ale schto tón na dobo jemu praji? „Jeli so ßo schtó s noweho njenarodźi, njemóže wón Boże kralestwo wohladacź“, a saßo: „Schtož je ßo wot cźěła narodźiło, to je cźěło“. Hacź njeje Nikodemus pschi tychle ßłowach sapočał frudnje hladacź, ßebi prajizy: Wjazy tón wot tebje tak cześczeny a lubowany cźi prajicź njewě? Ty stary, nashonity, w pißmje a jeho žadanjach wobhonjeny, ty sa sboże ßwojeje dusche ßo starazy cźłowjecźe dyrbisch saßo s woprědka sapočecź, haj hórje hischcźe, niz ßam sapočecź, ale wot Boha ßebi dacź nowy sapočatk wobradźicź kaž dźěczo, kiž ßo narodźi, hewak cźi wscho niczo njepomha, a ty pschi wschej sdobnoscźi ßwojeho smyßlenja a žiwjenja njejßy staw Božeho kralestwa? Bjes dwěla, Jesuß wot Nikodemußa wjele žadasche. Wón jo tež wot naß žada. Tež wot naß, kiž ßmy na njeho kschczeni. Njedyrbimy ßebi myßlicź, so tónle wažny skutk doßaha. Zion dale dźi; njedyrbimy ßebi myßlicź, so to doßaha, so to a tamne wo Bosy a lubym Sbóžniku wěmy, tu a tamnu pschikasnju snajemy a po njej cźinimy, so ßmy dobrocźiwi, měrni, sprawni a wěrni a kajkežkuli počźinki hewak ßu. Schtož je ßo wot cźěła narodźiło, to je cźěło; wo pak dyrbicźe ßo s nowcho, s wyßoka, narodźicź abo schtož je to ßamßne, Knjesowy japoschtoł praji: Je-li schtó w Khrystußu, tón je nowe stworjeny.

Kak ßo tole žadanje dopjelnja? Nikodemus ßo Jesuša prascha: „Kak móže ßo cźłowjek narodźicź, hdyž je stary?“ Wón to njemóže sapschijecź, a niz jenož wón, žadyn cźěłny cźłowjek to njemóže. Hlej, cźehodla je telko s noweho njenarodźenych na jeni; hlej, kak husto ßmój ty a ja mjes tutymi! Jesuß rjekuje: „Wětr duje, hdźež chze, a jeho schumjenje ßłyschisch, ale njewěsch s wotkel wón pschikhadźa a hdźe wón dźe. Tak je kóždy, kiž je ßo s ducha narodźił“. Woprawdźe, schtó chze wětra kolebku namakacź a wětra row? Schtó chze jón popadnycź a jemu sakasacź ducź? Jedyn jenož, kiž lóft a wětry wodźi. Ssnano howrjesche w ßamym nóznym wokomiku wětr a storkasche do doma, w kotrymž ßo wo najsmutsknischich wězach sabawjejo tutej dwaj ßedźeschtaj, a ßnano Jesuß Nikodemußej nadrobnischo wo tym rěczesche, schto wětr wscho dokonja: Žokmy na morju wón sbudźuje a lódźe ponurjuje, schtomy a domy na kraju wón spowasa, ale tam saßo duje wón mile, klepa do wóknow, sa kotrymž khori, ßłabi a sprózni ležo sdychuja. Woni jón pytnu a ßrěbaja do ßo nowu nadźiju a móz. Ssymjeschka w jeni leža, sputane hischcźe, ale hdyž nalětny wětr duje, dha žane puta wjazy njedźerža, žiwjenje chze a dyrbi won. A kak hakle Boži ßwjaty wětr, jeho žiwy a tehodla žiwjenjeplodźazy wodych? Jako Nikodemus hischcźe na howrjazy wětr wonkach poßłucha, dótka ßo tamny hižo jeho wutroby, a prjedy hacź ßo wón dohlada, je wón tón, kotrehož chzyche Jesuß jeho měcź, s nowcho narodźeny. A nětko ty a ja! Wosmjesch w tym wokomiku ßwoje lube njedźelske kopjenko a cźitasch tu lubu stawisnu wo Jesußu a Nikodemüßü a pschejesch ßebi ßamßne shonjenje kaž Nikodemus tam, a ßy-li ßwoju nutrnoscź wučźital, potom ßebi khěrlusch sanjeßesch, moje dla ßwjatkowny: O, ßwjaty ducho, pój wschak k nam; hacź njebudźesch jo tež shonicź: s nowa narodźeny? Ssam njejßy dale niczo cźinił hacź cźital a spěwał a nutrny był, wscho druhe je cźinił Bóh Knjes ßam a jeho ßwjaty wětr, jeho ßwjaty Duch. Abo ßy w nozy k Jesußej pschischoł, wjele ßy na wutrobje měł, ßnano duschu lubeho cźłowjeka abo jeho žiwjenje, kaž ßamej wot ßo ßo hubje wotewrischtej, ty ßo modlesche. A hlej, ty bu měrnischi, troschnischi a twój luby tehorunja. S noweho narodźeny, to bě wuspěch teho. S jenym ßłowom: kaž husto ßy nutrnje se ßwojim Knjesom a Bohom hromadu był, ßy žohnowanje wót njeho ßobu brał, ßy wjeßelscho do ßwojeho dźěła schoł, swólnischo ßwój kschižik njeßł, wutrobnischo tych ßwojich lubował. Duž cźi pschezo to jene pscheju a radźu: Pschińcź k Jesußej a psches njeho k Bohu, ale niz jenož w nozy, ně tež wo dnjo, njetrjebasch ßo nikoho bojecź, a dopjelnjene budźe: Wy dyrbicźe, wy budźecźe ßo s noweho narodźicź. Hamjeń. M. w B.

Khwal teho Knjesa, schtož wodych ma, Trojeniczkeho!

Hłóß: Ssy dha, o Jesu, mi zyle to wobliczo słhował —

Khwal teho Knjesa, kiž wschitkich naß s dala je widźił,
Jeho niz dostojni — njej' wón wschak tola naß hidźił.
W kichczenizy cźe,
S noweho narodźene
Dźěczo, Wótz k ßwojim je licził.

Khwal teho Knjesa, kiž njebjo, ßwět, wschitko je stworił!
Dźěczo ßłabe, khore je noßył, hladał a hojił.
Luboscź Bóh je!
Sastarał, žohnował cźe
Sběhał, sa ruku cźe wodźił.

Khwal teho Knjesa — sły cźłowjek we nusy je w hrosy
Měrni, wjeßeli ßu wěrjazy stajnje we Bosy.
Dokonjane
Bycźe Wschomózneho je!
Schkit Boži maja tu mnosy.

Khwal teho Knjesa, kiž wschědnje pschez' saßo ßo s nowa
Na tebi ßmili, cźe kschewi se ßwojeho ßłowa.
Móz Boža je,
Ta wodźi, poßylnja cźe,
So s cźěłom duscha je strowa.

Khwal teho Knjesa, kiž husto cźe k ßebi je wołał,
Pod ßwoje kschidła cźe w nusach w wschěch strachach je słhował!
Njesapomń to
Wschědnje Jom' dźakowacź ßo!
Bóh wschitkich nusach je pomhał.

Khwal teho Knjesa, Bóh pomha nam ßłabym tak rady,
Pokutnym hrěschnikam woda wschě winy a pady.
S nami chze bycź
W njewjedrach, w strachach naß krycź
Wschitke dny s luteje hnady!

Khwal teho Knjesa, ßłysch! Wulke ßu Knjesowe pucźe!
Boži hłóß woła wschěch hrěschnikow k pokucźe krucźe!
Hischcźe je cźaß
Wróczicź tom' Knjesej ßo saß'
Prjedy hacź pscheposdźe budźe —

Khwal teho Knjesa! W joh' ßłowje masch dobreje rady!
— Boloscź, stysk, njeměr cźi nacźinja hrěchi a pady —
Widźał je wscho! —
Sswjaty a prawy nasch Bóh
Wostacź nam budźe Wótz hnady!

Khwal teho Knjesa, wón wumóz naß budźe wot słeho,
Sstabi, tak khudźi — kak trjebamy stajnje wschak Jeho.
Njedwěluj ty,
Sbóžny we Khrystußu ßy!
Njeboj ßo, khroble wěř jeno!

Khwal teho Knjesa, budź ßwjeczene Knjesowe mjeno!
Bóh je nasch stworiczel, sdźerżeř a dobroczel jeno,
Bóh je nasch Knjes!
Wěczna Joh' móz je a czesez!
Wysche wscho bojmy ßo Jeho!

Khwal teho Knjesa, schtoż wodych ma — Trojeniczkeho!
We wschitkich nusach tu dźerżmy ßo wobstajnje Jeho.
Bóh je ta móz!
Sahubicź samóże nóz —
Twarmy we wěrje na njeho! J. W.

Myßliczki po ßwjatkach.

Na wßy pod lipu ßedźachmoj, ßußodźicź Michał a ja. Sswjatok bě, wjeczor rjany, tak rjany, każ ßwjatkowne wjeczory běchu, kotrež běchmy runje dożiwicź a doßwjeczicź ßměli. Bjes dźiwa duż, so bórsy też wo poßlednich ßwjatkach rěczachmoj, kak je ßwjeczachmy a doßwjeczachmy, kajke běchu a — kajzy běchmy my, kiż je ßwjeczachmy. Lipa selena wysche naju je pschi tym wschelake myßliczki ßłyschała, wscho pak myßliczki, wukhadźaze s wutrobow, kotrejż pytatej najlěpsche ßwoje niz jeno ale też najlěpsche bliżscheho, haj ßwojeho zyleho luda.

Něschto s teho wscheho, schtoż lipa je ßłyschała, budź też tu w tutym kopjenku wupowjedane. Ssnadź myßliczki myßliczki wubudźa a rosponminanje srosymjenje, dorosymjenje pschinjeße — a s tym polěpschenja.

Sswjatki jaßo běchu, haj a to rjane, kraßne ßłónczne ßwjatki, każ je tu dolho wjazy měli njejßmy. Kak płódne a młódne bě to wscho w sahrodach każ na polach a na łukach a runje tak w lěßach. Mejski deschcź, płódny a miły, bě wscho rjenje wokrjepił k ßwjatym dnjam, a ßwjate dny lute ßłónczko. Sswjatki to běchu, haj a to rjane! Njeprajisch to też tak!?

Praju tak — ale pschistaju, tak sanróczene njebjo wysche nascheho wótzneho kraja lědy hdy prjedy bě każ tute ßwjatki; njewjedrojte nróczele, wot ranja, tam hdźež Pólska leži, a wot wjeczora, tam, hdźež Franzowsku wěsch, pschikhadźaze běchu runje mjes Božim stpiczom a ßwjatkami wysche nascheho wótzneho kraja njebjo zyle sacźmite. Haj, to běchu njewjedrojte ßwjatki, tola runje ßwjatkowniczku pschetorhnychu ßo nróczele a pokasachu wóczkej módre njebjo, njech też niz wjele dha tola mały bleczk! Czěnme to ßwjatki a tola niz bjes wscheho ßwětka, měnju, schtoż ßo nam s Jendźelskeje powě. Abo měnisch, so je to hinak.

Ně, ně, mamoj wobaj prawje! Rjane to běchu ßwjatki a kraßne a tola saßo też njewjedrojte a czěmne. Ale to njeje hischcze wscho! Tute ßwjatki mějachu, runje dokelž tajke běchu, hischcze wjazy w ßebi a na ßebi. To wichorjate schumjenje brónjow, kotrež pisches nasch kraj czehnjesche ßwjatki, chzysche bycź to, schtoż tam to schumjenje wichora, kotrež ßo tam w Jerusalemje sběhny. W nim dybrjachmy swonknje spósnacź, so tón Duch ßwjatkowny tu je a so chze sacźahnycź do wutrobow, do zyłeho luda. Srosymisch?

Haj, haj, srosymju. Tola rosßudźaze a ważne je, so to nasch lud srosymi. Je wón to nětkle ßwjatki?

Haj, je wón to? To Bóh luby Knjes ßam wě! Ale niz jeno to! Je to kóżdy jenotliwy tu mjes nami, haj kóżdy s nascheje wjeski hižo srosymił, schto to wscho rěka a schto ßwjatki bycź chzychu a bycź chzedźa?

To njeje hacź dotal tak było w lěpschich a dobrych czaßach, to w tutym tajkim czaßu też tak byłe njeje!

Wěsch pak, schto to rěka! Tón jedyn skorži na to a tamne, teho a tamneho dla — woprawdźe pak, dokelž ßwjatki do ßwojeje wutroby njepschija teho Ducha, s kotrymž Bohu Knjesej wscho wuskorżicź mohł, jemu ßwoju wutrobu wußypajo s pomozu tuteho modleřskeho Ducha. Tón druhi — to móże pschezo też runje tak jena druha bycź, jena kscheszanka niz pschezo jedyn kscheszan — nórkoze a ßwari s njespokojnej wutrobu. Haj, czehodla to? Wón njebě ßwjatki dorosymił, so tón Duch, kiż pschińdźe, je też duch dowěry, teje dowěry, kotraż ßo poda do Božeje wole, a s dobom tón duch teje mudroszcze, kotraż wě: schtoż czini Bóh, wscho dobre je. — A każ tutej dwaj ßwjatki skomdźischtaj ßwjatki, tak też tón tsecźi, kotryż pschi wschěch tych powjeszcźach, kotrež nam nowiny pschinoschuja, hłowu shubi a nadźiju ßobu a tón schtwórty też, kiż sa druhimi rěczi a druhich wobskorżuje, a jedyn pjaty runje tak a jedyn schesty — haj, kak daloko měł to liczicź!? A kelko by jich to potom wysche wostało.

Haj, haj, prawo masch, bohużel, prawo masch. Praj, to budźa tola na wschěm poßledku s tych prjedy tak wusběhnjenych ßwjatkow hischcze srudne ßwjatki!?

Sswjatki ßame niz, wone wostanu, schtoż ßu, ale srudni budźa czi, kiż ßwjatki ßwjeczo ßwjatki njeßwjeczachu. A mjes tutymi srudnymi budźe ßobu nasch lud.

Srudny bycź dyrbjecź, je hižo srudne doszcź, srudny bycź chzycź a srudnischi bywacź, schto to potom je!? — —

Winowatoszcze, kotrež maja kscheszcźanszy starschi a domjazy pschi woczehnjenju dźěczi.

(Pokracżowanje.)

„Prajach hižo", tak rosestajowasche pschednwschowazy superintendenta Coddes, „so je to wumjelstwo, dźěczi woczahnycź, a tuto je nasch dźenßnischi narod s wjescha sapomnił, shubił. Lědy wěrisch, kak mało jich jara wjele doroszcźenych srosymi wo najjednorischich saßadach woczehnjenja a wukublanja, kak njelepe smylki ßamo czi czinja, kotsiž chzedźa to najlěpsche. Je to wěscze hłuboko srudźaze; ßamo jene hewak skandalne łopjeno to wobkrucźi, pischo: „Schtoż naschej młodźinje dźenßa tak jara pobrachuje, to ßu wěrni woczehnjerjo polni dobrych poczinkow. Wjele starschich je njekhmanych, so bychu dźěczi woczahnyli k dobrym człowjekam polnych dobrych poczinkow, tehodla — dokelž dyrbja ßami najprjedy woczehnjeni bycź. By móżno było, so woczehnjenje dźěczi poradźa — bychu-li starschi woczehnjeni byli". Tehodla dyrbjeli ßo wschudźom roswuczowanja sa woczehnjenje wotměwacź, a czi, kotsiž maja ßo sa dźěczi staracź, dyrbjeli ßo napominacź, so bychu ßo na tajkich roswuczowanjach wobdźělili. S namjeńscha dyrbjeli czi, kiż rady potrjebaju, ßo wo radu praschecź dobrych woczehnjerjow, njedyrbjeli niczo sa sło wsacź ale dźakowni bycź sa kóżdy pokas na wopaczności. Je jich też dobrych spißow a knihow wo woczehnjenju; tute ßu njech tu s tym wschěm pruczene. Kóżdy kscheszcźanski knihikupz je wobstara. (Tu njech je pschispomnjene, so Ssmolerjez knihikupstwo wschě trěbne a požadne knihi wobstara, njech ßu to ßerbske, němske abo hewak druhe! Red.) (Pokracżowanje.)

Naléczo.

Na ławzy pschi durjach ßedźitej dźěd a wowka. Nalětne ßłónzo wohrjewa jeju pěknje. Dokoło wokoło njeju stawa wschitko se symskeho rowa: Wischeń kczěje; bós ßo seleni a pupki jeho kiczow ßo pukaja; wonkach w sahrodźe je lute roszczenje, wonjenje.

„Macźe!“ dźěd rjeknje, „macźe, to je rjane naléczo, kiž nam Bóh luby Knjes saßo wobradźa!“

„Haj, nanko!“ wotmolwi wowka, „a mój dwejo starej chźemoj jemu cźim dźakowniſchaj bycź, ſo namaj hiſchcźe ras ſe ſtrowymaj wóczkomaj hladacź dawa do jeho nalětneje kraßnoſcźe!“

Dźěd nyga ſ hłowu a rjeknje: „Haj, macźe, to chźemoj zyle wěſcźe ſ hłubokeje wutroby won cźinicź. A niz jeno naju dla, ně tež tych młodych dla, kotſiž drje ßu hotowi, kóždy cźaß bracź a ßo wjeßelicź, tak porědko pak hotowi dźaka dacź ſ wjeßelej wutrobu!“

„Niz porědko, nano, niz porědko!“ wowka khwatniwa wotmolwi; „do zyła ßo wjazy Bohu Knjeſej njedźakuja, cźile, kiž měnja, ſo je ſenja a ſchtož je na ſemi wſcho ßamo wot ßo. Ssamo wot ßo roſcźe ſchtom, kźěje kwětka. Nano, to mój roſomczk njedoßaha!“

„Woſtaj, macźe“, bě nanowa wotmolwa, „twój a mój roſomczk to tež njetrjebatej doßahacź; to doßaha hižo maluſchk Božeje wſchehomózneje ruki a woni ßu boloſtnje powuczeni, hdyž Bóh Knjes to chze, abo woni ßu ſbicźi a pokhoſtani, hdyž ßo to tomu Knjeſej tak lěpje ſpodoba!“

„Derje jenož ſa naju, ſo tu naſchi tajzy njejßu!“

„Haj, macźe, tež tajzy tu hiſchcźe ßu, kaž to nimale wſchitzy běchu, jako mój ſtejachmoj w naléczu ßwojeho žiwjenja!“

„Bóh daj!“ wowka ſdychny, „ſo by pſches tu ſtaru wěru naß ſtarych a tych, kiž ſaſtarſkich mjenuja, bórſy ſa naſch lud naléczo noweje wěry pſchiſchło, ſo ludźo ſaßo Bohu ßłuža, kemſchikhodźa, modlitwy ſpěwaju a ßwjate wotkaſanje wužiwaja“.

„Haj, to Bóh daj!“ dźěd pſchihłoßuje. „A Bóh to tež wěſcźe da! Hlaj, mój ßmój kaž tute ſchkomy naſynu; wone po Božej woli po tej ſymje nětko połne kźejazeho žiwjenja ſteja. Tak móže Bóh Knjes po tutej wulkej ſymje wěry pſchinjeſcź kraßne naléczo“.

„To chzyk Bóh luby Knjes dacź, nanko!“ pſchida wowka. „Haj, ja myßlu, wón to wěſcźe da, hdyž někak tu kuſk wěry a bojoſcźe tu je. A nanko, namaj, kiž my tu kaž ſymna naſyma mjes lubym cźopłym naléczom ſchtomow a kwětkow, namaj ſpožcź Bóh hnadnje po ßmjertnej ſymje ſbóžne naléczo a horjeſtacźe w jeho paradiſu!“

Dźěd tłóczi wowzy ruku a nyga ſ hłowu. — —

Wulke žohnowanje małych ßłužbow luboſcźe.

Stary knjes w Stuttgarcźe powjedaſche ßlědowazy podawk: Pſched lětami wopytach ras njedźelu popołdniſchu Božu ßłužbu w Janowej zyrkwi a běch lědy ßo do próſdneje ławki ßydnył, jako 2 małej holczźy, ßnano 6 a 8 lět ſtarej, pódla mje ßydnjeſchtej. Běſchtej luboſnej dźěſcźi, kiž běſchtej, kaž jeju jara płatana ale cźiſta draſta pokaſowaſche, ſ jara khudych wobſtejnoſcźow. Ssußodſtwo tuteju dźěſcźi njeběſche mi ſ woprědka, teho ßo wuſnam, jara lube, dokelž ſe ſhonjenja wjedźach, kak cźežźy małym dźěczom padnje, ßo w zyrkwi ſměrom ſadźerźecź. Ja běch ßo pak molił. Małej holczźy běſchtej hižo do ſapočźatka Božeje ßłužby jara pěknej a hladaſchtej ſ wulkimaj nutrnymaj wočźomaj połnej wočźakowanja na klětku. Potom ßo prědowanje ſapocźa; zyle cźiſche dźěſcźi na nio poßłuchaſchtej a niz jónkróczź ßo njehibnyſchtej. Jako piſchczźele ſchtuczźku k doſpěwanju ſapiſkachu, ßo bojach, ſo ſměje tuta mje pſcheßłapjaza nutrnoſcź nětko ßwój kónz. Tehodla podach mjeńſchej holzy moje ſpěwaſke a pokaſach jej wobraſk ſ dobrym paſtyrjom. Wona khwilku mjelczo jón ßebi wobhladawſchi knihi ſ pſchecźelniwym pohladnjenjom mi wróczi a ſaßo ſ khutnej kedźbliwej nutrnoſcźu ſměrom ßedźeſche. Ja běch wſchón ſalubowany do tuteju holczźkow a njemóžach ßo ſdźerźecź, pſchi wuſtupje ſ Božeho domu kóždej małу ßlěborny pjenjes do ruki tłóczicź. Se ſpodźiwanjom mi do woczźow hladaſchtej a mi k dźakej, bjes teho ſo byſchtej ßłowczźka prajikoj, ruczźku daſchtej.

Bórſy po tym, hdyž běch na małу podawk hižo ſabył, doſtach kſcheſcźanſke njedźelſke łopjeno do ruki a moje wóczźko padźe na trótki naſtawk, kiž mějeſche ſpodźiwne napißmo: „Móžeſch w Božim domje khlěb namakacź?“ W tutym naſtawku ßo ßlědowaze powjedanczźko powjedaſche:

Njedźelu rano jeneho poßlednich tydźenjow knježeſche w jenej tudomnej dźěłaczźerſkej ßwójbje wulke hubjeńſtwo. Jenož někotre łapki cźorneho khoſeja a někotre ßrjódki khlěba hiſchcźe mějachu, kotrež chzyſche macź mjes ßwojej dźěſcźi rosdźěłicź. Tej pak ſ wulkej wěſtoſcźu prajeſchtej, ſo niczo njebjerjetej, doniž njeby macź ßo najědła. Jako dyrbjeſche tež pſchipołdnju blido njekryte woſtacź, pocźa ßo w dźěſcźomaj hłód hibacź. Maczeri chzyſche ßo wutroba roſtorhacź. Dha dźeſche mjeńſcha holczźka — ſchěſcź lětne dźěczo — k ßwojej něſchto ſtarſchej ßotrje: „Ty, mój chzemy do zyrkwje. Tam dawa nam ßnano luby Bóh kuſk khlěba.“ Starſcha holczźka wotmolwi: „Cźehodla dyrbi Bóh nam runjewon w zyrkwi khlěb dacź?“ Na to ta mjeńſcha: „Njewěſch ty, ſo je Knjes Jeſus raß 5000 ludźom prědował a jich potom naßyczźił. Wjetſcha ßotra na to niczo wjazy njemóžeſche wotmolwicź a dźěſcźi hromadźe to rjaneje, na połkupje małeho jěſora ležazej zyrkwje ßwjateho Jana dźěſchtej. Tam ßo k pſchecźelniwemu ſtaremu knjeſej ßynjeſchtaj, kiž jimaj wobraſk w ßwojich ſpěwaſkach pokaſa a wyſche teho kóždej hiſchcźe ßlěborny pjenjes dari. Ow, kak małej holczźy k pjekarjej ſkocźiſchtej a wulku pokrutu khlěba kupiſchtej a ju ſ wulkej wjeßełoſcźu maczeri horje donjeßeſchtej. S pjenjeſami, kiž běchu hiſchcźe wyſche, móžeſche ßo hiſchcźe něſchto k wjecźeri kupicź a tak běſche najwjetſchej nuſy wotpomhane.

Jako běſche ſtary Stuttgartſki knjes tute powjedanczźko wuczźitał, ruzy ſtyknywſchi ßo ßwojemu wulkemu Knjeſej dźakowaſche. Wſchako běſche tón jemu kraßnu ſkładnoſcź ſpožczźił, ſ zyle małej prózu do ſtaroſcźiweje ßwójby pruhiczźy ßwětła padnycź dacź a ſchtož běſche wjele wjazy: grat bycź, ſo njebě wěra khude dźěſcźi ſahanibjena.

Zyrkej a ſtat.

Zyrkej a ſtat, to je wěſcźe jene jara ważne praſchenje nětkle. Niz mjenje ważne, ně ważniſche hiſchcźe je, ſo prajiſch: „Zyrkej a ſtat“ a to ras tak ſroſymiſch, ſo je zyrkej twoja njeßmjertna duſcha a ſo je ſtat twoje ſachodne cźěło, tón ſeńſki cźłowjek. Woſtaj to nětko ras tak a pruhuj hacź ßo to potom wo tutymaj dwěmaj wo tebi ſchto druhe prajicź hodźi hacź to, ſchtož hewak pod tym pißamy, abo hacź to pola tebje podobnje njeje, niz tak, ſo byſchtaj ßo wonaj dźěłicź chzyłej, ně, ale w tym druhim, ſchtož kubła a prawa naſtupa, kotrež twoja duſcha ma a kotrež tón ſeńſki cźłowjek jej hußto doſcź ſapowě. Ssnadź nadeńdźeſch, ſo to w tutym ſtacźe ßo wjele runa temu, ſchtož nětkle w naſchim ſtacźe. Ssnadź ſ tutym pſchirunanjom na to pſchińdźeſch, ſo pſchecźiwo temu, ſchtož ta duſcha trjeba a ßej žada, dyrbiſch zyle hinajſchi bycź a niz na pſch. wjazy tak „ſakſki“. —

S bliſka a ſ daloka.

Powſchitkowny němſki zentralni ſwjaſk k wojowanju pſchecźiwo alkoholej w Hamburgu je ßebi wotmyßlił, lud k wothłoßowanju wo alkohole ſwołacź. Wón piſche: „So by ßo ludowe wothłoßowanje ſtacź mohło, — (to je tež wudobytk noweho cźaßa, ſo zyły lud wo wěſtych wězach wothłoßuje) — trjebamy 3½ milijona podpißmow wólbokhmanych mužſkich a žónſkich; dyrbimy hnydom ſapocźecź je hromadźicź, tak bórſy hacź wyſchnoſcź a ßejm to bliźſche wo tajkim wothłoßowanju woſjewja.“ Schtož je Amerika dokonjała, to dyrbi ßo tu tež ſpytacź.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Czißło 22.
29. meje.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróćny
Napoj móćny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu sobotu w Ssmolerjez knihiczi schczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

1. njedźela po ßwj. Trojizy.

Psalm 2.

Pšched nami steji jedyn profeta stareho sakonja, kiž je tutón psalm pisał. Wón hlada se ßwojim duchownym wóczkom na jene daloke polo. Sswitanje leži na polu. Tola tam na polu njekinježi ßwjata czischina. Wot daloka ßenr ßłyschi profeta wulke schumjenje a hrimanje, jako by tam wulke morjo ßwój ert wotewrilo. A profeta hlada hischcze ras nadróbnischo — a widźi wulke morjo wot wschelakich tyßaz hłowoł, jena wulka shromadźisna luda ßo tam wotměwa. Niz wjazy jenotliwi, ale zyłe ludy — tak ßo sda — ßu tam hromadźe pschischłe. Schtóha je to cźinił, so ßu tute ludy tam tak jeneje myßle? Schto ßo tam skukuje? Wón poßłucha, a wón ßo stróži. Woni chzedźa jich wobstejnosćź k Bohu s nowa porjadowacź. To ßo jim wjazy njelubi, so dyrbja Boha cześczi měcź a tak te pucźe khodźicź, kaž wón chze — ně to dyrbi wot nětko hinak bycź. Hanjaze ßłowa ßo wupraja a runjež njejßu wschitke te ludy jeneje myßle, to sle je tola dobywać. Woni wothłoßowaju a pschezo móznischo posběhnje ßo tón hłóß tych ludow a potom pokaže schumjenje jich milijonow hłoßow tych cźłowjekow rosßudźenje tuteje shromadźisny: „My njechamy wjazy, so Bóh a jeho ßyn Jesuß nad nami knježi. To je dołho dosćź trało. Rostorhajmy jich swjaski a cźißnmy wot ßebje jich schtryki.“

Snajesch tutón wobras? Barby tuteho wobrasa, koryž nam stary profeta pokaže — njejßu hischcze ßuche, wobras hischcze hotowy njeje, pschetož dźenßa ßo hischcze na tutym wobrasu moluje. To je nasch cźaß! Pschirunaj jenož ras tu małosćź kschesćźijanskich nowinow a kschecźijanskich knihow nascheho cźaßa s tej wulkej cźrjódu nowinow kiž kschesćźijanstwje njepschecźelnje napschecźiwo steja, a ty budźesch wěrnosćź ßłowow nascheho profety shonicź: Kralojo teje semje pschistupja a knježa składuja hromadźe radu pschecźiwo tenu knjesej a jeho meßiaßej.

Pschirunaj kschesćźijanske domy, hdźež ßo hischcze rano a wjecźor a sa bldom modli — s tymi, hdźež ßo wjazy njemodli — hlaj, tón ßamßny wobras. Pschirunaj licźbu tych, kiž hischcze kemschi khodźa s licźbu tych, kiž radscho do korcźmy, do theatra, k rjewanju a k wschelakim druhim wjeßelam běhaju. Wot horjekach, s tych worschtow, kiž dyrbjachu wodźerjo luda bycź, je njewěra nutspschischła do wschěch worschtow luda. A tam w ludu ßo nětk to njesboźe schěri, lud nětk praji: Njejßu žane njebjeßa wjazy — derje tak — nětk chzemy ßo tola tu na semi lěpje měcź hacź dotal, nětk chzemy tež kaž cźi bohacźi, nasche žiwjenje wužiwacź. — Tych, kiž nětkle s njeźim wjazy spokojom njejßu, ßu pschejara wjele, pschetož na tajku wucźbu lud najradscho poßłucha. Woni chzedźa nětk Božu zyrkej, haj tež wóżny kraj a ßwójbu a mandźelstwo daloko precź cźißnycź, haj woni chzedźa s pulvrom a s dynamytom nowy cźaß nutsswonicź.

Hdźe tola dźenßa nasch pucź dźe. My móżemy to, schtož ßo w naschim kraju stanje, s jenym wobrasom pschirunacź. Jedyn żelesny cźah jědźe s wulkej spěschnosćźu ßwój pucź. W cźahu ßedźa lucźi pjeni ludźo. Na maschinje wojujetaj maschinista a tepjeř mjes ßobu. A wonaj dele padnjetaj s maschiny won na semju. Maschina nětkle bjes wodźerja dale běži. Ale ludźo w cźahu tole nicźo njeshonja. Woni ßo tam nutska ßměja, pija a khowaju dale — a tón cźah běži s bjeskónczněj spěschnosćźu psches mosty a psches tunle — běži pschezo dale psches

te stationy, do teje czěmneje nozy. Schto budźe kónz tuteho czaha? —

My njeßměmy prajicź, so je to pscheczorne molowane. Wostajcźe tola jedyn wokomik stejo a hladajcźe, kak sanjerodźena młodźina nětkle je. Wě dha młodźina, hdźe pucź bjes Boha dźe? A pschi tym dyrbi ßo prawy wuczeř skoro bojecź, w schulach w dźenßnischich czaßach něschto wot Boha rěczecź. To tola njeje wjazy „moderne". Wot teho pak pschińdźe to žałostne naścheho czaßa. Liczba młodych rubježnikow roscźe, mordowanje a druhe njeskutki hižo schtyrnacźe lět stari hólzy czinja, — schto dyrbi s teho bycź, hdyž tajki narod narosćze a potom semja pod jeho wjedźenjom steji? A tón echo na to wschitko dawa wulka liczba tych, kiž na ßebje ßamych ruku skoža. Wono dźe jako tornoscź psches nasche czaßy, jako jena khoroscź, kotraž ßo wjazy sahojicź njemóže, ale kotraž s wulkej mozu wschitkich ludźi pschima. My tola czujemy, so tu dämoniske mozy ßobu skutkuja, a s wucźa luda kaž s hanjenja ty wuczenych klinczi ta ßamßna melodija: rostorhajmy jich swjaski a czißńmy wot ßebje jich schtryki. Hdyž my kscheścźenjo to wschitko tak wokoło naß roscź widźimy, dha my skoro sadwělowani ruzy styknjemy a ßo k Bohu modlimy: Knjeze ßmil ßo nad nami.

A tón Knjes je ßo hižo dźenßa nad nami ßmilił. Pschetož nasch tekst pschinjeße nam ßwětło do naścheje czěmnoscźe.

Hischcźe steji profeta tam a praji tak srudnje pschi ßebi: czehodla sběhaju ßo póhanjo a ludźo wounyßla ßebi prósdne rěczeć? Hižo jemu žel czini saßakhscź tych ludźi a jich podarmo prózowanje — tu widźi wón s dobom druhi wobras. Wón sběhnje ßwojej wocźi horje a hlada nuts do bydlenja njewidomnego wschehomózneho Boha, a wón widźi, so tón Knjes ßo jim ßměje. Woni dyrbja hacź do dnja ßwojeho ßuda jich wolu měcź. Woni móża ßo rosßudźicź, woni móża ßwój pucź wuswolicź — wón ßodźi a mjelczi k temu. Wono ßo skoro tak sda, jako by ßo Bóh na krótki czaß wróczo sczahnył, a ßo njechał staracź wo te wězy, kiž ßo tam delkach na semi stanu. Jenož jene wón jim hischcźe praji: „hacź do teho dnja, hdyž budźe mój hněw waß trjechicź, chzu ja wam hnadny czaß k pokucźe poskcźicź. Pscheczźiwo waschemu hanjenju a czinjenju praju ja wam jenož to jene: ja pak ßym ßwojeho krala — Jesußa Krystußa — postajił na ßwojej ßwjatej horje Zionje. Tak dolho hacź ßo k njemu hischcźe ruzy wupschestrěja, tak dolho hacź chzedźa hischcźe khudźi hrěschnizy psches njeho sbóžni bycź, tak dolho dyrbi hischcźe hnadny czaß tracź." To je to ßwětło w naschich czěmnych czaßach. Bóh tón Knjes je prjedy hacź ßwój ßud pschińdźe, nascheho Sbóžnika postajił.

A tón stary profeta ßłyschi dale tón hłóß teho žałbowaneho. Tón kral ßam, Jesuß, pocźa rěczecź: tón Knjes je ke mni prajił: ty ßy mój ßyn, dźenßa ßym ja cźe płodźił. Hlajcźe to je ta ßwjata stawisna: Jesuß dyrbi knježicź jako tón jeniczki ßyn Boži na wschitkim ßwětle. Pschetož nichtó njepschińdźe k Wótzej khiba psches njeho. Jesuß dyrbi tež we wutrobje nascheho luda prěni blak měcź a dostacź. Ach, wy wěrjazy a wy, kiž wy Boha pytacźe, wostajcźe tola wschitke wasche dwělowanje a starosćze, spytajcźe tola s Jesußom, hacź wón njemóže pscheczel wascheje dusche bycź a hacź wón njemóže tón bycź, kotrenuž wutrobu wotewricźe.

Hladajcźe tola, kak kraßnje to žiwjenje nascheho Knjesa Jesußa dale dźe. Tam delkach na semi wołaju woni: „Rostorhajmy jich swjaski a czißńmy wot ßebje jich schtryki" — a horjekach we njebjeßach rěka: žadaj ßebi wote mnje, ja chzu tebi póhanow sa herbstwo dacź a mjesy teje semje. Ty dyrbisch jich se želesnym kijom rosbicź, jako hornzy dyrbisch jich roscźißnycź.

Tam horjekach ßo njestaraja wo wołanje tych ludźi na semi. Jesuß, kiž nowu móz dostał je, dostanje hnydom nětkle tych sběžkarjow wot Wótza sa wobßedźenstwo. Tón Wótz dyrbjał jich skónzowacź — tón ßyn móže jich wumóz; woni dyrbja jeho herbstwo bycź, jeho wobßedźenstwo. A delkach na ßwěczi tam schumi a wali ßo hida tych człowjekow pscheczźiwo Bohu jako wulke morjo — a horkach rěka: „Wótcze wostaj jich hischcźe. Ja chzu hischcźe spytacź, mój wumožeřski skutk na nich dźěłacź." Njeje to wulke, njeje to ßmilne wot nascheho sbóžnika?

A jemu jeniczku móz dała jemu tón Wótz, so by tych njepscheczelow pschewinył. Kaž želesny szepter do hornzow padnje, so te hornzy s wulkim hłoßom hromadu padnu, tak dała Bóh ßynej tu móz na wutroby, jich pschewinycź a roscźiskacź.

Njeßy ty hischcźe ženje tajke schcźerkotanje tych rosbitych hornzow widźał? Njejßy hischcźe ženje pódla byk, hdyž tajka horda twjerda człowiska wutroba hromadu padnje, jako Jesuß se ßwojim szepterom jo dótknysche. Pschi tak někotrym khoroložu a ßmjertnym ložu ßym hižom tajke czrjopy schcźerkotacź ßłyschał. Wěsch ty, kak to klinczi? To je jako by nichtón tak mjelczo a jara płakał. Jako Pětr tam tu czěmnu nóz dźěsche a płakasche, so je Jesußa sapřel, dha ßo w nim te stare czrjopy roscźiskachu. A jako Pawol tam pola Damaskußa w próschi leżesche, dha padachu w nim stare czrjopy hromadźe.

A ty chzesch tutemu Jesußej hischcźe napscheczźiwo stupicź. Njewěsch ty, so ty s tym jeho musujesch, so dyrbi hischcźe wjazy bicź. Wón je tebje hižom bił w tak někotrej hodźinje sdwělowanja abo też w hodźinje sboża — niczo njepomhasche — tajke mało bicźe njejßy sacźuł. Dyrbi też pola tebje hinak pschińdźi. Dyrbja ßo też pola tebje czrjopy rosmjetacź we wumrěczu, hdyž twoje poßłednje sdychowanje tebi praji: nětk je pschepośdźe.

A saschaßowany wot wscheho teho, schtož je tón profeta widźał, wobrocźi ßo wón saßo k ßwětej a wola: Dajcźe ßo nětko rostowuczicź, wy kralojo, a nakasajcźe ßo, wy ßudnizy teje semje a ßłužcźe temu Knjesej s bojoscźu a sradujcźe ßo s rźenjom. Wokoschujcźe teho Ssyna, so by ßo wón njeroshněwał a wy kónz njewsali na pucźu. Pschetož jeho hněw budźe ßo skoro sahoricź. Ale derje wschitkim, kotsiž ßo na njeho spuschcźeja.

My prědarjo nascheho czaßa też niczo druheho czinicź njemóżemy, hacź kaž stary profeta pschezo saßo wołacź a namołwjecź: Poßłuchajcźe tehо Knjesa tak dolho, kaž czaß traje. Wěmy dha my, kak dolho hnadny czaß hischcźe traje — poßłuchajcźe na Jesußa, so by tón nasch mischtr był, poßłuchajcźe na njeho tak dolho, kaž wón hischcźe s hnadu a miloscźu waß pyta — njebudźcźe hakle njepscheczelojo, pschetož wy njewěscźe, kak ßo wam potom pońdźe.

To ßo dźenßa praschecź chzemy: Na kajkim pucźu ßmy, budźemy my kónz wsacź na pucźu? Je jenož jedyn pucź, to je tón pucź k Božemu ßudej. Na tutym pucźu ßmy my mischtzy. Dźe tutón nasch pucź k wěcźnemu žiwjenju abo k žałostnemu kónzej. Hischcźe je wumóženje móżno, hdyž k Jesußej khwatamy. A schtoha, hdyž Jesußowu hnadu precź cźißnjesch. Je dha hischcźe jedyn druhi sbóžnik, je dha potom hischcźe jene wumóženje? Ně, potom ßmy shubjeni.

We naschim czaßu ßo nam žałostne katastrofy napscheczźiwowała, a człowjekojo póczmu ßo bojecź a tschepjetacź. Ale jena mała czrjódka sběhnje hłowu a cźehnje s wjeßekoscźu tón pucź do wěcźneho doma. Chzesch ty też tajke sbóžne Boże děcźo bycź? Hdyž pak ty khude dźěcźo tuteho ßwěta pschi pucźu leżisch a naß proßysch, pój tola, my kscheścźenjo tebje ßobu wsamy. Pój tola, so njeby kónz wsał na pucźu. My dźemy dom, k Jesußej.

Hamjeń. A. W. w K.

Bóh je nasch Wótz, nasch Knjes a sastaraŕ.

Hłóß: Kak kraßne samoženje.

Nětk spěwaj Bohu, duscha,
A wutrobu Jom' daj;
Haj, wěra Bohu ßłuscho,
Nam dawa Boži raj!
Chzu mojom' Bohu spěwacź
Tu delkach na semi,
Joh' winizy chzu dźěłacź
Po jeho pschikasni.
Schtóź stajnje ßwěru hlada
Na Boha Jakuba,
Ssej jeho pomoz žada,
Sso jemu podawa.
Tón wuswolił je sboże
Ssej mudrje nojwusche,
Tom' kiwa herbstwo Boże
Kiž hórkach w njebju je.
Pschi nim je wschitka ßylnoscź,
Móz njewuczerpaza!
Wschomudroscź, luboscź, ßwěrnoscź
Joh' skutki prěduja,
Te njebjeßa a semja
Se wichěm, schtoź we nich je,
We wodach rybow ßyło,
Tych ptaźkow spěwanje!
Ma s nami myßle měra
Kiž nikom' njeschkodźa,
Joh' dobrota a ßwěra
Naß kaudych wobsboża;
Bóh dźerži ßwoje słowo,
Schtoź ßlubi, wumjedźe,
Wón wumoz móże kóždoh'
Kiž cźerpi ßudźenje.
Wě wumóz se wschej nusy,
Teź ßamo se ßmjercźe;
Ma jědź sa wichitke ludy
We cźaßu drohoty,
Pschi mało jědźi liza
Wón cźini cźeŕwjene;
We Bosy duscha žiwa
Dźe s jastwa k ßwobodźe.
Tón Knjes ßo srudny bliži,
Jich móznje troschuje,
Wschě strasche rany hoji,
Jim stolsy setrěje!
Wón žanoh' nochze skomdźicź,
We nusy wopuschćźicź,
A hdyź ßo hdy měł komdźicź,
Chze wěčnje swjeßelicź!
Bóh twori zusom hěty,
Da kubło ßyrotam,
Wón ßłyschi wobhich prósty!
Troscht, kiž je wudowam;
Pak tych, kiž Jeho hidźa
Joh' Ducha njerodźa,
We nozy brěcha khodźa,
B'dźa trjechicź ßudźenja. —

Sso cźlowjek n'ehordź w ßwěcźe;
To k padej pschinjeße —
Wschě wěrne Boże dźěcźi
Ssu cźiche, ponižne,
Je twjerdźe wěra žiwa
Do Boźoh' ziona,
Měr ßłódki jim dom kiwa
Psches hnadu Sbóžnika!
Pschińdź, Bożo, ke mni s nowa,
Bóh mój ßy wobstajnje.
Mój duch ßo k tebi woła,
Scźel twoju pomoz mi,
Wschak na tebje ßo spuschcźa
Mój duch a wutroba.
Hdyź pschińdźe kschiž a srudźba
Ssy moja nadźija!
Psched tobu dele padam,
Wsmi prjecź wschu moju nóz;
Ssej twoju hnadu žadam,
Daj ty mi nowu móz;
Bjes tebje njem'žu žiwy
Bycź jeńcźku hodźinu;
Ssum strowy pak a cźiły
Psches twoju dobrotu.
Mój Knjeże a mój Bożo,
Sso tebi porucźu!
Wschak tu ßy moje sboże!
Mi poßylń wutrobu;
Hdyź ßo mi w ßwěcźe styschcźe,
Mje njeměr cźwiluje,
Dha daj we Jesom Khrystcźe
Mi měr, móz, žiwjenje.
Daj twoje žohnowanje
Nam s njebja kóždy cźaß,
Niech twoja wola stanje,
Kaž tam, ßo pola naß;
Sdźerž schkituj cźěło, duschu
Wjedź sbóžnje s zuboby
Naß wschěch po pranym pucźu
Do wěcźnej' domisny!
Ach, ja ßym cźlowjek ßnadny,
Kak chzył Joh' dokhwalicź?
Bóh wěcźny kral je hnadny!
Kak moht Joh' srosymicź?
A tola ßym ßam Jeho,
Jom' luba wowcźiczka!
Duž chzu teź wysche wscheho
Joh' khwalicź bjes kónza.
Haj, Boha chzu ja khwalicź
Wschě moje žiwe dny,
Jom' dźakny wopor palicź
Sa jeho dobroty.
Na cźěle a na duschi
Nam pomha s hubjenstwa,
Bóh prósty sprawne ßłyschi;
Kywal Boha, wutroba.

J. W.

Winowatoscźe, kotrež maja kscheścźanszy starschi a domjazy pschi woczehnjenju dźěcźi.

(Pokracźowanje.)

W ßwojim pschednoschku wo tutej wulzy ważnej wězy poda superintendenta Cordes-Lipschcźanski teź pokiwy, kak ßo dyrbja a móża tute winowatoscźe dopjelnicź. Dopomń na jene ßłowo kotrež praji: „Woczehnjenje, to je woczehnjenje ßebje ßameho a pschikład a hewak hischcźe luta luboscź", a pschispomni k temu něhdźe tole:

„Woczehnjenje ßebje ßameho a pschikład! Nicźo njeje bóle nusne a bóle skutkowaze hacź tole. Tu mamy hnydom tu zylu khutnoscź tuteje zyleje należnoscźe. We brachach a njedostatkach twojich dźěcźi masch schpihel twojich ßłaboscźow; duž njech ßu cźi krute pomninanje; woczehń ßam ßo hischcźe ras s nimi ßobu. Woczahnycź to rěka, kaž nichtón praji, to wojowanje pschecźiwo ßebi ßamemu w dźěcźoch dale wojowacź! Hdyź ty ßam wot ßebje to nježadasch, schtoź ty wot dźěcźi ßebi žadasch, smějesch mało sboża teź s tym najrjeńschim napominanjom. Hdźež pak ßam dobreho pschikłada dawasch, tam budźe cźi to lohke; woni cźinja po tym. — „A hewak hischcźe luboscź!" Luboscź je sa zyle woczehnjenje to, schtoź je ßłónzo sa zyły ßwět pschirody a cźlowjekow; njeje-li ßłónza, njeje tycźa a žiwjenja, njeje-li luboscźe, njeje tu tycźa a žiwjenja. Dźěcźo, kotrež ßmě pod ßłóncźkom luboscźe wotroscź, ßměsch sbožowne khwalicź, byrnjesch teź hewak we khuduschkich wobstejnoscźach žiwe było. Schtóź ßwojeho dźěscźa žiwjenje s lutej wěrnej luboscźu pjelni a wohrodźa, scźini jemu žiwjenje sa paradis, kotrehoź ßo w posdźischich lětach s dźakowanjom dopomnja, a dawa jemu samoženje ßobu, wot kotrehoź je teź w khudym cźaßu žiwe jako wot bohateje danje; tajki cźlowjek wschě dobre mozy w dźěscźu sbudźuje k wjeßelenu roscźenju. O, so bychmy tola te nam dowěrjene dźěcźi tak prawje s wutrobu lubowali, a so bychmy to, schtoź nam na pschinarodźenej luboscźi pobrachuje, ßebi pschezo s nowa wot Boha wuproßyli! Luboscź je kaž to najlěpsche w žiwjenju hewak tak teź to najlěpsche we woczehnjenju. Tola dyrbi to wěrna luboscź bycź, niz ta „wopicźna luboscź", kotraž telko skaženja na dźěcźi pschinjeße!"

Wěrna luboscź njesnaje lubuschkow nana a lubuschkow maczerje, kaž to tak pola Jakuba a Rebekki bě a telko roskory do ßwójby pschinjeße a ßynomaj, Esawej a Jakubej, žiwjenje tak sacźěmuł; haj sajědojcźi! Luboscź woprawdźe prawje ßudźi a wobdawa kóžde dźěcźo se ßamßnej ßwěru. Pschi tym pak luboscź wschě psches jene kopyto njekowa, ně, kóžde dźěcźo po jeho woßebithym waschnju wothlada, kaž to sahrodnik cźini s rostlinami.

Woprawdźita luboscź njepschepuschcźi žane njepocźinki, ně, strażuje s krutoscźu; poßylnja, hdźežkuli móże wolu k dobremu, wojuje pak njeßmilnje pschecźiwo wschej ßebicźnej wole a wschemu ßebicźnemu waschnju dźěscźa, ßebi prajizy: „Njeslemisch-li dźěscźu w młodoscźi wolu, ßy wina na tym, hdyź w starobje jemu ßo slemi wutroba." (Pokracźowanje.)

Zyrkej a stat.

Wucźerjo na ludowych schulach a nabożina w schuli, to je woßebite, haj ßobu najwoßebnische praschenje, s kotrymž ßo starschi saběracź dyrbja. Starschi ßu tehodla někle teź woßebje k temu swołani, so bychu ßo mjes ßobu sjednocźili a shromadnje shromadne prawa ßwoje a ßwojich dźěcźi sastupowali. —

K tutemu praschenju: „wucźerjo na ludowych schulach a nabożina w schuli" shonimy s Westfalskeje něschto jara sajimowaze, woßebje naß w Sakskej sajimowaze tehodla, dokelž husto ßłyschisch, so „wucźerjo", to rěka potom pschezo tak wjele kaž „wschitzy wucźerjo" na ludowych schulach ßu pschecźiwo nabożinje, s najmjeńscha pak tola pschecźiwo konfessionellnemu roswucźowanju w schuli. Westfalske provinzialne wucźeŕske towaŕstwo je mjes ßwojimi ßobustawami wothłoßowało wo stejischcźu jenotliweho k nabożinje. Wothłoßowanje bě zyle potajne a wono sjewi tole: Na wothłoßowanju wobdźěli ßo jich 4225 ßobustawow; s nich hłoßowasche 3964 sa to, so by nabożina w schuli wostała; to je jich 93,8 wot sta; pschecźiwo nabożinje w schuli hłoßowasche jich 254; to je 6 wot sta. Sa konfessionellnu nabożinu w schuli,

to rěka ſa nabožine roswuczowanje po jenotliwych wěrywuſnaczach wupraji ſo jich 75,5 wot ſta; hiſtoriſke nabožne roswuczowanje w ſtawiſnach nabožiny žadaſche ſebi 18,6 wot ſta. Sa moralne roswuczowanje woteda jich 208, to ſu 4,9 wot ſta ſwój hłóſ. Weſtfalſzy wuczerjo wotpokaža potajkim ſ pſchemóžazej wjetſchinu ſchulu bjes nabožiny a jena wulka wjetſchina je ſa konfeſſionellnu ſchulu. —

K temu, ſo ſakſke ſjednoczenſtwo „Lehrergewerkſchaft", kotrež wjetſchi dźěl ſakſkich wuczerjow w ſebi ſjednocza, ſebi ſwětnu ſchulu žada, piſche ſo něſchto ſajimaze ſ Braſiliſkeje. W Sakſkej ſo praji, wot tych, kiž ludowu ſchulu ſaſtupuja, ſo ſebi pſchesjednoſcź w ludu a toleronſa abo ſnjeſłkwoſcź mjes jenotliwymi wěrywuſnaczemi ludowu ſchulu žada, tak ſa pſches ſměſchenje wſchěch ſwětanahladow a wěrywuſnaczow w ludowej ſchuli ſo wſcho dźěłaze w jenym ludu wotſtronja; ſ Braſiliſkeje ſhonimy něſchto druhe, a to niz myſłliczki a nahlady, ně fakty, wěrnoſcźe ſe žiwjenja. Jena braſiliſka nowina piſche: „Tak dołho hacź ſo naſcha (braſiliſka) wyſchnoſcź njewotrjekuje ſwojemu nětcźiſchemu waſchnju, po kotrymž kraj koloniſtam wuźěłuje a pſchi kotrymž wſchelake rěcźe a wſchelake wěrywuſnacźa do hromady měſcha, budźa ſo ſwójby, kotrež kraj pytaju, pſchezo ſaſo tam wobroczicź, hdźež ſjednoczenſtwa ſa koloniſaziju abo krajwobydlowanje ſmóžnja, ſo ſo jich wjele, kiž ſu ſ jeneje wěry a ſ jeneho luda do wjetſchich ſjednoczenſtwow ſjednocza. Wſchudźom ſu naſhonjenja tajkeho wobydlowanja, kotrež na ſjednoczenje wěrywuſnaczow a narodow dźiwa, te ſamſne a rěcźa ſa to, ſo by ſo pſchi wobydlowanju na dźělenje po narodach a wěrywuſnaczach dźiwało. Wſchitko druhe je ſchkódne wuczi naſhonjenje, njech tež theorija abo myſłliczka praji, ſo mohło to rjane bycź." K temu pſchiſtaji nowina jenu rosprawu a piſche: „Wužichmy ſkładnoſcź a jěchachmy dwě hodźinje dołho pſches krajinu, kotraž bu pſches Antona Robold-Freitaga ſ Marata ſ koloniſtami wobſadźena. Dźiwachmy ſo niz jenož na płódnoſcźi kraja, ale tež na poſtupje, kotryž bě kolonija we wſchěm cźinila. Dokelž ſu koloniſtojo nimale bjes wuwſacźa evangelſzy němſkeho pokhada, maja jenajkich ſaſadow a žadanjow. Tu mějachmy powuczazy pſchikład ſa to, ſo privatne kolonije, kotrež koloniſtow ſamſneho naroda a wěrywuſnacźa na jenym měſtnje ſaſydluja, ſpěſchnje poſtupuja a kolonije wyſchnoſcźow, w kotrychž ſo narody a wěrywuſnacźa pſchezo měſcheja, we wſchěm pſchetrjechja. Koloniſtojo ſu ſpokojom ſ tym ſwojim; ani jeneho njenadeńdźechmy, kotryž njeby ſ wobſtejnoſcźemi ſpokojom byl."

Modlitwa wěrjazeho.

Hłóſ: Budź khwalba Bohu ſamemu —
Chzeſch dźenſ' mje, Božo, wotſhal wſacź,
Dacź ſhinycź cźělnej hěcźi;
Dha chzył mi ſ hnady ſbóžnoſcź dacź
We tamnym rjeńſchim ſwěcźe,
Ach, daj mi tam twój ſbóžny raj;
Sſłyſch moje Hamjeń, praj ty: haj
„Sſo njeboj, ja ſym ſ tobu!"

S blíſka a ſ daloka.

W **Budyſchinje** ſeńdźechu ſo w Sserbſkim Domje evangelſzy ſerbſzy duchowni ſwjatkownu ſrjedu k nalětnjej ſhromadźiſnje ſwojeje prědarſkeje konferenzy. Pſchedſłyda, k. farař lic. theol. Mrósak-Hrodźiſchczanſki ju ſ modlitwu wotewri a poda rosprawu wo naležnoſcźach konferenzy, kaž na pſchikład wo Jakubowym legacźe, kotrehož dań ſerbſzy wuczerjo doſtawaju. Wo wulzy wažnej wězy naſchich ſerbſkich ſpěwarſkich ſo njemóžeſche jednacź, dokelž bě pſchedſłyda kommiſſije, k. farař Domaſchka-Budeſtecźanſki ſadźěwany, pſchitomny bycź; wón je kommiſſiju ſwołał na popołdnjo pſchichodneje wutory. Dokelž budźe nětcźiſchi nakład ſpěwarſkich bórſy wukupjeny, ma ſo pſchihod noweho wudawka, njech je nětk kajkiž chze, hnydom pſchihotowacź. — Lěſa chze konferenza lětny ſwjedźeń ſa ſwonkowne miſſionſtwo ſwjecźicź a to, da-li Bóh, we Wjelecźanſkim Božim domje. Tehorunja ſo wo ſwjedźenju Guſtav-Adolfoweho towarſtwa kaž do zyła wo tutym towarſtwje ſłowcźko porěcźa; duchowni Lubijſkeho krjeſa pſchi tym ſwoje woſebite pſchecźa a žadanja wuprajichu, wo kotrychž budźe ſo hiſchcźe dale jednacź. — Nowoſarjadowanje zyrkwje, woſebje zyrkwineho ſamoženja žada ſebi, ſo ſo ſamoženje zyrkwje na pſchiměrjenu dań wuda; do tuteho ſamoženja ſłuſcheja pſchedywſchěm pola a wuki zyrkwje a farow, a duž maja ſo tute ſa wotnajeńſki pjenjes, naſchemu cźaſej pſchiměrjenemu, wotnajecź. To žada ſebi hižo prawda pſchecźiwo wulkej krajnej zyrkwi kaž pſchecźiwo druhim woſadam krajneje zyrkwje. Krajna zyrkej chze a dyrbi ſwoje woſady ſdźerjecź pytacź; duž dyrbi ſebi žadacź, ſo kóžda jenotliwa woſada tež, kelkož někak móže, ſa ſebje cźini, ſo by ſo ſaſtarała; k temu ſłuſcha, ſo ſwoje pola a luki pſchenaja ſa jedyn naſchemu cźaſej pſchiměrjeny pjenjes, kotryž dyrbał we wſchěch woſadach po móžnoſcźi jenak wulki bycź, wěſo dźiwajo na woſebitne wobſtejnoſcźe. Tole wurunanje njeje pak hiſchcźe dozpěte; ſamo ſuſodne woſady maja jara wſchelakory wotnajeńſki pjenjes; tu ma ſo na wurunanje dźiwacź, kaž je to po prawu. — Wo ſobudźěłe konferenzy na naſchim njedźelſkim łopjenku „Pomhaj Bóh" ſo po rosprawje redaktora nadróbniſcho porěcźa. Jenotliwi duchowni maja nimo prědowanjow tež podawacź naſtawki, rosprawy atd. Prědowanja maja ſo **ſtajnje** hacź do **wutory ranja** do cźiſchcźerńje ſapóſłacź, ſcźelu-li ſo **na redaktora, maja ſo tak** wotpóſłacź, ſo ma je tutón pondźelu. Wſchě druhe naſtawki maja ſo jenož redaktorej póſłacź. Na pſchichodnej konferenzy, kotraž ſo 7. julija wotměje, ſo tuta wěz hiſchcźe nadróbniſcho ſarjaduje a praſchenje redaktorſtwa rosriſa. Pſchi tym ſo tež praſchenje ſerbſkich lětakow abo lecźazych łopjenkow naſpomni. Tu ma „Pomhaj Bóh" pomhacź. Wobžarowacź ſo dyrbi, ſo je jich hiſchcźe wjele ſerbſkich domow, w kotrychž ſo „Pomhaj Bóh" njecźita, a to ſaſo w někotrych woſadach woſebje wjele. „Pomhaj Bóh" móžeſch ſebi pola duchowneho ſkaſacź abo, cźitaſch-li „Sserbſke Nowiny", ſ tutymi ſobu; móžeſch ſebi je tež kóždu ſobotu w Ssmolerjez knihicźiſchcźerni wotewſacź. Wot 1. julija móžeſch ſebi je tež ſame ſa ſo na póſcźe ſkaſacź. Ssnadź je tež wjeſny khlamar abo nichtón druhi ſwólniwy, wjetſchu poſłykku ſa wjeſ na ſo wſacź, ſo mohł ſebi tam je kóždy ſkaſacź. — Wo tej nětkle tak huſto mjenowanej evangeliſaziji ſo ſłowcźko porěcźa, woſebje wo tym, kak wona ſkutkuje a ſchto wuſkutkuje. Evangeliſazija, — ſmy ju tež w Sserbach měli — je jene žadanje naſcheho cźaſa, w kotrymž jich telko wolinkuje we wěrje, druſy ſ zyrkwje wuſtupja a ſaſo druſy pſchecźiwo zyrkwi wojuja. — Doprajichmy ſebi hiſchcźe to a tamne, ſchtož by było k lěpſchemu naſcheho luda a naſchich woſadow.

Ssamſnu ſrjedu mějeſchtej tež „Towarſtwo pomozy ſa ſtudowazych Sserbow" a „Sserbſke knihowe towarſtwo" ſwojej hłownej ſhromadźiſnje. Wo nimaj ſa tydźeń ſłowcźko.

Liſtowanje: M. we L. ſa 2. po Tr. — **M. w H.** ſa 3. po Tr.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noſacźizach.
Cźiſchcź a nakład: Ssmolerjez knihicźiſchcźerńja, ſap. druſtwe ſ wobmj. ruk. w Budyſchinje.

Czißło 23.
5. junija.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj móčny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Smolerjej knihiczi schczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. s portom.

2. njedźela po ßwj. Trojizy.

Luk. 14, 16—24.

(Wo wulkej wjeczeri.)

„Na semi niczo njeje darmo, ßamo niz ßmjercz", to je rěcz, kotruž móżesch huscźischo ßłyschecz, a wěsta wěrnoscz w njej tczi. Hdyž chzemy wot ludźi něschto měcz, jemu ßłużbu wot nich żadamy, so bychu něschto sa naß cźinili, dha by njerosom byk, ßebi to dawno żadacz. Tak njerosomny nichtó njeje, so wot dźěłaczerja woczakuje, so darmo sa njeho dźěła, tak njerosomny nichtó njeje, so by do kłantow schol a tam wschelake ßebi wubjeral a so by jo potom darmo ßebi żadal. A tola tamna rěcz: „niczo njeje darmo" dospołnje wěrna njeje. Kak wjele je tych darow, kotrež s ruki nascheho Boha dostawamy a wón nam je dawa darmo. Powětr, kotryž dychamy, woda, kotruž pijemy, rycha Božeje stwórby, kotrejež napohlad naschu wutrobu swjeßeli, Boži deschczik, kiž nasche pola napowi, ßwěczenje Božeho ßłónczka, kotrež semju wohrjewa a nam ßwětło dawa k naschim dźěłam, — schtó je Bohu hdy sa to něschto sapłacził? Njerěka: „wschitko darmo s luteje wótzowskeje, bójskeje dobroty a ßmilnoscze, bjes wscheje mojeje sasłużby a dostojnoscze". Ale njeje husto doscz tak: dokelž to wschitko darmo mamy, ßebi jo wyßoko doscz njewažimy. My měnimy, so dyrbi to wschitko tak bycz, my nórkotamy a ßo roshorimy, hdyž jo po naschich myßlach bohacze doscz nimamy, město teho, so bychmy s najmjeńscha ßo sa to dźakowali.

A kak je hakle pschi duchownych darach nascheho Boha! Wschitkón trosch, wschitkón měr, wscho wjeßele, wodawanje hrěchow, nadźiju we wumrjeczu; wscho dawa Bóh darmo, haj wón naß hischcze proßy, so bychmy jeho dary pschijeli, proßy: „Dajcze ßo sjednacz s Bohom". Ale kak wjele cźłowjekow je, kotrymž Bóh tute dary poskicźuje darmo, ale podarmo. Woni je njerodźa. Placźi to tez nam? Pruhujmy ßo po składnoscźi nascheho ßwjateho sczenja! Hórke bolostne shonjenja ßu, kotrež je hospodař w sczenju dyrbjał cźinicz. Swoju pschecźelnoscz widźi sazpiwanu a wróczostoreczenu. Ale jeho pschecźelniwoscz a luboscz njewustanje. Wón nadźiju njeshubi. Je jich wjele, kiž ßu jeho pscheproschenje sazpiwali a wón pschezo s nowa ßwojich póßłow sczele, kiž dyrbja k ßwjedźenskej hoscźinje pscheproßycz, so by jeho dom połny był. Ow, so jeho hłóß njeby podarmo saklinczał, hdyž dźenßa wabjo a proscho do nascheje wutroby klincźi: „Pójcze, wschitko je hotowe!"

1. Boże pscheproschenje. 2. cźłowjekow wotmolwjenje.

I.

Denßnische ßwj. sczenje njeje cźežko srosymicz. Jesuß nam Boha pod wobrasom hospodarja psched woczi staja, so by nam jeho skutkowanje a cźinjenje srosymliwe cźinił. Bóh je hospodař wulkeho domu. Wulku wjeczeř, ßwjedźeńsku hoscźinu, ke kotrejž ßo wulke pschihoty cźinja, wuhotuje. Wschelake wjeßele a wużiwanja dyrbja hoscźi wokschewicz, so na starosczе sabudu, kotrež domach maja a poßylnjeni ßo domoj wróczа. Schto je s tym měnjene? Duchowne wużiwanja ßu, jědź sa duschu, kotruž Bóh nam poskicźuje. Niz jenož cźěłna jědź a picze dyrbi nasche żadanje bycz, duscha chze tez něschto měcz, hewak trada a sawutłk. Wona ma żadanje po Bosy. „Po tebi, Knjeże, ßo mi styschcze", praji psalmista, a na druhim měsczе spěwa; „Jako jeleń jachli po symnej wodźe, tak sdychuje moja duscha, Bože, k tebi". Wjeł-

je ſo na ſwěcźe pſcheměniło wot cźaſow pſalmiſty ſem, ale cźłowſka wutroba we ſwojim najhłubſchim ſedźenju je ta ſamſna woſtała. Njejſy hižo něſchto wo tym ſhonił, kak je tamne ſłowo wothłóſ w twojej wutrobje namakało, njejſy hodźiny měł, hdźež ſy ſacźuwał: „Cźłowjek njeje źiwy wot khlěba ſameho“, hodźiny ſtaroſcźe, ſrudoby, ſtyſknoſcźe, hodźiny, hdźež ſwědomje w tebi ſo hibaſche, hdźež běſche wutroba w tebi wſcha ſwětła a po wodawanju jachleſche? Móža tehdy ſwětawužiwanja a wjeſełła nam pomhacź? Ně, dha ſo pokaſuje źadanje po něczim wyſchſchim; my cźujemy: „Mojej duſchi chze ſo picź po Boſy, po tym źiwym Boſy“. Wón ſam móže nam dacź, ſchtož nam pobrachuje, ſchtož je Auguſtinus, ſławny wuczeř zyrkwje, wuprajił: „Naſcha wutroba je njeměrna, doniž njewo poczuje w Boſy“. Tehodla khwali naſch Knjes ſbóžnych, kiž ſu hłódni a lacźni po prawdoſcźi. Tehodla Boha nam pſched wocźi ſtaja pod wobraſom hoſpodarja, kotryž wulku hoſcźinu wuhotuje. Wulka je tuta wjeczeř, pſchetož hoſcźina je ſa wſchitkich poſtajena a wſchitke ſedźenja ſpokoji. Tuta wjeczer, wo kotrejž je tudy řěcź, njeje ſakrament ſwjateho woſtarja, hacźrunjeź też k temu ſluſcha, niz ſbóžnoſcź njebjeſka, hacźrunjeź je też ſwobu wobſamknjena, ale Boźe kraleſtwo, kotrež njebjeſa a ſemju ſwobpſchinnuje ſe wſchitkimi darami a kublami. W Boźim kraleſtwje namakaſch wſchitko, ſchtož twoja duſcha źada a trjeba: Khlěb źiwjenja, to je duchowna jědź Boźeho ſłowa, wótra ſy pokuty ale też ſahojazy wolij Boźeje hnady, troſcht ſa ſrudne duſche, pokoj ſa njepokojne wutroby, měr ſa tyſchne ſwědomja, wodawanje hřěchow a prawdoſcź pſched Bohom, khróbloſcź k cźerpjenju, móz k běźenju. W Boźim kraleſtwje naſch Wótza, kiž cźe lubuje, Sbóžnika, kiž je ſwoju krej ſa tebje pſchelał, ſwjateho Ducha, kiž na twojej wutrobje dźěła.

Tutu polnoſcź darow je Bóh nam pſchihotował pſches ſwojeho lubeho ſyna, kotrehož je do ſwěta póſłał, ſo by paſtyř a biſkop naſchich duſchow był. Jako Jeſuſ wuczo a źiwy cźinjo pſches ſlubjeny kraj cźehnjeſche, jako iſraeliſkemu ludej kraſnoſcź Boźeho kraleſtwa w prědowanju na horje a w pſchirunanjach wopiſowaſche, řěkaſche: „Pójcźe, wſchitko je hotowe“.

Też hdyž běſche Jeſuſ po dokonjanym wumožeřſkim ſkutku ſemju wopuſchcźił, je Boźe pſcheproſchenje dale klinczało wot lětſtotka do lětſtotka. Też dźenſa hiſcheźe Bóh cźe pſcheproſchuje. Njejſu jeho kubła ſboża ſo też tebi pſchezo ſaſo poſkiczałe wot dnja twojeje kſchczenizy hacź do tuteje hodźiny. Hdyž ſwuki ſwonow twoje wuchło ſłyſchiſch ſ nich Boźi hłóſ: „Pójcźe, wſchitko je hotowe“. Njeklinczi we wſchitkich wodźenjach twojeho źiwjenja, w dnjach różow, kaž w dnjach cźernjow do twojeje wutroby napominanje twojeho Knjeſa, pytacź Boźe kraleſtwo a jeho prawdoſcź? Druhdy Bóh naſ pſcheproſchuje ſ cźicha wabjo, kaž macź cźiſche pſchiſtupi k łožu ſwojeho lubuſchka, ſo by jeho miłe ſe ſpanja ſbudźiła; druhdy pak Bóh wótſje a móznje napominajo a warnujo woła, tak kaž roſhněwany nan njepoſłuſchneho ſyna ſ hřeſchneho ſpanja woła a wubudźi. Twojemu Bohu je ſwjata khutna naležnoſcź, ſo na jeho hłóſ poſłuchaſch a pſchiňdźeſch, pſchetož Bóh chze, ſo by wſchitkim ludźom pomhane było a ſo bychu k ſpóſnacźu prawdy pſchiſchli. Tehodla njepſcheſtawa ſwojemu hłoſej ſaklinczecź dacź młodym a ſtarym, hohatym a khudym. Jeho ſmilna luboſcź je, kotraž jeho k temu cźěri. Haj, Boźe pſcheproſchenje, kak pſchecźelniwe je.

II.

Kajke je cźłowjekow wotmołwjenje. Wjetſcheho wjeſełła Bohu cźinicź njemóźemy, hacź ſo na jeho pſcheproſchenje pſchiňdźemy; wjetſcheje ſrudoby jemu njemóźemy pſchihotowacź, hacź ſ tym, ſo jeho hłóſ ſazpiwamy. Njedyrbjeli wěricź, ſo by tajke wutrobne pſcheproſchenje něchto wotpokaſał. A tola, pchiſłowo ma prawje: „Bóh ſtrowi někotreho, kiž ſo jemu njedźakuje“. Hdyž ſchtó, dha dyrbi dawać wſchitkich dobrych darow ſhonicź, ſo je njedźak ſwěta mſda. Proſcheni hoſcźo běchu ſ wopředka pſcheproſchenje pſchiſeli, ale jako bě hodźina wjecźerje pſchiſchła, njechachu pſchińcź. Woni ſo ſamołwja. Al to jim niczo njepomha. Słowna wěz bě, ſo woni njepſchiňdźechu. Tehodla buchu wuſamknjeni, dokelž běchu ſo ſami wuſamkli, dokelž wſchitke jich ſamołwjenja ſ teje myſłe wukhadźachu, kotraž to ſemſke a cźěłne ſebi wyſche waźi, hacź to duchowne a njebjeſke. Jim pobrachuje dobra wola. Spodźiwne je, kak wjele cźłowjek ſamóže, hdyž něſchto prawje rad chze. Wſchelake cźěźkoty a ſadźěwki, kiž jeho prjódkwſacźu ſo napſchecźiwo ſtajeja, wě pſchewinycź. Ale na druhej ſtronje je runje tak ſpodźiwne, kak pſcheklepany je cźłowjek, cźěźkoty cźinicź, hdyž ſo jemu wěz jara njehodźi, hdyž dyrbi něſchto cźinicź, wotpor pſchinjeſcź, pſchiſłuſchnoſcź na ſo wſacź, kotruž rad njecha dopjelnicź. „Ja njecham“, to runje njecha prajicź, tehodla ſo ſamołwi, to řěka, wón pyta wuřěcźe, ſo by dopokaſał, ſo njemóže. Kak hłuboko ſahanibjaze ſu naſche ſamołwjenja pſchecźiwo Bohu, tak prawje ſpóſnawamy, hdyž ſo praſchamy: „ſchto dha Bóh wot naſ chze?“ Stupi wón napſchecźiwo ſ njewuſłyſchanymi źadanjemi, źada ſebi po ſdacźu njemóźne wězy, dyrbimy my ſo wſdacź ſwojeho powołanja, ſwójbneho ſboża atd.? Ně, niczo wot cźěźkeho ſpſchaha ale — haj ſchto dha — ſo ſo pſcheproſyecź damy, ſo ſo ſydnjemy k jeho bliźu a ſo hoſpodowacź damy. Poſyłnicź a wokſchewicź, wobdaricź a wobohacźicź chze naſ naſch Kral a Knjes. Bóh dawa a cźłowjek njecha. To je pſchezo ſaſo ſo woſpjetowazy kónz. Bóh chze naſ bohatych ſcźinicź, ale cźłowjek ſewſke kubła wyſche waźi a ſazpiwa, ſchtož Bóh jemu poſkiczuje.

W jednotliwym ſu tajke ſamołwjenja a wuřěcźe jara wſchelake. Jedyn praji: „Ja ſym ſebi polo kupił a mam won hicź, ſo bych jo wobhładał“. Njebudźiſche wón to runje tak derje też poſdźiſcho cźinicź mohł? Polo jemu njecźekuje. Njeroſomnje, haj njewěrno je: „ja mam won hicź“. Pſchetož na źane waſchnje k temu njeje nuſowany. To mjeńſche ſo jemu ſcźini ſadźěwk ſa to wjetſche. So wiſy na ſemſkim kuble, jeho dźěli wot njebjeſkeho kubła. Druhi praji: „Ja ſym ſebi pjecź pſchahow wołow kupił, ja ſym na pucźu, ſo bych je ſpytał; ja cźe proſchu, ſamołwo nje“. Liczba jeho ſkotu je roſtła a ſ tym jeho dźěło w powołanju a wobkhodźe, a tehodla dyrbi po jeho měnjenju wſcho druhe wróczo ſtupicź. Hižo ſo na pucź naſtaji — niz k Bohu — ale wot Boha prjecź. Też dźenſnjiſchi dźeń to pſchezo ſaſo jako ſamołwjenje ſłuži: Ja khwile nimam.

Tón tſecźi je hiſcheźe krótſchi a njedwórliwy: „Ja ſym ſo woženił a tehodla pſchińcź njemóźu“. Jako njebudźiſche ſwoju źonu ſobu wſacź mohł. Sswjate manźelſtwo njeje jenož ſwonkowne ſjednocźenſtwo, ale Bóh ruku źony a muża hromadu połoźi, ſo byſchtaj hromadźe do njebjeſ pucźowałoj. Sso woženicź njeje, kaž ſo ſamo roſumi, hřěch; ale to je hřěch, hdyž muž źonu bóle lubuje abo ſo jeje bóle boji dyźli Boha, a nawopak. Kak wjele ſo hižo do woſamknjenja ſwjateho manźelſtwa hřeſchi. Sa wſchěmi móźnymi ſwonkownymi wězami ſo praſcha, ale niz ſa tym, hacź wobaj też Jeſuſa lubo mataj. Tehodla je też tak wjele njeſbóżomnych manźeſtwow a měſto teho, ſo byſchtaj manźelſkaj jedyn druhemu pomhałoj do njebjeſ pſchińcź, ſebi ſadźěwataj. Dha muž źonu ſwari abo wuſłuſchuje, hdyž chze kemſchi hicź, a źona njeroſumi, ſ cźichim waſchnjom a dobroproſchenjom ſ Boźej pomozu k lěpſchemu ſpóſnacźu pſchinjeſcź.

Jenož tſi ſamołwjenja ſu, kotrež naſch Knjes w naſchim ſcźenju naſpomni, ale wěſcźe ſu druſy hiſcheźe druhe wuřěcźe

měli. Schto człowjek wscho njewumyßli, so by ßo samolwił. Na pschikład: Bóh je nam w bibliji drohi schaz dał a dawa nam żórło żórliczę, s kotrehož móżemy pschezo saßo ßo napicz czisteje wody żiwjenja. Ale woni ßo samolwjeja: „ja mam hižo tak wjele czitacz, w bibliji je tež wschelake tak njesrosymlitwe. Ja cże proschu, samolw mje. Abo: Bóh je nam w modlitwje dał dowolnoscz, s nim rěczecz, jemu wschitko prajicz, schtož na wutrobje mamy a wot njeho pschezo nowu móz czahnycz. Ale: ja mam tak wjele czinicz, ja dyrbju ßwój czaß wukupicz, ja ßym wjeczor tak spróżny, so na modlitwu ßebi njemyßlu. Ja cże proschu, samolw mje. Abo: Bóh dawa nam w Božej ßłużbje składnoscz, nasche nabożinske pósnacże pschisporjecz, s nowa khróbłoscz sa bědżenja żiwjenja, s nowa trósch sa hodżiny srudoby a stysknoscże dostacz a ßo s druhimi k njemu posběhnycz — ale: pucz je dalok abo wjedro je hrosne abo duchowny njeje pschezo spokojazy — ja cże proschu samolw mje. Tak dyrbi Bóh pschezo wróczo stacz se ßwojimi darami. Pschetož to njechamy sabycz, so Boża ßłużba njeje ßłużba kotruž my Bohu czinimy, ale kotruž wón nam wowopokasuje. Wón je bohaty tež bjes naß, wón ma wschitko, tež hdyž ßmy my jemu njeßwěrni. Ale my ßmy khudzi bjes njeho. Bjes Boha nam pobrachuje to najlěpsche w żiwjenju a wumrjeczu: troscht wodawanja hrěchow, měr w ßwědomju, nadżija wěcznego żiwjenja. Kak wjele je tych, kiž psches sěnske wobßedżenstwo, powołanje, wobkhod, ßwójbne wostejnoscże ßo wordżerżecz dadża, na sboże ßwojeje dusche myßlicz a s Bohom do wuskeho sjednoczenstwa żiwjenja stupicz

Wěscże mamy tež wschelake nadawki w sěnskim powołanju a Bóh chze ßwěrnych sastojnikow a dżěłaczerjow, kotsiž ßwěru a pilnje na ßwojim městnje steja. Ale pschi sěnskim njeßměmy na nasche njebjeske powołanje sabycz. Dokelž je wscho sěnske Boži dar — dha tola njeje prawje, hdyž dar nam wysche steji hacz dawar a jeho dobra a hnadna wola. Njerosom je, to sachodne wysche hacz to njesachodne stajecz a pschitwark wysche ßebi ważicz hacz ßwjatnizu. Njerosom je, hdyž człowjek se wschěmi móżnymi wuręczami pschińdże, kaž: „ja drje rad bych, ale ja pschi najlěpschej woli njemóżu“, a s kotrychž tola synk klinczi: „ja nochzu“. Je tenu tež pola tebje tak, hdyž ßy pscheproscheny k Božej ßłużbje, k Bożemu wotkasanju, ke kscheszczanskim shromadżisnam? Drje ßu tež tajzy, kiž móża psches ważne pschiczinу wotdżerżani bycz, kaž czi, kiž ßu na czężkim khorołożu abo czi, kiž maja tež njedżelski dżeń ßwojeho powołanja hladacz. Ale je jim tehodla móżnota wsata na Boži hłóß kedżbowacz? Nimamy njedżelske łopjeno a natwarjowaze knihi? Ale kak mało wotebjerarjow ma nasche njedżelske łopjenko, nasch „Pomhaj Bóh“, so strach hrosy, so ßo wjazy njebudże wudawacz móz — jenož dla łuwkoscże naschich Sserbow. A najnowscha ßerbska natwarjowaza kniha „Domjazy prědar“ tež hischcże njeje rospschedata. Wjele, wjele ßerbskich ßwójbow je, kiž tute rjane knihi hischcże nimaju. Duž proschu, njesamolwcże ßo se wschelakimi wuręczemi, kaž tamni proscheni hoscżo, ale czitajcże nasch „Pomhaj Bóh“ a pomhajcże pschi jeho rosschěrjenju mjes ßußodami a snatymi; kupcże ßebi tež „Domjazy prědar“. Czitajcże pak tež pilnje w ßwojej bibliji a żohnowanje smějecże k tebo. A tež sa tych, kiž ßu ßwojeje ßłużby dla sadżěwani, Bożu ßłużbu wopytacz, pschińdu tola ßwobodne njedżele, hdyž maju khwile doscz, na Božej ßłużbje dżělbracz. Njech tola kóżdy wopomni, schtož ßo k jeho měrje hodżi a wothlada wot njewěrnych, njerosomnych a njeknicżomnych wuręczow

Jako wotroczk ßo wróczówschi ßwojemu knjesej rosprawu podawa, ßo hospodar roshněwa. S pokyym prawom. Hdyž hrěch, tam khostanje, hdyž stwjerdnjena sasakka wutroba, tam ßudżenje. Tak je ßudżenje pschischło na njedżakowny a sasakky israelski lud, kotryž běsche Bóh psches ßwojeho ßyna a potom psches japoschtołow tak wutrobnje pscheproßycz dał, kotryž pak njebě poßłuchacz chzył. Teho dla je Bože kralestwo na póhanow pscheschło, na kotrychž běchu Żidża se sazpiczom hladali. Hospodar w pschirunanju dawa ßwojemu wotpoczkej pschikasnju, won hicz na měschczanske haßy a na torhoschcża, na drohi a k płotam a pschiwjescz khudych a běduych a khromych a ßlepych. A nětko pschińdu tuczi spróżni a wobczężeni, kiž wutrobne żedżenje po wokschewjenju we wutrobje noscha, se wschitkich stronow a s wjeßeloscżu pscheproschenje dobropoczitweho hospodarja pschijimuja. Kak s tobu steji Chzesch ty na drosy abo pschi płocże wostacz, město teho, so by saschol k ßwjedżeńskej hoscżinje. Chzesch ßo hakle musowacz dacz, město teho, so by jako duchownje khudy rad a wjeßoły pschischol. Chzesch ßo wot njeměra ßwěta tam a ßem njetacz dacz, město teho, so by w towarstwje s twojim Bohom a Sbóżnikom měr a pokoj pytał a namakał sa ßwoju duschu. Ně, bliże mój Bożo, k tebi — dyrbi tež pola tebje rěkacz, doniž sa tebje hodżinka pschińdże, hdyž budżesch s nim sjednoczeny we wěcznym sbóżnym wjeßelu. Wjedź ßwoje żiwjenje s Bohom a s twojim Sbóżnikom! Potom njebudżesch pod Božim ßudżenjom stacz, kaž sazpiwarjo pscheproschenja we pschirunanju, ale pod Božim hnadnym ßlubjenjom: tež sa tebje je hischcże rum. Rum je hischcże na Božej wutrobje, rum je na Jesußowymaj rukomaj, kiž stej ßylnej doscz, rjeczasy hrěchow roslamacz, sranjene ßwědomja sahojicz, srudżenych troschtowacz, shubjene człowske dżěczi sbożowne sczinicz. Rum je w njebjeskich wobydlenjach, kotrež je Jesuß sa naß pschihotował, sa wschitkich, kiž do njeho wěrja, wot njeho wscheho sboża ßo nadżijeja a we jeho luboscżi wostawaju. O, njedawajmy hłoßej nascheho Knjesa, k njemu pschińcz, njedawajmy hodżinam hnady rimo hicz! Sskyschmy Boži hłóß: „Pójcże, wschitko je hotowe a je hischcże rum tudy.“

—

Prjecz s tobu, ßwětna kraßnoscz, ja s tobu njerodżu,
Ja pytam Bóssku jaßnoscz, ßo k njebju wobroczu;
Po Jesußu ja hladam, s nim dobra bydlicz ja,
Ja wutrobnje Joh' żadam, s nim ßo mi derje dże.
Mój Jesu, moja kraßnoscz, pój, wjedź mje sa ßobu!
Pój, mojej' dusche jaßnoscz, ja s tobu lubje du
A daj mi s lutej hnady, so bych byl, hdyž ty ßy,
Wotwobrocz wschitke pady, dha ßym ja bohaty.“ Hamjeń.
(Spěwarske 280, 6. 7.) M. w L.

Winowatoscże, kotrež maja kscheszczanszy starschi a domjazy pschi woczehnjenju dżěczi.

(Pokraczowanje.)

Wěrna luboscz dowoli dżěsczu kóżde njewinowate sawjeßelenje; sapowě jemu pak tež kóżde wjeßelenje, sa kotrež njeje hischcże srake. Wěrna luboscz ßo njerudżi, dokelž dyrbi dżěczo wschelake wolóżenja parowacz, troschtuje ßo se ßłowom ßwjateho pißma: „Dobre je mużej, so w ßwojej młodoscżi pschah noßy! (Sr. kh. 3, 27) a s wotmołwu, kotruž bur da měschczanej ßo jeho praschazemu, czehodla nasymu żito wjazy pschinjeße hacz nalětnje: „Dokelž ma krutu młodoscz sady ßebje!“ Wěrna luboscz na to dżiwa, so by dżěczo jenorje żiwe było, so by dżěczo jědło wschitko, schtož na blido pschinjeßesch, a byrnjež to jemu tež najprjedy njeßłodżało, so to w jědżi wokoło njekała, ale so wschitko sjě, schtož ßy jemu pschihotował, so kuski pomaski prjecz njemjeta, so ßo wschěch tajkich njepoczinkow hlada. Wěrna luboscz njeda ßo tež samolicz, hdyž ßo dżowczicżka wobczężuje, so maja towarschki wjazy a rjeńschich ßuknicżkow hacz wona, wona na to hlada, so ßo dżěczi s czaßom dżěła schimaju a ßo żaneho dżěła njehańbuja; pschedewschěm njepschida

wona, so macz dźěsczu ßłuži, město teho, so by dźěczo maczeri pomhało, słožujo ßo na tu saßadu, so to dźěczo, kotrež ßo po puczach wukhodźuje, kotrež je macz plěcz a czisczecz dyrbjała, po dobrych puczach njekhodźi, so ßo ßwěczaze stupniczki, kotrež je macz czisczila a niz dźěczo, dźěsczu nohu skónzuja; so kosej, sa kotryž je macz drjewo a wodu pschinoschowacz dyrbjała, dźěiczu žołdk skasył. Dźěczi, kotrymž ßo domach wschitko pschihotuje, njemóža bycz dobri schulerjo a khmani człowjekojo.

Wěrna luboscz lutuje s khostanjemi jara, ženje pak njekhosta roshněwana, a dozyła ženje, so by ßo wjecziła. Jeje saßada rěka: „Doßaha ßłowo, pokož prut do boka; doßaha pohladnjenje, lutuj ßłowa!“ Runje tak pak wěrna luboscz wě: „Nimasch-li kija sa dźěczo w 10. lěcze, njesměješch kija ßylneho doscz sa płót wokoło dźěscza w 18. lěcze!“ Pschedewschěm słožuje ßo wona po tym, kaž Bóh knjes ßwoje dźěczi woczehnje: „Kohož tón Knjes lubo ma, teho wón powuczi.“ Kóžde schwiknjenjo boli ju ßamu najbóle, tola to lěpsche dźěscza sczini ju krutu, a dźeń pschińdźe, na kotrymž dźěczo ju žohnuje tajkeho dla.

Woczehnjenje ßameho ßo a pschikład a hewak niczo khiba luboscz! Tu masch pokiwy wo najwažnischich ßrědkach, kotrež pschi woczehnjenju wužiwacz masch!

W naléczu.

Ssedźach runje pod wischnjowym schtomom. Nadobo sakuka na jabłuczinje pódla kokla. Schto chze tón khadla tu we sahrodźe a mjes twarjenjemi? tak ßo wopraschach. Wěsch schto? Pytasche sa hněsdami, niz sa ßwojimi. Nima ßam do zyła žaneho. Hněsdaczka naschich spěwaczkow pytasche, so by tam koklina ßwoje jejko sniesła abo położiła. Kokliz starschej stej czornej duchaj! Jejka a młode pschewostaja druhim ptaczkam, wostaja je tak rjez pschirodnym starschim.

To ßnadź wschitko wěsch. Ssy ßo pak pschi tym dopomnił, so tajkeho ßo stawa tež w druhim. Hnězka ptaczatkow pschirunaj człowjeskej wutrobje, pschede wschěm dźěczazej wutrobje. Jejka tam ßu, ko bychu ßo wuhlanyłe. To ßu te dobre ßymjeschka, do wutroby położene, so bychu pschinjeßłe dobre płody a žně, to ßu te dobre mozy, so bychu rostłe, pschibywałe a žiwe byłe. Tu pschińdźe kokla a pyta sa hněsdami, hdźež by ßwoje jejka saměstnila. Njeboji ßo, pschińdźe ßamo do sahrodow, do domow. Tuta kokla je tón sły. Ptaka koklowe jejka maja wschelaku barbu, zyle kaž to trěbne. Tuteho kokle jejka runje tak, zyle kaž to trěbne: pißane, módre, brune, czerwjene, zyle kaž ßo kóždemu lubja. Tute jejka, tute sły ßymjeschka saměstnuje, pschihodne hnězko, człowjesku wutrobu namakawschi, do tuteje. Tam ßo wuhlanu; kaž ptak kokla pschikhadźa sły kokla, so by sa nimi pohladał, twinjetuje te prawe jejka, haj te prawe dźěczi, haj ßamo druhdy wschě jejka a wschě prawe dźěczi, a wysche wostanje potom jeho młody, tón młody sły w młodej abo starej wutrobje. —

S bliska a s daloka.

W Budyschinje wotmě ßwjatkownu ßrjedu tež „Towarstwo pomozy ßerbskich studowazych“ ßwoju hłownu shromadźisnu. Knjes farar Rjeda-Budyschski rosprawjesche wo dźěle towarstwa a wopomni ßmjercz městopschedßydy knjesa direktora Nowaka-Budyschskeho. Sa noweho pschedßydu bu wuswoleny knjes farar Hejduschka. — Towarstwo pomozy by nětkle wjele pomhanju mělo; ale jemu pobrachuja pschiměrjene ßrědki. Njech běchu jeje podpjery w měrnym czaßu ßwjeßelaze a rjane, nětkle pod tajkej drohotu ßu njedoßahaze, pschetož drohota je woßebita czeža nětkle sa studowanje a studowazych. A tola mohło towarstwo wjazy wuskutkowacz by-li pschede wschěm wjazy pschiwiska a pomozy namakało mjes naschim ludom, kotremuž tola jeho skutkowanje pschede wschěm ßłužicz chze. Schto budźe, jeli sa ßo hischcze wjazy Sserbow sdaluje studowanja — dokelž drohota jich nusuje — hdyž tola tak nam hižo na mozach pobrachuje? So bychu tola jich wjele s lětnym pschinoschkom abo s jenorasnym pschinoschkom towarstwu pschistupili abo jo hewak psches dary a tež wotkasanja podpjerali. Pschetož je jich wjele Sserbow, kiž to móhli! Czehodla to nochzyli ßwojemu narodej w czaßu nusy a wojowanja na pomoz pschińcz?!

Tež **„Sserbske knihowe towarstwo“** wot wě ßamßnu ßrjedu ßwoju hłownu shromadźisnu. Jeho pschedßyda poda rosprawu wo jeho dźěle a naležnosczach — a njesabudźmy: nusach. Slicżbowanje pschedpołoži pokładnik towarstwa, kn. farar Kschižan-Rakeczanski. Do nusy, t. r. do dołha je towarstwo pschischło psches wudacze ßwojeje poßlednjeje knihi: Domjazy prědar, abo ně, my drje s tym něschto wopaczne prajimy: wudacze jeneje knihi do zyła a tuteje prědarskeje knihi woßebje bě winowatoscz towarstwa — do nusy a do dołha pschinjeße towarstwo liwkoscz jeneho dźěla naschich evangelskich Sserbow, kotraž tutu sa nich wudatu knihu njepschiwosmje. W poßlednim czaßu buchu někotre němske prědarske knihi rosnoschowane, wo wjele dróžsche, haj 6 krócz tak drohe a Sserbja ßu je kupowali. Njeby prědowanje w maczernej rěczi tež s najmjeńscha runje telko wuskutkowało? Wěsczе tola a hischcze wjazy! A hdyž je tuta kniha jenož prěni dźěl, prěnja połojza, dha tola s molom niz hischcze tak droha, kaž jena němska kniha. A druhi dźel pschińdźe, tak bórsy hacz towarstwo s tutych wuskosczow wuńdźe, do kotrychž je pschischło psches — Sserbow.

Ssu woßady, w kotrychž bu jich wjele knihi pschedatych, w druhich pak saßo bě jich to jara malo; je to w sakskej Łužizy hižo tak, we pruskej pak woßebje. A tola trjebasch jenož k woßadnemu duchownemu hicz, a hižo dostanjesch knihu. Cyle 12 hr. płaczi wona jenož, — kelko ras 12 hr. płaczi tak někotry a nima, hdyž k wězy pschińdźe, niczo, snajmjeńscha niczo sa duschu a niczo sa dołhe lěta.

Tuž, schtož hischcze ßwojeho „Domjazeho prědarja“ nima, njech ßebi tajkeho ßobu dom wosmje, niz wschak, so by saprószcheny něhdźe wotpoczowacz dyrbjał w kucziku, ně so by prědował Boże ßłowo w maczernej rěczi psches rt maczerje abo nana abo dźěscza. S tym mjenujzy towarstwu smóžni, dalsche spomožne dźěło sa nasch lud dokonjecz. Pscheje ßo jara, so bychmy nabožnu ßerbsku protyku na sczěnu k wotorhanju wudali. Byl to wěsczе něschto jara rjane było, tola tu khwilu je to njemóžne. „Móžne drje budźe, s pomozu nascheho łopjenka „Pomhaj Bóh“ nastawki sa evangelisaziju wudawacz město woßebitych leczazych łopjenkow. Tola tež na tute měło ßo dźiwacz, jeli so wobstejnosczе to někak smóžnja.

S tutym poßedźenjom wobsamknychmy ßerbsku ßwjatkownu ßrjedu. Njech nětk něschto hódneho se wscheho teho wuradźowanja a jednanja sa nasch lud sbywa.

Zyrkej a stat.

Jedyn s łužiskich duchownych, k. lic. dr. Gehring w Sohlandźe (pola Lubija) bu do ministeria sa sjawne dobre (Wohlfahrtsministerium) powołany. Je to tola hischcze jene pschipósnacze stata sa to, so zyrkej a jeje sastojnizy tola skutkuja sa dobre a lěpsche kraja a luda, a jene woßebite pschipósnacze sa ßłužby spomnjeneho duchownego, kotrež woßebje na polu snutskowneho mißijonstwa, a tam woßebje sa sastaranje a woczehnjenje małych dźěczi dźěła. —

Samolwity redaktor: farar Wyrgacz w Noßaczizach.

Czißło 24.
12. junija.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ćе
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróchny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćе. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Sſmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwortlětnje 1,50 hr. ſ portom.

3. njedźela po ßwj. Tojizy.

Luk. 15, 1—10.

Kajki je napohlad nascheho Sbóžnika był, njewěmy, wobrasa wo nim ſ czaßa jeho sćinskeho žiwjenja nimamy. Hdyž ßu najßławnischi molerjo wschitkich czaßow spytali, jeho wobliczo a postawu wobrasowacz, je to wschak wscheje czesćе hódne, ßu tež woprawdźe lubosne a kraßne wobrasy shotowali: ale te tola jenož wosnamjenja, kajki ßu ßebi Knjesowy wobras pschedstajeli, niz kajki je był. A tola mamy ſ prastarych kschesćanskich czaßow wobras, kotryž nam niz wobliczo nascheho Sbóžnika, ale jeho skutkowanje pschedstaja. W skałobach, na kotrychž město Rom leži, ßu daloko podsemske khódby. W nich kschesćenjo w czaßach pschesćěhanjow wukhowanje pytachu, tam tež ßwojich semrjetych khowachu. Na sćěnach tutych khódbow druhdy snamjo pastyrja nadeńdźesch, kiž namakanu wowczičku na ramjenjomaj nješe. To bě króke wusnacźe kschesćanow k ßwojemu Knjesej, dźakny wuras jeho, schtož bě na jich duschi cźinił, stawisna jich zyleho žiwjenja. Wón bě jich, tyde shubjenych pytał, namakał, domoj donješł. Njeje to tež wojo najhonjenje?

Shubjeny — kajka to srudoba, pytany — kajki to troscht, namakany — kajke to wjeßele!

Shubjeny je kóždy, kotryž Sbóžnika nima. Wón ßo wowzy runa, kž je ßo wot pastyrja a stadła wotdźěliła a nětko ßebi dale pomhacz njewě; wona pschezo dale do puscźiny błudźi, mjes cźernjemi wißajo wostanje a skónczńje sawuli abo wot dźiwich swěrjatow ßo rostorha. Wón je kaž krosch, kotryž je ſ móschnje wupadnył, pschezo hłubje do procha a błóta wjasnył a ßam ſ njeho wuńcz njemóže. Na wschelakore waschnje móže ßo człowjek shubicz. Wowza je ßo psches ßwoju winu sabłudźiła krosch je ßo psches winu druhich shubił. Tak je tež ſ człowjekom. Někotryžkuliž w dźěczazych lětach pod dobrym kschesćanskim wukhowanjom stejesche, bu domach k dobrym poczinkam dźerżany, w schuli we wschěm dobrym roswuczowany, wot pobožnych modlitwow starsch ju noscheny, k modlitwje, k Božemu ßłowu a domu wodźeny. W tutej dźěczazej pobožnosći běsche wón sbožowny. Ale po něczim druhi duch do jeho wutroby sacźahny. Stajne napominanje a wabjenje k dobremu bě jemu wohidne, wón njechasche pschezo pod dohladowanjom a wobkedźbowanjom stjecz, ale chzysche ras ßwoju ßwobodu wužiwacz a ßwoje pucźe ßam wolicz. Duž ßo najprjódzy snutskownje a skónczńje ßnano tež swonkownje wot ßwojich dotalnych wodźerjow wotdźěli a pschezo hłubje do hrěcha, njewěry a haniby sapadny, kak hłuboko, to Bóh w njebjeßach wě, a někotražkuli srudna nanowa a macźerna wutroba jo tež wě. Ale tež psches sawinowanje druhich móže ßo człowjek shubicz. Hdyž je dźěczo drje kschczene a w schuli kschesćanske roswuczowanje a wukubłanje namaka, ale w domje žadyn dobry jandźel knježstwo nima, ale sli duchojo, swada, roskora; sakliwanje; njesprawnosć, ßwětna myßl, wußměschowanje Božeho ßłowa, zwrkwje, wěry: njeje sam dom na tym wina' je iso krosch ßo shubi, Abo hdyž nawopak w domje wěra a kschesćanske waschnje ßo hají, ale w schuli duch knježi, kotryž kschesćansku wěru a pobožne waschnje sjawnje abo potajnje podmlěwa: njeje schula sawinowała, so dźěczo ßwoju wěru a ßwojeho Sbóžnika shubi? Abo hdyž w někajkej dźěłarni lohka, bjesbóžna myßl knježi a czi, kotsiž mjes dźěłaczerjemi ßłowo wjedu a jako wodźerjo

ßwojich towařschow wustupuja, stajnje to, schtož je nam to najßwjecźische, wußměschuja a hanja, a młodźenz abo młoda hoźza kotrajž tam dźěłataj, ßo po něcźim sajědojcźitaj a wěru a pobožnosć shubitaj: njejßu drusy s pschicźinu byli, so staj ßo shubiłoj? Kelko duschow njeje ßo na tajke waschnje shubiło!

Ale też skhdźeńki sabłudźenja a shubjenja ßu wschelakore. Shubjena wowza sacźuwa, so je shubjena; wona móže, wopuschcźena a w strasche sawutlena, hischcźe ßwojej wocźi posběhnycź a sa pastyrjom wołacź. Shubjeny krosch w kucźe ležo njewě, so je shubjeny, nima ani žadanja po pomozy a wumóženju. Tak też někotremužkuli w jeho sdalenoscźi wot Boha, w jeho lohkomyßlnoscźi a njewěrje derje njeje, runjež ßnano tak cźini, jako njechał s Bohom a s wěcźnoscźu nicźo wjazy cźinicź měcź. Jeho duscha je dźě sa wěcźnoscź stworjena a w njej je hłuboke žadanje po žiwym Bosy. Tajki shubjeny ßnano sjawnje wěrjazych a pobožnych wußměschuje, ale pschi ßebi tola myßli: Ach, so bych něschto wot jich měra a pokoja měł! Někotryžkukli njewěrjazy w ßwědomnju žahadło nosy, kotrež jeho kußa; wón drje wudawa, so je wjeßeły a sbožowny, ale jeho wutroba wo tym njesacźuwa; wón ßebi a druhim powjeda, so hrosy psched Bohom, wěcźnoscźu; ßmjercźu; ßudom nima, ale potajnoje bojoscźe to a njemóže wotbycź; wón cźini, jako by pscheßwědcźeny saprěwař Boha wjeřschneho był, a tola njemóže dozpicź, so by potajnoho wobskorźerja we wutrobje zyle potłócźił. Drusy pak ßamo to dokonjeja, a jim to njeje njespodobne; woni hanja a lestruja a ßu pschi tym zyle měrni; jich ßwědomnje jich njekußa, hrosa psched wěcźnoscźu jim žaneje cźežkosy njecźini; lěto wot lěta ßo próch semje a njerjad hrěcha pschezo tolscho na jich duschu lěha, doniž njeje wotemrjeła, morwa. O kajka je to srudoba!

Njeje tu žaneje pomozy? Bohu budź dźak. Hdźež hrěch ßo je mózny scźinił, tam je hnada hischcźe móznischa. Tón bjerje hrěschnikow horje a jě s nimi, tak farisejszy a pismawucźeni Jesußej wumjctu a My ßo jeho wjeßelimy. Kak móžetaj ßwjaty a hrěschnik hromadźe pschińcź? Jenož pschez luboscź, kotraž je najßylnischo mjes wschitkimi mozami we njebjeßach a na semi. Luboscź Jesußa do nascheho cźěła, nascheje nusy, nascheje ßmjercźe honjesche, a po tym, so bu nasch bratr a je ßebi naß we krwawnym prózowanju dobył, njecha nikoho shubjenoho widźecź. My njechamy s kóždym wobkhadźecź, dokelž nam tón a tamón nascheho wobkhada hódny doscź njeje. Jesuß tak njecźini. Wón nikoho ßwojeho runjecźa njenamaka, duž njecźistych, shubjenych, hrěschnikow pyta; a to s njewustawazej prózu a luboscźu, dokelž ßu jemu lubi a drosy a jeho ßmirnje potrjebaja. Ta žónska khěžu sa jenym kroschom pschepyta. Schtož je shubiła, je wschak jenož krosch, niz słotak; ale wona ma jenož dźeßacź kroschow, shubjeny je dźeßa'y dźěł jeje samoženja, duž jeho njemóže parowacź. Też pastyr ma hischcźe dźewjecźadźewjecźdźeßacź wowzow na pastwje; ale runje tu jemu shubjenu wón se ßwojej zyłej starobliwoscźu a luboscźu wobjima, wona by hewak dyrbjała kónz wsacź. A kak wón pyta? Tu jenož někotre pschikłady. Ty ßy se ßwojej žonu we wschědnej swadźe a roskorje, ßo na nju hněwasch, ßy wobužny a žaneho słowcźka s njej njeřěcźisch; hlaj, tam twoje dźěćźo w kucźiku ßedźo te hróncźko wuknje: Na tym budźe kóždy pósnacź, so wy moji póßli scźe, hdyž luboscź mjes ßobu macźe. Sslyschisch, so Jesuß cźe pyta? Ty we korcźmje ßedźisch, pijesch a hrajesch a ßy wjeßeleje myßle; hlaj, tam kaschcź k rowej nimo njeßu; stań, Jesuß cźe pyta! Ty dźerźisch mało do Božeho słowa, myßlisch jenož na pjenjesy, kak mohł ßo wobohacźicź; hlaj, tu póßelnik k tebi sastupi a cźi rjane prědarske abo modlerske knihi poskcźa: njewotpokasaj jeho, Jesuß cźe pyta! Wón ma wschak tyßazore ßrědki, ke khrobłej a bojasnej cźłowjeskej wutrobje ßo bliźicź a psches podeńdźenja w žiwjenju a woßebje psches ßwoje słowo saspanzow sbudźicź. Njejßy ßam shonił, kak je ßwój porst też na twoju duschu położił? To je nasch troscht, Jesuß, tón najßwěrnischi pastyr, wschitkich, kiž ßu shubjeni a sabłudźeni, pyta.

A Bohu budź dźak, wón też tak někotreho namaka. Kajke je to wjeßele! Ssmy druhdy słyscheli a cźitali, so je ßyn, kiž bě jako wojak ßobu do wójny cźahnył, ßo tam shubił. Wón bu ßnano jaty, do daloheje zusoby wotwjedźeny; wón bě powjescź wo ßebi spytał domoj słacź, ale žana jeho domjazych njeje dozpiła. Tym běsche wón skóncźnje shubjeny, morwy. Hdyž tón něko njenadźizy strowy do domu sastupi, kajke je to wjeßele! Nan a macźeř jeho s radoscźu, ßylsy dźakneho sboża płakajo, wobjimataj; pschiwusni, pschecźelju, ßamo zusy ßo wjeßela. Hdyž je duscha, kotraž bě shubjena, saßo namakana; njedyrbjało dha też wjeßele bycź? Najwjetsche a najhłubsche ma tón Knjes. Wón je ju s boloscźu pytał, wona je wot njeho dobyta. Jemu je radoscź, hdyž ßebi nětko wot njeho kubła wěcźneho žiwjenja wudźěliccź dawa. A s nim ßobu wyskaju jandźeljo, tucźi potajni ßwědkojo nascheho wumoženja. Woni wyskachu, jako bu ßwět stworjeny a jako ßo nasch Sbóžnik narodźi, woni pschezo hischcźe wyskaju, hdyž je duscha se ßmjercźe k žiwjenju pschischła. A też na semi ßu tajzy, kiž ßo wjeßela, hdyž schtó cźrjódu hrěschnikow wopuschcźiwschi sapocźina s tymi khodźicź, kotrychž je něhdy sazpiwał, so ßyła tych ßo pschisporja, kiž chzedźa Bohu słužicź.

Shubjeny też ty něhdy běsche, pytał je tón Knjes też tebje, ßy ßo dał namakacź. Je ßo to stało, duž budź to twój dźak, so ßam też do słužby ßmilnocźe sastupisch a shubjenych pytacź pomhasch: Sbóžni ßu cźi ßmilni, pschetož woni budźa ßmilnoscź dostacź. Hamjeń. M. w Hr.

W naleczu.

Bě lětßa sažne, nasche naleczo; kotrež nam nětk w meji a sapocźatk junija horze dny wobradźi. Sahe bě też žiwe wscho mjes rostlinami a ßwěrjatami. W sahrodźe ßedźo wohladach woßu wokoło mje lětacź; dołho njetrajesche, pschilecźa druha a sa njej tsecźa. Běchu rjane žołte a wjetsche hacź je podźischo we lěcźu wuhladasch. Bjes dźiwa to; běchu to lute matki. Jenož matka synu pschěraje; a kóžda matka sałoži nowe hněsdo tutych kakakow, kotryž srawjazy płód nam sniczeja. Runje tak pak jich wjele naschich pólnych pczołkow psches woßy ßmjercź namaka a tak schkoduje pczołař niz jeno, ně wjele bóle ratař a sahrodnik; pczołka njemóže wjazy kcźenje ßadowych schtomow a jahodowych kćrkow a répisna a wschěch móžnych druhich rostlinow wobleczicź a je woplodźicź. Duž ßo shrabach a popadźech też dwě woßy, ta tsecźa cźekny. Dwě hněsdźe woßow běschtej sniczenej a wjele dobrego wukhowane.

Hdy by ßo to też hewak se wschěm s tym tak cźinicź hodźało, ßebi pomyßlich. Wono ßo hodźi, njech też niz pschezo Hlaj; jena kniha, sawjedźaza psches njepocźiwe powjedancźka, psches powjedancźka wo rubježnikach a paduchach, wona ßo runa tajki woßy w naleczu, tajkej maßy, kotraž wjele jejkow wupołoži a s kóždeho wuleły woßa. Duž spopaduj wschě tajke knihi, so njemohli dźěcźi je cźitacź, jich wutroba by ßo cźi scźinła do woßazeho hněsda. — A niz jeno zyła kniha, ně hižo kóžde njedobre powjedancźko ßame je tajka matka. Kelko njecźistych, sa cźěło a duschu mordarskich myßliczkow móže tola jenicźke njepócźiwe powědancźko sbudźicź w dźěcźazej wutrobje! Nascha młodźina, nasch lud je w tym, schtož pócźiwoscź je,

nakaženy, skaženy, bóle hacž ßebi myßlisch. A njestróž ßo, schulke dźěćźi tež hižom. Njewěmy, schto je, hacž starschi to njewidźa abo widźićź nochzedźa. To prěnje by jara srudne było, to druhe pak njemělo žanehp samolwjenja! Wocźi a wuschi wocźinjećź! to tu rěka, a runje tak hubu samkacź, so žane njepschihodne ßłowo njewucźeknje! — Haj, jenołiwe ßłowo móže hižo tajka matka bycź, kotraž porodźi we wutrobje dźěsćźa teho sleho wjele, woßebje saßo njepózćźiwe ßłowo, runje tak pak kóžde ßłowo hidy a swady, kóžde ßłowo selenja, kóžde ßłowo, kotrež luboscź njesnaje. Dźěsćźa wutroba je k temu kaž wola w naléćźu, polna žiwych mozow; sornjatko, kiž do njeje padnje, pschinjeße wjelekróćźne płody! — Ódź hladaj, so kóžda tajka matka, kotruž popadnyćź sniczićź móžesch, tež sniczićź; tak někotraž kuli druha tu tola hischćźe lěta, kotrejež ßo njedohladasch a kotruž popadnyćź njesandźež; njejßu to jenož knihi a ßłowa ale tež wscho móžne druhe, tak tež pschedewschěm wschě pschikłady, kotrež psches skutki dawasch!

Zyrkej a stat.

— „Wojowanje wo ludowu schulu njeje politiske wojowanje", tak praja cźi, kiž sa nju a pschećźiwo nabožnej schuli wojuja. Tu je dobre, so ßebi sapißasch jene ßłowo, kotrež je sakski minister kulta Fleißner, — potajkim něchto, kiž to wjedźećź dyrbi, — prajił, a to psched shromadźenymi sozialdemokratiskimi wuczerjemi; wón rjekny: „Njesapomńćźe, so je to wojowanje (wo ßwětowu schulu) ßamo na ßebi jene wulzy (eminent) politiske wojowanje!" W tym je minister jenož wobkrućźił, schtož dawno hižo pytnychmy a prajachmy, ale po woli a pschećźu sastupowarjow ßwětoweje schule drje to njebudźe.

Kaž pola naß, tak dźe to tež druhdźe nětkle wo nabožinu w schuli, wo nabožne wocźehnjenje dźěćźi a młodźiny. W kantonu Basel w Schwizy je lud wo tym wohłoßował, hacž ma ßo w schulach roswucźowanje wo nabožinje hajićź abo jene moralne roswucźowanje wo dobrych poćźinkach. Se 6000 hłoßami wjetschiny wuprajichu ßo wobydźerjo tuteho kantona (wokrjeßa) sa nabožne roswucźowanje a wotpokasachu s tym wschě pospyty, kotrež chzychu sozialistiske kaž jenož ßwětne wocźehnjenje dźěćźi a młodźiny dozpićź.

W Elsaßu a Lothringsku, kotrejž stej nětk pod nadknježstwom Franzowskeje, wojuje ßo wot franzowskich nowin pschećźiwo nabožnej schuli. Po sakonju ßu wschě schule nabožne, konfeßionellne. Tu a tam ßu pak hižo sozialistiske gmejnske rady wobsamkle, so ma schula bycź bjes nabožiny. Hacž dotal drje wyschnoscźe tute wobsamknjenja njewobkrućźichu, dokelž ßu pschećźiwo płaćźazym sakonjam. Schto dale budźe? Wěrywusnaćźe a nabožina, niz jeno evangelska, ně tež katolska; schkoduja pak nětkle hižo psches to, so je jich mnoho wuczerjow bjes nabožiny, runje tak wuczerki, a to mjes tymi; kotsiž se snutskowneje Franzowskeje pschińdu. Tak ßu pschi evangelskich schulach wjele wuczerjow, kotsiž njewjedźa, schto s nabožinu.

Zyrkej a stat w Rußowskej, to je staw ßam saßo, kotryž dyrbisch wobsebje studowacź, so by wjedźał, hdźe pućź wjedźe; kotryž je rußowski lud schoł abo lěpje, po kotrymž bu rußowski lud cźěrjeny. Kommunistiska strona je tam ßwěrnje wscho cźiniła, so by „zyłeho ßwjatego ducha" — tak ßo praji — we ludu wutupiła. Duchowne knihi, nabožne pißy buchu po wěstych sassadach sniczene. Jedyn duchowny w Orenburgu, pola kotrehož někotre nabožne knihi namakachu, bu tehodla do jastwa cźißnjeny; jeho winowachu, so je nabožnu pschiwěru spěchowacź chzył. W Moskwje ßu kommunistojo wubjerk postajili, kotryž dyrbi wschě njetrjebawsche knihi sniczićź. Tón kommißariat abo ta wyschnoscź, kotraž je tutón wubjerk wutworiła, mjenuje ßo „kommißariat sa rosßwětlenje ludu." Jako njetrjebawsche knihi maja ßo po jeho poruczności sniczićź, nabožne knihi, nabožne a zyrkwine nowiny atd. Potajkim do cźista wutupićź ßo dyrbi wscho, schtož s nabožinu a s zyrkwju wißuje. A tola runje je, kaž tež tu ras pißachmy, w Rußowskej hłód a žadanje po nabožnych knihach, woßebje tež po biblijach. Dopjelnja ßo tam ßłowo derje snate, so nusa wucźi, so ßo modlisch. A pola naß w kraju a ludu? Po tym měrjena njeje tu nusa hischćźe wulka doćź. A schto potom, hdyž wjetscha pschińdźe!?

Njedźela, ßwjaty dźeń!

Płóß: Sso Boże dźěćźi wjeßelćźe.

Dźenß s Boha ßwjata njedźela
Nam k wjeßelosćźi pschikhadźa.
Nasch Bóh dźenß ßwětło sćźinił je,
Nam Sbóžnik pschinjeßł žiwjenje!

To je tón dźeń, hdźež se ßmjercźe
Knjes Jesuß Khrystuß stanył je;
Troscht, prawdoscź, sbóžnoscź, žiwjenje,
To wscho psches njeho nasche je!

Dźenß dusche, mějćźe wjeßele,
Dźenß skhadźa ßwětło njebjeske!
Nětk mamy s Bohom sjednanje
A stejimy we dźěćźatstwje.

Dźeń ßedmy Bóh Knjes ßwjećźił je,
Schěsćź dnjow Wschohomózny dźěłasche
W nich stworił ßwět je njebjeßa,
K joh' podobi tež cźłowjeka.

To je tón dźeń najkraßnischi,
Po schěsćź dnjach sprózných, wjeßelschi,
Dźeń, kotryž Knjes nam cźinił je,
Kiž ßwětło do naß płodźićź chze.

Na tutym ßwjatym Božim dnju,
Sso dźeržmy k ßłowu Božemu
So duscha mozy nabudźe
Sa prózu polne žiwjenje.

Nam Božo tón dźeń požohnuj,
Tu duschu, cźěło, wobarnuj,
Psches ßwojoh' Ducha daj nam móz,
So sańdźe we naß hrěchow nóz.

Budź twoje mjeno ßwjećźene,
Cźiń cźěła, dusche pózćźiwe
Duch ßwjaty w twojim ßłowje wucź
Naß k tebi sbóžny domojpućź.

Njech tebi ßwěru ßłužimy,
Wschě dźěłałe a ßwjate dny,
Cźin ßwěłe dusche, wutroby,
Hacž k tebi dom my dóńdźemy.

K nam pschińdź o wěczna njedźela,
Hdyž dźěło, próza tu kónz ma.
Naß, Knježe, wjedź po ßwjatoku
Do njebja k wěčznom' wjeßelu!

Tam chzemy tebi khwalbu dacź,
Čźi rjeńche spěwy saspěwacź.
Sa wschitke twoje dobroty,
Kiž wopokasał ty nam ßy!

Sdźerž, Božo, ßłowo žiwjenja,
Naß psches nje pysch sa njebjeßa.
Daj khodźicź nam we ßwja'oscźi,
A wěčnje khwalbu spěwacź cźi. J. W.

Adventistojo.

Schtó njeby hižo něschto wo nimi ßłyschał? Ssu tola też Sserbjo tutej sekcźe — a sekta ßu Adventistojo! — pschipadli a wo' nascheje evangelsk je zyrkwje wotpadli. Schto pak woni po prawom ßu a bycź chzeja, to lědy schtó wě, husto doscź też tón niz, kiž ßo jim bliži.

Adpentistojo ßu ludźo, kotsiž praja, so je advent; to je saßopschińdźenje toho Knjeza blisko, a so woni tuto saßopschińdźenje pschihotuja. Tajkich ludźi je było we wschelakich czaßach kschcześcźijanskeje zyrkwje. Woßebje tehdy ßo pokasowachu, hdyž wulke podeńdźenja kedźbliwosćź cźłowjekow sbudźowachu, kaž n. psch. pschescźěhanje kschcześcźanow, nawal Turkow, reformazija. So pschi spočatku sańdźeneho 19. lětstotka jich wjele sjawjenja Knjesa Jesußa wočakowasche, na tym bě ßobu wina franzowska revoluzija a Napoleon I. se ßwojimi wójnskimi dobyźemi. W Němskej bě tute wočakowanje, woßebje we Würtembergskej žiwe; tam běchu w 18. lětstotku pobožni na bibliju ßo složowazy mužojo skutkowali a wliwa na dalsche wor'chty dobyli; würtembergskich wótzow jich mjenuja. Jedyn s nich, J. A. Bengel, kiž 1752 wumrě. bě kónz ßwěta na lěto 1836 wuličźik. W Jendźelskej wočakowachu bliske saßopschińdźenje teho Knjesa cźi, kotsiž pod wliwom Stayo-Irwingianskich stejachu; my tutych s wjet'cha pod mjenom „Japoschtolskich" snajemy.

W Amerizy pokasowasche ßo podobne hibanje, nawjedowane wot farmarja abo bura Williama Millera. William Miller narodźi ßo 1782; jeho starschej běschtej khudej. Miller běche duchownje jara cźiwy, psch'padźo najprjedy ßwobodnowzam a bu, 34 lět stary, pola Baptistow — tucźi kaž Irwingianszy ßu sektirarjo — wobroczeny. Nětk ßo woßebje s bibliju saběrasche a to s knihami Daniela a Sjewjenja. Pschi tym pschińdźe na to, so tón Knjes bórsy pschińdźe, so by sałožił to 1000 lětne kralestwo; to chzyshe wón s Dan. 8, 14 wučźitacź, hdźež steji: „2300 dnjow je wot wječźora k ranju; dha budźe ta ßwjatniza saßo ßwjecźena." To ßwjecźenje teje ßwjatnizy wukoži wón tak, so je to to wučźiscźenje teje semje psches woheń spalenja semje, wo kotrymž cźitasch pola 2. Pětr. 3, 10. Dźeń pak bě jemu to schtož profetiski dźeń, t. r. lěto (4. Mojs! 14,34 a Hoj. 4,6). Hdy pak sapočźina ßo tute 2300 dnjow abo lět! Miller praji po Dan. 9, 24 dd., so ßu te 70 tydźenjow telko kaž 70 lětowtydźenjow, t. r. 7 krócź 70 lět abo 490 lět. Pschikasnja, so by ßo Jerusalem s nowa twarił, wuda ßo we lěcźe 457 do Khrystußoweho naroda; duž bu 490 lět po tym, to je w lěcźe 33 po Khr. n. dopjelnjene, schtož Daniel praje p'sche: „Potom směje pschestupjenje kónz a hrěchi budźa sa'yglowane." Hdyž tole wobliczenje, tak měnjesche Miller, tak rjenje trjechi — w lěcźe 33 bu Jesuß Khrystuß kschižowany — dyrbi to lěto 457 też sapočźatk bycź tych 2300 lět; potajkim tón Knjes pschińdźe saßo w lěcźe 1843.

Tole bě ßebi Miller hižo 1818 wuličźił, tola hakle 13 lět posdźischo, 1831 s tutymi liczbami a se ßwojej wučźbu wo saßopschikhadźe teho Knjesa w lěcźe 1843 wustupi, niz, so by chzył něschto nowe sałožicź, jenu nowu gmejnu abo woßadu wutworicź, ně jenož jako staw baptiskeje gmejny, pola kotrejež bě 1833 s prědarjom. Wón namaka wjele wěrjazych. (Pokracź.)

S blisko a s daloka.

W **Budyschinje** běchu ßo wutoru, dźeń poßednjeje mje, evangelszy duchowni łužiskeho konsistorialneho wokrjeßa k hłownej shromadźisnje sejschli. Tutu wotewri po shromadnym spěwje tajny zyrkw. rada Rosenkranz s modlitwu a sawodnym ßłowom. Pschitomny bě też knjes wokrjeßny hejtman jako pschedßyda łužiskeje zyrkwineje wyschnoscźe. W hłownym pschednoschku poda kn. farař Probst pschehrunanje zyrkwinych a woßadnych wobstejnoscźow s 2. lětstotka kschescźanskeje zyrkwje s tym nascheho cźaßa. Sswoju wědomnoscź 2. lětstotka cźerpasche s kuhow tamnjeho cźaßa, kotrež ßo mjenuja „Pastr Hermascha." Hermasch bě wokoło lěta 150 staw kschescźijanskeje gmejny, niz pak prědar abo pschedstejicźi. Pschirunowanje bě sajimoraze a poručźaze. Też tehdy běchu hižo wobstejnoscźe mjes kschescźanami a sa zyrkej srudźaze, a to'a je zyrkej pschětrała. Duž też nětkle pschětraja; tola wěra a ßwěra je nusna we wschěch jeje stawach. Tole ßo pschedy wschěm pschi dlěžschej ßwrej rosmokwje wupraji, kotraž scźěhowasche. Kn. tajny rada poda po tym hischcźe wschelake sastojnske pokiwy a rosprawy. Bě w 2 hodź., hdyž bě 4 hodźinska shromadźisna skónczena.

Snamjenja cźaßa. W Lipsku je ßo pschoproschowanje wokoło ßłako, na kotrymž bě scźěhowaze cźischcźane: „Aktivni 106. regimenta. — Loretto — ßwjedźeń pjatk, 13. mcje; popołdnju w 2 hodź. wopomnanska ßwjatocźnoscź pschi pomniku regimenta na połodnischim pohrjebnischcźu; w 6 hodź. popołdnju reja morwych (Totentanz) w Zoo (to rěka: w zoologiskej sahrodźe). Sastup 3 hr. Reje darmo." — — Schto prajimy k temu? Schto prajicźe wy woßebje k temu, kiž scźe ßobu tam wonkach byli, ßnadź ßobu też po'a Loretto, hdźež tyßazy ßwoje žiwjenje wostajichu?? — Ale ßnadź je móžno, so je nasch lud w poßlednich lětach też něschto wot zusych póhanskich ludow nawuknył, hdźež ßo tu a tam k cźescźi morwych rejwje. Lipscźanska nowina wučźerjow pschispomni k temu: Haniba kaž žana je jene tajke „wóznokrajne počźescźowanje rjekow."

Schtož je jena franzowska nowina s Frankfurta nad Mainom pißała, ßłuscha drje runje tak do tajkich snamjenjow cźaßa. Tam ßu ßo póstnizy na 41 městnach kuklenkowe reje (Maskenbälle) wotměłe, a wschudźom bě wscho polne ludźi. — To dyrbja tola Franzowsojo „dobry" sacźischcź dostacź wo srudobje a khudobje nascheho kraja a luda, hdyž tam psched jich wočźemi ßo hižo tajkho stawa. A schto praja skónczńje Amerikanszy, woßebje Kwekarjo k temu, kiž tola naschemu ludej s njewoměrnje wjele darami na pomoz pschińdu?

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Cźischcź a nakład: Ssmolerjez knihicźischcźernja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 25.
19. junija.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ćě
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćě. F.

Sserbske njedźelske łopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihicźischczerni w Budyšinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. s portom.

4. njedźela po ßwj. Tojizy.

Luk. 6, 36—42.

Wo ßmilnosczi jow Jesuß rěczi. „Budźcźe ßmilni!" wón praji a hnydom też pschistaji, kotre je snamjo tuteje ßmilnosczje; kajke je jejne waschnje, kak móżemy ju nawuknycź a kak budźe sapłaczena. Wopomńmy to wschitko sażo a budźemy ßmilni! Je wschak najważnische nascheho kschesczijanstwa, so pyschimy wěru s płodami, też se ßmilnosczu. Runje na to dyrbimy hischcźe bóle kedźbowacź. Duž dha:

Budźmy ßmilni!

Rospominajmy pschi tym tuteje ßmilnosczje

1. snamjo, 2. waschnje, 3. schulu, 4. msdu.

1. „Budźcźe ßmilni, jako też wasch Wótczez ßmilny je", jow rěka. Potajkim snamjo ßmilnosczje je nasch Bóh ßam. Kaž steji napißane: „Ja ßym tón Knjes, wasch Bóh; tehodla dyrbicźe wy ßo ßwjeczicź, so bysczcźe ßwjeczi byli, pschetož ja ßym ßwjaty", a sażo: „tehodla dyrbicźe wy dokonjeni bycź, runje jako też wasch Wótz w njebjeßach dokonjany je", tak jow rěka: „budźcźe ßmilni, jako też wasch Wóczez ßmilny je." Jemu, po kotrehož podobnosczi ßmy stworjeni, dyrbimy ßo dźeń a bóle we wschěm runacź. Nasche cźinjenje dyrbi jeho cźinjenju bóle a bóle podobne bycź. Na naschej ßmilnosczi dyrbja tak pósnacź, so mamy ßmilneho Boha a ßmy po jeho ßmilnosczi žiwi. Ssmilnosczź, ßmilnosczź, ßama ßmilnosczź, to je rjanosczź nascheho Boha. Hižom Mójsaß praji: „Tón Knjes, twój Bóh, je ßmilny Bóh", a Davit spěwa: „Ssmilny a hnadny je tón Knjes, sczerpliwy a wot wulkeje dobroty." Pawok pak khwali: „mi je ßo ßmilnosczź dostała." A my też tu ßmilnosczź wužiwamy wot kolebki hacź do rowa; wona sjewja ßo nam w rjanej Božej stwórbje, w žohnowanju; we wodźenju nascheho žiwjenja, w Božim ßłowje a lubej drohej zyrkwi, w Jesußu, naschim Sbóżniku. A tuta ßmilnosczź wuliwa ßo na wschitkich. „Wón dawa ßwojemu ßłónzu skhadźecź nad slymi a nad dobrymi, a dawa deschczowacź nad prawymi a nad njeprawymi." Njejßmy to nětko sażo nashonicź mohli? Hinak, zyle hinak pak ßwět! Wón cźini wulki rosdźěl mjes tymi, kiž jón lubuja a kiž ßo wot njeho sdaluja. Sswět lubuje ßwojich pschecźelow a hidźi a hani ßwojich njepschecźelow. Niz tak, praji jow Jesuß Budźcźe wy ßmilni, jako też wasch Wóczez ßmilny je.

2. A waschnje tuteje ßmilnosczje? Kak ma ßo wono sjewicź? Tón Knjes jow wschelke naspomina, schtož je se wschědneho žiwjenja wsate a móże kóždy też dopjelnicź. „Njeßudźcźe!" wón praji. S tym pak njecha na žadyn pad wyschnosczi wscho ßudźenje sakasacź. Ně, jej je wot Boha poruczene, prawy ßud dźerżecź a sle schtrafowacź bjes pohladanja na woßobu. Też njecha s tym Jesuß starschimaj prut s rukow wsacź. Dale płaczi: „Schtóž ßwojeho pruta lutuje, hidźi ßwojeho ßyna; schtóž pak jeho lubuje, tón jeho s cźaßom schwika." Też njebudźe jow sakasane, ani wuczerjej, ani hospodarjej, ani druhemu; to sle khostacź a jemu wschudźom, njech ßo sjewi w hrosnych ßłowach abo knihach abo worasach, napschecźiwo stupicź. Ně, to je pschißłuschnosczź kóždeho praweho Božeho dźěsczja. Też rěka: „Spytajcźe wschitko to a dobre sdźerżcźe!" Schtož Jesuß jow sacźißnje, je tamne njelubosne ßudźenje, kotreż ßo stawa se sleje wutroby, s luteho hidźenja, s teho žadanja, druhemu schkodu nacźinicź na cźesczi a ßo ßam do lěpscheho ßwětka

stajicź. Kak husto ßo to bohužel stawa a budźe 8. kaseń pschestupjena. Hdyž staj dwaj hromadu pschischloj, husto dolho njetraje, a na tého a druhého budźe njelubosnje rěčźane a psches to wjele srudoby načźinjene. Niz tak! „Budźćźe ßmilni", praji tón Knjes. „Njeßudźćźe", ale wobrocźćźe wschitko k lěpschemu, proschćźe a prajćźe jemu ßamemu wschitko w luboscźi, a hdyž to njemóžećźe, mjelczćźe. A „njesatamajćźe!" Kak by ßo tola s nami wschitkimi mělo, hdy by Bóh naß hrěschnikow satamak a njeby nam ßwojeho ßyna póßlak! Kak by było, njeby tón pschi wschitkim hidźenju cźlowjekow skutk ßwojeho wumoźenja dokonjak! Wón njeje jich tehodla satamak a też Judascha je tsi lěta na ßmilnej wutrobje noßył. A my? Ach, kak rućźe my husto satamamy! Hdyž je nam nichtó slóscź a kschiwdu načźinił, kak jeho satamamy a wscho sće jemu pschejemy! Hdyž je ßo nichtó pscheschok, kak budźe satamamy, kaž njeby nicźo dobreho wjazy na nim było. Njećźinja to ßamo starschi se ßwojimi dźěćźimi? Niz tak, praji tón Knjes. Budźćźe ßmilni, snjesćźe wscho sćźerpliwje, w nadźiji, so móže ßo wschitko hischćźe polěpschećź, so je w ßmjertnej hodźinje hischćźe sdychnjenje horje do njebjeß klinczało: „Knjeźe, ßmil ßo", proschćźe sa nich. A „wodajćźe"! Kak je to Jesuß ßam cźinił. Swojim njepschećźelam je wodał, też Pětrej, kiž bě jeho sapřěł. A my? Ach kak njecha tón abo druhi wodacź a sabycź! „Wodajćźe", so by dźenßa tuto ßłowo do wulkeje swady a njejednoty naschého ludu, do wschelakich domow klinczało, hdźež ßu mandźelszy w njejednoćźe žiwi, hdźež starschi a dźěćźi lubych pjenjes dla wjazy njes ßobu njerěčźa a ßußodźo a wjeßni ßo wjazy njestrowja. Budźćźe tola ßmilni! Wy njewěsćźe, kak dolho sćźe hischćźe hromadźe na pućźu. A lěpje je tola, sće cźerpicź hacź jo cźinicź. A „dawajćźe!" Kak je Jesuß Bohu ßwojemu Wótźej ßwoju wutrobu a sa naß ßwoje žiwjenje dał! Daj jemu nětko też ßwoju wutrobu, ßwoje duchowne dary, ßwoje sećńske kubła. Staj wschitko, ßam ßo a tych ßwojich, do jeho ßłužby, twań jeho kralestwo, pomhaj khudym, wudowam, ßyrotam, starym. Haj; budźćźe ßmilni!

3. A kak to wuknjesch? Tón Knjes cźi to jow też praji, hdyž cźe napomina, ßo ßam sa khudeho hrěschnika spósnacź a ßebi prajicź, so zyle wot Božeje ßmilnoscźe wotwißujesch. Hakle hdyž pósnajesch, so ßy ßam k ßudej a satamanstwu sraly, budźesch ßo ßudźenja a satamanja sdźeržećź. Hakle hdyž wěsch, so ßam wodacźe trjebasch, budźesch wodawacź wuknycź. Hakle hdyž wěsch, so ßam Boži hnadny khlěb jěsch a ßy Bohu wjele winojty, dokelž ßy wschitko wot jeho ßmilnoscźe dostał, budźesch ßam dawacź. Hdyž ßwój hrěch sa hrjadu pósnajesch, budźa tebi hrěchi druhého jeno kaž tschěska. Hdyž ßy w Jesußu Boha pósnał a jeho ßmilnoscź khwalisch, budźesch ßam we wschěm ßmilny. Twoje ßłowo je potom: kaž Bóh mi, tak ja jemu a jeho dźěćźom. Wutroba budźe cźopła, lubosna, bohata: dobrocźiwa. Ty ßy do morja Božeje ßmilnoscźe pohladał, nětko chzesch też ßmilny bycź. Ty ßy pósnał, kak je Bóh tyßaz puntow luboscźe sa tebje a na tebje sapłacził, tehodla ßy nětk swólniwy, sto kroschow abo pjenježkow ßmilnoscźe ßwojemu Bohu w luboscźi k njemu a bližschemu wróćźo płaczicź. Chzesch-li tehodla ßmilnoscź wuknycź, twań ßam na Božu ßmilnoscź. Schtóž je ju ßam na ßebi nashonił a je w njej žiwy, tón hinak njemóže, hacź ßam ßmilny bycź.

4. A spodźiwnje! Wona budźe hischćźe sapłaczena. Tón Knjes praji: „Dobra, natłóczena, natschaßena a khopatä měrä budźe do wascheho klina data; pschetoź runje s tej měru, s kotrejž wy měricźe, budźe wam saßo měrjene." Hdyž ßmy ßmilni, ßo nam to tola jako Božim dźěćźom pschisteji a je jeno dźak sa wschu Božu ßmilnoscź. A nětko hischćźe woßebita msda sa tajku ßmilnoscź. Ale tón Knjes, kiž naß snaje a wě, kak ßmy ßłabi cźlowjekojo a pschi wschěm też ßo praschamy, schto budźe mi sa to, je tehodla hnydom k temu žadanju: „budźćźe ßmilni"! to ßlubjenje pschistajił: to budźe wam derje sapłaczene, so by naß s tym hischćźe k wjetschej ßmilnoscźi wabił. A tak někotry je hižom sa ßwoju ßmilnoscź kraßnu msdu namakał: dźak a luboscź a cźescź wot cźlowjekow, žohnowanje a sboże s njebjeß dele. A hdyž ßu też tu a tam cźlowjekojo sa wschu ßmilnoscź njedźakowni a ßo ßmilnym hischćźe wußměja, Bóh tola dźerži, schtoź je ßlubił a pschezo pućźe namaka, ßwoje žohnowanje wobradźicź. A hakle po ßmjercźi, kak budźe wón tych žohnowacź a pschekraßnicź, kiž ßu tu ßmilni byli! Tehodla budźmy ßmilni! Sbóžni ßu cźi ßmilni; pschetoź woni ßmilnoscź dostanu. Hamjeń.

Knjes Jesuß Khrystuß je to ßwětło, tón puć ta wěrnoscź a to žiwjenje! Schtóž do njel wěri, budźe sbóžny.

Hłóß: „do jenoh' Boha wěrimy."

Nam wěrjazym sa žiwjenje,
Skała sboża Khrystuß je!
Ta w wichorach ßo mjenuje,
Wukhow, schkit nasch wostanje,
Bohatstwo najkraßnische,
Kral nasch je do wěčźnoscźe!

Nasch Knjes naß takle lubo ma!
Cźěło, duschu sastawa;
Sso we nim wjeßel wutroba,
Kóžda jeho potrjeba.
Wysche wscheho lubujmy
Knjesa naschoh' s wutroby!

O sbóžny tón, kiž tebje ma,
Tebje, luboscź njebjeska,
Cźi wutrobu ßwoj' zyłu da,
Lubuje cźe, wobkhowa.
Luboscź s njebja pschischła je,
Naß do njebjeß powjedźe!

O Jesu, ßwětło žiwjenja,
Tebje ßlepi njewidźa.
Je nóz ßo skoro minyła? —
W wutrobach je lód a cźma. —
Wohrěj dusche mrěćźaze,
Wěčźne ßłónzo njebjeske!

Chzesch-li ty hrěchi pschizpicź nam
Schtó psched tobu wobsteji'
Ty tsi króćź ßwjaty Bóh ßy ßam!
Wodacźe je pschi Tebi!
Wschitke hrěchi wodaj nam;
S wěčźnej hnadu pój ty k nam!

Kaž dolho tu 'schćźe žiwi ßmy,
Njech na ducha nětk ßyjemy,
A twoju wolu cźinimy,
Hacź cźe wěčźnje widźimy!
Wěru, luboscź do naß płodź,
Naß wot sleho wußwobodź!

Hdyž my w najwjetschej nusy ßmy,
A ßej rady njewěrimy,
Psches stysknе nozy, czěžke dny,
Dha budź pomoz nascha ty.
Jesu, luboscź njebjeska,
Ty ßy nascha nadźija!

Psches czěmny dol naß pschewodźej,
Sbóżniko, najßwěrnischi,
Njech s nami wěczńje derje stej!
Pomhaj ty nam k sbóżnosczi!
Tam cźe wěczńje khwalimy,
Bóži lud a herbstwo ßmy!

Na ßmilnosczź twoju, Knjeże, spomń
A na ßwoju dobrotu,
Naß swarnuj psched wschěm njesbożom;
Żohnuj naschu wótczinu,
Swjeßel naschu wutrobu,
Czińń nam ßmilnosczź, dobrotu!

O Jesu, ßłónzo prawdosczźe,
S njebjeskeje kraßnosczźe,
Kswěcź nam do wscheje wěrnosczźe,
Wutroby czińń wěrjaze,
Wjedź naß sbóżnje s hubjenstwa,
Do twojeho kralestwa! J. W.

Zyrkej a stat.

Dźeń 1. julija dyrbi to rosrißaze mjes zyrkwinymi wuczerjemi a woßadami pschinjesczź a s dobom jednanje mjes woběmaj, kak byschtaj ßo k nowemu shromadnemu dźěłu sjednoczźiloj. Tola hacź dotal, (14. 6. 21.) njeje woßadam niczo snate, kajke mohło to rosßudźenje bycź a po wschěm sdaczu też mjes wuczerjemi to hinak njeje. Duź też ani doprědka ßo bojecz njetrjebamy a też staracź njemóżemy. Srudne wopißmo sa ßwoje kschesczanstwo a sa ßwoju luboscź k Božej złużbje a k Bożemu domej by pak ßebi ta woßada wustajiła, kotraź chzyła ßnadź liczbu dotalnych porjadnych Božich ßłużbow pomjeńschicź, dla ßnadź powjetschenych wudawkow sa kantorow. By to jene samylenje bylo, jene saměnjenje dusche s móschnju, a tónle porok tola njemohła żana woßada na ßo wsacź, kiź někak chze bycź kschesczanska hischcźe. Hdźeź pak tajke myßle ßo ßłyschecź dawaju, wukhadźeja wone na wschěm poßledku s ducha njewěry a liwkosczźe, s ducha ßwěta a teho sleho, kotryź ßo sady móschnje a pjenjes khowa, a to je czim lóżscho nětkle; pschetoź pjenjes je nětkle też tam s hromadami, hdźeź prjedy żanych. Ale ßnadź runje te hromady pjenjes sadźěwaju tak někotremu pschewidźecź zylu wěz a dowidźecź, so ßo w nich a sady nich khowa tón sły ßam, kotryź chze ßwoje żně domoj khowacź. Wón praji kaź něhdy: „Dyrbjako-li to woprawdźe tak bycź, so je Bóh Knjes 7. dźeń ßwjecźił? Wy budźecźe runje tak dobri, hdyź Bohu a jeho ßłowu jenoź 14. dźeń poßwjecźicźe!“ —

„Wulkostatny schulski sakoń“ to je nětkle to heßko wo rosßadźowanju mjes zyrkwju a schulu. Jeliso tutón sakoń tajki, kajkiź je nětkle pschedpołożeny, dostanjemy, móżemy my drje spokojom bycź. Ale ßnadź je runje tole na tym wina, so ßo „němske wuczeńske towarstwo“ se wschej mozu tutemu sakonjej pschecźiwja. Haj hacź na 500 000 hriwnow chze wón na tute wojowanje pschecźiwo tutemu sakonjej ważicź. To dyrbjako naß nastróżecź! Tak dyrbimy wjedźecź, so „němske wuczeńske towarstwo“ a němszy wuczrjo njeje to ßame. Niemylimy drje ßo, so je jich na na 40 000 evangelskich a katolskich wuczerjow, kotsiź s wulkeho dźěła do „němskeho wuczeńskeho towarstwa“ ßłuscheja, sa konfessionelnu schulu, sa schulu se wěrywusnacźon. Ssmy wo tym tu hižo wschelakore wosjewjeli, dźenßa dodamy to, so bu na „dnju němskich wuczerjow“ (deutscher Lehrertag) wot pomórskich wuczerjow namjet stajeny, so by wuczeństwo ßwoje stejnischczo k nabożinje s nowa pruhowało. Po s dźěła żiwej debacźe ßo wothłoßowasche a 217 hłoßowasche sa namjet a 140 pschecźiwo njemu; to rěka, „němske wuczeńske towarstwo“ dyrbi najprjedy s nowa mjes ßobu to praschenje nabożiny pschedźěłacź, a to tehodla, dokelź jeho wjetschina njeje wjazy s nětczischim stejnischczom pschesjene abo spokojom. So pak ma ta wjetschina nětczische stejnischczo sa pschе radikalne a ßebi sbliżenje k nabożinje żada, to wobkruczi rěczńk podležaneje mjeńschiny, hdyź wupraji, so ßebi towarstwo tak stejnischczo podrywa a so towarstwo wjazy żaneho zyłeho stejnischcźa we tutym zyłym praschenju nima. — Tole njedyrbi pak nětk naß, njedyrbi starschich, kiź ßebi wocźehnjenje dźěcźi też hižo w schuli żadaju, směrowacź a spokojicź, ně dyrbi naß pohonjecź, so też my ßwoje stejnischczo w tutej wězy pruhujemy, hacź njeßmy pschе liwzy a pschе njewobdźěłeni byli w tym, schtoź sakoźk sa zyłe żiwjenje naschich dźěcźi bycź dyrbi, ßnadź runje tehodla, dokelź pola naß s wjetscha tola tajkeho wojowanja sa nabożinu w schuli było njeje, njech też te skórźby ßu hižo stare, so dźěcźi tu a tam pschе mało haj, skoro niczo wjazy s katechismußa njewuknu. Kóżdy, kóżda dyrbi tola s najmjeńscha k temu stejnischczu pschińcź, so wě, schto chze, hacź nabożinu sa dźěcźo w schuli abo hacź niz; a hdyź je sa nabożinu, potom ma też to ßwoje na kóżde móżne a prawe waschnje sastupowacź a tych podpjeracź, kotsiź sa tule jenu dobru wěz wustupuja a wojuja, mjenujźy, so ßo zyłe wocźehnjenje dźěcźi sakoźi na nabożinu a wutwori we wěrje, wěso niz hakle w schuli se 6. abo 7. lětom, ale runje tak hižo domach wot prěnjeho lěta ßem. So ßo hižo na te prěnje 7 lět a dozyła na tu nabożinu starschiskeho doma wjazy ßwěry a prózy a luboscźe nakoźi, to je jene runje tak haj ßnadź hischcźe nusnische żadanje hacź to sa nabożinu we schuli. Tehodla: to jene njewostajmy, sa to druhe ßo staràjmy we ßwěrje a luboscźi k dźěcźom, ßebi ßamemu a k zyłej ßwójbje, haj zyłemu narodej a ludej, a runje tak a pschedewschěm: k Bohu Knjesej! — —

Jedyn w Lipsku wukhadźazy czaßopiß pische, so je we Budyschinje w poßedźenju ßwobodneho dźěłarnistwa (freien Gewerkschaften) jedyn sozialdemokrat wo jenym poßedźenju schulskeho pschedstejicźeństwa rosprawjał a nasponinał, so bychu sastupjerjo dźěłarnistwow w ßwojich dźěłarnistwach sa to skutkowali, so bychu jich prawje wjele starschich dźěcźi s nabożneho schulskeho roswuczowanja wsałe; tak chzeja wuczerjam, kiź nabożne roswuczowanje wotpokaża, na pomoz pschińcź. Namjetowasche ßo, so bychu we wschěch dźěłarnistwach shromadźisny wotměłe, a ßo wo tutym praschenju jednało; namjet bu jenohłóßnje pschiwsaty. — Tak je to potajkim też w Budyschinje a we Łużizy! Kaź njemóżemy prajicź, so je „němske wuczeńske towarstwo“ telko kaź wschitzy němszy wuczerjo, tak też njemóżemy a njetrjebamy prajicź, so je tuto jenohłóßne wobsamknjenje telko, kaź wschitzy sozialdemokratojo. A to je derje tak. A czaß pschińdźe, hdźeź budźeja jich wjele, kotsiź najprjódźy nasdała stejachu a njepschecźelszy smyßleni běchu, s wutrobu rad pytacź to, schtoź wěra a nabożina dawa: to wěrne sbożo tu a sbóżnosczź tam. Bóh daj jenoź, so to potom niz pschе posdźe!

Hórje hacž tuto wobsamknjenje w Budyschinje je to wobsamknjenje w Freibergu w Sakskej. Tu wobsamknychu, so wschě ßobustawy, kotrež dźěći do nabožnego roswučowanja sćelu, se dźěłarnistwa wusamknu. „O ßwoboda, ty kraßnje khwalena!" to je s krótkim to, schtož k temu prajisch. — —

Židźa.

„Židźa" uto mjeno ßłyschisch nětkle husto. Kelko Židow jich to w Němskej je, kelko dozyła na semi? Jedyn amerikanski czaßopiß wobličza sćěhowaze liczby: „w Pólskej 3 300 000 Židow, we Wukrajinje tehorunja, w Sjednoczenych statach Ameriki 3 100 000, w Rußowskej a Ssibirskej 900 000, we Rumunskej 650 000, w Němskej 540 000, w Ungarskej 450000; w Czěskoßłowakskej 450 000, w Jendźelskej 300 000, w Awstriskej 300 000, w Litawskej 450 000, w Jużnoßłowakskej 200 000, w Afrizy s wuwsaczom Marokkanskeje, Tuniskeje a Algeriskeje 170 000, w Franzowskej 150 000, w Algeriskej a Tuniskej 150 000, w Arabiskej 130 000, w Grichiskej 120000, w Holandskej 110 000, w Marokkowskej 110 000, w Argentinskej 100 000, w Kanadźe 100 000, w Turkowskej 100 00, w Palaestinje 100 000, w Awstraliskej 20 000, w tych druhich krajach Europy hischcze 200 000, Asiskeje hischcze 100 000 a Ameriki hischcze 30 000 Židow. Sajimaze te liczby. Ssu ubjeny kraj, hospodow je jich něhdźe 100 000 Židow jenož, Pólska, Wukrajina a Sjednoczene staty pak po 3 300 000. Wscho dohromady bydli jich na naschej semi na 15 430 000 Židow, to njeje hischcze jedyn na sto wobydlerjow nascheje semje; wot 1000 wobydlerjow ßu něhdźe pschezo 9 Židźa. Hdyž pak mli to Židow wobličisch, pschindźež wěscze na wysche prozenty hacž tu; to cze tola wobßebje poßlednje lěta wo tym powuczа a te wobstejnoscze, kajkež nětkle ßu, niz najpoßledy wobstejnoscze nascheho kraja.

Liczby.

Liczby ßu tajke, kotrež rad mjenujesch a tajke, kotrež rad samjelczujesch. Rad drje něnuzy póßłanzy njejßu mjenowali liczby, kotrež entencze sjewichu, kelko nasch lud sa lěto sa alkohol a tobak wudawa. Ssu to žałostnje wulke liczby; wěso wone po miliardach kcza. Schto dha njeby ßo nětkle po miliardach licziło! Nasch lud je wudał sa jene jeniczke lěto sa alkohol 15 milliardow a sa tobak 9 milliardow. Tute liczby dyrbja, dokelž sa njepscheczela, po podložkach wobliczene bycz a njejßu tež wěscze psche wyßoke. Kak dolho chzemy ßebi tajki luxus dowolicz, kotrehož sćěhwki ßu tola tež srudoba!

S bliska a s daloka.

Pomhaj Bóh! Hacž dotal móžachu czitarjo nascheho njedźelskeho łopjeńka „Pomhaj Bóh" ßebi tuto wotewsacz s czischczerńje abo pola knježich duchownych a wuczerjow, abo we druhich shromadnych wudawarńjach na wßach abo móžachu ßebi jo psches póst skasacz ale jenož se „Sserbskej Nowinu" hromadźe. Něschto pobrachowasche a běsche kaž njedostatk sa tak někotreho, woßebje drje sa tak někotru czitarku, njenujzy, so ßebi „Pomhaj Bóh" ßama psches póst skasacz njemóžesche. Tutemu njedostatkej budźe wot 1. julija ßem wotpomhane. K 1. julijej móžesch ßebi „Pomhaj Bóh" na pósćze abo pola listynoscherja skasacz, a tak skasane płaczi wono 2 hr. na běrtlěta. Duž ßebi njech kóždy, kotremuž nasche njedźelske łopjeńko po tutym puczu do domu pschińcz dyrbi, nasche „Pomhaj Bóh" bórsy na pósćze abo pola listynoscherja skasa, so by tež hnydom prěnje czißło w juliju w prawym czaßu dostał. — S dobom pak ßo na wschěch knježich duchownych a wuczerjow a wschěch pschecželow nascheho łopjeńka a nascheho luda wobroczamy s tej naležnej prósstwu, so bychu ßo ßobu wo to starali, so ßo nasche njedźelske łopjeńko w jich woßadach a wßach rosscherja a czita, ßu tola hischcze wßy, haj ßamo woßady, hdźež ßo wono tych abo druhich pschiczinow dla tak samestniło njeje, kaž by to mohło. Nasch czaß, kajkiž je, žada pak ßebi, so to by. Njech tež pschikład s jeneje wßy, hdźež kubleřski najeńk ßwojim dźěłaczerjam „Pomhaj Bóh" we wjele czißłach dźerži, sbudźi tajkich, kotrež bychu po tym czinili. Schto dha je 1,50 hr. abo 2 hriwnje na zyłe běrtlěta pschi płaczisnach a druhich pjenjeznych wudawkach nascheho czaßa. — jena zigara a niz hischcze jedyn karanczk lěpscheho piwa. —

Snamjenja czaßa, tak pißachmy tydźenja. K temu dźenßa dodamy, so ßo s Lipska pische, so sarjadnistwo ßwjedźenja s tutym pscheproschenjom, kotrež bu na czerwjene papjerki czischczane w Lipsku rosscherjene a n. psch pschi pomniku ludowoje bitwy pschilěpjene, niczo czinicz nima, ale so je je nichtón klibu rosscherjał. Snamjo czaßa wostanje tuta wěz pak tola a to nětk dwójzy. —

W Lipsku wokmě Lipsczanske mißionstwo ßrjedu po ßwjatkach ßwój lětny ßwjedźeń. Sso słožujo na 1. Kronikow 22 dźerżesche wyschschi zyrkwinski rada Tolzien s Neustrelitz ßwjedźenske prědowanje. Bylli tak było, so my njeßměli kralestwo Boże twaricz, kaž David templ, dyrbimy tola czim ßwěrnischo wschě pschihoty a dohoty sa tutón twař dokonjecz, a to pschedewschěm psches mißionske dźěło snutskach mjes nami. Lětnu rosprawu poda direktor mißionstwa, pokasujo na 1. Kor. 3, 11—14. Na prawy sałožk je nasche mißionske dźěło sałożene, to je tež to poßledne lěto pokasało. Njech je politika wjele rostorhała, ßwěra a lubosez k mißionstwu wutrawa. W Afrizy dźěłataj hischcze dwaj mißionaraj a pschecželjo s pokrózneje Ameriki, tam hsecz ho pósćelu. S nimi skutkuja tam 91 wuczerjo jako sastararjo woßadow na 13 hłownych a 29 pobocznych městach s 5 789 kscheszanami. Jim k pomozy ßu tam 57 woßadnych starschich, 137 póhanow a 303 kscheszanskich dźěći bu wukscheżenych. W 57 schulach ßo 2 363 dźěći roswuczuje. Bohu Knjesej ßo dźakujo dyrbimy pschidacz, so je mjes wschěmi němskimi mißionstwami w rańschej Afrizy nasche Lipsczanske najmjenje schkodowało. W Indiskej mißionske dźěło s pomozu Schwedow dale dźe. Je tam 21 244 kscheszanow. W jenym póhanskim wokrjeßu nasta hibanje sa kscheszanstwo a 89 póhanow bu kscheżenych, 100 ßo na kscheżenizu pschihotuje. Czischczerńja mißionstwa tam tež saßo dźěło a czischczi tak nowy nakład biblije. Je tam wjele dźěła a na dźěłaczerjach pobrachuje tam na zyłym mißionskim polu, na muzskich kaž žónskich. — Dokhodow w domisnje bě drje wjazy hacž wudawkow (897 909 hr. pornjo 565 328 hr.); tola dołh, kotryž ßmy s wójnu w Afrizy naczinili, pschetrjeba wscho; schtož sbytkne. W pschichodźe budźemy wscho, schtož nusne, jenož sapłaczicz móz, hdyž domjaza mißionska woßada ßwoje dary powjetscha. — Pschi wjeczornej shromadźisnje rěczesche mißionar Fehlberg wo ßwjatym „ty dyrbisch mißionstwu". Njech tež nětczische wobczeżnoscze wobdźělenje na ßwjedźenju poczeżichu, woßebje żelesniza, bě tola ßwjedźeń ßo derje radźił a woßebje wjeczorna shromadźisna bě jara bohacze wopytanä, nimo näspomnjeneho pschednoschka poda na tutej prjedawschi mißionar Knittel sajimaze wobrasy se schulskeho žiwjenja pschi Kilimantscharo.

Listowanje: S. w K. sa 5. p. Tr. — T. w B. sa 6. p. Tr.

Samolwity redaktor: farar Wyrgacz w Noßaczizach.
Czischcz a nakład: Ssmolerjez knihiczischczerńja, sap. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 26.
26. junija.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj móćny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske łopjenc.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihicźischczerni w Budyschinje a płaczi schtwortlětnje 1,50 hr. s portom.

5. njedźela po ßwj. Tojizy.

Luk. 5, 1—11.

Dźenßnische sczenje nam pokasuje požohnowanych rybakow, so sisz na Jesußowe ßłowo ßwoje ßyczże pschestrěja a tajku wulku ßyłu rybow nałoja, so je lědma wobsamknu, a wobhnadźenych wuczobnikow, kotsiž wschitko wopuschczíwschi sa Knjesom dźeja, a s nimi dźe ßlubjenje: Njebój ßo; pschetož wot nětk budźesch ty ludźi łojicz. Tamni požohnowani rybakojo a tuczi wobhnadźeni wuczobnizy ßu jeni a ßamßni. Ryby łojicz pak se wschěu, schtož k temu ßłuschesche, běsche jich wschědne dźěło, wot kotrehož ßo žiwichu. Duž tola sczenje, njech ßo tež na to ßnadź spodźiwnje poska, kschesczijana wjedźe tak derje nuts do jeho wschědneho dźěła, kaž tež won s jeho wschědneho dźěła! — —

1. Nuts do jeho wschědneho dźěła. Boże ßłónczko je se ßwojimi poslocżanymi pruhami sskładźało nad lubosnymi brjohami Genesare skeho jěsora. Ptaczki rjenje ßej sanoschuja ßwój rańschi khěrlusch. Žołmy łahodnje wokoscheja płódny kraj. Tam dwě łódźiczży ßo cźische na wodźe kolebatej. Zyła stwórba, s wokschewjazeho nóznego spanja sbudźena, tam leži jako Boži raj na wohladanje kaž k njebju wobroczene, dźakowne, wjeßełe wobliczo. Jenož cźłowjekojo, kiž w cźichim łucziku brjoha ßwoje ßyczże płokaja, s njewjeßełym, pokhmurjenym wobliczom na ßwój grat hladaju. Schto dha wam je, wy lubi mužojo? „My ßmy ßo zyliczku nóz prózowali, a njejßmy niczo nakosili" — posdźischo s jich rta ßłyschimy. Duž wschak je bjes dźiwa, so ßu wobožni. Kóždy wě, schto to na ßebi ma; podarmo dźěłacz. W pocze woblicza ßwój khlěb jěsez, s czerńjemi a wóstami ßo běźicz a k wschemu temu druhdy žaneho płoda ani wuspěcha pschi wschej ßwojej prózy njewohladacz — to je schtóž to shoni, srosymi hórkej skórzbje: Ja ßo podarmo prózuju, a pschikłożuju ßwoju móz podarmo a njewuschnje (Jes. 49, 4.). Hacz je pschipadnje ßo stało, so je Pětr runje tehdy w tej nozy se ßwojimi towarschemi tajke bolosne shonjenje dyrbjał cźinicz? Mi ßo njesda. Skerscho ßebi myßlu, so je w tym Boża ruka była. Wón drje dyrbjesche ßam pósnacz a wschitkim, kotrymž hdy snajomne budźe, kak ßo jemu je schło, sa snamjo bycz, so mamy ßwoje wschědne dźěło dokonjecz w tej myßli a w tym duchu, w kotrymž khěrluscher spěwa: S Jesußom sapoczńu ja ßwoje cźaßne dźěło a proschu, so by s nim tež wschitko ßwój kónz měło.

S cźežka budźe mjes cźitarjemi tutych rynczkow tajkich, kotrymž by trjeba było, so jich schtó do jich dźěła honi. Hdźež ßo w prěnim cźaßu kschesczijanstwa tajzy namakachu, kotsiž chzychu dźěłu s pucza hicz; ßnadź mjenje s lěnjoscźu hacz s někajkim njedorosumjenjom, tym ßu japoschtoljo móznje do ßwědomnja rěczeli, kaž n. psch. ßwjaty Pawoł do Theßalonika pißasche: „Je-li so schtó nochze dźěłacz, tón tež njech njeje" (2 Th. 3, 10). Ale tajzy mohli tu bycz, kiž na ßwojim dźěle žaneho praweho wjeßela a wot njeho žaneho praweho žohnowanja nimaju. Njemohło to na tym ležecz, so hacz runjež ßo k Jesußej wusnawaju, tola po prawom hischcze bjes njeho dźěłaju, kaž drje bě tež Pětr hižo s Knjesom snaty a tola ßo jemu hischcze njebě s wutrobu podał? Bjes Jesußa ßo tym, kiž ßu jeho, prawje njeczini, ani duschnje njeradźi. Wón ßam praji posdźischo ßwojim: „Bjes mje njemóžecze niczo cźinicz" (Jana 15, 5). Kak pak ßo Pětrej wschitko hinak cźini, hdyž je

ſ Knjeſom do ßwojeje łódźe ſtupił a potom ſ nim ſ nowa n ßwoje dźěło dźe!

Jeſuß mjenujzy je tam pſchiſchoł, hdźež ßwoje ßycźe płokaja, ſ ludom, kiž ßo k njemu cźiſchcźi, poßłuchacź Boże ßłowo. Wón chze lud ſ łódźe wucźicź. Pětr dyrbi tehodla ßwoju łódź trochu wot brjoha hnucź. Na tajke waſchnje je wón nuſowany, ßwoje dźěło pſchetorhnycź a ſ měrom ßedźo na Boże ßłowo ßobu poßłuchacź. O, ſo bychmy wopomnili, kak wotpočźink w prawym cźaßu, woßebje hdyž je wotpočźink w Bosy, dźěku njewadźi, ale nawopak hoji a tyje! Knjes wſa Pětrej, mohł rjez ſeho ßycźe ſ horſchcźe. Tehodla je Luther něhdy pilnemu Melanchthonej, jako chzyſche tón też ſa blidom pſchi wobjedźe pißacź, ßměł pjero ſ ruki wſacź prajizy: „Njewěſch, ſo móżeſch Bohu lubemu Knjeſej runje tak derje ſ wotpočźowanjom kaž ſ dźěłanjom ßłużicź?“ Tehodla njeměj ty cźaß ſaſthomdźeny abo ſhubjeny, kotryž dźěławy dźeń rano na krótku cźichu nutrnoſcź, najlěpje hromadźe ſe ßwojimi lubymi na wucźitanje jenoho ſtawa ßwojeje biblije ſ pomozu bibliſkeho pucźnika, na wuſpěwanje modlitwy a khěrluſcha naſłożujeſch, a dźerž ju twjerdźe na to, ſo by ßo ßwjaty dźeń w twojim domje a wot twojich domjazych ßwjecźił, kaž ßo ßłuſcha, ſ kſcheſcźijanſkim wotpočźowanjom a kentſchikhodźenjom! Hewak ßo njedźiwaj, hdyž twoje dźěło bjez požohnowanja woſtanje, ſwonkownje a hiſchcźe bóle ſmutſkownje, na cźěle a bóle hiſchcźe na duſchi.

Knjes je pſchoſtał rěcźecź. Nětk praji Pětrej: Wjes ßo na hłubinu, a pſcheſtrějcźe ßwoje ßycźe k łojenju. To bě wjele žadane. Sprózny a wuſtaty dyrbi ſ nowa ſapočźecź? W nozy je najlěpſchi cźaß k rybyłojenju, a nětk wodnjo mohło wuhlada bycź něſchto dozpicź? Najlěpſche měſto je w bliſkoſcźi brjoha, lubi dha hłubina daloko wonka wjazy wuſpěcha? Ale ſchtóž ſ Jeſußom na ßwoje dźěło dźe, tón ßo dołho njerosrěcźuje ſ cźěłom a krwju, tón wjele bóle dźe na jeho ßłowo a pod jeho žohnowanjom.

Kraßne wotmołwjenje wěry a poßłuſchnoſcźe, kotrež ſ Pětroweho rta ßłyſchimy: Na twoje ßłowo chzu ja ßycź pſcheſtrěcź! Na jeho ßłowo pſchimaj ßo też ty ßwojeho grata a naſtaj ßo na pucź ßwojeho powołanja! Doſcź je tych pucźow, na kotrež naß ßwět wabi, abo naſche hrěſchne cźěło. Tam njekhodź! Hdźež pak cźe twoje tebi powucźene dźěło woła, tam cźe wón ßam woła, a tam móżeſch ſtroſchtnje ßam pſchi ßebi k njemu rjez: Na twoje ßłowo du. To cźe poßylni a napjelni ſ nowej nadźiju, ſ nowej radoſcźu, ſ nowej dobrej khrobłoſcźu. Dźěłaj na jeho ßłowo, a budźež dźěłacź pod jeho žohnowanjom!

Njewurjekniwe a njewußłědźene ßu dźiwy Božeho žohnowanja. Schtož ßo tam ſta, ſo nětk na hłubinje telko wjele rybow wobſamknychu, ſo jich ßycź ßo torhaſche a łódźi ßo pomurjeſchtej, bě pſchecźiwo wſchemu naſhonjenju a wobliczenju. Druhdy ßo praji, ſo je ſboże ßłepe. Ale ſboże, kotrež ſ wyßoka pſchińdźe, njeje ßłepe. My jenož njewidźimy ani njewěrimy, kak móże ßo to ſtacź. To pak jow widźimy, ſo ma pſchißłowo prawo, hdyž praji, ſo na Božim žohnowanju wſchitko je ležane. „Cźe niczo njeſamoli, twój ſkutk ßo dyrbi ſtacź, wſcho dźe po twojej woli, ty móżeſch ſboże dacź.“ Haj wón móże ſboże dacź. A wón jo tak rady dawa tym, kiž ßo jemu dowěrja a ßwěru w jeho mjenje ßwojeho dźěła hladaju! Tehodla „modl ßo a dźi po Božej ſchcźežzy, cźiń ßwěru, ſchtóž ty cźiniſch maſch, dha budźe ſboże w twojej khěžzy, ty Božeje hnady woźiwaſch. Schtóž Bohu wſchemu to dowěri, Bóh teho nihdy njepuſchcźi.“ Njeje na tym, ſo dźenßniſche ſcźenje nuts naß wjedźe dó wſchědneho dźěła? Wjedźe naß pak też

2. won ſe wſchědneho děła. Jako Pětr tajke ßebi wobradźene ſboże widźeſche, padźe wón k Jeſußowymaj kolenomaj a dźeſche: Knjeźe, dźi won wote mnje, pſchetož ja ßym hrěſchny cźłowjek. „Dźi won wote mnje“. Cźehodla niz: Wostań tu pola naß? A kak ſpodźiwnje, ſo rěka: Bojoſcź běſche jeho wobdała a wſchitkich, kiž ſ nim běchu! „Bojoſcź“. Cźehodla niz: Wjeßełoſcź? Dokelž woprawdźe wſchemu tak bě, a nam by ßo też hinak njejſchło. Wón njewoſta ſe ßwojimi myßlemi wißajo na darje, ale poſběže ßo k daricźelej. A bliſkoſcź teho, kiž bě ßo jemu tak mózny a wulki, tak ſchcźedriwy a dobrocźiwy ſjewił pſche wſcho, ſchtož móżeſche ſapſchijecź, napjelni jeho ſe ßwjatej hroſu, ſo ſ pokornym ſhibdriwy a dobrocźiwy ſjewił pſche wſcho, ſchtož móżeſche ſapſchijecź, napjelni jeho ſe ßwjatej hroſu, ſo ſ pokornbm ſhibnjenjom ßwoje hrěchi pójna a wuſna. Runje tak něhdy wótz Jakub ßo poniżowazy ſpominajo na Boże njewuprajomne dobroty: Ja njeßym doſtojny wſchitkeje twojeje ßmilnoſcźe a ßwěrnoſcźe, kotruž mi, twojemu wotroczkej, ßy wopokaſał (1 Mój. 32, 10). Runje tak ßwj. Pawoł piſche: Njewěſch, ſo Boża dobrocźiwoſcź cźe k pokucźe wjedźe? (Rom. 2, 4).

Hdy bychmy też my kaž Pětr a Jakub Knjeſowej pomozy a wſchej jeho ßwěrnoſcźi k ßwojej pokucźe ßebi dali ßłużicź, dha wón njeby trjebał naß domapytacź ſe ßwojimi prutami a ßudami. Pſchetož wón chze ſ nami wyßoko won a wyßoko horje. Wón njecha měcź ſchklofow, ale dźěcźi. Sa ſchklofow ßwojeho dźěła my ßo ßami ſ njerozomom łohzy ſcźinimy, ſo ßo ſ nim kaž ſ pſchahom abo rjecźaſom wlecźemy, hdyž dyrbjeli a mohli tola Boże dźěcźi bycź, kotrymž placźi: Wſchitko je waſche. K tenu dyrbi ſ nami najprjedy dele, dele na kolena, dele k rozſłamanej myßli, dele do ſprawneje, ßwěrneje pokuty. Pſchetož pſchi tym woſtanje, ſo wón napſchecźo ſteji hordym, ale poniżnym wón hnadu dawa. Kajzy ßmy tola ßami ßwoji njepſchecźeljo, ßmy, je-li ſo požohnowanje, kotrež je ſ wyßokoſcźe, njewužitnje wužiwamy na hoſuſtnoſcź a kniczonne wězy! S tym bychmy ßami ßebi žórło ſboża ſaßypali a jemu kij khoſtanja do ruki tłóczili.

Jow teho trjeba njebě. Jow běchu ßo Knjeſowe hnadne wotpohlady dopjelnile. Jow móżeſche Jeſuß dobyte duſche ſ jich wſchědneho dźěła won wuwjeſcź. A hdźe je dowjedźe? Hdźe hewak, hacź nuts do jich njebjeſkeho powołanja! „Njebój ßo; pſchetož wot nětk budźeſch ty ludźi łojicź“. Ssam požohnowany dyrbi Pětr požohnowanje bycź. Požohnowanje ma wón bycź na to waſchnje, ſo kaž je ßam pſchewinjeny wot Jeſußoweje luboſcźe, tak druhich pyta ſa nju dobycź a wukhowacź do ßycźe teje ßameje luboſcźe a do pſchiſtawa njebjeſkeho kraleſtwa. A na měſcźe wopuſchcźa wón a jeho towarſchojo, wſchitko ſo bychu do ßwojeje noweje wucźby jeho ludźirybałojo ſaßupili.

ch

Wſmimy ßebi k wutrobje, ſo ßmy my wſchitzy tehorunja do tuteje ßwjatcje ßłużby powołani, ſo nimamy jenož ßami ſa ßo a ſa ßwojich lubych dźěłacź ani jenož ſa naſche a jich cźaßne derjehicźe, ale ſo mamy woboje, porucźenje a ßłubjenje: A budźeſch požohnowanje. Hdy dha budźemy, njech ßmy hewak po ßwojim wſchědnym dźěle, ſchtož ßmy, wěrni Jeſußowi wucźobnizy, kiž ſa nim ßłědźa, a ßwojeho njebjeſkeho powołanja hladaju, duſche dobycź naſchemu Knjeſej? Niz kaž dyrbjeli k temu też my ßwoje wſchědne dźěło leza woſtajicź! To ani w dnjach ßwojeho žiwjenja na ſemi Sbóżnik wot wſchitkich ßebi žadał njeje, ale jenož wot ßwojich 12 wucźobnikow. To hakle prawje nětko wot wſchitkich pſchißłuſchnoſcź njeje. S reformaziju je w ßwojim cźaßu dźěło ſemſkeho powołanja ſaßo ßwoju cźeſcź a ßwoje prawo doſtało, kotrejž běſchtej ßo jemu k lěpſchemu klóſchtrſkeho a mniſchſkeho žiwjenja

pschikrótschiłej. Njesachodne ßłowa je Luther namakał, so by wopißał, kak dyrbi a móže kschesczijan w ßwojim domjazym schtancze a se ßwojim wschědnym dźěłom, njech też je ßnadne a miłe, ßwojeho Boha czeczicz, haj so jeho s tym najlěpje czeszi a khwali. Duž rěka sa naß we wulkim a zyłym: Wostań w ßwojim schtańcze a pschi ßwojim dźěle! A tola wostanje też pschi tym: Wy dyrbicze wschitko wopuschczicz a sa Jesußom hicz. Kak to? Ja měnju tak, so bychmy smyßleni byli jako wón też běsche, so bychmy poßłuschni we wěrje ßwoju smyßlenoscz w skutku wopokasowali, a so bychmy też w luboszi, kotraž ßwoje njepyta, ale schtož je druheho, wschu prózu nakożowali a kóždu składnoscz wužili, ßwojich ßobuczłowjekow sa njeho dobycz a k njemu pschiwjescz! Byli wschědne dźěł naß wotdźerżecz chzyło wot tuteho nascheho njebjeskeho powołanja, dha by też nam ßo ßłuschało, radscho tamne wopuschczicz hacz tole. Pschetož schto pomha człowjekej, dhy by runje zyły ßwět dobył a wschak na ßwojej duschi schkodował! Ale to mohło ßo po prawom jenož s naschej winu stacz. Schtóž prawje se ßwěru ßo Božemu ßłowu dawa muts wjescz do ßwojeho dźěła, tón se ßwojeho dźěła a s dobom we nim namaka prawy a hotowy pucz do ßwojeho njebjeskeho powołanja. Knjeże, my cze njepuschczimy, khiba so naß požohnujesch.

Hamjeń.

Spěw khudeho.

(L. Uhland pschełożeny.)

Ja jara khudy mužik ßym
A khodźu ßamlutki.
Ja chzył ras saßo wjeßołý
Bycz dźenik jeniczki.

We domje lubej' starscheju,
Běch dźěczo wjeßołe.
Mój dźěl je horjo po ßmjerczi
Nana a maczerje.

Ja widźu kraßne sahrody,
A ßłwy bohatych.
Mój je pucz pusty, njepłódny,
Na kotryž wuczahnych.

A wschako s tajnej bolosczu
Sso měscham k wjeßołym.
Ja praju ßwoje „Pomhaj Bóh!"
Se synkom wutrobnym.

Mój Božo, zyle srudneho,
Mje tola na ßwěcze
Njewostajisch, troscht njebjeski
Mi pschińdźe wot tebje.

Wschak w kóždej wjeszy Boži dom
Sso sběha k njebjeßam,
A byrgle, spěwy klinczachu,
Tam sbóżnje wschitkim nam.

Też ßłónczko, měßaczk, hwěsdy mi
S luboszu ßwěczeja,
A hdyž na wjeczor pschebiwa,
Sso modlu k tebi ja.

Junu ty kóždom' dobremu
Njebjeßa wotewrjesch.
Tam w běłej drascze sa blido
Sso poßydnu ja też.

T.

Adventistojo.

(Pokraczowanje.)

Miller nochzysche hakle je ßwojimi pschiwißowarjemi s zyrkwje wustupicz, dokelß njemějesche to pschi bliskoszi Knjesowego saßopschińdźenja sa prózy hódne. Czim bóle ßo to wot njeho wobliczene lěto 1843 bliżesche, czim bóle wustupowasche wón se ßwojim pschiwiskom sa tu nowu myßl, běchu sa to ßam nowe nowiny sapoczeli wudawacz; też wudawasche Miller, so je widźenja ßony měł, kotreż jeho myßl wobkruczachu a sjewi tym, kiž doczakacz njemóżachu, so tón Knjes mjes 21. měrzom 1843 a 21. měrzom 1844 pschińdźe. Jako ßo naléczo 1844 bliżesche, woczakowachu Millerowi pschiwißowarjo — nětko adventistojo mjenowani; advent rěka tola pschikhad! — běku drastu wobleczeni, hodźinu, w kotrejž tón Knjes wěscze pschińcz dyrbjesche. Wjele s nich běchu ßwoje wobßedźenstwo „njewěrjazym" pschedali, so bychu ßo wscheho semskeho wsdali.

Dźeń 21. měrza ßo minu a — Jesuß Khrystuß njepschińdźe!! Samyßlenje bě wulke mjes adventistami. Miller wossjewi sawny list a pschida, ßo kajo, so bě ßo molił. Wsda ßo wscheho wobliczenja, woczakowasche pak jenak žarliwje Knjesowy pschikhad dale. Tu jenemu s jeho pschiwißowarjow něschto pschipadny, abo, kaž wón praji, jemu „ßwětło" seskhadźa wo pschirunnju wo dźeßacz knježnach. Pola Math. 25,5 a 6 steji, so ßo nawoženja pokomdźi hacz do polnozy, pschińdźe potajkim „poł dnja" posdźischo, t. r. poł lěta posdźischo — po prjedawschim liczenju, kotreż hižo naspomnichmy. Tak pschińdźe Ssnow — tak rěkasche tutón adventista — na dźeń 21. oktobra 1844, wo kotrymž prajesche, so je to zyle wěscze tón dźeń Knjesowego pschikhada. Wěrjazych doscz namaka, běchu tak sahorjeni, so jich wjele s nich w nasymje 1844 nasymnym płodam na pole sahinycz da, woczakujo dźeń teho Knjesa. Tehdy jich też wjele dobrowólnje abo też niz dobrowólnje — (zyle to kaž pschi nětczischich wustupach!) — s zyrkwje wustupi. Mějachu zyrkej sa „Babel", ßwoju nowu woßadu pak sa tu „njewjestu". „Tola", tak pische jedyn adventista, „dźeń 21. oktobra ßo minu a powostaji woczakowazych srudźenych, ach, tak srudźenych! Běchu ßo tola tak modlili: „Pschińdź Knjeże Jesu!" Tola wón njepschińdźe!" Jedyn druhi s Millerowych pschecżelow pische: „Ja wopuschczich dom a płakach kaž dźěczo. Czaß bě ßo minył a woczakowany Knjes njebě pschischoł. Dyrbjachmy prajicz kaž něhdy Marja Madlena: „Wont ßu ßwojeho Knjesa prjecz wsali, a ja njewěm, hdźe ßu jeho położili." (Jan. 20, 13.)

Hdyž adventistojo tak ßo wusnawachu, je to něschto hnujaze; dyrbisch ßobuželenja měcz s nimi, niz pak s farisejskeje mudroscze ale s luboscze. Wulke bě jich poraženje po 21. oktobru 1844. Wulzy ważne je to wusnacze, kotreż Miller 3. dezembra 1844 wusna pischo: „My ßmy ßo wusnaczi sczinili psches to, so ßwoju wotdźělenu zyrkwiczku (sektu) sałożichmy: Bóh nam to wodaj!" So bychu ßebi tola wschitzy sektirarjo a tajzy, kotsiž ßo jim khileja, tole wusnacze tuteho sektirarja, kotryž bě ßameho ßo a druhich sjebał, ßebi do wutroby a do do ßwědomnja sapißali a jako woßebite ßłowo na sczěnu napißali abo powjeßnyli!

Wjele Adventistow wróczi ßo tehdy s roskaczom do teje

zyrkwje, kotruž běchu prjedy hanili. Zyrkej Baptistow pak 1845 Millera a jeho pschiwisk s zyrkwje wusamkny.

Tola wosta jich dosć tajkich wysche, kotsiž so satraschicź njedachu, hacž runje bě so psched zylym swětom sjewiło, so Millerowa wěz wopaczna. Woni wostachu s najmjenscha, njech tež hewak w druhim jeneho měnjenja njeběchu — w tym jenym jenak horliwi, so sasopschinźenje teho Knjesa sa dalschi abo blizschi pschichod wočakowachu. ch —

Czi tak mjenowani „Baptistojo sedmeho dnja" sanjesechu do tuteho zyleho wočakowanja a hibanja swoju myśl, mjenujzy, so ma so, kaž woni wučachu, sabbat swjeczicź. Czi, kotsiž k tutej myśli pschipadźechu, dźělichu so wot tych druhich Adventistow a mjenuja so wot lěta 1860 sem: „Adventistojo sedmeho dnja" (Siebenten-Tag-Adventisten). Woni su tón najbóle hibiczitwy a skutkowazy wotdźěl mjes wschěmi, kotsiž něhdźe s Adventistami, t. r. potajkim s tymi, kotsiž sa bórsy Knjesowy pschikhad wočakuja, swisuja. Naš w Němskej sajima to, so wschě adventistiske gmejny w Němskej tutym „Adventistam sedmeho dnja" pschisluscheja. Teho dla nasta tež to měnjenje, so je jich hlowna wučba ta wo sabacźe, to pak, kaž smy spósnli, tak njeje. Sałožk wschěch tutych adventistiskich gmejnow je to wočakowanje, so tón Knjes bórsy pschińdźe.

Sałožił je gmejnu „Adventistow sedmeho dnja" Josef Bates, bywschi łódźny roskazowař. Jeho w lěcźe 1846 wudata kniha wo swjedźenju sabbata bu wjele czitana. Wosebje pak skutkowasche sa tutych Adpentistow James White (1821—1881) se swojej mandźelskej Ellen G. White (1827—1917). „Ssotra White" je pola Adventistow jako wot Boha posłana profeczina czesczena. Wona je wjele widźenjow měła, kotrež su wulki saczischcź na jich wjele czinile, wone su to evangelion bóle wokolo kotrehož so jich wjele hromadźachu, a kotryž bě ta móz dalscheho roswiwanja.

Jedyn Adventista pische wo njej něhdźe tole: „Sswoje prěnje widźenje měješche knjeni White, kiž bě czas žiwjenja khora, w swojim 17. lěcźe, bórsy po tamnym 21. oktobru 1844." Sta so, so jeje widźenja hacž na ½ hodźiny trajachu. Tehdy wostawasche Whitowa kaž sprostnjena a njedychasche. Druhi ras khodźesche saso wokolo, we wupschěstrjenej lěwej ruzy ½ hodźiny dokho 16 pun'ow'ku bibliju dźerżo, s prawizu wobroczesche stromu po stronje a czitasche k njebjesam hladajo. Lěkarjo praja, so to niczo njewschědne njeje, su to pola histeriskich człowjekow tež hewak wobkedźbowali. Pschi tym bě tež pola Whitowej to dźiwne, so pschi tajkich nadpadach wo ludźoch wjedźesche, kotrychž hewak njesnajesche; tež tole je so pola druhich wobkedźbowało. Tehorunja Whitowa „póselstwa" abo „powjesćze" dostawasche a bu tak „Orakel" abo „wěschczerka" Adventistow. (Pokračowanje.)

Zyrkej a stat.

Stat swobody, to chze bycź nowy stat. Kak ma so to s tutej swobodu? W shromadźijnje starschich w Jena wupraji so sozialdemokraiski statny rada Poltz takle: „Wučerjam, kotsiž na prawej stronje steja, budźemy na porsty hladacź. Sa nich do zyła žanoho městna wjazy w swobodnym stacźe luda wjazy njeje. Precź s nimi!"

W Gevelsbergu we Westfalskej běchu „swětowu schulu" sałožili. Sa tydźeń ju saso samknychu, rospuschczichu. Ssydom rjadownjow dyrbješche schula měcź, jenož schtyrjo wučerjo běchu swólniwi, w njej wučicź. Duž do zyła k dźěku khmana a žiwjenjahódna njebě.

Móz wodawanja.

Jendźelski wojak běsche něschto wjetsche skucził, schtož dyrbjesche wjetsche khostanje sa sobu czahnycź. Hdyž so wyschkej mjeno tuteho wojaka wosjewi, składowasche wón se swojimi wyschschimi radu, kajke khostanje by so na slóstnika połožicź měło. „Schto chzemy s tutym hubjenym wojakom sapočzecź? Hižo huscźischo měješche so samołwicź; hižo wschelake khostanje je czerpił; wjazy krócź je hižo w jastwje pobył; — prajcźe, schto mamy s nim sapočzecź?" Wojakowy serżant, kiž běsche tež pschipódla, wotmołwi trochu bojasny: „Jedyn srědk njejscźe hischcźe pospytał, knjes wyschko, a runje tutón srědk njeby, kaž sebi myślu, podarmo był." Wyschk so woprascha, kotry by to był. Serżant rjekny: „Wodajcźe jemu." — „Schto?" wuwoła wyschk, „tutemu hubjenemu wodacź? Tola — ja chzu sebi tu wěz tola pschemyślicź." Někotre mjenschiny na to wojaka pschiwjedźechu. Jeho wina bu psched nim s pisma wučitana a na to bu praschany, schto by pschecźiwo temu prajicź měł. „Niczo," wotmołwi wón s pokhilenym wobliczom, „ja sym tkutk wobeschoł, ale mi je jeho žel." Na to wyschk wusud wupraji a tón rěkasche: „Ja czi wodam, dźi swój pucź." „Mi je khostanje spuscheźene? Ssym ja prawje rosymił?" woprascha so wschón spodźiwany wojak. „Haj", wotmołwi wyschk, ja wospjetuju, tebi je wina spuscheźena." Wojak bu psches to tak hnuty, so sylsy płakasche a so swojemu wyschkej sa jeho smilnosćź dodźakowacź njemóžesche. Wot teho dnja sem njeběsche pak tež na sadźerżenju wojakowym niczo wjazy wustajecź; haj, wón sebi bórsy dowěrjenje swojich wyschschich w tajkej měrje wudoby, so bórsy wyschsche město dospi. Duž — sy hižom s wodaczom spytał?

S bliska a s daloka.

Sserbska prědarska konferenza wotměje schtwórtk 7. julija, popołdnju w 3 hodź. w Sserbskim Domje w Budyschinje swoje lětne posedźenje.

„Pomhaj Bóh". Wot 1. julija móže sebi kóždy nasche njedźelske łopjeńko sam saso na póscźe skasacź; na běrtlěta płacźi wono na póscźe 2 hr. Duž njech jich prawje wjele tutón nowy pucź wužije. So je hewak w czischczerni, pola knježich duchownych a w druhich snatych wudawarnjach dostanjesch, je snate, a wěso tež jako njedźelsku pschilohu „Sserbskich Nowin" psches póst. Njeby listynoscher abo póst wo tutym nowym pucźu hischcźe niczo wjedźał, njech kóždy na to pokaže, so je ta wěz psches wudawarnju tola tak sarjadowana.

Se **Sslepkho.** Pruski minister sa wědomnoscźe je w swojim czasu wukasnju dał, so ma so we wschěch serbskich schulach nabožina w serbskej rěczi podawacź a tež dyrbja dźěczi serbski czitacź a pisacź nawuknycź. K temu běsche kóždy tydźeń wjazy hodźin postajenych. Dokelž pschi naschej schuli žadyn serbski wučeř njeje, běsche so nasch kn. farař Handrik k temu poskicził, to serbske roswučowanje darmo tak dołho na so wsacź, hacž so serbski wučeř namaka. Kaž něto słyschimy, je wyschnoscź mjenowanemu knjesej sakasała, dźěczi wučicź, dokelž njeje potrěbne pruhowanje wotpołožił. S teho je widźecź, so žane myśle na to njejsu, so by tamna wukasnja hdy so do skutka stajiło.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Rosacźizach.
Czischcź a nakład: Ssmolerjez knihiczischczerńja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Čzißło 27.
3. julija.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwortlětnje 1,50 hr. ſ portom.

6. njedźela po ßwj. Trojizy.

Math. 5, 20—26.

Hdyž ßo něhdy běchu knjesa Jesußa ſ lesczu prascheli, schtó dha je mój bližschi? je wón we wulkim pschirunanju drje jaßnje a nadrobnje powjedał, kak ma ßo kóždemu, też zyle zusemu człowjekej pomhacz. Ale pschi tym je jemu jara na tym ležało, też ßobu wopißacz, so móže ći jedyn na pomoz pschińcz, wot kotrehož ßebi to njejßy nadźał. Pschecźiwo lesczi steji Knjesowa mudrosczz; wón lescz pobiwa ſ tym, so wón ſ dobom wuczi, komu dyrbisch pomhacz a schtó tebi pomha. Duž też na kónzu to praschenje staji: „Kotry dha mjes tymi tſjomi sda ßo tebi, so je bližschi byl temu, kiž mjes rubježnikow padnył běsche?“ Wón potajkim bóle na to hlada, schtó tebi ſ pomozu ßo bliži, hacz na to, komu ty pomhasch. Runje ſ tym wón naß na najmóznischo pohnuwa, so bližschemu pomhamy, hdźežkuli samóżemy.

Podomnje ma ßo ſ Jesußowej wuczbu wo lěpschej prawdosczi: „Ja praju wam, njebudźe-li wascha prawdosczz lěpscha dyžli pißmawuczenych a farisejskich, dha wy njebudźecźe do njebjeskeho kralestwa pschińcz.“ Wón njetama jeno morjeřski skutk, ale też hněw a ßwarjenje. W myßli ßo sapoczina hřěch, w myßli dyrbi ßo hřěchnosczz hojicz!

Myßl dyrbi k Bohu posběhnjena bycz psched Božim woltarjom. Jesuß wuczi, so to njeje móžno, hdyž psched woltarjom ßo dopomnisch, so twój bratr něschto pschecźiwo tebi ma. Chzesch-li ßo ſ Bohom sjednacz, skóżiwschi ßwój dar na woltař, dyrbisch prjedy se ßwojim bratrom sjednany bycz. Ale pschi tym Jesuß niz na to myßli, so masch ty bližschemu něschto wpdacz, schtož je wón pschecźiwo tebi shřěschił, ně, wón ma dobre prawo bližscheho we wocžomaj, a to pjenježne prawo: „Sawěrno, ja praju ći, ty njebudźesch tam wuńcz, hacz poßlednju scherpatku sapłaczisch.“ Wschak je mjes Židami waschnje, ßurowje žadacz, schtož je wuczinjene, ale po móžnosczi ßo temu swinycz, schtož je pschilubjene a podpißane. Schtóž ßwojeho bližscheho lubuje jako ßam ßo, tón jemu jeho prawa runje tak ßwěru wostaji a dopjelni, kaž ßebi wón ßam to žada. Wón pched ßud njepschińdźe, so by tam hakle ßo na ßwoju pschißłuschnosczz pokasacz dał a potom ſ hněwanjom płacził, schtož prawe je, a wysche teho wyßoke khosty, kotrež ßu druhdy wjetsche hacz je zyła wěz hódna. O kajku njebožownu wěz Jesuß tu nam ßebiczźiwim ludźom wumjetuje!

Jesuß pschinjeße měr. Wón chze naß pched Boži woltař stajicz. Mrějo na kchižu je wón woltař Boži wonowił. Stup, luby kschesczano, w Jesußu pched woltař hnady! Praj sprawnje: „Wodaj nam nasche winy, jako my wodawamy naschim winikam.“ Njedaj městno hněwu! Njeßwař a njepraj hidypokne wudma! Rospomń ßebi dospołnje, kajki masch po Jesußowej lubosczi a sprawnosczi pched Boži woltař stupicz! S Bohom a ludźimi dyrbisch ßo sjednacz.

Hdźež pobožne waschnje knježi, tam móže dobry měr mjes ludźimi wobstacz. Jenake waschnje to samóže, ale duchej, kiž tola waschnje twori, mamy ßo sa to dźakowacz, niz swonkownemu waschnju. Hdźež je waschnje, dary na woltař pschinjescz, so by někajka wina ßo sarunała, tam je to hoły cźink, hdyž wina ßama dale traje, wina pschecźiwo bližschemu, hněw we wutrobje, ßamprawdosczz, njepokutnosczz. To potom rěła Boha wujebacz, a to tola njeje móžno!

Tež w kſchesczanſkej zyrkwi ſo kaž w farisejſkej pobožnosczi lohzy ſtanje, ſo zyrkwinske waſchnja ſu morwe ſkutki, ſo žiwy duch pobrachuje. Hdźež ſu wſchitzy wot małoſcze tajki dobry porjad ſwuczeni, tam po wěſtym czaſu mnoſy wjazy njewědźa, k czemu je tajki porjad wužitny, haj trěbny. Duž ſ ludom dele dźe. A po czaſu widźa a czuja, ſo tak dale njeńdźe. Wjazy a wjazy jich rjeknje: „Tak wjazy dale njeńdźe.“ A tak ſo ſaſo lěpſche czaſy pſchibližuja. Duch ſo ſběhnje, wón dźěła a twari, a ſ nowym duchom pſchińdźe nowy porjad a nowe ſboże ſa wſchón lud.

Hižo w 12. a 13. lětſtotku, potajkim wjazy ſtow lět do Lutherowego czaſa, ſu ſprawni pobožni na to ſmyſleni byli, ſo njebychu jeno w ſwonkownym zyrkwinſkim waſchnju, ale tež w zyłym ſadźerženju a ſmyſlenju wutroby pſched Bohom wobſtali. Tehdy w połodnjſchej Němſkej a na to tež w kraju nad Rheinom ludźo po prědowanju nutrnu ſpowjedź wuſpěwachu. Porjad Božeje ſłužby tajku ſpowjedź njeporučowaſche. Duchowni dyrbjachu ſkónčnje kóždy ſobu ſpěwacź. Tak ludowy duch dźěła. Ljoži duch je w ludźoch. Dokelž běſche bamž pſchecźiwo khěžorej wojował, ludźo ſami, bjes zyrkwinſkeho wodźenja, bjes tuteho hrěſchneho bamža, pſched Bohi woktař ſtupichu a ſebi hnadu Božu wuproſchachu. Tak ſo wulke wobnowjenje pſchihotowaſche. Tři ſta lět do Luthera naſta zyle evangelſka modleńka ſchtuczka, kotraž ſo takle ma:

Něk czehń, naſch wulki kralo ty,
Tam naſchu duſchu, hdźež ty ſy,
So njebyli my dźěleni,
Wot tebje, twoji ſłužomni!

Schtóž Bohu dary pſchinjeſe, ale bližſchemu jeho prawa ſapowjedźi, ón je na Božim woktarju dźěleny wot Boha. Schtóž Boże wotkaſanje ſwjecźi a ma něſchto pſchecźiwo towařſchej, ſuſodej, bratrej abo ſoſe, nanej abo maczeri, mandźelſkej abo dźěſczu, tón je wot Boha dźěleny. Bohu ſłužicź njeje móžno tenu, kiž prawo ſwojeho bližſcheho rani. Pola bližſcheho je twoja Boža ſłužba!

Ty njebudźeſch ſam wuńcź, hacž poſlednju ſcherpatku njeſapłacźiſch! Hamjeń. T. w B.

Adventiſtojo.

(Pokračowanje.)

Jene takle widźenje ſotry Whitoweje bu pak ſ naſtorkom noweho móžneho hibanja Adventiſtow. Po tutym widźenju bě jej wěſte, ſo ſo Miller ſe ſwojim wobličenjom njeje ſalicził; jenož ſ tym je ſo ſamolił, ſo Dan. 8, 14 ſe ſwjecźenjom ſwjatnizy to wucziſczenje ſemje — 2. Pětr 3, 7, 10 pſches ſpalenje měnjene njeje ale to wucziſczenje Božeho doma, 1. Pětr. 4, 17. Dźeń 21. okſtobra 1844 je Jeſuſ ſapoczinał wucziſczecź njebjeſku ſwjatnizu, to ſnamjenjo teho ſluba, wot hrěchow dźěczi Božich, Hebr. 8, 5; 9, 23. S tym je ſo ſ dobom ſapoczał ſud na domje Božim, 1. Pětr. 4, 17. To wucziſczenje njebjeſkeje ſwjatnizy je to wobſamknjenje wyſchſchiměſchniſkeho ſkutkowanja Jeſuſa Khryſtuſa. A wot czeho dyrbi njebjeſka ſwjatniza bycź wucziſczena? Wot teje hroſnoſcze, ſo je ſabbat wonjeneczeſczeny a wohanibjeny pſches ſawjedźenje ſwjecźenja njedźele.

To bě derje, ſo mějeſche ſotra Whitowa tuto widźenje! Adventiſtojo wodychnychu. Něk njetrjebachu wjazy ſtruchli pſchidawacź, ſo ſu ſo molili! Něk bě wujaſnjene, ſo tón Knjes w lěcze 1844 do zyła pſchińcź njemóžeſche. Hrěch kſcheſczanſtwa, kotrež niz ſabbat ale njedźelu ſwjecźi, je na tym wina. To „widźenje“ je to tej proſejczinje ſjewiło. Tón Knjes njeje w lěcze 1844 k „wukonjenju wuſuda“, k ſwětaſudej pſchiſchoł, ale je ſaſtupił k pſchepytowanſkemu ſudźenju do njebjeſkeje ſwjatnizy. — —

S lětom 1853 ſapocza adventiſtiſke hibanje móznje pſchibywacź. W lěcze 1858 bu dźeſatk ſawjedźeny a pſches to bě tu pjenjes doſcź ſa roſpſcheſczěranje. Dźeſatk, dźeſatk ſa nabožinu! to je ſtaw ſam ſaſo! Schto praja to ſtawy naſchich woſadow? Luboſcź k ſwojej wězy pohonja adventiſtow, ſo ſwěru dźeſatk dawaju, niz dźeſatk wot ſwojeho dokhodneho dawka, ně, dźeſatk wot wſchěch ſwojich dokhodow! W tutym, a niz jenož w tutym, ſu woni wjele pſches naſ, kiž ſmy kſcheſczenjo woſadow a krajnych zyrkwjow. A nimo dźeſatka ſdawaju hiſchcze wulke druhe dary abo dawki, pſchetož Adventiſtojo ſu ſpósnali, ſo tež jich dźěło pſchibywa jenož ſ pomozu pjenjes.

W lěcze 1863 ſtupichu roſtykane adventiſtiſke wotdźělenja do wužſcheho ſwiſka a dźěłachu tak ſa móznſche roſpſcheſczěranje, tež w Europje. Prěnja adventiſtiſka gmejna naſta w franzowſkej Schwizy. Tu ſałoži bywſchi pólſki měſchnik Czechowſky. W Němſkej naſta 1876 prěnja gmejna, a to w Solingen. Po poſlednim nam ſnatym wobličenju bě jich kónz ſeptembra 1918 w Němſkej 19 935 Adventiſtow. S tutych na Wirtemberg na pſch 899 ſobuſtawow, tak nawdawachu ſ dźeſatkom 26 870,57 hrivnow, nimo teho ſa ſabatnu ſchulu 1 766,50 hrivnow, na wſchelakich miſſionſkich dawkach 852,88 hrivnow a na tak njenowanych dawkach ſa wſchědne dny (Wochentagsgaben) 1 592,38 hrivnow. Njeſtróž ſo, hdyž wobličejo wuličiſch, ſo ſu to wſcho hromadźe na tych 899 Würtembergſkich adventiſtow 31 082,33 hrivnow, to je we pſcherěſku na jeneho něhdźe 34,57 hrivnow. — —

* * *

Wo dźěle a ſarjadowanju Adventiſtow ſedmeho dnja ſnadź poſdźiſcho hiſchcze ſłowczko, dźenſa pſchedewſchěm něſchto wo jich wuczbje.

So je jich ſakładna a hłowna wuczba ta wo ſaſopſchikhadźe Jeſuſa Khryſtuſa, ſmy hižo prajili. Jeje dla maja tež ſwoje mjeno: Adventiſtojo, advent rěka tola: pſchikhad. K tutemu mjenu pſchiſtupi poſdźiſcho, kaž widźachmy, „ſedmeho dnja“ pſches to, ſo ſo pod wliwom „baptiſtow ſedmeho dnja“ ſałožichu tež na wuczbu wo ſabacze. A tuta je ſ tej nětk jich druha hłowna wuczba, niz wſchak žana, kotruž njebychu tež druhe ſekty měli, kaž na pſch naſpomnjeni baptiſtojo. S tym njeſu wuczby adventiſtow ſedmeho dnja — a pola naſ w Němſkej mamy jeno tutych dowuczěrpane, maja jich nimo tuteje hłowneje hiſchcze doſcź, tola njeſu to žane woſebite adventiſtiſke, ale wot jich wjazy ſektow ſaſtupowane, kaž na pſch wot „internazionalneho ſjednoczeńſtwa bibliju pſchepytowarjow“. Hdyž my tu ſ krótka wo jich wuczbach porěczimy, dźiwamy jeno na te, ſ kotrymiž woſebje ſteja. Hdyž naſchu roſprawu wo nimi czitaſch, wſmi ſwoju bibliju a pſchirunaj a pruhuj niz jeno jich wuczbu ale ſameho ſo a ſwoje ſtejniſchczo k bibliji a jeje ſłowam. Tak ſmějeſch wěſcze dwojakeho wužitka ſ teho.

Se ſwojej wuczbu wo ſaſopſchikhadźe Jeſuſa Khryſtuſa ſałoža ſo na Sjewj. Jan. 14, 6—11. Wo tutym měſtnje biblije doſta „ſoſra White“ ſwětło, wono je ſa Adventiſtow to najwažniſche. Póſelſtwo prěnjeho jandźela ſo dopjelni jako Jeſuſ Khryſtuſ 1844 do njebja k ſudźenju ſaſtupi. Hdźe jow to lěto 1844 wjedźa, ſmy hižo prjedy naſpomnili. Tam we njebju wuſchmóra Knjes Jeſuſ něk mjena wſchěch tych, kiž drje do njeho wěrja, tola pak ſabat njeſwěcza, ſ knihow žiwjenja. Hdyž budźe potom zyle człowjeſtwo napominane, ſo by

Se 27. a 23. psalma

k 75lětnemu kermušnemu swjedźenju Wukrańćanskeje ev.-luth. wosady, 3. VII. 1921,

spěw

[s Aekajiskim hronom, spěwajomny s hłoßom:
„Nět khwal, o duscha, khwal ꝛc"]

podał

— jeje něhduschi wjelelětny duchowny —
farał emr. M. Urban w Khróstawje.

Tsi schtwórczíny ßu saschłe lětstotetka,
so dom Twój Boži, lutherske stadleschko
we Wukrańćizach shromadźene,
stoji pod widomnym schkitom Božim.

Duž dźenßa sdobnje spominasch woßebje
na skutki Boże, kiž ßo tu stałe ßu
lět pjećźaßydomdźeßat dołho,
hdyž je dźě sdźerżała Boża ßwěra.

„Tón Knjes je moje ßwětło a sboże" ßam,
— psalmista Davit khwali se shonjenja
a s nim Ty, stadło Wukrańćanske,
jenak se shonjenja khwalicź móżesch.

Je dźiw wschak Boži, so hischćże žiwisch ßo
na pastwje ßłowa Božeho wěčźneho,
kiž s wusnaćźom je Lutherowym
dotal tu Tebi ßo wukhowało.

Jan Kilian je ßerbski Twój pastyŕ był,
kiž sawostajił Sserbam wschěm heßło je
— to snate, nješmjertne a ßławne:
„Sserbja, ßej pěstujćże rěćź a wěru!"

Schtož namrěli Wy s wótzow ścże pobožnych,
to sakhowajćże ßwěru a s krutoscźu:
rěćź maćźeŕnu a žiwu wěru,
— so byschćże bohaćźi w Bosy byli! —

A miłoscź Boża kryj a sdźerź, stadło, Cźe
a žohnuj Tebje do wscheho pschichoda,
so ßwětło by a sboże Twoje
wostał „tón Knjes" ßam, wón „pastyŕ dobry"!

wojowanje pschećźiwo sakonjej a sa ßwětowu schulu postajiło. Tón cźaß hacź k wuradźowanju chże wono wužićź, so by też ßo hrěcha pschećźiwo ßabatej hladało, pschisamknje ßo k tutemu „pschepytowanskemu ßudźenju w njebjeßach" to doßudźenje na semi. So by zyłe cźłowjestwo napominane było, to je nadawk Adventistow. Wo póßelstwje druheho jandźela, Sjewj. Jan. 14, 8, bu ßotse White sjewjene, so budźa wschě zyrkwje, niz jeno ta prěnja, katolska, ně też evangelske zyrkwje psches Boži hněw satamane, a to tehodla, so niz ßabat ale njedźelu ßwjećźa. — W póßelstwje tsećźeho jandźela, Sjewj. 14, 9—11, je po wučźbje ßotsy White tón lud mjenowany, kotryž ßwět warnuje pshed ßwjećźenjom njedźele jako tym „snamjeni teho ßwjećźećźa." A to ßu „Adventistojo ßedmeho dnja, te 144 000 wuswolenych poßlednjeho dnja, pschir. Sjewj. 14, 1; to ßu cźi, kiž sakhowaju Boże kaźnje a tu wěru do Jesußa," Sjewj. 14, 12. Hdyž budźe to tsećźe póßelstwo dopjelnjene, pschińdźe tón Knjes, wyßazlětne kralestwo ßo sapočźnje. Cźi pschi prěnim horjestawanju sbudźeni wěrjazy ßu s Khrystußom w njebju pschi ßudźenju. Po tym budźe satan saßo puschćźeny a bjesbóżni stawaju wot mortwych a ßwěmy ßud ßo doßudźi. Na to stej tu nowe njebjo a nowa semja.

Schto prajimy my k temu? So ßo Adventistojo se ßwojej wěru woßebje sałoża na to saßopschińdźenje Jesußa Khrystußa, njeje žadyn poręd. We wschěch lětstotkach je ßo tuta wěra, so Jesuß Khrystuß bórsy saßo pschińdźe pokasowała pak s mjenje pak s wjazy pschiwißowarjemi. Hižom Pawol a prěni kschesćźenjo běchu połni tutoho wočźakowanja, 1. Theß. 4, 13—18. Pschir. Mc. 13, 30, kotrež ßłowo njeje žane wopaćźne wěschćźenje teho Knjesa, kaž někotsi praja, dokelž ßo njeje dopjelniło, ně, wono ma ßo jeno prawje wułožićź a srosymićź. So tón Knjes bórsy pschińdźe, ßu woßebje wočźakowali we cźaßach pschesćźěhanjow, potom saßo wokoło lěta 1000, tehórunja w ßrjedźiwych lětstotkach, jako mór ludźi kónzowasche a zyły ßwět ßo nastróża. A po tym je ßo tak někotry króćź saßopschikhad Jesußowy woblicził — kaž na psch też kónz semje — ale wopak! !

Cźehodla to wopak? Tu ßo khosta, so cźłowjekojo zyku bibliju sa ßwój sałoźk njewosmu ale wuręski a wotręski, tu ßo khosta, so cźłowjekojo bibliju njećźitaja ale so husto doscź dó njeje nuts cźitaja, schož w njej njesteji, a s njeje won, schtož tam sola sapißane njeje. Cźłowjek njedyrbi najprjedy ßwoje cźłowjke myßle wumyßlicź, je sa te jeniczke prawje mějo, a potom bibliju pschepytacź sa schtuczkami, rynczkami, ßłowczkami, s kotrymiž mohł ßwoju mudru myßliczku podpręcź, ně, nawopak: „Wschón nasch rosom s muroscźu je cźma!" Mudroscź cźerpaj s Božeho ßłowa ßebi wuprosch k temu jaßnoscź ßwjatoho Ducha.

Zyrkej a stat.

Wulki statny schulski sakoń! to je nětkle heßło w hibanju zyrkwje, schule a stata. Nacźisk je hotowy a je na tym, so ßo bórsy sakoń sćźini, ale prjedy hacź je tak daloko, ßo wótrje pschećźiwo njemu wojuje. Schto prajimy my k temu? My chzemy dźakowni bycź, hdyž telko, schtož nam nacźisk sakonja lubi, dozpijemy pod wobstejnoscźemi, kajkež ßu. Wschě pschećźa a žadanja zyrkwinsky smyßlenych kschesćźanow też wón njedopjelni. Duž je k srosumjenju, so ßu ßo jich wjele s zyrkwinych stron pschećźiwo sakonjej wuprajili, niz, so bychu zyły sakoń powalili, ně, tehodla, so bychu hischćże wjaz sa nabožinu, sa kschesćźanskich starschich, sa kschesćźanskich dźěćźi dobyli, so bychu njewěste wuprajenja a wurasy sakonja, kotrež móżesch tak abo hinak srosymicź a wukładowacź, rosjaßnili a swěćźili, so bychu też sa naschu Sakisku wěstoscź nabožnego, evangelskeho roswučźowanja wuskutkowali. Sa tajke wudospołnjenje schulskostatneho sakonja ßu ßo sjednocźili a też hižo sjawnje sa to wustupili n. psch. mjes druhimi: ludozyrkwinski swjask laikow, swjask towarstwow kschesćźanskich starschich w Lipsku, sjednocźenstwo evangelsko-lutherskich wučźerjow a wučźeŕkow w Sakskej.

Pschećźiwo sakonjej je pak też wustupiło towarstwo němskich wučźerjow, do sotrehož też sakske wučźeŕske towarstwo ßłuscha. Tuto pak wojuje s zyle druheho stejnischćźa. Jemu je sakoń psche jara sa zyrkej a nabožinu, psche jara kschesćźanski. Tehodla dyrbi ßo sakoń pscheměnicź do jeneho, kiž nabožinje žanoho ruma njewostaji a žaneho prawa njedawa, haj, kaž „Powschikowne němske wučźeŕske nowiny" 10. junija pischu, towarstwo němskich wučźeŕjow ßo nadźija, so s tutoho sakonja do zyła niczo njebudźe, wono je też ½ milijona hriwnow sa

„poßlednjeho muža a poßlednju žonu“ poručziło wo tym, schto sakoń, kajkiž po naczisku nětkle je, by na ßebi měł. Shonimy tež, a to je woßebje wažne, so dyrbja ßo pśches wuczerjow njes starschimi podpißma hromadźicź pśchecźiwo sakonjej, t. r. s druhimi ßłowami, starschi dyrbja ßo sa to podpißacź, so by jedyn sakoń pschischoł, kotryž dźěcźom nabožne roswuczowanje, kschesczańske wocźehnjenje w schulach wosmje. Duž njech kschesczańszy starschi ßo hladaja, schto podpischa, so njebychu runje pschecźiwo temu ßo podpißali, schtož ßebi tola pścheja. Wono tež tak njeje, kaž mohł ßebi myßlicź, so je to wscho jene, hacž to podpißmo dasch na listy němskeho wuczeřskeho towarśtwa abo hacž niz abo hacž něhdźe druhdźe, hdyž tola tež n pśch to prjedy naspomjene „sjednocźenstwo evangelsko-lutherskich wuczerjow a wuczeřkow“ se sakonjom spokojom njeje. Ně, němske a s nim sakske wuczeřske towarśtwo wojuje pschecźiwo naczistej sakonja, dokelž chze sokoń měcź, kotryž je pśchecźiwo nabožinje, dokelž chze ßwětowu schulu, sa tuto wojowanje wužije wona podpißma, kotrež ßo dyrbja, kaž shonimy, hromadźicź. Schtóž kschesczańskeje wutroby je a chze, so bychu dźěcźi tež kschesczańske wocźehnjenje psches schulu dostałe, tón njemóže ßo podpißacź!

W naléczu.

S deschczom je pschischła syma, so ßo cźi poczina stykacź po tych rjanych, ßłónczhnych, cźopłych dnjach. A tola dbrbisch ßebi prajicź, so deschcź kaž khłódne wjedro něschto dobre a trěbne wonkach sa pschirodu, so by ßo, schtož bě cźopłóta secźěriła, seßylniło. Tak pschińdźe nadobo do najrjeńschich a najwjeßeschich a najbóle ßłónczhnych dnjow cźłowśkeho žiwjenja, deschcź a s deschcźowanjom syma, tak so dyrkozesch a ßo cźi stykła. Dobre to! Pschi lutym ßłónczku sboża by ty był kaž secźěrjena rostlina; hdyž cźaß płodow a žnjow pschińdźe, njeje płodow namakanju, a je-li tu někajkich, njeje to niczo wjele hódne. Deschcźowy a symny cźaß chze dozpicź, so ßo s nowa sakorjenisch w tym, do cźehož ßy ßadźeny abo wußyty, to je Jesuß Khrystuß, so ßo s nowa wokschewisch se semje, w kotrejž korjenisch psches wokschewjazu poßylnjazu wodu, to je psches twoju wěru, kotraž cźerpa s Božeho ßłowa. Njech tajku symu a tajki deschcź tež mjenujesch po cźłowśku njesbožo ßwojeho žiwjenja. Hlaj, na wschěm poßledku to tola sboże, lute sboże! A kaž sa deschcź a khłódne wjedro ßo Bohu s wutrobu dźakujemy, tak to tež ty dyrbisch w tym ßwojim.

S bliska a s daloka.

W starych bramborskich provinzach wola kónc junija nowe sastupjerstwa zyrkwje „Konstituante“ tu mjenuja, my bychmy tu w Sakskej „synoda“ prajili. Wo tute wólby abo lěpje, wo wólbne listy je ßo horze wojowanje sběhnyło. Najprjedy bě shromadna lista positivnych a liberalnych sastupjerjow postajiła, (schto je s tutymaj njesbožomnymaj zusymaj mjeńschinomaj měnjene, rosjaßni to sczěhowaze), nad Rheinom bu tuta shromadna lista abo „lista kompromissa“, kaž ßo tež mjenuje, wobsamknjenja, runje wot tam pak je pschischoł ßylny nastork pschecźiwo njej psches zyrkwine sjednocźenstwa (Gemeinschaften). Tute ßo pschecźiwo tajkim směschenju wobrocźichu a postajichu listu sastupjerjow, kotruž „positivnu“ mjenuja abo tež „listu Khrysta wěrjazych“ abo tež „charakterlistu“; my mjenujemy wschě tute zuse mjena, so by kóždy wjedźał, wo cźo ßo jedna, pschede wschěm tež naschi cźitarjo w Bramborskej. Wot wjecźora ßem je ßo tute hibanje „Khrysta wěrjazych“ wupschěstrěło psches wschě provinzy a wschudźom ßu pschecźiwo kompromissej ßwoje listy postajili. S zyrkwinymi sjednocźenjemi, kotrež tu wustupichu sa kschesczańku wuczbu a prědowanje po bibliji, na sakožku evangelija, je ßo jich wjele druhich sjednocźiło, kotsiž ßebi w zyrkwi žadaju wuczbu, roswuczenje a nawarjenje Jesußa Khrystußa po tym, schtož biblija wucźi. A sa to ßo se strony sjednocźeństwow horze a wótre wojowanje wjedźe pschecźiwo „nowemu protestantißmej“, kaž woni tych mjenuja, kotsiž ßo tak kaž woni njesakoža na ßwjate pißmo, na evangelion, woßebje wustupuje. O njedawno tež w „Mißionskim poßole“ naspomnjene njedźelske kopjeno „Licht und Leben“ w Elberfeldźe wukhadźaze wótre sa tutu wěz pschecźiwo pschiwißowarjam tutoho tak mjenowanoho noweho protestantißma, wo kotrymž wono mjes druhimi praji, so wón wucźi: „Bóh njecźini dźiwy; Bóh ßo njeje sjewił; cźłowjek je wot pschirody ßem dobry; Jesuß je wot delka ßem a drje wo skhodźeńki wysche hacž cźłowjekojo, niz pak po waschnju druhi hacž cźłowjekojo; Jesuß njeje dźiwy cźinił, njeje sa nasche hrěchi wumrěł, njeje wot morwych stanył; Jesuß njeje ßwěta ßudnik; Jesuß saßo njepschińdźe.“ To rěka tola s druhimi ßłowami: „Nowy protestantißmus“ praji na wjele najważnischich praschenjow nascheje wěry, haj, na te najważnische praschenja nascheje kschesczańskeje wěry: „ně!“ hdźež my, ßo słožujo na bibliju s Lutherom prajimy: „haj!“ A duž je dobre, so ßo tutej dwě stronje pschi zyrkwinych wólbach do zyrkwineho sastupjeřstwa njeměschetej ale ßo dźělitej, dźělitej po kandidatach sa sastupjeřstwo kaž psches wolenje wolerjow. Pschetož tu jedna ßo wo jene sastupjeřstwo, kotrež ma sakładne, na dołhi cźaß płacźaze dźěła sa zyrkej wukonjecź. A duž je nutne a spomóžne, so ßo w tutych sa naß tola najważnischich wězach wěry cźiścźi a dźěli mjes wolerjemi, kaž tymi kiž ßo wuswola. Ta zyła nowa wobcźežna wólba ßo tola s wulkeho dźěła jenož stawa, so by ßo pokasało, kajkeho stejnischcźa wolerjo maja, by-li ßo to jenož lista kompromissa, dawno do wólby wuczinjena, wolika, by ważna pschicźina zyłeho wolenja spadła.

Nasche „Pomhaj Bóh“ wukhadźa s tutym 27. cźißkom k prěnjemu rasej tež ßamo saßo psches póst. By-li jich hischcźe wjaza kmuž chcyli ßebi „Pomhaj Bóh“ tak skasacź, móže ßo to kóždy cźaß stacź. Tak s póstom skasane płacźi wono 2 hr.

Sserbska prědarska konferenza sshadźuje ßo pschichodny schtwórtk popołdnju w 3 hodź. w Sserbskim Domje.

Listowanje: S. S. K. nastawkej „Adventistoju“ w cźißle 26 pschirunaj sapoczatk w cźißle 24. So tajke nastawki witacźe, je nam lube k ßłyschenju. Praschenje: „Cźehodla běhaja tajzy, kotsiž chzeja wo tym a tamnym rosjaßnjenje měcź, woßebje wo wuczbach sektow, powucźenje a rosjaßnjenje sektam a druhim a cźehodla njeńdu to k duchownym?“ stajimy tež my. Biblijske hodźiny a rosrěcźowanja ßu tu sa to, so bychu ßo tajke praschenja rosjaßnjałe. A hdźež ßo tajkich hodźin njedźerži, je duchowny wěscźe rad lubje sawjedźe, hdyž ßo tajke pschecźe wupraji. A nimo teho je duchowny tola sa kóždeho w tajkich praschenjach k rěcźam. Ale wono wschak tak je, so cźi, kiž k spiritistam abo adventistam abo druhim sektam běhaju, husto doscź tajke wot duchownych poskicźene składnoscźe njewužija, biblijske hodźiny njewopytuja, a wopytuja-li je, tam wo tajkim praschenju a pytanju ßwojeje wutroby niczo njepraja. Abo, njeje to hakle do zyła žane praschenje wutroby.

Red.

H. w K. sa 7. p. Tr. — R. w B. sa 8. p. Tr.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.
Cźiścźeć a nakład: Ssmolerjez knihicźiścźerńja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 28.
10. julija.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwortlětnje 1,50 hr. ſ portom.

7. njedźela po ßwj. Trojizy.

Mark. 8, 1 9.

Wscitzy wěsćze, so je praschenje, kotrež tam w puscźinje wuczomnikam na wutrobje leżesche: „Hdźe my khlěba wosnjemy tudy w puscźinje?“ też w naschim czaßu tyßazam na starosczi. Schtó mohł liczicź nozy bjes spanja, hórke ßylsy, czężke sdychowanja, kotrež naczini! Sapißane je do wóczkow něko'rej maczerje, kotraž se stysknosczu widźi ßwoje dźěczi tradacź, do woblicza nana, kotryž dołho podarmo sa dźěłom pytasche. „Hdźe khlěba wosmjemy?“ O, tole praschenje je někotreho do sadwělowanja njeßło, so je ßam ßwojemu žiwjenju kónza sczinił! Tole praschenje sa khlěbom njeje jenož praschenje jenotliwych, ale luda, pokasuje na powschitkownu nusu, pod kotrejž wulki dźěl zyleho luda czerpi a kotrejž wotpomhacź ßo jich wjele prózuje. — Ale so jenož nochzyli sabycź, so je praschenje sa khlěbom praschenje wěry. Wschitkón dobry dar a wschitkón dokonjany dar pschińdźe s wyßokosczе dele wot Wótza teho ßwětła. Jeho je semja a wschitko, schtož je na nej. Kotryž wschitke stworjenja s najnusnischim sastara, njedyrbjał to wam czinicź, ßwojim człowskim dźěczom? Wěso žada wěru, kotraž sczerpliwje na jeho pomoz czaka a ßo njestarajo wschitko jemu poruczi. Kedźbujež-li na to, s czehož wschitke starosczе khlěba, wschitka nusa a žałosczź we wutrobach a domach pschińdźe, pytnjesch najbóle, so ßu ßo ßwojemu Wótzej wotrjekli a schtwórtu prósstwu wotwuknyli: „Nasch wschědny khlěb daj nam dźenßa!“ Shubjeny ßyn dóndźe k ßłodźinam, runje dokelž běsche shubjeny ßyn, dokelž běsche nanowy dom s hrěchom wopuschcził. — Lubi kschesczijenjo, wsmicze tole nasche sczenje do rukow, a widźicze prawego pomoznika w nusy. Wón je tón ßamy wczera a dźenßa a do wěczноsczе! Sawěrnje, Knjesa mamy, kotryž pomha we wschitkich czělnych nusach a na khlěbje doscź sa naß, kaž sa duschu, tak też sa czěło. Schtóž sa nim dźe drje ßo njesminje nusy a tradanja, ale jemu je žel teho luda, kotryž pschi nim nusu czerpi a napoßledy pschewobroczi jeho dźiwna ruka nusu do naßyczenja.

„Woni ßu hižom na tsi dny pola mje sawostali,“ praji Jesuß. Sbóžny czaß! Sbóžny pschi wschitkej nusy a tradanju. „Sbóžne ßu te wocźi, kiž widźa, schtož wy widźicze“ człowskeho ßyna w kotrymž bydli połnosczź teho bóstwa. Sa nim woni czahnu, pola njeho woni sawostanu; najkraßnische, schtož pschi nim maju, je ßłowo Boże, kotrež s jeho rta dźe a pschima mózne jich twjerdu, kamjeńtnu wutrobu, kotrež hoji, wokschewi jich spróznu duschu a da jim hladacź do wutroby njebjeskeho Wótza. Tsi dny pola Jesußa — sbóžny czaß pschi wschitkej nusy a tradanju! Schtóž w Božim kralestwje pyta jenož dobre dny s wužiwanjom, njepschińdźe na ßwoje. Boże kralestwo njeje jědź ani picze. By-li kschesczijanstwo podawało, po czimž ßo jenož ßo jenož czěłu chze, by na semi wjazy czesczene, pytane a požadane było, by dawno ßwět doby'ł a człowstwo kschesczijanske było. Ale kschesczijanstwo žada, so człowska wutroba ßo zyle k temu Knjesej wobroczi, se wschej mozu myßli na wěczne sboże a pyta to jene, schtož nusne je, bjes czělnych žadosczow a ßwětneho lóschta. Teho dla je nusa a tradanje pschi khodźenju sa nim zyle nusne. Tón Knjes chze to we ßwojim ludu tak měcź. Wón chze a budźe na tym pósnacź, hacź ßmy jeho lud, hacź w sczerpliwosczi ßo sradujo na nim a jeho evangeliju pola njeho sawostanjemy, hacź móżemy tradacź

bjes morkotanja a sdychowanja. Lud sawosta tři dny pola Jesuša ſo wsdajo jědźe a picźe. Kak steji s nami? Ssmy hotowi, jeho dla tajki wopor pschinjescź a nusu a tradanje snjescź? — Ale jěscź człowjek tola dyrbi! Haj, to wón dyrbi a to wón dyrbi a to tón Knjes derje wě. Wěř jenož, czim wjazy wuknjesch pola njeho sabycź czaſne a jeńske, czim wjazy Jesuš na to myſli: wón ſo sa tebje stara a njebudźe tebje sabycz a wostajicź. Pytaj jenož Boże kralestwo a jeho prawdoscź, staroscź sa czaſne pak pschewostaj temu Knjesej. Pschetož hacź runjež pschi khodźenju sa nim njeje nusa wusamknjena, je wschak jemu žel teho luda, kiž pschi nim nusu czerpi.

„Mi je žel teho luda", praji tón Knjes. Tole ſlowo ſlušcha s tym, kiž ſo pschiliwaju s hnadu a ſmilnoscźu, kiž nam sbóžnikowu wutrobu, haj potańſtwo jeho zyleho žiwjenja a wumóžeřskeho skutka wotewrja. Hubjeńſtwo sabludźenych jeho na semju, na kschiž a do ſmjercźe czěri. Hřeschnikow a shubjeneho człowſtwa běsche jemu žel a jeho ſmilna wutroba njeje prjedy spokojom, doniž njeje nam po horzym bědźenju dźěczatſtwo Boże warbowal. Kiž je tajke hórkoscźe na ſo wsal, tón mohł liwki wostacź a bjes czerpjenja pschihladowacź, hdyž jeho tak droho wukupjeni bratsja do nusy pschińdu? A naſch njebjeſki Wótźez, kiž je tak wjele luboscźe na naš wažił a ſwojeho ſyna sa naš woprował, tón mohł dopuschczicź, so w hubjenſtwje kónz wosnjemy? A je naschenu Sbóžnikej tam w puscźinje teho luda žel było, kiž běsche tři dny pola njeho sawostał, kak njedyrbjało jemu žel bycź, hdyž my nusu czerpimy, kiž ſmy wot dźěcźa'ſtwa jeho a wowzy jeho stadła psches ſwjatu kschenizu? Jako dźěczom Božim chze nam ſwědomnje wuczischcźicź a s wěczneje ſmjercźe pomhacź, ale tež naschej czělnej nusy wotpomhacź. Jenož pschi nim dyrbimy wostacź, tež w czaſu nusy! Doscź je, so wěmy: Jesušej je žel, hdyž naš widźi tradacź. Maschli někajku nusu snjescź, pytajo pak poſlnjenje sa ſwoje njebjeſke žadanje a ſo starajo sa ſwoju duschu, ma tón Knjes wóczko a wutrobu polnu ſobuczerpjenja sa tebje. Jemu je žel a pomoz je pched durjeni!

„Woni jědźichu pak a buchu naſyczeni." Woni drje niczo k jědźi njemějachu, ale Jesuš je pola nich a tón ma czim wjazy. Je-li czaſ pschischoł, sjewi ſwoju kraſnoscź. Jenož ſydom pokrotow tam je, ale te pod jeho žohnowazymaj rukomaj ſo pschisporjachu, doniž bu wschitkej nusy wotpomhane. „A wsa te ſydom pokrotow a dźakowaſche ſo" praji evangelista. Njeje pohladanje k njebjeſam potańſtwo tamneho dźiwa a žohnowanja. Dopomńmy ſo, kak Luther naš wuczi pschi schtwórtej prósſtwje: „My proſymy w tej prósſtwje, so by nam to spósnacź dał, so bychmy s dźakom ſwój wschědny khleb k ſebi brali." Dźakomnoscź je schula dowěry, troschtneje wěſtoscźe, so tón boha'y Knjes naš njewopuschczi a njewostaji; je wón hacź ſem pomhał, budźe tež dale pomhacź. Schtóž ſo we tutych czěžkich czaſach tenu Knjesej dowěri, shoni wěrnoscź Davitowego ſlowa: Ja ſym młody był, a ſym ſo sestarił; a nejſym hischcźe nihdy widźał, so by prawy był wopuschczeny, abo jeho ſymjo khlěba pytało." Hamjeń. H. w H.

Adventistojo.

(Pokracźowanje.)

Duž wsmi 2. Pětra 3, 8, to ſlowo wo tym dnju, kiž je psched Bohom jako 1000 lět, a Mash. 24, 36, so by wjedźił; so nichtón wo tym jenym dnju njewě, khiba tón Wótz, a jap. sk. 1, 7, kotrež czi praja, so ſo to nikomu njeſlušcha wjedźecź wo czaſu abo hodźinje, kotruž tón Wótz do ſwojeje mozy ſam położił je. Naſche zyrkwinske wěrywusnacźa sałoża ſo tež na saſopschikhad Knjesowy, tola njerěcźa wo tym, hdy a kak ſo stanje a ſu tak po myſli a woli Knjesowej. Jesuš Khrystuš nochze, so by jeho pschikhad był eksempel abo pschikhad sa sliczbowanje kumschty człowjekow, ně, wón chze so by to była wěz wěry wěsteje nadźije polneje wěry.

Tu manu tež to, w czimž ſo Adventistojo mola, a duž ſo smola hnydom s ſwojim sałożkom. Schto pak sechze to potom s zyleho twara!? Adventistam je biblija kniha sa liczenje! A tola chze wona bycź kniha spósnacźa sbóžnoscźe! Schto je to na psch. s tym ſlowom Dan. 8, 14 a dozyła s tutym stawom, na kotryž ſo Miller složowaſche. Profeta rěczi tam wo tym, schtož ſo tehdy w Jerusalemje a w raňschim kraju stało je a hižo tehdy dopjelniło. Kral Antiochus Epiphanes, tón „mały roh" Dan. 8, 9, bě wěrnoscź podtłócził; Dan. 8, 12, wopory wěrnemu Bohu w ſwjatnizy hewak woprowany sakasał. Tola tuto podtłóczowanje dyrbjeſche jenož 2300 ranjow a wjeczorow tracź, to je 1150 dnjow. Stawisny praja, so buchu Židow wopory w auguscźe 168 do Khr. podtłóczene, w oktobru 165 do Khr. sawjedźe Judasch Makkabejski, njepschecźelow sbiwschi, saſo wopory; běchu pótajkim něhdźe 2300 raňschich a wjeczornych woporow podtłóczenych byle. Měnimy, so tuto zyle jednore wukładowanje sa tamny czaſ to prawe, so ſo w oktobru 165 do Khr. dopjelni, schtož je nam w Dan. 8, 14 sapiſane.

Abo hdźe steji abo schtó dawa nam prawo, so tež tu město 2300 dnjow abo poldnjow prajimy lěto? Pschetož 4. Mójs. 14, 34 a Hes. 4, 6 nimatej s tutej schtuczku niczo czinicź. Tam drje steji „dźeń sa lěto" tola niz tu.

A ſamo, hdyž měli my wopak s naschim wukładowanjom tutych 2300 poł dnjow a měli Adventistojo prawje „wukładujo tuto městno, so ſu to hrosnoscźe ſwjecźenja njedźele", s kajkej pschiczinu a s kajkim prawom sapocźnu Adventistojo tute 2300 lět liczicź wot lěta 457 do Khr. ſem? ? Tehdy tola do zyła hischcźe njedźelu njeſwjecźachu. Duž ſo tehdy wo tutej hrosnoscźi do zyła rěczecź njemóžeſche. Se ſtrowym rosomom dyrbjał tola potom něhdźe jene lěto po Khrystuſowym narodźe wsacź sa sapocźatk ſwojeho liczenja tutych 2300 lět. A runje tak njewužiwaſch rosoma, hdyž njedźelu hanisch jako něschto wot póhanow pschewsate, kaž to Adventistojo czinja. Ani Asyriszy a Babylońszy, ani Grichiszy a Romszy njesnajachu njedźelu.

Adventistojo ſedmeho dnja ſo mjenuja. S tuteho mjena spósnajesch, so je jich druha hłowna wuczba ta wo ſabácźe. So tutu k ſwojej prěnjej wuczbje w saſopschikhadźe Knjesowym pschiwsachu a to wot „baptistow ſedmeho dnja" ſmy hižo naspomnili, kaž tež to, so ſo to ſa, jako běchu ſo s tej prěnjej wuczbu sjebali.

Tole wěſo njepschidajo, wucźa „Adventistojo ſedmeho dnja", so Jesuš Khrystuš w lěcźe 1844 „njemóžeſche" pschińcź dla póhanſkeje hrosnoscźe we woſwjecźowanju ſabata ſo pokasowazeje. Hižo to ſlowczko „njemóžeſche", dyrbjało naš k pschemyſlowanju nawabicź. Tón, kiž czerta a ſmjercź je pschewinył, Jesuš Khrystuš, tón njemohł tuteho hřěcha dla pschińcź ſo tym wot spočatka ſem wěschczenym czaſu — t. r. kaž to Adventistojo měnja, — ?

Adventistjo praja, so je najwjetscha slóscź, kotraž je ſo stała a kotruž je bamž sawinował, to sawjedźenje njedźelskeho ſwjedźenja. Bamž je, tak praja, tón antikhrist, kotryž je ſo skhroblił, czaſ a prawo pschewobrocźicź," (Dan. 7, 25.) A so woni s tutym wobskorźowanjom a winowanjom prawo maja, to woni tež dopokaža, abo tola s najmjeńscha spytaja dopokasacź, a to saſo s pomozu wutrjebanja biblije po ſwojej

woli. S mischtrskej wuschiknosczu wukładuja a wułožuja wobrasy a liczby biblije, w tutym padźe na psch. Sjewj. Jan. 13, 18, hdźež je rěcz wo tym, so to mjeno teho swěrjecza wuczini hromadźe 666.

L. R. Conrardi praji w swojej knisy: „Widźeć Patmoski" — prjedy rěkasche ta sama kniha: „Sjewjenje Jesušowe" — něhdźe tole wo tutej liczbje 666: „Mjeno, kotrež nam bycze bamža wupraji, rěka po lacźansku: „vicarus filu Dei". Hdyž my w tutym mjenje te pismiki wuwostajimy, kotrež w rynku liczbnikow niczo njepłacza a te druhe pschěs arabiske liczbniki wosnamjenimy, dostanjemy sczěhowazy dźiwny wusbytk: 5+1+100+1+5+1+50+1+1+500+1=666. (Tole mjenujzy dozpija, stajejo takle: V=5, i=1 c=100, a=0, r=0, i=1, u=v=5, s=0, f=0, i=1, l=50, i=1, i=1, d=500, e=0, i=1; to je wscho hromadźe 66; so v abo V=5, to wěsch snadź s twojeho czasnika, kaž tež so i=I=1; tak je sa Romskich tež C=100).

Conradi pschispomni: „Byli snadź hischcze dwělowal, so je bamž ta tu (Sjewj. Jan. 13, 18) měnjena móz, dyrbi so wschón dwěl pschi tutym wuliczenju shubicz."

Tak, kaž Adventistojo dopokaža, so je bamž= 666, dopókaže po swojim měnjenju tež, so je póhanska hrosnoscz a najwjetscha slóscz swjedźeń njedźele, a so dyrbja duž kschescźenjo sabat swjeczicz.

Schto prajimy my nětk k tutej druhej hłownej wuczbje Adventistou a duž s dobom runje naspomnjenemu wobliczenju liczby 666? —

Sapoczmy s tutej liczbu a jeje wobliczenjom: 100 žno je wopaczne! Adventistojo so myla, měnjo, so a=A niczo njepłaczi; ně A bě starym Romskim=5000; runje tak je to tež s druhimi pismikami; r=R=80, s=S=90, f=F=40, e=E=250. Pschi wuliczenju adventistow, kotsiž so na romske pismiki a liczbniki słožuja, bychmy tak pschischli na liczbu 6126, niz pak na 666. Do zyła mamy tuto wuliczenje po romsku sa wopaczne, njedźiwajo dozyła na widomne smylki adventistow. Dyrbja drje so wjele bóle hebrejske liczbniki trjebacz, niz pak romske; po tom wuczicz po hebrejsku „khěžor Nero", mjenujzy „Osr Nron=100+60+200+50+200+6+50=666." Ale so tole wobliczenje woprawdźe to prawe, nochzemy wobkruczecz, hižo tehodla niz, dokelž je jich tych wobliczenjow a wuliczenjow tuteje liczby 666 někotre sta a wschitzy drje su měnili, so maja to prawe. K pschirunanju podamy tu sczěhowaze wuliczenja: Luther, Caboin, Jesuitojo, Napoleon, Bileam.

So tu nadrobnischo tutu liczbu a tajke wobliczenje rospominachmy, sta so tehodla, dokelž je jich wjele we czasu wulkeje wójny było — a drje někole jich mjenje njeje, — kotsiž su so s tutej liczbu prózowali a drje niczo njenamakali, kotsiž so s tajkim wukładowanjom a wułožowanjom biblije saběraju a duž to w njej njenamakaju abo do zyła hakle njepytaju, schtož Jesuš Khrystuš chzysche, so bychmy w njej pytali a namakali: wěczne žiwjenje, haj jeho, Jesuša Khrystuša sameho, (Jan. 5, 39.).

A něk dale: sabat — njedźela. Pschikasnja sabata njeje w starym sakonju wuprajena jako pschikasnjä, kotrež by sa wschě czasy a sa wschěch człowjekow płacziła. Ssabat je kaž wobrěsanje snamjenjo stareho sluba sa israelski lud. Pschirunaj k temu: 2. Mójs. 12, 14; 5. Mójs. 5, 15; Nehem. 9, 13, 14; Hes. 20, 12; na tutym poslednim městnje na psch. steji: „Ja dach jim tež moje sabaty, so bychu byle zejch s jich mjese mnu a mjes nimi." (Pokraczowanje).

Nowy czaš sa nabožny postup w Sakskej.

1. Wukasnje schulskeje wyschnoscze.

Jako nowy czaš s republiku pschińdźe, so wón wosebje schule a tam sašo nabožneho roswuczowanja dó'kny. Wschelke smy wo pschikrótschenjach psches wukas wot horkach slyscheli. A kajki postup to je, hacž nam spomožny abo sadźěwazy, to nam kolekta praji, kiž kóžde lěto wot sańdźeneho sem poslednju njedźelu junija po postajenju nascheho krajnozyrkwinskeho konsistorstwa w Draždźanach k spěchowanju roswuczowanja a woczehnjenja młodźiny w evangelsko-luth. myšli hromadźuje Njech nam někotre sakonje a poskiczenja saksketo ministerstwa sa kultus a sjawne roswuczowanje prjódzy pucz pokasuje, kiž k njedostatkej a pominjenju nabožiny a nabožneho ducha w naschich ludowych schulach wjescz dyrbja. (Pschir. knižku wo „běděenju wo schulu w Sakskej" wot prof. Hikmana w Lipsku). Wone praja: „Wot nowcho lěta 1919 je nabožina w biblisckich stawisnach na delnm skhodźeńku we wschěch ludowych schulach na dwě hodźinje wobmjesowacz a katechismušowe roswuczenje czisce sastajicz. S tym wusbytkowane hodźiny su sa roswuczenje wužicz, kiž je pod wobstejnosczemi poslednich lět wosebje schkodowało." Jenož Sserbjo isi hodźiny sa biblisce stawisny skhowachu. Němzy w nabožinje czežko schkodowachu. Dale: „Dźěczi dissidentow (s zyrkwje wustupjenych) njejsu wjazy pschisłuschne na nabóžnym roswuczowanju pschipósnatho abo wobtwjerdźeneho nabožneho stowarschenja (t. r. pschedwschěm kschescźanskeho) dźěl bracz." „Wosadny farař njesłuscha jako tajki wjazy do schulskeho pschedstejiczeństwa. Městna schulska nadkedźba nad ludowymi schulami bjes direktarja so sběhnje."

„Ludowe schule su jako powschitkowne ludowe schule sa wschitke dźěczi schulskeho wokrjesa bjes rosdźěla samóženja a nabožiny sarjadowacz." To było k schkodźe sa evangelske schule.

Pschekhódny schulski sakoń praji: „Nabožne roswuczowanje so w powschitkownej ludowej schuli wjazy njepodawa." Tole postajenje pak je w lěcze 1920 so jako pschecziwo němskej wustawje wot najwyschscheho němskeho suda postorcziło.

„Nusowanje k temu, so bychu roswuczowanje s modlitwu a se spěwanjom (nabožnych) khěrluschow sapoczeli, sa wuczerjow wjazy njewobsteji — — a pschi wuhotowanju (wupyschenju) schulskich rumow je na wobstejnoscze, kiž su psches pschewróczenje statneho a ludoweho žiwjenja stworjene, dźiwacz." K kschescźijanski kharakter schule so po tutej wukasni we naschej evangelskej Sakskej wjazy njesaruczi. Tež wótczinske a nabožne wobrasy na sczěnach na sad stupja. Po shromadźenju hłosow bjes starschimi sa postajenje evangelsko-luth. schule pschińdźe wot wyschnoscze wukasnja: „Tajke wothłosowanja njejsu jako namjeny po myšli wustawy (Artikel 176, 2) wobhladowacz ale jenož jako wustupowanja, na kotrež žaneho wobsamknjenja wyschnoscze trjeba njeje."

„Wodźerjo schule njejsu wjazy pschisłuschni farstwam sapisy wo wěrywusnaczu schulerjow a starschich schulerjow podawacz (na pschikład sa konfirmaziske roswuczowanje). — „To same płaczi tež sa žadanje dopokasow wo wěrywusnaczu pschi pschipowjedźenju schulerjow. — Starschi njejsu pod nětczischimi wobstejnosczemi pschisłuschni, pschi žadanju wo wěrje rosjasnjenje podacz."

Schulska wyschnoscz drje je wuprajiła: „Wo pokasaja-li wuczerjo nabožinu wudźělecz a pobrachuja-li tehodla wuczerske mozy k wudźělenju pschedpisaneho nabožneho roswuczowanja, ma schulske pschedstejiczeństwo dla postajenja pomoznych mozow

wobsamknycź." — W kelko schulach je ßo pak na njesakońske waschnje nabożina cźiśćże sanjerodźiła. —

Napoßledku hischćże wukasnja pschindźe: „Pschi pschipowjedźenju schulskich dźěćźi maja cźi ßami, kiž maja k twocźehnjenju prawo, wodźerjej schule ßo wuprajicź, hacź dyrbja dźěćźi na nabożnym roswucźowanju ßo wobdźělicź abo niz." Tola bu pschećźiwo tutej wukasni, kiž pschećźiwo myßli němskeje wustawy woßebite pschipowjedźenje k nabożnemu roswucźowanju žada, wustupjena. (Pokracźowanje.)

Zyrkej a stat.

Schulske dźěćźi a wěrywuznacźa a zyrkwje a zyrkwinske ßwjedźenje atd., to je to, s cźimž ßo nětkole saběraju cźi, kotsiž maju nad schulach roskasowacź. Tu dyrbi to ta saßada pschewjesćź, so ma ßo schulske dźěćźo hacź do 14. lěta skłožowacź po woli tych, kotsiž maja prawo wocźehnjenja nad nim, to ßu pschedewschěm starschi. Potajkim schulske dźěćźo do 14 lět ma ßo k tej zyrkwi dźerżećź, kotrejž jo starschi dowjedu, ma te zyrkwinske ßwjedźenje ßobu ßwjećźicź, kotrež starschi ßwjećźa. Tak bórzy pak hacź je schulske dźěćźo 14. lěto dozpiło, je s tutym prawom starschich nimo. Dźěćźo, kotrež je 14 lět a dźeń, cźini to wschitko po ßwojej woli, — s najmjenscha po woli a sameřach tych nowych schulskich roskasowarjow dyrbi to cźinicź móz, tež pschećźiwo woli starschich. Wono njetrjeba, byrnjež starschi to chzyli, kemschi khodźicź, do nabożiny, do pacźerskeje wucźby. Schto praja to naschi kschesćźanscy starschi tutym nowożarskim myßliczkam, kotrež dyrbja naschim dźěćźom tajkile nowy pschichod tuteje dźěćźazeje wole pschihotowacź? Wdaja ßo woni ßwojeho starschiskeho prawa na 14. lětnymi?

Sakski ßejm a zyrkej, to je pschezo saßo něschto woßebite. Lěwa wjetschina ßejma — wě ßebi po wschěm sdacźu něschto na to, so sacźiska wschě zyrkej a jeje prawa schkitaze namjety praweje strony, ßamo tež tehdy, hdyž pschipósnaka, so ßu prawe. Tak je to bylo prjedy, tak tež nětk napoßledku sas, jako ßo jednosche wo zyrkwine dawki a wo potrjebnischćźa. Se swojimi wobsamknyćźjemi je wutorhnyła zyrkwi wschelake prawa, kotrež zyrkej parowacź njemóže, nochźe-li ßebi ßama row rycź — wěso ta swonkowna zyrkej. Duž sawostawa jenož to jeno, so ßo zyrkej saßo kaž pschi praschenju nabożiny w schuli, wobrocźi na wulkostatny ßud w Lipsku! To pak je tola kusk scudnych wobstejnosćźow, hdyž dyrbi ßo zyrkej pschećźiwo krajnemu ßejmej a pschećźiwo jeho sakonjam a pschećźiwo wyschnosćźi na ßudnistwo wobrocźećź, so by ßo dowobarała rubjeństwa na starych, woprawdźitych prawach. Snamjo sa strowe wobstejnosćźe to tola sawěsćźe njeje, a duž tež niz sa wokhorjenje a hischćźe mjenje sa nowy postup!

Na ßynowych žnjach.

Koßa brincźi, trawa pada! tak je, hdyž na kuzy selenej ßyczesch trawu wyßoku. Je to jenož dźěło ruki a koßy, kotrež tam dokonjesch, a jenož něschto, schtož sa kosy a kruwy a konje. Wobras ßyzka na kuzy je wobras khutny s cźłowskeho žiwjenja. Ta kuka, to tón ßwět, ta trawa to cźłowjek, ty ßam, tón ßyzk. Dyrbju hakle prajicź, so to blěda ßmjercź. Kiž stop pschi stopje ty stajesch, tak ta ßmjercź, kaž stwjelzo po stwjelzu pada cźi sa koßu trawa, tak sa koßu ßmjercźe cźłowjekojo. Profeta Jesajaß wopische cźi to a schto potom, hdyž w 40. stawje pschi spočźatku pische: „Wscho cźěło je jako trawa a wschitka cźłowska kraßnosćź je jako kwětka na polu, trawa swjadnje, kwětka wotpadnje." Trawu ßuschicź, kwětka swjadnje! Tak to s cźłowjekom, s tobu potom, hdyž porubała tebje ßmjercźe njeßmilna koßa.

Ssy ty saßo ßyno ßykł, jo hischćże ßyczesch, ßyczesch trawu na kuzy, dźećźel na pole! Sslyschisch ßmjercźe ßmjerćny spěw, saž jón prosjeta dwójzy saßběhnje: „Trawa swjadnje, kwětka wotpadnje! — Trawa swjadnje, kwětka wotpadnje!? Je to cźłowjekej, tebi spěwany spěw woßrjedź najrjeńscho nalěćźa, so by měł psched wocźemi pschezo ßwój kónz, niz so by žarował, ně, so by był hotowy, hdyž ßy ty to stwjelzo, ta trawa so by był hotowy, swjadnycź drje se ßwojim cźěłom, žiwy pak bycź se ßwojej duschu tam w druhim raju — a to je tón rosdźěł wulki, wěcźny mjes cźłowjekom a trawu, kaž tež skocźećźom. Ssy ßebi tuteho rosdźěła wědomny? A wažisch ßebi jón? Abo runasch ßo trawje, skocźećźu, kotrež nicźo njewě a njerodźi wo druhim, hacź so jědźe a picźe ma a kusk ßłónza cźopłeho?

Ssynowe žně? Dźěłasch je tak, haj, ßwjećźisch je tak? ?

S bliska a s daloka.

Do **„Hornjeje Schlesyskeje"** pokaže nascha evangelska zyrkej ßwojich wěrjazych, jich napominajo, so bychu ßwojim ßußodam a bratram a ßostram tam pomhali. Ssu tola w wulkej cźěßnosćźi a mu'y. Wójnu tam maja w cźaßu měra, tradaja na wschej móžnej cźělnej potrjebnosćźi, jich wutroba ßo žedźi po trostćźe a poßylnjenju. Duž kak móhli a ßměli my to na sad stacź? Podpjerajmy dźěło pomozy sa Hornju Schlesysku (Oberschlesier Hilfswerk), kaž a hdźež a hdyž nascheje pomozy žada a pyta!

„Schulske ßwjedźenje" ßu ßo ßwjećźile nětkle w jich wjele schulskich gmejnach, rjane pschi kraßnym ßłónčnym wjedrje a mokre pschi deschćźowanju, a ßu ßo ßwjećźile wschědny dźeń a njedźelski dźeń. Je jich mnoho, kotsiž ßo prascheja, hacź njeby ßo na dźěćźi, na kotrež je ßo pschi tutej składnosćźi wjele, jara wjele wažiło na luboscźi, pilnosćźi, prózy a na pjenjesach, tež to jene hischćże wažicź mohło: mjenujzy pol dźěławcho dnja, město tehо, so ßo njedźela sa to wužije. S kschesćźanskeho padagogiskeho stejnischćźa by ßo to sawěsćźe doscź pschećźiwo tajkemu wužiwanju njedźele prajicź mohło! S tymle praschenjom njedyrbi nicźo pschećźiwo schulskim ßwjedźenjam a hischćże mjenje pschećźiwo temu prajene bycź, so ßo naschim dźěćźom dobra a rjana sabawa pschihotuje. Ně, móžesch jenož wschě dźěćźi wobžarowacź, kotrymž njeje móžno, ßo pěknje a rjenje shromadnje sawjeßelicź.

Wo mißionstwje tu w 25. cźißle něschto napißachmy. Wschěch, kiž ßo sa wěz Knjesoweho mißionstwa, nětkle sa nasch lud woßebje tež politiskich praschenjow dla wažne sajimuja, pokažemy na nasch měßacźnik: „Nowy Mißionski Poßol", kotryž, spißany wot kn. fararja Kschižana-Hodźiskeho, porjadnje wobschěrne a dokładne rosprawy a powědanczka s mißionstwa podawa. Njech tež tutón nasch ßerbski měßacźnik ßebi wjazy a wjazy ßerbskich domow a wutrobow dobudźe, je dobywajo tež sa Knjesowe mißionstwo, sa rosschěrjenje kaž sa wutwarjenje Božeho kralestwa tam wonkach kaž tu domach.

Listowanje. R. w B. sa 8. p. Tr. — M. w Hr. sa 9. p. Tr.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.
Cźiśćźi a nakład: Ssmolerjez knihicźiśćźerńja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 29.
17. julija.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Smolerjez knihiczischczerni w Budyßinje a płaczi schtwortlětnje 1,50 hr. s portom.

8. njedźela po ßwj. Trojizy.

Matth. 7, 15—23.

Hladajcźe ßo! njeje to woprawdźe lube ßłowo Jesußowe? Hladajcźe ßo! njeje to, jako by pobožny nan ßwojemu ßynej do zubby cźahnycź dał a pschi rosßohnowanju k njemu rjekł: twoje žiwe dny měj Boha psched woczomaj a we wutrobje — hladaj ßo! Tak Jesuß psched nami steji: Boźe dźěczi mamy wschitzy bycź, w zusbje khodźimy, duž k nam khutnje a pschecźelnje praji:

Hladaj cźe ßo!

1. Cźehodla ßo hladacź mamy? Dokelž móhli něschto shubicź. Schtóž niczo shubicź nima, ßo hladacź njetrjeba. My pak móhli něchto shubicź, wažne kublo, kraßnu krónu, haj nasche najlěpsche: ßwoju duschu — a to je wschitko. Schto pomha cźlowjekej, hdy by runje zyły ßwět dobył a wschak na ßwojej duschi schkodował? Nascha duscha je wot Jesußa drohо kupjena, wot Jesußa lubowana, wot njeho wobarnowana a wupychena a krónowana. Sa tutu duschu je ßwoje žiwjenje do ßmjercźe podał, njebjo wopuschcził njerodźiwschi wo hanibu. Tak wjele je duscha psched Božimaj woczomaj winojta. Njewěrno, my móhli něchto shubicź, něschto wyßoke, to najlěpsche, schtož mamy. Duž: hladaj ßo a wumóž ßwoju duschu!

A so to shubisch, to ßo lóhzy stanje. Kak bórsy ßo njepschecźel nascheje dusche dótknje, kaž kóczka ptaczika s hněsda torha. Pschi naschim dźěle a pschi naschim wotpočźowanju s nami a sa nami khodźi; w naschej srudobje a w naschej sabawje, wschudźom sa nami khodźi a ßo prascha a praji: hdźe ma cźlowjek ßwoju duschu? ja ju měcź chzu. A s lescźu naß wobléśuje. Ty ßo ßměješch a njepytnješch, so sa twojej duschu łapa; ty płakaješch a njepytnješch, kak ßo jeho ruka wupschestrěwa, so by twoju měła; ty dźěłaješch a ßo staraješch a ßo prózujeješch, a pschi tym je twój duch tak pschijaty, so ruku njesacźujeješch, kotraž twoju duschu hižom dźerźi. Na jene dobo ßo prascheješch: hdźe je mój měr? hdźe je mój pokoj? hdźe je moja duscha wostała? — Duž ważna wěz je, wumóž ßwoju duschu! Hladaj ßo! Ty mohł něschto shubicź a to je ßo rucźe stało!

2. Ale kak mamy ßo hladacź? Nasche Boźe ßłowo napomina: Hladaj psched ßobu! hladaj do ßo! hladaj wysche ßo — dha ßo prawje hladaješch!

Hladaj psched ßobu. Kedźbuj a hladaj ßo falschnych profetow, kotsiž we wowcźej draćźe pschińdu, ale inutskach ßu torhaze wjelki. Profeta ma Božu wolu pschipowjedacź. Boźa wola pak je nascha bóžnoscź. Hdyž k tebi něchtó pschińdźe, kiž chze tebje na pucź sbóžnoscźe pschinećź a tebi skóte hory lubi — hladaj ßo. Hladaj tež psched ßo, schto wschitko w schtalcźe knihow a nowin k tebi pschińdźe. Hladaj psched ßo, schto cźitaješch, a njedaj ßebi psches nowiny a knihi Knjesa Jesußa s dusche wuhnacź! Hladaj psched ßo!

A hladaj do ßo! W naschich wutrobach ßamych falschny profeta bydli a tón je najhórschi. Tutón profeta drje rjeknje: „Knjeźe, knjeźe, njecźini pak, schtož Knjes chze.“ To je falschny profeta w naß, kiž je ßobu žiwy w kschescźijanstwje wschědnoho žiwjenja, schtož drusy cźinja, to ßobu cźini; cźehož ßo drusy wostaja, teho ßo tež wostaji. Cźěło je w zyrkwi, duch pak po druhich pucźach khodźi; ruzy ßo k modlitwje stykneje, ale wutroba je druhdźe a sa sěmskimi wězami pyta. Wocźi do Božeho ßłowa hladatej, ale wutroba pódla njeje. Tuje hejchlerske kschescźijanstwo je nascha ßmjercź. To je, jako by ßo cźlowjekej

wutroba ſ cźěła torhała. Hladaj ſo pſched ſamym ſobu. Hladaj do ſo!

A hladaj wyſche ſo! Jeſuß hroſy, ſo budźe hejchlerjow na ſudnym dnju póſnacź: ja waß nihdy njejßym ſeſnał, dźicźe prjecź wote mnje wſchitzy, wy ſłóſtnizy. A na poßlednim dnju Jeſuß ſ njebjeſkeje wyſokoſcźe k ſudej pſchińdźe. Tehodla: chźeſch-li ſo prawje hladacź, hladaj wyſchſche ſo a wjedź, wot tam ſud pſchińdźe. To dyrbjeli ſebi prajicź: Hdyž tež móžemy ludźi jebacź, Bože woko ſo wot naß nihdy ſmylicź njedawa. Spominajmy na ſud; ſchtóž w nim njewobſteji, wot teho rěka: porubany a do wohenja cźiſnjeny. Duž dha hladaj wyſche ſo! Ssud hiſchcźe tu njeje. S njebjeß nam hiſchcźe dźenſa pomoz a wumrjenje pſchikhadźa. Pohladaj do njebjeß, tam na tebje jehnjo cźaka, kotrež je ſarěſane a tebje ſe ſwojimaj wocźomaj wodźicź a tebje wumóz chze wot falſchnych profetow, kotſiž tebje wobdawaju. Pohladaj na Jeſuſa a modl ſo:

Ty, mój Jeſu, ty ſamlutki ſy mi jeno a tež wſcho,
Wobhoń, ſpytaj moje ſkutki, wutup wſchitke hejchlerſtwo,
Njech wſchitko to ſwětne ſa njerjad ja mam,
Hdyž něhdźe ja khodźu na njeprawym pucźu,
Dha wjedź mje, ſo ſ molom ſo k prawemu wróczu,
To jene je nuſne, to Jeſuß je ſam. Hamjeń. R. w B.

Adventiſtojo.

(Pokracźowanje.)

Kak Adventiſtojo bibliju cźitaja, ſpóſnawaſch tež ſ Hoſ. 6, 7: „woni pſcheſtupja ſlub kaž Hadam; ſ tym mje ſazpija.“ Adventiſtojo praja: Hadam tež njeje ſabat ſwjecźił a pſches to je Boha ſazpiwał, jeho ſlub pſcheſtupiwſchi. Se ſamßnym prawom mohł tola potom pſchi tutym bibliſkim měſtnje prajicź, ſo je Hadam ſlub pſcheſtupił, dokelž ſhrěſchi pſchecźiwo kaſni wobrěſanja. Wobrěſanje je, kaž wěſch, ſnamjo ſluba ſa Židow. Adventiſta, kotryž chze bibliſki bycź, dyrbi potajkim runje kaž kaſnju ſabata, tež dźerżecź kaſnju wobrěſanja a tež ſwjecźicź, paßah ſwjedźeń a druhe ſwjedźenje židowſke. Adventiſtojo drje ſo na to powołaja, ſo je ſabat „wěcźny“ ſlub; ale runje w tajkich powſchitkownych wuraſach trjeba ſamo tež biblija, kaž my cźłowjekojo huſto to ſłowo „wěcźne“ ſa „jara dołho“, „jara dołhi cźaß“; pſchirunaj 2. Mójs 21, 6!

A ſchto praja Adventiſtojo k Hoſ. 2, 11 (w němſkej bibliji 2, 13.)? Tu ſteji; „Chzu kónz cźinicź ſe wſchěm jich wjeßelom, ſ rócźnymi cźaßami, ſ nowymi měßazami, ſe ſabatańi ä ſe wſchěmi jich ſwjatymi dnjemi.“

Ssabat njerěka 7. dźeń, ale dźeń wotpocźowanja. Sa Židow bě dźeń wotpocźowanja, ſedmy dźeń tydźenja, to pak hiſchcźe naß kſcheſcźanow njewjaſa, ſo dźeń wotpocźowanja na ſedmym dnju tydźenja ſwjecźimy. Jako ſyn ſwojeho luda ſwjecźeſche Jeſuß Khryſtuß tež ſabat Židow, tola pak niz kaž woni, niz po pißmiku ale po duchu tuteje Božeje pſchikaſnje. A runje pſches tuto ſwjecźenje ſabata w duchu Božeje ſamje ſcźini ſebi Židow ſa njepſchecźelow. Cźitaj k temu Luk 6, 1—5 wo wotorhanych kłoßach; Luk. 14, 1—6 wo wuhojenju wódneho; Jan. 5, 1—16 wo wuhojenju pſchi hacźe Bethesda. Je to po myßli Adventiſtow? Drje niz, drje runje tak mało kaž po myßli fariſejſkich? A tež Matth. 24, 20 móža Adventiſtojo jenož ſa ſebje wužicź, hdyž ſwoje myßliczki nuts cźitaja; njeſteji tam ſnajmjeńſcha, hdyž tam rěka: „Proſchcźe pak, ſo by ſo waſche cźěkanje njeſtało w ſynje abo na ſabat!“ Po židowſkich ſaßadach by to cźěkanje, by wſcho pucźowanje njemóžne, ſakaſane było; cźi, kotrymž Jeſuß Khryſt tole praji, běchu Židźa abo bydlachu tola mjes Židami. Pſchedewſchěm ſo Adventiſtojo ſedmeho dnja powołaju na to, ſo Jeſuß Khryſtuß kaž tež japoſchtoljo na ſabat do ſchulow a ſynagogow khodźachu (Luk. =, 16; Jap. ſkutki 13, 14; 18, 4 a 8.) Tole drje je dopokas ſa to, ſo temu Knjeſej jeho dźeń ſwjecźachu, wón dźeń wotpocźowanja; to pak njeje dopokas a pſchedłožk ſa wucźbu wo ſabacźe Adventiſtow. Jeſuß Khryſt a japoſchtoljo ſłožowachu ſo ſ dobrym ſrozumjenjom po waſchnju luda, pytajo ſ dobom ſkładnoſcź, ſo Bože kraleſtwo ſwarjachu njes ludom. Haj, Adventiſtojo ſedmeho dnja dyrbjeli po prawom Knjeſa Jeſuſa ſacźißnycź, dla wotſwjecźenja ſabata po adventiſtiſkej myßli, praji wón tola Matth. 12, 8: „Teho cźłowjeka ſyn je Knjes tež na ſabacźe.“ A ſaßo praji wón: „Ssabat je cźłowjeka dla ſcźinjeny a niz cźłowjek ſabata dla Mark. 2; 27.

A kaž tón miſchtr, tak jeho wucźomnizy! Najdoraſniſcho wupraji Pawol ſwoje duchowne ſrozymnjenje ſabatſwjedźenja w liſcźe na Romſkich 14, 5. „Jedyn dźerži ſebi tón dźeń wyſche, dyžli druhi, druhi dźerži kóždy dźeń jenak runy.“ Niz mjenje doraſnje wupraji ſo Gal 4, 10, 11. W Kol. 2, 16, 17 najimi, kaž ſamo zyle ſaßudźenje wſcheho adventiſtiſkeho wucźenja wo ſabacźe: „Njedajcźe ſo tehodla nikomu ſudźicź jědźe abo picźa dla abo wuſtajenych ſwjatych dnjow abo nowego měßaza abo tych ſobotow dla, kotrež ſu ſcźěń byłe tych pſchichodnych ſwězow, ale cźěło je Khryſtußowe.“ W Jap. ſk. 15, 1 nježadaja ſebi kſcheſcźenjo židowſkeho pokhada ſabatſwjecźenje ale wobrěſanje. Bylli pſchikaſnja ſabata ta najwyſchſcha była, bychu ſebi tola ſabatſwjecźenje žadali. Tež nježadaja ſebi japoſchtoljo. Jap. ſkutki 15, 28, 29 mjes nuſnymi wězami wot kſcheſcźanow pohanſkeho pokhoda ſwjecźenje ſabata. W nowym ſakonju njenamakamy do zyła nihdźe žane woßebite pſchikaſanje, ſo by ſo ſabat ſwjecźił. Wo wſchěch druhich kaſnjach je rěcź, wo 3. kaſni niz, tak wo 1. a 2. kaſni Matth. 4, 10, Luk. 4, 8, wo 4. kaſni Matth. 19, 19. Eph. 6, 1—3, Kol. 3, 20; wo 5., 6., 7., 8., 9. a 10. kaſni Matth. 19, 18, Rom. 13, 9. Eph. 4, 28, Rom. 7; 7 atd. Pola Marka 7, 21—23 mamy ſapiſk hrěchow; mjes nimi njeje mjenowany hrěch pſchecźiwo ſabatej, kotryž Adventiſtojo ſedmeho dnja ſa tak wulki maja, ſo ſo jeho dla njena do Khryſta wěrjazych ſ knihow žiwjenja wuſchmórnu. Adventiſtojo njewobſteja ſe ſwojej wucźbu pſched žanym jeniczkim ſłowom biblije!

Njeje to tež žane pſcheměnjenje ſakonja, ſo kſcheſcźenjo židowſki ſabat nješwjecźa ale njedźelu. Jeſuß Khryſt wſchak njeje žaneje pſchikaſnje wo njedźeli dał, my móhli tež kóždy druhi dźeń ſwjecźicź. Dokelž pak to nětk w Božim ſtworjenju tak ſarjadowane je, jedyn dźeń tydźenja ſa wuwotpocźowanje duſche a cźěła ſwjecźicź, je to tola najrjeńſcho, hdyž to cźinimy na tym dnju, na kotrymž ſo tón wulki kraßny ſkutk Božeho ſiewjenja ſta, kotrychž je ſałožk kſcheſcźanſkeje wěry: Jeſuß Khryſtuß ſtanu wot mortwych. Na tutym dnju ſhromadźowachu ſo tež prěni kſcheſcźenjo (Jap. ſkutki 20, 7. 1. Kor. 16, 2, Sjewj. 1, 10.) S druheho lětſtoła je nam wobſwědczene, ſo je njedźela tehdy hižo kſcheſcźanſki ſwjaty dźeń był a ſo kſcheſcźenjo ju ſwjecźachu k dopomnjenju na to, ſchtož je ſo pſches Jeſuſa Khryſtuſa ſtało, ſchtoj je ſo w horjeſtacźu dokonjało.

Nochzemy njenaſpomnjene woſtajicź, ſo ſu wucźeni pſches poſpyty a pruhowanja namakali, ſo cźłowjekej najbóle hoji, hdyž wón mjes ſydom dnjemi jedyn ſwjecźi. Schtož na prěnich ſtronach biblije cźitamy, to ſu nětk ſkóncźnje po lětyßazach wucźeni tež namakali, do biblije pak jich wěſo tehodla tež wjele ſ nich wjazy njedźerži. (Pokracźowanje.)

Nascha wěra je to dobycźe, kotraž ßwět pschewinje, ßwět je pschewinyla.

Hlóß: „Do jenoh' Boha wěrimy —"

O wěczny Božo w njebjeßach ;
K nam pschińdź twoje kralestwo
Ssy Knjes nad wschitkich człowje-
Wßwojej ruzy masch ty wscho. [kach
Mjeno twoje cześcźene
Budź nětk do wschej' wěczności!

Psches Boha ßwět je stworjeny
Wscho psches njeho žiwe je!
Kak dobroczźiwy, pscheczźelny
Bóh nasch je a wostanje.
Woptajcźe a hladajcźe,
Wótz nasch luboscź ßama je!

Wscho, schtož tu w ßwěcźe widźimy,
To skutk jeho rukow je.
Móz Božu wschudźom shonimy.
Kraßnoscź Boža wulka je!
Jeho cześcź nam powjeda
Semja, morjo, njebjeßa!

Hacž chzedźa sli, hacž nochzedźa
Junu wschitke kolena
Psched tobu dele padaja
Wschehomóz ty njebjeska
S twojich skutkow khwalbu masch
Ty naß wodźisch, sastarasch.

Hród twjerdy, ty nam skała ßy,
Wukhowanje wobstajnje
Budź s nami nasche žiwe dny;
Daj nam hrěchow wodacźe.
Božo, ßmil ßo nad nami
W ßwojej wulkej ßmilnoscźi.

O Wótcźe, žórło luboscźe,
Ty naß takle lubujesch!
Schtó twoje płomjo wuhaßnje?
Sbóžnych czinicź ty naß chzesch!
S hrěchow ßmjercźe Božo ty
W Khrystußu naß wumohł ßy!

Cześcź, khwalbu Bohu spěwajmy
Kscheścźijenjo wěrjazy,
Psches wěru žiwi budźemy
Boži lud joh' herbstwo ßmy.
S Božej, hnady wěcźneje
Wěcźne mamy žiwjenje!

A hdyž ßo w ßwěcźe styschcźe nam
Dha naß Božo njewopuschcź,
Budź s twojej hnadu pschi naß ßam,
Dołh nasch wulki wschón nam
Se wschej nusy kóždy czaß [spuschcź.
K cześcźi twojej wumoź naß.

Sdźerž twoje ßwjate ßłowo nam
So nam w kraju njehaßnje;
Wodź, schkituj zyrkej ßwoju ßam,
Sswěcź nam ßwětło njebjeske
Jaßnje psches tón czěmny doł
Dowjedź naß do njebjeßow.

Na wichoratym morju tu
Knježe, pschińdź k nam s pomozu
Wodź, schkituj naschu łódźiczku,
Směruj stysknu wutrobu.
Dopjelń ßwoje ßlubjenja,
Ty ßy nascha nadźija! J. W.

Nowy czaß sa nabožny postup w Sakskej.

(Pokracźowanje)

Nasch sakski a němski lud je wot revoluzije ßam ßo dźělił do tajkich, kiž nabožinu a nabožnu wuczbu chzedźa a tajkich, kiž ju sjawnje nochzedźa. Wjele wuczerjow ßo nabožnemu roswuczowanju wotrjeknu. Druhy, duchowni kaž wuczerjo na wotpoczinku sa nich sastupuja. Tež ßo woßebja nabožina w duchu nascheho evangelsko-lutherskeho wusnacźa podawa, hdźež tónle duch w sjawnym roswuczowanju njebydli. K temu hischcźe na pacźerje ßo pschihotowazy hólzy a holzy, kiž poßledni czaß žaneje nabožinskeje wuczby dostawali njejßu, wot duchownych woßebje roswuczuja, so bychu to skomdźene někak narunale. My stajimy tež w tym nastupanju na polu běźenja: ßwětny a nabožny duch wo schulu wojuje, tamny s niz mało mozu! Wschelake je s najmjeńscha na czaß zyrkwi a wěrje ßo poshubiło. Druhe je w strasche pschi ßměchku a sběžku wo to, hacž shromadna (simultanska) schula (bez evangelskeho kharaktera) abo ßwětna abo konfeßionelna město khowa abo dobycźe. Dźěkajmy, woprujmy ßobu!

* * *

2. Woßadny nowy porjad sa evang. luth. sakku krajnu zyrkej.

Wobžarowacź je, so je s jeneje strony nasch evangelski lud a s tym evangelska zyrkej s nowym czaßom, waschnjom a njewaschnjom schkodowała, kaž to w nastupanju nabožneho roswuczenja młodźiny we schuli pokasachmy. Na druhim boku je pak zyrkej s nowym žiwym duchom ßo posběhnyła. Kaž je nabožnu wuczbu pschede wschěm psches podlěschenje pacźerskeje wuczby psches zyłe lěto a pschihotowanske roswuczowanje sa pacźerje (woßebje w městach) ruczischo do rukow wsała, tak pyta ßwoje stawy pschezo bóle, bohatscho a dokładnischo do ßłužby wěry a žiwjenja stajecź. Schpihel, kak ma ßo woßadne žiwjenje w bližschim czaßu swonkownje a snutskownje naprawicź (organisowacź) a roswiwacź k wobstaczu zyrkwje a woßady, tež k Božej cześcźi a sbóžni duchow, tak mjenowany „woßadny porjad" pokaže. Tónle porjad, lětßa wot synody postajeny a s woßebitym dalschim porjadom bórsy wuwjedźonny, nowe jaßne pruhi do pschichoda scźele. Njech ßo nam někotre a to najwoßebnische tyle pokaža. Porjad móže ßo czischcźany psches duchownych sa něhdźe 2,30 hr. dóstacź a je k czitanju poruczecź. Schto maja ßlědowaze postajenja na ßebi, hodźi ßo wěso bóle hacž w naschich serbskich abo němsko-serbskich woßadach w městach, pschede wschěm we wulkich městach, kiž móžesch se starym mjenom sdźěla Babel a Sodom mjenowacź s jich njezyrkwinskimi a zyrkwi kaž kscheścźijanstwu pscheczźiwnymi mozami, wuměricź.

1. „Woßada ma to powołanje, „porjad" pschi spoczatku praji, jako žiwy staw kraßneje zyrkwje pod wjednistwom duchownskeho sastojnstwa sahrodka evangelskeje wěry a žiwjenja bycź" a (to je nowe pornjo prjedawschemu) „dźěłanischczo kscheścźijanskeje luboscźe." „Witana (potajkim zyła woßada) ma Božu ßłužbu hajicź a spěchowacź, wěru w jejnych stawach poßylnjecź a ju swonkach wobßwědczicź (na pch. napscheczźiwo ßo nutscźischczazemu njepscheczźelstwu w pschednoschkach), młodźinu kscheścźijanzy powuczecź a wocźahnycź pomhacź. Wono dyrbi pola jejnych stawach kscheścźijansku towarschnoscź hajicź atd., ßo po khorych a khudych ßamotnych a w strasche stejazych atd. horjebracź a powschitkowne kscheścźijanske skutki luboscźe snutskach a wonkach kraja podpjeracź." (Bóh spožcź tež pola naß pschi wěrje wjazy dźěławeje luboscźe!)

Hdyž je porjad wuprajił, so ma kóždy woßadny dźěł na zyrkwinskich wustawach a prawo na zyrkwinske sastaranje se (Božim) ßłowom a sakramentom, dale pschistaji: „Wot kóždeho woßadnika ßo wocźakuje, so kscheścźijanske žiwjenje wjedźe a ßo na zyrkwinskim žiwjenju wobdźěla. Wón je pschißłuschny, ßwój dźěł na czežach (dawkach) woßady njescź a zyrkwinske czeßne sastojnstwa we woßadźe (w sastupjeństwje) kaž woßebite zyrkwinske nadawki (pomhaństwo) na ßo wsacź.

Wo tymle potom dale hl. pod 3 a 4.

2. Se stawow woßady maja ßo czi ßami (mužojo a žony psches 21 lět), kiž ßu ßo do wólbnych sapißow pschijecź dali, sa lěto (snajmjeńscha) junkrócź k woßadnej shromadźisnje sawołacź „k rosonnemu sapschijecźu a dopjelnjenju jich nadawkow." W tutej je lětna rosprawa wo woßadnym žiwjenju a skutkowanju zyrkwinskeho sastupjeństwa podacź a tutej rosprawje ßo rosrěczenja pschisamknycź. Druhe woßadne stawy ßu jako pschipoßłucharjo pschipuschcźecź.

3. Woßadne sastupjeństwo wuczini hłowny dźěł porjada. A sawěrnje kraßne by było, hdy bychu ßo wschitzy sastupjerjo tajzy wupokasali, kajkiž jich ßebi zyrkej pscheje. We wschěch woßadach maja zyrkwinszy pschedstejicźerjo bycź kaž hacž dotal, 4—12 po wulkoscźi woßadow. Tute pschedstejicźeństwo ma we małych woßadach wscho pomhacź radźicź a wuwjescź, schtož ßo k jich wobstaczu a roswiwanju hodźi, tež to, schtož je we wjetschich a wulkich woßadach w pschirodźe „woßadnemu sastupjeństwu" pschewostajene. Woßady, mjenujzy s wjazy hacž s 2 000 duschemi (a tajkich je tež w naschich Sserbach w Sakskej 6) maja hacž do 15, wjetsche 20, 25 a wulke hischcźe wjazy sastupjerjow dostacź. Tež mjeńsche woßady móža pódla zyrkwinskeho pschedstejicźeństwa tole sastupjeństwo ßebi postajicź. Potom

ßo prjódkstejerjo, kiž maja sa ßebje, woßebje swonkowne należnoscze (twarjenje, samóženje) sarjadowacž, kaž woßebite poßedženja wotměwacž, s liczby sastupjerjow wuswoleja. Naß tu mjenje sajinuje, kak ßo to stawa. Tež tón pucž, po kotrymž ma sastupjeřstwo, kiž budže dale ßylnische hacž prjedy a wjazy nadawkow dostanje, po ßwojim dźěle k dopjelnjenju teho, schtož je zyłej woßadže pschiruczene, pschinoschowacž. Porjad wo tym praji:

„Woßadne sastupjeřstwo ma niz jenož s czeßnym a kschesczijanskim žiwjenjom jejnych jenotliwych stawow woßadže s dobrym pschikładom prjedy hicž ale tež s nałožowanjow wschitkich ßo k tenu hodźazych ßrědkow tež žiwe kschesczijanstwo we zyłej woßadže, jejnych ßwójbach a jenotliwych stawach spěchowacž kaž tež wschitkemu, schtož móhło czeßnoscži a duscham schkodźicž, po mozach sadźěwacž" Tu ßo mjenuje naprawjenje woßadnych evangelisazijow (woßebitych duchownych sbudźenjow tež psches zu ych prědařjow, evangelistow), rospschesczěranje kschesczijanskich spißow a papjerow, (kaž Pomhaj Bóh), rosjaßnjenje wo zyrkwinskich nabožnosczach, napschecziwostupanje pschecziwo njepscheczelskim hibanjam, wopiwstwje, njepóczciwosczi, lichownstwu."

„Woßadni sastupjerjo maja kemchaze žiwjenje woßady, pschdewschěm psches jich ßamy pschikład spěchowacž, nad wobkedźbowanjom porjada sa Božu ßłužbu a zyrkwinske ßwjeczenje njedźelskich a ßwjatych dnjow strażowacž a duchownych pschi jich skutkowanju podpjeracž, tež maja sa saßowoźiwjenje domjaze Božeje ßłužby po mozach skutkowacž." (Pokracž.)

Zyrkej a stat.

Schtož tydźenka wo podpißmach pißachmy, kotrež chse němske wuczeřske towařstwo psches wuczerjow sběracž pschecziwo wulkostatnemu sakonjej, je ßo swěcziło. Podpißma ßo sběraju. Hdyž starschi wot wuczeřskeho towařstwa žadane podpißmo, swjetscha drje tola wot wuczerja běrane sapischu, podpischu ßo woni na pchs. pod tute ßłowa, kotrež ßu s tajkeje listy sa podpißma wsate:

Naczisk schulskeho sakonja wosmje statej schulu a da ju zyrkwinym a njezyrkwinym wusnaczam do rukow. Wón sałoži pod mjenom „schula s wěrywusnaczom" jenu zyle zyrkwinu schulu! Dokelž nowy schulski sakoń tole chze, praja wuczerjo, dyrbisch ßo wy, nan a maczer sa to podpißacž, so by ßo zyły sakoń podstorcził? Ssnadź tehodla, so je pschemało sa zyrkej, sa wěru? Tehodla sawěsczе niz! Ně pschewjele chze wón sa wěru a zyrkej a tehodla dyrbi sakoń padnycž. Tehodla dyrbja ßo starschi tež dale na to podpißacž, so ßebi žadaja: „schulu, w kotrejž je sałožk k wobschěrnemu sjednoczazemu wocżehnjenju a wukubłanju němskeje młodźiny bjesy wscheho rosjasanja na wěrywusnacza swěczene." Dyrbisch pak tu e ßłowa po duchu zyłeje agitazije srosymicž; wone praja: kschesczanska wěra a nabožina dyrbi zyle se schule won! ! A sa tole tola naschi kschesczanszy starschi njejßu a duž ßo njemóža podpißacž! A sa tole drje tola tež naschi ßerbszy wuczerjo njejßu?!

Tuta agitazija je strachna sa nasche schule a tež sa kschesczanske wocżehnjenje dźěczi. Duž dyrbi kóždy kedźbliwy bycž a ßam pomhacž k rosjaßnjenju zyłeje wězy kaž tež, so njeby wona pola naß Sserbow a tež niz druhdźe mjes kschesczanskimi starschimi pschiwiska namakała.

S bliska a s daloka.

Sserbska prědařska konferenza wotmě schtwórk 7. julija, w Sserbskim domje ßwoju lětnu skhadźowanku. Hižo wokoło ½2 hodźin ßo dźěl duchownych shromadźi, so by wo nowym wudawku ßerbskich spěwařskich wuradźował. Dźěło njehodźesche ßo dokónczicž, dokelž wo pjenježnych praschenjach wězy wěsteho snat njebě, jako ßo wyßoka, po stotyßazach liczaze liczby mjenowachu, pocza nadźija na wudacže nowych spěwařskich spadowacž. Tola wěz njeje do zyła tak strachna, kaž ßo po konferenzy wukopa. Mjenujzy wudacže nowych, s nowa a w nowym prawopißu sestajanych spěwařskich, 28 listnow wopschijaze, by na 30 000 hriwnow něhdže, abo njech tež na 40 000 hriwnow pschischło, niz pak na — ½ milijona. Duž wě o hnydom a troschku skoku do dźěła sa wudacže nowych spěwařskich, s nowa sarjadowanych po tym nanjecže poboczneje konferenzy Lubijskeho wokrjeßa, kotryž móžni stark a ute nowe spěwařske pornjo ßebi trjebacž.

Poßedźenje konferenzy ßameje sapocza pschedßyda kn. f. Lic. Mrósak-Hrodźiczanski s modlitwu. Jednasche ßo wo mnohich wězach s zyrkwineho a sastojnskeho žiwjenja, kaž tež se ßerbskeho nowinařstwa. Tuczaßne wobstejnoscze krajneje zyrkwje a hospodařskeho žiwjenja žadaja ßebi, so ßo fařske pola runje tak zyrkwine a kantorske po pschiměrnej płaczinje pschenajeja, tak so by tuto samóženje zyrkwi tu dań pschinjeßło, kotraž dyrbi ßo nětkole wot njeho žadacž. Wot teho wotwißuje, kaž jedyn pschikład se Sserbow pokaže, hacž ßo woßada jako ßamostatna sdźerži abo hacž dyrbi ßo druhej pschiamknycž. Na tole maja zyrkwine pschedstojiczeřstwa, runje tak pak najenzy zyrkwinych polow dźěwacž — W nusy je tež ßerbske knihowne towařstwo, niz psches ßwoju winu ale psches winu tych Sserbow, kotsiž su wot towařstwa wudatu prědařsku knihu „domjazy prědař" njekupuja. S teho je towařstwa wulki dolh nastał a wono njebudže ßebi na wudacže dalschich ßerbskich knihow myßlicž móz, prjedy hacž njeje doł někak wurunany. Duž tehodla, kschesczanszy Sserbjo, dajcže „domjazemu prědarjej" ßebi do domu pschińcž! A maczе-li koho, kotremuž dara dawacže, kaž k selenemu schtwórkej, k narodninam, k hodam, k wěrowanju abo hewak, tu je něschto dobre a pschihódne. Ale kupcže hnydom, niz hakle sa poł lěta, abo sa lěto. Towařstwo chze dale dźěłacž, a dyrbi to tež pschi wobstejnosczach, kajkež ßu. — K temu něschto swój ßelaze a něschto, schtož je kjutne napominanje, so bychmy tež hotowi byli k pomhanju, niz hotowi jenož, ně, so bychmy pomhali. Sserbska woßada w Texaßu, w Amerizy, je wjeschi pjenježny dař póßłała, s kotrymž maja ßo potrjebni Sserbjo podpjeracž. Tutón pjenjes ßo mjes Sserbow rosdźěli. Ssu to evangelszy Sserbjo, kotsiž něhdy s Hrodźischczanskeje, Kotowskeje a Noßaczizanskeje woßady do Ameriki wuczahnychu. Domisnu a narod njejßu sabyli. We czaßu nusy pschińdu s pomozu. —

Dźeń 18. septembra ßo w Porschizach lětny ßwjedźeń Gustav-Adolfowho towařstwa wuhotuje; ßwjedźeń sa mißionstwo, kotrychž chzychmy tež lěta wuhotowacž, budže drje dyrbjecž sa tuto lěto wuwostacž. — Prjedy hacž bě ßo wo wschěch, schtož jenotliwi na wutrobje mějachu, poręczało, bě ßo czaß minył.

Porjedźenki: Wobžarujemy, so je czischczeřski smylk w poßlednim czißle ßady, ßłowa, liczby skepßał. Porjedźimy tu to jene snajmjenscha na stronje 11: „potom wuczini to po hebreisku „khežor Nero", mjenujzy „Osr Nron =100+60+200+50+200+6+50=666." — „Luther, Calvin, Jesuitojo" atd. —

Listownja: Mr. w H. sa 9. p. Tr.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacž w Noßaczizach.
Czischcž a nakład: Ssmolerjez knihiczischczerńja, sap. družstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 30.
24. julija.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ćě
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćě. F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwortlětnje 1,50 hr. s portom.

9. njedźela po ßwj. Trojizy.

Luk. 16, 1 9

Někotremužkuli je to k pohorschkej było, so tón njeprawy sastojnik, kiž je ßwojeho knjesa tak njehańbicźe wujebał, ßo wot tuteho hischcźe pokhwali. Kak ßo to, schtož hewak s rta nascheho Sbóżnika ßłyschimy, s tym snjeße, so wón tuteho pscheklepaneho cźłowjeka jako jeneho pschedstaja, wot kotrehož móża ßamo dźěczi jeho kralestwa něschto nawuknycź? A njejßuli pjenjesy a senske kubło niczo druhe, khiba njeprawy mamon, niz jeno tehodla, dokelž ßo husto s njeprawdoscźu dobywaju, ale woßebje tehodla, so cźłowjek je ßebi lohko sa ßwojeho pschibóha sczini, kotrychž jeho zyłu wutrobu wobknježi a jemu sadźěwa, ßo sa ßwoju duschu staracź, — tak móże tón Knjes nam radźicź, ßebi s tajkimi ßrědkami pscheczelow dobycź, niz jeno sa tu semju, ale tež sa njebjeßa, „so bychu waß, hdyž wy tradacźe, horje wsali do wěcznych hětow?“ Hodźi dha ßo s zyła tajke pschijecźe do wěcznych hětow s někajkim saßłużbnym skutkom abo psches cźłowskich ßrědnikow dózpicź.

A tola, kak kraßnje je runje to, so nasch Sbóżnik tež do tuteho cźěmneho ßwěta pjenjes dele stupi, so by tym ßwojim pokład sa jich duschu wotkrył. Pczołka tež s jědojteje rostliny měd noßy a ßo njesajědojcźi, ßłónczko na bahnischcźa a żumpadła ßwěcźi a ßo njesmasa. Husto ßu evangeliju porokowali, so ßo s wězami sabjera, kotrež ßu wschak sa njebjeßa dobre ale na tutu semju s jeje tyßazorymi nusami, na běd̀y w naschim shromadnym žiwjenju, na te ważne praschenje, kajke pschißłuschnoscźe nam nasche wobßedźenstwo nadpołoża, pschemało dźiwa. Ale temu tola tak njeje. Runje nasche pschirunanje naß na to pokasuje, kajke nadawki nam s teho wukhadźeja, so mamy pjenjesy a kubło. Schto ma Jesußowy wuczobnik wot teho njepraweho sastojnika wuknycź?

1. Tón njeprawy sastojnik ßebi ßwoje dotalsche sadźerżenje rospominawschi wě, kak s nim steji. Spyta wón, psched ßwojim knjesom wobskorżeny, so je jemu jeho kubło pschecźinił, ßo samokwjecź a to wobskorżowanje jako wopacźne wotpokasacź? Ně, wón bě ßwojeho knjesa wujebał, bě wot najeńkow wjazy žadał, hacź bě wotedawał, a sbytk sa ßo skhował. Wón ßebi ßam praji, so njeje teho hódny, dale sa sastojnika bycź.

Tež my stejimy w ßłużbje bohateho knjesa, ßmy sastojnizy nascheho Boha. Tež najbohatschi niczo druhe njeje. Hdyž Bóh jeho wotßadźi, niczo nima, khiba jeno nahe žiwjenje, haj ßamo ani te. Kak ßmy ßwoje sastojnstwo wukonjeli? Ssmy tež my wobskorżeni, jako bychmy jeho kubło pscheczinili? Ty ßnano prajisch: Ja njejßym tajki bohaczk, kotryž je ßwoje kubła we kniczomnych lóschtach rosbrojił; teho jeho ßamßne dźěczi wobskorżuja, so je jich psches ßwoju njerodu do hubjenstwa storcził; ja ßym ßwoje samożenje pschisporjał a sa tych ßwojich ßo ßwěru staral. Ja tež njejßym tajki lakomny a skupy, kotryž kaž smij na ßwojich pjenjesach ßedźi a nikomu niczo njepopscheje; teho njech sdychowanja hłódnych a khudych wobskorżuja, ja ßym ßo słożował po ßłowje: Dobrotu cźinicź a wudźělicź njesapomńcźe, pschetož tajke wopory spodobaju ßo Bohu derje. Ja njejßym to mi dowěrjene kubło pschekschiwił abo k ßwojemu lěpschemu pschetrjebał, kaž to mnosy cźinja; cźi ßwoje khostanje s połnym prawom dostanu. Mi tuto pschirunanje njepłacźi.

Ale ty, kiž takle rěczisch, sapomnisch, so ßu tež móz a cźaß, cźěło a duscha, sakoń a evangelion a wschitke duchowne dary kubła, wot Boha nam pschepodate, so bychmy s nimi wikowali.

Schtó je wschitke ßwoje mozy do ßłużby ßwojeho Boha stajił a je nałožował k Božej cześći a k žohnowanju bližscheho? Schtó je ßwój cząž tak ßwěru wukupował, so ßo njetrjebał žaneje skomdy kacź? Schtó je s cźełom a duschu stajnje teho Knjesa cześćił, kiž je wobej tak droho wukupił? My ßmy sastojnizy na Božich potajnstwach, wschitke kubła kscheśćijanskeje wěry ßu nam pschepodate. Schtóž wot tutych kubłow ßwojemu Knjesej žaneje danje njepschinjeße; schtóž kscheśćijan rěka, ale jako kscheśćan žiwy njeje; schtóž pucź žiwjenja snaje, ale po nim njekhodźi; schtóž duschi ßwojeho bližscheho s tymi darami, kotrež je dostał, njeßłużi; schtóž je nan abo macź a ßwoje dźěći w bohabojoścźi njewocźehnje; schtóž je hospodař abo hosposa a we ßwojim domje na kscheśćijanski porjad njedźerźi: tón je kubła ßwojeho njebjeskeho Knjesa pschecźinił, je njeprawy sastojnik. Kelko wobskorźerjow tu pschecźiwo nam njewustupi! Hdyž je ßwědomnje se spanja wotucźiło, nam nasche skomdźenja a pschestupjenja wumjetuje; naschi ßobucźłowjekojo, pschecźiwo kotrymž ßmy ßo pschehrěschili, naß wobskorźuja; Boži jandźeljo, kiž ßu ßwědkojo nascheho sadźerźenja byli, nasche hrěchi pched Boha njeßu. A tón, shoni wón hakle psches druhich wo naschej njeßwěrnoścźi? Wón tola ßam wschitko widźi, pched nim njemóźesch niczo prěcź, schtoź ßy skomdźił a skucźił. Duž njeměj wopacźne měnjenje wo twojim dotalschim sadźerźenju, dźi do ßo a pósnaj ßwoju njeßwěrnoścź! Ale wukń!

2. Dale wot teho njepraweho sastojnika, ßebi rospomnicź, schto na tebje cząka. Tón knjes sawoła jeho k ßebi a dźesche k njemu: Cźiń rachnowanje wot ßwojeho sastojnstwa, pschetoź ty njebudźesch móz dale sa sastojnika bycź. Tón sastojnik tuto hroźenje na lohke njebjerje a njesazpiwa, ale ßebi nadrobnje pschemyßli, schto dyrbi cźinicź, hdyž jemu jeho knjes to sastojnstwo wosmje. So ßo to stanje, wo tym je wón zyle pscheßwědcźeny.

Ssy-li mudry, rospomń ßebi też, schto na tebje cząka, so masch rachnowanje cźinicź wo ßwojim sańdźenym žiwjenju. Njejßy hischcźe ženje sacźuł, kak tón Knjes cźe k ßebi sawoła? Hdyž swony wuswonja, so je ßobustaw twojeje woßady ßwój sejński pucź skóncził, abo hdyž pschecźela k jeho poßlednjemu wotpocźinkej pschewodźesch, njeßłyschisch tehdy, kak tón Knjes cźe k ßebi sawoła: My ßo wschitzy dyrbimy sjewicź pched ßudnym stołom Khrystußowym, so by kóždy dostał sa tym, jako je cźinił pschi cźělnym žiwjenju, njech je dobre abo śle? Hdyž ty, luba ßobußotra, straschnej hodźinje napschecźiwo dźeź, we kotrejž žiwjenje macźerje kaž na židźanej nitzy wißa, a hdyž ty hischcźe prjedy k Božemu blidu dźesch a tam cźi je, jako dyrbjała wschemu, schtoź widźisch, božemje prajicź, jako njemohła dale myßlicź, hacź jeno na tutu hodźinu: njeßłyschisch, kak tón Knjes cźe k ßebi sawoła? Hdyž tebje, ßylny mužo, njejapzy cźežka khoroścź nadpadnje a ßwoje jědojte schipy do tebje kole, hdyž boloścź a ßłaboścź pschezo bóle pschiběra a cźi myßl pschiidźe: ty drje tola wjazy njestanjesch, — njeßłyschisch, kak tón Knjes cźe k ßebi sawoła? Hdyž twoje włoßy schědźiwoja a twoje mozy wotebjeraja, hdyž wschitko w twojim žiwjenju na to pokasuje, so ßo k wjecźoru pschibližuje a dźeń je ßo nakhilił, hdyž hižo twoja ßłaboścź cźe na to dopomina, schtoź je hnědy propheta Jesaiaß kralej Hiskiaßej pschiwołał: roskaž twojemu domej, pschetoź ty budźesch wumrjecź a njebudźesch žiwy wostacź, — njeßłyschisch, kak tón Knjes cźe k ßebi sawoła? A schtoź tón Knjes tutemu sawołanju pschistaji, je pschezo toßame: Schto to ßłyschu wot tebje? Cźiń rachnowanje wot ßwojeho sastojnstwa; pschetoź ty njebudźesch móz dale sa sastojnika bycź. Ach, hdyž Boži ßud ßo bliźi, kak wjele potom na jene dobo ßwědomnje wě, schtoź Bóh też wě, a tola njedyrbjał wjedźecź! Ssmjercź je hrěchow msda, tehodla też w ßmjercźi ßwoje sastojnstwo shubimy; wschitzy bjes wuwsacźa ßwoje město, ßwoju ßłużbu wopuschcźa. Njeje to spodźiwne shonjenje: kóždy zyle wěscźe wě, so dyrbi wumrjecź, a tola jich telko myßl na wumrjecźe tak daloko kaž móžno wotstorkuja, ßo na ßmjercź njepschihotuja. To je njemudroscź a saßlepjenje, kotrež ßo lohko skónczi s wucźom a subow kschipjenjom. Mudry pak ßo prascha, kaž tamny sastojnik: Schto mam cźinicź? Ssmjercźi njemóžu wuńcź, ßudej njemóžu wucźeknycź, schtoź ßym cźinił, njemóžu njecźinjene scźinicź, schto dyrbju cźinicź?

Tamny sastojnik bórsy wotmolwjenje namaka: Ja wěm, schto chzu cźinicź, hdyž budu wot teho sastojnstwa wustorcźeny, so bychu mje do ßwojich domow horje wsali. To je tola też nasche žadanje. Sa sbóžnym wobydlenjom pola nascheho Wótza, sa wěcźnymi hětami w njebjeskim Jerusalemje steji też nascha nadźija. Kaž ßo sprózny pucźować wjeßeli, hdyž wjecźor dom nadeńdźe, w kotrymž pschecźelniwi, hospodliwi ludźo bydla a jeho witaja, tak ßo też pobožny pucźować k njebjeßam sraduje, hdyž budźe s cźěmneje ßmjertneje nozy k ßwětłym njebjeskim wobydlenjam njeßeny a sbóžni jeho tam witaju. Wěsch dha ty, schto masch cźinicź? Jako na Pětrowe ßwjatkowne předowanje nastróženi poßłucharjo ßo prascheja: My mužojo, lubi bratsja schto mamy cźinicź? jim Pětr wotmolwi: Cźincźe pokuta a kajcźe ßo kóždy kschcźicź na to mjeno Jesom Khrysta k wodawanju tych hrěchow, a jako sastojnik w Filipje tschepjetawschi Pawołej a Silaßej k nohomaj padźe a rjekny: Mojej knjesaj, schto mam cźinicź, so budu sbóžny? jemu dźeschtaj: Wěř do teho Knjesa Jesom Khrysta, dha budźesch ty a twój dom sbóžny. A ty njeby wjedźał, schto masch cźinicź? To by žałostna kźa była, chzył-li jeniczki mjes nami ßo wuwinowacź: ja njewěm. Wot twojeje młodoscźe ßem je cźi Khrystuß pched wocźi stajeny, kóždu njedźelu wo nim ßłyschisch, duž žaneho samolwjenja nimasch. Ale pucź do njebjeskeho kralestwa snacź, hischcźe njeje doscź, ty dyrbisch jón też hicź. Ale tu móže cźi tón njeprawy sastojnik saßo s pschikładom bycź.

3. Wón tón jemu hischcźe spožcźeny cząß sa ßwój pschichod wukupi. Jenoź maku khwilu ma wón hischcźe samoženje ßwojeho knjesa w ßwojimaj rukomaj. Jeho ßłużba je jemu wupowjedźena, wón ma sliczbowanje wotpołožicź, ßwoje sastojnstwo słožicź, jeho knjes na žadyn pad jeho dale w ßłużbje njewostaji. Duž wón ßebi pschemyßluje a ßwoje wobstejnoscźe khutnje rospomina. Wón ßebi njepraji: To wschak tak słě njebudźe, s módrym wóczkom hižo woteńdźesch, twój knjes wěscźe se ßobu rěczecź da, wón po prawym bjes tebje njemóže bycź, — ně, wón ßwoje wóczko jeno na to słoži, krótki cząß, kotryž hischcźe ma, nałožicź, ßebi pschecźelow sa cząßy, hdyž budźe tradacź, dobycź. Wón wschak to na tajke waschnje cźini, so k prjedawschej njeprawdoscźi nowu pschistaji. My bychmy prajili, wón dyrbjał ßo radscho ßwojeje winy wusnacź, radscho kopacź a, hdyž to njemóže, radscho proßycź. Ale njesapomńy, my mamy tu dźěczo ßwěta pched ßobu, kotrež ßo sa Božim sakonjom njeprascha. To, schtoź mamy wot njeho wuknycź, je to, so mamy hnydom nowy pucź nastupicź, dobre cźinicź, dokelž dźeń je, hnadny cząß wukupicź, prjedy hacź je pschepesdźe. K temu ma naß wucźicź niz myßl na msdu, kotruž junu sa to dostanjemy, ale tón dźak, kotryž ßmy temu Knjesej sa to winojcźi, so je nam telko dał. K temu pak ßłuscha, so też ßwoje sejńske wobßedźenstwo, pjenjesy a kubło, do jeho ßłużby stajimy. Pschecźelow mamy ßebi cźinicź s njeprawym mamonom. To wjazy rěka, hacź so potrjebliwemu khwatnje jałmožinu do ruki pschißunjesch. Wschitko na smyßlenju leži, s kotrymž dawasch. Ty móžesch psches ßwój dar druheho sranicź,

sahanibicź, móžesch dacź, so by ludźi wotbył, město teho, so dyrbjał w nich khroblosćź sbudźowacź, so ßebi wutrobu wosmu, saßo pschińcź a ßnano hischćże wo něschto lěpsche proßycź, dyžli wo cźaßnu pomoz. Najhłubscha myßl nascheho podružnistwa a wschitkich setkanjow s naschimi ßobucźlowjekami je tola ta, so mamy jedyn druhenu, bohaty khudemu a khudy bohatemu, pomoz a poßylnjenje bycź na pucźu s tuteje cźaßnosćże do sóžneje wěcźnosćże, s zusoby do wěcźneje domisny. Kelko ßo pjenjes wot bohatych a khudych njetrjebawschi sa knicźomne wězy njerosbroji, a wustawy sa skutki kschesćźijanskeje lubosćże, dźěła sa mißionstwo mjes póhanami sa wěrybratrow w rosproschenju ßu we wuskosćźach, dokelź dary lubosćże njedoßahaju! Cźińmy ßebi tu pschećźelow s njeprawym mamonom!

Tamne wěcźne hěty źadyn druhi njewudźěli, khiba jenicźzy nasch Knjes, ale so ßměmy tych, kiž ßu nam na semi lubosćź wopokasali, tam witacź, a so budźemy tam wot tych, kotrymź ßmy tu dobrotu cźinili, witani, to budźe woßebite njebjeske wjeßele, kotrež tón Knjes tym ßwojim shotuje.

A nětko hischćże powjedańczko, kotrež duchowny se ßwojeho sastojnskeho nashonjenja sdźěli a kotrež cźi rosjaßni, kak móžesch ßebi tuto „ßebi pschećźelow cźinicź s njeprawym mamonom“ a tuto „horjewsacźe do wěcźnych hětow“ myßlicź. We kraßnym měschćźanskim domje bě jara bohaty knjes žiwy. Wón stejesche ßamlutki a mějesche jenicźkeho ßłužobnika pschi ßebi. W nozach, hdyž njemóžesche spacź, a tych bě jara wjele, druhdy won na haßu hladasche. Duž jemu s napschećźa we jstwicźzy pod tsěchu ßłabje poßwětlene wokno nadpadźe, sady kotrehož sawěschka něchtó posdźe po polnozy hischćże dźěłasche. Wón pschi ßebi myßli: „Hdy bych jeno wjedźał, schtó tam horjekach bydli“ a skóncźnje ßwojeho ßłužobnika wupóßła, so by ßo wobhonił. Tón jemu rosprawja, so je to wudowa s pjecź dźěćźimi, kotraž wodnjo sa ludźi płoka, ale w nozy drastu ßwojich dźěćźi płata. Duž tón knjes pschikasa: „Praj jej tola, so dyrbi ßebi kóždy dźeń po to pschińcź, schtož wot naju jědźe sbytne wostanje.“ S wulkim dźakom žona tón dań pschiwsa. Hody wón jej rjany pjenjes k wobradźenju jeje dźěćźi dari. Tak khwilu dale dźěsche, doniž tón knjes khětro skhori. Dokelź bu wot ßłužobnika hubjenje wothladany, da tej wudowje k ßebi pschińcź a ßo ju woprascha, hacź by ßnano jeho hladacź a we nozy pschi nim wostacź mohła. „Ach haj,“ wona wotmolwi, „to móžu, ßym dołhe lěta ßwojeho semrjeteho muža hladała, a mi njeje žane spanje do wocźow pschischło.“ „Chzyła dha to też na mni cźinicź?“ ßo tón knjes ju woprascha. „Lubje rad,“ bě jeje wotmolwjenje. Tak wona ßwoje płokanje puschćźi a jeho khorego hladasche kotryź jej to bohacźe płacźesche. We cźeźkej nozy ßo wón ju ras woprascha: „Prajcźe mi, s wotkal to pschińdźe, so scźe stajnje tak wjeßeła a sradowna a ženje njeskorźicźe, a scźe tola jenoź wboha khudźinka?“ „Nó,“ wona měnjesche, „khuda wschak ßym, ale tola spokojom a wjeßeła; ßměm wam něschto cźitacź? tam steji napißane, cźehodla móžu tak wjeßeła bycź.“ Wona jemu 23. psalm wucźita s tymi ßłowami: na niczim ja nusu njesměju, a rjekny: „Hlajcźe, to je mój trosht a tehodla žaneje nusy nimam; ženje njejßym po proschenju khodźiła, dokelź stajnje něschto mějach, a w prawym cźaßu pschezo pomoz pschińdźe. Kak husto ßym na waß dele shladowała, hdyž tak posdźe hischćże lehnycź njeběschćże a drje spacź njemóžeschćże, a mi bě waß tak žel. Duž mi tak pschećźelniwje sbytki wascheje jědźe poskicźeschćże, wo cźož tola njeběch proßyła.“ Tón knjes womjelkny, ale se spodźiwanjom na nju pohladny. Bliźschi wjecźor ju proschesche, saßo cźitacź, a tak kóždy wjecźor; lědym móžesche docźakacź, doniž wona pschińdźe. A jako na wschitke jeho praschenja wjazy dospolnje njemóžesche wotmolwjecź, wuproßy ßebi dowolnosćź, po duchownego hicź. Tón pschińdźe a jemu k polnemu póśnacźu a rosßwětlenju dopomha. Sbóžnje tón bohaty dom cźehnjesche. W ßwojim wotkasanju bě wjele pjenjes sa kschićźenike wustawy a sa wudowinu khěžu wustajił. Sa herbu wulkeho sbytka ßwojeho samoženja bě pak tu wudowu s jeje dźěćźimi postajił, dokelź „je sa jeho khuduschku podpjeru a ßnadny pjenjes jemu dopomhała, do wěcźnych hětow sańcź.“

Bóh daj, so by też mje tam witał,
Tych sbóžnych jedyn tehodla,
So wotdźerźecź ßym jeho pytał
Wot hrěchow a wot skaženja.
O Božo, kajke wjeßele,
Schtóž duschi pomha wot ßmjercźe! Hamjeń.

M. w Hr.

Adventistojo.

(Pokracźowanje.)

Saběramy ßo pschezo hischćże s Adventistami ßedmeho dnja. Cźehodla tak wobschěrnje? ßnadź ßo praschesch. Mohł cźi na to wschelakore wotmolwicź. Tehodla, dokelź też mjes Sserbami pschiwißowarjo ßu! Tehodla, dokelź runje mjes Sserbami pschiwißowarjow pytaju! Pschedewschěm pak dokładnischo wo tutej sekcźe rosprawjachmy, so bychmy na tutym jenym pschikładźe pokasali, kak woni wužiwaja bibliju, Božeßłowo a kak tola psched nim njewobsteja, hdyž s evangelskej ßwěru pytasch w nim, cźinjo po Knjesowym porucźenju, so bychmy ßo w Božim pißmje wobhonili. A kaž to s tutej sektu, tak to na wschěm poßledku se wschěmi druhimi też. S tym pak nochzemy po farisejsku ßudźicź wo nimi a saßudźecź. Wusběhamy to pilne prózowanje a pytanje po jich wjele stawow tuteje kaž druheje sekty, niz pola wschěch. Tajkeho pytanja a prózowanje s Božim pißmom njenamakasch husto pola stawow nascheje zyrkwje. Srosymń prawje: wěrneho, ßwěrneho pytanja a wobhonjowanja w bibliji.

Psched bibliju njewobsteja Adventistojo se ßwojej wucźbu wo wobliczenju Knjesoweho saßopschińdźenja ani se ßwojej wucźbu wo ßabacźe. Maja też druhich woßebitych, dźěłazych wucźbow, tola tute ßu pornjo tutymaj jenoź pobocźne a Adventistojo ßu wjele s nich psches jene s druhimi sektami, kaž to hižo pschi wucźbje wo ßabacźe spósnachmy.

Wo kschćźenizy wucźa Adventistojo tak kaž cźi hižo naspomnjeni baptistojo, kschćźenizu dźěćźi sacźißnu runje kaž to kschćźenje s wobkrjepjenjom. Podnurjenje ßebi žadaju. Konfirmaziju tehorunja wotpokaža, schtoź je s jich stejnischćźa ke kschćźenizy k srosymjenju.

Něschto woßebite maju we waschnju nohimycźa. Rjany luby skutk Jesußa Khrystußa wopak srosymja, swonkownje srosymja; dźerźa ßo pißmika, ducha njespósnaja; pißmik pak mori. Hdyž nasch Sbóžnik poßledni wjecźor ßwojim wucźobnikam nohi myjesche, njeje wón s tym něschto nowe sawjedł a wustajił kaž na psch. ßwoju wjecźeř na ßamßnym wjecźoru sa něschto nowe nam wustaji a pschikasa. Ně, je to waschnje raúschokrajanow, so tak nosy myja, srosymi ßo to s teho, so pak boßy, pak w póduschach abo sandalach khodźachu a khodźa. Nasch Sbóžnik chzyśche s tym, so nohi wucźobnikam wumy, pschikład, pohnuwanje dacź, so lubosćź, kotraž bliźschemu ßłuži, też w najniźschim poßłužowanju: Jan. 13, 14, 15; Math. 20, 28. Adventistojo scźinjachu s teho sakoń! Tuto nohimycźe ma ßo pschezo do Božeje wjecźerje stacź. Pschi tutej wužiwaju wino bjes alkohola, dokelź chzeja wjedźecź, so je Jesuß Khryst też wino bjes alkohola pił. S Russellanskimi abo Internationalnym sjednocźenstwom khutnych biblijupschepytowarjow (mjenuja jich też

Milleniums sekta a Russelowa sekta) a s druhimi sektami zu psches jene w tym, so praja, so duscha po czělnej zmjerczi spi a so bywaja bjesbóžni sahubjeni, sanicženi. Tež, hdźe semrěczi pschebywaja, to wjedźa, dokelž je zo jim „rozswětlenje" dostało.

Zyrkej a stat.

S Kotez czitamy, so je wozada wornajeński pjenjes farskich polow powyschiła, so by zwoje farske městno samostatne wobkhowała. Na tónle pucz, wschě zyrkwinske kapitalije na jenu niz lichowansku tola pak pschiměrnu dań wudacz, pokaže nasch czas pak wschě wozady; hdźež zo to hischcze stało njeje, tam budźe zo to bórzy stacz dyrbjecz; pschede wschěm ma zo wotnajeński pjenjes na jenu pschiměrnu płaczisnu powyschicz, niz wěso lichowansku. Kak nisko nětkle farske pola husto doscz pschenajate zu, spósnajesch s teho, hdyž pschirunasch, kelko pscheńzy by do wójny za wotnajeński pjenjes, kotryž za kórz płaczesche, dostał a kelko nětkle. Na pschikład 1914 płaczesche za kórz pola 35 hr., to bě něhdźe 3 zentnari pscheńzy, schto by to nětkle płaczicz měł? Něschto psches 300 hr. Potajkim, prjedy hacz zo porok pschedroženja a lichowanja sběhnje, kaž je zo to s wulkim njeprawom hižo stawało, dyrbi zo to tróschku wjetscha suma za kórz žadacz. Najsprawnische wotnajeńske wuczinjenje sda zo te bycz, so zo do zyła po zentnarjach pscheńzy abo rožki liczi, niz po wěstych na wjele lět swjasanych liczbach. Je ras pscheńza tuńscha, płaczisch mjenje, bywa zaso dróžscha, płaczisch zaso wjazy.

So je zo zyrkwina wyschnoscz sarjekła, Kotezy nětkle samostatne sczinicz, je sczěhwk wobstejnosczow, kotrež zu nastałe s njepschecželneho stejnischcza stata pschecziwo zyrkwi, s jeneho stejnischcza, kotrež njeje cziste samo wot łamanja prawa. Prawa, sarukowane stare prawa zyrkwje rani stat, abo znadź lěpje prajimy, wjetschina zejma, wobstejaza s kommunistow, s njewotwiznych sozialdemokratow a sozialdemokratow. Ssmy tajke pschikłady tu naspomnili: pohrjebnischcza; zyrkwiny dawk. Jeniczki wupucz je pschi tym skórzba pched wulkostatnym zudom w Lipsku; tajka je zo skorzila a dozyła wot zyrkwje, na psch. we wězach nabożiny w schuli. Dokhož hacz zyrkej njewě, kelko jej za pschichod samóženja a dokhodow wostanje, dyrbi na to hladacz, so zo wschěch wudawkow, kotrež woprawdźe a pschedewschěm nusne njejzu, sminje. A zyrkej njewě to nětkle, pschetož dźělenje stata wot zyrkwje njeje hischcze pschewjedźene. Móžno je, so budźe zyrkej liczbu sastojnikow a duchownych wobmjesowacz dyrbjecz, dokelž njebudźeja pjenjesy dozahacz. Tehodla zyrkej nětkle tam, na psch. farske městna wjazy se statnymi duchownymi wobzadźa, hdźež je zo jene tajke městno wuprósdniło, kotrež znadź mohło zo pschi s nowasarjadowanju zyrkwje s jenym zuzodnym tak abo hinak sjednoczicz. To znadź zo tak stanje, so dotalna mała wozada zo filialna wozada poboczna abo pschidźělna wozada wjetscheje sczini a duchowny wjetscheje wobej sastara. Tak bě to pola Kotez myzlene. Abo tež něschto druhe je móžne. Wjetscha wozada, nětkle s dwěmaj duchownymaj zo s małej wozadu tak sjednoczi, so — hdyž zo jene s tych tsjoch městnow wuprósdni, — jeno dwaj duchownaj wobej wozadźe sastaratej, pschi czimž drje stej wozadźe mjes zobu swjasanej, wobej farskej městnje pak tola samostatnej wostanjetej. Farař mjeńscheje wozady sastara zwoju a dźěl wjetscheje. Tola poslednje złowczka w tutej wězy zo njehodźi s molom hischcze prajicz, pschetož wschitko, wschitko je hischcze jara w czěmnym a njewěstym.

S blska a s daloka.

W Khróstawje je kn. farař Urban zrjedu 13. julija, zwoje 75. narodniny zwjecził. My pschejemy tutemu pilnemu a zwěrnemu zobudźělaczerjej nascheho njedźelskeho łopjeńka „Pomhaj Bóh" k tutemu žadnemu wot Boha Knjesa jemu spožczenemu zwjedźenjej wscho dobre Bože žohnowanje. Bóh Knjes mytuj jemu, schtož je wón za nasch serbski lud na nabožnym kaž na literarnym polu dokonjał a spožcz jemu měrny a rjany wjecžor žiwjenja! — „Sserbske Nowiny" zu kn. fararjej Urbanej 12. a 13. julija wobschěrnische jubilejne złowa wěnowałe a jeho dźěła a sazłużby wusběhnyłe. Na tute rynczki pokažemy tu: Knjes farař Urban narodźi zo 13. julija 1846 w Turjom a je, w Pólskej za evangelskeho duchowneho pobywschi, wot lěta 1875 hacz do lěta 1902 Wukrancžiczanskej wozadźe evangelion po Luthern prědował. 1902 dyrbjesche zo khorosczje dla na wotpocžink podacz, kotryž hischcze nětkle we Khróstawje wužiwacz změ. Sswojej Wukrancžiczanskej wozadźe wěnowasche hakle njedawno w 27. czizle nascheho łopjeńka zwjedźeński spěw k jeje 75 lětnemu wobstaczu. Sswój wotpocžink njepschewužiwa za wotpocžowanje jenož, ně, dźěła pilnje za nasch serbski lud, jemu poskiczejo khěrlusche, nastawki wobschěrnische dźěła. Runje nětkle zo dohotuje jeho hobrske dźěło: Pschełožk griechiskeho pěznjerja Homera do Sserbscziny. Ssměmy zo s naschimi czitarjemi nadźijecz, so naz tutón nasch 75. lětny jubilař tež na dalsche dys a dys s khěrluschom abo s druhim złowom swjezeli! — A tak strowi Waz, knjes jubilaro, zyła wozada nascheho njedźelskeho łopjeńka w Sakskej a Pruskej s najwutrobnischim: „Pomhaj Bóh!"

S **Kotez.** Nasch duschowpastyř kn. duchowny Wesař je po jutrach zwoje statne pruhowanje w Drazdźanach wobstał. Nascha wozada zebi jeho za zwojeho fararja wuswoli. Tola, hdyž zo nětk wo tym jednasche, so by zo tuta wólba wobkruczila a k. duchowny Wesař zo statny sczinił pola naz, zo pokasa, so dyrbjesche nascha wozada prěnja mjes tymi bycz, w kotrejž njewěste wobstejnoscze krajneje zyrkwje, pschedewschěm njewěste wuhlady do pschichoda zo bolostnje sjewichu. Zyrkwina wyschnoscz sjewi, so jej njeje pschi tajkich wobstejnosczach móžno, nasche farske městno zaso statne sczinicz, dokelž by nascha mała wozada wjele podpjerow potrjebała a wono je na czazu, so zyrkej zwoje pjenjesy lutuje. S dobom zo sdźěli, so by zo farske městno jeno statne sczinilo, by-li wozada pobrachowaze pjenjesy swjesła. To bě porazaza powjescz. Prajachmy zebi, so hdyž dyrbjeli něhdźe druhdźe kemschi khodźicz a jenož dys a dys tu Božu złužbu měcz, to budźe s kemschikhodźenjom a s zyrkwinskim žiwjenjom klazacz, a duž zo wozadni rozzudźichu, pjenjesy swjescz a to pschedewschěm psches pschenajeński pjenjes ležomnosczow. Tute zu wobschěrne. Wotnajeński pjenjes je zo tež nětk powyschił, niz na lichownsku płaczisnu ale na pschiměrnu. Tak snjezemy s farskich polow a łukow wjetschu sumu, schtož hischcze sakładnym dokhodam fararja pobrachuje, to chze wozada, pschedewschěm knježej dworaj, nawdacz. Tak zmy wscho czinili, so bychmy zebi zwoju wozadu samostatnu sdźerželi a tu pschezo zami zwojeho duchowneho měli. Wobkruczenje tuteho noweho sarjadowanja s naschim farskim městnom wěsczje dostanjemy. —

Listowanje. V. w H. za 10. po Tr. — H. w Kl. za 11. po Tr.

Samolwity redakor: farař Wyrgacz w Nozaczizach.
Czischcz a nakład: Ssmolerjez knihiczischczérnja, zap. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Cžißło 31.
31. julija.

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihicźiſchczeńni w Budyſchinje a płaczi ſchtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

10. njedźela po ßwj. Trojizy.

Luk. 19, 41 43.

W Jeruſalemje bě wulke wjeßele. Wjele tyßaz Židow a tajkich, kiž běchu k židowſkej wěrje pſchiſtupili, bě ßo tam ſeſchło, ſo bychu ßwój paßah, najwjetſchi židowſki ludowy ßwjedźeń k dopomnjeczu na wumóženje ſ egyptowſkeho wotroczſtwa ſaßo wjeßoli ßwjeźili. Tak někotry puczowař, kiž bě wot ranja hacž na wolijowu horu pſchiſchoł, ſ kraßnym napohladom pſchekhwatany ßo wjeßeleſche na tutym ßwjatym, na twjerdu ſkału wyßozy natwarjenym měſcze ſ jeho ßylnymi murjemi, kiž ßo kóždemu njepſcheczelſkemu nadběhowanju ßmějachu, ſ jeho rjanymi twarjenjemi, kiž wo bohatſtwje jich wobydlerjow ßwědczachu, a pſchede wſchěm ſ jeho kraßnym templom, kotryž bě kral Herodaſch hakle pſched krótkim wobnowił tak, ſo na rjanoſczi ſtary templ wo wjele pſchetrjecheſche, kotryž běchu ßebi Židźi po babylonſkim jaſtwje ſ nowa natwarili. Na ßwój Boži dom Židźi ßebi něſchto wjedźachu; wón bě jim widomne dopokaſmo ſa to, ſo Bóh tón knjes mjes ßwojim ludom bydli. Njeležeſche něſchto wot Božeho měra na ßwjatym měſcze? Njemějeſche wone ſ zyłym prawom ßwoje mjeno „Jeruſalem“, to je „měſto teho měra“? Schtó njedyrbjał na nim ßwoje wutrobne wjeßele měcz?

A tola bě jedyn mjes tymi, kiž tam ſ wolijowej hory na to měſto pohlada, jedyn, wo kotrymž hižo zyłe měſto rěczeſche, dokelž jich wjele jeho ſnajeſche a měnjeſche, ſo je Khryſtuß, tón jim ßlubjeny meßias, kiž njemóžeſche ßo wjeßelicz, Jeſuß ſ Nazaretha: „Jako wón ßo pſchibliži, pohlada na to měſto a płakaſche na njo.“

Jeſuß płaka! Czeho dla? Wón niz jenož kczějatu kraßnoſcz ßwjateho měſta, ale w tutym kczěnju czerwja widźi; ſwonka bě tak rjane, ſmutſka jeho jadro nahnite. Pod ſwonknej pychu ßo hrěch khowaſche, a hrěch je ludźi ſkaženje.

Kaž ßo macz wo ßwoje dźěczo rudźi, hdyž je na njeprawym puczu widźi a wſcho poſpyta, kak by je pſched ſkaženjom a njeſbožom wukhowała, dokelž je ſ zyłej wutrobu lubuje, mjes tym ſo ßo dźěczo jeje ſtaroſczi a wſchej derje měnjenej radźe ßměje, doniž njeje poſdźe, tak ßo Jeſuß rudźi wo ßwój lud, woßebje wo jeho ßwjate měſto Jeruſalem, pſchetož wón jón lubowaſche a chzyſche jón wukhowacz pſched Božim khoſtanjom, kotrež njemożeſche wuwoſtacz, je-li ſo ßo lud njeby k ßwojemu Bohu wobrocził. Wón widźeſche, ſo je wſcho prózowanje wo njón podarmo, duž ſapłaka. Se ßylſami we wocżomaj praji: „Hdy by wſchak ty wjedźiło, dha by tez wopomniło, w tym ßwojim czaßu, ſchto ßo k twojemu měrej hodźi.“ „K twojemu měrej!“ to je „k twojemu czaßnemu a wěcznemu ſbożu“, kotrež ma tón, kiž je ſ Bohom žiwy; to je to ſboże, ke kotremuž chzychu wſchitzy profetojo Boži a napoßledk Jeſuß iſraelſki lud dowjeſcz.

W czim drje pytaſche Iſrael ßwoje ſboże, ßwój pokoj, ßwój měr? W ſemſkich wězach, haj, w póhanſkich lóſchtach, ßo runajo tym, kiž wo žanym Boſy niczo njewjedźa. Pſchi tym drje ßo na to powołachu a ßo ſ tym hordźachu, ſo ßu Boži wuſwoleny lud; a dokelž ßo jim derje wjedźeſche, měnjachu, ſo je pſchi nich wſcho dobre! Ale w ßwojej wutrobje Bohu njeßłuſchachu, běchu bjesbóżni. Kaž hiſchcze dźenßa, tak Židźi tehdy hižo pſche wſchěm ſemſke kubła dobycz pytachu. Hacž do pſchitwařkow knjeſoweje ßwjatnizy wikowachu ſe wſchěmi tymi wězami, kotrež zuſy ſa ßwoje woporу w templu trjebachu. Tam ßo tutym woporne ſwěrjata, wóruch, wolij a wino poſkiczachu; tam

ßo jim zuse pjenjesy sa templowy pjenjes wuměnjachu. Tak ßo Jerusalemszy hischcźe w Bożej ßwjatnizy na pobożnoscźi zusych wobohacźichu, so Jesuß, hdyž bě do města sacźahnył, w ßwjatym hněwje kschud wsa, so by won honił tych, kiž tam pschedawachu a kupowachu, kiž běchu dom teje modlitwy k mordarskej jamje scźinili, to rěka, sa tajke městno, w kotrymž bu s paduschstwom a s jebanstwom dobyte rubjenstwo wukhowane a rosdźělene.

Kak husto běchu profetojo Bożi hižo k pokucźe wokali, kaž napoßiedk Jan kschcźenik, ale jim ßo tucźi Abrahamowi ßynojo ßmějachu, kiž měnjachu, so pokuty njepotrjebaja.

A tak běchu skónczńje najtojetscheho wschěch projerow, ßwojeho knjesa a Sbóżnika Jesom Khrysta, ßwojeho měźi:ßo sacźißnyli. Wscho prózowanje jeho luboscźe sa jich derjeměcźe bě podarmo. Hižo prjedy bě ras skorźił: „Jerusalem, Jerusalem, kiž ty morisch profetow a kamjenujesch, kotsiž k tebi ßu ßu póßłani; kak husto ßym ja chzył twoje dźěcźi shromadźicź jako pata ßwoje kurjata pod ßwoje kschidła; a wy scźe „njechali!“ Duž widźi a praji jim Bożi ßud do prědka: „Cźaß budźe pschińdź na tebje, so twoji njepschecźeljo budźa tebje a twoje dźěcźi w tebi se schanzu wobsamknycź, tebje woblehnycź a na wschěch stronach cźe tyschicź; a budźa tebje semi runacź a žadyn kamjeń na kamjenju njewostajicź, rehо dla je ty nicßy póznało tón cźaß, we kotrymž ty ßy domapytane.“

Kaž by chzył jich w ßwojej ßmilnoscźi samolwicź, pschistaji: „Hdy by ty wschak wjedźiło!“ A tola, nětk bě jim to prajił, nětk móża jo wjedźicź, nětk njemóża ßo samolwicź.

Po ßłowje je ßo wscho dopjelniło. W lěcźe 70, dźeń 10 augusta je romske wójsko Jerusalem s nadběhom wsało. Njewurjekniwa bě prjedy nusa sa cźaß wobłehnjenja, njewurjekniwje ßurowe cźerpjenje sbitych. Bożi templ bu spaleny, Israel wot tamneho dnja rospróscheny do wscheho ßwěta. Schtož běchu něhdy khroble proßyli: „Jeho krej pschińdź na naß a na nasche dźěcźi!“, to je ßo žałostnje dopjelniło.

Wot tamneho cźaßa ßem nimaju Židźi žaneje domisny wjazy. W kóždym ludu je nětk tež wjele Židow, ale woni ßu w nim „zusa krej“, pschetož Žid wostawa Žid. Wón njesnaje tu luboscź k wótznemu krajej kaž drusy, kiž ßu w nim domach. W prjedawschich cźußach ßu ludy Židow teho dla jenoj pschi ßebi cźerpili, po cźaßu pak ßu cźi ßebi polne statne prawo nimale wschudźom wudobyli. Njeje pak žane sbožo sa lud, w kotrymž je wjele Židow abo na kotrehož cźole Židźi steja, kaž na psch. w Ruskej a druhich krajach, kiž nam blížsche steja. Židźi tež njejßu ženje nadźiju puschcźili, so budźe ßo im radźicź, w ßlubjenym kraju nowy židowski kraj sałožicź. Woßebje tak mjenowany sionißmus je ßo wo to w poßlednim cźaßu jara postarał. Kaž ßo sda, ßo k tutemu ßwojemu wottyknjenemu kónzej nětk pschibližuja po tym, so je Jendźelska Palestinu dobyła a wot Turkowskeje wußwobodźiła. Wjele Židow je ßo hižo tam saßydliło, a je móżno, so ßo Židowske kralestwo pod wyschschim jendźelskim knježstwom postaji. Ale tež to jim k woprawdźitemu sbożu njedopomha, doniž na teho, kiž je jich prjedy warnował, njepoßłuchaja, doniž njejßu Jesußa namakali a sa ßwojeho knjesa a Sbóżnika pschiwsali. — Nětko tež ßwjate mißionstwo mjes Židami dźěła. Tute dźěło je woßebje cźežke, ale dźe, hdyž tež pomałku, tola do prědka. Dajcźe nam, kiž my Jesußa mamy, na tutym dźěle ßwěru ßobu pomhacź, so by skónczńje rěkało: Měr nad Israelom!

10. njedźelu po ßwjatej Trojizy, na kotrejž ßo na wuturjenje Jerusalema dopomnimy, je kschescźijanska zyrkej pschezo sa pokutny dźeń měła. S tamneho njesboża mamy sa ßebje něschto wuknycź! Hdy by Jesuß do wójny na naß dele hladał, njeby te ßamßne ßłowa se ßylsami we woczomaj k nam porěcźał, s kotrymiž je ßo něhdy na Jerusalem wobrocźił? Jich wjele drje měnjesche, so je pola naß wscho dobre, dokelž ßo jim derje dźěsche, ale njebě hrěch žałostna móz? Wulki dźěl nascheho luda njebě ßo sa Bohom praschał! Njedyrbimy teho dla tež to zyke hubjenstwo, kotrež je wójna na naß wuliwała, sa Bożi ßud a khostanje měcź? Hdy njeby ßebicźiwoscź na jenym boku a sawiscź na druhim boku wutroby napjelniła, hdy by kóždy wonkach a domach ßwěru to ßwoje cźinił, kaž ßo nam saležesche, hacź bychmy potom tež wójnu shubili? Nětk njeßwěrnoscź ßo wjecźi, pod kotrejž tež ßwěrni ßobu cźerpja. Wschelake ßrědki ßo poskicźuja, so by ßo to njesboże, kotrež je naß potrjechiło, saßo wurunało. Ale wscho budźe podarmo, doniž ßo k žiwemu Bohu njewobrocźimy. Hdyž ßmy s Bohom žiwi, dha budźemy wustrowjeni, potom smějemy saßo měr, potom budźemy ßebi wěscźi, so tež my skónczńje domoj pschińdźemy k Božemu ludej do njebjeskeho Jerusalema. Hamjeń.

Žně.

„Dźewjaty dźeń lipa kcźě, žnjenzy koßu klepajcźe!“ po ßłowje je ßo tole ßłowo lětßa po wjele wßach nascheje Łužizy dopjelniło. Koßa brincźi, nowotarska maschina klepoze! Rožka je drje swjetscha poßyczena, pscheńzu saßykuja, tež jecźmjeń. Žně ßu rjane, bohate! Hdyž tu a tam lóschke to žito a krótka ta ßłóma, to niczo na bohatstwje njepscheměni. — Žně, wjeßołe to cźaß, njech tež polny horzeho dźěła! A tola khutny to cźaß! To padaze stwjelzo, wot koßy wotrubnjene, snamjo to cźłowjeka, kotryž tež pada k semi a do semje, porubany wot koßy ßmjertneje. A cźežka a polna ta jena kłoßa, lóžka ta tamna, haj tu a tam jena hłucha. Tajzy tež to cźłowjekojo, haj tajzy tež kschescźenjo woßebje. Nasch knjes a Sbóżnik na to tola tydźenja na kónzu prědowanja na horje prajesche. Kschescźenjo: woni njepschińdu wschitzy, kiž ke mni rjeknu: Knježe, Knježe! do njebjeskeho kralestwa. Kłoßa rěka a tajka tež je po pokhadźe, ale snutskach niczo njeje; wyßoko ßo sběha, ßo hordźo, ale hłucha je. Kschescźijanow tajkich je! Měnisch, so jich wjele — abo mało? Kłoßa rěka a tajka tež je po pohladźe, tež někotre sornjatka ma, tola lóžke kaž pluhi a małe; wětsik je wotnjeßy. Kschescźijanow tajkich je, ßamo na zyrkwinych sawkach, ßamo mjes ßo modlazymi; cźi tó ßu, wo kotrymiž Jesuß Khryst rjeknje: Woni njepschińdu wschitzy, kiž ke mni rjeknu: Knježe, Knježe! do njebjeskeho kralestwa. Tak někotra modlitwa lóžka, waži jenoj ßłowo, nutrnoscź, wutroba, wěra njeje w njej. A kaž pschi modlitwach tak budźe pschi skutkach, tych tak mjenowanych kschescźanskich skutkach, ßłyschane na tamnych žnjach, kotrež tón Knjes tamny dźeń mjenuje, ßłyschane tak někotre: „Njejßmy my? njejßmy my?“ A wono budźe ßłyschane psche wscho to Knjesowe: „Ja njejßym! ja waß nihdy njejßym sesnał!“ Ow, so bychmy my wschitzy, wy žnjenzarjo lubi a my kiž ßo s wami radujemy na Božich darach, byli polne kłoßy, kiž ßo khileja k semi, so bychmy ßo khilejo we wschej poniżnoscźi spósnawajo, wusnawajo: „My njejßmy dostojni a hódni teje pilnoscźe teho bohatstwa, kotrež na naß a do naß ßy wułał, tu nam dawajo nasch wschědny khlěb sa to cźěło. tam nam dawajo tón wschědny khlěb, kotryž ta duscha trjeba tu a tam!“ — Koßa brincźi, stwjelzo pada! Hdy, wěsch, hdy, o žnjenzarjo, žnjeńzarka, hdy, o cźłowjecźe, koßa ßmjercźe poßycźe te stwjelzo, kotrež ßy ty? Žně ßu! žně ßu pschezo! Doniž ßo nježněje, ßo pschihotuje, dźěła s modlenjom. Njewěsch, doniž ßmjercź nježněje to, schtož ty ßy; duž wutrjebaj cźaßa, ßo pschihotujo, dźěłajo w ßebi, na ßebi, s modlenjom!

Na 10. njedź. po ßwj. Trojizy.
Jap. skutki 7, 47—50:

Byrkej jako dom Boži je duchowny twar*).

Hłóß: Wulki profeta, ja s wutrobu žadam ꝛc!

Jesuß, kral miłoscze, wopłakowasche
něhdy Jerusalem saßlepjene;
sbožo ßo błudźazym poskiczowasche
s nim, kotryž Sbóžnik bycź hrěschnikow chze.
— Tola Jerusalem sacźißny jeho
a je do ßudźenja sapadnył sleho.

⊙

Tohodla, kscheszenjo, wopomńmy ßwěru,
schto dacź kral miłoscze Jesuß nam chze:
pokoj a radoscź se ßylnjazej wěru,
kotraž ma ßlubjenje wokschewjaze,
so krónu žiwjenja njesachodneho
ßwěrnym wschak poskicza wschehomóz jeho! —

⊙

Zyrkej na semi, sa bydlenje Boże
ßwjeczena, duchowny dyrbi bycź dom;
prědowacź we njej Bóh dawa nam sboże,
swjeßela wěrjazych s wokschewjenjom;
tola ßam njebydli najwyschschi tudy,
sa njeho wschón ßwět je pschejara khudy.

⊙

Njebjo stoł, podnožk pak semja je jeho
nohow a hospoda sachodna doscź;
ßwětło a žiwjenje podawa s njeho
Boža tu jeho nam dobroczźiwoscź.
Kajki dźě natwaricź dom jemu chzyli
na semi, so bychmy dźakowni byli?! —

⊙

Wscho, schtož tu widźimy, ruka je jeho
sczinila; stworiczel wscheho je wón;
žiwjenja połnoscź ßo wuliwa s njeho,
stworjenje jeho wschak wodych je wschón.
Njebjo a semja cześcź prěduje jeho,
kotryž je dobroczel stworjenja wscheho.

⊙

Dom chze ßej duchowny natwaricź tudy
psches ßłowo žiwjenja njesachodne
sniczźiwschi mrokotu, czěmnoscź a błudy,
so duscha w radoscźi poskakuje
ßleczena njeprawdu, hrěchi a winu,
kotrež psches Knjesowu dobrotu shinu.

⊙

Debjena s prawdoscźu wutroba budźe
zyrkwiczka Knjesowa najpyschnischa;
Sbóžnik tu natwaricź ßebi chze wschudźe
duchowne domy a wobydlenja;
we ßłowje žiwjenja pschińdźe Knjes miły
do dusche, so by dom ßwjecził ßej žiwy. —

⊙ ⊙ ⊙

*) Wutupjeny bu Jerusalem a jeho ßwjatniza, dokelž njeje lud miłoscźiwe Boże domapytanje wopomnił. — Duchowna ßwjatniza a dom Boži je kscheszanska zyrkej, a kscheszenjo ßu Boži lud, a kóždeho wěrjazeho kscheszana duscha a wutroba dyrbi bycź zyrkwiczka Božo, wo kotrejž wusnawamy:

„Hlaj! duchowna je zyrkwiczka
mi do wutroby stojena,
kiž wschudźom je wobarbjena
s krwju Khrysta, Božoh' jehnjecza.“ —

To je nahlad a ßwědočenje wußłuženza, kotryž sa pschecźelny postrow psched tydźenjom se strony kscheszanskeje woßady nabožnego tydźenika „Pomhaj Bóh“ ßo s tutym sprawnje a najnutrnischo dźakuje. M. U.

Nowy czaß sa nabožny postup w Sakskej.

(Skónczenje.)

„Woni maja pschi pschecźiwjenjach a njedostatkach ßwojej woßobje na tych, kiž nastupa, wliw pytacź psches pohonjowanje a napominanje atd. Woßebje maja pola tych, kiž ßu k wocźehnjenju pschißłuschni (starschich a formindow, dźěłodawarjow, hospodarjow a mischtrow) sa kscheszanske wocźehnjenje młodźiny a jich dźěłbracze na zyrkwinskich naprawjenjach (kaž něschporach) kaž pschi mylenju ßwjeczenka njedźele psches ßwětne wobstaranja a wotstronjenje njedostatkow ßobuskutkowacź.“

Woßebje sa nasch czaß tole: „Kaž daloko traž nabožne roswuczowanje w schuli sapraji, macze po móžnoscźi ßo sa zyrkwinske sarunanje staracź a sa wutworjenje hladanja młodźiny psches zyrkej spomóžnu podpjeru poskiczecź.“ Sa woßebite naležnoscze (kaž napominanje kscheszenja, wěrowanje sanjerodźazych, wobstaranje khudoby, porjad pohrjebnischczow, sliczbowanja) ßo wo woßebite wotrjady we wjetschich woßadach naprawjeja, do kotrychž ßnědźa ßo tež dalsche woßadne stawy pschiwalecź. Tak pschińdźemy na pomoznikow. We wjetschich, woßebje daloko rosležanych woßadach maja, hdyž je wobczežnoscź sa duchowpastyrstwo a sarjadowanja, k podpjerje duchownych a sastupjerjow postajeni dobrowólni pomoznizy (mužszy a žónske) pytacź sa hladanje domow, młodźiny, khorych atd. Tu namka někotry młody (kaž pschi dźěczikmschenjach) kaž stary (pschi domjazych wopytach wo wßy) rjanu požohnowanu ßłužbu w Knjesowej winizy. Porjad pomoznikow, wěso tež dotal wobstejazy, w pschichodźe dale wjetsche a ważnische polo k dźěłanju namaka, na psch. tež pschi zyrkwinskej njerodźe, kiž hrosy sastupicź, kaž napscheczźiwo wustupam s zyrkwje.

Hdyž běsche wo žiwym kscheszźijanstwje rěcź, kiž ma ßo hajicź, nam wěso jako prěnje do myßlow pschińdźe: So by Bóh žiwy był bjes nami a tón žiwy Sbóžnik kaž tón duch nowego naroda. A hdyž ßmy skónczili s dobrowólnej pomozu, je žadanje wschěch wěrjazych woßadnych, so by luboscź s nowa bjes nami bydliła, kiž by dawała móznje, so chzyli a czinili. Njech pak tež duchowne ßwětło a móz, kiž w woßadnym porjedźe napscheczźiwo stupi, pomha k žiwjenju a pschiběranje po Božim spodobanju.

Adventistojo.

(Pokracźowanje.)

Kak daloko ßu wotroczźy, njewólnizy sakonja, pißmika, spósnajesch s teho, so po židowskim sakonju ßwinjazeho mjaßa njejědźa, hdyž ßwinjaze mjaßo jěsch, czinisch wulki hrěch; powołaju ßo pschi tym na Jes. 66, 17. Schto pak to czinja potom s nowosakońskim ßłowom Jap. sk. 10? Wot lěta 1863 ßem ßu tež pschecźiwo wužiwanju alkohola a tobaka a to tehodla, dokelž mějesche w tutym lěcze ßotra White widźenje wo tym. Tehodla ßu tež vegetariszy, t. r. njejědźa žane mjaßo. We Friedensan pola Magdeburga maja fabriku sa jědźne potrjeby a wulkotnje wuhotowany sanatorium.

Tole poßlednje je pak něschto bóle hospodarske semske hacź nabožne a njebjeske. Tež hewak wusteja ßo Adventistojo ßedmeho dnja na wutrjebanje mamona. „Dźeßatk“ žadaja ßebi krucze wot kóždeho, tutón dyrbisch dacź wodźerstwu mißionstwa, t. r. pak wodźerstwu sekty, pschetož tuta ma tola wschě zyrkwje, evangelske a katolske, sa póhanstwo, mjes kotrymž dyrbi, kaž měni, mißionske dźěło wukonjecź, so by wschěch dowjedła jenicźzy sbóžnocźinjazej wuczbje Adventistow ßedmeho dnja. A tu ßo hladaj kóždy, so wón njedawa s dobrej wutrobu, hdyž Adventistojo sa „mißionstwo“ dary sběraju; je to pschezo sa adventi-

stiske dźěło mjes nami ßamymi, niz pak sa mißionstwo mjes pohanami wonkach w pohanskich krajach.

Po wuczbje Adventistow wjasa židowske postajenje „dźeßatka", s kotrymž buchu měschnizy a levitojo sastarani, tež kscheschanow. Pschirunaj 3. Mójs. 27, 30; 4. Mójs. 18, 21. To chzeja Adventistojo wjedźecź s Math. 23, 23 a Hebr. 7, 8. Wukładowanje tuteju nowosakońskeju městnow je jedyn dopokas s tych wjele sa to, kak ßamowólnje a swjeřschnje Adventistojo Boże pißmo wukładuja, pschetož hdyž chzesch pschikasnju dźeßatka sa kscheschanow s teho wuczitacź, dyrbisch ju najprjedy do městna nuts sacźitacź. Poklecźe Boże trjechi kóždeho Adventistu, kotryž sprawnje dźeßatk njewoteda, dźeßatk wot ßwojich shromadnych dokhodow.

Kajki je to dobry a pohonjazy pschikład nětkle w tutym czaßu sa stawy nascheje zyrkwje! Dokhody a dobytki n. psch. naschich ratarjow ßu wulke pornjo tak někotremu druhemu we woßadźe a w ludu do zyła. Niz poklecźa dla — s tajkim ßo njehrosy — ně, luboscźe k zyrkwi, luboscźe k Boźemu ßłowu dla, dźaka dla sa dobroty swonkne a snutskne, sa dary sachodne a njesachodne, haj do zyła kscheschanskeje, evangelskeje luboscźe a wěry dla mohł, haj dyrbjał tak někotry nětkle něschto dacź wot ßwojich dobytkow sa zyrkej, sa woßadu, sa kscheschanstwo, sa Boże kralestwo! Woßebje nětkle runje je czaß sa to, hdźež ßo žane dawkowe listy wot zyrkwje do domu njescźelu, ßłacź njeßmědźa, dokelž „ßwět" temu sadźěwa! —

Pola Adventistow, kotsiž chzeja czi „ßwjeczi poßlednjeho dnja" bycź, sda ßo nam tuto wusběhowanje dawkow, pjenjes mamona dźiwne bycź, hdyž ßebi rospomnisch, schto jich wuczba nimo dźeßatka maja tych dawanjow hischcźe wjele, kaž to hižo ras naspomnichmy, na psch. „ßabatny wulki dawk." Něchtón ßamo tak praji, so mohł w dwělu bycź, hacź Adventistam to bóle dźe wo dobycźe duschow abo dobycźe pjenjes.

(Skónczenje pschichodnje.)

Zyrkej a stat.

Wokrjeßne wuczeřske towařstwo sa Glauchawsku wokolinu je naspomnjene wobsamknjenje kantorow a organistow Budyschskeho wokrjeßneho hejtmanstwa tehorunja pschijało a k tenu hischcźe dwě ßadźe pschistajiło, kotruž wěz wosnamjenjetej. Ta jena ßada mjenujzy pschida, so tuto wobsamknjenje tež tehdy płaczi, hdyž je jedyn kantor abo organista naspomnjenych pschiczinow dla ßam ßwoje sastojnstwo słožił. Ta druha ßada wobßwětla zyłu wěz w prawym ßwětle, hdyž praji: „Pschecźiwo ßobustawam, kotsiž tola njedźiwajo na stant (wuczerjow), pschecźiwo temu czinja, (to rěka: zyrkwinu Bożu ßłużbu atd. pschewosmu), ma ßo se wschěmi ßrědkami, kotrež móže dźěłarnistwo (Gewerkschaft) nałożecź, sakroczicź!" Tak!

— Zyrkwinska a schulska Boża ßłużba dyrbitej wot 1. julija ßem sakońszy dźělenej bycź. Woprawdźe pak po wschěm sdaczu skoro nichtó niczo wo tym njewě — abo ßnadź niczo wjedźecź nochze? — Mischnjanske wokrjeßne towařstwo wuczerjow je sczěhowazy namjet towařstwa kantorow a organistow w Budyschskim wokrjeßnym hejtmanstwje jenohłóßnje pschiwsałq: „Žadyn ßobustaw wokrjeßneho towařstwa wuczerjow njepschiwosmje sastojnstwo sa jeneho druheho ßobustawa towařstwa, kotryž ma zyrkwino-hudźbnu ßłużbu, kotryž sa prawe sapłaczenje ßłużby wojuje abo kotryž bu dla wotpokasanja nabožnych hodźin w schuli wot zyrkwinskeho pschedstejiczeřstwa se ßłużby puschczeny." — To rěka, organistojo a kantorojo chzeja, so bychu ßwoje žadanja pschecźiwo woßadam pschetłóczili, s pomozu wuczeřskich towařstwow zyrkwinu ßłużbu a woßady boykottowacź! To rěka pak na druhej stronje: Woßady do rynka! Sarjadujcźe w swjasku mjes ßobu tutu wěz! To rěka woßebje sa ßerbske woßady: Sjednoczcźe ßo a sarjadujcźe we swjasku tule wěz! Žana woßada njepaß ßama sa ßo ßwojeho!

S blisska a s daloka.

W **Ketlizach.** wotměje drje, jeli so ßo wěz njepschemění, njedźelu, 18. septembra Gustav-Adolfowe towařstwo sa Lubijski wokrjeß ßwój lětny ßwjedźeń. Kaž shonichmy wuhotuje ßemßnu njedźelu Gustav-Adolfowe towařstwo sa Budyschski wokrjeß ßwój ßwjedźeń w Porschizach. Tu ßo pokaže njedostatk, pokhadźazy s teho, so ßu nasche ßerbsko-němske woßady dźělene do dweju, haj tsjoch, móžesch tež prajicź, dźiwajo na Hodźij, kotryž do Radebergskeho wokrjeßa ßłuscha, do schtyrjoch zyrkwinych wokrjeßow. Sserbska prědařska konferenza je tutón njeluby, haj schkodźazy njedostatk někak wurunała psches to, so je snajmjeńscha wschěch duchownych, a tak tež wschě woßady do někajkeho zyłka, kotrehož wliw pak wulki njeje, sjednocziła. Wona je s dobom tež wschě dźěła towařstwow sa swonkowne mißionstwo a snutskowne mißionstwo na ßo wsała, tež bibliske towařstwo, jenož niz Gustav-Adolfowe towařstwo. Byli ßo tu tež jene pscheměnjenje a sjednoczenje stacź mohło, by to jara derje było; njebyschtej potom dwě nimale ßußodnej woßadźe na dobo Gustav-Adolfowy ßwjedźeń ßwjecziłoj. Tola wo wjele ważnische hacź tole sjednoczenje je to tamne, so pschi nowym sarjadowanju zyrkwje a woßadow ßo wschě ßerbsko-němske woßady sjednocza pod jenym superintendentu, kotryž je Sserb, jenož jedyn tajki móže tuto sastojnstwo w naschich ßerbsko-němksich woßadach tak sastaracź, kaž ßebi to tuto sastojnstwo žada, a we pschichodźe hischcźe bóle žadacź budźe! Jedyn ßerbski superintendenta móže Sserbam a Němzam naschich woßadow jenak derje ßłužicź. Němz ženje! Bohužel hischcźe wěz noweho sarjadowanja tak daloko dohotowana njeje, so by ßo pschewjedka.

Bohužel ma to wutworjenje ßerbskeje superintendentury ßwojich pschecźiwnikow a sadźěwkow, haj tak wulkich, — snajmjeńscha po měnjenju někotrych tak wulkich, — so to se ßerbskej superintendenturu niczo njebudźe. Tu dyrbja ßerbszy duchowni, zyrkwine pschedstejiczeřstwa naschich ßerbsko-němskich woßadow, naschi Sserbjo do zyła, woßebje tež ßerbska prědařska konferenza a naschi synodalojo s czaßom a se wschěm dorasom sa to wustupicź, so ßo wschě nasche woßady do jeneho zyłka sjednocza pod superintendentu, kotryž je Sserb. Tak jenož budźe móžno, nabožne nadawki, zyrkwine, woßadne praschenja naschich ßerbsko-němskich woßadow spěchowacź. Tole žadanje njeje jenož jene žadanje nabožiny a zyrkwje dla, hacź runje je tole tola hižo rosrißaze, ale tež jene žadanje nascheho czaßa do zyła, kotryž je ßebi mjeno, „demokratiski" abo moje dla tež „sozialistiski" dał. Sserbam hischcźe ženje niczo s tajkich wězow ßamo wot ßo do klina padnyło njeje, duž je nad Sserbami, so ßebi tole wudobudu!

K rospominanju.

Bohaty hakle ßy, rosymisch-li ßwoje samoženje nałożowacź.

* * *

Bjes modlitwy a czischiny czi žadyn dźeń, žadyn wjeczor njesańdź.

Listowanje. H. w Kl. sa 11. p. Tr. M. w B. sa 12. p. Tr.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.
Cźischcź a nakład: Ssmolerjez knihicźischczérnja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czisło 32.
7. augusta

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ſo kóždu ſobotu w Smolerjez knihiczišchczerni w Budyschinje a płaczi schtwortlětnje 1,50 hr. ſ portom.

11. njedźela po ſwj. Trojizy.

Sczenje Lukascha 18, 9—14.

Kajki rosdźěl je mjes ludźimi! Niz jenož, hdyž hladasch na jich sozialne wobstejnoscze, na jich swonkowne naležnoscze, ale tež, hdyž wobkedźbujesch jich snutskowne žiwjenje, to, schtož w jich wutrobje wotpočuje, jich smyšlenje, jich nahlady wo ſwěcze, tež jich ſamopósnacze. Tež tu woſebje wschitzy njejſu po jenym stworjeni, kóždy ma ſwoje waschnje, dźe we ſwojej uniformje, ma ſwój rosomik. Husto nadeńdźesch, hladajo na wschědne žiwjenje, so staj dwaj człowjekaj wo jenej a tej ſamſnej wězy zyle druheho měnjenja, jedyn ſo wupraja wo jenym człowjeku zyle hinak hacž tón druhi. Schtó chzył ſo dźiwacź, so husto doscź tež człowjek ſam wo ſebi prawe pósnacze abo měnjenje nima? Tak ſo tež stanje, so ludźo w praschenjach nabožiny psches jene njejſu. A hlaj, woſebje w modlitwje widźisch prawje, kajkeho smyšlenja człowjek je, schto jeho pohnuwa. Schto drje by ty prajił, hdy by ras modlitwy wschěch ludźi ſłyschał. Jesuſ je nam tu powěscź Božeje hnady pschinjeſł, tón jedyn ju pschiwosmje, tón druhi ju wotpokasa — to widźisch na farisejſkim w naschim tekscze a na złowniku. Schtož ma tón jedyn sa nusne, na to tón druhi njedźiwa. Dha tola chzemy na Jesuſa poskacź, schto ma wón nam prajicź w tym nastupanju. W nim je nam Bóh teho dał, kotryž nam tu prawu wěru poskiczi, ſ kotrejž mamy my ſo ſami měricź, hacž ſmy na prawym puczu abo niz. Wón nam tehodla tež praji, kajka ma nascha modlitwa bycź, je-li ma ſo Bohu spodobacź, so ſo njebychmy ſami sjebali, ale na prawy sakožk twarili.

Na to praschenje, kajka ma nascha modiltwa bycź, wón nam wotmolwja. „Schtóž ſo ſam powyschuje, tón budźe poniženy; a schtóž ſo ſam ponižuje, tón budźe powyscheny.“

1. Schtóž ſo ſam powyschuje, tón budźe poniženy. Kak jaſnje nam Jesuſ da pohladnycź na teju dweju, kiž tam do templa dźěschtaj ſo modlicź. Njeje nam, jako bychmy jeju widźeli horje hicź, kak potom kóždy stejo wostanje na ſwojim městnje? A nětk staja jeju nam pched woczi, my jeju widźimy a ſłyschimy ſo modlicź. Tón farisejſki je ſo tam stupił; kóždy móže jeho widźecź, jeho hubje ſo hibatej a w dolhej rěczi Bohu prjódk nješe, schtož ma na wutrobje. Sprawnje je ſo wón prózował w dopjelnjenju ſwojich nabožinſkich pschiſłuschnoſczow, czežkich hrěchow je ſo hladał, a dobrych skutkow je wón wjazy czinił hacž ſebi sakoń to žada. A hdyž ſebi sapočatk jeho modlitwy wobhladasch: Ja ſo czi dźakuju, Božo — njeje dha to jara khwalobne, hdyž tak k Bohu pschińdźe? Haj rospomńmy ſebi to prawje! Bohu mamy ſo dźakowacź sa wscho, schtož ſmy a schtož mamy; kóžde ranje je jeho ſmilnoscź nowa a jeho ſwěrnoscź je tak wulka. Woprawdźe wjele móžemy wuknycź na modlitwje farisejſkeho; wón běsche po ſwojim waschnju pobožny muž!

A tola wón, kaž Jesuſ praji, njeńdźe sa praweho do ſwojeho domu, wón ſo njeje Bohu spodobał. Pschetož jenu pobrachowasche to jene, schtož nusne je: prawe ſamopósnacze a ponižnoscź. Schtož na nim widźimy, je wjele bóle hordoscź; wón ſam wjele bóle do ſo dźeržesche. Hižo swonknje to pytnjemy; wón dźe na ſwoje městno, wón ſo modli tam, hdźež móže jeho kóždy wobkedźbowacź a wobdźiwacź, a hdyž wón tak sapočnje: ja ſo czi dźakuju — njeje to tehodla, so by jeho poczinki czim bóle wusběhnył? a so by wón ſameho ſo we jich

ßwětle cźim rjeńscho widźał? Wschak wón, kaž w ßwojej modlitwje wusběhnje, njeje kaž drusy ludźo, rubježnizy, njeprawi mandźelstwołamarjo, ani jako tón złownik, kotrehož ßo wón tam w tym kucźiku dohlada — wón je tola wjele, wjele lěpschi dyźli tucźi wschitzy.

Tak pak njepraji tón, kiž ßo k temu wschehomóznemu a wschehowědomnemu Bohu modli, ale tak rěcźi, schtóž ßwětnu khwalbu pyta. Wón ma ßo sa tak pobožnego, s zyła njetrjebał lěpschi bycź. Haj wón je pscheßwědcźeny, so je hižo wjazy cźinił, dyźli je trjebał. Wón poscźi ßo dwójzy sa tydźeń a dawa dźeßatk wscheho, schtož ma. Kak mohł dha Bóh s zyła s nim njespokojny bycź? —

Něschto pytamy pola tuteho muża zyle podarmo. Hdyž pola profety Joela cźitamy (2, 13): rostorhajcźe ßwoju wutrobu a niz ßwoje drasty, dha je nam prajene, na cźim Bóh ßwoje spodobanje ma, mjenujzy, hdyž my jemu ßwoju wutrobu woprujemy, poßwjecźimy, a hlaj, psches to ßami hakle ßo snutskownje spěchujemy. To pak tón farisejski njepytasche, a tak wón tež wot ßwojeje modlitwy wužitka njeměješche — jeho wutroba ßo njeběsche shrěła, wón twarjesche na ßwoju móz a wosta tak bjes Božeje pomozy; wón pohlada na ßwoje myßle a skutki, niz pak na to, schtož Bóh wot cźłowjekow chze a kajke myßle wón s nimi ma. A hdyž Jesuß w ßwojim prědowanju na horje praji: Ale hdyž ßo modlisch, sańdź do ßwojeje komorki a sańki ßwoje durje a modl ßo k ßwojemu Wótzu w potajnym, — chze wón s tym tola pokasacź, so ma modlitwa tola jenož bycź należnoscź wutroby, kotraž ßo psched Bohom wußypa, ale niz, so bychu ludźo psches nju modlerja wobdźiwali, kaž ßo to farisejskemu lubjesche. Tón ßebi drje myßlesche, so je psched Bohom sa praweho spósnaty. Jesuß pak ßudźi: Schtóž ßo ßam powyschuje, tón budźe poniżeny.

Tehodla hladaj ßo, luby kscheścźijano, so w twojej modlitwje, haj w twojim smyßlenju ßo njeby pschirunał farisejskemu! Je jich dźenß wjele, kiž ßo s zyła wjazy njemodla, njech je, so do Boha wjazy njewěrja, njech je też, so ßo jim derje dźe a tak na Boha ßo njedopomnja, njech je pak też, kotsiž ßo njemodla, dokelž jim Bóh njeje wschitke prósstwy wußłyschał, a tehodla ßami ßo narěcźa, so modlitwy njepomhaju. Ale hižo tehodla, dokelž bóle na ßebje poskaju hacź na Boha, haj dokelž ßu pschejara hordźi, so bychu ßo chzyli pod Božu wolu poniżecź, sa wjele tajkich Jesußowe ßłowo prajene: schtóž ßo ßam powyschuje, tón budźe poniżeny!

A dale! Kak jara měri ßo cźłowjek też w nabožinskich wězach se sěmskimi abo cźłowskimi wězami! Tak ßo pohlada na ßußoda, kak ßo temu wjedźe, kak s teho žiwnoscźu steji atd. To je sa tak někotreho hižo něschto stare a wschědne, so husto doscź ßebi wjazy wědomy njeje, a potom ßo tajke pschirunanje pschida: ja ßym tola wjele lěpschi cźłowjek, mi je Bóh tola tak wjele wobradźił — abo też nawopak: cźehodla dźe ßo druhemu derje a mi hubjenje, jako chzył cźłowjek se ßudnikom bycź na Božich skutkach a Božim wodźenju? — Hlaj, tak nimaju psches modlitwu žaneho snutskneho dobytka!

Kelko ludźom je modlitwa też jenož swuczena wěz; proscha wo Božu hnadu, ale njechadźa do hłubiny dele; se ßwojeho stareho hrěschneho spanja ßo jim njecha won; a tak je jich modlitwa bóle jene bórbotanje, kaž pola póhanow. Hladaj ßo tajkich prósdnych modlitwow, te tebi niczo njepomhaju, runje kaž tebi prósdne worjechi niczo njepomhaju.

Njedyrbi nasche snutskowne žiwjenje wostacź bjes mozy, bjes kruteho sakłada — njeßmě też naschim modlitwam nutrnoscź pobrachowacź. Pschezo mamy s woßebitymi należnoscźemi k Bohu pschińcź a ßo s Bohom wo tej wězy rosrěcźecź, tak so niczo njepotajimy, ale wscho dospołnje wuprajimy, ßebi teho wědomi, so Bóh njeje žadyn ßłaby Wótz, kiž njeby kedźbu měł na cźłowjske ßłaboscźe a hrěchi a waschnja, ale kotryž naß hłuboko dele wjedźe w naschim ßamopósnaczu, nam pokasuje, kak horda, njewobstajna, kak ßłaba nascha cźłowska wutroba je, a so my wschitko, schtož ßmy a schtož mamy, dóstali ßmy psches Božu dobrotu a ßmilnoscź — so by Bóh naß potom, hdyž ßo wot njeho wjescź damy, saßo horje wjedł a so bychmy my potom kedźbowacź nawukli na Boże myßle, kotrež wón s nami ma, kiž wschak nochze, so by schtó wot naß shubjeny był. Tak ßo daj troschtowacź a poßylnicź a posběhnycź psches modlitwu!

Schtóž na ßebje hlada, na ßwoju móz twari a ßo ßwojeje prawdoscźe hordźi: to rěka, ßo ßam powyschuje — tón budźe poniżeny — teho modlitwa wostanje bjes žohnowanja — tón budźe saßlepjeny a — poniżeny.

2. Ale schtóž ßo ßam poniżuje, tón budźe powyscheny — tón Boże žohnowanje dostanje!

To, schtož je nasch Sbóżnik nam jako najwjetsche kubło pschinjeßł, to je, so ßměmy měr dóstacź se ßwojim Bohom. Tehodla wón to kraßne ßłowo nam pschiwola: pójcźe ßem ke mni wschitzy, kiž wy sprózni a wobcźeżeni scźe, ja chzu waß woksche wicź, pola mje budźecźe měr namakacź, sa ßwoje dusche!

Tutón měr njedostawamy ßami wot ßebje, Bóh jón nam dawa — a Jesuß nam to rukuje. Ale schtó dostawa tón měr? — To praji nam Jesuß w tym druhim: schtóž ßo ßam poniżuje, tón budźe powyscheny.

Sa tym farisejskim dźe tam tón złownik do templa, ßo mudlicź, jedyn bjesbóżny muž. Jeho dotalne žiwjenje, jeho skutkowanje w powołanju, je było jebaństwo a hrěch. Wón stejesche we ßłužbje romskich potłóczowarjow židowskeho luda, so by sa ßwojich knjesow dań w ludu sběrał, a pschi tym běsche ßebi pschezo wjazy žadał, hacź ta dań po prawom wuczinjesche, so by ßebi to ßam skhował. Tehodla też w ludu žaneje cźescźe njeměješche.

A tola dźěsche tutón muž do templa. Ssnano běsche ßo pschi někajkej składnoscźi nastróżał a ßebi praji: Schto by s teho było, hdy by nětk njenadźizy wumrjecź dyrbjał? Wón cźujesche ßwoje ßwědomnje w ßebi a žadasche ßebi, po Božim měrje, powěcźnym žiwjenju. A tute žadanje bu pschezo móznische we nim. Tón błyschcź słota a ßłěbora wobłědny, hdyž na wěcźnoscź spominasche. Wón njemóže wjazy na nje pohladnycź bjes teho, so by jeho ßwědomnje jeho njewobskorżiło: psches jebanstwo ßy ßebi jo jenož pschiß wojił. Wón njenamaka žaneho měra.

Tak dźe do templa. Ludźo pokasachu na njeho — schto dha chze tón w templu? Po dołhim cźaßu ßnano tam saßo ras pschińdźe — jemu je wscho zuse. W jenym róžku pschi durjach wosta stejo, psched ludźimi ßo njecha dale pokasacź, a też psched Bohom ßo hanibuje. Kaž khory — pyta ßwojeho lěkarja. Kak někotry khory hańbuje ßo ßwojeje khoroscźe, woßebje potom, hdyž je ßnano ßam wina na ßwojej khoroscźi. Tak też tutón złownik. Wón njechasche też ßwojej wocźi k njebjeßam posběhnycź — a tola ßebi swaźi, Boha proßycź. Wón dyri na ßwoju wutrobu a dźesche: Božo, budź mi hrěschnikej hnadny! W ßwojej wutrobje cźuje tu boloscź, tu tyschnoscź, tu chze wotbycź. Wón mjenuje ßo hrěschnik, s niczim ßo njecha samokwicź — a tola ßebi wuproßy Božu hnadu. Njewěmy, hacź mamy bóle wobdźiwacź jeho poniżnoscź abo jeho wulke dowěrjenje na Božu hnadu. A wón dźe sa praweho do ßwojeho doma psched tamnym.

Kajke pscheměnjenje! Teho bjesbóżneho je Bóh praweho scźinił dla jeho poniżnoscźe, jeho sprawnoscźe, ke kotrejž běsche ßo nětk rosßudźił, dla jeho dowěrjenja. Wón měješche wěru,

kotraž hory pscheßadźa. Schtóž ßo ßam ponižuje, tón budźe powyscheny!

A nětk dźe wón ſ templa won do ßwojeho doma. Swonkownje ßo drje w jeho žiwjenju njeje wjele pscheměniło, ſnutskownje pak je wón jedyn zyle druhi. Teho modlitwa njeje bjes žohnowanja wostała, jeho wutroba je ßo wobnowiła. Wón je ßo jako Boźe dźěćźo czućź nawuknył, a tak je ßo dale hrěchow hladał, je ſe ßwojimi pjenjesami dobrotu wopokasał. Psches ßwoje myßle je ßo hacź dotal wjescź dał, nětk jeho Boźe myßle wjedu.

Wot teho złowniła móźemy wschitźy wuknycź. Psches ßwoju ponižnoscź, psches ßwoje hłuboke roskacźe a ßwoju pokutu, psches ßwoje dowěrjenje na Boha a psches ßwoju pschißłuschnoscź je nam prawy dobry pschikład. To je prawy kscheścźijan, kiž ßo ßam ponižuje, kiž pschi wschitkim ſwonkownym ſboźu a derjehiczu ßebi ponižnu wutrobu ſkhowa, kiž pschi wschej pilnoscźi ßebi teho wědomny wostanje, ſo wschitkón dobry dar pschińdźe wot Boha a ſo ma ßo pod Boźu wolu ſtajicź też tam, hdźež by ßebi wutroba něschto druhe žadała. W tajkim ſmyßlenju masch ßo też ty k Bohu modlicź.

Ale kak husto pschiruna ßo ſaßo cźłowjek ſ druhimi, ßebi prajo: ach drusy wschak też njejßu lěpschi dyźli ja. Tak ßo troschtuja, hdyž jich ßwědomnje ras pschima a wobſkorźuje — a tak Boźe myßle njenamakaju žaneho měſtna w jich wutrobje. Ně, na teho Sbóźnika hladajmy, kiž chze nam wupomhacź ſ naſcheho ßwětneho ſmyßlenja, ſo bychmy jeho Boźe dźěćźi też Boźeho ducha byli. W tajkim duchu ponižnoscźe a dowěrjenja — ßo ſpuſchcźejo na Boźu hnadu a Jeſußowu ßmilnoscź, je ßo Pětr, kiž běſche ßwojeho Sbóźnika ſapřěk, ſaßo ſběhnył ſe ßwojeho pada. W tajkej wěrje do ßwojeho nana je ßo tón ſhubjeny ßyn podał ſaßo wróćźo do domiſny, bjes njeje by ſhubjeny wſtał w zuſbje. W tajkej wěrje je naſch Luther ßo ſcźinił tón wulki reformator, na kotrehoź ſ dźakownej wutrobu ſpominamy.

Wot małoscźe ßem je nam tute Jeſußowe pschirunanje wo farisju a złowniku ſnate. Hladajmy, ſo bychmy ſ njeho też wukli, kajka ma naſcha modlitwa, kajke ma naſche ſmyßlenje bycź, je-li ma ßo Bohu ſpodobacź. Potom pak budźemy prajicź ſ japoſchtołom Pawołom: Niz, jako bych to ßame hižo ſapſchijał abo hižo dokonjany był; ja honju pak ſa tym, hacź bych jo ſapſchijał, jako też ja wot Khryſtußa Jeſußa ſapſchijaty ßym.

Tajkim, kiž ßami wjele do ßo dźeržachu, jako bychu prawi byli, a druhich ſa niczo mějachu, praji Jeſuß tute pschirunanje: Jim wón pokaže, ſchto cźłowjek pſched Bohom praweho cźini — a wón poſkicźa wěrjazemu to najważniſche kubło ſa naſche žiwjenje: Boži měr. Tón chzemy pytacź, wo njón proßycź, jón ßebi ſdźeržecź a w nim ßo poßylnicź. Tón měr Boži, kiž wſchi je dyźli wſchitkón roſom, wobarnuj naſche myßle a wutroby we Khryſtußu Jeſußu! Hamjeń. H. w K.

Adventiſtoſo.

(Pokračowanje)

Sa woboje ßłużi też „kolportura" Adventiſtow, to rěka: rospſchedawanje knihow a łopjenow a ſpißow po kraju. Tuta dyrbi jim pschiwißowarjow dobycź a pjenježne ßrědki. Skład Adventiſtow je w Hamburgu a rěka „Internationale Traktat-Gesellschaft, Hamburg." To wobkedźbuj! Wſcho, ſchtoź wot tam wukhadźa, je adventiſtiſke. Pobocźne ſkłady maja w Baſelu, Budapeſtu a Würzburgu. Jich wſchelakich ſpißow je zyła kopiza; napißma ßu tak wutworjene, ſo ludźi wabja. Sa to, na pſch. „Žiwjenje Jeſußa" abo chzemy je hnydom po němſku podacź, dokelž ßu tola němſke: „Prophezeihungen unseres Heilands", „Der Dienst der Engel", „Die Weissagungen Daniels", „Zionslieder" atd. To ßu wſcho wjetſche abo mjeńſche knihi. Do tutych ßłuſcha też „Der Seher von Patmos", kotraž kniha je woßebje też mjes Sserbami ſnata a je hižo temu abo tamnej hłowu ſamucźiła — a to tehodła, dokelž bu wona kſcheſcźanej abo kſcheſcźanzy ſa „ßwjate pißmo" niz pak biblija. Podobnje je to ſ knihu „Die Weissagungen Daniels". So bychu knihu cźim lóžſcho wotbyli, pſcheměnja też ſwoje mjena druhdy. Tak rěkaſche „Der Seher von Patmos" prjedy „Di Offenbarung Jeſu" a „Licht und Finsternis."

Mjes tymi, kotſiž knihi Adventiſtow pißachu, ßu na pſch. L. R., Conradi a White. Naſpomnjeny L. R. Conradi je drje wjednik Adventiſtow w Němſkej.

S hromadami Adventiſtojo ßwoje cźaßopißy roſſchěreja, pſches kóždu ßerbſku woßadu pschińdźe drje we wěſtych cźaßach tajki kolportěr abo tajka rosnoſcherka. Mjena tajkich adventiſtiſkich cźaßopißow ßu „Gute Gesundheit", „Der kleine Freund", tónle ſa dźěćźi; „Zionswächter", „Herold der Wahrheit". Poßlednjej dwaj ßo woßebje pola naß we Łužizy rosnoſchujetej. Kolportěrojo doſtawaju nimale pokojzu teho, ſchtoź cźaßopißy płacźa. Tehodła drje ßo tak horliwje ſa rospſchedacźe prózuja, njech też chzemy jim rad pschidacź, ſo maja ſa rosſchěrjenje a wutwarjenje ßwojeje wězy wjazy luboſcźe a ſahorjenoſcźe hacź tych kſcheſcźanow wulka hromada.

(Pokračowanje)

Ssuchota.

Ssuchota wuhorja naſche pola, łuki a ſahrody. Lacźne je wſcho: ludźo, ſkót roſtliny, zyłe ſtworjenje, a to pola naß — pißamy dźeń 1. augusta — a daloko a ſchěroko po zyłym kraju, haj po zyłej Europje. Wulki ſtrach hroſy, njepóſcźele-li Bóh Vnjes bórſy hnadny deſchcźik. Ale to wſchak je: Wo Bohu nochze jich mnoho wjele wjedźecź a hiſchcźe mjenje wo tym, ſo wón deſchcźik ſcźele, abo ſo ſapowjedźi deſchcźej, ſo by woſkſchewjak lacźnu ſemju. S teho pak hroſy nam a naſchemu ludej hiſchcźe wjetſchi ſtrach, tón, ſo ßuchota wuhori wſchě pola, wuki, ſahrody, w kotrychž nětkle pyta ta duſcha woſkſchewjenje, naßyćźenje. Ta duſcha mjenujźy, kotraž ßo ſdaluje teje ſtudnje, ſ kotrejež ßo žiwa woda žórli: to je to evangelion wo Jeſußu Khryſtußu, to je Jeſuß Khryſtuß ßam. A tajkich duſchow je jich mnoho, to njejßu jeno te, kotſiž kemſchi njepſchińdu; wone ßu też mjes kemſchikhodźerjemi, haj ßamo mjes tymi, kiž k Boźemu blidu pſchińdu. To ßu wſchě te duſche, kotrež njepſchińdu k modlitwje, k Boźemu ßłowu, k Boźemu blidu ſe žedźenjom a požadanjom, ſo bychu do wutrobneho, nutrneho, wěrneho ßwjateho ſjednoćźenſtwa ſtupiłe ſe Jeſußom Khryſtußom, ſ njebjeſkim wótźom. Ale kotrež pſchińdu wſchěch móźnych druhich pſchiczinow dla, ßnadź dokelž tak waſchnje, ßnadź dokelž kſcheſcźenjo rěkaju, ßnadź ludźi dla, ßnadź hewak něcźeho dla. Cźile kſcheſcźenjo wſchitźy ßu tola ſ tym ſwonkownym ſkutkom to dozpěli, cźehodła jón cźinjachu, woni ßu na pſch. ras ſaßo kemſchi byli. To žadyn dźiw, ſo je jich to telko njeſpokojnych ſe kſcheſcźijanſtwa; njeſpokojni ßu cźi jeni ſ modlitwu. Wone niczo njepomha. Haj ale, najprjedy dyrbiſch ßo tola modlicź, prjedy hacź dyrbiſch njeſpokojny bycź ſ nim, modlicź wo prawdźe a w duchu. A hdyž ßo modliſch, nje dźe to wo to, ſo wjele ßłowow cźiniſch ale dźe wo to, ſo ßo twoja wutroba modli, ſo twoja duſcha ſtupi do ßwjateho, wěrneho ſjednoćźenſtwa ſe ßwojim njebjeſkim Wótźom, a ſo ßo modlo ty wěſch, ſo tutón Wótź tón wſchehowědomny a wſchehomóźny luby Wótź je, kotryž ßwojich dźěćźi prósſtwy dopjelnja po ßwojej wótźnej woli, a tuta njeje tak hu-

sto pschesjena s njemudrej wolu hórnych, krótkowidźazych człowskich dźěczi. A tón, kiž w modlitwje jenož pyta dopjelnjenje swojich žadanjow, niz pak najprjedy a pschede wschěm sjednoczenje se swojim Bohom, tón dyrbi njespokojny bycz s modlitwu, a tak tón druhi s Božim słowom, tón tsecźi se swjatym sakramentom woltarja. A jich duscha je s wjetscha prjedy njespokojna, njeměrna, njesbožowna hacž duscha tych, kotsiž do zyła k modlenju a k Božemu słowu njepschińdu. A czehodla bywa njesbožowna? Tehodla, dokelž je hłódna a lacźna. Schtož žiwe je, to chze jědźe a picźa. A ta duscha je žiwa. Duž potrjeba jědźe a picźa. To pak njeje sa nju ani tón swonkowny kschesczański skutk, to też njeje to, s czimsch so hewak tajki kschesczan saběra, njech to dźěło ratarja abo wuczeneho abo hewak někajke; runje tak mało je to sawjeżelenje w swětnym abo saběranje s potajnym, mystiskim abo okkultnym, s kajkimisch potajnymi a czěmnymi haj czornymi kumschtami so woźebje nětkle saběracz poczinaju. To wschitko a to druhe wschelakore, to njeje ta jědź a to picźe, po kotrymž sebi duscha žada! Bóh a jeho słowo, Jesuš Khryst a jeho evangelion, to je to, schtož sebi njeśmjertna duscha požada, s czehož tu žiwa je a wostanje psches czaśnosczź sa wěczźnosczź. Hdyž nětko ta duscha we wschěm tym druhim spokojenja njenamaka, człowjek jej pak jeje požadanje po Bosy njedopjelni, bywa wona hłódna a lacźna. A czim bóle wona to bywa a czim wjazy tych duschow s njej, czim wjetscha je ta śuchota, kotraž pschikrywa tajkich ludźi, haj snadź zyły kraj. To je ta śuchota, kotraž wuhorja to wscho, schtož człowjekojo maja sa pola, łuki a sahrody, w kotrychž by duscha namakała swoju wschědnu potrjebu. A tale śuchota je wjetscha w naschim ludu hacž ta tamna, kotraž wuhorja hona, a je też straschnischa; wona hrosy se sawutlenjom dusche, s wěczźnej śmjerczu, ta tamna, hdyž wyśoko pschińdźe, s czělnej śmjerczu.

Wobej pak stej sawinowanej wot człowjekow. Njech też jich wjele woła: to njeje tak! ta śuchota honow wěscze niz, wschak tola prajimy: też wona! Ssuchota, kotraž nam nasche hona wuhorja, njemóžesch wotwobroczicz. Je to też tón mjeńschi strach. Tu tamnu pak móžesch, haj dyrbisch, je to tola tón wěczźny strach! A to też czežke njej. Dyrbisch jenož wocźi wocźi wocźinicz a so dohladacz, so swoju duschu niz na polach, łukach a sahrodach paśesche ale we hołej puscźinje! A tehole so dohladawschi, dyrbisch hicz k studni, kotruž Jesuš Khryst wotewrja psched samariskej žonu a czerpacz a czerpacz a picz a picz.

Zyrkej a stat.

Mischnjanske biskopstwo bu, kaž su nowiny wosjewiłe, s nowa sakožene, jako tachantstwo w Budyschinje swoje 700 lětne wobstacze poswjeczi. Wo tutym praschenju wosjewimy hischcze drobnischeho. Dźenza jenož to, so je też nowy biskop hižo pomjenowany. Bamž je dr. Kschesczana Schreibera s Fuldy sa sakskeho biskopa pomjenował. Tutón je profesor a wodźer seminara sa měschnikow w Fuldźe. Ssydlicz budźe nowy biskop w Budyschinje.

S bliska a s daloka.

Sakoń wo dźělenju stata a schule je nětko też wot zyrkwje wosjewjene. Drje we wschěch wokrjesach, jenož w Lubijskim niz, běchu so hižo do teho zyrkwinszy wuczerjo s namjetami wo dalsche sarjadowanje kantorskeje słužby na zyrkwine wosady wobroczili. W Lubijskim so to hacž dotal też hischcze stało njeje. Tuto nowosarjadowanje móža pak zyrkwine wosady jenož we pschesjednosczi mjes sobu pschewjesczź niz kóžda po swojej woli, runje kaž też zyrkwinszy wuczerjo w swjasku swoje žadanja pschedpołoža. Pschirunaj też, schtož tydźenja wo wobsamknjenjach w tutej wězy wosjewjachmy! — Ale samo te nowe sarjadowanja, kotrež so nětkle sawjedu, njesměja trajazeje płaczźiwoscze, pschetož hakle hdyž psches wulkostal, so to dalsche a sakładne rosriśa, budźe móžno, zyłu wěz dokładnje dorjadowacz. Do tuteho dorjadowanja słuscha też zyrkwina schula a zyrkwinu lehnstwo. Bydło kantora so w tajkej schuli kantorowej msdźě pschiliczi niz pak jeho wuczeřskej msdźě; wo bydlenju a sahrodźe a schtož s tym swiśuje ma zyrkwina wośada abo zyrkwine prjódkstejeřstwo rosśudźicz. Wažne je tuto praschenje potom, hdyž kantor zyrkwinu słužbu njepschiwosmje abo hdyž nabožne roswuczowanje w schuli słoži, — schtož by sa sobu měło, so też zyrkwinsku słužbu słoži —. Pschetož, tu dyrbitej schulska gmejna a zyrkwinska wośada wěz dowujednacz. K tutej zyłej wězy wuńdźe też hischcze sakoń.

Swony.

S tych swonow, kotrež buchu we wójnje wotedate, buchu někotre sbytne wośadam wróczo date; wjele bě jich hižo rosbitych, wjele tu wjazy njebě. Schtož tu na kuskach hischcze be, wróczo so nětk jenotliwym krajnym wośadam, a to bronza a kopor Bramborska je wotedała 11 277 768 kilogr. w swonach a dostawa wróczo 131 875 kilogr. bronsy a 527 000 kilogr. kopera. Türingska je dostawa sa 710 160 wotedatych kilogr. wróczo 8 300 kilogr! bronsy a 33 200 kilogr. kopora. nascha Sakska sa 1 132 669 kilogr. wotedateho wróczo 13 250 kilogr. bronsy a 5 300 kilogr. kopora atd. Bronsa kaž kopor so pschi samsnej płaczźisnje, pschi kotrejž buschtaj wotedatej; wróczitej, jenož něschto mało ma so pschipłaczicz — So je so tole dózpiło a so so snajmjeńscha to, schtož tu hischcze sbytkne bě wot swonow, sasso sa swony wróczi, je jara swjeżelaze; bě strach, so so bronsa kaž kopor sa hospodarske wězy wuži a sa hospodarski nowotwar pschetrjeba. Duchowny nowotwar je to najnusnische, na czimž mamy dźěłacz a tu dyrbja swony pomhacz s nowa twaricz a natwaricz!

Zyrkej na pschedań.

Ssnadź najrjeńschu wojeřsku zyrkej Němskeje nadeńdźesch w Hannoveru. Po Versaillerskich wuczinjenjach je dźě so liczba wojakow wo wjele pomjenschiła, s tym je so też wojeřska wośada w Hannoveru rospuschcziła. Fiskus, kotremuž je psches to zyrkej pschipadła, pyta, kak by ju wotbył. Pschi tym wschěm pak je rjany Božid dom jenu njedźelu kaž druhu połny nutrnych. Prjedawschi wojeřski farar sastawa swoju słužbu pschi Božim domje dale bjes pomozneho duchowneho a bjes kěbětarja. Je to stary tajny konsistorialny rada, kotryž je swonkach słužby. Wón skutkuje dale sa wulku wośadu s njewojeřskeho wobydleřstwa kaž hacž dotal. Tola, to wscho njesadźěwa. Boži dom dyrbi so pschedacz. Fiskus je so najprjedy na katolsku wośadu tehodla wobrocził. Po wschěm sdaczu pak njejsu niczo wujednali. A duž su nětk pschischli na to, sebi rosmyślicz, hacž njebychu Boži dom pschetworili na — musej abo — na kino! ! ! We hłójczźy jeneho republikanskeho fiskuša, kiž je bjes saczucza a praweho srosymjenja kaž nasch, wschak so wschelake myślicźki wuhlanu. A te skutki su też po tym!

Listowanje. M. w B. sa 12. p. Tr. — B. w B. sa 13. p. Tr.

Samolwity redaktor: farar Wyrgacz w Nośaczizach.
Czischcz a nakład: Ssmolerjez knihiczischczerńja, sap. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 33.
14. augusta

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja če
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew če. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwortlětnje 1,50 hr. ſ portom.

12. njedźela po ßwj. Trojizy.

Scz. ßwj. Marka 7, 31—37.

Woni dźachu: Wón je wschitko derje czinił, hłuchich czini ßłyschazych a němych rěczazych, to je kónz nascheho dźenßnischeho sczenja, a tak měło skónczne ßłowo rěkacz wot wscheho, schtož w Božim mjenje czinimy w ßwojim powołanju, tak měło rěkacz tež poßlednje sdychnjenje mrějazeju hubow. Pschetož potom hakle ßměli my wo ßebi prajicz, so njejßmy podarmo tu na semi žiwi byli. Wschitko je Bóh derje czinił, saczuwamy, so je to wulke wusnacze. Wono wosnamjenja niz jenož wjeßele, ale wono je ßłowo połne měra. Płacz-li wono, dha je wscho sdychowanje wotmjelknyło, dha człowjek wjazy ſ hłowu njewije teho dla, dokelž běsche wschelake w Božich wodźenjach njerosumliwe, dha człowjek woßebje wjazy njesdychuje a njeskorži, so běchu Boże pucze tak czežke a czěnme. Tón Knjes je wschitko derje czinił, schtož nasche wěryžiwjenje woßebje tež w tychle dźenßnischich czežkich czaßach nastupa, wo to, so ßobu sanjeßemy: „Tón Knjes je wschitko derje czinił?“ We wójnje ſ Bohom dyrbimy skóncznje podležecz, kaž ßu hižom mnosy podleželi, kiž ßu ßo jemu spjeczowacz spytali, ale w měrje ſ nim, w tym, so we wěrje jemu ruzy sawdamy, leži nascha ßylnosczć, w tym, so je to nasch khěrlusch: Schtož czini Bóh, wscho dobre je. W njelczenju a we nadźiji budźe wascha ßylnosczć, praji Bóh Knjes ßam. Ale nasche dźenßnische sczenje tež nam praji, kak k tutemu sbóžnemu pósnaczu dóńdźe: Tón Knjes je wschitko derje czinił. Tež tu, kaž hewak snata ßada płaczi: Niz ßam se ßwojeho rosuma a mozy! Spytasch-li pak hinak, pschińdźesch bórsy sa tym, so w hrubosczi žiwjenja njewobstejisch. Kaž tehdy pschi wustrowjenju hłuchoněmeho, tak je tež dźenßa pschi pósnaczu dźiwneje a tola sbóžneje rady Božeje Jesußowe hephata někak wobdźělene: Rót wotewř k ßwojom' khwalenju a k nutrnosczi wutrobu, a saßo: spožcz nam wuschi wotewrjene! Abo

So Bóh wscho derje dokonja, nam Jesuß sjewja ſ „hephata“!

A to: naschich wutrobow, wuschow a hubow.

Njesbožomny człowjek to běsche, kotrehož k Jesußej pschinjeßechu. Schtóž wot naß je hdy khwilu khorosczе wuschow dla njeßłyschał abo mało ßłyschał, tón wě, schto to rěka, hłuchi bycz. A k temu hischcze němy bycz. A ženje a nikomu niz prajicz móz, schto wutrobu rudźi a tyschi, a kelko teho je na jenym jeniczkim dnju, kak hakle dołhe lěto abo lěta, to je smutskna, duchowna ßamotnosczć, kiž nima lohzy ßwojeho runjecza. Tajka ßamotnosczć je stajnje straschna. Chzemy jenož na to spomnicz, so je czežko hižo sa strowego człowjeka, ßo do wschelakich Božich wodźenjow namakacz, kak hakle sa tak braschneho, kiž kóždy dźeń ſ nowa to saczuwa! Tam dyrbi ßo Boži dźiw stacz, hdyž dyrbi tajki człowjek skóncznje ßo wusnacz: Tón Knjes je wschitko derje czinił. A tónle dźiw je ßo tehdy stał. Nimamy žaneho prawa, na tym dwělowacz. Nochzemy ßo ſ praschenjom saběracz, hacz ßu Boże dźiwy móžne abo niz; schtóž do Božeje wótzowskeje luboscze a dobroty wěri, tón Boże dźiwy kóždy dźeń shoni. Tajki njesbožowny człowjek pak tola ja njejßym, mohł tón a tamny mjes nami prajicz, njetrjebam tehodla tež žaneho dźiwa Božeho, žaneho hephata ſ Jesußoweho erta. Woprawdźe niz? Njejßy hischcze žanu duschu widźał, kotraž bě kaž samknjena, ßama se ßwojim horjom abo tež wjeßelom, kiž skradźu w njej tczesche? Schto budźische ßo ſ njej stało, njebudźische-li jedyn pschischoł,

kiž budźische ju nusował abo wabił, ßo wusnacź, ßo wotewricź? Ssnano ßy ty ßam ju tak daloko pschinjeßł. Ale mnohe tola je, schtož człowjek njedokonja, schtož nichtó nikomu prajicź njecha abo njemóže! Ow, na te tak swjasane dusche! A wjele jich je, kiž ßu na druhe waschnje kaž w putach jate! Hladaj na ßwój lud! Kelko jich je, kiž nimaja s zyła žaneho wóczła sa rjanoscże Božeho kralestwa! Kelko, kiž wěru, to rěka dowěrjenje k Bohu nimaja, jich duscha je ßebi kschidła słamała, so ßo wjazy njemóže k Božim wyßokoscźam posběhnycź. A mjes tym du ßudźenja Boże psches naschu semju, kajkež sa dolhe cźaßy njejßmy wjazy měli, ale na tutej wbohej semi, w naschim wbohim ludu sta a tyßazy njewěrja, jeni ßo ßměja, drusy hanja, tsecźi dwěluja a sadwěluja. Lute samknjene dusche, kiž sawutła. Dha ßo rěczi a pißa, so ma ßo nowy twar twaricź, dha ßo tu a tam nadźija wupraja na lěpsche a rjeńsche cźaßy, ale schtó ma je dacź, schtó móže je dacź, to jich wjele njewjedźa. Sso stajnje s nadźijemi abo wjele bóle staroscźemi noßycź a njewjedźecź, schtó je nam wotwosmje abo noßycź pomha, njeje to žaloßnje? Tam saßo telko, kiž ßo s nowej ßwobodu hordźa, a ßu po prawym tola tak wjasani, so njemóžesche w najhórschim wotroczstwje sańdźenych cźaßow hórje bycź, tak jecźi, so w hórschich hacź póhanskich žadoscźach khodźa a niczo njeshonja wo tym, so pißane steji: Jeli so waß ßyn njewußwobodźi, dha njejscże prawje ßwobodni. Bjes dźiwa, so njemóže w tajkich wobstejnoscźach rěkacź a ßo srosemicź: Tón Knjes je wschitko derje cźinił. Ow wschitkich swjaskow pschełamarjo, Jesußo, praj do wutrobow ßwoje hephata! Wotewŕ ßo, wutroba, k pokucże a wěrje! Njech ßym twoja dobra rola, shotowana k płódnoscźi; schtož mje wucźi twoja wola, a schtož twój duch praji mi, njech ßo do mnje saschczěpi a ßo sbóžnje poradźi. A hdyž naß Jesuß kaž tam hluchoněmeho wot luda woßebje wosmje, so bychmy jemu ßamemu jenicźzy napscheczo stali a wot swonkowneho ßo do snutskowneho dowjescź dali, dha njemorkotajmy! Lěkař dusche cźini to tak.

Jesuß khoreho wot luda woßebje wsawschi k njebjeßam pohlada a sdychny a potom sawola: hephata, wotewŕ ßo! A jeho wuschi buschtej wotewrjenej. Sawrjene wuschi, — hacź dźenßa hischcże tajkich je? Schto wschitko nam njepowjeda wo Božim dźiwnym cźinjenju, wo jeho mudroscźi a mozy! Cźitaj abo spěwaj jenož nutrnje snaty khěrlusch: Hdyž, stworicźelo, twoju móz atd., a spósnajesch, kak ßo wschitko ma, to je tute žiwjenje. Ale kak morwe ßu cźłowjekojo se ßwojej mudroscźu ßo seźinili! Bóh Knjes rěczi s nami, w stawisnach ßwěta a ludźi, woßebje we naschich cźaßach, ale njeje to ta stajna skórźba: Woni maja wuschi a njeßłyscha? Tale hluchoscź njeje jenož njesbožo kaž cźělna, ně, ta je hrěch! Zyle wěscże njeje wjele stawow nascheho luda, kiž njebychu wjedźałe: Prawdoscź powyschi lud, ale hrěch je ludźi skaženje, a tola jich jara mało na tón hłóß kedźbuje. Pola nich je Bóh Knjes na wschitkim wina. A tam saßo nasch tajkich, kiž ßu połhluschi, woni ßłyscha jenož něschto, to, schtož ßo jim lubi, ale niz to, wot cźehož wuschi ßwjerbitej; pschetož Boże ßłowo je nam też k khostanju date. A dha chzemy to prawje srosumicź: Tón Knjes je wschitko derje cźinił? Hephata, wuschi, wotewŕcże ßo! Rěcź, Knježe, twój wotroczk, twoja dźowka ßłyschi! Jesuß dótkny ßo tam khoreho stawa. Tajke dótknjenje Jesußowe, tajki swisk s nim je też nam trěbny. Pytajmy jón! Mamy wschak jeho ßłowo!

A swjask jeho jasyka ßo roswjasa, a wón rěczesche prawje. Schto je wón rěczał, njewěmy, ale wěscże je było dźakne a khwalbne ßłowo sa dźiwnu a hnadnu pomoz. Njech je też Jesuß sakasał, wo tymle dźiwje rěczecź, wón je k tenu ßwoje pschiczinu měł, so njebychu jenož dźiwow dla do njeho wěrili, nad khwalenjom Božeje hnady a mocy a nad dźakowanjom sa to je wón ßwoje wjeßele měł, ßwoje wjeßele nad pósnaczom teho: Tón Knjes je wschitko derje cźinił. Je jemu derje snate było: Cźehož je wutroba pokna, to dźe psches ert. Nascheho jasyka swjask je roswjasany. Ale cźeho dla njerěczimy wo tym, schtož je nam drohe a ßwjate, a wo tym jenym, schtož je nam nusne? A cźeho dla rěczimy tak porědko s tym jenym, kiž je nusny? Žnjowe ßwjedźenje ßo nětko bórsy wschudźom ßwjecźa. Hacź budźe pschi tym też rěkacź: Swjask jeho jasyka bu roswjasany, a wón rěczesche prawje? A njeprajesche Jesuß ras k ßwojim wuczobnikam: Budźecże s mojimi ßwědkami? Wěscże niz jenož s ertom, ale s nim tola wěscże też. Hlej, kak a schto Jesußowi njepschecźeljo rěcźa, žadyn wot nich nima cźežki jasyk! Abo nimasch žaneho jeho pschecźelow, po kotrymž mohł ßo słožowacź? Niz tamneho, kiž rjeknje: Wěrju, a teho dla rěczu? Niz wuczobnikow wschitkich, kiž ßo wusnaja, so njemóža ßo wschak teho wostajicź, so njebychu rěczeli, schtož ßu widźeli a ßłyscheli? Niz tamneho spěwarja: Hdy bych ja s tyßaz jasykami atd. Spósnawa ßo wschak pschezo, hacź ßmy ludźo, pola kotrychž je ßo to wulke hephata stało. Teho dla pscheju hischcże jónkrócź nam wschitkim: Wy wutroby, wuschi a huby, hephata! wotewŕcże ßo! So Bóh wscho derje dokonja, nam Jesuß sjewja s hephata! Hamjeń.

M. w B.

Adventistojo.

(Skóncź nje.)

Kelko hriwnow na psch. dawaja naschi kschescźanszy Sserbja sa knihi sekty Adventistow a sa cźaßopißy sekty Adventistow a na naschich składach leža hischcże mnoho ßerbskich nabožnych knihow, kotrež w tak někotrym ßerbskim domje hischcże pobrachuja; „Domjazy prědař“, najnowscha a dawno wocźakowana kniha nascheho ßerbskeho knihowneho towarstwa wotpocźuje na składźe a woßebje na farach, tehodla, dokelž ju naschi evangelszy Sserbja njekupuja. Pschińdźe-li pak kolportěr abo kolportěrka Adventistow abo „Internationalnych bibliju pschepytowarjow“ abo něchtó druhi podobny, potom hriwny a dźeßacźhriwnarje wudawaju a to huscźischo sa lěto, haj druhdy sa měßaz někotre dary. Tu dyrbjało ßo mjes naschimi Sserbami, kotsiž ßebi tola ßwoju bibliju jako Boże ßłowo waža, pschemě-njenje stacź! Nasche „Sserbske knihowne towarstwo“ cźerpi pod dołhom, kotryž je poßlednja kniha sawostajiła. Prjedy hacź tutón njebudźe někak wurunany, njebudźe ßebi towarstwo na wudacże druheje knihi myßlicź móz. Kak by było, hdyž bychu tu naschi Sserbjo a wschitzy cźi, kiž nasche Sserbstwo lubuja, kiž ßu sa roscźenje Božeho kralestwa, sa sdźerženje a wobtwjerdźenje Knjesoweje zyrkwje mjes Sserbami sahorjeni, hdyž bychu cźile wschitzy kaž to samóža na jene abo druhe waschnje ßobudźěłali. To móže ßo wschelako stacź, na psch.: „Domjazy prědař“ a druhe nabožne knihi kupowacź sa ßwój dom abo sa dary druhim; dobrowólny wjetschi abo mjeńschi lětny pschinoschk płacźicź; wjetschi abo mjeńschi dar abo wotkasanje knihownemu towarstwu pschewostajicź. To wscho je Sserbam, snajmjeńscha tym, kiž w ßerbskich woßadach ßydla, lohko móžno, pschetož woßadni duchowni maja „Domjazy prědař“ na farje a też to druhe wscho rad wobstaraja, runje kaž pschedßyda towarstwa, kn. farař Sarjenk-Wukrancźiczański abo jeho pokładnik, kn. farař Kschižan-Rakecźanski a runje tak lubje rad wschě tajke wězy wobstara podpißany redaktor tuteho łopjeńka.

Ssamßnej dobrej a wulzy ważnej wězy pak ßłuscha też to druhe, so my nasche ßerbske nabožne cźaßopißy, cźitamy po móžnoscźi wschitzy; to je nasch měßacznik „Mißionski poßoł“, we wubjernej ßerbscźinje a we ßwěrnym kschescźanskim duchu

pißany wot kn. fararja Kschižana-Hodźiskeho, a to je runje tak nasch njedźelnik, nasche „Pomhaj Bóh“, do kotrehož ßo lubje rad tež pschihodne spißy luda pschiwosmu a kotryž chze rad na napraschowanja wo nabožnymi a ſ nimi swißowazymi praschenjemi rosprawjecź. Wobaj czaßopißaj drje ßo w rjanej liczbje czitatej, ale, ale, byli to jenož tu było telko ßerbſki, wopprawdźe nabožnje smyßlenych ßwójbow a niz wjazy, by to kónza ſ nami było! Duž starajmy ßo wo to, so tutaj nabožnaj czaßopißaj „Mißionſki poßoł“ a „Pomhaj Bóh“ saſtupa namakataj po móżnosczi do wschěch ßerbſkich domow, a na bohatymi mjes nami je, so tež saſtupicź móżetaj do domow naschich khudych! Ale wono wschak je husto tak mjes nami, so ßo „Pomhaj Bóh“ czita a runje tak „Mißionſki Poßoł“ w domje khudźinki, kotraž ßebi w naschim czaßu druhdy te nusne feńki ſa to wot huby wottorhnycź dyrbi! Je to wopprawdźe na czaßu, so ßo tu něschto wjazy ſtanje! ! Lětny pjenjes ſa njej nałoženy je tola zyle ßnadnuschki. Sa „Mißionſki Poßoł“ masch ſa běrtlěta ſapłaczicź zyle 75 pj.! To nětkle dźěłaczerka na dworje njetrjeba hischcze poł hodźiny dźěłacź. A burowka!? Da ſa to tak někak zyle poł jeja.“ Njedźelnik „Pomhaj Bóh“ dostanjesch na běrtl lěta ſa 1,50 hriwnow, to je jene dobre jejo. Wobaj czaßopißaj móżesch ßebi pola woßadnych duchownych ſkaſacź a w Ssmolerjez knihiczischczerni a na druhich ſnatych městnach, „Pomhaj Bóh“ tež ßame ſaßo abo ſe „Sserbſkimi Nowinami“ hromadźepsches póſt. — Takle! ! — Budźe tež tole podarmo? ? ?

Jesuß, moja nadźija!

Hłóß: Sso luboſcź bójſka modlu k tebi —
Knjes Jesuß Khryſtuß je ta wěrnoſcź
Tón nutskhód kraßny do njebjeß!
We żanym drühim njeje ſbóżnoſcź —
Najrjeńſche mjeno ma mój Knjes!
Ja wjeßelu ßo ſtajnje Jeho,
Wón wumóz budźe naß wot ſleh.

We Khryſtußu je naſcha ſbóżnoſcź!
To, duſcha khuda, khroble wěř!
Wón da nam nowu móz a ßylnoſcź,
W nim żiwjenje my mamy, měr,
Kiž wyſchi je hacź wſchitkón roſom,
To w jeho ßłowje prawje ſroſym.

Hdyž mam ja khudy jeno Jeho,
Je Sbóżnik ßwěrny jenož mój,
Mój nětk hacź do dnja poßlednjeho.
Hdyž wón mje woła: nětko pój!
Dha ßym wſchón wulzy ſwjeßeleny,
Kſchiž, horjo, ſtyſk je ſapomnjeny.

Hdyž mam ja mojoh' Knjeſa jeno,
Dha wopuſcheźu tu wſchitko rad
A khodźu ſeprjeny na njeho,
A widźu Jeho njeſcź mój pad:
Njech njewěrjazy a ſłi wſchitzy,
Du po wſchěrokim puczu ſpizy.

Hdyž duſcha moja ma nětk Jeho,
Ma tam we njebju wótzny kraj
Pſches ßwojoh' Knjeſa njebjeſkeho
Tón rjany, kraßny Boži raj!
Tych, kotrychž ſhubich, ſaßo budu
Tam měcź na wěczne w Božim ludu.

Bóh wjedźe naß po czěmnych puczach,
Kiž woſtanu nam potajne,
Ssu tola ſbóżne w jeho rukach
Te duſche, jemu podate,
Bóh nam wjaz' czežow njenakładźe,
Hacź nuſne nam ßu po Joh' radźe.

Nam, Jeſu, ſdźerž a poßylń wěru,
Płodź do naß luboſcź, nadźiju,
So ßłużili czi w dobrym ßwěru,
Dha pſchińcź k nam ſ twojej pomozu.
Sso tebi ſ nowa poruczamy,
Nam pomhaj, so cźe wěczńje mamy.

Na twoje mjeno ßmy my kſchczeni,
Ssmjercź twoju — horjeſtawanje!
S krwju twojej droho wukupjeni,
Ty dobył nam ßy żiwjenje!
Czi wutrobnje ßo dźakujemy,
My twoji ßmy a woſtanjemy. J. W.

Spiritiſtojo a theologojo.

Schto prajiſch k tomu, ſo nowi theoſophojo mjes druhimi knižku rosſchěrjeja, w kotrejž ßu ſapiſki jeneho ſpiritiſtiſkeho media, jeneje żónſkeje, kotraž pißa, ſo je jej „Knjes Jeſuß Jehova Zebaoth“ ßam to ſjewił, ſchtož piſche? Dyrbja to natwarjaze naſtawki abo nutrnoſcźe bycź woßebje ſa paſſionſki czaß. Hnydom mjes jeje prěnimi rynczkami czitaſch něhdźe tole: „Piſch! Ja, twój Bóh a Wótz wot wěcznoſcźe, pſchikaſam tebi: ty dyrbiſch dźenßa ſapoczejo, kóżdy dźeń wjeczor mi jenu hodźinu pſchewoſtajicź, w kotrejž tebi ſa pjero praju, ſchtož chzu, ſo by ßo ßwětej pſchipowjedało. Njeboj ßo; ja ßam ßym pſchi tebi wjeczor we 8. Lodźinje! Napiſch ſa napißmo: Teho Knjeſa ſjewjenja ſa człowjekow, jeho dźěczi.“ —

Wot jeneho ſpiritiſta ſpißane namakaſch tam ſ jeneho „ſjewjenja“ ſa ſeleny ſchtwórtk něhdźe tole, a tón, kiž pſches pjero ſpiritiſty piſche, dyrbi, kaž ſpiritiſta praji, ſaßo Jeſuß Khryſtuß ßam bycź. „Wy chzecźe dźenßa wjeczor zeremoniju dźerżecź, ja praſcham ßo Waß: k czemu dyrbi wona ßłużicź? Abo macźe mi Wy ſchto ſdźěłicź, ſchtož njebych hižo wjedźał? Hlejcźe, moje lube dźěczi, ſo mi něſchto k luboſczi dźenßa ſczinicźe, njeje runje won trjeba ſo woſpjetujecźe zeremoniellnu wjeczeř.“ —

Mjes dalſchim czitaſch tam pod ßłowom: „Schtož Jeſuß czinjeſche mjes jutrami a k njebjuſtpiczom“ mjes druhim něhdźe tole: „Moje lube dźěczi! Wy chzecźe wjedźecź, ſchto ßym czinił wot ßwojeho horjeſtacźa hacź k ßwojemu k njebjuſtpiczu. Chzu wam ſ krótka ſdźěłicź, ſo tutón czaß nałożich na to, ſo moje dźěczi wſchě domapytach, wot Euphrata hacź k Tiberej, ſo bych jim wſchitkim pſchinjeßł troſcht a żohnowanje atd.“

Schto prajiſch k temu wſchemu, ſchtož ßo tu roſſchěrja, jako wěrne ßłowo „Knjeſa Jeſußa Sebaot, kaž to n. pſch. wjazy krócź na kónzu tajkich nutrnoſczow rěka. Tak rěka n. pſch. pod jenym: „Hamjeń, waſch Wótz Jeſuß Jehovah Zebaoth.“ Pod druhim: „To budź ßłowo napominanja wot Waſcheho Knjeſa a Wótza Jeſußa. Hamjeń.“ A pſchi ſpoczatku tuteje poßlednjeje nutrnoſcźe czitaſch: „Piſch! Ja tón Knjes Jeſuß Jehova Zebaoth ßam diktuju tebi ſczěhowaze ßłowa.“ Je to tórnoſcź? jebanje? ßamoſjebanje? Je to khoroſcź? ſaßlepjenoſcź? ſamuczenoſcź ducha? Abo ſchto to je? A tajke ßłowa ſtajeja ßo, dokelž chzeja bycź wukładowanja biblije, wyſche biblije, n. pſch. to ßłowo woßwjatym wotkaſanju! A ſ tajkich nutrnoſczow czerpaju tež ſpi-

ritualistojo ßwoje natwarjenje, hdyž ßo skhadźuja a runje jene medium jim rtnje powuczenja njedawa!

Schtó s zyła to je, schtož spiritistojo a spiritualistojo „duch" mjenuja? Na tuto praschenje tu někotre wotmołwy.

Wundt-Lipsczanski, jedyn s najßławnischich wuczenzow poßlednjeho czaßa praji: „Spiritistow ßamych duch to je!" to chze prajicź, so ta dźiwna móz, kotraž ßo sjewja, s pschitomnych spiritistow ßamych wukhadźa, a so do zyła žana druha a zusa duchowna abo hewak někajka móz pódla njeje.

Spiritistojo a spiritualistojo ßami praja wěso: „To ßu czi duchojo, kotsiž ßo nam ßami mjenuja."

Drusy praja: „Wschě tute czinki spiritistow wukonja tón sły, satanas ßam se ßwojimi mozami a to teho dla, so by ludźi sa ßebje a ßwoju czěmnoscź łójił."

Saßo drusy praja: „To wscho je jebanstwo abo sjebanje ßameho ßo a druhich.

A hischcze drusy: „To ßu bycza, sa nasche czělne wóczko s wjetscha njespósnajomne, to ßu bycza, niz człowjekojo a niz duchojo, to je něschto wot tych móznarstwow, wo kotrymiž biblija tež rěczi. A tute chzedźa człowjekow moricź a k padej pschinjescź. Pschetož ßamo spiritistojo praja, so je mjes jich duchami wjele njedobrych, jebatych, łósych, hłupych, njedoczinkow a podobnych."

Schó spiritistojo a spiritualistojo ßu, wo tym tu hižo pißachmy. Theosophojo mjenuja ßo ludźo, kotsiž praja: W kóždym człowjeku je kusk wot teho jeneho wěczneho, schtož móžesch Bóh mjenowacź abo wěrnoscź abo hewak podobnje. Czim wjazy nětko tón w człowjeku ßydlazy Bóh wo ßebi wě, czim bliže je wón k tomu wokomikej, so ßo s człowjeka wróczi, do teho jeneho wěczneho, do teje wěrnoscze, do teho, schtož Bóh mjenowacź móžesch. Theosophia je to wjedźenje teho Boha w człowjeku wo ßebi ßamym. A dokelž woni tole wěrja, hacž runje praja, so žaneje wěry nimaja, ale tuteho wjedźenja maja, mjenuja ßo theosophojo. Prjedy hacž pak tón w człowjeku ßydlazy Bóh ßo saßo do wěczneho wróczi, dyrbi wón ßo najprjódzy wjele króczź człowjek sczinicź, a to traje po wjele lětdźeßacztyßazach. Tež we człowjeku bydlazy Bóh dyrbi ßo w běhu tuteho czaßa ßam wuczisczicź wot wscheho sleho njedobreho. Wumožnika theosopha njetrjeba. Jesuß Khrýst je jenož wuczeř, profeta, kaž na psch. Muhamed a drusy.

Zyrkej a stat.

W nowinach wosjewja sakski ministerium kulta wukas wo pohrjebnischczach abo wo sadźerženju na pohrjebnischczach. Tuta wěz ßłuscha ßobu do tych, s kotrymž lěwa wjetschina sakskeho ßejma je wumozowała nimale jenak wjele hłoßow liczazu mjenschinu praweje strony. Tež wo njej kaž druhich wězach njeje s tutym wukasom hischcze to poßlednje ßłowo rěczane. —

Snate je, so bu sa hamtskeho hejtmana sa Lipsk pomjenonowany wjednik njewotwißnych sozialdemokratow. Jako tajki by wón ßobu ßłuschał se superintendentu do zyrkwinskeje inspekzije, tak podobnje, kaž Budyschski wokrjeßny hejtman do Budyschskeje konsistorialneje wyschnoscze ßłuscha. To by pak tola njemóžna wěz była, njech wschak tež w naschim czaßu a w naschej Sakskej je hewak něschto móžno. Wo tym shonimy tole: „Měnjenje, so by hamtski hejtman do zyrkwineje inspekzije ßłuschał, je njeprawe. Wjelesch wěmy, njepschißłuscha hamtski hejtman Ryssel k evangelskej zyrkwi. Njeje-li pak hamtski hejtman ßobustaw evangelsko-lutherskeje zyrkwje, je wón wusamknjeny wot wukonjenja zyrkwineje inspekzije. Jeho sastupjer njeje w tym tež swjasany na poruczenja hamtskeho hejtmana. —

W Badenskej ßu ßo se 7000 wuczerjow a wuczeřkow jenož 17, pißamy: ßydomnaczo, nabožneho roswuczowanja w schulach wsdali.

S bliska a s daloka.

Na kraju ßu nětkle w lětnym czaßu žitnych a posdźischich žnjow czwila wulzy a mali pólni paduschi. Kradnje ßo wot wulkich a małych, wot starych a młodych, wot starschich a dźěczi — a tež wot starschich s dźěczimi hromadu. Hdyž wscho tole snamjo spadowanja a shubjowanja dobrych poczinkow a wěry, dha to poßlednje ßobu to najsrudnische, so starschi dźěczi wucza kradnycź! Kradnje ßo wulke a małe, s hromadami a shromadkami. Kradnu ßo klóski se sahrabkow a zyłe kopy pschenzy, kotrež s kónimi domoj woza. Woßebity pschikład sa tajke kradnjenje en groß abo s wulka bu s Luwocźiz sdźělene, hdźež staj dwaj ßußodaj s knježich polow sa 10 000 hr. žita pokradnykoj, na jenym wosu hnydom 5 kóp. Hdyž hewak hižo knježe dwory a to, schtož jim ßłuschesche s městnami hinak wodźachu a je tak rjez bóle s wonka 7. kasnje stajachu, njeje w tutym naß czaß niczo polěpschił, njemóžesche to do zyła polěpschicź, dokelž jemu dobra snutskna móz bóle a bóle pobrachowasche, haj pobrachowacź dyrbjesche, dokelž ju mjenje a mjenje czerpachu s teje jeneje wěrneje studnje, s evangeliona Jesom Khrysta, a bóle a bóle s dźěrkatych studnjow. A hdyž je wuhorjaza ßuchota naschemu zyłemu krajej wuhlady na sastaranje se wschědnym khlěbom woßebje w pschichodnej synuje pohubjeńschika, je tež s dobom tak rjez studnjam hižo dźěrkatym saprahnycź daka, tak so je strach, so pólne płody hischcze bóle sjawnje a skradźu, s lesczu a s namozu kradnu. Schto to czinicź? Pola a sahrody strażowacź budźe jenož njedoßahazy swonkny skutk! Snutsknje dyrbi ßo temu wotpomhacź. A hdyž ßo to na prawe waschnje stanje, njebudźe jenož wotpomhane tutemu njedostatkej, ale s dobom tež wschěm tym druhim nascheho czaßa. Ta pomoz dyrbi ßo stacź psches wobnowjenja teje wutroby, psches wěru do Jesom Khrysta, a to pola starych a młodych, pola zyłeho luda. A k temu pomhacź na kóždy se ßłowom a se skutkom, s dobrym, pěknym pschikładom ßwojeho žiwjenja!

S **Pruskeje.** W starej Pruskej ßu kónz junija do hłowneje zyrkwineje shromadźisny sastupjerjow wolili. Liczby ßu nětk shromadźene a pokažu, so bu jich psches powschitkownu wólbu wuswolenych 189 sastupjerjow. S tutych steji jich na positivnej abo prawej stronje 129 sastupjerjow, na ßrjedźnej stronje 35 a na liberalnej abo ßwobodnosmyßlenej abo lěwej stronje 25. Nimo teho ßłuscheja do noweje zyrkwineje shromadźisny — we Sakskej bychmy prajili, synoda — wschitzy generalsuperintendentojo, to ßu 12, a presidentojo provinzialnych synodow, to ßu 7, a nimo teho hischcze 6 sastupjerjow theologiskich fakultow pschi universitach. Po jenym wobliczenju budźe tak zyła evangelska zyrkej Pruskeje sastupjena psches 145 sastupjerjow positivneje strony, 43 ßrjedźneje a 26 lěweje strony, do zyła psches 214 sastupjerjow. Njech ßnadź tute jenotliwe liczby hischcze zyle wěste njejßu, wěste pak je, so prawa abo positivna zyrkwina strona wo wjele ßylnischa je hacź tamnej. Tute wólby ßu dopokas sa to, so ßebi kscheszczenjo pruskeje evangelskeje zyrkwje žadaju jenu zyrkej sałoženu twjerdźe a wěrnje na wusnacze do Jesußa Khrystußa, ßyna Božeho, nascheho Sbóžnika.

Listowanje. B. w B. sa 13. po Tr. — M. w Ba. sa 14. po Tr.

Samolwity redakor: farař Wyrgacź w Noßaczizach.
Czischcź a naklad: Ssmolerjez knihiczischczerńja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Čzißło 34.
21. augusta

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

13. njedźela po ßwj. Trojizy.

Luk. 10, 23—37.

Bě jena ſ najrjeńschich hodźinow w žiwjenju nascheho Sbóžnika, do kotrejež naß ſapočžatk nascheho tekſta wjedźe. Ssydomdźeßacź, kotrychž běſche Jeſuß wupóßłał, ſo bychu wuczili a kſchczili, běchu ßo k njemu wróczili a wobßwědczili, ſo ßu jim tež cžerczi w Jeſußowym njenje poddani byli. Duž ſwjeßeli ßo Jeſuß w duchu a wón wobroczi ßo k ſtwojim wuczobnikam a dźeſche: Sbóžne ßu te woka, kiž widźa, ſchtož wy widźicze; pſchetož ja praju wam, ſo wjele profetow a kralow ßu chzyli widźecź, ſchtož wy widźicze a njejßu jo widźeli; a ßłyſchecź, ſchtož wy ßłyſchicze, a njejßu jo ßłyſcheli. Jaßnje nasch Sbóžnik w tutym wokomiku póſnawa, ſo je wón, wo kotrymž ßu profetojo wěſchczili a na kotrehož ßu pobožni w ſańdźenych lětſtotetkach wutrobnje cžakali.

Ale jenož krótki cžaß móžeſche ßo Jeſuß nad tutej bójſkej radoſczu wokſchewicź. Pißmawuczeny poſtany, ſpytowaſche jeho a dźeſche: Miſchtrje, ſchto mam ja cžinicź, ſo bych wěczne žiwjenje herbował? Wón mějeſche pſchi tutym praſchenju ſłe wotpohladanje; wón ßebi myßleſche, ſo Jeſuß něſchto wotmolwi, ſchtož je pſchecźiwo Mójſaßowemu ſakonju. Ale tón Knjes ſnaje jeho wutrobu; pſchecźelniwje wón jeho na ſakoń pokaſa a rjekny: Kak ſteji pißane w ſakonju? Kak cžitaſch? A pißmawuczeny dyrbi něſchto jemu zyle ſnate wotmolwicź; w ſakonju ſtejeſche wſchak zyle jaßne wotmolwjenje na jeho praſchenje: Ty dyrbiſch Boha, ßwojeho Knjeſa, lubowacź ſ zyłej ßwojej wutrobu, ſ zyłej ßwojej duſchu, ſ zyłej ßwojej mozu a ſe wſchej ßwojej myßlu; a ßwojeho bližſcheho jako ßam ßo. Ale tak lohzy njecha wón ßo wotpokaſacź dacź; wón chze ßo ßam prawy cžinicź, ſo je tuto po ſdacźu tak lohke praſchenje ſtajił, a tehodla ßo dale praſcha: Schtóha je mój bližſchi? Ja chzył ßwojeho bližſcheho lubowacź, ale hdźe je? Pokaž mi jeho! Duž powjeda jemu Jeſuß kraßne pſchirunanje wo ßmilnym Samaritſkim.

Schto mam cžinicź, ſo bych wěczne žiwjenje herbował? to je tež ſa kóždeho kſcheſcźijana najwažniſche praſchenje. Wotmolwjenje rěka hiſcheze dźenßa: Ty dyrbiſch Boha, ßwojeho knjeſa, lubowacź a ßwojeho bližſcheho jako ßam ßo. Sswjatu pſchißłuſchnoſcź mamy, krucze ßebi roſpomnicź, ſchto tuta pſchikaſnja ßebi wot naß žada. Dokelž pak nasch tekſt wobſchěrnje jenož wo druhim dźěle tuteje pſchikaſnje jedna, ſkožmy ßwoju nutrnoſcź jenož na njón a prajmy: Lubujmy ßwojeho bližſcheho jako ßam ßo!

Praſchamy ßo: 1. Schtó je nasch bližſchi? 2. Kak mamy jeho lubowacź?

1. Pſchi kónzu pſchirunanja wo ßmilnym Samaritſkim wopraſcha ßo Knjes pißmawuczenych: Kotry dha mjes tymi tſjomi ſda ßo tebi, ſo je bližſchi był temu, kiž běſche mjes rubježnikow padnył? To je dźiwne praſchenje. My bychmy woczakali, ſo budźe ßo Jeſuß praſchecź: Schtó bě bližſchi měſchnika abo levita abo Samaritſkeho a ſo by wotmolwjenje rěkało: Cžłowjek, kiž běſche mjes rubježnikow padnył, běſche jich bližſchi; ale měſchnik a levita ßwojeho bližſcheho njelubowaſchtaj, to cžinjeſche jenož Samaritſki. Tola měſto teho praſcha ßo tón Knjes: Kotry mjes tymi tſjomi bě bližſchi temu, kiž běſche mjes rubježnikow padnył? A pißmawuczeny wotmolwi prawje: Tón, kiž je ßmilnoſcź na nim wopokaſał. Po naſchim tekſcze je potajkim tón mój bližſchi, kiž je mi ßmilnoſcź wopokaſał. A na praſchenje: Schto mam

cźinicź, so bych wěczne źiwjenje herbował? rěka wotmolwjenje: Ty dyrbisch teho, kiž je tebi ßmilnoscź wopokasał, lubowacź jako ßam ßo. Bohu budź dźak, to ja móžu, ßwojeho dobroczela móžu ja lubowacź; lohko je, teho lubowacź, kiž na mni ßmilnoscź cźini.

Drje kóždy wot waß, lubi cźitarjo, móža wjele mjenow tajkich mjenowacź, kiž ßu nam ßmilnoscź cźinili. Spominajcźe jenož na ßwojeju starscheju! Jimaj macźe ßo dźakowacź, so scźe po Božej woli źiwjenje dostali a so scźe źiwi wostali. Jědź a picź a drastu staj wam dakoj, wodnjo a w nozy staj ßo sa waß prózowakoj, niz na ßebje, ale na ßwoje dźěczo staj myßlikoj. Dobrotow, kotrež ßmy wot starscheju dostali, je kaž hwěsdow na njebju, kaž pěska pschi morju.

A tola, schto je to wschitko pornjo ßmilnoscźi, kotruž je nam Jesuß wopokasał! My běchmy do ruki rubježnika a mordarja wot spoczatka padnyli; tón naß zyle wußlěka, naß cźežko srani a pol morwych ležo wostaji. Nasche wóczko bě cźežko wobschkodźił, tak so njesnajachmy wjazy ßebje ßamych a ßwojeho Boha a njewidźachmy pucź k měrej. Naschej nosy bě cźežko sranił; drje hdźež ßo wo nasch wužitk a cźělne wjeßele jednasche, móžachmy w skoku běžecź, ale duchownje běchmy khromi, njekhmani k dobremu, pscheßlabi, se ßwojich hrěchow stanycź. Tež nasche wucho bě wón sranił, hdyž Boži duch naß khostasche a ßwěrny pastyř naß wołasche, dha běchmy hłuchi a njepoßłuchachmy na Boži hłóß.

Duž pschistupi Jesuß k nam a wobali nasche rany psches to, so k nam dźesche: Khudy hrěschniko, ßměm ja twój Sbóžnik bycź? Shubjeny hrěschniko, ßměm ja twój Jesuß bycź? A wón liny wolij a wino do naschich ranow a posběhny naß s nascheho hubjenstwa. Kak sbóžnje klinczesche jeho ßłowo do naschich duschow: Twoje hrěchi ßu tebi wodate, ßu sanicźene psches moju krej! A wón wjedźe naß do hospody, w kotrejž ßwjaty duch hospoduje; tón pyta naß a hoji naß wot naschich ranow psches ßłowo a sakramentaj, so budźe nascha duscha zyle strowa. Haj, historija muža, kiž běsche mjes rubježnikow padnył, je nascha historija a historija ßmilneho Samaritskeho je Jesußowa historija.

A hdyž ßo nětk praschamy: schtó je mój bližschi? dha dyrbimy wotmolwicź: Jesuß, pschetož najwjetscha ßmilnoscź, kotruž ßmy shonili, je, so je Jesuß k nam pschischoł a w naß połmorwych hrěschnikach nowe źiwjenje sbudźił.

Ale tón Knjes pschikasa pißmawučenemu: Dźi a cźiń teje runoscźe! Jesuß je sa wschitkich cźłowjekow na semju pschischoł a ßwoje źiwjenje do ßmjercźe dał, so by wschitkich wumohł; wón je potajkim wschitkich lubował, tak dyrbimy tež my wschitkich cźłowjekow lubowacź. Jesuß je ßo woßebje nad hubjenymi a njesbožownymi ßmilił, tak dyrbimy tež my ßo woßebje ßmilicź nad tymi, kotsiž ßu hubjeni a njesbožowni. Psches Jesußa ßu wschitzy ludźo naschi bližschi, woßebje pak cźi, kotsiž ßu we nusy, jich dyrbimy woßebje lubowacź.

2. K tenu dyrbimy pak s prěnja ßwojej wocźi wotewricź, so bychmy nusu ßwojich ßobucźłowjekow pósnali. Ssmilny Samaritski je tež teho, kiž bě mjes rubježnikow padnył a wußlěkany, sranjeny a połmorwy pschi drósy ležesche, widźił. Móžno by tola było, so njeby ßo na ßwoje należnoscźe myßło, njesbožowneho dohladał, abo so, do ßwojeho města khwatajo, njeby pósnał, hacź tam něschto źiwe abo morwe, něchtó, kiž wachuje abo spi, leži. Ale wón ma ßwojej wocźi wotewrjenej, wón widźi jeho. —

K druhemu trjebamy cźopku wutrobu, kotrejž je naschich ßobucźłowjekow źel. Měschnik a levita staj tež widźikoj a staj tola nimo schkoj. Jimaj pobrachowasche ßobuželaza wutroba. Napoßledku pschińdźe Samaritski. Wjele jeho wot njesbožowneho dźěłesche. Wón mějesche druhu wěru, be staw druheho luda, haj, wonaj běschtaj njepschecźelaj mjes ßobu, pschetož Židźi hidźachu Samaritskich a na wopak. Ale na to ßmilny Samaritski njespomni, jako njesbožowneho wuhlada, bě jemu jeho źel.

K widźenju a ßobuželenju dyrbi skónczńje skutk pschińcź, pomoz je to najwažnische a to dospołna pomoz. Ssmilny Samaritski wobala niz jenož rany, linje wolij a wino do nich a wotstronja psches to wokomiknu ßmjertnu strachotu. To by tež hižo něschto było. Wón cźini hischcźe wjazy. Wón wjedźe teho muža do hospody, a pyta jeho a wosmje wschitke wudawki na ßo, kotrež ßu nusne, so by ßo njesbožowny zyle wustrowił. — O pójmy a cźińmy teho runja! Wschak mamy k temu wschudźom pschileżnoscź. W kóždej wßy ßu khori — dźi a pytaj jich, a khudźi — khwataj a podpjeraj jich, a srudni — wopytaj a troschtuj jich. Husto ßłyschisch wo nusy wěrybratrow w rospróschenju — o cźiń jim dobrotu! A tam steja póhanjo a wołaju: „pschińdź a pomhaj nam!“ a hdyž tež ßam k nim hicź njemóžesch, twoje dary luboscźe móžesch sa nich woprowacź. Nichtó njepraj: ja ßym ßam khudy, se ßwojimi ßnadnymi ßrědkami njemóžu nikomu pomhacź.

Duž chzemy wschitzy, tak wjele hacź je nad nami kóždy na ßwojim městnje, se ßwojimi ßrědkami, po ßwojich składnoscźach cźinicź, so bychmy ßwojim ßobucźłowjekam ßmilnoscź wopokasali a tu pschikasnju dopjelnili: Lubuj ßwojeho bližscheho jako ßam ßo! Hamjeń.

Pod kruschwinu.

Wjecźor bu. Wuńdźech do sahrody a ßydźech ßo pod kruschwinu na hórzy. Tam hrad ßydam. Shladujesch tam dele do doła lutych łukow a sahrodow. Sesady tutych sběha ßo se schtomow wěża zyrkwiczki.

Rjany to schtom, tuta kruschwina, wyßoka a płódna! Bě mje sa tak někotru symu sastarała hižo s dobrym ßadom. Tola dźenßa ležachu wokoło mje tam kruschwy, rjane drje a wulke, tola seleńki hischcźe njesrałe! Ssuchota wuhorjaza a wichor torhaty běschtej pschekhwatane źně dźeržakoj. To dyrbisch potom hnydom kruschwy sesběracź! ßebi prajach. Ssnadź ßo tola hischcźe doleża!

Wot kruschwow psche sahe stschaßenych posběžech wocźi k njebjeßam! Módre, rjane to njebjeßa! Mróczałki žaneje, khiba někotre wichorjate we wulkej wyßokoscźi. Mróczałki deschcźikoweje žaneje, a tola wscho tak lacźne: ludźo, skót, rostliny!

Do doła, hdźež sady wßow a lěßa ßo cźěmna hola módrjesche, wóczźy shladowaschtej. Tam, to ßebi pomyßlich, w pěsku njepłódnym ßnadź wuj nětkle pyta na spalenym trawniku pizy sa skót, wo kotryž cźeta ßo prózuje s njesprózniwej ruku wot ranja hacź do nozy.

Hlaj, domisna a hola, kak rjanej, lubej hewak! Tola nětkle! Kak srudne to wscho! Srudne? Srudni tež ludźo? Sslysch, tam piskaja něhdźe! Ach haj, tam we ßußodnej wßy te reje dźenßa abo tež bal! Ssobotu, runje ßobotu! Hacź tež to teho dla ßobotu, dokelž njetrjebaju njedźelu do wschědneho dźěła, abo tehodla, so njebychu njedźelu ke mschi schli? Hdy bychu to tak do wójny cźinicź chzyli!? Hdy bychu to takle naschi stari widźeli! Derje jim, so to widźecź, ßłyschecź, nashonicź njetrjebaju, schtož my. Derje jim, so ßo tak rudźicź njetrjebaju, schtož wo kraj a lud, wo woßadu a gmejnu, wo starych a wo młodźinu! Ssuchota žałostna wuhorja wscho, źiwjenje ßo shubja, morwe była bóle a bóle wscho, haj wscho!

A schto widźu? Dołhi, dołhi cźah! Ludźo to ßu, pyschni shotowani. Cźahnu tam po drósy, tež pyschnje shotowani, a cźahnu, a cźahnu. A pytaja a hladaja a tola widźisch, so njewidźa, schtož chzeja wohladacź. Tola dale cźahnu te cźrjódy

pyschne, dale a dale. Hlaj, czi prěni sastawaju, chzeja sastacź, to njemóża, czi sadni czischcża do prědka. A duž dyrbja dale, dale. Hudźba w czahu piska wjeßeke kuski. Bubon bubnuje, so druhdy ßłowa njeßłyschisch. Tu czahnu, czi jeni storkani, drusy czehnjeni, czi jeni wólniwi, czi drusy njewólniwi. Woczi poczinaju wudźěracź. Wuschi ßo nastajeja. Tola woblicża czi praja: Niczo! pschezo hischcże niczo, niczo! Tam ßo swjesy jena pschi boku na pucź. Dźerża ju, czahnu ju! Tola, žiwjenja wjazy njeczujo wostaja ju ležo pschi pucźu a czahnu a czahnu! Tu wustawa jedyn, njemóže wjazy ßobu, nochze wjazy ßobu. Wutorhnje ßo rukam a padnje mučny, lačny, hłódny do procha. Sesady nima czah žaneho kónza. Wjazy a wjazy pschiczahnu a czahnu a czahnu nimo sawutlazych, padnjenych.

Psched prěnimi je wotewrjena na dobo semja schěroko a daloko. Luta tam to czěnna hłubina a saßo hłubina. Wołanje ßo tam prědku sasběhnje, žałostne wulke wołanje. A tola njewidźisch žadyn rt wotewrjeny! Schtó to woła? Ta duscha to je, te dusche to ßu, kotrež wołaja, stysknje, srudnje žałosczo wołaja, widźo psched ßobu tu hłubinu, kotrejž njewuczeknu. A hižo padaja czi prěni do njeje a czi drusy sa nimi. Njeje žaneho wobaranja a padaja a padaja a padaja do bjesdna, niczo tam njewidźisch, niczo tam njeje, to niczo to je: to hołe niczo! S wołanja sawutlazych stysknych duschow saklinczi hłóß, woßebity. Wołaja mje? Schtó, schto woła mje? —

Satorhnu ßo, postanu njejabzy! Schto to bě? Hdźe běch? Pod kruschwinu. A pschede mnu niczo hacź krajina mi derje snata, kotruž nóz poczina wodźěłacź. Tola haj, tam sa płotom sahrody steji něchtón! Listynoscheř! Nětkle hischcże? depescha?

Wosmu, czitam. Pschecźel w Barlinje bě pschi někajkim ßwjedźeńskim wuhocże padnył a bórsy wumrěł. Wołachu mje, so bych pschischoł.

Pschimnych sa czoko. Schto to bě prjedy? Ha, wěm: pschecźela hłóß mje wołasche prjedy s teho njewuměrneho czaha, kotryž tam czehnjesche. A — o mój Božo! — a nětk tež wěm, schtó to tczi w tym njewuměrnym czahu: To ßu czi, kotsiž pytaju wokschewjenje, žiwjenje, sboże na tym ßwěcże, na tutej semi. A tón ßwět, ta semja jim da, schtož ma: niczo, lute niczo!

A mój pschecźel tam mjes nimi? ? A wón mje wołasche? Schto to? Ssym ja tež ßobu w tym njeskónczným czahu? Abo, abo bě to hłóß wobskórźby, ßnadź hłóß poklecża, so njejßym to ßwoje czinił sa njeho, sa jeho duschu, tak so sawutlicź dyrbjesche? A schtó wjazy to w tutym njewuměrnym czahu, kotryž napschecźiwo czehnje temu hołemu niczo? Czi moji? Czi mi dowěrjeni? Nasche dźěczi? Nascha młodźina?

O, so bychmy ßo dohladali, kak pod wuhorjazej ßuchotu nětkle hinje liscźo a płód a pada, a ßo dohladali, so tež duscham naschim hrosy ßuchota wuhorjaza, ßmjertna, a pad, wulki pad!

Je kscheschczanstwo ta jena wěrna nabožina?

Czaß do wulkeje wójny běsche czaß ßwětawobkhoda. Lóžko czi bě, s jeneho kraja do druheho, s jeneho semjedźěla do druheho pschińcź, a niz czežscho, so wokoło semje pucźowasche. Tak sesnachu ludźo wjele a woßebje bě to jene praschenje, s kotrymž ßo woßebje w kscheschczanskich ludach saběrachu: Kelko wschelakich nabožinow je jich tola na naschej semi! A mjes nimi tež tajke, kotrež maja jich runje telko a hischcże wjazy pschiwißowarjow kelkož kscheschczanstwo! Wo „póhanstwje“, Afrikanskich ludow drje telko ßebi njepowědachu, czim bóle pak ßłyschesche mjena kaž Konfusius, Mohamed, Laotse, Buddha a druhe. Ssu to salożerjo a profetojo nabožinow abo wěrywusnaczow, kotrymž ßo jich hobrske ßyły semjewobydlerjow wusnawa. Duž je bjes dźiwa, haj duž je prawje, so ßo praschesch: Móže kscheschczanstwo pschi ßwojim wostacź, so praji, so je ta wěrna, jeniczzy wěrna nabožina?

Prjedy hacź wotmolwjenje na tuto praschenje pytamy, někotre ßłowczka wo prjedy naspomnjenych mjenach: Konfusius, Mohamed, Buddha. Konfusius abo Konfutse je reformator starochinskeje nabožiny a je semrěł 478 do Khrystußoweho naroda. Jeho wuczba bě mjenje nabožina, bě bóle moralna, wuczba dobrych poczinkow. Konfusius prěduje tak rjez „tón ßrjedźny pucź“ mjes saprěwanstwom a mjes wužiwanstwom, t. r. njetrjebasch ßo wscheho na tutym ßwěcże wsdacź, njeßměsch pak tež chzyjaty bycź a wscho do ßyteje wole dowužiwacź. Tuta wuczba abo nabožina mjenuje ßo dźenßnischi dźeń konfusianißmus. Dokelž pak wona wot wscheho spoczatka a w běhu ßwojeho wuwiwanja to wěrne nabožne bóle a bóle wuwostajowasche, njemóžesche wona spokojicź to nabožne žedźenje a czucże, kotrež w kóždym człowjeku je, njech steji na wyßokim abo niskim skhodźeńku kultury. Tehodla wobsteji tež pódla konfusianißma dale jena druha wuczba, kotrejež wuczeř a profeta je Laotse. Konfusianißmus, kotrehož pschiwißowarjo ßo ke Konfusiej jako najwyschemu idealej abo najwyschej dospołnosczi modla, je hłowna abo statna nabožina Chiny.

Laotse je wo něschto starschi hacź Konfusius; jeho wuczba bě pschede wschěm nabožna. „Tao“, tak wón prajesche, je spoczatk wscheho, spoczatk widomneho ßwěta kaž wschěch dobrych poczinkow; wot tam człowjek a tam dyrbi saßo dóńcź, jeho pschiwißowarjo mjenuja ßo Taoße. Tao je po naschej rěczi ßnadź telko kaž „ßłowo“, „mudrosczź“. Zyła wuczba je we wschelakim podobna Buddhißmej.

Buddha rěka „tón rosßwětleny.“ Buddha bě mjes lětami 600 hacź 400 do Khr. n. žiwy a bu salożeř a profeta haj Bóh nabožiny a wuczby, kotraž ßo po nim mjenuje Buddhißmus. Wjaz hacź 30 prozentow wschěch semjewobydlerjow wusnawaja ßo k jeho wuczbje, to je něschto mjenje hacź 3. dźěl zyłeho człowjestwa. Buddha wuczesche saprěwajo jeneho Boha wumóženje wot wschěch czerpenjow tuczaßneho žiwjenja, k temu pschińdźe człowjek psches to, so ßo pschezo saßo s nowa człowjek sczini, doniž njeje ßo skónczńje po dołhim pucźowanju psches tak a tak wjele człowskich žiwjenjow pschecźischczał hacź k wěcznemu měrej we Nirvana. (Wot njeho wuknychu a wuknu czi w 33. czißle naspomnjeni theosophojo). Buddhißmus je ßwojeho salożerja a profetu w běhu czaßa sczinił sa ßwojeho Boha, hacźrunje tutón Boha do zyła prějesche, potajkim atheista abo Bohaprějeř běsche. Buddhißmus ßam bu bóle a bóle nabožina prescheřskich mnichow, dobrych skutkow a ßłužby reliquijow abo „ßwjatych“ sawostajeńkow.

Mohamed je mjes mjenowanymi tón drje nam najbóle snaty. Wěmy, so dyrbjesche w lěcże 622 po Khr. n. s Mekka we Arabiskej do Medina czěkacź, a so jeho pschiwißowarjo, kiž Mohamedanow mjenujemy, wot tuteho lěta 622 ßwój czaß licża, mjenuja tutu czěkańzu „hadschra.“ Wón ßam chzysche reformator bycź a człowjestwu saßo pschinjescź tu jenu wěrnu, czistu nabogínu, kotraž bu, kaž wuczesche, psches židowstwo a kscheschczanstwo njeczista sczinjena. Czista bu wona něhdy wot Boha Abrahamej sjewjena. Mójsas, Jesuß Khryst ßu sa Mohameda profetojo, tola Mohamed tón najwjetschi. Sswojeho Boha mjenowasche „Allah“. S teho pokhadźa to husto ßłyschane ßłowo: „Allah je wulki a Mohamed je jeho profeta.“ Tutemu Bohu zyły ßwět ßłužowny sczinicź, to bě jeho najwjetsche žadanje, tehodla tež wjele wójnow, tak pschiczežechu jeho pschiwißowarjo hacź psched Wien a na wjeczornym boku hacź k Fran-

zowskej. Islam mjenuje ßo tuta wuczba też a jeje kniha je „Koran.“ —

Po tajkim pschedßkowje wo tutych wuczbach a nabożinach nětk wróczo saßo k naschemu praschenju: Móže kscheszczanstwo pschi ßwojim wostacz, so praji, so je ta wěrna, ta jeniczzy wěrna nabożina?

My lóžscho k sprawnemu sesnaczu s tutym praschenjom a s zykej wězu pschińdźemy, hdyž ßebi najprjedy powjedacz damy, schto něchtón nashoni.

„Jědźech“, tak powjeda jedyn, kotryž woßrjedź wojowanja pschecźiwo wotpadej wot zyrkwje steji, „ras se železnizu. Bě žiwa rosmolwa w mojim wotdźělu. S wopředka rosmolwjachu ßo wo politiskich a hospodarskich praschenjach. Pschi tym ßo mi na jenym młodym knjesu to spodobasche, so wón, njech też hewak ßo žiwje rosmolwjesche, někotre rasy prajesche: „Wo tym njemóžu rosßudźicz, wo tym doscz njewěm!“ Bórsy pschińdźechmy też k rosmolwje wo nabožnych praschenjach. Tu pak nětk rěczesche a rěczesche naspomnjeny młody knjes wscho móžne, jene wuprajenje bě pschezo bóle wopaczne hacz te druhe. Na pschikład wón rjekny: „Biblija njeje niczo hódna! je 20 000 krócz smylena!“ Proschach jeho podarmo, so by mi to dopokasał a mi prajił, schto to do zyła na ßebi ma a hdźe jow tajku „mudroscz“, — mjenujzy njemudroscz — ma.“ Skónczńje pschida, so ma to je spißow Adolfa Hoffmanna. Nětk ja knjesa Adolfa Hoffmanna hewak njesnaju, jenož wěm, so s jeho němczinu to hubjenje steji. Ale jeho wjedźenje wo nabožnych wězach je hischcźe wjele hubjeńsche! Hdyž něchtón derje němski njemóže, njemóžesch jemu s teho porbk sczinicz, hdyž pak něchtón wo nabožnych praschenjach pißa s tak mólczicźkim wjedźenjom a srosymnjenjom, dyrbisch jemu pschiwolacz: „Schewz njech schewzuje!“ Móhł ßnadź ßo temu ßmjecz, tola dyrbisch płakacz, dokelž jeho njewěrne abo połwěrne wuczby jich tyßazy sa nim płapotaja.“ (Pokr.)

Zyrkej a stat.

K 1. januarej 1922 dyrbi ßo po woli sakskeho konsistorstwa nowe woßadne sarjadowanje sawjescz. Tehodla dyrbja ßo pschezo zyrkwine prjódkstejeństwa s tutym nowym sarjadowanjom saběracz a ßebi pschezo pschemyßłowacz, kak by ßo to w jich woßadźe po nowym sarjadowanju najlěpje pschewjedło. Jedna ßo tu woßebje wo woßadne sastupjeństwo a zyrkwine pschedstejeństwo. Kak tutej sastupjerstwje abo hacz do zyła wobej a niz jenož zyrkwine pschedstejicźeństwo (tak w małych woßadach) ßo wolitej, to ma ßo psches městne sakonje postajicz. Naczíski sa tute sakonje dyrbja hacz do 1. oktobra zyrkwinej wyschnosczi pschedpołożene bycz. Duž je na czaßu, so ßo niz jeno zyrkwine pschedstejicźeństwa ale też woßadni nadrobnischo s wězu saběraju. —

Lipsczanske sjednoczenstwo evangelskich wuczerjow a wuczeńkow sa evangelske schule je mjes druhimi sczěhowaze saßady sa nabožne roswuczowanje w schuli pschijało.

1. Sa do Khrysta wěrjazych wuczerjow je to evangelion to wěrne nětkczaßne kscheszczanstwo też sa dźěczi, pschetož dawa jim to najlěpsche a najpschihódnische sa wutrobu a sa žiwjenje, mjenujzy žiwjenja polnu wěrywuczbu na sałožku Božeho ßłowa.

2. Sswjate pißmo s Boha wupłodźene napißmo sbóžneho sjewjenja pokasuje wutrobu hnuwajo a widomnje hrěch a sczěhwki hrěcha, tola pak też hnadu a jeje dawarja kaž też ßrědki a pucze, so by pschewinycz mohł to sle a sapschijecz tu sbóžnoscz.

3. W bibliskej stawisnje njedyrbisch na prěnim městnje pytacz nahromadźene pschikłady a wobrasy sa khodźenje w dobrych poczinkach, ale studźeń pósnacza njepowalnych wustajenjow Božich; psches to dyrbisch spósnacz, so je hrěch njedźak pschecźiwo Božej dobroczíwosczi a njepoßłuschnoscz pschecźiwo jeho ßwjatej woli a psches to ßy namołwjeny, so by hnadu we Khrystußu sapschijał. To wusběhnjemy też woßebje sa stawisny stareho testamenta.“

To ßu tsi s tych 9 pschijatych saßadow. Je wužitkne, so ßo kóždy woßebje s tutymi tsjomi saběra niz jeno dźěczi a schule dla ale też ßwoje dla. Też dorocszenym je trěbny nětkle, pschezo saßo do schule hicz k bibliji.

Studnje.

„Hdyž ryjecze nowe studnje, dymi ßo s tutych, kotrež posdźischo wokschewjecz dyrbja, ßmjertny powětr dźěłaczerjam napschecźiwo.“ J. P.

„To ßym wjedźał! — Hdyž pak njedźiwajo na to, nowu studźeń rycz pomhach, njemyßłach pschi tym na mnje ale na wschěch tych, kotsiž ßu laczni po wodźe wěczneho žiwjenja!“ C. L.

„Kóždy, kiž pije tu wodu, temu ßo saßo picz chze, schtóž ßo pak teje wody napije, kotruž ja jemu dam, temu ßo wěczńje picz njesechze. Ale ta woda, kotruž ja jemu dam, ta budźe we nim studnja teje wody, kotraž ßo do wěczneho žiwjenja žórli.“ Jan. 4, 13, 14.

S blska a s daloka.

Wulka horzota, kotraž ludźi, skót, rostliny, wschitko tyschesche, je też czischczeńske maschiny smotała, tak ßo ßu wopaczności a smylki stajałe. Tak dyrbi w poßlednim czißle na 131. stronje rěkacz: Spiritistojo a **theosophojo;** na stronje 130 je měnjeny pschedßyda ßerbskeho knihowneho towarstwa wěso kn. farar Sarjeńk-**Kwaczicźanski.**

Hnadny, bohaty Boži deschczik je ßuchotu nětk Bohu budź dźak, saczěrik, s najmjeńscha, kelkož wěmy, we wulkim dźěle Lužizy; też s druhich kónzow Sakskeje czitachmy ßamßnu swjeßelazu powjescz. So je deschczik, s najmjeńscha w stronach mjes Lubijom a Budyschinom bjes krupow, wohenjow a druhich schkodowanjow pschischoł, je dalsche wulke Boże žohnowanje, sa kotrež ßo ratar a zyły nasch lud doscz dodźakowacz njemóže. Tu a tam wschak ßłyschesche wot měschczanow, kotsiž se železnizy wulěsychu, so bychu nasche wßy a lěßy pscheběhali, to ßłowo: „Na, tajke pßycze wjedro!“ abo „Na, tajke a hinajsche wjedro!“ Haj, ale mój luby, dyrbisch wjedźecz, so woni to hinak njewjedźa. Jim to drje też wjazy pomhanju njeje! Pschetož hdyž tute 6 wuhorjazych njedźel jich k lěpschemu spósnaczu dowjedło njeje, drje jich też niczo druhe k temu njedowjedźe, a so by to hischcze hórje pschińcz dyrbjało, psched tym chzył Bóh Knjes naß hnadnje swarnowacz. Hdyž ßu sańdźenu njedźelu žnjowy dźakny ßwjedźeń ßwjecźili, je to był pschi wschěm słym a srudnym czaßu jedyn woßebity a rjany ßwjedźeń wutrobneho wjeßeleho dźakowanja.

S **Pruskeje.** Pschi wólbach do hłowneje zyrkwineje shromadźisny (abo synody) w Schlesyskej po dwejoch listach wolachu. Dwě liscze běschtej ßo po prawom jenož tehodla postajiłej, so by to do zyła jena wólba była; wobej njejstej potajkim s někajkeho zyrkwinopolitiskeho abo druheho stejnischcza pschecźiwo ßebi bykej. Kaž ßu wobliczili je ßo jich s tuteju listow w Schlesyskej wuswoliło 21 sastupjerjow, a to 11 positivnych, 3 ßrjedźneho stejnischcza a 5 liberalneho stejnischcza. S tutych 21 sastupjerjow pschińdu na listu „Pränsel“ 13, a to 9 positivnych, 2 ßrjedźneho a 2 lěweho stejnischcza; na listu „Schäder“ pschińdu 8, a to 4 positivni, 1 ßrjedźneho a 3 lěweho stejnischcza.

Listowanje. M. w Ba. sa 14. p. Tr. — H. w Kl. sa 15. p. Tr.

Samolwity redaktor: farar Wyrgacz w Nowacźizach.
Czischcź a nakład: Ssmolerjez knihicźischczeńnja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 35.
28. augusta

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

14. njedźela po ßwj. Trojizy.

Luk. 17, 11—19.

To je wulzy ſwjeßelaze, ale tež jara ſrudźaze ſczenje; ſwjeßelaze, dokelž nam pokaže, kak Bóh tym pomha, kotſiž ßo w nuſy k njemu wołaju, ſrudźaze, dokelž naß powuczi, ſo wot dźeßaczoch, kotſiž Božu pomoz ſhonichu, lědma jedyn ßo jemu dźakuje. Najrjeńſchi wokomik w naſchim ſczenju je wěſcze tamón, jako tón Samariſki, wjeßołu dźakownoſcz we wobliczu, na ßwojimaj kolenomaj leži, a pſched nim ſteji tón wulki pomoznik w nuſy, ßo ſradujo na tutej duſchi kotruž je jemu jeho Wótz dał, — ale njewidźiſch ty mróczałku, kotraž jemu pſches czoło czehnje, njeßłyſchiſch ty jeho bolostne praſchenje: Hdźe pak ßu czi dźewjeczo? Dyrbi tón Knjes tež na naß tak ſkorźicz?

Duž njeſapomń, ßwojemu Bohu ßo dźakowacz.

1. Tež my ßmy wot Božeho ßmilenja žiwi.
2. Naſch njedźak jeho hluboko ſrudźi.
3. Dźakowne wutroby jeho žohnowanje pſchewodźa.

1. Tež my ßmy wot Božeho ßmilenja žiwi. Naſchemu Sbóżnikej, poßledni króć do Jeruſalema horje puczowazemu, dźeßaczo wußadni napſchecźiwo ſtupja, jeho wo ßmilenje a wuſtrowjenje proſcho. Wußad běſche žałoßne czerpjenje, kotrež wſchitke ſtrowe žiwjenje w czěle ſkaſy a tajkich njeſbožownych wěſtej ßmjerczi napſchecźiwo wjedźeſche. Hdźež ßo wußadny pokaſa, tam ludźo, ßo natykanja boſo, czěkachu. Tón Knjes je tež tutej khoroſczi napſchecźiwo ſ lěkarjom. Runjež běſche tamnych póſnacze ßłabe, wón jim tola pomha, niz na měſcze, ale po něczim. Mjes tym, ſo woni, jeho pſchikaſni poßłuſchni, dźěchu, měſchnikam ßo pokaſacz, buchu cziſczi.

Podobnje ßmy tež my Knjeſowe ßmilenje ſhonili — ach kak huſto! Někotry króć ßo nam ſdaſche, ſo ßmy na kónzu; dha ßo nam ſkały pſches njewidomnu ruku wotewrichu a my móžachmy dale hicz. Pſchi hlubinje my khodźachmy, jenož jena kroczel hiſcheze a my ležachmy delkach; dha je wón naß dźeržał a pſched padnjenjom wobarnował. Na khorokožu ležachmy a wón je naß ſaßo wuſtrowił. Hacz do ſchije nam woda dźěſche, dha je wón zołmy rozdźělił. W kelko nuſy je tola twój hnadny Bóh nad tobu iſchidła wupſchestrjeł. A runje w tutym ßuchim czaßu nam běſche, jako by nam njebjo ſamknjene było a Bóh na naß ſapomnił, a tola wón wot naß ſdaleny njeje, w nim ßmy my žiwi, hibamy ßo a ßmy, a kóždy kuſk khlěba doſtanjemy ſ jeho ruki.

A naſche najhórſche hubjeńſtwo je hrěch; to je tež wußad, kotryž niz jenož czěło, ale tež duſchu ſkaſy a ma woßebitu natykowazu móz a dźěli naß, hdyž tež niz wot człowjekow, pſchetož woni ßu wſchitzy ſhrěſchili, dha tola wot teho ßwjateho Boha, pſched kotrymž hrěſchnik žaneho měſtna nima, a hdźež wón ßwoju móz ſjewi, tam wón najrjeńſche bydło do hěty hubjeńſtwa pſchewobroczi. Ale runje tutu khoroſcz je naſch Sbóżnik na ßo wſał a ju horje donjeßł na drjewo poklecza a hdźež ßo my k njemu wołamy: „Knježe Jeſu, ty ßyno Davitowy, ßmil ßo nad nami“, tam wón nam wotmolwi: „Ja ſahubju twoje pſcheſtupjenje jako mróczel a twoje hrěchi jako mhłu. Wobrocz ßo ke mni, pſchetož ja wumožu cze.“ O, ſo bychmy my tak ſwólniwje, kaž chze wón nam dawacz, ſ jeho połnoſcze brali hnadu ſa hnadu, ßmilenje ſa ßmilenje, wodacze ſa wodacze. A ſchto wón ſa tajku ßwoju pomoz wot naß žněje? Huſto njedźak, czorny njedźak.

2. A runje tón jeho hłuboko srudźi. Dźesacź khorych běsche bolosnej ßnjercźi wutorhnjenych, woni běchu źiwjenju a ßwojim ßwójbam saßo dacźi a jenoź jedyn s nich ßo wróćźi a wopruje Bohu dźak. Hdźe běchu cźi drusy? Běsche lohka myßl, běsche hordoscź, běsche źadanje po ßwětnych wjeßelach, schtoź jim najprěnschu pschißłuschnoscź sapomnicź da? Hdźeha pak ßu cźi dźewjecźo?

Teź do naschich woßadow tuta Knjesowa skórźba klincźi. Njedźak je ßwěta msda, praji snate pschißłowo. A schtó by jemu prawo dacź njedyrbjał? Dźěcźi, kotrymź staj starschej wschitko woprowałej, ßu njedźakowne. Khudźi, kotrymź ßmy dobrotu wopokasali, ßwojim dobrocźelam s pucźa dźeja, so ßo jim dźakowacź njetrjebali. Ale tón, kotryź je najwjazy luboscźe rosßywał a najwjazy njedźaka źněje, je tola nasch Bóh. W masy drje ludźo skorźa a stysknjwi wo njebjeske wrota klapaja, ale hdyź je ßo strach pominył, dha Bohu khribjet wobrocźa, jako by ßo niczo njestało. Teź my na wschitke Boże postrowjenja spominamy, na kotrychź je nasche źiwjenje tak bohate, — kak mamy ßebje ßamych wobskorźowacź, so je nascha wutroba tak khuda na dźaku. Husto na naschej słej woli njeleźi, so ßmy tak njedźakowni, ale na naschej sapomnjwoscźi. Ale tuta sapomnjwoscź njeje brach nascheho pomjatka, wjele bóle nascheje wutroby. Schtoź my lubujemy, na cźimź nascha wutroba wißy, schtoź je nam drohe a waźne, my tak lohźy njesapomnimy. Jenoź to, schtoź je nam njespodobne, schtoź naß symnych wostaji, sa cźoź ßo my njesajimujemy, to w naschim dopomnjecźu do sady stupi.

Tak je nasch njedźak pschecźiwo Bohu snamjo nascheho wopacźneho smyßlenja, dopokasmo sa to, so wón nam tola nasche jene a wscho njeje, niz nasche dowěrjenje a nascha skała, ale, hdyź wyßoko pschiidźe, jenoź k temu dobre doscź, so by nam we wuskoscźach pomhał a s musy naß wumohł. Dha wukúmy tola wot dźakneho Samaritskeho w naschim scźenju, wo kotrymź ßo pische: jedyn pak, jako widźesche, so wustrowjeny bě, wróćźi ßo a khwalesche Boha s wulkim hłoßom. Sso wróćźicź, to je najlěpschi dźak, ßo s zyłej wutrobu k temu Knjesej wobrocźicź, najrjeńscha khwalba Boża.

Wěso Bóh nascheho dźaka njetrjeba. Wón njeje kraßnischi, hdyź my jow delkach sanjeßemy: „Khwal teho Knjesa, moja duscha, a njesapomń jeho dobrotow" ale ty masch něschto wot teho, hdyź ßo Bohu dźakujesch; wón je ßwoju wutrobu pschecźiwo tebi wottamkał; ty s dźakom ßwoju wutrobu jemu wotewrisch. Teho dla naß teź ßwjate pißmo tak husto k dźakej napomina. „Dźakujcźe ßo temu Knjesej, pschetoź wón je dobrocźiwy, a jeho dobrota traje wěcźnje." „To je kraßna wěz, temu Knjesej ßo dźakowacź a khwalbu spěwacź twojemu mjenu, ty najwyschschi." „Budźcźe dźakowni we wschitkich wězach, pschetoź to je Boża wola w Khrystußu Jesußu na waß." Teź nasch mały katechismus w kóźdej hawptschtuzy na tutón nasch Bohu winojty dźak pokasuje. W druhej kasni rěka; ale ßo temu ßamemu we wschcj musy wołali, modlili, khwalili a ßo jemu dźakowali. A prascha-my-li ßo, sa cźo ßo dźakowacź mamy, dha nam prěni artikel wotmolwi: Sa to wschitko ja ßo jemu dźakowacź a jeho khwalicź winojty ßym. W ßwjatym Wótcźenaschu naß schtwórta prósstwa napomina, so bychmy my s dźakowanjom ßwój wschědny khlěb k ßebi brali a w sakramencźe wołtarja tón psched nami steji, kotryź w nozy jako wón bu pscheradźeny, tón khlěb wsa a dźakowasche ßo. W schtwórtej hawptschtuzy ßo wschak ßłowo „dźak" a „dźakowanje" njenamaka, a tola w njej najlěpschi dźak steji, kotryź ma ßo wschědnje stacź, mjenujzy, so dyrbi ßo stary Hadam w naß psches wschědne roskacźe a pokutu potepicź a wumrjecź se wschěmi hrěchami a słymi lóschtami a wschědnje saßo won pschińcź a stanycź nowy cźłowjek, kiź by w prawdoscźi a cźistoscźi psched Bohom wěcźnje źiwy był.

Duź dźakujmy ßo naschemu Knjesej w dobrych a słych dnjach, w cźaßach, hdźeź ßmy jemu ßwěrni, pschetoź wón nam pomha, so pschi nim wostanjemy, a saßo w cźaßach, hdźeź ßmy jeho wopuschcźili, pschetoź wón nam hrěchi wodawa a naschej nosy saßo na pucź měra wróćźi, so by wón na naß s podobnej srudobu hladacź njetrjebał, kaź na tamnych dźewjecźoch, wjele bóle jeho źohnowanje s nami było.

3. Dźakowne wutroby jeho źohnowanje pschewodźa.

Ale kak? njeběchu wschitzy strowi? Schto dha je tón dźakowny wjazy dostał? K njemu je tón Knjes prajił: „Stań a dźi, twoja wěra je cźe wustrowiła." Jemu je ßo pomoz dostała, kotruź cźi drusy njeshonichu. Wostachu woni teź strowi, tón dźakny Samaritski dosta k cźělnej dobrocźe hischcźe duchownu. Njemóźemy ßebi my myßlicź, so je wón swjasany na ßwojeho dobrocźela sa nim schol a ßo jeho wucźobnik scźinił? Swonkownu pomoz tón Knjes, kotryź modlitwy wußłyschi, tak derje njedźakomnym kaź dźakownym modlerjam spożcźi, dawa wón tola wschědny khlěb teź bjes nascheje prósstwy wschitkim słym ludźom. Ale ßłuźi tajka swonkowna pomoz teź pschezo k woprawdźitemu sbożu? Kak dha, hdyź něchtó to, schtoź je ßebi wuproßył, s lóschtami ßwěta pschecźini abo se ßwojej saßo dobytej strowoscźu ßo do ßwětneho wjeßela samuri? Wěrne, woprawdźite kubła njejßu te cźělne, ale te duchowne. Te pak ßo jenoź dźakownym duscham darja. Schtóź ßo Bohu sa jeho dary dźakuje, temu wón wjetsche dary spożcźi. Schtóź jeho sa cźělne wumoźenje khwali, temu wón teź duschu wumóźe. Duź njesapomń, ßwojemu Bohu ßo dźakowacź. To je tón pucź, so tebi tón Knjes pokaźe ßwoje sboże. Hamjeń.

Je kscheścźanstwo ta jena wěrna wucźba?

Tuto podeńdźenje na źelesnizy je sajimaze. Tak je to daloko a schěroko. Pschi wschěm druhim ßo ludźo skěrje hladaju a ßo rosßudźenja wsdaju, hdyź wo wězy niczo njerosymja. Nochzedźa na psch. pschi rosrěcźowanju wo někajkej maschinje abo někajkim nowym wunamakanju pokasacź, so niczo njerosymja, duź mjelcźa. Ale pschi nabożnych praschenjach, to je něschto druhe, tu rěcźa ßobu a rěcźa cźim wótsischo, cźim mjenje wo tym srosymja. To płacźi teź pschede wschěm wo naschim praschenju: „Kotra nabożina je ta wěrna?" To dźerźa wulke a dołhe rěcźe a — rosymja runje tak mało wo kscheścźanstwje, wo mohamedanißmje a buddhißmje (kotrehoź sałoźeŕ Konfuzius rěka, niz, kaź tydźenja tu stejesche Konfusius), kaź, chzemy ras s prajidłom prajicź, kaź mohł wo musizy. Tu dyrbi ßo powschitkownje wot kóźdeho źadacź „Budź ßam wobhladniwy se ßwojej rěcźu!" a „Wobhladaj ßebi pschecźiwnika, hacź jenoź wulku hubu abo hacź wěz snaje a wobknjeźa!"

Je kscheścźanstwo nětk ta jena wěrna nabożina? Tu dyrbisch pschede wschěm prajicź: „Jenoź, schtóź je musikalny, móźe prajicź, hacź je spěw rjany abo niz." Konnuź je musika jenoź njeluby wrjeskot a ropc. .e wuschomaj, teho njebudźesch prosßycź, so by rosßudźił, hacź je spěw rjany abo niz. Kak pak je to na nabożnym polu? Tu wusnaje něchtón: „Ja do niczo njewěrju. Nabożina je hłuposcź!" Jemu pobrachuje potajkim wscho snutskne srosymnjenje sa to a tola wón ßebi swěri a ßudźi wo nabożinje jene sanicźaze ßudźenje wo kscheścźanstwje kaź wo druhimi nabożinami. Móźesch ßo druhdy dołho s tajkimi cźłowjekami doręcźowacź, je pak to po prawom zyle mjes smyßła. Srosymisch tole ßnadź lěpje, hdyź něschto druhe pschirunamy: Pschede mnu leźi papjera, je źokta, pschi mni ßedźi

ßlepy a praji, so je czeřwjena a wostanje pschi tym. Schto pomha czi to, so ßo s nim wadźisch? Je czi do zyła móżno, so ßlepemu dopokażesch, so je to woprawdźe żołta barba? Nima tola do zyła żaneho sapschijecza sa to, schto je żołte abo czeřwjene abo módre. S tutym pschirunanjom měnju tole: W rosmołwje mjes jenotliwymi kaž w sjawnych rosmołwach dyrbimy skónczńje k temu dońcź, so wo nabożnych wězach jenož ludźo rěcza, kotsiž maja nabożne sacżucźe a nabożne snutskne nashonjenje. Pschi tutym zyłym praschenju wo to dźe, hacž ßy snutsknje schto wo tym nashonił abo hacž niz. Jeliso to njejßy, kak mohł a ßměł ty to potom se ßudnikom bycź?

Kak ma ßo to nětk s kscheszczanstwom a s tymi druhimi nabożinami? Jednasche ßo to tu nětkle wo stejnischczo k nabożinje do zyła, nětk wo to, kotra nabożina je ta jeniczzy wěrna. Njemóżemy tu wbschěrnje a dokładnje wo tym jednacź, by to pschewjele czaßa a ruma żadało. Tola, schtož nam s teho wscheho sbywa, to chzemy wuprajicź. Schtóż by ßo chzył dokładnischo wobhonicź, wsmi ßebi pschihódnu knihu, na psch. „Buddha, Mohammed, Khrystuß" wot Franki. (Pokracżowanje.)

Njedźela, to je tón dźeń, kotryż tón Knjes czinił je.

Hłóß: Jesußa ja njepuschczu.

Bójske ßwětło rosßwěcź mje
Na njedźelskim nowym ranju,
Hnady ßłónzo skhadźaze,
Seskhaděej mi k żohnowanju,
So mam wjeßełu njedźelu,
W ßwjatym duchu ßwjecźenu.

Żórło wscheje ßłódkoscźe,
Wuliwaj ßo do hórkoscźow
Wokschew ert a wutrobje,
Pschinjeß wjele połóżnoscźow
Sskowo pschipowjedane,
Pschinjeß płody stokróczne.

Wopor khudy horje wsmi,
Kiž chze ert mój tebi pschinjescź,
Ach pój ke mni, pomhaj mi,
Hnadu sa mnje ßobu pschinjeß,
Mudroscź, ßwětło do mnje płodź,
S hrěchow mozy wußwobodź.

Daj mi dźenß a kóżdy czaß,
Sswjaty, ßwjaty ßy ty, spěwacź!
Chzył na jehnjeczowy kwaß,
Mje a mojich dohotowacź,
Bożo daj mi hižo tu
Woptacź sbóżnoscź njebjesku.

Paradis twar wutrobi,
Wotpocź we mni, ja we tebi,
Sjeń mi Knjeże we ßłowje
Twoju wolu, njech ßo ßwěczi
Nutrnoscźe mojeje,
Sswěczka s twojej żiwnoscźe.

Dźeń tón ßwjaty njedźelski,
Sswjeczmy k czescźi naschej hłowy!
K Bożej wulkej kraßnoscźi,
Twarmy tempel rjany, nowy;
Wěru, luboscź, dźak wschu czescź,
Khwalbu Bohu chzemy njescź!

Ty ßy wjaz' hacž Salomon,
Mudroscź twoju daj mi widźicź,
Wschudźom evangelion
Twojem' ßwětku daj ßo ßwěczicź,
Hacž tam w njebju ßwěczi mi
Sskónzo wěczne w kraßnoscźi!

K kraßnoscźi naß twojej wjedź,
Czin naß wschitkich twoje dźěczi,
Twój duch czěło, duschu ßwjecź,
Wschitko, Bożo k twojej czescźi.
Mjeno twoje czescźene,
Budź do wscheje wěcżnoscźe!

Pschińdź do mojej wutroby,
Sswěrny, drohi Wumóżniko,
Wostań se mnu wschitke dny,
Tebi poruczu ja wschitko,
Ty ßy moja nadźija,
Moja móz a khowanka!

Knjeże, ja cźe njepuschczu,
Khiba so mje pożohnujesch,
Tebi ßo ja dowěrju,
Ty mje psched słym wobarnujesch,
Tu na tebje twarju wscho,
Czińń mje wěcżnje sbóżneho.

Pschińdź k nam twoje kralestwo,
Twoja wola stań ßo wschudźom,
Żohnuj twoje kscheszczanstwo,
Pomhaj mi a wschitkim ludźom,
Tam, hdźež wěcżnje bydlisch Ty,
Tam Cźe wěcżnje khwalimy.

Knjeże Ty ßy dostojny,
So cźe khwala wschitke ludy!
Stwoř ty cziste wutroby,
Wupomhaj nam se wschej nusy.
K tebi mamy nadźiju,
Daj nam sbóżnoscź njebjesku. J. W.

Wěżny knefl na Michalskej zyrkwi w Budyschinje.

Stawy Michalskeje wożady w Budyschinje a też hewak lubi Sserbja w dalschej wokolinje wěscźe rad shonja, schto stare pißma powjedaja, kotrež ßo w kneflu Michalskeje zyrkwinskeje wěże khowaju. Nětk w prażniku je 76 lětny wěżukryjeř Winter se Schěrachowa se ßwojim ßynom wěżny wjeřch s nowym blachom krył a pschi tym knefl abo kulu, khorhoj a hwěsdu dele wsał, so by je s nowym słotom poczahnył. Dźeń 2. żnjeńza je tele dźěle saßo horje stajił. Khorhoj njeße lětowu liczbu 1685. Wona je, kaž knefl a hwěsda koprowa a jara derje sdźerżana. Tak tale stara wjeřchowa pycha do dalschich czaßow wostanje.

W wěcżnym kneflu salate koprowe ßudobjo (tysu) namakachu. W nim běchu 4 pißma s lěta 1685, 1746, 1856 a 1876 a stare pjenjesy s tutych lět. Pißmje s lěta 1685 a 1746 stej ßo pak sniczikej pak w archifje města Budyschina khowałej, ale ßo w l. 1856 wotpißałej, so byschtaj wotpißaj do wěżneho knefla pschischłoj."

Woprawdźite potajnoscźe nam spiß s lěta 1685 wotkry. W tutym lěcźe je měschczanosta Matej Göbel koprow wobstarał,

do kotrehož je powjescze wo wěže a někotre pjenjesy położił. Dźeń 8. winowza je wón swoje njeno podpisał. Wón powjeda, so je wěža wot spočatka kónčk měła, kotryž je so w lěcze 1551 wotnosył, so bychu wobłożenje s powjerchami (Brustwehr mit Zinnen) natwarili a wěžu jeno s płonej tsěchu sakryli. Dokelž zyrkej tehdy prósdna stejesche a wjesnej, serbskej wosadze hischcze pschipokasana njeběsche, njeje měschczanska rada chzyła wulke wudawki cźinicź. Tutón wěžiny wjerch je jasnje widźecź na snatym wobrasu s lěta 1620 wo wobléhanju města. Tež powjerchi (Zinnen) na nim derje pósnajesch. Dokelž pak murje a wjelby pod twjerdym sněhom a mokrotu hacź dele do drastkomory cźerpjachu, da rada w lěcze 1685 sasso kónčkojty wjerch natwaricź, „zyrkwi k wužitku a zyłemu městu k pyschi," „na muri 32 łohczi, se žerdźu, kneflom, do kotrehož ¾ Budyschskeje měry dźěchu, a khorhoj pak 36½ łohcza wysoku." Göbel tež naspomni, so su dwě lěcze do teho, 1683 hłowny dźěl zyrkwje s zyhelemi pokładli a pschecźiwo deschczu a lecźazemu wohenju kamjeńtne swisle natwarili. Tež sbytkny dźěl chzychu bórsy tak skrycź. Tsěchu běchu kschindźelate byłe, kaž swjetscha tehdy.

W lěcze 1746 je dźeń 15. prażnika, „na druhim porjadnym póstnym, pokutnym a modleńskim dnju," w nozy 11 hodź. „symny błysk" wěžu wobschkodźił. Ale hdyž je tsěcha na wjazy městnach wobsnudźena była, dyrbimy sebi na palazy błysk myslicź, kotrehož woheń je so s njewjedrowym deschczom salał. Měschczanosta Jan Hendrich Otto da hnydom knefl dele bracź, w kotrymž nimo tysy s lěta 1685 dwě musketowej kuli a někotre droby namakachu. Wutsělenej dźěri, salatej, stej hischcze we kneflu widźecź. Wěža nowe wrjecźeno dosta, a kónčk s blachom sawodźechu. Dźeń 2. późnjeńza 1746 měschczanosta sasso knefl nastaji, to rěka, wón bě pschi tutym straschnym dźěłu pschitomny.

Dźeń 11. późnjeńza 1856 je tudomny schiferkryjeř Jan Winkler knefl dele wsał. Hižo 29. późnjeńza je spis napisany, w kotrymž niczo wo dźěłu kryjerja naspomnjene njenamakasch, tež swoje njeno tehdyschi młody farař Wjazka (w ponižnoscźi) njeje podpisał. Sa to pak shonimy, so su dźeń 4. smažnika 1829 nowe swony saklinczałe, wot Gruhla w Małym Wjelkowje late. Wone 913 toleř, 11 nowych slěbornych a 3 pj. płacźachu. Město da k temu 253 tol., 9 now. sl. a 8 pj. Dobrowólnych darow 186 tol., 12 now. sl. a 4 pj. Sto toleř běsche Melchior Melda Hruboczanski wotkasał. Mjes darami tamneho cźasa, kotrež so dale nalicza, njech so jedyn tu sobu naspomni: bronsowy wisaty swěcznik w lěcze 1844 se 24 swěczkami wot pilneho kemscherja darjeny (sa 250 toleř w Drazdźanach dźěłany.) To je tón swěcznik, kotryž su 1892 s zyrkwje won wsali a hakle 1919 sasso nuts powěsli, nětko elektriski.

Tež s lěta 1876 mamy pismo, kotrež jene mjeno wěžukryjerja mjenuje, samkarskeho mischtra C. Chr. Holtscha we Wjasońzu, podpisane wot sobustawow towarskeho wubjerka (Jeremiasa Petrascha a Lehmana) a fararja Wjazki.

Dźěło wěžukryjenja w prażniku 1921 je so pschi wschej wulkej drohocze jara hódnje dokonjało a so pschi stajnej horzocze rucze stało. Jeniczki snadny deschczik je so do wotewrjeneje dźěry schok. Krycze kónčka sebi 99,2 quadratmetrow zynowaneho worzloweho blacha žadasche. K barbjenju su graphitnu cźornoschěru barbu brali kaž na pětrowskej wěži. Poskocźenje je Winter sam cźinił. Hdyž so barba w kóždym 15. lěcze wobnowja, móže tónle kryw sto lět dołho tracź pschecźiwo wětram a deschczam.

Michalska wosada nětko wobnowjenje woltarnischcza a wopomnjecze padnjenych rjekow w zyrkwi pschihotuje. Duž běsche cźeźki wudawk, runje nětko 12 000 hr. sa wěžny wjerch swjescź město, schtož by so tež hodźiło, jeno najnusnische poredźenje skonjecź. Wschak ma wosada hischcze wjele tysazow na twarski dołh s lěta 1892 wotpłacźicź. T.

Zyrkej a stat.

„My, dźěcźi dźěłacźerjow, sebi žadamy!" Wótse dyrbi to wschěm naschim pschecźiwnikam klinczecź: „My dźěcźi dźěłacźerjow, sebi žadamy!"

My, dźěcźi kommunistow, nochzemy so sczinicź njewólnizy bohatych! My chzemy wotroczkowske dusche wutupicź a chzemy so sczinicź a bycź wojowarjo! Rjecźasy, sa kotrež so nam dobre waschnje a morala khwalitej, my rostorhnjemy, so bychmy swobodni a njesadźerżeni swój pucź cźahnycź mohli!

My so sapowjedźimy, cźitacź, wuknycź schpruchi a schtuczki, kotrež praja: „Schtóž wotroczk je, njech wotroczk wostanje!" abo „Dajcze khěžorej, schtož je khěžorowe!" My so tež sapowjedźimy cźitacź stawisny, w kotrychž su bohacźi jako dobrocźeljo khudych khwaleni. Sjawnje a sprawnje prajimy wuczerjej, so to wěrno njeje. Tehodla: Prjecź se sekharnymi stawisnami a wotroczkowskimi schpruchami a schtuczkami.

A kak ma so to s roswuczowanjom w swětastawisnje? Njepowjeda so nam to tam pschego wo wjerchach, kralach a khěžorach, kotsiž na cźole poddanow cźesczepokne bitwy bijachu? Psajezo wěso blychcza so to tam krajni wjerchojo, kotsiž buchu wot słych njepschecźelow nadpadnjeni, w swětle prawa a su rjekojo. Na druhej stronje, w tych druhich krajach so dźěcźom to samsne barbi. . . . . Chzemy my to? Ně!

My chzemy w hodźinach swětastawisny wo tym słyschecź, kak běchu swójby dźěłacźerjow w sańdźenych cźasach žiwe, kak buchu podtłóczowane a kak pschecźiwo podtłóczowarjam wojowachu. Niz wo wjerchach, ně wo wjednikach, kotsiž khudych we wojowanju pschecźiwo bohatym wjedźechu, chzemy my słyschecź, kaž to na psch. bě Spartakus, abo s poslednjeho cźasa Karl Liebknecht a Rosa Luxemburg.

Pschede wschěm pak so wobaramy pschecźiwo temu, so bywamy tež hischcze khoskani, nabicźi, hdyž te nam pschedpołożene lźě a nazionalne schczuwanje njepschipósnawamy a sobunjecźinimy.

Njepschidźmy wjazy, so so s pukami poddanow duch do nas sabiwa.

Wuczeř, kotryž s pukami dźěło wocźehnjenja dokonja njeje wocźehnjeř sa dźěcźi dźěłacźerjow ale skazeř k lěpschemu knježazych bohatych."

Takle pische „der junge Genosse", internazionalna nowina sa dźěcźi dźěłacźerjow w swojim němskim wudawku 15. julija 1921, wudawa ju komitee kommunistiskeje internazionale, t. r. wubjerk sjednocźenstwa kommunistow wschěch ludow, kotremuž je wuwjedźenje wschěch kommunistiskich nadawkow porucźene. Tuta nowina, kotraž je s wjele pjenjesami derje wuhotowana, bu pschi składnoscźi cźerwjeneho tydźenja po dźesacźtysazach mjes dźěcźi rozdźělena.

Dyrbimy k temu hischcze něschto pschistajicź? —

Listowanje. H. w K. sa 15. p. Tr. — W. w N. sa 16. p. Tr.

Samolwity redakor: farař Wyrgacź w Nosacźizach.
Cźischcź a nakład: Smolerjez knihicźischczerńja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 36.
4. septembra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke kopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. ſ portom.

15. njedźela po ßwj. Trojizy.

Sczenje Matheja 6, 24 34.

W naschich spěwarskich namakamy pod czißkom 240 khěrlusch: To lóžke njej', so kschesczan ßym a czinju, schtož tón czisty duch ßej žada — a pod czißkom 238 khěrlusch: To czežke njej', so kschesczan ßym a czinju, schtož tón czisty duch ßej žada. We woběmaj ßo pokasujemy na prawe sadźerženje kschesczijana we ßwojim žiwjenju. Hdyž hladamy jenož na to, schtož delkach, schtož na semi je: na žadanja człowskeje wutroby a na spytowanja a domachpytanja, kiž na nju pschiidu, dha czujemy něschto wo tym, kak czežke bědźenja mamy ßo bědźicź, so bychmy wostali na prawym Božim puczu, hdyž pak hladamy horje, hladamy na tu pomoz, kotruž nam Bóh we wschěch wobstejnosczach, wschěch nusach poskicza w ßwojej njewuměrjomnej lubosczi, dha móžemy ßo wusnacź: To czežke njej', so kschesczan ßym. Sslědy Božeje lubosczе widźimy wschudźom, hdyž ſ wotewrjenymaj wočžomaj pohladamy do stwórby, hdyž wobkedźbujemy człowske žiwjenje a Boże wodźenja w nim. Nihdźe ßo nam tuta Boža lubosczź w tak jaßnym ßwětle njeje pokasała, kaž we Khrystußu, kiž je hrěschnych człowjekow ßwoje žiwjenje do ßmjercze dał. Bóh chze, so by wschitkim ludźom pomhane było. Ssmy pak tutu njedogruntowanu lubosczź Božu dopósnali, dha smějemy potom tež wucho sa Jesußowe prědowanje, kiž nam ſ kraßnymi ßłowami dźenßa pschiwoła: Njestarajcze ßo sa wasche žiwjenje, pytajcze pak najprjedy Boże kralestwo a jeho prawdosczź!

Staroscze husto doscz człowjeka pschesczěhaju, dha ßłyschmy, schtož nam Jesuß wo nich praji: 1. schtož nam sakasa a 2. schtož nam pschikasa.

1. Njestarajcze ßo, to je to warnowanje, ſ kotrymž tón Knjes tak krucze k nam rěczi. A tola, hdyž wón jo tež schtyri krócz wospjetuje, wón nam wschak wschitke staroscze njesakasa. Schtóž chze něschto žnjecz, tón ma ßo staracz wo wußywanje. Haj, so ſ zyła ßo wo to staramy a ßebi pschemyßlimy, kak najlěpje to ßwoje w domje, w ßwójbje, w sastojnstwje a powołanju dokonjecz móžemy, to ßebi tón Knjes wěscze wot naß žada; pschetož my njebychmy dobri sastojnizy byli hnady Božeje na tym městnje, na kotrež je naß Bóh luby Knjes stajił, hdyž njebychmy to najlěpsche spytali, so bychmy Božeje hnadneje pomozy dostojni byli. Nimamy ßo woßebje jara staracz sa ßwoje dźěczi, so bychu ßo derje wocżahnyłe, Bohu czescz dawacz nawukłe a człowjekam se ßwojemi mozami a darami ßłužiłe? A hdyž drje je ßo kschesczijanam ſ teho porok czinił, so do Božeho domu khodźa a tam spěwaja „Schtož czini Bóh, wscho dobre je", a tola ßwoje twarjenja a kubła sawěscza, so bychu psched wulkim schkodowanjom wobarnowani byli, dha nam to tež nasch Sbóžnik njesakasa; leži tola w tajkim sawěsczenju dobra kschesczijanska myßl, so ma jedyn njescz teho druheho wobczežnosczź a so ßo mjes ßobu podpjeramy. Kóždy ma to ßwoje naj-ajlěpje sastaracz, a hladaj ßo kóždy wscheje lohkomyßlnoscze a njeßwěrnoscze!

Hdyž pak Jesuß nam tola pschiwoła: njestarajcze ßo, dha chze naß warnowacz psched tajkimi staroszemi, pschi kotrychž wutroba sabudźe na njebjeskeho Boha; pschetož jako Boże dźěczi dyrbjeli wjedźecz, so jeneho Wótza w njebjeßach mamy, kiž ßo sa naß stara. Haj to dowěrjenje dyrbimy k Bohu měcz, so wón ßo tež tam sa naß stara, hdźež ßu nam jeho myßle njerosymliwe a jeho pucze njewußłědniwe. Kak husto ßmy njespokojom

ſ Božim wodźenjom, a tola móžemy ßebi teho wěſcźi bycź, ſo Bóh naſche najlěpſche wobſtara.

Naſche wutroby pak nimaju huſto tajkeho kruteho dowěrjenja. Pſchejara ßo ſpuſchcźeja na móz ßwojeho ſtroweho cźěła abo na pjenjeſy, tuteju njewobſtajneju pſchibohow tež tak někotreho kſcheſcźijana woni wißaju na ſemi a na ſeńſkich wězach ſe zyłej ßwojej wutrobu. Woni nahromadźuja ßebi ſchazy teje ſemje, a tola ßebi njepraja, ſo móža ßo teßame tak lóhko ſhubicź. Shubjene pak je, ſchtóž njeje bohatſtwo w Boſy dobył! Wy njemóžecźe Bohu ßłužicź a mamonej!

Jeſuß naß w naſchim tekſcźe pokaſuje na te najpřeńſche ſtaroſcźe cźłowſkeje wutroby, hdyž nam pſchiwola: Njeſtarajcźe ßo ſa waſche žiwjenje, ſchto byſchcźe jědli a pili, tež niz ſa waſche cźěło, ſchto byſchcźe ßo woblekali! Njeje žiwjenje wjazy, dyžli jědź? a cźěło wjazy dyžli draſta? Kak njetrjebawſchi ßu ſtaroſcźe, hdyž tola Bóh ßo ſtara ſa naß! Pohladajcźe na ptaki pod njebjeßami, wone njeßyja, wone nježnu ani njekhowaju do bróžnjow; a waſch njebjeſki Wótcźez je wſchak ſežiwi! Njejſcźe dha wy wjele wjazy dyžli wone? Ptaki njeſnaja žane ſtaroſcźe wo zyrobu. Hdyž ßu hłódne, pytaja ßebi na ſemi abo na ſchtomach ßwoju jědź, a Bóh jim kryje to blido. Schtó mohł wſchitke te miliardy ſtworjenjow licźicź, kiž cźakaja na teho, kiž wſcho ſežiwi? Wón wotewri ßwoju ruku a naßycźi wſchitko, ſchtož žiwe je, ſ dobrym ſpodobanjom. Njedyrbjał tež tebi dacź, ſchtož trjebaſch?

Myßliſch ßebi ßnano tež na ßwoje dźěcźi a ſtaraſch ßo wo to, kak ßo jim ras póńdźe, hacž směja pſchezo wſcheho doſcź. Ale ſchtó je mjes wami, kiž by ßwojej dołhoſcźi mohł jedyn łohcź pſchiſtajicź, hacž by ßo wón runje wo to ſtarał? Kaž ßebi to wunuſowacź njemóžemy, runje tak tež niz někotre druhe wězy. Hladaj, nětk ſtaraſch ßo po twojich myßlach ßam wo ßwoje dźěcźi; ſchtó pak budźe ßo wo nje ſtaracź, hdyž ty ßnano njenadźujzy do njeſboža abo wo twoje žiwjenje pſchińdźeſch? Hdyž wot tſěchł tebi zyhel na hłowu padnje, ſo ßy hnydom morwy? Ty ßy wjazy dyžli ptaki, tehodla porucź ßo ßam a ßwojich temu Knjeſej a njeſtaraj ßo!

A ſo by cźłowjekow tež wußwobodźił wot ſtaroſcźow wo draſtu, wón jich pokaſuje na lilije na polach — wone roſtu, hacž runjež njedźěłaju a njepſchadu tež. Salomon we wſchitkej ßwojej kraßnoſcźi njeje tak wulkotnje wuhotowany był jako jena tych ßamych. Ale ſtaroſcźe, ſchto bychu ßo woblekałe, ßebi lilije njecźinja. Hlaj tajku pychu Bóh na nje waži — a tola dźenßa ſteja a jutſy ßo hižo do pjezy cźißnu — njedyrbjał wón to wjele bóle wam cźinicź, o wy małowěriwi? To je póhańſka wěź, tak ßo ſtaracź wo jědź, picźe a draſtu, jako by to runje to najważniſche było, wo cźož ßo ſtaracź mamy. Njecźińmy ßebi wutrbu cźěźku. Bóh wě, ſchto nuſnje trjebamy, jemu móžemy wſchitko porucźicź.

Hlaj to płacźi pak tež wo naſchich khoroſcźach a tyſchnoſcźach. W khoroſcźi wopomń jako Bože dźěcźo te ßłowa 73. pſalma. Hdyž ja jenož tebje mam, dha ja niczo njerodźu wo njebjeßa a wo ſemju; hacž mi runje cźěło a duſcha ſawutlitej, dha wſchak ßy ty Božo, kóždy cźaß mój wutrobny troſcht a mój dźěł. Wſchu ſtaroſcź tež w najwjetſchich khoroſcźach pſchewinjeſch jenož pſches dowěrjenje na Božu luboſcź a hnadu!

A njeje temu runje tež tak w naſchich tyſchnoſcźach? Hlaj, ty dźeſch pſches polo! Runje hakle běſche ßylny deſchcź ſ krupami směſchany te rjane kwětki poraſył, kotrež naß hewak tak wjeßełe witachu; nětk pak widźiſch je zyle ſhibnjene a ſkhilene a hłójcźka wißy jim ſrudna dele na ſemju. Tola pod pſchecźelnymi pruhami ßłónza budźa bórſy ßwoju hłójcźku ſaßo ſběhnycź a bórſy budźa wſchitke, budźe zyła łuka, budźa pola wokſchewjene pſches płódny deſchcź w rjeńſchej kraßnoſcźi tu ſtejecź a ßwědcźicź: Boža luboſcź njepſcheſtanje. Bóh, kiž poraže, tež ſaßo ſběha, a rjeńſcho hacž prjedy pokaſuje ßo Boža pomoz. Njewuknjeſch, ty ſrudny, tyſchny cźłowjecźe, kiž ßy wjele njeſboža měł, kiž ßy ßnano tež někoho wot ßwojich lubych ſhubił, niczo wot tych kwětkow, wo wſchitkich roſtlinow? Hlaj, pola Boha njeje niczo njemóžne, twař na njeho, a to tež potom, hdyž wón druhdy ſe ßwojej pomozu cźaka; wón najlěpje wě, ſchto tebi to najtrěbniſche je. Tehodla njeſtaraj ßo!

A kak rjenje, ſo móžemy w modlitwje Bohu wſcho prajicź. Haj, wón ſnaje twoje ſdychowanja, licźi twoje ßylſy, roſemi twoje boloſcźe, wón tón Wótcźez naſcheho Knjeſa Jeſom Khrystà kiž ßam telko cźerpił je — wußypaj jemu tehodla twoju wutrobu, kaž dźěcźo ßwojej macźeri wutrobu wußypa, a wón budźe tebje troſchtowacź, poßylnicź, směrowacź, wón budźe tebi pomhacź. Tehodla njeſtaraj ßo! Tak nam Jeſuß ſakaſa, ſe ſtaroſcźemi ßo cźwilowacź!

2. Dale pak ßo praſchamy: k cźemu naß napomina, ſchto nam pſchikaſa.

To wón nam praji ſ tymi ßłowami: Pytajcźe pak najprjedy Božę kraleſtwo a jeho prawdoſcź, dha budźe wam to wſchitko pſchidate. Najprjedy Boże kraleſtwo a jeho prawdoſcź!

Schto ßu wſchitke kubła tuteho ßwěta hódne napſchecźiwo Božemu kraleſtwu! Drje ßu nam ſa tute ſeńſke žiwjenje wužitne a trěbne, nuſne pak je jene, to, ſchtož běſche ßebi Marja, Marcźina ßotra wuſwoliła, jako běſche tej ßotſi ßamej temu Knjeſej ßłužicź dała, to mjenujzy, ſo ßebi žadamy po ßłowach wěcźneho žiwjenja, po tej prawdoſcźi, kotraž pſched Bohom płacźi, po Božim měru, kiž wyſchſchi je dyžli wſchitkón roſom.

W cźłowſkim žiwjenju ßo wutroba pſchewjele ſ hrěchami wobcźeži a tak duſcha ſchkodu bjerje; a tutu ſchkodu niczo njemóže wot duſche precź wſacź a tehodla nichtón prawy njeje pſched Bohom, t. r. kaž bycź dyrbi po Božej woli: prawe Boże dźěcźo, khiba tón, kotremuž Bóh hrěchi woda. Wjeßełmy ßo, ſo móžemy pſches Jeſom Khrysta, naſcheho Sbóžnika prajicź kaž japoſchtoł Pawoł: Bohu budź dźak, kiž nam to dobycźe dawa pſches naſcheho knjeſa Jeſom Khrysta. Božu prawdoſcź a ſ tym Boże kraleſtwo doſtanjemy pſches Božu hnadu, a tu mamy najprjedy pytacź. Fariſejſki, kiž ſe złownikom do templa dźěſche ßo modlicź, ju njeje doſtał; wón ju njeje pytał. Schtóž njeſacźuwa, ſo jemu něſchto, haj to najważniſche, měr ſ Bohom, pobrachuje, tón njepyta, ſchtóž njeſacźuwa, ſo ma ßo pola njeho wjele pſcheměnicź, ſo by Božu prawdoſcź dóſtał, tón njemóže pytacź. Tehodla je to to najpřeńſche, ſo ßo ßami prawje ſpóſnajemy kaž tón złonik; tón dźěſche ſa praweho do ßwojeho domu. Jemu běſche wot teho wokomika ßem to najważniſche niz, kak by ßwoje ſwonkowne žiwjenje do prědka pſchinjeßł, kak by wo ßwoje cźělne derjehicźe ßo ſtarał, ale ſo by Boha měł a wobkhował, a ſ nim Boże kraleſtwo. Pytajmy tehodla kaž tón złonik, a my budźemy namakacź.

Wobhladaj ßebi hiſchcźe ras twoje pola; ßnano maſch jene mjes nimi, kotrež ßy hakle dobre cźinił pſches twoju njepſcheſtawazu pilnoſcź. Prjedy je ßnano łěta dołho puſte ležało, potom pak ßy wjele mozy a prózy na nje wažił. A kak je twoja próza ßo ſapłacźiła! Dźenßa tebi ßnano hižo bohate płody pſchinjeße. — Njeroſymiſch tutu rěcź Božu ſ tobu? Schtož cźłowjek ßyje, to budźe wón žnjecź. Njeje tež twoja wutroba tajke polo, kotrež kaž puſte leži, hdyž ßymjo Božeho ßłowa njeſkhadźa w nim. Pytaj tehodla Boże kraleſtwo, a Boże ßłowo budźe tež w twojej wutrobje dobre myßle a mozy wubudźicź. kaž to ßam njeby ſa móžno měł! To njech je naſcha najpřeńſcha

staroscź, so bychmy Boha měli a so bychmy Bože dźěćźi byli — dha budźe nam to wschitko pschidate!

To ßo nam hischćźe ras praji, kak njetrjebawschi ßo se staroscźemi bědźimy. Cźiňmy to ßwoje, a Bóh budźe sa naß ßo staracź, wón tych ßwojich njewopuschćźi, tež potom niz, hdyž ßo jim druhdy dołhe a cźężke pruhowanja napołoża — to, schtož woprawdźe trjebamy, schtož nam nusne je, budźe wón nam dacź, tehodla spokoj ßo s Božej hnadu.

S jeneho mißionskeho pola ßo nam powjeda, so běsche ras jedyn póhań, kotryž běsche ke kschescźijanstwu pschistupił, ßo jeneho europiskeho muża, jako běsche widźał, so tón ßo do wobjeda njeběsche modlił, praschał, hacź wón kschćźeny njeje. Tón wotmolwi: Haj, ja ßym kschćźeny, cźehodla praschesch ßo mje sa tym? Tón prěni wotmolwi: Dokelź ßo njeběschćźe modlili do wobjeda, ßebi myßlach, so njejscźe kschćźeny. Na tym ßo dźiwach, dokelź scźe tola s kschescźijanskeho kraja pschischli. Pola naß ßo kóżdy, kiž je kschćźeny, k Bohu modli a ßo Bohu dźakuje, so je jemu jědź wobradźił.

Njeje srudne, hdyž ma ßo kschescźijan wot póhana tak powuczićź? S dźakowanjom chzemy wot Boha dóstacź ßwój wschědny khlěb! A my budźemy bórsy sesnacź, kak bohacźe Boża luboscź też na naß ßo wuliwa. A bórsy budźe ßo shubićź wscha njespokojnoscź, jako Bože dźěćźi smějemy doscź na Božej hnadźe. Luther běsche ras tym ßwojim tole prajił: Ja sawostaju wam bohateho Boha! Na swonkownych kubłach Luther njeje bohaty był, ale derje temu kschescźijanej, kiž ma runje tajku ßylnu wěru a cźistu wutrobu, tón móże ßo Jesußoweho ßłowa troschtowacź: Na ßwěćźe macźe wy cźěßnoscź, ale budźćźe dobreje nadźije, ja ßym tón ßwět pschewinył. Tehodla njestarajćźe ßo wo wasche žiwjenje, ale hladajćźe, so byschćźe dźěćźi Božeho kralestwa byli a wostali! Hamjeń.

Je kschescźanstwo ta jena wěrna wuczba?

My kschescźenjo nochzemy ßo wysche druhich posběhnycź, ßo hordźo a prajo: „My mamy wscho, drusy niczo! My mamy ßwětko, drusy cźěmnoscź!“ Lěpje nam je, so prajimy: „Jesuß Khrystuß je nam to ßłónzo; te tamne nabożiny ßu kaž hwěsdy, pak bóle jaßnje, pak mjenje jaßnje ßo sybolaze hwěsdy.“ Je dobreho a nadobneho też w tutych druhich nabożinach. W Buddhismje nadeńdźesch na psch. wjele wěrneje, hłubokeje nutrnoscźe a modlenja wjele hłubokeho, wěrneho wobmyßlowanja a podnurjena do Bójskeho potajnstwa, tak so hinak njemóżmy, hacź so prajimy: „Tu móże wjele kschescźanow wjele nawuknycź.“ Hdyž k mohamedanam pschińdźesch, dyrbisch ßo na tym dźiwacź, kak ßu sahorjeni sa to, schtož je jim pscheßwědcźenje a wěrnoscź, ßu sa to žiwi, wumru sa to, ßu wěrni a ßwěrni we wukonjenju teho, schtož ßebi nabożina žada. Kak hłuboka je tola nutrnoscź, s kotrejež mohamedan ßo wschědnje modli. Ssu sahorjeni ßwojeho Boha dla a k běd źenju jeho dla hotowi, wojuja sa njeho a ßu polni horzeje nadźije, s kotrejež wocźakuja sastup do paradisa. Sawěscźe, tu je wjele, schtož kschescźijanam jara, jara pobrachuje!

Tola niz luta jaßnoscź jenož! Pódla ßwětła wjele cźěnneho, jara cźěnneho! Pódla dobreho pschenežneho sorna wjele pluhow! Njeposběhamy ßo s hordoscźu, hdyž prajimy: „Kschescźanstwo ma to ßamßne, schtož wone maju, a ma njewuměrnje wjele druheho, schtož wone nimaju. Hdźež kschescźanstwo na polach mißionstwa s tutymi druhimi nabożinami wojuje, tam dobywa. Kschescźanstwo wopokaże ßo jako pucź a wěrnoscź a žiwjenje! Je wotpucźow, wopacźnych pucźow, wokołopucźow, tola pucź a sastup k Wótzej w njebjeßach je a wostanje Jesuß Khystuß!“

Hdyž tak wo kschescźanstwje rěćźimy, dyrbimy wěso pschistajićź: „My měnimy to kschescźanstwo, kotrež je Jesuß Khrystuß pschinjeßł, to kschescźanstwo, kaž je Jesuß Khrystuß jo žiwy był a jo wucził, kaž je wono w nowym sakonju sapißane, kaž je jo Luther nam saßo wotwodźeł.“ Wjele wobskórźbow njepscheczelow kschescźanstwa sda ßo tehodla wěrnych a sprawnych bycź, dokelź ßo powołaju na kschescźanow pscherěśka a na cźěmne, srudne cźaßy kschescźanskeje zyrkwje. Namakasch to tu woprawdźe wjele cźłowśkeho, pscheczłowśkeho! Saßudźamy dźenßa na psch. zyle, so je Khorla Wulki Saksow s mjecźom nusował ke kschescźanskej wěrje. Runje tak saßudźamy wscho to, schtož woßebje njepscheczeljo kschescźanstwa a zyrkwje mjenuja „hrěchi bamschow“, „žadławoscźe inkwißizije (pschepytowanskich ßudow we cźaßu pschescźěhanja evangelskich psches romsku zyrkej)“, njepscheczeljo měnja, so móża s tajkim kschescźanstwo ßame „moricź“, tola mola ßo jara! S tajkim wschěm tola Jesußa Khrystußa njepostorcźa a też niz Pawola a Luthera! Srosymnjenje sa podeńdźenja stawisny pobrachuje tym tak mjenowanym „ßwobodnomyßlazym“ a njepscheczelam kschescźanskeje zyrkwje husto doscź! By-li jim wo to schło, sprawnje a ßwěrnje ßo saběracź s kschescźanstwom, niz pak wo to, jo hanicź a teptacź, bychu wěrnoscźe a sprawnoscźe dla dźělili mjes tym, schtož kschescźenjo dla ßwojeje wulkeje njedospołnoscźe dla husto ßu, a mjes tym, schtož tola bycź chzeja a schtož s wěrnym a se sprawnym žedźenjom ßebi požadaju, so bychu to byli. Nichtón njepraji: „Snaju molerja Müllera, kotryž tajkich wobrasow naprasła, so móżesch jenož prajićź: „Molowacź, to je tórnoscź!“ Ně, hdyž chzesch wjedźećź, schto to je, molowacź a molowanje, dźesch a hladasch na mischtrow kaž Dürera a Rembrandta abo Gebhardta abo Uhdu, a njewidźisch pschi jich wuměłstwje molowanja wschěch tych, kotsiž molujo něschto naprasłaja. (Pokracźowanje.)

Zyrkej a stat.

Lipscźanska ludowa nowina pißasche njedawno něhdźe tole: „Pomozne mozy zyrkwje . . . Sjednocźenstwo, kotrež najmóżnischo sa zykej dźěła, je „sjednocźenstwo laikow ludoweje zyrkwje“ (Volkskirchlicher Laienbund). Ma na 350 000 ßobustawow. Wobsteji dwě lěcźe a je w tutym cźaßu w Lipsku na 27 000 ßobustawow dobył. . . . Tute sjednocźenstwo skutkuje s njewuprajnej njeprózniwoscźu. 1 240 000 lecźazych łopjenjow je jenož pschi poßlednjej wólbje do krajneho ßejma rosschěriło.“ Tak podobnje pische to tuta Lipscźanska nowina lěweje, zyrwi njepscheczelneje strony. To je pschihódnische namołwjenje k sastupej do tuteho sjednocźenstwa hacź jene napominanje psches zyrkwine nowiny. Kak moh to hischćźe schtó, kotryž woprawdźe něschto wjazy bycź chze, hacź jeno po mjenje kschescźan, nasad stacź. Cźaß a nasche sakske wobstejnoscźe woßebje žadaju ßebi, so ßo kóżdy też na tutym dźěle sa wobstacźe wobdźěli, s najmjeńscha psches to, so pschistupi tutemu sjednocźenstwu. — S pschinoschkow a s darow, kotrež „Volkskirchlicher Laienbund“ na psch. dostawa, naspomnimy tu scźěhowaze: s Hodźija 2 395 hr., s Kamjenza 3 500 hr., s Biskopiz 1 145 hr.; mjes woporami a darami jenotliwych namakasch liczby wot 1 hr. hacź do 100 hr. Kóżdy móże tu cźinićź po ßwojim, a hdyž s niczim druhim niz, dha tola se ßwojim mjenom.

S bliska a s daloka.

„Konzern“ je nětkle to mjeno, kotrež psches wschě nowiny dźe, a to woßebje „konzern“, kotryž je bankrot. Njeby wschak to hewak niczo dale na tym było, by-li něhdźe jedyn „konzern“

(to je tu sjednoczeństwo, kotrež pjenjesydawarjo sjednocza, so by ſ tak nahromadzenymi pjenjesami pschi wjetach atd. wulke dobytki cziniło) bankerot byl. Tola to je nětkle něschto druhe a něschto wjazy. Niz jenož jedyn konzern, ně wjele ſu bankerot, mjes nimi tajke, ſ wjaz hacž 30 000 wobdzělnikami, kotsiž po zyłej Němskej rospróscheni bydła. A tež to njeje hischcze wscho, něschto druhe je tež bankerot: ta sprawna, strowa myſl nascheho luda, ta myſl, kotraž chce ſebi po runym a sprawnym puczu pilneho, njesprózniwego dzěła a skutkowanja ſ Božej pomozu warbowacz wschědny khlěb a samóženje. K druhim kažazym, wscho dobre mordowazym žadosczam je ſo psche wschu měru khwatniwje a wobschěrnje žadosczž hracza a wjetowanja — hewak tež hižo mjes naschim ludom žiwa, tola poměrnje — wuwika a wurostka a wschě worschty nascheho luda nakasyła. Kaž saſlepjeni lěju ludźo wuputani wot tuteje žadosczе jebakam na lěp. Mohł prajicz, to je jim strowe, njech tak njeczinja! Ale to njeje jenož njekschescżanske ſudzenje, ně, schtóž tak ſudzi, tón njespósnawa, so to tu wo wjazy dźe hacž wo wjaz abo mjenje hłupych, tón njedowidzi, kak straschnje nasch lud khori. A nimo teho njebuchu jenož pjenjeżnizy sjebani ale jich wjele, wjele tajkich, kotsiž chzychu po tutym wjele dobytka lubjazym puczu se ſwojimi tak hižo k sežiwjenju wjazy njedoſahazymi fenkami ſwoje sežiwjenje polěpschicz. A to njeje ſo jenož we wulkich městach a jich wokolinje stawało, tež w Budyschinje ſu agentojo, kotsiž tak ludzi łoja. A kelko Sserbow je ſo popadnycz dało, drje ženje njeshonisch! — Dźiwajo na tajke srudne wobstejnosczе wobrocza ſo nasche sakske evangelske konsistorstwo na woſady ſ narěczu, kotraž ma ſo tam, hdźež ſo pschiwiſowarjo konzernow, hraczzy a wjetowarjo pokasuja, wosjewicz. Nascha zyrkwina wyschnosczž chze ſ tym wschěch warnowacz, so njebychu, tak mammonej ſłužo, ſo sjebali wo to najlěpsche. Město teho, so ludźo se ſwěrnym pilnym dźěłom pomhaju polěpschecz srudne wobstejnosczе w kraju, pschidźěła ſo tym, wo kotrymiž ſwjate piſmo praji: „Kotsiž pak ſo chzedźa wobohaczicz tajzy padnu do spytowanja a do ſyczе a do wjele hłupych a schkódnych žadosczow, kiž człowjekow do skaženja a satamanstwa ponurja.“ 1. Tim. 6, 9.

Rěka tam dale na kónzu narěczе: „Je dźenſnischi dźeń wěsczе sa skoro kóždeho w naschim wótznym kraju wulzy jara czežke, so ſo ſam a ſ tymi ſwojimi czestuje žiwi; ale ſmě to ta nusa, kotraž naſ dyrbi k Bohu dowjescz, naſ wot Božich puczow wotwjescz a naſ tak saſlepicz, so satana lescz njepytnjemy, kotraž naſ ſ honjenjom sa bjespróznym dobytkom na pjenjesach sjebje wo tón wulki, najwjetschi dobytk, kotryž tón ma, kiž je bohabojasny a doscz ma na tym, schtož jemu Bóh da. 1. Tim. 6, 6. — Psched kóždym wosjewjenjom, kotrež chze cze sawjescz, so by ſo na konzernach wobdźělił, pschima ſo kschescżan brónje schesteje próstwy Knjesoweje modlitwy: „Njewjedź naſ do spytowanja!“

„Swjask lajkow ludowejе zyrkwje (Volkskirchlicher Laienbund)“ rosscheřja ſo po Sakskej móznje a ſylnje, a to je jara derje tak, dokelž je wulzy musne. Je pak jara schkoda, so w tak někotrej evangelskej wſy a tež woſadźe ſo tute sjednoczenstwo saměstnicz njemóže, tež pola naſ niz. Wulzy schkoda tehodla, dokelž chze tute sjednoczenstwo wschěch tych, kotsiž ſu evangelszy a ſwoju evangelsku zyrkej a wěru tež schkitacz a sdźerżecz chzedźa w tutym czaſu, do zykka swokacz a sjednoczicz, so by ſo tute zyke skutkowanje sa zyrkej a wěru czim lěpje poradźiło. Wulzy schkoda je tež tehodla, dokelž ſebi ſ liwkosczu a ſ njewobdźělenjom pschi dźěle tuteho sjednoczenstwa to wopiſmo wustajimy, so nimmay doscz srosymjenja sa tute zyke wulke praschenje, abo so nochcemy abo so njeſmy to, schtož rěkamy: evangelszy kschescżijenjo. Duž wobhońmy ſo tehodla ſ najmjeńscha drobnischo wo tutej zyłej wězy. Spósnajemy, so hinak njemóžemy, hacž ſo wobdźělicz. Dowěrnizy spomnjeneho sjednoczenstwa ſu tola ſ najmjeńscha w kóždej woſadźe, hdyž niz hižo sjednoczenstwo. A njeby-li tajkeho wjedźał, wobrocz ſo na woſadneho duchowneho. (Pschirunaj „Zyrkej a stat“.)

Módry kschiž.

„Módry kschiž“ ma to sa ſwój nadawk, so ſ pomozu Boha a Božeho ſłowa ſobuskutkuje sa to, so bychu wumóžene byłe wopory wopiłstwa, w korczmach ſydanja a wscheho teho, schtož je njedobre waschnje piczkow. „Módry kschiž“ žada ſebi wot ſwojich ſobustawow, so ſo dozyła wschenu piczu alkohola wotrjeknu. Khrystuſ dźesche: „Mi je teho luda žel!“ „Módry kschiž“ je ſebi pscheſwědczeny, so se ſwojim dźěłom sa Jesuſowymi stopami ſlědźi (1. Pětra 2, 21.) a pyta pschi wschej wulkej nusy ſobudźěłaczerjow a ſobudźěłaczerki“, tak pische towarstwo „Módry kschiž“ ſame. Hdyž chze ſo nětkle k wschěm móžnym bracham a njepoczinkam noweho powójnskeho czaſa tež tón jedyn wulki srudny dowójnskeho czaſa pschidźělicz, to wopilstwo, je drje na czaſu, so ſo nasch lud ſ nowa a pschezo saſ pokaže na towarstwo „Módry kschiž“ a jeho skutkowanje a jeho pschednoschki, spiſy a leczaze łopjena.

Hdyž wotſal czehnjesch.

Lěkar Richard Williams wumrě w Patagniskej mjes dźiwimi ludami, dokelž so wjazy zyroby njemějesche. W knizkach, do kotrychž sapiſowasche, schtož bě w ſłužbje knjesoweho miſionstwa nashonił, namakamy scżěhowazy sapisk: „Dźenſa wjeczor (bě to krótko prjedy, hacž hłoda wumrě) ſym zyle sbożowny we Jesuſowej luboscži; njemóžu hinak, hacž so ſo Knjesa prascham, hacž chze mi pschiswolicz, so k njemu sańdu. Niczo na ſwěczе njemóže sadźěwacz mojemu požadanju, so bych hnydom byl sběhnjeny k njemu. — Njeje žaneho druheho sboża hacž so spósnajesch Boha a Jesuſa Khrystuſa, kotrehož je póſłał. Boha spósnacz jako nascheho ſmilneho, luboscze polneho, sczerpliweho Boha, kotryž wodawa njeprawdu, pschestupjenje a hrěch, Jesuſa spósnacz jako— haj, ſłowa njemóža wuprajicz, schto Jesuſ je, hdyž jeho ſy sesnał. Je to ta běła hwězda, wopiſana ſ nowym mjenom, kotrež nichtón njesnaje, khiba tón, kotryž jeho pschijima.

Dźiwne, jara dźiwne to: Hłodumrějo mjes dźiwimi njepschecżelemi tak sbożowny, sbóżny w Jesuſowej luboscži! Sswětej to nora, Bohu pak runje tajki spodobny a prawy!

K rospominanju.

„Dolhož nasche kschescżanstwo naſ bóle w naschich pschiſłuschnosczach ſwěrnych njeczini sa nadawki wschědneho žiwjenja a powolanja a bóle njeſebicznych w pjenjeżnych wězach a bóle liwkich pschecżiwo bohatstwu a czescži a bóle dobroczżiwych pschecżiwo wschitkim człowjekam a bóle wjeſełych w duchu a bóle nadźijepolnych sa pschichod, njeje nasche kschescżanstwo hischcze to prawe ale je bóle wěz někajkeje parteije abo zyrkwje a njeje hischcze to kschescżanstwo Khrystuſowe.“ Hi.

Listowanje. W. w N. sa 16. po Sswj. Tr. — M. w Bu. sa 17. po Sswj. Tr.

Samolwity redaktor: farar Wyrgacz w Noſacżizach.
Cżiſchcz a nakład: Ssmolerjez knihicżischczerńja, sap. druzſtwo ſ wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 37.
11. septembra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 1,50 hr. s portom.

16. njedźela po ßwj. Trojizy.

„Czińcze, so byschcze sbóżni byli s bojoscżu a se rżenjom!“

Snajesch drje tuto ßłowo. Ssnadź bu czi pschi konfirmaziji ßobu na pucź date. Sda ßo czi, jako by to było ßłowo stareho sakonja, a tola je to wobsbożaze ßłowo noweho sakonja, Haj, nasch czaß, runje kajkiž je, prěduje czi tuto ßłowo kóždy dźeń s nowa!

Bojoscź a rżenje sapschija czi czěło, duschu ßwědomnje, hdyž dźenßa s wocżinjenymaj wóczkomaj hladasch do czaßa, do luda nuts. Schtož wschudźom wuhladasch, to je to kaž s njewidomnej wohnjowej ruku na wschěm sapißane ßłowo: „Ja ßym chzł a wy — scże njechali!“ Niczo dale hacż jenoż sczěhwki teho wscheho je wscho to, schtož naß nětkle tyschi, schtož s bojoscżu a se rżenjom na naß ßo wala. Haj, ale ma to wschitko schto s naschej sbóżnoscżu czinicź?

Haj a ně! Ně tehodla, dokelž żaneho człowjeka sbóżnoscź njewotwißuje wot swonkownych wobstejnoscżow, njech tute mjenujemy po człowsku nětk sbożowne abo njesbożowne, runje tak je, so ßu swonkne njesbożowne wobstejnoscże bóle pschihódnische, so człowjek ßwoju sbóżnoscź pyta hacż sbożowne. S tuteho shonjenja praji tola biblija: „Wołaj ßo ke mni w czaßu teje nusy!“ Ale ßnadź prajisch: „Nasch czaß je tola tak njesbożowny, so to skoro bóle bycź njemóże, ale sbóżnoscżpytarjow njenamakasch wjele!“ Hdyž tak prajisch, dyrbju ßo tebje najprjódzy praschecź: „A ty, ßy ty mjes nimi?“ Hdyž ßwěrnje sa wotmołwu na tole praschenje pytasch, namakasch też wěscże wotmołwy a rosjaßnjenje k twojemu pschispomnjenju wo naschim czaßu. Jara husto rěka pak tuto: „Dokelž ßo nam hischcże psche derje wjedźe, njepytamy ßwoju sbóżnoscź!“

Runje tuto spósnacże, spósnate w tutym naschim, hižo tola tak srudnym czaßu, dyrbi nam jene wótsische: „Czińcże, czińcże!“ pschiwołacź. „Czińcże, czińcże, so byschcże sbóżni byli, so njepschińdźe to khostanje — abo, so to njebyło psche posdźe, psche posdźe, prjedy hacż ßo dohladasch!“

Hlej, tu masch hižo k temu „ně“ to „haj“ na to prjedawsche praschenje, hacż maja swonkne njesbożowne wobstejnoscże nascheho kraja schto s naschej sbóżnoscżu czinicź. Wone ßu khostanje. S khostanja ma pschińcź spósnacże, se spósnacża polěpschenje. Tak ßu njesbożowne czaßy powuczenja a pschiwołaja kóždemu: „Czińcże, so byschcże sbóżni byli s bojoscżu a se rżenjom!“

Njepraj: „To jenoż mi płaczi, dokelž zyłemu ludej płaczi; njech ßo lud stara, so to lěpje budźe, schto to mje stara?“ Ty, runje ty masch ßo staracź! Njebudźe tola żenje „zyły“ lud ßo staracź, hdyž ty, runje ty ßobu pódla njejßy! —

A niz jeno to! Praj, njeje tebje w twojim mjenje abo bóle dołhim żiwjenju żenje niczo potrjechiło, schtož by bojoscź a rżenje sbudźowało, schtož by czi pschiwołało: „Czińcże, so byschcże sbóżni byli s bojoscżu a se rżenjom!“? Njeje-li, hlej, ßy schoł abo czěrił kaž ßlepy a hłuchi psches żiwjenje. Doscź, wjele, jara wjele traschazeho tola je pschi pucżu kóždeho, młodeho kaž stareho. Łaża tam wokoło czěmne nózne mozy, kotrež wlaku ßwoje ßycże a tym, kotrychž popadnu, nakaża a skaża czěło, duschu — a rubja sbóżnoscź. Ssu to mozy czěła a krwě a ßwěta, kaž njepóczżiwoscź, njeczistoscź, njehańbiczżiwoscź. Hdy lědy běchu tute mozy czěmnoscże a ßmjercże tak khrobłe a njehańbiczżiwe, kaž nětkle, sważa ßo ßamo pschi ßwětłym dnju na ßwětło. Hdy lědy popadźechu ßebi telko człowjekow do ßyczow, kelkoż nětkle,

młodych a starych, mužskich a žónskich, ženjenych a nježenjenych. To dyrbi tola bojoscź a rženje naš jimacź! Laka tola tak někotra druha cźěmna móz w nozy na naš. Cźert paduchow paše žwoje stadła paduchow, borany kaž wowzy kaž jehnjata a pyta, so by stadło podwojił. A jemu žo to schlachcźi w nozy a wo dnjo, hdyž tola nan, macź njehańbicźiwje dźěcźo wucźa, kak najlěpje pschestupi 7. kasnju a tak wulku kasnju bójskeje a cźłowskeje luboscźe a — tak shubi žwoju sbóžnoscź. Tak wodnjo a w nozy mordarske mozy wokoło tebje a — snutskach w tebi. Hłóš krwě, žadoscź cźěła wabi a woła a ty poslušchasch a cźinisch jim k woli, žebi žamemu k žmjercźi, jeli so žo njescźinisch cźinjeć nascheho žłowa: „Cźińcźe, so byschcźe sbóžni byli, s bojoscźu a se rženjom!“ To cźi niczo njepomha, so prajisch: „Tón lud, tón kraj dyrbi tu skutkowacź a žo pscheměnicź a polěpschowacź!“ Hlaj, w tutym wschěm bě tola ty tón, kiž je wobdaty wot hrosnych, žałoźnych móznikow, kotsiž dyrbja bojoscź a rženje sbudźowacź!

A něschto hischcźe! Ssy stał pschi rowach, žnadź runje njedawno pschi rowje dźěscźa, młodźenza, młodeje holzy, žnadź pschi rowach nahle semrětych. Cźehodla žy tam ty to runje stał? Je drje cźe tam twoja pschiślušchnoscź, twoje žobuželenje dowjedło. Tola niz jeno tole! Bóh Knjes položi pucź twojeho žiwjenja tam nimo a to tohodla, so by bojoscź a rženje na tebje pschischło tam pschi rowje. Row cźi tola pschiwola: „Dźenža žiwy, jutse morwy, dźenža tebi, jutse mi!“ Pjerschcź buchoze na kaschcź! Hdyž ja tam! „Cźińcźe, cźińcźe, so byschcźe sbóžni byli s bojoscźu a se rženjom!“

Duž, hdźež stejisch, ryj žam row, row hłuboki a dźerž pokhowanje, haj sahrjebanje. Smjetaj do hłubiny nuts rjecźasy a puta, kotrež cźe žwětej, hrěchej putachu, sestorkaj nuts wschě cźěmne mozy žwěta a krwě, kotrež cźe ponižowachu sa njewólnika, wotroczka, haj cźišń žameho žo tam nuts a dele, kaž to Luther chze, prajizy w katechismje: „so by tón stary Hadam žo potepił a wumrěł!“ Tajke sahrjebanje budźe drje žo tež stacź s bojoscźu a se rženjom, mjenujzy psched tak mjenowanymi „dobrymi“ pschecźelemi, psched žwětom a jeho žměchom. Duž wostań pschi žwojim cźinjenju w bojoscźi a rženju dla žwojeje sbóžnoscźe, doniž njepschewiny hrěch a žměch, haj, njech cźe ženje njewopuschcźi bojoscź a rženje tehodla, dokelž tak dołho hacź tu na tym žwěcźe, tón žwět cźi žycźe wlecźe.

Pschi tajkim rowje cźěmnych mozow stanje žo na tebi potom jutrny dźiw, jeliso s wutrobu želo žylsy ronisch, niz teho dla, so wscho to pohrjebacź dyrbisch, ale teho dla, so wscho to tak dołho žiwe bycź móžesche na tebi, we tebi, pschi tebi. Tam stawasch, hdyž s wutrobu modlitwu spěwasch k nowemu žiwjenju w žiwej wěrje s Bohom. Tehdy bywa potom wjetscha hacź bojoscź a rženje ta luboscź, kotraž lubuje Boha Knjesa wysche wscheho a teho bližscheho jako žameho, kotraž tehodla žylnischa je hacź žwět a hrěch a wscho to cźěmne, tehodla žylnischa, dokelž s Bohom je a dźe a s Bohom Wótzom rěcźi w modlitwje a wón ju žłyschi! Tak potom na tebi bywa wěrne to žłowo: „Budźcźe pak cźinjerjo teho žłowa a niz jeno poslušcharjo, s kotrymž Wy žo žami sjebacźe!“ Hamjeń.

Je kscheścźanstwo ta jena wěrna wucźba?

Schtóž chze sprawny pschecźiwnik kscheścźanstwa bycź, ma rosdźělecź a rosdźěla tež mjes tym, schtož na žwěcźe nětkle pokasuje. Jedyn s najwjetschich njepschecźelow kscheścźanstwa, Friedrich Nietzsche, je prajił: „Kóždy ma žwój „dobry dźeń“, hdyž to, schtož w nim to wysche, namaka. Wěrna prawdoscź žebi žada, so kóždeho po tutych jeho „dobrych wobstejnoscźach“ žudźisch a niz po jeho wschědnych dnjach, hdyž njeje žwobodny ale wotroczk.“ Nietzscha žam žo po tym měł a runje tak njedźerža žo tuteho jeniczźy praweho pucźa najwjazy tych pschecźiwnikow, kotsiž pschecźiwo kscheścźanstwu wojuja, tak pak njejšu potom wjazy „wojowazy“ ale jenož „žwarjazy, „wumjetowazy“.

Dyrbisch kscheścźanstwu cźaša wostajicź. My drje licźimy s minutami, s hodźinami, s dnjemi, stawisna žwěta licźi s lětstotetkami a s lěttyšazami. Nimasch a nješměsch žo praschecź: „Ssmy my hischcźe kscheścźenjo?“ ale masch a dyrbisch žo praschecź: „Ssmy my hižo kscheścźenjo?“ Pomałku a pod cźežemi wuwiwa žo to, schtož kscheścźanstwo. Nadźijamy žo a wěrimy, so žu tež cźěnne woobstejnoscźe nascheho cźaša krocźel do prědka na pucźu tuteho wuwiwanja. A junu dopokaže pschichod psches wěrne widomne podeńdźenja to, schtož nam pschežwědcźenje, schtož nam žylna wěra je, mjenujzy, so je kscheścźanstwo, nabožina teje luboscźe, kotraž najhłubsche žedźenje cźłowskeje wutroby spokoja, ta jena najwjetscha nabožina, ta jena jeniczka a wysche a pódla njeje nihdźe žana!

Psches 1900 lět dołho njebu niczo namakane, schtož by psches kscheścźanstwo było, a njebudźe tež dalewon niczo namakane. Se swonkownym to njedopokasasch ale snutskownym. Sa to njech žwědcźi jedyn, kotryž drje pola wschitkich něschto placźi, Goethe. Tutón praji: „Njech duchowne roswicźe postupuje, njech žo wědomnoscź, kotraž žo s pschirodu saběra, do schěroka a hłuboka roswiwa, njech cźłowski duch na wschěm dobywa kaž chze, — kscheścźanstwa nadobnoscź a roswicźe, kotrež žo stawa w mozy dobrych poczinkow, njebudźe ženje pschetrjechene, to mjenujzy, kotrež žo nam błyschcźi a syboli napschecźiwo s evangeliona.“ A tón, kotrehož do najwjetschich ducharjekow wschěch cźažow licźa, Immanuel Kant, pische: „Evangelion je wschěch wěrnoscźow žórło, kotrež nihdy njesaprahnje, wschěch wěrnoscźow, kotrež, hdyž je rosom wschě žwoje pola wuměrił, nihdźe druhdźe njenamakasch!“ —

S tutym njech je to doscź wo tutym praschenju: „Je kscheścźanstwo ta jena wěrna nabožina?“ Dowucźerpacź njemóžachmy a tež nochzemy, jenož prajicź něschto mało k temu, hdyž to nětkle tak někotry měni, so dyrbi wo tutym praschenju mudrje rěcźecź, a s dobom chzychmy pokiw dacź, kak žo sadźeržecź masch, hdyž s tajkimi srasysch. Tola wscho tole podarmo, hdyž nimasch žam pschežwědcźenja kruteho w žebi a hdyž nimasch wole a smužitoscźe doscź, žwědcźicź sa kscheścźanstwo, sa to, schtož twoje a twojeje dusche najwjetsche sboże, cźažne a wěcźne! — Tajkich je jich, bohužel, jara wjele! — Nimo a wysche wscheho teho pak wsmi žwoju bibliju a pytaj, ty namakasch a duž dobudźesch a duž wobstejisch! (Kónz.)

Hdźež sa słotom ryjesch?

Hdźež sa słotom ryjesch, žu podkopki, słote podkopki. Schtó nochzył nětkle tajkich měcź a wo tajkich rycź? Hlej, chzu cźi tajke podkopki pokasacź. Njetrjebasch hakle daloko jěcź a pucźowacź, so by tam ryk! Ně: twoja biblija, to žu tajke podkopki, we kotrychž słoto namakasch! A bibliju ty tola masch, niz wěrno? Njech je to biblija starscheju, njech wowzyna abo dźědowa, njech ju žam pschi wěrowanskim woltarju dosta, wona je, njech stara abo nowa to městno, hdźež sa słotom rycź móžesch, dyrbisch, dokelž tam słoto je!

Ssy ty, luby cźitarjo, luba cźitarka, s hórnikom pschi twojej bibliji a ryjesch ty, ryjesch pschezo hłubscho, so by namakał słoto? So by tola tebi žwěcźika pschezo žwěza hórnika, so by žo tebi žwěcźika žwěza wutrobneho horzeho požadanja sa cźistym słotom twojeje biblije! Ow, so by ty ryw! Ssy derje mytowany!

Njetschaßł ſ hłowu, hdyž czi tole prajimy wo tutych podkopkach! Rospominaj a ſpomjatkuj ßebi wjele bóle tſt wěrne ßady, kotrež płacza wo tutych podkopkach, wo bibliji:

1. Skoro kóždy ma bibliju!
2. Skoro žadyn njeczita bibliju!
3. Skoro kóždy nahladny człowjek czitasche bibliju, schtož ſta a ſaßo ſta wuprajenjow wuczenzow, baßnikow, wjednikow dopokaža.

Schto ſbywa to ſa tebje, ſa kóždeho? Schto žadaju ßebi tute tſi wěrne ßady? Czitajcze tola wſchitzy, wſchitzy bóle bibliju! ! Ryjcze bóle a huſczischo a hłubſcho w tutych podkopkach! Próza ßo płaczi, płaczi ſe ſłotom! !

Czitajcze nutrnje w bibliji, czitajcze wowojnik w ruzy! Woſnamcze kraßne namakanki, podſchmórncze najważniſche měſtna! Njewoſtajcze niczo ležo, njecziſcze niczo na bok! Hórnik to ſe ſłotom w ſeńſkich podkopkach też njeczini!

Tak kaž pſchecżel pſchecżelej ſ teho, ſchtož je na kamjenjach a druhim ßebi nahromadżił, to a tamne pokaže, pſchede wſchěm pak ſłoto, je-li ma, tak chzu to też ja czinicż a tebje ſwjeßelicż, kaž pſchecżel pſchecżela. Duž mi dowol, ſo czi to a tamne pokažu. Chzu cże też ſwjeßelicż. A ſchtó njeby ßo to chzył wjeßelicż, hewak a pſchede wſchěm nětkle, hdyž to tajki ſrudny, ſtyſkny czaß. — Wjeßela drje tu też wjele, ale kajkeho, kajkeho! A niz jeno, ſo bych cże ſwjeßelił, czi to a tamne pokažu, ně, ſo by ty ßam ſchoł a rył a rył!

Duž hlej, tu ßu 8 kruchow ſ tutych podkopkow, — 8 ßłowow ſ biblije.

1. Jerem. 9, 20. Wěrne, traſchaze to wopißanje žałoſtneje gripy, pod kotrejž 1918 Němſka czerpjeſche, ſhubiwſchi telko žiwych pſches ßmjercż.

2. Jerem. 8, 15 a 14, 19. Schto Němſka ſaczuwaſche, jako ßo po ſkónczenju wójny tak ſjebana wohlada, tam namakaſch.

3. Jeſ. 3, 17—24. Czitaſch tu, ſchtož wo modże płaczi. Moda rosbroja pjenjeſy, czini hordych, wabi njepóczciwoſcż, je njehańbita.

4. Jeſ. 30, 29. Kraßne ßłowo, kotrež tebje w kóždym czaßu dopomina na tamnu hodownu nóz, w kotrejž wuſnawaſch: „Czicha nóz, ßwjata nóz!“

5. Jeſ. 32, 8. Wójwoda Württembergſki ſetka ras daloko a ſchěroko ſnateho fararja Flatticha a wopraſcha ßo jeho: „Na czo myßli wón ßebi nětkle?“ Flattich, kotryž pſchezo prawe ßłowo prajicż wjedżeſche, wotmolwi ſe ßłowom Jeſ. 32, 8, tola tak, ſo jo pſcheměnejo rjekny: „Wjerchojo „dyrbja“ měcż!“

6. Jeſ. 54, 2, 3. Carey, kotryž bu ſe ſchewza wuwołany prědar, prědowaſche w lěcze 1792 móznje wo Jeſ. 54, 2, 3, ßo ſłożujo na dwě ßadże: 1. Wočakaj wulkeho wot Boha! 2. Dokonjej wulke ſa Boha! S tym pſchihotowa ſapočatk ſkutkowanja mißionſtwa mjes póhanami.

7. Sach. 14, 7b. Namaka mučny a ſprózny człowjek drohotniſcheho demanta hacž tu na kónzu tuteje ſchtuczki? Njeje to ſa dżěda a wowku najrjeńſchi dar?

8. Jeſ. 11. Człowjecze naſcheho czaßa, kotryž czaß njeměra ſwonkneho kaž ſnutskneho, ryj tu ſaß a ſaß. Ty wobohacziſch ßo, woßebje, hdyž ſe 6., 7., 8. ſchtuczki bjerjeſch bohatſtwo ſa bohatſtwo! —

—

Hlej, tu jenož ſ tſjoch knihow mała pokaſka, a tola hižo telko ſa wſchěch hromadże a ſa kóždeho jenotliweho woßebje! Kak khuduſchki naſch czaß, naſch lud nětkle na woprawdżitym bohatſtwje! Duž ryj a ryj, ſo by był bohaty, a k bohatſtwu dopomhał naſchemu ludu!

Zyrkej a ſtat.

Saſſki kultowy miniſter je njedawno też tu naſpomnjeny wukas wo pohrjebniſchczach wudał. Pſchiſtajichmy tehdy hižo, ſo ßo ſ tutym wukaſom ſaßo ras prawo łama, prawo zyrkwinych woßadow. Tole je ßo nam mjes tym też pſches pſchepytowanje nahladneho juriſty abo prawnika wobkrucżiło. Hacž dotal bě też pſches najwyſche wußudy pſchipóſnate prawo zyrkwinych woßadow, ſo tute, bywajo ſ wobßedżerjom pohrjebniſchczow, wſcho, ſchtož ßo na tutych ſtawaſche, ßame rjadowachu, woßebje też, hacž ßo pſchi pohrjebach też wot druhich hacž duchownych rěcze dżerżachu, tuta ſałożna ſaßada bu ſ nowa pſches artikel 138, 2. dżěl wuſtawy pſchipóſnata. Hdyž to nětk tak je, je drje ſroſymnjenje, ſo dyrbja woßady ßwoje pohrjebniſchcża też tym k pohrjebej pſchewoſtajicż, kotſiž ßu druheho wěry wuſnacża abo ſwonka kóždeho wěrywuſnacża, to žada ßebi ſjawne prawo a powſchitkowny porjad tehdy, hdyž druhich pohrjebniſchczow hacž zyrkwinych we wokrjeßu njeje. Tola, ſo dyrbja zyrkwine woßady na ßwojich pohrjebniſchczach nětk też rěcze njewěrjazych a njepſchecżelow zyrkwje pſchiſwolecż, ſa to žaneho ſakońſkeho prawa njeje. A hdyž chze ſaſſki miniſter kulta tola tuto prawo ſe ſakońſkimi podłožkami dopokaſacż, pokaže wón, ſo ßu tute zyle njedoßahaze a ſo ßo tutón zyły jeho wukas pſchecżiwo woßadam jenož ſepjera na wolu a namóz miniſtra a lěweje ſtrony. — Tute roſeſtajenja nahladneho juriſty njepſchinjeßu drje niczo, ſchtož njebychmy hižo wjedżeli, ßu pak tola jara dobre a nuſne tehodla, dokelž kóždemu ſ nowa pokaža, kak w Saſſkej móz pſches prawo dże, woßebje tehdy, hdyž to pſchecżiwo zyrkwi a nabożinje a też tehodla to dobre, ſo naſche woßady ſpóſnaja, ſo wſcho, ſchtož ßo wot nich žada, po prawym njeje a ſamoža duž ßebi też prawo pytacż po pucżu pſches ßud. — —

Wo „ſwjaſku laikow ludoweje zyrkwje“ pißachmy tu tydżenja. Mjes druhim je tam cziſchczerſka maſchina wocziſchczała: „mjes woporami a darami jenotliwych namakaſch liczby wot 1 hr. hacž do 100 hr.“ Bohu dżak! luboſcż a woporniwoſcż woßadnych ſa wěz Knjeſowweje zyrkwje je tak wulka, ſo ßo ſ 100 hr. njeſpokoji; dary po 1000 hr. njejßu žadne, a wjetſche ßo też wopruja. To njech njeje ſamjelczane!

Auto.

Runje roſnoſchuja powjeſcż, ſo je auto ſnjeſbożił. Ssu kaž wrótni jěli, do měſniak pſchi pucżu ſałożili a ſwróczilt. Dweju ſběrachu morweju a jeneho cżežko ſranjeneho. To bě kónz wjeßełeje jěſby pſches rjany ßłónczny dżeń.

Kónz jěſby pſches žiwjenje je huſto doſcż tón ßamßny. Wrótni kaž autom jědu, cżěrja to człowjekojo pſches žiwjenje. Njemóžeja dočakacż, ſo wot jeneho wjeßela k druhemu dojědu, wot jeneho dobytka k druhemu pſchiňdu. Wočzi hladataj jenož ſa tujene: Jenož ſo tole dozpijemy, jenož ſo tole wohladamy, jenož tym jenym wotyknjenym kónzom, myßle měrja jenož na tole ſo tle dobudżemy — wſcho druhe njech je kaž chze. A to druhe je ſa tajkich tak huſto ta duſcha. Snjech to njech je kaž chze, tak praja a po tym czinja. A tohodla nimaja tola, byrnjež też hacž na najlěpje hacž k wotmyßlenemu kónzej pſchiſchli, hacž ke kónzej pſchißedſchi ſpokojenje, wutrobne wjeßelenje. Ně, njenaßy czeni, njeſpokojeni pytaju ſa druhim a dalſchi a honja a cżěrja dale, runje tak wrótnje a runje tak wudżěrajo ſa tutym jenym nowym wotyknjenym kónzom njech tutón nětk je něſchto pjenjeżne abo něſchto ſa ſpokojenje cżělnych žadoſczow, a njech tutón też mjenje abo dale leži ſ boka runeho praweho pucża, kotryž człowjekam wot ßwědomnja, ſakonja, wot Boha ßameho je pokaſany.

A tak bjes dźiwa, so sakoźa wo měsnik pschi pucźu a swrócźa — a so je kónz wjeßelenja niz jeno, ně też kónz žiwjenja. A schto potom?!

Dweju morweju sběrachu tam a jeneho, kiž bě czężko sranjeny. Tak to też tu! Morwych je jich tu wjaz pschi pucźu psches ßwěta žiwjenje; morwi ßu czi jeni po duschi prjedy hacz to czěło mrěje a morwe bywaja drusy s duschu, hdyž czěło mrěje. Dozpija drje jedyn abo druhi wotyknjeny seński kónz, ale sawutla, dokelž njespokojeja dusche njeßmjertneje lacznoscże a hłód. Drusy njedozpija ani jedyn kónz s tych wschelakich, kotrež ßebi wotyknychu, a duž maja swonknym a snutsknym helu tu na semi hižo. Morwi ßu sa sbožo wěczne njesachodne we wěcznym bycźu dusche pola Boha. Tajkich morwych sběraju. A druhich na poł morwych, ale sranjenych, wobschkodźenych swonknje a snutsknje! Ssu hischcże sa žiwjenje sdźerżani, so njebychu wjazy kaž wrótni w auto hnali psches žiwjenje. Tak někotry człowjek je, honjo sa wjeßelenjemi tuteho ßwěta a ßwojeho czěła, swonknje po czěle schkodowak: skasy ßebi strowoscź ßnadź psches wopiwstwo, psches wjele rejwanja abo ßnadź psches njepózcźiwe žiwjenje. Runje na to khori jich njeßměrna liczba nascheho ludu, mužskich a žónskich, w městach a na wßach. Druhi je schkodowak na duchu: Rosom bu smucźeny, dokelž bě ßo saměrik na jenu wěz, ßnadź wjele pjenjes, ßnadź wulki dobytk a niczo njedozpik. Saßo drusy s czěłom kaž s duchom do schkody pschińdźechu, dokelž na schkodu lěsechu, haj honjachu, czěrjachu kaž autom. Wschitzy pak poczerpichu ßmjertneje schkody na duschi. Hacz je czaßa doscź, so ju hischcże wuhoja? Hacz do zyła jeje pytneja? Hacz hnadny jim hischcże spožczeny czaß wužija?! Schto měnisch? Schto měnisch ßam wo ßebi?

Ssu cże też hižo na poł morweho sběrali pschi pucźu? Abo honisch hischcże kaž wrótny sa wotyknjenym kónzom semskeho bohatstwa a derjeměcźa, schtož to człowjekojo tak sa derjeměcże maju? Abo kak to s tobu je? —

Bjeŕ ßej czaßa!

Bjeŕ ßej czaßa a praj twojim lubym wutrobnje: „W Božim mjenje!“, hdyž na dźěło dźesch! To czi prózu wolóži a czi wutrobu swjeßeli.

Bjeŕ ßej czaßa a modl ßo rano kaž wjeczor! To budźe czi schkit w běd̂źenju wo dnjo, ty w měrje spisch, hdyž ßo Bohu Knjesej poruczisch!

Bjeŕ ßej czaßa a dźi kóždu njedźelu k Božemu ßłowu! Bjeŕ pak ßej też czaßa a pschihotuj ßo na Boże ßłowo a saßo, jo ßłyschawschi, jo rospominaj. Tak nabywasch mozy na zyły tydźeń!

Bjeŕ ßej czaßa a budź pschecźelniwy s tym, kiž wokoło tebje a kiž k tebi pschińdu! Prózuj ßo, so by jim wjeßele pschihotowak, jich poßylnjak, jim s troschtom a s pomozu byk w czěßnoscźach a nusach!

Bjeŕ ßej czaßa a spósnawaj bóle a hłubje Jesußa Khrystußa! Pschetož khwatajzy pschińdźe sa kóždeho ta hodźina, w kotrejž jeho ruka a jeho bliskoscź sa njo wjazy budźe hacz zyły ßwět, haj nam wscho budźe!

Schtó je najsbožownischi?

Bě to w lěcże 1570. Torgnato Tasso, ßławny italski baßnik, — mamy wot njeho „Wußwobodźeny Jerusalem“, — bě hóscź pschi franzowskim kralowskim dworje. Ras woprascha ßo kral baßnika: „Schtó je najsboźiwnischi?“ Ssebi dołho njepschemyßlujo wotmolwi Torgnato Tasso: „Bóh!“ Kral rjekny: „To wěmy, ale schtó je po Bosy potom tón najsbožownischi?“ Baßnik wotmolwi: „Tón, kotryž je Bohu najbóle podobny!“

S blisca a s daloka.

W **Ketlizach** ßwjecźi njedźelu, 18. septembra, Gustav-Adolfowe towaŕstwo Lubijskeho wokrjeßa ßwój lětny ßwjedźeń.

Sakske hłowne bibliske towaŕstwo je ßwoju rosprawu sa lěto 1920 wosjewiło. S tuteje spósnawasch, so je ßo pschi wschěch wulkich hospodaŕskich czężach prózowało, ßwój nadawk dopjelnicź a bibliju, zylu a po dźělach, sa po móżnoscźi niske płacźisny rosschěrjecź. Bu tola w lěcże 1920 na 14 035 biblijow a 12 546 nowych testamentow wupóßłanych. Tón tak mjenowany „pyschny nowy testament“ (Schmucktestament) pschihotuje ßo tukhwilu sa nowy wudawk. — Kollekta, kotruž kóždy jutry sa hłowne bibliske towaŕstwo sběramy, je 1920 wunjeßła 59 141 hr., w tutym lěcże 1921 bě wo wjele wjetscha, bu na 97 319 hr. nawdatych. — Nascha ßerbska biblija, kotruž tehorunja tute towaŕstwo wudawa, je pornjo prjedawschenu drje dróżscha, tola pak pornjo druhim kniham wo wjele tuńscha. Hdyž ßebi ju ßam w „Ssmolerjez knihicźischcźerni wobstaracź nochzesch, wobstara ju czi wěscże woßadny duchowny.

W **Moritzburgu** mamy ßwój sakski wustaw sa diakonow abo kaž też prajimy „bratrow“. Tam wuwuczuja ßo mužszy, kotsiž chzeja mjes ludom w kschescźanskej myßli skutkowacź a dźěłacź a to jako woßadni pomoznizy, jako organistojo, sa mißionarojo sa města, jako nanojo pschi wschelakich wustawach, jako dohladowarjo młodźiny, a do zyła jako dźěłaczerjo na wschěch polach snutskneho mißionstwa, pschi wschěch pomoznych skutkach kschescźanskeje luboscże. K 1. oktobrej tuteho lěta sapocznje ßo s „nowa tajke roswuczowanje, na nim móża ßo wobdźělicź mužszy w starobje wot 18 hacz do 23 lět, dyrbja njeżenjeni bycź. Schtóž s tajkich chze ßłużicź naschemu ludej a Knjesowemu evangelijej, je tam w Moritzburgu lubje witany. Samolwjenja ßo njech póscźelu na „Brüderhausleitung, Moritzburg.“ — So by też sa naß Sserbow jara spomóżne było, bychmy-li ßo Sserbjo tam wuwuczicź dali, njemóże nichtón prěcź, woßebje też tehodla niz, dokelž ßu praschenja schule a zyrkwje tola hischcże zyle njerosjaßnjene. A na wschěch tych druhich polach snutskneho mißionstwa ßu nam Sserbjo po waschnju tamneho wustawa wuwuczeni, jara nusni. Duž, schtóž s naschich młodych Sserbow pschikhilenja ma k tajkemu spomóżnemu dźěłu, njech ßebi tutu wěz rospomni. Ssnadź ßo tola tón abo tamny sa Moritzburg rosßudźi.

S **Hamburga** pschikhadźa powěscź, kotraž je czim bóle swjeßelaza, dokelž nasch czaß runje w tutym nastupanju tola tak nakaźeny. Hamburgski senat, t. r. wyschnoscź, je wschě domy njepózcźiwoscże sakasała, a to skoro jenohłóßnje pschi nimale jenohłóßnym pschihłoßowanju měsczanow. Tónle postup we Hamburgu je czim ważnischi, dokelž je Hamburg tola jene wulke město s hobrskim ßwětowobkhadom. Ssu tam hižo sapocźeli haßy, na kotrychž njepózcźiwe žónske bydla, rumowacź a město tak czisczicź wot njewuměrnje straschneho skaźenja. Schtož pak Hamburg samóże, to dyrbjako tola druhim mjeńschim a małym městam też móżne bycź.“ To rosßudźaze pak je a wostanje, so ßo mužszy a žónske, so ßo nasch lud ßam smuži a czisczi — prjedy hacz to psche posdźe!

Listowanje. M. we Bu. sa 17. po Tr. — W. M. we K. sa 18. po Tr.

Samolwity redaktor: farar Wyrgacz w Noßacźizach.
Czischcź a nakład: Ssmolerjez knihicźischcźerńja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 38.
18. ſeptembra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 2.— hr. ſ portom.

K žnjowemu ßwjedźenju.

2. list ßwj. jap. Pawoła na Tim. 2, 13:

Jeli so my njewěrimy, dha wón wschak ßwěrny wostanje. Wón ßo ßam sapřěcź njemóže. Hamjeń.

Wono drje je tola wjazy hacź ßwjedźeńske waschnje, so ßo wjazy ludźi w Božim domje seńdźe, so khěrluſche radoſtniſcho klincza a wjeßoke dźakowanje k Bohu horjeſtupa. Człowjek, je-li někak ſprawny, njemóže hinak, hacź ßo dźakowacź ſa te dary, kotrež jemu žiwjenje ſdźerža. Njepſchinjeßeſchtaj tak hižo Kain a Habel wot prěniczkow pólnych płodow ßwój dźakny wopor? Człowjek, kiž je ſ tſchepjetanjom jo ſaßo ſaczuwał: Wſchitkich wocži czakaju na tebje, so by jim jich jědź dał w ßwojim czaßu, dyrbi, hdyž je wſcho dopjelnjene, ßwój dźak woprówacź a ſanoſchecź: Khwal teho Knjeſa, o moja duſcha. Ale k temu ßo tola horjekach napißane Boże ßłowo njehodźi, móhł tón abo tamny prajicź. W nim wſchak wo žanej Božej khwalbje ani wo žanym dźaku niz pißmika njeſteji. Maſch prawje, pſchecźelo. Tole ßłowo chze Božu khwalbu hakle ſbudźicź ſ tym, ſo Božu ßwěru wuſběhuje, haj Božu ßwěru pornjo tak žałoſtnej njeßwěrje abo njewěrje człowjekow. Wulki je Bóh abo kaž ßo nam Sserbam ſpěwa: Kak wulki, mózny, ßławny, naſch Knježe Božo, ßy! A mały je człowjek, woprawdźe mały w ßwojej tak hordej njewěrje, tutym hubjenym a ſrudnym ſnamjenju naſcheho czaßa. Hdy budźe potajkim prawje žohnowana dźakna njedźela? Hdyž budźetaj Bóh a człowjek ſaßo zyle hinak pſches jene kaž hacź dotal. Lóhko doſcź tola woprawdźe człowjekej Boža ßwěra czini.

Boże ßłowo ſa žohnowanu dźakku njedźelu!

1. Wono nam rěczi wo wulkim Boſy.
2. Wono nam praji wo małkim człowjeku.
3. Wono dawa nam pokiw, ſo a kak by małki człowjek wulki był.

Bóh ßwěrny wostanje, to je ßwj. japoſchtowoła ßada a ßwjate pſcheßwědźenje. Naſche dyrbjało też bycź. Něſchto wo tym mohł kóždy ſpóſnacź, hdyž ßebi rospomina, ſo maju ßo kóždźiczki dźeń wokoło 16 ſtow milijonow ludźi ſeźiwicź! A druhich ſtworjenjow liczbu, ſchtó chzył ju mjenowacź? Ratarjo ty, kiž ßy ſaßo jene lěto wobhladował tónle wulki ſeźiwjeńſki dźiw ßwojeho Boha, njejßy ty tón prěni, kiž Božu ßwěru khwaliſch ju ſpóſnawſchi? Njeje to kraßne wjeßele, na lubu ſemju hladacź, kak ßo wona pod Božej ßwěrnej ruku ſtajnje pſcheměnja, a je tola ſkónczńje tajka, ſo dyrbiſch prajicź: wſchitko je ſa ßwój czaß prawe. Njeje to něſchto woprawdźe wulke, ſo to ſornjatko, kotrež ty po ſdaczu morwe do ſemje puſchczeſch, žiwjenje doſtawa? A žiwjenje pſchińdźe ſkónczńje tola wot žiweho Boha. Hlej, kaž morwa drěmaſche rola. Ale Bóh ſczeleſche pruhi ßwojeho ßłónza pſchezo miliſche, czoplische, horzyſche; ſornjatko wotzuczi. Wěſc ßy też ty to ßwoje czinił, ßamo wuſtoinje ßy ty jo czinił, wſchak ßy telko nawuknył, ßy ßwoje dźěło czinił ſ mnohej prózu a pilnoſczu, huſto też ſe ſkorženjom a ſdychowanjom, woßebje hdyž płodam hobrſki ſtrach hroženſche, ſo wuſkhnu a ludźo a ſkót tradaja kaž w Rußowſkej telko milijonow, ale hdźe ßy ßwoje mozy ßem měł? A ſchto ßy ſe ßwojej ſtaroſczu dozpił? Hlej, wo dnjo a też w nozy ßu wſchitke moje prózy a ſtaroſcź podarmo. Skónczńje, w poßlednim wokomiku, pſchińdźe dołho woczakany hnadny deſcheź. Wot koho? Wot

człowſkich maſchinow abo człowſkeje wuſtojnoſcze? Schtóž ma wocži, tón je jo dyrbjał ſ nowa widžecž lětſa, ſo nad nami wulka, njewuprajomnje wulka Boža ßwěra rukuje. Bóh ßwěrny woſtanje.

Ale ſchto praji ßwj. Pawoł: Jeliſo my njewěrimy? Cžujeſch, ſchto to rěka, kak to ſunje prjedy prajenemu napſcheczo ſteji? Kaž ßo ſa ßwoje džěcži macž ſtara tu na ßwěcze, tak ßo tež wulzy jara Bóh ſa wſchěch ßwojich ſtara. Kak mohła macž na ßwoje džěczo ſabycž? A hdy by wſchak wona na njo ſabyła, dha tola ja waß nochzu ſabycž, praji Bóh. A wón to jenož njepraji, wón tež po tym cžini. Ale hacž ßo wjele džěcži ſ njedžakom wot nana a macžerje njewobrocža? A kak cžežko wone ſ tym ßwěrnymaj ſtarſchimaj jeju žiwjenje cžinja? Wono je hubjene ſnamjo pſchezo, ſo je njedžak ßwěta mſda. A kak hakle, hdyž ßo njedžak pſchecžiwo Bohu měri. Cyle małki ſ tym człowjek bywa. A wón tež njebywa ſ tym wjetſchi ale hiſcheže mjeńſchi, hdyž, kaž bohužel w naſchich cžaßach tak huſto, ßo hiſcheže ſe ßwojej njewěru hordži, haj hórje, hdyž na wſcho móžne a njemóžne waſchnje ſpyta wěru hanicž a ſ luda duſche wuſtorcžicž. Mamy džeńßa te cžaßy ſaßo, wo kotrychž ßwj. japoſchtoł praji: Woni ßu pſchewobrocžili kraßnoſcž njeſchodneho Boha na podobnoſcž, ßu cžeſcžili a ßłužili ſtworjenju bole dyžli ſtworicželej. Hacž njeje tež ratał tu a tam ſ tymle nowym duchom nakažany? A ſchto potom, budže-li poniżny, džakomny a něriwy ratał žadniſchi a žadniſchi? Budže wón ſ tym ſ wulkim knjeſom abo niz zyle nawopak? Prajcže ſchto ha wěra cžini? Wěra, měnju, ſ Bohom, Knjeſom njebjeßow a ſemje, w ſwjaſu ſteji, ſ nimi licži woßebje tež we wſchědnem džěle, wěra bjerje Boha lubeho Knjeſa ſa ßwojeho pſchecžela a pomoznika. Wěra je rjekowſka forma naſcheho bycža, je ßo ras prajiło. Wěra je to po lubym ßłowje: Wón ßo teho džeržeſche kotrehož njewidžeſche, jako by jeho widžał. A pſchede wſchěm druhimi ty, luby ratarjo, njeby mohł bjes teho wobſtaž. Je pola tebje tola wſchitko džěło na wěru abo nadžiju. A kak bohacže je Bóh tule nadžiju kónował! Widžiſch, kak małkeho człowjeka njewěra cžini? Wěrimy człowjek tež ſ Božimi darami hinak wobkhadža hacž njewěrimy, to rěka, wón je trjeba k temu, k cžemuž je Bóh je dał, ſa wſchědny hlěb, niz ſa wikowanſke tworv, ſ kotrymiž móžeſch ßo tež ſ njeprawdu wobohacžicž. Małki je człowjek w ßwojej njewěrje.

Jeliſo my njewěrimy, dha wón ßwěrny woſtanje, wón ßo ßam ſapřečž njemóže, tak hiſchcže junkrócž prajimy. Pornjo wulkemu Bohu człowjek wſchak pſchezo małki woſtanje a ßłaby, wot jeho ßwěry a hnady wotwißny. Ale je dha to woprawdže něſchto tak wohidne, hdyž to pósnaju a ßo po tym ſkožuju? Jene budže potom wěſcže wuſamknjene: Lóhkoſmyßleny njebudu. Sswěru ſa ßwěru! Budu ßwojemu Bohu wobej ruzy napſcheczo tykacž a jemu ßłubicž: Hdyž njeßwěrni ßu druſy, ja ßwěrny woſtanu. Pſchetož tak daloko Boža ßwěra njeńdže, ſo móhli my bjes vſcheſtacža njeßwěrni bycž. Tón muž Boži, kiž nam džeńßa wo Božej ßwěrje rěcži, je tež to krute ßłowo prajił: Njemolcže ßo, Bóh ßo njeda ſa ßměch měcž! A jene drje je hiſchcže naſpomnjenja hódne: Kaž dołho ſemja ſteji, njepſcheſtanje wußyw a žně. Tak dołho budža ßo tež žnjowe ßwjedženja ßwjecžicž. Na kónzu pak pſchińdu žně, kotrež budže Bóh Knjes ßam džeržecž! Hacž ßo w tym naſtupanju pola hižo k žnjam njeběla? Schto potom ſ nami? Pſcheńcžne ßnopy abo walcžki njerjada? Schtó pak budže potom móz pſcheńcžny ßnop bycž? Małki człowjek, ale wulki we ßwěrje!

Duž poſtarajmy ßo ſa to, a to budže tež najrjeńſchi džak ſa bohate Bože dary, ſo byſchtaj ßo pſchichodnje lěpje hromadu hodžiłoj: Wulki Bóh a małki człowjek. Hamjeń! M. w B.

Luk. 12, 16—21.

Džakujmy ßo Božej ſchcžedrej dobrocžiwoſcži!

Hłóß: Hdy bych ja ſ tyßaz jaſykami ꝛc.

Sso džeńßa, Božo, džakujemy
ſa miłoſcž twoju wótzowſku
a khwalbny khěrluſch ſanjeßemy
ſa twoju ſchcžedru dobrotu;
ßy žohnowane žně nam dał
a bohacže naß ſaſtarał.

Schtož tamny bohaty muž chzyſche,
hdyž polo derje njeßło je,
wſchak hłupoſcž najhroſniſcha běſche,
ſo ſhromadžił ßej kubło je;
Bóh błaſna jeho mjenuje,
jom' ſ kubłom duſchu ſebjerje.

Sso wbohom' błaſnej njerunajmy,
kiž ſapomnił je dawarja!
Džak, cžeſcž a khwalbu Bohu dajmy,
ſo jeho Boža dobrota
naß naßycžuje bohacže
a ſežiwja wſcho ſtworjenje! —

Ach, Wótcže, twoja ruka Boža
je dary ſchcžedrje ſkicžiła!
Ty ſtudžeń nam ßy wſcheho ſboža;
naſch wokſchew ſ tebje wukhadža.
— Duž chzemy cži ßo džakowacž,
a ſ hłoßom wyſchſchim ſawyſkacž.

Wſchu ßwoju žiwnoſcž doſtawamy
džeń wote dnja wſchak wot tebje,
a hdyž lóſcht, móz a ſtrowoſcž mamy,
ſo džěło naſche ſpěchuje,
— to wobroda je wótzowſka,
kiž luboſcž twoju wobßwědcža.

Ty džěło mile požohnujeſch,
kiž w twojim mjenje cžinjachmy;
pſched ſchkodowanjom wobarnujeſch,
ſchtož pſchihotował ſa naß ßy;
wſcho ſtworjenje nam prěduje,
ſo luboſcž twoja wěcžna je.

Duž haleluja ſaſpěwajmy,
kiž ſhóžnje klincži k njebjeßam,
a žohnowani wſchitzy prajmy:
Budž, Knježe, ſchkit a ßłónzo nam,
ſo ſe ßwěta naß pſchewodža,
w dom k tebi twoja dobrota! —

Zyrkej a ſtat.

Džeń, 7. ſeptembra ſta ßo w Drażdžanach ważny ſkutk „Towarſtwa kſcheſcžanſkich ſtarſchich“ ſjednocžichu ßo do krajneho ſwjaſka ſa Saksku. Je ſnate, ſo ßo wſchudžom po kraju ſałožuja „towarſtwa ſtarſchich“. „Towarſtwa kſcheſcžanſkich ſtarſchich“ ßu ßebi tón nadawk ſtajiłe, ſo ßo ſa to poſtaraja, ſo ßo džěcži po kſcheſcžanſkim waſchnju a w kſcheſcžanſkej wěrje wocžahnu a wuwucžuja. Dowidžiſch, ſo ſměja tute towarſtwa wjetſcheho wliwa pſches to, ſo ßo ſ zyłeho kraja do zyłka ſjednocža.

Tutón ſ nowa ſałożeny „ſwjaſk towarſtwow kſcheſcžanſkich ſtarſchich ſa Saksku“ je ßo hnydom ſ wobſamknjenjom wobrocžił

na „Druhi němski evangelski zyrkwiny dźeń“ (2. deutscher Evangelischer Kirchentag.), kotryž ßo nětkole w Stuttgarcźe skhadźuje. Jeho ßłowa maja ßo něhdźe takle:

„Dlěje hacž dwě lěcźe cźaka evangelski lud na sakoń wo dźělenju schule, ßlubjeny w artiklu 146 wulkostatneje wustawy. Hižo w nalěcźu 1920 dyrbjesche wulkostatny ßejm wo nim wuradźowacź. Hacž dotal njeje ßo sakoń ani k 1. rasej cźitał. Wěz pak njedowola dalscheho nasadstorkanja. So by ßo nasch lud tež snutskownje směrowacź mohł, dyrbi ßo žadacź, so ßo wulkostatna wustawa skónczńje tež sa schulske naležnoscźe pschewjedźe.

Je nusne, so njepschihódne wobstejnoscźe, kotrež ßu lědma hischcźe k pschenjeßenju, woßebje tež w naschich sakskich schulach, pschestanu. Kschescźanske wocźehnjenje evangelskich dźěcźi njeßmě dale wjazy wohrożene bycź!

My wocźakujemy, so ßo „Němski evangelski dźeń zyrkwjow“ dorasnje sa to wustupi, so ßo wulkostatne schulske sakonje hnydom wudadźa, a so ßebi rosßudnje žada, so ßo wulkostatna wustawa tež w tym, schtož teje schule je, pschewjedźe.

My ßo dowěriwje na to spuschcźamy, so je evangelska zyrkej w jenej myßli sa to hotowa, so dorasnje sastupuje prawa evangelskich starschich a so schkita evangelske schule jako te sa evangelsku młodźinu jeniczźy ßo pschihodźaze wukubłanje.“

S bliska a s daloka.

Žně! Tole ßłowo ma wjele na ßebi a we ßebi, ženje pak wjazy, hacž nětkole, hacž lětßa! Žně! wone ßu ßame jedyn dźak, kotryž dostawa tón, kiž je pilnje dźěłał. A saßo, žně žadaja ßebi dźak, so ßo dźakuje tón, kiž žněje. Tole, wěso, płacźi jenož tam, hdźež žnjeńzar a žnějer wjedźa wysche ßo jeneho, kotryž dawa hakle to poradźenje, kotryž pschihotuje žně. Tutemu ßo dźakuja pschi žnjach a po žnjach! Dźakne wopory pschinjeßu jemu, Bohu, w modlitwach, khěrluschach, skutkach, darach. Tajkeho dźała žadaju ßebi tež te žně, kotrež nětkole saßo domojkhowachmy, žadaja ßebi jeho cźim bóle, dokelž pschi wschěch njepschihódnych wobstejnoscźach, tajke ßu byle! A saßo runje te njepschihódne wobstejnoscźe, kotrež mamy w kraju a ludu, žadaju ßebi lětßa woßebity dźak, woßebite wužiwanje tutych žnjow, woßebity a woßebny žnjowy dźak! A to je tón, so naschi ratarjo, wulzy a mal, spósnaja a dopósnaja tu nusu w sastaranju se wschěmnym khlěbom we naschim ludu, tu nusu, kotruž woni njesnaja, Bohu budź dźak, njesnaja. A k tomu dyrbja spósnacź hischcźe něschto: to wulke wocźakowanje, kotrež nětkole w kraju a ludu wotpocźuje: wocźakaja, hacž tola něhdźe pomoz njepschińdźe, pomoznizy njepostanu, kotsiž s najmjeńscha niz jenož se ßłowom ale tež se skutkom spytaja pschewinycź tu nusu; — a saßo: wocźakuja, hacž ta nusa wjetscha njebudźe, hacž to hischcźe hórje njepschińdźe. Nad ratarjemi by bylo, so ßo sczinja s najmjeńscha tajzy, kotsiž pomhacź chzedźa a spokojnoscź pschinjescź do kraja a to psches skutk, psches to, so se ßwojich žnjow jedyn dźěl, njech tež mały, maliczki dźěl, tola pak jedyn dźěl wopruja sa dar wótznemu krajej, sa tych w naschim ludu, kotsiž wjazy ßobu njemóža s nusu a teho dla podleža swonkownje a snutskownje, sa tych, kotrymž njedoßaha, schtož maju a dostawaju, teho dla njedoßaha, dokelž do zyła doßahacź njemóže. — Tole njeje žana nowa myßl, kotruž tu tak wuprajamy, hdyž naschim njedźelskim kopjenkom žnjowy dźakny ßwjedźeń ßwjecźimy, njech tež se Sakskej nam hischcźe snata njeje. Tam pschi rańschich mjesach w Schlesyskej pak ßu ratarjo s tajkim žnjowym dźakknym dźěłom sa lud a kraj hižo na pucźu. Wscho jene drje napoßledku je, hacž jedyn mały dźěl zyle darmo dawasch abo jedyn wjetschi sa płacźisny měrneho cźaßa. Jenož so ßo do zyła něschto stanje — prjedy hacž ßnadź je to psche posdźe! Na praktiske stajene, by to rěkało, kóždy daj wot kórza žitneho pola mojedla jenož 5 puntow sorna darmo, wot běrnow podobnje! Myßlimy ßebi, so žaneho spomožnischeho wužiwanja žnjoweho žohnowanja ßo lědy hdy stało je. — Wěso, sa lichowanske płacźisny — my prajimy lichowanske a wěmy derje, so ratař pschiměrjenych płacźisnow ßebi žadacź dyrbi! — lichowanske płacźisny njeßmědźa do zyła a njeßmědźa pódla tajkeho pomozneho skutka žnjow městna a ruma namakacź. Wone kaža wscho a skaža tež wscho dobre, schtož by ßo tak wuskutkowało a dokaža na wschěm poßledku tež to, schtož je hischcźe nětkole sbytkne! Žně — žnjowy ßwjedźeń — žnjowy dźak — dźakny skutk, to dyrbi bycź k nowemu dalschemu žohnowanju! Duž, kak by to s tutym bylo? Schto měnisch ty? Abo radscho: Ty cźinisch tola ßobu. A cźi, kotsiž tajke spomožne wězy rjaduja, tola pobrachowacź njebudźa, hdyž tu něschto srjadowanju budźe! — A hischcźe něschto! Rochzesch-li tónle spomožny skutk sa nusny spósnacź se stejnischcźa kschescźanskeje lubosczźe, wobhladaj ßebi ras zylu wěz, kajkaž je, s zyle praktiskeho stejnischcźa, spósnawajo hrożaze strachi a nusy, ty budźesch ßnadź tež k tenu ßamenu pschińcź, wono potom njebudźe wjazy to ßamßne! —

— **W ßerbskim seminarje w Hrodźischcźu** běchmy lětßa pjecźo (kk. bohoßł. stud. Bartko-Njeßwacźidlski, Handrika-Huscźanski, Jencź-Kamjeńcźanski, Rjencź-Wjelecźanski a podpißany). Kaž loni ßmy ßo tež lětßa se ßerbskej rěcźnizu a s pscheloženjom do ßerbscźiny s knihi „33 praschenjow rosdźělnych wucźbow romsko-katholskeje a evangelskeje zyrkwje“ saběrali. S grjekskeje do ßerbskeje rěcźe ßmy 1. list ßwj. Pětra pscheložili a wukładowali a we ßerbskim Nowym Sakonju ßmy hischcźe 2. list ßwj. Pětra, list ßwj. Judascha, Japoschtolske skutki a list ßwj. Pawoła na Filemona cźitali. Popołdnju ßmy w katechismje dale 3. a 4. hawptschtuku rospominali a po wjecźeri cźitachmy potom wschědnje w „Domjazym prědarju“. K. Handrika dźerżesche w Hrodźischcźu ßerbsku a němsku woltarnu ßłużbu a my drusy ßmy, s dźěła kóždu njedźelu, prědowali w Hrodźischcźu, Budyschinku, Hbjelsku, Minakalje, Porschizach, Wósporku a Wukrancźizach a to pschezo, s wuwsacźom Wósporka, ßerbski a němski. — Cźaß ßerbskeho seminara bě nam wschitkim najrjeńschi a najpowucźnischi a sa to, woßebje pak sa psches měru dobru a pschecźelniwu pschijimu, tež tu naschemu wodźerjej, k. f. lic. Mrósakej, nanajwutrobnischi dźak wuprajimy. **Riota,** bohoßł. stud.

— W **Ketlizach** ßwjecźi, kaž hižo naspomnjene, Lubijske Gustav-Adolfowe towarśtwo dźenßa ßwój lětni ßwjedźeń. Popołdnju ½3 hodź. budźe němska ßwjedźeńska Boża ßłużba; prědowanje směje k. duchowny Müller-Budyschski. Zyrkwiny khór budźe spěwacź. ½5 hodź. je shromadźisna we „Winowej kicźi“; tam směje hłowny pschednoschk k. farař Gottlieb-Bodenbachski. Po Božej ßłużbje sběra ßo kollekta sa khudej hornjoschlesyskej woßadźe Anhalt a Nowy Berun, pschi shromadźisnje we „Winowej kicźi“ sa woßadu Rosendorf pola Bodenbacha.

Tež žně!

Wo evangelskim sbudźowanju a hibanju w Ruskej, wo kotrymž tu tež hižo pißachmy, dostawamy pschezo wjazy a drobnischich powjescźow. Powjeda ßo nam wo wulkim sbudźenju we Wladiwostoku a druhich městach a wßach. Zyły kraj je lacźny po evangelionje a žada ßebi evangelistow. Póscźelcźe nam ßwědkow s Europy! tak pschiwolaja nam s asiskeje Ssibirskeje. We Wladiwostoku pschikhadźeja na 6000 woßobow k shromadźisnam. Druhi evangelista, w Ssibirskej skutkowazy, pische: Na 1000 wobrocźenych buchu ßobustawy; wjele jich tu hischcźe je, kotsiž ßu swólniwi, sa Jesußom hicź. Zyłe wßy wobrocźichu ßo k temu Knjesej.

W jenym wokrjeßu mějachmy naléto 13 woßadow, nětkole we symje ßu to tam hižo 39. Boži skutk ßo radźi. Lacźnoscź ludźi, kotsiž wěrnoscź pytaju, je njewuprajnje wulka! Pola ßu běłe a srawe k žnjam! Žnjeńzarjow je tam trjeba! Teho dla ßo modlcźe! — W Revalu bě njedawno konferenza; w pscherěsku bě tam 3000—4000 wopytowarjow, jene popoldnje, w Ohlazyrkwi, ßamo 6000—8000. — Runje tak pische evangelista, kiž na kupje Dago dźěła wo podobnym evangelskim hibanju, kotrež je ßo tam w jeho wokrjeßu sapoczało. Prěnja bě katholska holza se wßy, kotraž k njemu pschińdźe. Wona pytasche a namaka měr s Bohom. Někotre dny posdźisho pschińdźe jich 23 woßobow; tež tute namakachu měr pod kschižom Jesußowym. S tuteho spoczatka bu sbudźowaze hibanje.

Snate je, so buchu wěrjazy pschescźěhani w Ruskej. Wo tutym ßudźi jedyn Rußa takle: Wojowanje mjes bolschewikami a nabožinu je ßo s dorasnym a s widomnym dobyczom nabožiny skóncziło. Skónczinje ßu ßo bolschewikojo pschescźěhanja wěrjazych wostajili. Tež stara rußowska orthodoxna zyrkej je hluboke, snutskne hibanje měła; je ßo bóle kschescźanska a ßwobodna sczinila. Měschnik dyrbi ßebi ßwoju wschědnu potrjebu se wschědnym dźěłom warbowacź. W Pětrohrodźe je jenož snutska rußowskeje zyrkwje na 100 nabožnych bratrowstwow nastało. —

Rußowska je wjele hórscheho pschětrała — a pschětrawa hischcźe jara srudneho. — Dyrbi to tež pola naß hischcźe wjele hórje pschińcź? Abo kak a hdy budźe ßo naß lud sbudźicź dacź se saßlepjenoscźe, liwkoscźe, njewěry, sbudźicź s hrěchow a tórnoscźe?!

Schtó dyrbi s knjesom bycź!

Tón, kiž je najbohatschi? Ně! Bohatstwo cźini wutrobu twjerdu. Žadyn bohaty njemóže prawje saczuwacź, kak ßo to potrjebnemu dźe.

Tón, kiž je najmóznischi? Ně! Pschetož žaneho njeje, kotryž njeby, mozy mějo, tute ras njewužitknje wužiwał.

Tón, kiž je najwjazy wuknył? Ně! Tajki njech wucźi, a njech njeknježi! Wjedźenje naduwa, a schtóž do ßebje ßameho wjele dźerži, je hubjeny pastyr.

Abo tón, kiž ßebi najmjenje sa tym požada? Tón najmjenje! To ßu cźi, kotsiž ßu s dawna ßem s wjetscha s knjesom byli a ßu wschudźom ßwět se srudobu napjelnili.

Abo dyrbjał tón, kiž ma wscheho doscź a ßebi wscho popschecź móže, tón prěni bycź se ßwojim heßkom: „Popschej žiwjenje ßebi a druhim!“ Tajzy ßu jenož po spodobanju njedoczinkow; tucźi maja potom dobry cźaß, drusy cźim hubjeńschi.

Ně, schtóž dyrbi s knjesom bycź, tón budź khudy a s maka! Njebudź wucźeny, tola pak rosumny! Njehladaj sa cźescźu, ale budź hotowy, so wscho hanjenje snjeßy! Njeměj žiwjenje lubo, ale budź swólniwy, žiwjenje sa jenu dowěrjenych woprowacź! Njedaj ßebi ßłužicź ale budź se ßłužobnikom druhim!

Spodźiwnje mało je tych knjesow, kotsiž maju s tutych poczinkow dwaj abo ßamo jedyn. Tola jeneho je, kotryž wschitko w ßebi sjednocźesche!

Hdźež Jesuß Khrystuß je s knjesom nad cźłowjekom, domom, ßwójbje, wßy, woßadźe, towarśtwje, měscźe, kraju, tam njeje nusy wjazy a tež niz staroscźe a bojoscźe; tam je kaž w paradisu.

Tola, schtó to wěri, schtó to wě!? Cźert cźini wscho, schtož móže, so by tutu jenu wjeßelu powjescź sacźěrił a njemóžnu sczinił. Teho dla na tebi, o cźłowjecźe je, so ßebi ju njedasch wsacź ani tež skasycź, ale so ju pytasch, pschijimasch, so ßo jeje cźinjeł sczinisch!

S knjesom budźesch tak najprjedy na ßebi ßamym a tak dale a bóle na wjele, njech ßy to na wyßokim městnje žiwjenja abo niz!

Prawy sastupnik.

W pschedsalu jeneho prawisnika cźakasche wjele ludźi, kotsiž běchu pschischli, so bychu ßebi wot tuteho ßławneho muža w tej abo tamnej należnoscźi radźicź dawali. Ale te wězy móžachu ßo jeno pomalu wotwiwacź. To dołho trajesche, prjedy hacź saßo jedyn s rěczeńskeje stwy wustupi a jeneho druheho do njeje puschcźichu. Cźakazym bu cźaß ßmjercź dołhi.

Ras tón wucźeny ßam wustupi a psches ßyłu cźakazych dźěsche. Hnydom ßo někotsi skhroblichu, jeho należnje proßycź, so by jich tola bórsy ßłyschecź chźył. Wón jeno wotwobarazy pokiw s ruku sczini.

Pschi durjach pak stejesche hischcźe jedyn, kiž žaneho ßłowa njerjekny, ale jeno papjerku pschepoda.

Ssudnik cźitasche a s krótka rjekny: „Wot mojeho ßyna. Mój ßyn sa Waß proßy. Pójcźe hnydom ßobu!“

Duž wokołostejazy, kotsiž to ßłyschachu, njes ßobu dźachu: Haj, to dawa ßo myßlicź, schtóž ßo s jeho ßynom snaje, temu wón hnydom pschecźelniwe wobliczo cźini, a tón to prjedy dźe.“

Nó, luby cźitarjo, daj namaj wot tuteho wuskeho cźakanskeho sala naju myßle na wjele wjetschi skožicź. Schto měnisch, kak wjele cźłowjekow kóždy dźeń pched Bohom cźakaju, so bychu jich prośtwy wußłyschenje namakałe? Njejßmój mój wschědnje też njes tutymi cźakazymi? A hdyž k wuchej Wótza klincźi: „Sswojeho lubeho Ssyna dla nje wußłysch!“ tam ßo hnydom Wótza wutroba wobrocźa. Duž postarajmoj ßo jeno, so ßo se ßwojim ßrědkom prawje sesnajemoj a so mamoj jeho sa pschecźela! Nichtó tak rady pschecźelstwo njecźini s khudym hrěschnikom, kaž Boži Ssyn. My cźłowjekojo pósnawamy to psche mało a njesradujemy ßo doscź nad tym, kak wutrobnje naß wón lubuje.

Proßymy-li ßwojeho Boha wo něschto sa naß ßamych, dha wón to rady ßłyschi. Proßymy-li jeho wutrobnje sa druhich, dha jeho to hischcźe bóle hnuwa. Ale hdyž jeho luby Ssyn sa naß proßy, dha njemóže wón tajku prośtwu sapowjedźicź.

Shubjeny.

Pched něhdźe 14 lětami s rěki Elyde w Jendźelskej cźěło njesnateho młodeho muža wucźežechu. W dybsaku jeho laza namakachu papjerku se ßłowami: „Njepraschecźe ßo, schtó ßym. Moje žiwjenje je bjeswužitne shubjene. Ja wumru jako wopor wopiłstwa.“ Polizija pak tola, kaž ßo ßłuscha, namakanku cźěła wosjewi, a nětko ßo to hrósbne sta, so niz mjenje dyžli 203 listow njesbožownych starschich dóńdźe, kotsiž wschitzy wo woßobowe wopißanje morweho proschachu: woni wschitzy ßyna, bjes ßłěda ßo minjeneho, parowachu, wo kotrymž móžachu wěricź, so moh! ßwojemu žiwjenju kónz sczinicź, njech bě to wopiłstwa, jebarskeho hracźa abo kajkichžkuli hrěchow dla, kiž běchu jeho do haniby a njesboža storczike a jemu žiwjenje shórschike. Na kajku polnoscź žałoscźe a wutrobineje tyschnoscźe dawa nam tale bohata liczba wosjewjenjow myßlicź, a kak wjele ßylsow ßu wbosy starschi tamnych 203 shubjenych ßynow dyrbjeli wuplakacź! Wěscźe bě tak někotry tychle „shubjenych“ s najrjeńschimi nadźijemi a wocźakowanjemi do žiwjenja wustupił, hacź skónczinje, ßnano wot lohkomyßlnych towarschow sawjedźeny, na rosbitkach ßwojeje kódźe psche posdźe bjes wužitka shubjene žiwjenje wobžarowasche.

Listowanje.

W. M. w **K.** sa 18. p. Tr. — **B.** w **B.** sa 19. p. Tr.

Samolwity redaktor: farał Wyrgacź w Nowacźizach.
Cźischcź a naklad: Smolerjeć knihicźischcźerńja, sap. druźtwo s wobmej. rak. w Budyschinje.

Czißło 39.
25. septembra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwortlětnje 2.— hr. s portom.

18. njedź. po ßwj. Trojizy.

Math. 20, 20 28.

My wschitzy stejimy w bědźenju a wojowanju tuteho žiwjenja a mamy kóždy ßwoje dźěło, ßwoje nadźije a ßwój wotyknjeny kónz. Ale kajka srudoba a kajke stróżele husto s jenym dobom do domu saczahnu, hdyž dyrbimy ßebi prajicz: nasche dźěło, nasche skutkowanje a prózowanje bě podarmo! A njedyrbimy husto tak prajicz? Njeje žiwjenje kóždeho człowjeka polne wschelakich wobczežnosczow? Kelko nusow a žalosczow ma tak někotry czerpicz a snjesez, prjedy hacz móže ßwoje dźěło skónczicz a ßwoju spróznu hłowu k nóznemu wotpočinkej położicz. Ty wudowa, kotraž ßy srudna semrěcza ßwojeho mandźelskeho dla, wy starschi, kiž pschi rowje lubeho dźěsczа płakacze, njedyrbicze wy skorżicz: wscha nascha lubosczź, wscha pomoz lěkarja bě podarmo, Bóh tón Knjes je nam to najlubsche wsał, schtož mějachmy? Ale to najsrudnische by tola to było, hdy by człowjek w hodźinje ßwojeje ßmjercze ßebi prajicz dyrbjał: moje zyle žiwjenje bě podarmo, pschetož ja ßym ßo pschezo a wschudźom a wschědnje pschecźiwo Bohu a pschecźiwo ßwojim ßobuczłowjekam czežko pschehrěschił! Kak budu ja psched Bohom wobstacz móz? Tehodla wukńcze a modlcze ßo! Chzecze wy junu k lěwizy teho Knjesa stejecz a jeho ßłowo ßłyschecz: „Dźicze precz wote mnje, wy sakleczi, do wěczneho wohenja, kotryž pschihotowany je czertej a jeho jandźelam? Ja ßym ßwoje žiwjenje woprował, ale to bě sa tebje psches twoju winu podarmo?" Tehodla kedźbuj na to, schto tón Knjes tebi praji: „To njeje wola psched Bohom w njebjeßach, so by jedyn wot tych człowjekow shubjeny był." „Hlej ja steju psched durjemi a klapam, jeli so schtó mój hłóß budźe ßłyschecz a te durje wotewricz, k temu budu sańcz a s nim wjeczerjecz a wón se mnu. Schtóž pschewinje, temu budu ja dacz, so by se mnu na mojim stole ßedźił, runje jako ja tež pschewinył ßym a ßym ßo ßydnył s mojim Wótzom na jeho stoł." S Jesußom na jeho stole ßedźicz, to bě to, schtož Salome, ta macz tych dźěczi Zebedejowych, sa ßwojeju ßynow, teju wuczownikow Jakuba a Jana, wot teho Knjesa žada. S Jesußom na jeho stole ßedźicz, to dyrbi žadanje kóždeho kschesczijana bycz. Ale tutón wotyknjeny kónz dozpicz, to njeje lohke. Jenož temu, schtóž pschewinje, budźe tón Knjes dacz, so by s nim na jeho stole ßedźał. Jesuß ßwojim wuczownikam a tež nam we naschim tekscze praji: Jenož tón pucz k njebjeßam namaka, kiž

1. tón hórki kheluch pije, kotryž je nasch Sbóżnik pił,
2. kiž w lubosczi ßwojemu bližschemu ßłużi.

1. Jesuß horje do Jerusalema czehnjesche a wsa k ßebi tych dwanacze wuczownikow woßebje na pucz a dźesche k nim: „Hlejcze, my czehnjemy horje do Jerusalema, a człowjeka ßym budźe wyschschim měschnikam a pißmawuczenym podaty, a woni budźa jeho k ßmjercźi wotßudźicz, a budźa jeho podacz póhanam k ßměchej, hostanju a kschižowanju, a na tsecźi dźeń budźe wón saßo stanycz." To dyrbjesche Khrystuß czerpicz a k ßwojej kraßnosczi sańcz. To bě pucz teho Knjesa a to je tež pucz jeho wuczownikow, pschetož wuczownik njeje psches ßwojeho mischtra. — W naschim tekscze czitamy: „Jesuß dźesche: móżecze wy tón kheluch picz, kotryž ja picz budu, a ßo dacz kschczicz s tej kschczenizu, s kotrejž ja kschczeny budu? Woni dźachu k njemu: Haj, my móżemy." Ale ßu woni potom to ßlubjenje dźerželi? We sahrodźe Gethsemane ßu woni prajili: „A hdy bychmy s tobu wumrjecz dyrbjeli, njechamy my cze sapręcz." Ale jenu hodźinu

posdźischo, jako njepscheczeljo teho Knjesa pschinźdźechu, s mjeczemi a se žerdźami jeho jimacź, dha czeknychu wschitzy wuczownizy, wopuschczíwschi jeho. Woni to hischcze njesrosymichu, schto to rěka: kheluch teho Knjesa picź. Sczérpliwoscź a poniźnoscź teho Knjesa jim hischcze pobrachuje. Woni běchu ßebi myßlili, so budźe Jesuß Israelske herbstwo saßo postajicź, a so budźe wón jim te prěnje městna w tutym kralestwje dacź. Hakle, jako bě Jesuß kschižowany a pohrjebany, woni wěrnoscź teho ßlowa teho Knjesa spósnachu: „Mój kheluch dyrbicze wy picź a s tej kschczenizu, s kotrejž ja kschczeny budu, dyrbicze wy kschczeni bycź." Nětko woni tež pósnachu, so w tajkim czérpjenju wulke žohnowanje leži. Nětko móže ßwjaty japoschtol Pawol wjeßele spěwacź: „Ssmy ras pak dźěczi, dha ßmy my tež herbojo, a wěso herbojo Boži a ßobuherbojo Khrystußowi, je-li so s nim ßobuczérpimy, so bychmy tež s nim ßobu pschekraßnjeni byli." A w lisćze na Thimoteja spěwa: „Je-li so my s nim wumrjemy, dha s nim tež žiwi budźemy, — je-li so my pschecźérpimy, dha budźemy tež s nim knježicź." Duž budźcze tež wy sczérpliwi w ßwojim czérpjenju! Ach porucź, Bohu ßwěru ßwój pucź a srudobu a wopomń s prawej wěru: Bóh knježi na njebju, wón lóft a wětry wodźi, tež wschitke mróczele, pucź, po kotrymž ßo khodźi, tym ßwojim sjewicź wě. Schtož czini Bóh, wscho dobre je. Jedyn kschescźijan njemóže bjes kschiža bycź. Tehodla běžmy psches wobstajnu sczérpliwoscź na to běźenje, kotrež nam je prjódk stajene, a pohladajmy na Jesußa, kiž je spočzatk a kónz teje wěry, kiž na město ßebi prjódkstejazeho wjeßela swißy kschiž, njerodźiwschi wo hanibu, a je ßo ßydnył k prawizy na Boži stoł. — Haj, psches czérpjenje te kraßnoscźi, to je tón pucź do njebjeskeho kralestwa. Jenož tón pucź k njebjeßam namaka, kiž tón hórki kheluch pije, kotryž je nasch Sbóžnik pił, a kiž

2. w luboscźi ßwojemu bližschemu ßłuži. — Jako czi dźeßaczo próstwu maczerje tych dźěczi Zebedejowych ßłyschachu, roshněwachu woni ßo na teju dweju bratrow. Ale Jesuß sawoła jich k ßebi a dźesche: Wy wěscze, so fěrschtojo tych ludow na nich knježa, a czi wulzy maju ßwoju móz na nich. Tak pak njedyrbi bjes wami bycź, ale, chze-li schtó bjes wami mózny bycź, tón budź wasch ßłužobnik. A schtóž bjes wami chze woßebnischi bycź, tón budź wasch wotroczk. Runje jako człowjek ßyn njebě pschischoł, so by ßebi dał ßłužicź, ale so by wón ßłužił a dał ßwoje žiwjenje k wumóženju sa jich wjele. Njeßłyschimy s tutych ßłowow to napomnanje: lubujcze ßo, jedyn teho druheho! Haj, ty dyrbisch ßwojeho bližscheho lubowacź jako ßam ßo. Ale czinisch to? Schtóž ßwojeho bližscheho njelubuje, schtóž ßwojemu bližschemu w luboscźi njeßłuži, tón nima tež woprawdźitu luboscź k Bohu we wutrobje. Hdyž ßu někotsi mjes wami, kotsiž wulku ßwójbu maju, waß tón Knjes w tutej hodźinje ßo prascha: lubujesch ty ßwojich najbližschich, s kotrymž ßy psches swjask pschecźelstwa sjednoczeny? Twojeju starscheju, ßy ty jimaj pschezo wjeßele czinił? Twojich bratrow, ßy ty pschezo s nimi měr dźeržał? Twoju mandźelsku, ßy ty pschezo s njej we pschesjednoscźi žiwy? Abo hdyž ßu tajzy mjes wami, kotsiž steja ßamlutzy w ßwěcze, waß tón Knjes ßo prascha: ßy ty žaneho człowjeka, žaneho jeniczkeho namakał, kotremuž by ty luboscź wopokasacź mohł? Žaneho srudneho, kotrehož by ty troschtowacź mohł, žaneho khoreho a khudeho, kotremuž by ty w nusy pomhacź mohł? Abo ßy bohaty, kiž masch wjele dźěłaczerjow, lubujesch ty jich? „Chze-li schtó bjes wami mózny bycź, tón budź wasch ßłužobnik, a schtóž bjes wami chze woßebnischi bycź, tón budź wasch wotroczk." Bóh tón Knjes ma tych ßwojich lubo. Wón je ßwojeho lubeho jeniczkeho narodźeneho ßyna na ßwět póßłał, hrěschnikow sbóžnych czinicź. A Khrystuß njeje pschischoł, so by ßebi dał ßłužicź, ale so by wón ßłužił a dał ßwoje žiwjenje k wumóženju sa jich wjele. Kajka luboscź Boža a jeho ßyna Jesom Khrysta! O kóždy budź teje myßle, jako Jesuß Khrystuß tež běsche. To chzemy s nascheho teksta wuknycź. Budźcze sczérpliwi w czérpjenjach a lubujcze ßo bjes wami, jedyn teho druheho, to je pucź k njebjeßam. O Knježe, daj, so bychmy junu tutón wotyknjeny kónz dozpili, so njebychmy podarmo žiwi byli. Hamjeń.

Zyrkej a stat.

Njech je tež tu sapißane, schtož „Sozialistischer Erzähler" w ßwojim czißle 15. junija tuteho lěta w nastawku wo wulkostatnym schulskim sakonju wossjewja. Dopißowar — je wuczer — hórschi ßo jara na to, so nacźisk sakonja sa kschescźijansku schulu wschě wrota a durje wotewrja a so skoro njemóžnu sczint ßwětowu schulu. Skónczejo wußypa ßwoje roshorjenje se ßłowami: „Jeli-so ßo nacźisk sakonja tajki abo podobny pschiwosmje, pschiwołamy my naschemu njepscheczelej: „Tandem vicisti Galilaee!" — Tute poßlednje ßłowa ßu te, kotrež je dyrbjał romski wot kschescźijanskeje wěry wotpadnjeny khěžor Julian mrějo wuwołacź: „Dha ßy ty tola dobył, ty Galilejski!" to rěka, ty Jesußo Khrystußo s Galilejskeje. Julian rěka teho dla w stawisnach „Julian Apostata", t. r. Julian tón wotpadnik. — A to ßłowo „njepscheczel", schto ma wono na ßebi? Je to Jesuß Khryst ßam měnjeny? —

„Je to ta nowa, ßwět a ludy wobsbožaza a wußwobodźaza morala?" tak ßo prascheſch, hdyž czitasch tafle a napißma, kotrež ßo pschi jenym wokołoczahanju po haßach Neukölina (Barlinskeho pschedměsta) psches město noschachu. Wobdźěli ßo na czahu na 2 000 abo 2 500 ludźi, mjes nimi dwě tsecźinje dźěczi. S tutym wustupom dyrbjesche ßo tón tak njenowany „Czérwjeny tydźeń" skónczicź. Tutón bu wuhotowany, so bychu sa ßwětowu schulu pschiwiska dobyli. Na nim wobdźělichu ßo wschě tsi parteije lěweje strony. Na taflach móžesche nětk czitacź napißma kaž: „Starschi, wußwobodźcze naß wot nabožneho roswuczowanja!" „My žadamy ßebi sozialistiskich wuczerjow!" „Precź s Potsdamskim duchom!" To wschak je wscho hischcze k dorosumjenju. Ale czitasche tam tež napißma kaž: „Wěrne a najwyschschich poczinkow polne žiwjenje je to, kotrež je bjes Boha a czerta!", „Pytaj noweho ducha, a sacźěř to stare sle!" „Tole žadanje pschinjeße tebi sbožo, niz pak biblija!" „Sa jene człowjestwo bjes Boha!" „Dajcze tym dźěczatkam k nam pschiicź do ßwětneje schule!" — Po prawom dyrbjał ßebi kóždy tajkele a podobne namjety s nowinow wuřěsacź a sa schpihel tyknycź, so by je kóždy dźeń psched woczomaj měł a wjedźał, wotkał tutón tajki nowotarski wětr duje a hdźe naß, nasch lud, woßebje nasche dźěczi sacźěricź chze. Woßebje ßu tajke wuřěski dobre, so je tym psched woczi dźeržimy, kotsiž tež pola naß sa tutu ßwětowu schulu bjes Boha wulke ßłowa rěcza.

S bliska a s daloka.

S **Porschiz.** Gustav Adolfske poboczne towarstwo sa Budyschin a wokolnoscź ßwój lětny ßwjedźeń njedźelu, 25. 9. w naschim Božim domje ßwjecźi, popołdnju w ½3 hodź. směje knjes farar Wicźas s Wóßlinka ßerbske ßwjedźenske prědowanje a w 4 hodź. evangelski duchowny s Rumburka w Czechach rosprawu wo žohnowanjach a nusach evangelskich wěrybratrow w rosprószchenju. K temu ßo — tež w zyrkwi — lětna hłowna shromadźisna poboczneho Gustav-Adolfskeho towarstwa pschisamknje, s narěczu pschedßydy, s lětnej rosprawu, s lětnym sliczbowanjom a s wólbami. Wschitzy pschecźeljo s Boha požohnowaneho dźěła luboscźe

na evangelſkich wěrybratrach w rospróſchenju też ſe ſzußodnych woßadow ſzu k temu wutrobnje witani.

W **Budyſchinje** ſeńdu ſzo evangelſzy ſzerbſzy duchowni ſchtwórtk, 6. oktobra, popołdnju w 3 hodź. w Sserbſkim Domje k naſynuſkemu poßedźenju ſzerbſkeje prědarſkeje konferenzy.

W **Ketlizach** je dźenßa tydźenja pobocźne Guſtav-Adolfowe towarſtwo Lubijſkeho wokrjeßa ſzwój lětny ſzwjedźeń ſzwjecźiło. A to bě rjany, żohnowany ſzwjedźeń! Bóh daj, ſo wußyte ſzymjo dobre płody kſcheſcźanſkeje bratrowſkeje luboſcźe runje kaž wěſteje, wjeßełeje evangelſkeje wěry a ſzwěry pſchinjeße! Wußywane bu dobre ſzymjo w Božim domje na ſzwjedźenſkej Božej ſłużbje kaž na ſzwjedźenſkej ſhromadźiſnje. Boże njebjo witaſche ſzłóncźne a cźiſtojaßne pſchecźelow Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa, jako w ½3 hodź. ſwony ſzwjedźenſku Božu ſzłużbu ſaſwonichu. Njebě to prěnja! Dopołdnja bě ſzerbſka woßada hižo ſ prědowanjom woßadneho fararja ſzwjedźenſku Božu ſzłużbu dźerżała a pſchi tym ſtaru ſnatu darniwoſcź a wopornivoſcź evangelſkich Sserbow wopokaſała, bu pſchi zyrkwinſkich durjach 371 hriwnow naſběranych. Też dźěcźi poßtwjecźichu hižo dopołdnja ſ dźěcźikemſchenjom ſ woßadu ſzwjedźeń ſzobu, nawdawſchi pſchi tym 15,60 hr. Tola też popołdnju ſhromadźowachu ſzo ſ nutrnymi ſ woßady, ſ bliſka a ſ daloka ſaßo ſzwěrni Sserbja w kraßnym Božim domje. Sswjedźeńſki prědar, kn. duchowny Müller-Budyſchſki ſbudźowaſche a ſahorjeſche kemſcherjow, ſzo ſłożujo na 46. pſalm, k jenemu wjeßełemu, khutnemu roßßudnemu wuſnacźu, kotrež wuprajicź dyrbi móz kóżdy evangelſki kſcheſcźan ſ tym krótkim: „Dha wſchak tola!“ „Dha wſchak tola ſa evangelion do boja! Dha wſchak tola Bohu k cźeſcźi.“ So by ſchkitał evangelion, to żada ſzebi cźaß ſa naß evangelſkich ſtracha połny. Njeſteji tola pſchecźiwo evangelionej jenoż ſzwětamudroſcź, kotraž wſcho duchowne prěje a jenoż to ſzwětne a ſachodne ſnaje, nam, kiž ſ evangelſkeje wěry jeneho Luthera, hroſy też ſtrach ſe ſzamßneje ſtrony, ſ kotrejež Lutherej a wſchěm evangelſkim reformatoram hrożeſche: ſ Roma. Kedźbujmy na ſnamjenja, kotrež nam naſch cźaß dawa, też tu pola naß, my to ſpóſnajemy, tola pak ſzo njeſtróżimy, ale ſ roßßudnym: „Dha wſchak tola!“ ſ nowa evangelionej pſchiſtupimy. Tajku wěru a ſzwěru evangelſku wucźa naß naſchi evangelſzy wěrybratſja w rospróſchenju, we prjedawſchej Awſtriſkej, w Ruſkej, Pólſkej, pſchi raňſchim morju. Evangelſzy duchowni a woßadni běchu tam ſzwěrni hacź do ſzmjercźe, ſa 50 morjenych evangelſkich duchownych poßtwjecźichu tam pomnik. Jim pomhacź w jich nuſy, je nam ſzwjata winowatoſcź, ſzami twjerdźe ſtacź k evangelionej, je nam wěrnemu ſzobu tu a k ſzóżnoſcźi junu! K tutym evangelſkim ſzłowam bě ſatwod dał Lutherowy wulki khěrluſch: „Jedyn twjerdy hród je naſch Bóh ſzam!“ Po nim doklincźa w ſzwojej poßlednjej ſchtucźzy. Zyrkwiny khór poſběhny ſ wuměſkim ſpěwanjom ſzwjatocźnu nutrnoſcź, a runje tak luboſny rjenje ſanjeßy ſpěw ſchulſkich dźěcźi, wobaj khoraj běſchtaj wodźenaj wot kn. kantora Schenka. Skóncźazu woltarnu Božu ſłużbu dźerżeſche woßadny farar, ſawodnu woßadny druhi duchowny. Boźi dom wopuſchcźejo woprowachu kemſcherjo ſa dźěło Guſtav-Adolfoweho towarſtwa 564 hriwnow, k temu běchu hižo prjedy 50 hriwnow jako dar woßadneho dóſchłe, tak ſo kollekta 614 hr. wunjeße. Na Božej ſłużbje wobdźěliſchtaj ſzo też woßadnej wojerſkej towarſtwje, ſ kotrymajž běchu hoſcźo a dźěl młodźiny w ſzwjedźenſkim cźahu do Božeho domu cźahnyli. — Po Božej ſłużbje wopyta jich wjele wójnſki pomnik ſa padnjenych, kotryž na rjanym měſtnje pſched zyrkwju dopomina na tych, kotſiž też ſzwěrni běchu hacź do ſzmjercźe. — Sso na hoſpodliwej farje wokſchewiwſchi, ſeńdźechmy ſzo we „Winowej kicźi“ k ſzwjedźeńſkej ſhromadźiſnje, kotruž pſchedßyda pobocźneho towarſtwa, kn. primarius Wallenſtein-Lubijſki wodźeſche. Też tu wuſtupi kn. kantor Schenk ſe ſzwojim wuſtojnym khorom a ſwjeßeli a poſběhny wutroby, woßebje ſe 23. pſalmom a ſaßłużi ſzebi ſjawny dźak, kotryž bu jemu kaž woběmaj khoromaj woſpjet wuprajeny. Wutroby jimaſche ſzwjedźenſki rěcźnik, kn. farar Gottlieb-Bodenbachſki, kotryž rosprawjeſche wo evangelſkej wězy w Cźěſkoßłowakſkej, ju pokaſujo jako herbſtwo a nadawk němſko-evangelſkeho luda. Pſchewjedźe naß ſ krótka pſches ſtawiſny evangelſkeje wěry we prjedawſchej Cźěſkej wot Lutherowego cźaßa hacź ſzem a woſnamjeni nětcźiſche cźaßy na dwěmaj pſchikładomaj. Bě to Roſendorf, tam bě farar ſzam 2 lěcźe ſ adminiſtratorom, to druhe bě evangelſka woßada Bodenbach-Teſchen, hdźež je ſzam ſ fararjom. Woßebje mału woßadku Roſendorf ſpóſnachmy jako ſmużitu, ſzwěrnu wojowarku ſa evangelſku wěz. Pſches dwě lěcźe woßyrocźena, je ſzo ſmużiła, ſzebi noweho fararja powołacź, a wona kaž młody farar chzetaj ſzo hromadu na pucź do njewěſteho pſchichoda ſwěricź w dowěrje na Boha, w ſzwěrje k evangelionej a w nadźiji na bratrowſku luboſcź. Hiſchcźe wjele jara ſajimazeho poda nam rěcźnik, njeje móżno, tu wſcho naſpomnicź, to jene pak njech tu njenaſpomnjene njewoſtanje. S rospadnjenjom awſtriſkeho wjerchowſtwa rospadny też ſtara evangelſka zyrkej. S rospadankow ſhraba ſzo najprjódzy cźěſkoßłowakſka evangelſka zyrkej a wutwori ſzo ſa ſzamoſtatnu, ſabywſchi pak winojteho dźaka Guſtav-Adolfowemu towarſtwu, kotrež bě też jej darniwje pomozne było. Po něcźim ſhrabachu ſzo też evangelſzy Němzy a ſjednocźichu ſzo do němſkeje evangelſkeje zyrkwje w Cźěſkoßłowakſkej, do njeje ſzłuſcha też tu farar Gottlieb ſe ſzwojej woßadu, je to lutherſka zyrkej ſ něhdźe 88 000 duſchemi w 57 woßadach, 22 pobocźnych woßadach ſ 108 prědarſkimi měſtnami. S tych 3 500 000 Němzow, w Cźěſkoßłowakſkej bydlazych je něhdźe 40. dźěl evangelſki. Sa widomny dźak doſta rěcźnik ſa woßadu Roſendorf nahładny dźěl ſzwjedźenſkich ſběrkow, mjenujzy 500 hriwnow ſzobu. Bě ſzo hiſchcźe do tolerjow naſběrało a pſches pſchedawanje łopjeńkow nawdało na 328 hr., tak ſo ſzo ſzwjedźeńſki pjenjes na 1 329 hriwnow na kónzu ſhromadźiſny wobliczi. W tutej pſchedpołożichu ſzo nimo teho hiſchcźe ſliczbowanja, tehorunja bu wo dalſchich podpjerach roßßudźene, mjes druhim bu druhe 500 hriwnow ſa Hornju Schleſyſku poſtajenych. Pſchi tym bu hiſchcźe tak někotre pominaze a ſahorjaze ſzłowo rěcźane, woßebje pſches knjeſa pſchedßydu. Woßebity pſchednoſchk poda nam hiſchcźe kn. ſtud. rada Ebeling-Lubijſki, rosprawjejo wo poßlednjej hłownej ſhromadźiſnje ſakſkeho Guſtav-Adolfoweho towarſtwa w Freibergu. Shonichmy wjele ſajimazeho ſ dźěła tuteho towarſtwa, kotremuž ſ naſchim pobocźnym Lubijſkim ſzobu pſchißłuſchamy. S poßlednim ſzłowom ſzwjedźeńſkeho dnja wuſtupi woßadny farar, ſzo dźakujo wſchěm tym, kiž běchu ſzo prózowali wo to, ſo je ſzo ſzwjedźeń tak rjenje poradźił, a napominajo k temu, ſo bychmy ſzo wo to poſtarali, ſo by to tak bohacźe wußywane ſzymjo dobru rolu namakało we wutrobach, domach a woßadach a dobre płody njeßło, ſo bychmy byli a woſtali ſzwěrni, wěrni evangelſzy. — A tak ſzo dźěłachmy, roſkhadźejo do wſchěch kóncźin, k Lubijſkim, k Noßacźanſkim a k druhim, dalſchim a bliżſchim. Sswjedźeń bě rjany. Bóh Knjes je ſzo wſchemu dał derje radźadźicź. Njech ſzo też ſ jeho pomozu to dźěło Guſtav-Adolfoweho towarſtwa k pomozy evangelſkim wěrybratram a k ſchkitanju evangelſkeje wěry a wucźby derje radźi! Nad nami wſchěmi je, ſo ſzo to derje radźi. My ſmějemy ſzami ſ teho wſcheho wulkeho żohnowanja, my pomhamy druhim a pomhamy ſzebi, wjedźo ſjednocźeni pſches kruty ſwjaſk teje jeneje na evangelion wo Jeſußu Khryſtußu ſałożeneje wěry ſ wěrybratrami, kotſiž krucźe ſzwěrni ſteja we boju a tola paruja

na wjele, schtož my tu hischcze mamy, a s Bohom Knjesom ßamym, kiž tym, kiž ßwěrni ßu, da krónu dobycza.

S **Hodźija.** Sanźenu njedźelu ßo Hodźijski wojerski pomnik poßwjeczi. Wón je zyrkwi pschitwarjeny a hlada, kaž nascha zyrkej a wschě pomniki na kerchowje a tež czi, kiž spody nich spja k ranju ke kraju ßwětka, nadźija a stawanja. Shotowany je s dobreho pěskowza po naczisku architekty Hessy s Draždźan wot firmy Frommherz Müllera tam a stajany wot rěsbarja Schmidta w Hodźiju. W ßrjedźa mjes zyrkwinymaj swonknymaj stołpomaj doßaha hacž k woltarnemu woknu. Hłowny dźěl pomnika, kiž wschitko wobkuježi, je kschiž a s wobeju bokow ßu te mjena tych 146 padnjenych s Hodźijskeje woßady napißane. Tutón kschiž ßwědczi wo tym, so ßu naschi lubi padnjeni, shladujo k Sbóžnikej, do wójny czahnyli a so je wón w ßmjertnym běźenju, hdyž nichtó pschi nimi njebě, jim k pomozy stał. Horkach stejitaj s trochu posběhnjenymaj kschidłomaj worjołaj, dopominajo na ßłowo psalmisty: „Kotsiž na teho Knjesa czakaju, dostanu nowu móz, so s kschidłami horje slecza jako hodleř." Worjołaj pschedstajitaj nasch lud, kiž ßo wěscze saßo sběhnje, je-li so ßo k Bohu wróczi. A potom naschi wojazy podarmo rycerśku ßmjercz poczerpili njejßu. Żelesny kschiž krómuje pomnik. Wschelazy mjes naschimi padnjenymi żelesneho kschiža dostali njejßu. Ssmjertna kulka je jich prjedy trjechiła. Ale saßłužili jón ßu, pschetož schtó je telko woprował, kaž woni? Duž nětko jich wopomnjecze pomnikowy żelesny kschiž debi. Napißmo na pomnik tsoje: 1. Sswojim we ßwětowójnje padnjenym rycerjam dźakowna Hodźijska woßada." 2. „Wy wumrjeschcze sa naß, ßwěrni hacž do ßmjercze" a 3. (w ßerbskej rěczi) „Wjeßelcze ßo, so ßu wasche mjena w njebjeßach sapißane. Luk. 10. 20." Woßebje lubo je woßadnym, so ßu mjena wschěch woßadnych padnjenych na pomniku, pschetož wßy, s kotrychž je jeno jedyn padnył, tola ßame żaneho woßebiteho pomnika stajicz njemóża. Duž nětko żadyn padnjeny bjes njeho njeje. Tež to ßo wschěm lubi, so je na kerchow a pschi zyrkwi stajeny. Hdźe dha tajki pomnik bóle ßłuscha, hacž tam? Tež we wójnje ßu rad padnjenych na ßwjeczenej roli pokhowali.

Pschi poßwjeczenju bě najprjedy Boża ßłużba w zyrkwi. Prědowanje mějesche farař Kschižan, němske a krótsche ßerbske, a woßada spěwasche, schtož woßadnych woßebje hnujesche, tón khěrlusch, kiž bě w běhu wójny na kemschenju kóždemu padnjenemu spěwała, khěrlusch 507: „So wumrěcz dyrbju, to wěm wěscze." Na to czehnjesche na kerchow, hdźež duchowny Voigt pomnik poßwjeczi. Tež pschi tym, kaž w zyrkwi, Hodźijske schulske dźěczi pod nawjedowanjom kantora Belika spěwachu. Pomnik je pycha Hodźijskeho kerchowa, runjež je jednory, a na njón ßo hlada, jako by woltař był a mała ßwjatniza, kiž wurudźenych spokoja a na rjeńschu wěcznoscz pokasuje. Bóh schkituj nasch Boži dom a jeho nowy pschitwar, nasch wojerski pomnik!

Se **Stróže pola Rakez.** Żadny ßwjedźeń bu spożczeny Ssymankez mandźelskimaj tu w Stróži. Dźeń 17. septembra ßwjeczeschtaj ßwój dejmantny kwaß, 60 lětny mandźelski jubilej. Kn. farař Kschižan-Rakeczanski jeju domach pożohnowa a pschinjeßy jimaj sbożopschecze evangelskeho krajneho konsistorstwa. Mandźelskaj staj po duchu a czěle hischcze strowaj a czilaj. Bóh luby knjes wobradź jimaj tež dale ßłónczny ßwjatok żiwjenja.

W **Bukczach** pokhowachmy 16. njedźelu po ßwj. Trojizy najstarschu woßobu nascheje woßady na czichim pohrjebnischczu. Marja swudowjena Kěrkowa, macz nascheho bywscheho kantora, bě 6. augusta ßwoje 96. narodniny hischcze ßwjecziła. Wo měßaz posdźischo wotwola ju Bóh Knjes s tuteje czaßnoscze, psches kotruž bě dlěje hacž dolhe 96 lět dróhowała. S njej wopuschczi naß saßo jena dobra, ßwěrna kschesczanska duscha.

Naschu evangelsku wěru wusnawanski khěrlusch.

Hłóß: Do jenoh' Boha wěrimy.

Do Boha, Wótza wěrimy,
Knjesa wschehomózneho!
Psches Boha ßwět je stworjeny,
Bóh Knjes wodźi, sdźerżi wscho.
Wěczne je joh' kralestwo!
Czescz da Bohu kschesczanstwo!

Do Jesom Khrysta wěrimy,
Sbóżnika toh' ßwěrneho!
Psches njeho wěczńje sbóżni ßmy.
Wón nam doby dźěczatstwo,
Wumohł naß je wot ßmjercze,
Khwalba jom' do wěcznoscze!

Do ßwjatoh ducha wěrimy,
Troschtarja najwyschscheho!
Duch ßwjeczi dusche, wutroby,
Wußwobodźi wot sleho.
S ducha dźemy k żiwjenju!
Dźak budź Duchej ßwjatemu!

Budź khwalba ßwjatej Trojizy!
Bóh nam skała sboża je!
Psches Ssyna sbóżni, prawi ßmy!
S ducha wscho je ßwjeczene!
Boża ßwjata Trojiza,
Nam je żórło bohatstwa! F. W.

Listowanje. N.: Pschipósnawacze, so nasche namołwjenje, tydźenja pod „Żně" wosjewjene, nusne, jara nusne. Njejßmy to hinak wocżakowali, ani wot Waß, ani wot żaneho, kotryž s widźazymaj wocżomaj a se ßłyschazymaj wuschomaj psches nasch czaß a pschede wschěm psches naschu Sakśku dźe a na snamjenja czaßa kedźbuje. Prajicze, so dyrbi tute namołwjenje do nowinow, do dźenikow ßerbskich a němskich. Prawje macze, ale nad nami njeje, so ßami tole do němskich nowinow woßebje sapóscżelemy. Czitaja tola Němzy porjadnje nasche ßerbske nowiny a czaßopißy, je pschepytajo sa tym, hacz bychu něschto namakali, schtož móhli ras saßo wużicz k agitaziji a schczuwanju pschecziwo Sserbam. Tu, to je nasche měnjenje, namakaju pak něschto, schtož dyrbjeli tež wużicz, s nim najwjetschu agitaziju czinjo sa dobre kraja a luda, a to bórsy a prjedy hacz psche posdźe. To ßame pak placzi wěso Sserbam, so bychu tudy wustupili se skutkom! A kak by było, bychu-li tu ßerbszy ratarjo prěni bycz chzyli! Snamjenja czaßa ßu woprawdźe traschaze! A niz jeno to! Pschikasnja kschesczanskeje wěry to je, tu wustupicz s tajkim pomoznym skutkom, a to dwojakeje pschicziny dla: Nusa, wulka nusa a potrjebnoscz tu je, wjetscha hacz to ratař a bur ju dowidźi a — dowidźecz chze. Duž ma ßo tu něschto stacz. A to druhe: Ma ßo tu něschto spomóżne stacz, so by ßo hórschemu, ßnadź srudnemu hischcze dowolało, schtož ßnadź budźe sczěhwk nusy na wschědnym khlěbje a wulkich, sa dokhody a samóżenje tak někotrehożkuli njepschiměrjenych. Duž, czinicze Wy, kelkož Wam móżno, so by ßo tak a hinak něschto stało pola naß wot ratarśtwa, njech darmotne wotedacze, njech sa tuni pjenjes, a so ßo to bórsy stanje. K schkodźe to njemóże żenje bycz, pschezo jenoż k spomożenju.

Listowanje. B. w B. sa 19. po Tr. — W. w H. sa 20. po Tr.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacz w Noßaczizach.

Czißło 40.
2. oktobra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wydawa ßo kóždu ßobotu w Esmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 2.— hr. s portom.

19. njedź. po ßwj. Trojizy.

Mat. 9, 1—8.

O Božo lubosny,
Ty žórło wscheho dara,
Bjes kot'rož niczo njej,
Kiž sa wschitko ßo stara,
Daj strowy žiwot mi
A so w tym žiwocze
Ja strowu duschu mam
A cziste ßwědomnje.

Lubi czitarjo! Tale schtuczka s krótkimi ßłowami wupraja, schtož móže ßebi człowjek w nastupanju ßwojeho derjeměcza pschecz — strowy žiwot, strowu duschu a cziste ßwědomnje. A woprawdźe, wo człowjeku njehodźi ßo niczo rjenische wurjez, hacž hdyž móže ßo wo nim prajicz: wón je po czěle a po duschi strowy. Czeho dla pak njejßu wschitzy ludźo tajzy? Czeho dla widźimy runje pola najwoßebnischeho stworjenja na semi najwjazy khorosczow, s wotkal tak wjele sbraschenych czěłow, kotrež duchej ßłužbu sarjekuja, tak wjele bolosczow, s kotrymiž ßo czěło sa duschu do jastwa pscheměnja? — Pola khoreho człowjeka we naschim sczenju njeje czežko na to wotmolwicz. Pschetož so ma wicz, s kotrejž je wón domapytany, ßwoju pschiczinu w jeho ßamßnym sawinowanju, to s Jesußowych ßłowow wukhadźa:

„Dowěř ßo, ßyno, twoje hrěchi ßu tebi wodate!" To rěka s druhimi ßłowami: Ty ßy ßebi tole czělne hubjenstwo ßam pschiczahnył; ty tež wěsch, so ßo teho dla tyschisch a kak cze twoje ßwědomnje czwiluje; to pak je to žahadło, kotrež czi twoje czělne bolosczе hakle tak prawje powjetscha tole žahadło czi ja wotlenjam, twoju hrěschnu winu czi se stysknеje dusche wotwalam. A jako běsche Jesuß jeho tam wuhojił, s wotkal jeho czerpjenje wukhadźesche, wotewsa wón jemu potom tež sczěhwki winy a dźesche: „Stań horje, sběhń ßwoje poßleschczo a dźi dom!"

Tu widźisch, luby czitarjo, so je twój Sbóžnik tón prawy lěkař, kotryž zyłeho człowjeka hoji. Najprjedy wón khoroscz sa korjeń pschima a s nutskownym lěkowanjom spoczina. Je wón snutskownu pschiczinu abo winu dusche sběhnył, dha potom tež swonkowny sczěhwk abo czělna khoroscz s tym pada. Wón ma potajkim móz a wolu sa hojenje swonkownych a snutskownych schkodow.

Schto pak Jesußa pohnu, so wón jichtneho w naschim sczenju na spomnjene waschnje sahoji? Dokelž jich wěru widźesche, kotraž wschě sadźěwki pschewiny, so by ßo k njemu pschedobyła. Czi, kotsiž khoreho na poßleschczu pschinjeßechu, pytachu ßo s nim psches lud k Jesußej pschecziischczecz; jako pak ßo jim to njeradźi, stupichu na khěžu horje a puschczichu jeho psches zyhele dele pched Jesußa. Woni potajkim žaneje prózy njelutowachu a ßo žaneho schkodowanja na ßebi ani sa druhich njestrachowachu, jeno so mohli ßwój wotpohlad dozpicz. A na wbohim khorym běsche spósnacz, so jeho žadanje po wujednanju s Bohom hischcze bóle czěrjesche, dyžli pschecze czělneho wotkhorjenja. Na tajke sjednoczene wěriwe prózowanja tón Knjes s woßebitym spodobanjom shladowasche a ßo k nim jako pomoznik pósna. Tak a wjele bóle hischcze kedźbuje wón na shromadne wěriwe prózowanja k wumoženju człowskeje dusche wot skaženja.

Dokelž Jesuß k jichtnemu rjekny: „Dowěř ßo, ßyno, twoje hrěchi ßu tebi wodate!" winowachu jeho někotsi pißmawuczeni bohahanjerstwa, dokelž ßo wón po jich měnjenju něczeho mozo-

wasche, schtož jeno Bohu pschißłuschesche. Jesuß pak jich poprawi s tymi ßłowami: „Czeho dla myßlicze ßebi tak sle we ßwojich wutrobach?“ Woni běchu jeho slóscze bohahanjerstwa, se ßmjercżu khostajomneje, winowali, město teho so bychu tu myßl khutnje w ßwojej wutrobje rospominali: „Schtó je tola tónle muž? Njedyrbjał wón ßnano Messiaß bycz, kotryž hrěchi a khoroscze sahubja?“ So woni „ßami pschi ßebi“ dżachu, ßwědczi wo jich słym ßwědomnju. Tón Knjes ßo jich nětko prascha: „Kotre je lóżsche, prajicz: Tebi ßu twoje hrěchi wodate, abo rjez: Stań horje a khodź wokoło?“ Budżische wón jim czaßa k wotmolwjenju dał, woni prawu wotmołwu: Jene je tak czężke kaž druhe, njebudżichu dali, ale tu wopaczżnu: Tamne je lóżsche prajicz. Tola tón Knjes jim naměscze se skutkom pokasa, so móże wón jene kaž druhe niz-s holymi ßłowami, ale w bójskej mozy prajicz; pschetož k woběmaj, njenujzy k hojenju czěła a dusche, ßłuscha bójska stworiczelska móz. Teho dla ßo tež wschón lud, kiž to widżesche, dżiwasche a Boha khwalesche, kiž je tajku móz hrěchiwodawanja a khoroscżowhojenja człowjekam k jich duchownemu a czělnemu derjeměczu dał. S nim tež ty, luby czitarjo, Boha khwal, hdyž je niz jeno tebi, ale tež druhim miłoscżiwje pomhał.

Bojoscz teho Knjesa je spoczatk mudroscze.

Słóß: Nětk s Boha saspěwamy.

Psches Boha ludy stanu!
Czi njepschecżeljo panu — —
Kiž Boha hanja wschudżom
B'dża k hańbje wschitkim ludżom.

Bóh wulke wězy czini
We małej krótkej khwili!
Chzesch ty we hrěchach wostacz?
Cże wěczżnje budże khostacz.

Kak slě ßo póńdże temu,
Kiž ßłużi duchej słemu!
Kak bojoscz teho pschim.
Kiž měr we Bosy nima!

Kak móżesch czeknycz czwili,
Hdyž ßy we hrěschnej wini?
Hdże wjedże cże ta staroscz
Hdżež njej' po Bosy żadoscz?

Masch wěrnu bohabojoscz,
Dha masch tu prěnju mudroscz!
Tón woprawdże je khudy —
Kiž bohaty njej' w Bosy.

Psches Boha ludy stanu!
Psches njewěru wschě panu —
Kak ßylna nascha wěra!
Je wobtwjerdżita ßwěra!

Sso Boha dżeržecz chzemy,
S nim wscho sle pschewinjemy,
O duscha wěr do Boha,
Dżi k żórłu wscheho sboża!

Daj Bożo twoju hnadu,
Nam njedaj ty pschiídź k padu,
Njech twoje ßłowo ßwjeczi,
Nam duschu s czěłom w ßwěcze.

O schkituj twoje dżěczi,
Wschě we tym hrěschnym ßwěcze,
Sdał njepschecżelske wójska
Wot naß, ty luboscz bójska.

Nasch schkit ßy wo dnjo w nozy,
Budź twojej wschehomozy,
Wscho poruczene w ßwěcze,
Sso k Bohu modlmy, dżěczi!

Na wschitkich Božich puczach,
Ssmy w Božich wótznych rukach!
Bóh njewopuschczi teho,
Kiž dżerżi ßo pschez' Jeho!

Czescz Tebi saspěwamy!
Wscho s twojej ruki mamy.
Psches czěmny doł naß pschewjedź,
Do spytowanja njewjedź.

Daj nam twojo ßwjatoh' ducha,
So sbóżna budże duscha
Psches twojoh' luboh' Ssyna
Nam pomhaj wschěm do njebja.

Psches Boha dusche stanu!
A noscha drastu rjanu,
We pokucze a we wěri,
Dom du na prawej czěrt.

Psches Boha dusche stanu!
S nim w swjasku k njebju czahnu,
We hnadżi Jesom Khrysta,
Je wěrnym sbóżnoscz wěsta!

Budź Bożo hnadny ludżom,
Daj twoje dary wschudżom,
Nam wupomhaj se ßmjercze,
Czescz, dżak czi damy wěczżnje. J. W.

Cziste ßwědomnje.

W „Licht und Leben“ czitamy saßo ras něschto, schtož je hódne, so ßo dale rosschěri. Ssu to ßłowa duchowneho Le Seur. S nich to jene nawuknjesch, so dyrbisch wuczisczene ßwědomnje měcz, chzesch-li wěste kroczele tu czinicz na puczu.

Le Seur pschebywasche jako kandidata na jenym kuble. Wón ßam s tuteho ßwojeho czaßa tole sapißuje: „Ras popołdnju běch żiwe rosmołwjenje wo jenym praschenju s knjeni s Pl. měł. Wjeczor wokolo 10 hodżin pschiídże ßłużobnik ke mni a sdżěli, so mje knjeni s Pl. proßycz da, so bych ras do wulkeje jstwy pschischoł. Dżěch hnydom. Tam stezesche schědżiwa knjeni a rjekny mi, kiž běch tola zyle młody kandidata: „Ssym dżenßa pschi rosmołwje psche wótra pschecżiwo Wam była, duž nochzu ßo prjedy k měru podacz, dóniž njejßym Waß wo wodacże proßyła!“

Le Seur pische tam hischcze tole: „Pschi żiwjenju hajnskeho mischtra s Rothkirch dyrbjach ras w Barlinje wjeczor w kschescżanskim towarstwje młodżeńzow evangelisaziju dżeržecz. Pro-

schach je, kaž běchmy to swuczeni, so by ßo do teho se mnu modlił. Duž pohladny khutnje na mnje a rjeknu: „To dyrbju prjedy hischcze něschto dorjadowacź! Horjekach je mje runje jedyn młody pachoł wobełhał. Schtož jemu prajach, njebě s luboscze. Dyrbju jeho prjedy hischcze wo wodacze proßycź, prjedy hacź ßo s tobu modlu!“ To prajiwschi teptasche starz se ßwojej drjewjanej nohu po skhodźe horje a cźinjesche, kaž bě prajił. Po tym pschińdźe s wjeßołym wobliczom saßo.“

Na ßamßnym městnje namakachmy tež tole sapißane: „Psched lětami pschińdźe ke nni starschi mužski a rjekny: „Dyrbju ßo nětko skónczńje spowjedacź. Bě to psched 40 lětami we wójnje 1870—71; tehdy ßym towařschej 30 hriwnow kradnył. Towařsch je potom padnył, jeho mjeno njewěm. Jeho pschibusnym njemóžu duž niczo wotrunacź. Ssym mjes tym wjetsche summy sa dobre skutki darował. Tola, tak husto hacź chzu ßo modlicź, stupa tutón mi hacź dotal njewodaty hrěch pschede mnje!“ — Kelko nusy by ßo tutón sminył, wo kelko rjeńsche by jeho źiwjenje było, by-li — 40 lět prjedy ßo spowjedał!“

Zyrkej a stat.

Kak malo maja kscheszćijenjo wysche sa ßwoju zyrkej a jeje należnoscze a kak wjele zyrkwi njepscheczelske strony sa ßwoje należnoscze!! „Volkskirchlicher Laienbund“ podawa mjes druhim sczěhowaze liczby, kotrež ßu jena woßebita rěcź ßama saßo.

Parteija kommunistow žada ßebi wot ßwojich ßobustawow na wěstych porjadnych dawkach na jedyn tydźeń tole: ßobustawowdawk na 1 tydźeń 0,70 hr., do fonda sa agitaziju 0,25 hr., do fonda sa nowiny 2,00 hr., do fonda sa wólby 5,00 hr., do powschitkowneho fonda 2,50 hr. (hdyž masch 30 hr. a wjazy mśdy na dźeń), do fonda sa czěkańzow 0,20 hr., do fonda sa wojowanje 0,50 hr. a ßobotny nowinski pjenjes 1,50 hr. (t. r. kóżdy ßobustaw dyrbi kóżdu ßobotu tśi cźißła „Czerwjeneje khorhoje“ kupicź sa dale rosschěrjenje; kóżde cźißło płaczi 0,50 hr.) To nětk slicź hromadu! Naliczisch 12,65 hr. Tute ma kóżdy ßobustaw kommunistiskeje strony sa jedyn tydźeń sa wězy ßwojeje parteije wotedacź. A na tym niz doscź! Pódla tutych tydźeńskich dawkow maju hischcze měßacznych, kotrež ßo jako woßebite dawki měßacznje postaja. To ßu: sa politiskich jatych 1,00 hr., podźěl jeneho druzstwa 5 hr. (tuta liczba słożuje ßo po dokhodach); hromadźenje sa czerwjenych wojowarjow 15,00 hr. (tak bu to n. psch. w januaru wot kóżdeho ßobustawa płaczene); sa wotebjeranje nowinow 6,00 hr. To by po tutym sestajenju na jedyn měßaz było 27,00 hr. wysche tydźeńskeho dawanja, kotrež 12,65 hr. wuczinjesche.

Njewotwißna sozialdemokratiska strona žada ßebi wot ßobustawow na jedyn měßaz: jako ßobustawski pschinoschk 1,50 hr., k wotplaczenju wólbneho dołha 1,00 hr., sa nowy wólbny fond (na běrtlkłěta) 0,50 hr., sa wotebjeranje nowinow (měßacznje) 6,00 hr. Nimo teho ma tež tuta parteija hischcze woßebite dawanja. Pola kommunistiskeje parteije Němskeje wuczini tak lětny dawk ßobustawa sa parteiju wscho hromadźe 657,80 hr.

S połnym prawom ßo praji, kak móża ßo ßobustawy „sjednoczeństwa laikow zyrkwje“ dlicź, saplacza ßwojej 2 hr. sa sjednoczeństwo na lěto a tak sa lěpsche ßwojeje kscheszćanskeje zyrkwje! Kak móża tutej 2 hr. tež wottraschicź, so pschistupisch jako ßobustaw k tutemu sjednoczeństwu, kotrež sa twoju zyrkej a jeje prawa a tak tež sa tebje wustupuje?!

Njewěstaj, so ja bycź mam w tym, schtož mojeho Wótza je?

Bě to we wulkej woßadźe s rosležanymi wjeskami. Hacźrunje mějesche hodźinu daloko hicź, pschikhadźesche tola jenu kaž druhu njedźelu starz kemschi. „Ras dachmoj ßo saßo do rěczow“, tak powjeda woßadny duchowny, „a rěczachmoj wo dołhim kemschazym puczu a wo młodźinje, kotraž wjazy kemschi njepschińdźe. Tu rjekny starz: „Knjes duchowny, sa mnje je daloki kemschi pucź husto jara wobczěžny a druhdy myßlu ßebi hischcze njedźelu rano: Dźenßa to njepóńdźesch kemschi, njebudźe cźi to móżno! Ale hdyž je cźaß tu a wěm so swony tu hodźinu prjedy saswoneja, dyrbju tola hicź a du!“

Jedyn duchowny wě se ßwojeje woßady něschto druhe powjedacź, schtož je jara sajimaze. Moju kedźbliwoscź bě żónka sbudźiła, kotraž bě kóżdy ras tehdy kemschi, hdyž bě Boži dom jara prósdny. Wjeßelach ßo nad tym a wuprajich jej tež ras tuto moje wjeßele. Wona mi wotmolwi: „Haj, nasch knjes duchowny je nam na paczěrskej wuczbje prajił, so dyrbimy k tomu pomhacź, so bychu tež te tak mjenowane „hubjene njedźele“ lěpje na Božich ßłużbach wopytane byłe. (S tym ßu měnjene: 4. advent, njedźela po hodźoch, njedźela po Nowym lěcze, njedźela po jutrach, njedźela do ßwjatkow atd., sa wschelake woßady dyrbisch do nich tež liczicź „běrnjaze abo bunjaze njedźele“ wokoło Michała). „Duž ßym“, tak żónka dale powjedasche, „ßebi ßlubiła, so chzu na kóżdej tajkej shubjenej njedźeli kemschi hicź!“ — Kak by było, hdyž bychu ßo w kóżdej woßadźe hischcze tón abo tamna namakali, kiž bychu ßebi tež něschto tajke ßlubili, ßebi a druhim k żohnowanju!?

Ssamßny duchowny wě tež sczěhowaze powjedacź: „Nascha tśilětna holczka bě nam wuběžała; moja żona ju pytasche; pschi tym pschińdźe k zyrkwi, kotraž bě cźiscźenja dla woczinjena. Nuts pohladawschi, wuhlada, so na skhodźeńkach woltarja ßedźeschtaj nascha dźowczicźka a jedyn s jeje runostarych towařschow. Hrajeschtaj „kemsch“ a spěwaschtaj: „Luby Jesu, my ßmy tu!“ Běschtaj wobaj dobraj spěwarjaj a móżeschtaj hižo wschelake wězki; woßebje bě nascha holczka wot ßłużobneje wschě móżne kuski nawuknyła, jenož niz żane nabożne, kaž ßo to tak na haßach a rejwanskich lubjach spěwaja. A tola, tam w Božim domje spěwaschtaj: „Luby Jesu, my ßmy tu!“ a niz żanu tajku hłupu, ßwětnu stuczku, tam spěwaschtaj jedyn s tych nabożnych spěwow, s kotrychž jich hischcze wjele njemóżeschtaj, mjes tym so s tych ßwětnych jich hižo wjazy ßłyschałej a nawuknyłej běschtaj. Wjedźeschtaj a saczuwaschtaj, so na tutym městnje ßo ßłuscha spěwacź rjany spěw, wot maczěrki nawuczeny.“

S bliska a s daloka.

W **Budyschinje** wotměje, kaž hižo naspomnjene, ßerbska předarska konferenza schtwórtk, 6. oktobra, popołdnju w 3 hodź. we Sserbskim Domje ßwoju Michalsku shromadźisnu. Nad nim směja ßo duchowni nětko skónczńje rossudźicź wo wulzy nusnym praschenju nowych ßerbskich spěwarskich; hewak mohło ßo stacź, so je nětczischi nakład rospschedaty a żanych nowych niz hotowych. Nimo teho ma ßo tež praschenje redaktorstwa tuteho njedźelskeho łopjeńka dorjadowacź.

W **Budyschinje** ßwjeczachu katholikojo niz jeno Łużizy ale zyłeje Sakskeje njedźelu, 18. septembra saßo woßebity ßwjedźeń. Dźeń 26. junija bě tachantstwo ßwjecziło jubilej ßwojeho 700 lětneho wobstacza. Na ßamßnym dnju bu psches japoschtolskeho nunzia arzybiskopa Pazelli snowasarjadowanje biskopstwa Misch-

njanskeho wossjewjene. Noweho wyschscheho pastyrja tuteho biskopstwa witachu nětko katholikojo 18. septembra do Budyschina, dr. phil. et theol. Kscheszan Schreiber bu sa biskopa sapokasany. A njedźela 25. septembra, abo lěpje, te 3 dny 24., 25. a 26. septembra běchu sa katholikow jedyn tsecźi wożebity źwjedźeń. Sjěsd katholikow wotmě źo w Budyschinje, a to tsecźi, hdyž je byl prěni w Draždźanach a druhi w Lipsku. Tute tsi podeńdźenja njejźu jenož něschto wożebite sa katholikow, ně runje tak sa naš evangelskich, a to najprjedy teho dla, so bychmy na katholskimi źobukscheszánami wohladali jedyn dobry a źlawny pschikład, kak měli tež my sa źwoju wěz, sa źwoju zyrkej stacź a wojowacź a dźěłacź a woprowacź a źo sjawnje a źwěrnje k njej wusnawacź. Na tutym niczo njepscheměnisch, hdyž k tomu abo k tamnemu prajisch: haj, ale to je po katholsku! Wo to dźe, hacź woni we tym źwojim źwěrnje k źwojemu steja. A kak mohl ty to sapřěcź?! To je to jene! To druhe je to, so my evangelszy źebi teho wědomni bycź dyrbimy, so my źwojeje evangelskeje zyrkwje prawa a wobstacźe tež schkitacź mamy pched wschěm, schtož pschecźiwo njej steji a wustupuje a kaž tež pschecźiwo Romej. Rom njeje źwoje prawa, kotrež pched 400 lětami se wschěmi mozami a źrědkami sastupowasche, ženje spuschcźił, je wjele bóle w běhu tutych 400 lět wscho cźinił, so by źwoje prjedawsche mozy wróczo dobył. So bu Mischnjanske biskopstwo sažo sarjadowane, je jedyn tajki dalschi, nowy postup Roma a to tón ras w naschej domisnje źamej! My srosumimy radoscź naschich katholikow na tym, so sažo źwojeho biskopa dostachu, my dyrbimy pak tež srosumicź, so źo hischcźe nichtón na tym sraduje: Rom, a to teho dla, so je sažo we evangelskim kraju tajki postup cźinił, haj niz jeno we evangelskim kraju, ně, w kraju teho ketzarja dra. M. Luthera. A s tutym steji nam Rom jako njepscheczel napschecźiwo a my mamy jako źwěrni evangelszy jemu napschecźiwo stacź s brónju Luthera, s tym evangelionom, na kotryž źo jenož salożamy, a s tym wusnacźom jeho wulkeho spěwa: Jedyn twjerdy hród je nasch Bóh źam!" jón sa źwój spěw a sa źwoje bycźe a źiwjenje cźinjo wożebje też s tym wukónczazym wusnacźom: „To źłowo dyrbja wostajicź a žan'ho dźaka dostacź!" Tole dyrbja evangelszy kscheszenjo też nascheje Lužizy wjedźecź, a wjedźecź, so tu dwojake dźěłicź maja: naschich katholskich źobukscheszánow nascheje domisny a Rom a wschitko, schtož s jeho žadanjemi a cźinkami swiźuje hewak a tu w Sakskej. Katolikojo swołaja źo we wězach zyrkwje do sjednocźeństwow a towařstwow. Duž też njech źu evangelszy swołani do tajkich, kiž sa evangelsku wěru tu źu; je to jene „Gustav Adolfske towařstwo", kotrež ma tam źwoje dźěło, hdźež źu evangelszy rosprószcheni mjes katholikami; je to „Evangelski swjask", kotryž ma tam źwoje dźěło, hdźež Rom jako pschecźiwnik a wojowař pschecźiwo evangelskej zyrkwi wustupi. — S tym njeje a njedyrbi bycź samjelczane a sawodźete, so naš evangelskich kscheszánow sjednocźa s katholskimi kscheszánami tón wulki, wjele, haj na wschěm pošledku wscho wobpschimazy swjask kscheszanskeje wěry, ke kotrejž źo katholik kaž evangelik wusnawa s tsjomi artiklami kscheszanskeje wěry; ně, wono dyrbi runje we tutym swisku wuprajene bycź, so evangelszy s katholikami w tutym jenym swjasku steja muž pschi mužu pschecźiwo wschěm njepschecźelam a pschecźiwnikam kscheszanskeje wěry, njech pschińdu s wotkalž chzedźa, a so tu my evangelszy kscheszenjo źo nochzemy a njedyrbimy dacź pschetrjechicź wot katholskich! — — Hdyž we tutym swisku „Gustav Adolfske towařstwo" naspomnichmy, nochzemy njewuprajene wostajicź, so drje sapóźłanju wo tutej wězy, w Sserbskich Nowinach cźo. 222, we wjele prawo damy, niz pak w tym, so měło „Gustav Adolfske towařstwo" tón nadlawk, źo w evangelskich krajach wo to staracź, so źo evangelska wuczba we tej a tej rěczi wuczi. To rěka, měschecź; ně: źwoje k źwojemu! So źo evangelska wuczba evangelskim dźěcźom w rěczi podawa, tole źebi wudobycź, je wěz evangelskeho źerbskeho luda jako tajkeho, pschede wschěm pak wěz, prawo, źwjata pschiźłuschnoscź starschich, wożebje pod nowymi demokratiskimi wobstejnoscźemi, „Gustav Adolfske towařstwo" ma wot wscheho spočzatka a tak dźenźa niz mjenje tón nadawk, tam źo sa evangelskich staracź, hdźež źu mjes katholikami rosprószcheni. A wono ma na tym cźinicź doscź a docźinicź njemóže! — Ale, kak dha by było něschto druhe: Towařstwo starschich njeje niczo njesnate wjazy; něschto podobne a tola něschto druhe njech wutwarja evangelszy Sserbja wobeju Lužizow, jene towařstwo, kotrež sa to wustupuje, so źo evangelska wuczba ma Sserbam w źerbskej rěczi wudźěłowacź; źnadź mohli to towařstwo wopominajo jeneho źławneho źerbskeho evangelskeho rycźerja, mjenowacź „Jmischowe towařstwo". Abo hischcźe něschto: By też móžno bylo, tuto towařstwo na schěrschim sałożku sałożicź: towařstwo kscheszánskich Sserbow wobeju Lužizow, s tym nadawkom sa to stacź, so źo kscheszanska wuczba Sserbam w źerbskej rěczi poskicźa, tak bychu Sserbjo też ras we jenej druhej hacź jenož narodnej wězy, a to wěscźe też sa jeneho źerbsko-nazionalneho niz mjenje wažnej, hromadu stali a wojowali: katholszy a evangelszy! —

— „Žně". Hdyž źo hischcźe ras k tomu wróczimy, schtož tydźenja a pched dwěmaj njedźelomaj pišachmy wo tym, so měli ratarjo tón rjany nadawk, se žohnowanych pošlednich žnjow žohnowanje wužywacź, cźinimy to dźenźa s tym pokasom na ratarjow Freibergskeho wokrjeźa. Woni źu, jeli so źo njemylimy, 250 zentnarjow běrnow darmo sa khudych a potrěbnych pschipokasali a źo na to swjasali, so zyły wokrjeź s běrnami po pschiměrjenych płacźisnach rastaraju. Potajkim, cźi prěni wschak njebychmy w naschej hewak tak wukowanej Lužizy wjazy byli; źnadź źmy cźi na druhim městnje. Hdyž budźemy pošledni, njebudźe to žaneje źławy, skěrje něschto druhe. Tola źławy dla to też do zyła cźinicź nochzemy! (Pschirunaj „Sserbske Nowiny" cźiśko 225.)

— W **Oppawje** je źo wulke njesboże stało psches rosbuchnjenje w jenej sabrizy. Bohu dźak njeje tak wulke a wobschěrne, kaž bu to prěnje dny po tym też psches nowiny rosschěrjane, snajmjeńscha niz w tym, schtož bu wo sniczenych cźłowskich źiwjenjach prajene. Je k wobžarowanju, so źo też pschi tajkim wobschěrnym njesbožu tak pschěhnate a wopaczne powjescź rosschěreju a wożebje, so je źo to tu psches wschě móžne nowiny stało. Strach a stysk tych, kiž maja pschibusnych pódla, źo jeno powjetschi. — Se wschěch kónczin semje pschikhadźeja źłowa dźěłbracźa a źrědki pomozy. Też pola naš źo wěscźe tajke sarjaduja a drje źo lědy schtó sarjeknje, pomhacź a dobrotu cźinicź.

K rospominanju.

Ty płakasche, hdyž na źwět sastupi,
Wschěch směw pak witasche cźe polny dźaka;
O njech, hdyž źmjercź cźi wóczko sańdźeli
Sso twój rót źměwa, mjes tym so wscho płaka.

* * *

Wěsch do njebja źo namakacź,
Sso semje móžesch lohko sdacź.

— **Listowanje.** W. w H. sa 20. p. Tr. — R. w P. sa 21. p. Tr.

Samolwity redakor: farař Wyrgacź w Nožacźizach.
Cźischeź a naklad: Ssmolerjeź knihicźischeźernja, sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 41.
9. oktobra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczíschczérni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 2.— hr. ſ portom.

20. njedź. po ßwj. Trojizy.

Sczerje ßwj. Lukascha 13, 6—9.

Czaß płodow je nimo a njetraje wjazy dolho, dha ßu schtomy a kerki tez hischcze ßwoju poßlednju pychu shubile. Ale czaß njeje podarmo był. Njejßmy podarmo won schli, so bychmy pola wobhladali, ßmy namakali, schtoz ßmy woczakowali, ßmy znjeli; semja dawasche ßwoje płody. Kak steji to ſ nami? Ssmy tez my płody pschinjeßli? Hdy by tón Knjes pschischoł, kotremuz ßluscha wschitko, kotryz njeje jenoz schtom, ale tez człowsku wutrobu płodzit, hdy by wón pschischoł a chzył płody wot naß měcz? móhli my psched nim wobstacz? hubjeny schtom ma hizo sa naß srudny napohlad, czim bóle je to człowjek we ßwojej smutskownej khudobje.

„Jedyn człowjek mějesche figowy schtom, kiz běsche schczěpjeny w jeho winizy.“ Tuto ßłowo naß na nasche powołanje a na to dopomni, kak husto ßmy jón sapomnili. Winiza, w kotrejz ßy schczěpjeny, je twój starschiski dom, twoja narodna wjeß, narodne město, winiza je schula a zyrkej. Do tajkeje semje Bóh tebje jako figowy schtom sapłodzi, so by ty rostł. Hdze je płód starschiskeho doma, hdze ßu nanowe a maczerne napominanja, hdze ßu te schule? Hdze ßu dobre samyßle, kotrez mějesche we wutrobje, jako ty ſ zyrkwje sazo domoj dźěsche? Někotreho je nadźija sjebała, wěra woßłabny, njewěra roscześche, lubosć ßo shubi, modlitwa wuwostanje. Twoje płody dyrbja bycz: Lubosć, wjeßelosć, měr, sczerpliwosć, lubosnosć, dobroczinwosć, wěra, czichosć, pózczinwosć. Bóh pyta płody na tebi.

„Hlaj, ja ßym tsi lěta pschischoł a płody pytał na tym figowzu a niczo njenamakał, porubaj jón, schto wón semju sadźěwa?“ Sahrodnik pak proschesche: „Knjeze, wostaj jón hischcze to lěto, hacz jón wobkopam a pohnoju, hdy by wón chzył płody pschinjescz.“ Je płóß wulkeho, ßmilneho wyschscheho měschnika, kotryz je sa ßwój lud ßo modlił, tez jako jeho wopuschczi, tez jako jeho saczißny. Wón je tez sa Pětra proßył, so by jeho wěra njepschestała, modlesche ßo tez sa ßwojich mordarjow. Wón je, kotryz praji tez jako twój a mój Sbóżnik: wostaj jón hischcze to lěto. Wón pyta płody, dokelz pak je njenamaka, chze wón nam pomhacz, naß troschtowacz a poßylnicz. Njeje k temu hischcze psche posdźe, so na ßwoju wutrobu dyrisch a prajisch: Bożo, budź mi hrěschnikej hnadny. „Wostaj jón hischcze to lěto“, w tym leži wotmołwjenje na praschenje, kotrez da ßo pschezo sazo ßłyschecz: Czehodla słemu człowjekej w ßwěcze ßo tak derje dźe? To ſ teho pschińdźe, dokelz tón Knjes je proßył: wostaj jeho hischcze! Runje psches to, so tamnym ßo pschezo lěpje dźe hacz dobrym a sprawnym, chze Bóh jim hischcze ras saczuwacz dacz, so wón lubosć je, wón chze w jich wutrobach dźakownosć a wěru sbudźicz. Tehodla njedyrbimy ßo roshněwacz, hdyz nasch Bóh tak hnadny je, ale dyrbimy jemu ßo dźakowacz. A czehodla dźe ßo nam hischcze tak derje? Njejßmy lěpschi hacz drusy, ßmy ßnadno ßwojemu Bohu we wschěm wjele wjazy winojczi hacz drusy. A tola je nasch Bóh tak ßmilny a hnadny: Wostaj jeho hischcze to lěto!

Czezke samołwjenje pak leži na kóždej duschi, kotraz ma jeho hnadze ßwoje žiwjenje ßo dźakowacz. Nasch knjes njeproßy: wostaj jón wěcznje. Wón praji: wostaj jón hischcze to lěto, hacz jón wobkopam a pohnoju, hdy by wón chzył płody pschinjescz; je-li so njepschinjeße, dha potom jón porubaj.

Hnadny czaß ma ras ßwój kónz. Hodźina porubanja nje-

dyrbi pak pschezo hodźina ßmjercźe bycź. Wjele duschow wumrje hižo psched kónzom, njemóža wjazy ßo modlicź ani ßo dźakowacź, njemóža wjazy wěricź ani ßo dowěricź. Bóh tón Knjes je jich s winizy won cźißnył, je jich porubał. Sa Boha njejßu nicźo hódni. Njejßu wědźeli, schtoź k jich měru ßłuźi, njejßu cźaß póśnali, hdźeź buchu domapytani.

Tón Knjes cźaka, hacź chzemy płody pschinjescź. Hischcźe njeje psche posdźe sa tebje, wumóź ßwoju duschu, tón Knjes chze tebi pschi tym pomhacź. Runje wo khory schtom sahrodnik ßo stara. Njech ßo njeminje nasch cźaß ßmilnoscźe njewužitnje, njech njebudźe nichtón wot naß porubany! Tehodla daj Boźemu duchu w ßwojej wutrobje rum, potom budźesch dobry schtom, kiž pschinjeße ßwoje dobre płody. Potom njebudźe Bóh tebje porubacź ale budźe tebi njebjeske durje wotewricź a k tebi prajicź: „Dźi nuts twojeho Knjesa wjeßełoscźi.“ Hamjeń.

S bliska a s daloka.

S **Maleschez.** Ważny dźeń běsche sańdźena póndźela sa naschu woßadu, hdźeź nowe swony dostachmy, kiž chzedźa nam po starym dobrym porjedźe ßwoje „Pomhaj Bóh“ sa kóždy dźeń rano, pschipoldnju a wjecźor pschiwołacź, kaž naß ßwjaty dźeń ßwjatocźnje do Boźeho doma wodźicź. Tule njedźelu prěni krócź! Woßebje nascha woßada je je s radoscźu witała, kiž 1913 hakle nowe swony dostawschi, je 1917 hacź do jeneho swona, teho najmjeńscheho, psches wójnu shubi. Kaž rjany dźeń běsche, hdźeź k nam pschińdźechu, s jenym nahłym deschcźom drje domachpytany, hewak pak ßłóncźny. Tak njech nowe kraßne synki derje poradźenych moßasnych Boźich ßwědkow nětko naß k ßłónzu wołaja. Na to dopominaja jich napißma. Na wulkim steji „Cźescź budź Bohu we wyßokoscźi“, na ßrěnim k dopomnjecźu na lěto 1521 a Lutherowe ßwědcźenje sa ßwobodu ßwědomnja a Boźe ßłowo we Wormsu, sa kotreź je wojował, kiž je jaßo wobhrożene, spocźatk Lutherowju khěrluschow: „Sdźerź, Knjeźe, nam tón hnadny měr!“ „Sdźerź, Knjeźe, ßwoje ßłowo nam“ a na małym: „Žiwych wołam morwych ßebi.“ Poßleńsche ßłowo a to jene wot ßrěnjeho swona wo Boźim ßłowje steji ßerbszy do bronsy satłóczene a łate. Bóh daj, so by ßo wschitko k jeho cźescźi radźiło a nascha woßada Luthera spěwy, wěricź a skutkowacź ßłyschała, hdyž jejne swony dźeja. Njech ßerbska woßada se wschěm stawami ßo wołacź da jako žiwa po duchu a ßo wschitzy lubuja, so by se ßmjertnym swonom wschěch tych lubowanych pschi synkach swonow w nadźiji k měrej pschewodźeli. Zyła woßada běsche ßebi dźeń poßwjecźenja sa ßwjedźeński scźiniła, schulske dźěcźi kaž młodźina, towarśtwa a drusy woßadni. We rjanym cźahu ßwoje požadane swony wupyschene psches cźeßne wrota se Hucźinjanskeho sastanischcźa pschewodźesche. Pod synkom khěrlusche s pschewodźenjom posaunistow ßo ßwjatocźnoscź wotmě. Poßwjecźenje k. farać Mikela s němskej a ßerbskej rěcźu scźini, bjes tym so spěwarśki měschany khór pod wodźenjom k. kantora Schězy posběhowazu němsku a ßerbsku ariju pschednjeße. Wjecźor póndźelu hižo dasche prěni krócź k wjeßelu poßłucharjow cźiste, rjane synki ßłyschecź. Njech nětk Bóh ßwojeho ducha dawa, so byłe a wostałe pschezo ßłyschani a wobkedźbowani ßwědkojo, kiž chzedźa bjes njebjeßami a semju wißajo sěmski narod do njebjeskeho žiwjenja a sboża pomhacź posběhowacź.

Diözesanske shromadźisny sa Łužizu wotměja ßo tutón a pschichodny tydźeń a to sa Žitawski wokrjes póndźelu, 10. oktobra, w Žittawach, dopoldnja ½11 hodź., sa Lubijski wokrjeß wutoru 11. oktobra, dopoldnja ¼9 hodź., w seminaru w Lubiju, sa Kamjeniczański wokrjeß póndźelu 17. oktobra, ¼9 hodź. we „Słotej hwěsdźe“ a sa Budyschski wokrjeß wutoru 18. oktobra, dopołdnja w 9 hodź. w krajnostawskim seminaru. Jednacź budźe ßo woßebje wo sawjedźenje noweho woßadneho sarjadowanja, tuto dyrbi sa pschichodny cźaß sałožk woßadneho cźinjenja a do zyła žiwjenja krajneje zyrkwje bycź. Wono pschinjeße pschede wschěm pscheměnjenje do woßadow, kotreź wjaz hacź 2000 duschow licźa; w tutych ma ßo woßadna rada wolicź a s tuteje zyrkwine pschedstejicźerśtwo. Hižo tuteho praschenja dla je nusne, so ßo zyrkwini pschedstejicźerjo na diözesanskich shromadźisnach w bohatej licźbje wobdźěła. Nimo zyrkwinych prjódkstejerjow móže pak teź kóždy woßadny shromadźisny wopytacź, a to ßo njech stanje, so bychu wschě tute praschenja cźim bóle do woßadnych pschischłe a ßobudźěłanje sbudźiłe. Nimo teho budźe pschednoschł wo waschnju swonjenja: „Kajku rěcź dyrbja nasche swony rěcźecź?“ Tehorunja budźe ßo wo wschelakim druhim rěcźecź.

Sserbska prědarśka konferenza bě ßwoje Michałske poßedźenje wot schtwórtka na ßrjedu, 5. oktobra, pschepołožiła, dokelź bě ßamßny dźeń popołdnju nasymska shromadźisna Macźizy Sserbskeje. Wo poßedźenju prědarśkeje konferenzy, kotraź ßo dopołdnja w Sserbskim domje wotmě, podamy w pschichodnym cźißle něschto drobnischeho kaź teź se shromadźisny Macźizy Sserbskeje.

W **Draždźanach** pschińdźe macź 12 lětneje schuleńki k direktorej schule a wobcźeźuje ßo pola njeho na jenu wucźeńku, so je ju psched zyłej schulskej rjadownju wohaniła. Wucźeńka bu psched direktora žadana. Tu shoni, schto je dyrbjała skucźicź. Woprascha ßo žony, kotraź bě hižo psched lětom ßwoju holzu s nabožnego roswucźowanja wsała, hdy a kak je ju to wohańbiła, hdyž tola nicźo wo tym njewě: „Haj!“ rjekny žónska, „Wy scźe w schuli spěw spěwacź dała a nje s nim haniła, ta tola rěka: „Die falschen Götzen macht zum Spott!“ (khěrlusch: „Sei Lob und Ehr dem höchsten Gott,“ w ßerbskich spěwarśkich khěrlusch 321: „Budź cźescź a khwalba wjeńschnemu!“) „To,“ žónska rjekny, „njemóžu ßebi lubicź dacź!“ — Žónska rěkasche mjenujzy „Götz“. — Schto to nětko k temu prajisch? —

W **Bremenje** bě ßo njedawno wubjerk „Bibliskich towarśtwow“ seschoł. Nimale wschě bibliske towarśtwa Němskeje běchu tam sastupjene. Jene wobsamknjenje wubjerka njech je wschěm tu sjewjene, dokelź ważne a swjeßelaze: W septembru pschichodneho lěta 1922 budźe po zyłym kraju powschitkowny biblisk ßwjedźeń ßwjecźeny.

Zyrkej a stat.

W Gera bě „ßwobodnoduchowne sjednocźenstwo (Freigeister Vereinigung)“, s kotrehoź wodźerjom je sozialdemokratiski wucźeń Fugmann, gmejnskej radźe namjet pschedpołožiło, w kotrymź ßebi žadasche, so by gmejnska raba sawjedźenje tak mjenowaneje „kurrendy“ sakasała. Kurrendu masch na psch. w Lubiju a Budyschinje a ßnadź ßy hižo składnoscźe měł, jeje nabožne spěwy ßłyschecź. Hacź runje maja nětk sozialistojo w gmejnskej radźe mału wjetschinu, bu namjet wotpokasany, ßamo njewotwißny sozialdemokrata bě sa wotpokasanje, kaź drje prajesche, tehodla, so mohł kóždy po ßwojim waschnju sbóžny bycź, tola woprawdźita pschicźina teho, so ßo namjet wotpokasa, je to spósnacźe było, so jara wulki dźěł wobydleństwa města zyrkwinszy smyßleny. A tak klincźa nětk hižo spěwy kurrendy psches haßy města Gera. — Biskop Korum-Trierski je ßo sjawnje pschecźiwo ßwětaschuli wuprajił, mjes druhim něhdźe tak: „Žanemu katolskemu nanej a žanej katolskej macźeri njeje dowolene, so ßwoje dźěcźi s katolskeje schule wosmje, so by je do ßwětaschule dowjedł. Cźini pak tola schtó hinak, tón scźini ßo wěso njehódny sa dóstawanje ßwjateho sakramenta, dokelź ßo njeßwěrny wopokaże pschecźiwo temu,

schtož je najßwjecźische žadanje Khrystußa a jeho zyrkwje. Njedajcźe ßo saßlepicź psches to mjeno: „ßwětaschula“ (Weltliche Schule)! Ssu jo se samyßkom tak wolili. — Zyle njesakońste je nimo teho to spoczinanje, do wudacźa wulkostatneho schulskeho sakonja hižo ßwětaschule sakožowacź, tuto spoczinanje je pscheczźiwo wulkostatnej wustawje.“ —

Bóh, nasch Knjes je nascha móz a ßylnosćź nasch troscht a nadźija!

Hłóß: Je Bóh mój pscheczel sa mnje.

Schto, wutroba ßo rudźisch,
Cźi srudźba njepomha —
Sso jeno prawje srudźisch,
Hdyž je to — pokuta! —
Wschón kschiž, wschu twoju srudźbu,
Bóh ßam cźi polóža!
Dał je nam kraßnu wuczbu,
Na pucź do — žiwjenja!

Sso njetysch, duscha sprózna,
Twař jenož na Boha!
Sa tebje bije wótzna
Ta ßmilna wutroba!
Bóh njewopuschczźi teho
Kiž Jem' ßo dowěri!
Cźe wumóže wot sleho
We ßwojej hodźinje.

Hdyž wscho sle tebje jima.
Cźe tyschi hubjenstwo,
Dha tola tu móz nima
So by cźe skasyło,
Twój Sbóžnik tebje widźi,
Hdyž płaczesch, žarujesch —
Sso k tebi s hnadu bliźi,
Hdyž jenož k njemu dźesch.

Wschu starosćź, cźežu, nusu,
Kschiž, bolosćź, srudobu,
Tu duschu spróznu, khudu,
Tu stysknu wutrobu,
Wscho njeß a wuskorž Bohu,
We sprawnej wodlitwi,
Ssej wuprosch pomoz nowu,
Bóh prósstwy wußłyschi!

O pschestań, ßylsy ronicź,
We ßwojej srudobi
B'dźesch Božu pomoz shonicź,
Ssy žiwy we wěri!
Naß wjedźe žiwa wěra,
Do kraßnoh dobycźa,
A Jesußowa ßwěra,
Do wěčnoh' žiwjenja!

Sso porucź Bohu ßwěru!
Joh' lubuj s wutrobu,
O njerudź ßo psches měru
We cźežkim cźerpjenju —
Tak wulka nusa njeje
Kaž wschehomózny Bóh
Wscho cźini s tobu derje
Hdyž k njemu modlisch ßo.

Ach porucź Bohu ßwěru,
Wschón ßwój kschiž, srudobu,
A s njekhabłatej wěru
Měj k njemu dowěru.
Bóh Wótz je nascha pomoz!
Da struchłym khrobliwosćź,
Naß se wschej nusy wumóz
B'dźe Boža wschehomóz!

Bóh žanoh' njewopuschczźi,
Kiž twari na njeho,
Nam hrěchow schtrafu spuschczźi,
Dla Ssyna ßwojeho.
Schtož we wěri Joh' proßysch,
Wot njeho dostanjesch,
Hdyž wutrobi Joh' noßysch,
Joh' hnadźi wostanjesch.

Twař, kscheścźijanska duscha,
Na Boha wjeřschneho!
To k Jeho cźeścźi ßłuscha,
So na njoh' twarisch wscho,
Budź jeno cźicha k Bohu,
Wón pschińdźe s pomozu!
Wěr jeno Jeho ßłowu,
Jom' podaj wutrobu.

Ta wěčna luboscź Boža,
K nam hlada s njebjeßow!
To žórło wscheho sboža
Chze wumóz hrěschnikow!
Bóh nad nami ßo ßmili
We ßwojej luboscźi
Troscht, měr nam ßobu dźěli,
Wschěch srudnych swjeßeli!

We Jesußowym mjeni
Prosch Boha w cźischini.
Cźi budźa wußłyscheni,
Kiž wěrja woprawdźi.
Ssmy s Bohom sjednocźeni
Dha dźemy k sbóžnoscźi!
Bóh wscho sle wukorjeni
We sprawnej wutrobi.

Stwoř wutrobu nam nowu,
Daj ßwjatoh' Ducha nam,
Tón wjedź naß prawu dróhu,
Do Božich njebjeß ßam,
Tam duscha pschińdź ßej žada,
Psches Knjesa Jesußa,
Ju žiwi Jeho hnada,
We nim wscho wěčnje ma.

O duscha, k njebju hladaj,
Tam je twój wótzny dom,
S tej zusby dom hicź žadaj,
Sa ßwojim Jesußom.
O wostań jeno ßwěrna,
Tu w semskim bědźenju,
Knjes Jesuß fěrschta měra,
Cźi pomha k dobycźu.

Bóh Knjes je nascha ßylnosćź,
Nasch troscht a nadźija!
Nam Boža wulka ßmilnosćź,
B'dźe pomhacź s hubjenstwa —
O wschemózny Božo,
Sso tebje dźeržimy,
Ssy nasche wěčne sbožo,
Cźe wěčnje khwalimy!

J. W.

Dny wotebjeraju.

Lěczo je ßo wotßaliło, nasyma tu je, haj syma je hižo prěnich póßkow póßłała, so njebychmy posabyli, so wona, ta symna syma, pschikhadźa, so by ßwoje knjeźstwo nastupiła. Wonkach wobleka ßo pschiroda pyschnu, pißanu, we wschěch móżnych barbach ßo sybolazu drastu, tak w sahrodach, na polach a wukach a w lěßach. Nasyma wukonja ßwoje wobsbożaze dźěła: dawa dosrawjecź płodam nasymstim, so bychu człowjekojo a skót měli tuteho żiwjenja potrjebnoscź. Czim bóle nasyma to dokonja, czim bóle krótki bywa tón czaß, so Boże ßłónczko jej ßwěczi: posdźischo skhadźa, prjedy ßo khowa: Dny wotebjeraju!

Psches liscze schtomow to ßucho schumi. Powětr czehnje tak psches halosy a haloźki, jako by chzył to abo tamne ßobu wsacź, a hlaj, tu njeße też hižo něschto ßobu, něschto brune a żokte a selene — a tam leži to nětko: liscze pada! Człowjek kroczi bjes myßlow psches nje; wone, te wotemrěwaze liscze, woka ſ wotemrěwazym hloßom, tola człowjek njeßłyschi rěcź liscźika padazeho; jeho noha tepia jo k semi — a człowjek kroczi dale ßwój pucź, hordy to knjes teje semje, tola: Dny tola wotebjeraju!

Liscźik sa liscźikom pada a pada. Padźe czi jene na ruku runje. Wóczko twoje hlada a hlada. — —

Kaź so by ßo wilo pod pasorami ßmjercze, tak tschepoze a dyrkoze czi na ruzy. To njemóżesch hinak, hacź prajicź: „Sastańcze ras a dajcze pokoj!“ ßwojim myßlam; kotrež ßnadź runje wobliczachu te senki, kotrež pobrachowachu sa wschědny khlěb a ßo dowuliczicź njedachu, njech pschezo saßo wot prědka a sesady sapocza, ßwojim myßlam, kotrež ßnadź runje na wulku dań nießechu te módre a brune schlebjertki papjerjane a ßo praschachu, kak by sa nje najwjetschu dań dostawał, dawkarjej pak najmjenje dawka wot nich noßył. A ty posasta a hladasche a ßo dohlada, so to tam na rukawje wobras, wěrny wobras, a to wěrny wobras żiwjenja, sakhadźazeho, wotemrěwazeho żiwjenja a tak też ßwojeho żiwjeńczka. Też w naschim żiwjenju czaß, hdźež ſ poßlednimi mozami to wscho k dosrawjenju czěri, hdźež ßo hischcze ras wscho w rjanej, polnej pysche pokasuje. Lěta lecza, lěta pokne mozy a skutkowanja běchu ta a ßu nimo, a mozy wotebjeraju a tu je nasyma — a jenoź jedyn wě, hacź syma daloko abo hižo blisko, Bóh Knjes to wě! To jene nětko wěsch: Dny wotebjeraju!

Kaź ßmjertnych wodych duwa to wschudźom. Czin schtoź chzesch, niczo czi njepomha, dyrbisch pschidacź tola, so sady wscheho, schtoź żiwe, laka — ßmjercź. A tuta ßmjercź praji ras też tebi: „Pój! Twoje dny ßu dowotebjerake!“

Wo to ßo jenoź jedna, kak by ſ tutym, schtoź pschemĕnicz njemóżesch, psches jene pschińdźesch, kak psches jene pschińdźesch ſ tej myßlu, so też ty sańdźesch. S ranja ßem je saklinczał khěrlusch, kotryź czi spěwa spěw luteho żelenja a cźe pohnuwa, so by schoł nimo teho, schtoź ßwět, dokelź to niczo, wscho niczo. Buddhistojo jón spěwaja a chzeja tak pschekraßnicź a wußwjeczicź wotebjeraze dny człowjeskeho żiwjenja, chzeja tak troschtowacź, hdyź mozy wotebjeraju. A ſ naschich wjeczornych ludow spěwa tón a tamny ßobu tutón spěw, sapadnywschi do ßonow, kotrež buchu ßonjene w ßonow polnym rańschim asiskim kraju. Niczo to wscho, niczo! Sa naß tu w naschim kraju a czaßu wschě tajke myßliczki a ßony Buddhistow a podobnych druhich niczo, hižo teho dla niczo, dokelź nasch kraj niz pschihotowany sa tajke a tajkich ale sa lute dźěło a lutu prózu!

A tola: S ranja pschikhadźa ßwětło! Tón mischtr ſ Nazaretha pschinjeße wumóżenje ſ teho czěmneho, schtoź wodźěwa wotebjeranje a wotemrěwanje teho, schtoź człowjeske. Wón sa czěri potajnu a sjawnu bojoscź, kotraź kaź czěmnota pschikrywa wotebjerazy żiwjenjadźeń człowjeka. A tak bu wón tón wěrny, tón prawy mischtr zyłeho człowjestwa, — dokelź je tón knjes teho żiwjenja ßameho! Sbóżny tón człowjek, też tón nowotarski, moderny człowjek, w kotrymź ßo husto zyły kotoł pokny myßlow a myßliczkow, pschecźow a żadanjow wari, sbóżny wón, hdyź je ßo smutsknemu pscheßwědczenju pschedobył a posběhnył, so wusnawa, niz sadwělujo, niz w nowej nadźiji woźiwjejo: „Ja dyrbju wotebjeracź, Jesuß Khrystuß dyrbi roscź!“

Tak pschińdźe też na wotebjeraze dny człowjeskeho żiwjenja něschto, schtoź je pschekraßnja, schtoź je wobsboża. Człowjeka wola ßo podawa, dokelź ßebi swěri, ßo podacź do wole jeneho druheho, kotryź niz ßmjertny a sady kotrehoź niz ßmjercź, ale kotryź ßam to żiwjenje. Hladasch drje wróczo na lěczo pokne mozow, tola njemorkotasch, wjeßelisch ßo, so ßy mozy derje wużiwał. Hladasch do czaßa nuts a czinisch, schtoź móżesch hischcze, a pschewostajesch Bohu Knjesej, schtoź ßnadź mohło hischcze pschińcź. To njeje tu potom wjazy sadwělowanje, też tuposcź a liwkoscź niz! Ně, schtoź tu to potom ſ knjesom je, to je żiwa, strowa, ßylna, wjeßela wěra, wutrobna wěra, kotraź ma wěstu nadźiju wěczności!

Haj, hlej, tak to je, njech też dny wotebjeraju, pola tych, kotsiź maja hischcze strowu kschesczansku wěru! — —

Wustrowjaza semja.

Schtó njeby hižo wo njej ßłyschał abo czitał we wschěch móżnych nowinach! Wustrowjaza semja (Heilerde) ßo nětkle wjele porucza a wjele trjeba — a też pomha. Je to woßebje hlina. Hdyź tole wopomnisch, ßnadź ßo dopomnisch, so to też pola naß něschto zyle njesnate njeje, ßnadź nan a macź abo dźěd a wowka to hižo trjebaschtaj, na psch. hdyź bě cźe pczołka abo woßa kaknyła.

K tutej wězy pißa nichtón něhdźe tole: „Hlina je hlina!“ Njedwěluju na tym, so druźstwa, kotrež ſ wěstej a ſ woßebitej wustrowjazej semju wikuja, pschi tym wjele dobytka maja ſ tórnoscze człowjekow. Wustrowjazu móz teje ſ Harza wukhadźazeje semje ja njepřeju, ně, ale tajka wustrowjaza móz je wschudźom w semi, w czistej hlinje a khori njetrjebaju ßebi tajku hlinu ſ daloka ßłacź dacź. Ja ßym w Kamerunje na wschelakich městnach hlinu nałożował a ßym kóżdy ras jenoź hlinu brał, kotruź sesady hětow czornuchow namakach, ßym ſ njej sa krótki czaß najhrosnische rany a ßo jědmjaze blaki sahojił. Ssamßny dobry wuspěch ſ hlinu mějach we rańschej a wjeczornej Schwizy a w Elsaßu.“

Něchtón druhi praji k tutej wězy: „Jena druźina hliny njeje kaź ta druha, jena nima telko hojazeje mozy kaź ta druha, hlina ſ Harza ma zyle wěscze woßebje wulku hojazu móz, dokelź je we njej wjele radiuma.“ Radium pak je jene ſ tych najnowschich namakankow, kotrež buchu w naschej semi czinjene, a — njemólimy ßo, — drje też jene tych najważnischich; radium ma dźiwne mozy, kelko a kajke do zyła, njeje hischcze snate.

Tola hischcze ßłowczko wo wuhojazej hlinje. Czi drje maja prawo, kotsiź praja: Hlina je ßrědk sa wuhojenje, a niz jenoź k swonknemu nałożowanju ale też k smutsknemu, ale też hlina njepomha pschecźiwo wschemu! Njeje też snate hischcze, hdźe a kak ma ßo pschezo nałożowacź a hdźe a kak niz. — Kóżda hlina ma móz hojenja! Jena wjazy, druha mjenje. Hlina dyrbi pak też dobra a czista bycź a dyrbi ßo też derje pschihotowacź a wothladacź, dyrbi ßo ßacź a saßo ßacź a dyrbi na ßłónczku leżecź.

Schtóź potajkim hlinu nałożowacź chze k hojenju, njech woßebje tole poßlednje njesabudźe!

Listowanje. R. we P. sa 21. po Tr. — M. we M. sa 22. po Tr.

Čišćeć a nakład: Tomaloriez knihicźischćerńja sap. druźstwo ſ wobmi. ruk. w Budyschinje.

Czißło 42.
16. oktobra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za štaw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 2.— hr. s portom.

21. njedź. po ßwj. Trojizy.

Njewužitne ßłowa.

Wěsch ty, so junu hodźina pschiňdźe, hdźež Bóh ßebi samolwjenje žada sa kóžde njewužitne ßłowo, kotrež ßy rěczał?

Měnja husto: schto dha ma ßłowo na ßebi? Sslowo je wodych! Jo wuprajisch a precz je! Tak? Je to wěrno? Ně, schtož rěczimy, njesańdźe. Bóh khowa tež nasche ßłowa — sa dźeń samolwjenja.

Haj, kak dha móže wón ßłowa wobkhowacz? prajisch.

To hižo człowjekojo samóża. Czim bóle móže to Bóh! Wěmy wschitzy, schto je gramofon. Tutón apparat runje to saßo dawa, schtož něhdy do njeho ßo rěczesche. Platty móžesch wobkhowacz a pschezo saßo rěczecz dacz. Tak móża nětk hižo człowjekojo ßłowa wobkhowacz. A to njedyrbjał Bóh samóz? Ty móžesch dawno twoje ßłowa sapomnjene měcz — Bóh je skhowa sa tamny dźeń samolwjenja.

Wsmi ßebi ras czaß a pschemyßl ßebi, kajke ßłowa ßu s twojeho erta pschischłe! Bóh je sakasał, so njebychmy jeho mjeno njewužitnje wužiwali. Je prajił, so njebudźe teho bjes khostanja wostajicz, kiž to czini! A — kelko człowjekow to s zyła njewopomni! Kak někotry „Ach Bożo!“ so wuwoła, bjes teho so by wutroba ßo pschi tym wobdźěliła! Hlaj, to ßu njewužitne ßłowa! Sa to dyrbisch na dnju wěcznosćze samolwjenje dacz.

A kak stejesche s pschehnatosczemi? Schtó njeby w tym winy měł? Ssmy ßo tak teho swuczili, so to s zyła njespósnajemy. Haj, hdyž něchtón njepschehnaje to runje won nadpadnje. Hdyž něchtón na psch. na někajke praschenje by jenož wotmolwił: „Je ßo mi spodobało!“ potom by proscheř wěsćze měnił: „Njeje ßo jemu wożebje spodobało!“ Pschetož, hdyž někomu je ßo spodobało, potom rěka; „Je ßo mi jara derje spodobało. Bě woprawdźe wulkotne!“

Jesußowy ert praji: „Wascha rěcz budź haj, ně, schtož wyschsche je, to je wot sleho.“ Potajkim ßu tež pschehnatosczе — njewužitne ßłowa!

A nětk myßl ßebi na wschě te łžě we wobkhodźe. Bjes tych njemóžesch bycz, praja ludźo! Schtóž jako pschekupz by pschezo wěrnoscz prajicz chzył, tón s zyła njeby niczo wuwikowacz mohł! — A schto dyrbjeli ßebi wo naß myßlicz, hdyž na praschenje: „Ja tola waß njewotdźeržu?“ polmu wěrnoscz wotmolwicz chzyli. Bjes łžow nětk ras njeńdźe!

Kelko tak myßli a ßebi žane ßwědomnje s teho njeczini, njewěrnoscz wuprajicz. Ale — Bóh skhowa platty na dźeń samolwjenja! Budźe potom twoju samolwu płaczicz dacz, so njebě tebi móžno, w twojich wobstejnosczach bjes łžow bycz?

A potom — ach kelko ßłowow sady khribjeta! Telko pschißłodźazeho rěczenja, to ßudźenje wo njepschitomnym! A hlaj, to běchu saßo njewužitne ßłowa! Wscho to kleskanje a pschißłodźenje, wscho to hanjenje teho bližscheho — skhowa Bóh tón Knjes!

Móžesch hischcze lohkomyßlnje prajicz: „schto dha na ßłowje saleži?“ Kajke brěmjo dołha ßu twoje njewužitne ßłowa na twoje konto pschinjeßłe. Ja bych chzył, so by to tebi junu wědome było, kak satraschne to samolwjenje je, kotrež ßy s njewužitnymi ßłowami na ßo walił, so by ßo twoja duscha wustróžiła!

Hlaj, potom bych wjeßołu powjesćź sa tebje měł. Grantosonske platty, kiž ßu rěčže horje wsate, te móžesch jaßo wotschkrabacź. Potom ßu te rěčže wuhaßnjene. A tak móža tež w pomjatku Božim twoje ßłowa ßo wuhaßnycź psches krew Jesußa Khrystußa. Bohu budź dźak, dawa wodawanje tych hrěchow, tež tych jasykowych hrěchow! Krew Jesußa Khrystußa tež s teho wuczisćźi.

Ale dyrbisch teho Knjesa wo wodacźe ßwojich ßłownych hrěchow proßycź. Njesapomń jene pschi tym: dostanjesch jenoź potom wodacźe hrěchow, hdyź ßy swólniwy, s tutym hrěchom pschestacź. Schtóź wo wodacźe hrěcha proßy a — pschi hrěchu wostawa, móže dolho wo wodacźe proßycź, wón je njedostanje.

O, staj pschichodnje tež ßwój jasyk pod wodźenje ßwjatehe ducha. Potom budźa twoje rěčže mjenje pschekhwatane a wobhladniwische a ßwjećźische. Dowěr ßo tak temu Knjesej, so móže tež tebje swarnowacź psched njewužitnymi ßłowami. Potom ßo njetrjebasch tamneho dnja bojećź, wo kotrymź Jesuß praji (Math. 12, 36): „Ja praju wam pak, so dyrbja ludźo na ßudnym dnju wotmołwićź sa kóźde njewužitne ßłowo, kotrež woni ßu rěčźeli.“ R. w. P.

Sswětło ßwěta!

Scź. ßwj. Jana 8, 12.

Elektrisćeho ßwětła wjeßelisch
Sso nětko saßo a ßej njeměnisch,
So mohło hinak bycź a prěčźu wostacź;
Wschě druhe ßwěćźki ßy wschak sapomnił
A na bok stajił abo poshubił, —
Ach, swotkal jaßnischeho ßwětła dostacź! —

Hlej! — cźeńki grót je trasch ßo rostorhał
A s wokomiknjeńcźkom je swopschestał
Wschón ßwětły błyskot, jaßnoscź wscha ßo haßy;
Ty ßedźisch w cźmje, ty njewěsch nuts a won,
Wschěch rukow skutk je doskónczeny wschón, —
Tak sdychujesch: Sswěćź, lube ßwětło, saßo!

Ty lube cźłowiske dźěćźo, wěsch tež ty,
S wotkal wscho snutskne ßwětło wosmjemy,
Wot kotroh' źórła, s kotreje zentrale? —
Hdyź je twój Bóh we Jesom Khrystußu
Cźi blisko pschez' sa ßwětły dźeń a cźmu,
Dha stejisch, khodźisch w ßwětle nětk a dale.

Hdyź pak twój wobkhad s nim ßo rostorha,
Cźe s dobom ßmjertna cźěmnoscź wobdawa! —
Ow, wschědnje prosch, so njeby to ßo stało!
Prosch, so by kóźdy sewski dźeń a nóź
Cźi wěcźne ßłónczko jaßnoscź, měr a móź
A do wěcźnoscźe ßłónczne pruhi dało! **Jan Waltař.**

Nowy „woßadny porjad“ w Sakskej.

1. Nowe woßadne sarjadowanje.

W kóźdym domje a hospodarstwje je wěsteho porjada trjeba. Kaź hižo to ßłowo wupraji, ma kóźdy wjedźećź, kak jene po druhim pschińdźe, kaź sapoczatk a daletojedźenje dźěła, tež wobmjesowanje pschißłuschnoscźe a prawow. Tak ma po nowym postajenju nascheje sakskeje evangelsko-lutherskeje zyrkwinskeje synody wot 2. měrza t. l. w zyrkwinskim a woßebje we woßadnym źiwjenju bycź. Kóźda woßada ma ßama ßwoje wězy sarjadowacź, mjes tym so běsche prjedy wot najwyschscheho města a wot wyschnoscźe wscho abo tola wjele ßo roskasowało, naprawjało. To běsche s woprědka derje srosemićź, jako mějesche zyrkej w krajnym wótzu, potom w ministerstwje ßwoju hłowu. Po wschewrócźe, kiž 1918 sastupi, pak gmejny a s tym tež zyrkwine gmejny abo woßady bóle ßame ßo sarjadowacź počźachu. To nowe běsche, so lud ßłowo, hłóß a móź dosta. Mohł tež rjez: Kaź ßo w cźłowiskim cźěle źiwjenje, sdźerźenje, hibanje a sjenym ßłowom „źiwjenje“ psches shromadne skutkowanje wschěch dźěłow, wutroby, płuzow, nohow, rukow a wschěch stawow měła, tak tež maja woßadni pod Božim ßłużobnikom (duchownym) ßo duchomnje a po swonkownym porjedźe sdźerźećź. Wone maja bycź sahroda evangelskeho wěrjenja a źiwjenja a polo skutkowanja kscheścźanskeje luboscźe. „Woßadny porjad“ wupraji (§ 2): „Woßada ma prawo ßo ßama sarjadowacź.“ To je tež srosemliwy a nusny postup. A snamjenity wodźer nascheho zyrkwinskeho źiwjenja praji: „Pak ßo noscźe kscheścźijanske woßady sa woprawdźe móžne, dźěławjeßeke organismy (źiwe graty) duchowneho źiwjenja a skutkowanja scźinja a tak sa hłowne noscherki ludowego wocźerstwjenja, pak k žanemu ludowemu wocźerstwjenju njedóńdźe.“ Kóźdy woßadnik, kaź w kraju stacźan, ma ßwoje město a dyrbi je wupjelnićź (prawo a pschißłuschnoscź). „Porjad“ praji (§ 5): „Kóźdy woßadny staw ma postajene dźěłbracźe na zyrkwinskich wustajenjach a naprawach a móže žadacź zyrkwinske sastaranje se ßłowom a sakramentami.“ Wot kóźdeho ßo wocźakuje, so kscheścźijanske źiwjenje wjedźe a ßo na zyrkwinskim źiwjenju wobdźěła. Wón je pschißłuschny, ßwój podźěł na woßadnych cźeźach njescź a zyrkwinske cźeßne sastojnstwa we woßadźe kaź woßebite zyrkwinske nadawki na ßo bracź. So měli prawje wjele woßadnych składnoscź a wjeßeloscź ßobu skutkowacź, je prawo wolićź hižo 21 lětnym a prawo ßo dacź wuswolićź 25 lětnym date a wólbne prawo tež na žónske wupschestrjene.

So bychu ßo stawy woßady k rosomnemu sapschijećźu a dopjelnjenju ßwojich nadawkow podpokasowałe, ßu cźi do wólbnych listnow sapißani k woßadnym shromadźisnam sjednocźećź (§ 8). Tajke maja ßo lětnje junkrócź wodźerźećź na jenej njedźeli a s bożoßłużbnej ßwjatocźnoscźu wotewricź. Pschi tychle shromadźenjach duchowny rosprawu wo minjenym lěcźe podawa. A na tutu ßo rosrěcźenje pschisamknje. So pak by woprawdźe zyła liczba woßadnych pschi sdźerźenju, wodźenju a polěpschenju woßadneho źiwjenja wobdźěliła, maja ßo woßadne sastupjeństwa wutworićź. Wschitke wjetsche woßady s wjazy hacź 2000 duschemi dostanu te ßame a mjeńsche móžeja je ßebi naprawićź. Na kóźdy pad pak dyrbi woßada, a to kóźda, ßwoje zyrkwinske pschedstejićźeństwo měćź, kiž by wschitke porjadne należnoscźe (wudawki, twarby, wuporjedźenja, postajenje porjada, zyrkwinych poßłużobnikow atd.) w ruzy měćź. Tamne „sastupjeństwo“ ma nimo duchowneho (duchownych a woßadźe), s najmjeńscha 10 hacź 15 ßobustawow, pschi wjazy duschach — 5000 hacź 10 000, kaź Budyschska Michalska woßada, Budescźanska woßada, 15—20 w tu khwilu měćź, po 6 lětach hischcźe 5 hacź 10 wjazy. Zyrkwinske pschedstejićźeństwo ma 4—12 ßobustawow liczićź. A so je s dźěłanjom tutych khutnje měnjene, je s tym wuprajene, so maja ßo „sastupjerjo“ wob schtwórćź junkrócź, „prjódkstejerjo“ měßacźnje shromadźećź. „Sastupjeństwam je k spěchowanju a k hajenju pschepodate (§ 13) kscheścźijanska smyßlenoscź we woßadźe, pózcźiwoscź a dobre waschnje, źiwe dźěłbracźe woßadnych na zyrkwinskim źiwjenju, woßebje na Božich ßłużbach, zyrkwinska hudźba, nabożne shłubschenje, zyrkwinske pokracźowanje a kscheścźijanske gmejnstwo (stowarschenje), po potrěbnoscźi postaranje sa nabożne roswucźowanje w schuli a wutwarjenje pěstowanja młodźiny.“ Woni maja ßo staracź sa khudych, khorych, braschnych, ßamotnych, w strasche stejazych, padnjenych a khosta-

nych a we wožadźe k temu wscho trěbne naprawjecź, tež ſa powſchitkowne ſkutki wěry, a luboſcźe ſa wožadu a ſwonkach njeje ſajimanje pytacź ſami a we wožadźe ſbudźowacź. A dokelž jena abo druha wěz wožebite prózowanje žada (wožebje we wulkich njepſchewidomnych měſchczanſkich wokrjeſach), maja ſo wotrjady (Ausſchüſſe) ſa nje wutworjecź: Někotſi ſaſtupjerjo abo też, hdźež ſu jenož prjódkſtejerjo tuczi njeſu ſtaroſcź ſa pohrjebniſchczo, twarjenja, młodźinu, khudobu atd. Něſchto wožebite pſchi tym je, ſo móža tele wotrjady ſebi hiſchczé druhich do zyrkwinſkich ſaſtupjeřſtwow njewuſwolenych wožadnych, kiž ſu ſwólniwi a ſhonjeni, pſchiwſacź. Njech je też pſchiſpomnjene, kak wažne je ſa pſchichodne wuſwolenje do „ſaſtupjeřſtwa" a „prjódkſtejeřſtwa", ſo ma ſo ſcheſty hacž tſeczi dźěl jeho ſobuſtawow wot nich ſamych, potajkim niz wot wolerjow pſchiwolicź a „powołacź", a ma wožebje ſo kedźbu dawacź pſchi tym na ſtawy abo towařſtwa wožady, kiž we wožadnym dźěle ſteja a ſobu pomhaja, kaž na nabožnych wuczerjow, diakoniſſy, powołanych „pomoznikow", tak ſo je ſa dobre a wužitne mozy ſkładnoſcź ſobu ſkutkowacź, hdyž jich wolerjo wobkedźbowali abo měcź chzyli njeſu.

Schtó ſu czi „pomoznizy"? Wot ſaſtupjeřſtwa poſtajeni mužojo abo žony, kiž ſu ſwólniwi, wožebje we wjetſchich wobſtejnoſczach, po domach zyrkwinſkim nuſam a njedoſtatkam napſcheczíwo ſtupacź, khorych wopytowacź, khudych wobſtaracź, młodych namolwjecź, ſo chzyli do dźěczikemſchenjow a nyſchporow khodźicź, njerodnych k kſchenzy a wěrowanju ſo měcź, liſtna a leczaze łopjena wokoło podawacź, bludźazych k wotpadej a k wuſtupjenju ſ zyrkwje ſwólniwych napominacź, pſchiczehnjenych wopytacź a fararjej woſjewicź. Kelko móžnoſcźe dźěłacź, na kotruž ſebi wjele njepomyſli! A tola nuſne, tak nuſne ſa bycźe a žohnowanje wožadow, kaž je trěbne, ſo krej a žiwjenje hacž do najſdaleniſchich žiwow a ſtawow naſcheho cźěła porjadnje dozpiwa. Hewak je khore. — (Pokracźowanje.)

Srudna ſtawiſna wo pokładryjeřjach ſ lěta 1715

Pokładryjerjo, ſchtó njeby hižo wo nimi ſłyſchał, njech ſnadź też podnjenom, kotrež też Sserb tak rad trjeba: „Schatzgräber." A ſchtó njeby chzył też tak rad nětkle ſebi pokład wurycź ſ prawje wjele ſłotakami! By tola nětkle, hdyž naſcha „valuta" tak ſpaduje, t. r. hdyž naſcha hriwna pſchezo mjenje a mjenje płacźi, ſa kóždy ſłotak hnydom po ſtach doſtawał! So pak ma to ſ tajkim rycźom ſa pokładami ſwoje wězki, ſy drje też hewak hižo ſłyſchał, naſche powědańczko, kotrež je po hamtſkich aktach ſpiſane, czi to wobkrucźa.

Chzeſch-li nětko wo tamnym podawku ſ lěta 1718 dalſcheho wjedźecź, pój ſe mnu ſobu do měſta Jena. Tam ſo to zofaſche, a to w ſymje, haj runje w hodownym czaſu lěta 1715. Srudna wězka je tehdy wjele roshorjenja, doręczowanja, běźenja ſbudźiła a też wjele bojoſcźe a wczipnoſcźe. Je ſo wjele wo tutej wězy piſało a cziſchczało — a dowujaſnjena dźenſa hiſchczé njeje. — Daj ſebi nětk powjedacź, ſchto bu hamtſzy wo njej woſjewjene:

„Studenta Weber ſetka ſo ſ dwěmaj buromaj na winizy jeneho krawza w ſharodnej khěžzy, ſo by wěſty pokład ſběhnył. Tam ſapoczachu ſe ſwojimi kuſkanjom. Chzychu wopſchiſzahacź najwyſchſcheho ducha ſ kraja ſłónzow, ducha Och, ſo by Nathanaela, ducha jemu poddaneho a pokład wobſzedźazeho, w człowſkej poſtawje k nim póſłał, a ſo bychu tolerje, kotrež pjenjeſy lehnjechu, dóſtali; to ſu, kaž ſo praji, tajke tolerje, kotrež ſo ſame wot ſo pſchiſporeja.

Buraj ſydnyſchtaj ſo potajkim ſa blido ſahrodneje khěžki, ſtudenta napiſa magiſke ſnamjo, jene „tetragram" wyſche duri a ſydźe ſo potom też k nimaj. Wuczeže dwě kuſkařniſkej knjſy a magiſke ſygle a druhe podobne wězy a połoži je k ſchtyri měſchkam ſ tolerjemi k lehnjenju a k někotrym wožebitym pjenjezkam pſched ſobu na blido. („Magija" je mjeno ſa mudroſcź rańſchokrajnych mudrych a ma něhdźe telko na ſebi kelkož my ſe ſłowom „kuſkanje" wuprajimy.) Po 10 hodź. ſczini jedyn ſ burow ſ teſakom ſtudenty koło do wjeřcha khěžki a ſapocza ſ jenym wopſchiſzahanjom, kotrež trójzy ſ hłowy prajeſche, kóždy króczź pol běrtlk hodźiny poſaſtawſchi. Duch pak ſo žadyn njeſjewi. Na to wuczita Weber ſamſne wopſchiſzahanje ſ jenych tych dweju knihow, jako je k druhemu raſej ſapocza, njepſchiňdźe ſ nim ke kónzej, pſchetož ſpanje, kotrehož ſo dowobróczź njemóžeſche, pſchiňdźe na njeho. Widźenje jemu ſańdźe, połoži hłowu na blido a wuſnny. Schto je ſo dale ſtało, wjazy njewjedźeſche. —

Naſajtra namakachu w ſahrodnej khěžzy ſtudentu Webera bjes wědomnja ležo na ławzy ſa blidom, bě na poł morwy a njemóžeſche niczo rěczecź. Dźiwne bě też, ſo mějeſche nawutrobnju na rukomaj, a na prawej noſy czěrwjene blaki, ſacźeklinu a pucherje. Buraj pak běſchtaj zyle morwaj a jaſyk wiſzaſche jimaj wo dołhoſcź ſtawka ſ huby na wobliczu a na wutrobnju mějeſchtaj wjele módrych a czěrwjenych pruſkelow a blakow. Cźěle buſchtej pſches tſjoch ſtražnikow — jich mjena ſu: Kſcheſczan Krempe, Jurij Bayer a Niklas Schumann — ſtražowanej, mjes tym ſo bu ſtudenta wotnjeſzeny a drje do jaſtwa tyknjeny.

S tym pak njebě ſ zyłej wězu ke kónzej. To najſtraſchniſche hakle pſchiňdźe. Bayer ſtupi ras pſched durje a rjekny, ſo wróczo, ſo drje ſwoju „pomoz" doſtanje (hacž drje je ſ tym měnił, ſo něchtón pſchiňdźe, kotryž na jeho měſtno ſtupi a ſtražuje?) Druhaj dwaj woſtaſchtaj w khěžzy a Krempa wuſnny — bu pak pſches někajke ſcherenje ſaſo wubudźeny. Tuto drapaſche móznje wo durje, durje ſo wocźinichu a ſczěn jeneho ſydom- abo wóſomlětneho hólza ſo pokaſa, doniž ſo durje ſaſo ſ mozu njeſapraſnychu.

Schumann bu, hacž runje nikoho njewidźeſche, zyły kruch po ławzy ſahnjeny, doniž na jene ſ teju cźěłow njepadźe, tam woſta bjes wědomnja ležo. Naſajtra namakachu wſchěch tſjoch ſtražnikow kaž morwych. Bayer bě też woprawdźe morwy. Schumann ſo najprjedy ſaſo ſhraba. Krempa nadpadźe na hłowje na jětra podobna khoroſcź. — —

Dwórſki radźicźel Hoffmann w Halli měnjeſche, ſo móže zylu ſawjercźanu wěz roſjaſnicź; měnjeſche, ſo je pſches woheň (wo wohenju pak zyle akty niczo njepraja) dym naſtał, kotryž je zylu wěz ſawinował. Wuda wo tym knižku. Tola bě tu też tajkich, kotſiž w tym wſchěm ſkutkowanje ſłych duchow, haj czerta ſameho widźachu. Wuňdźe knižka, kotrejež ſpiſař Andrea ſo pſchecźiwo Hoffmannej wobrocźi a wupraji, ſo je czert tych ludźi ſkónzował a tak ſlě ſ nimi ſakhadźał. A na tym niz doſcź, wuňdźe jich hiſchczé wjazy ſpiſow ſ wobeju ſtejniſchczow.

Akty wo tutej dźiwnej wězy buchu ſkónczńje do Lipſka póſłane a tſi fakulty, mjenujzy fakulty bohoſłowſtwa, lěkařſtwa a prawa, pſcheproſchene, ſo bychu wuſnud wuprajiłe. Jich wuſnud wupraji ſo ſa to, ſo je ſo ſkónzowanje po naturſku ſtało a ſo czert a ſcherenja ſame ſ tym niczo czinicź nimaja.

„Tuto měnjenje namaka najwjazy pſchihłoſowanja."

Tak powjedaja akty. W naſchim czaſu bywa pak, kaž ſo ſda, tych ludźi wjazy a wjazy, kotſiž ſo bóle pſchiſamknu nahladam jeneho Andrea a mjes nimi ſu to pſchede wſchěm ſpiritiſtojo.

Zyrkej a ſtat.

Něſchto wo nowym porjedźe zyrkwinſkich wožadow abo ſkrótka wo wožadow-porjedźe podawamy tu pſchipódla we wo-

ßebitych nastawkach. Njech ßebi je kóždy ßwěru pschečzita a rospomni. Tak pschinjeßy potom nowy porjad tež nowe žiwjenje do woßadow, a to wón pschede wschěm chze. Pschispomnicz chzemy hnydom, so móže swonkownje porjad tych woßadow, kotrež mjenje hacž 2000 duschow licza, wostacz, kajkiž je hacž dotal byl, woßebje, schtož prjódkstejeństwo nastupa. —

„Sakska evangelska korrespondenza" podawa mjes druhim tež tole: „Sa wokrjeßneho schulskeho radu sa schulski dohladowarski wokrjeß Ölßnitz w Vogtlandze bu wučzeř O. E. Erler s Lipska-Sellerhausena pomjenowany. Nowy schulski rada je w Lipsku snaty jako wojowar sa ßwěta-schulu a jako pschečziwnik wusnacza-schule. Jeho pomjenowanje je dalschi staw we zyłym rynku postajenjow wyschnoscze, kotrež ßo měrja pschečziwo kschesczanskim starschim. Dopomnisch ßo, kak ßo wot pschewróteßem porjadu jene kaž druhe wußwobodzene městno schulskeho rady wobßadza jenož s tajkimi mužemi, kotsiž ßo wusnamjenjeja psches wustupowanje sa ßwěta-schulu a psches žiwe wojowanje pschečziwo kschesczanskej schuli ryczeństwa nabuchu a dopokasachu, so ßu khmani sa schulskeho radu. Wučzeř E. Beyer bu se schulskim radu sa město Lipsk, wučzeř dr. Wünsche se schulskim radu w Lubiju, wučzeř Hiemann se schulskim radu w Drazdzanach, wučzeř Schneider s Komorowa se schulskim radu w Kamjenzu, so bychmy jenož někotrych s tych mnohich padow wusběhnyli. Wschitke to snate mjena s kulturneho wojowanja poßlednich lět. Schulski rada je, hdyž buchu nětko direktorojo wotstronjeni, jeniczki statny dohladowar, kotrehož hischcze mamy. K njemu a k jeho njestronoscži dyrbja tež wschitzy starschi pokne dowěrjenje měcz móz. To njemóže bycz, hdyž ßo jenož jenostronszy pschečziwnizy kschesczanskeje schule sa schulskich radow pomjenuja!"

S bliska a s daloka.

W **Budyschinje** běchu ßo ßrjedu, 5. oktobra dopołdnja ßerbszy duchowni k nasynnej konferenzy seschli. Pschedßyda kn. lic. theol. Mrósak-Hrodzischczanski složi po sawodnej modlitwje pschedßydstwo, kotrež bě 15 lět dołho sastaral, wyßokeje staroby dla a namjetowasche sa ßwojeho naßlědnika město-pschedßydu, kn. fararja Domaschku-Budesteczanskeho. Prósstwu, so by sastojnstwo hacž k ßwojemu skotemu sastojnskemu jubilejej, t. r. hacž do pschichodneho lěta wobkhował, wotpokasa k. pschedßyda a duž ßo po jeho namjecze sta. Wuprajiwschi wotkhadzazemu pschedßydze dzak sa dołholětne dzěło pschewsa kn. f. Domaschka wólbu. S pokładnikom wostanje k. f. Mrósak hacž ke kónzej lěta, potom pschewosmje tuto sastojnstwo k. duch. Bójz-Budesteczanski. K dlěschej rosmołwje dóndze to na to pschi sdzělenju kn. pschedßydy, so ßo 20. oktobra synoda shromadzi a so směje woßebje wo zyrkwinej wustawje jednacz. Duchowni ßo jenohłóßnje dorasnje sa to wustupichu, so mataj ßerbskaj synodalaj — kn. pschedßyda a kn. wyschschi wučzeř Hanczka — krucze sa tym stacz, so pschi nowym sarjadowanju ßo ßerbsko-němske woßady do jeneho wokrjeßa sjednocza pod ßerbskim superitendentom. Tón jara njeluby njedostatk dyrbi na pschezo wotstronjeny bycz, so maja ßerbske woßady duchowneho dohladowarja, kotryž ßerbskeje rěcze mózny njeje, abo lěpje, kotryž ßam Sserb njeje. A tu njeje tež móžno, woßady wubjeracz. Wschě woßady, w kotrychž ßo hischcze ßerbski prěduje, — Drazdzany a Lubij drje wěso kóždy ßam wot ßo wuwosmje — maja ßo do ßerbskeje superintendentury sjednoczicz. To žada ßebi hižo dorasnje nasch demokratiski czaß, kotryž chze a dyrbi, jeli so chze demokratiski bycz, kiž chze mjenschinam jich dobre prawa dacz, a potom jedna ßo to tu wo te najßwjeczische prawa, wo nabożne. S tuteho stejnischcza je tež jenož to jene móžno, so ßo pschi dzělenju Łužizy do superintendentarow ßerbsko-němske a němsko-ßerbske woßady sjednocza. A sa to njech wobaj ßerbskaj knjesaj we synodze stejitaj w tej wěstoscži, so ßerbszy duchowni a Sserbja do zyła sa nimaj stejitaj. Knjes synodala Hanczka bě ßo pißomnje i tutej wězy wuprajił. Tež Němzy naschich woßadow a do zyła njemóžeja pschečziwo tajkemu sarjadowanju niczo prajicz, dokelž móže tola ßerbski superintendenta tež němski, tak so móže Němzam a Sserbam jenak derje poßłužicz. Duž, hdyž 20. oktobra synoda ßwoje dzělo sapocznje, njech evangelszy Sserbjo sa tym steja, so nowa zyrkwina wustawa tež nam Sserbam ta da, schtož nasche prawo! — Wo ßerbskim seminaru bu na to rosprawa podata, běchu ßo, kaž snate, 5 studentojo na nim we Hrodzischczu wobdzělili. Hacž kn. pschedßyda hischcze ras ßerbski seminar pschewosmje, njemóžesche lubicz. Wo ßerbskej wučzbje na Budyschskich schulach ßo tehorunja ßłowczko porěcza. Je na tym, ju s nowa a hinak sarjadowacz, dokelž nětczischi wodzeř, kn. farař Mjerwa-Bukeczanski, ju dale wjazy sastaracz njemóže dla wobschěrneho woßadneho dzěła. — Nimo druheho bu nam sjewjene, so je bibliski pucznik, sa lěto 1922 sa czischcz hotowy, duž je nadzija, so budze k hodam hotowy, a wěscze potom tež sastup namaka do wschěch ßerbskich domow. Sestajał je jón saßo kn. farař Mrósak-Ketliczanski. Pschedßyda ßerbskeho knihowneho towarstwa, kn. farař Sarjeńk dyrbjesche s nowa na to pokasacz, so tak někotry „Domjazy prědar" hischcze pschezo czaka na to, so ßo jenu ßerbska wutroba a ßerbski dom wotewri, so by sastupicz mohł a bycz s towarschom. Njech je tola tež tu saßo na to pokasane, so je tuta nowa prědarska kniha rjany a pschihodny hodowny dar abo do zyła rjany dar a tež tuni, płaczisch tola jenož 12 hriwnow sa nju, a to najlěpje pola duchownych, kotsiž maja kóždy hischcze tójschto czißkow na składze. — Po dlěžschej rosmołwje wo redaktorstwje nachseho łopjenka „Pomhaj Bóh" wosta pschi tym, so dotalny redaktor redaktorstwo saßo na ßo wsa, so pak ßo duchowni na to wjasaju, nimo natwarjazych nastawkow tež podawacz druhich, prědowanja dyrbja pak hacz do póndzele pola redaktora, pak hacz nanajposdzischo hacz do wutory ranja w czischczerni bycz. Wschě druhe nastawki maja ßo redaktorej pschipóßłacz, a to sa pschichodne czißło kóždy ras nanajposdzischo hacz do póndzele ranja. Konferenza je ßo krucze na tuto ßobudzěło swjasała. — Wo wudaczu ßerbskich spěwarskich bu tehorunja powjedane. Duchowni pschihotuja pschehlad nětczischich a pschepokoza, kaz bórsy ßu hotowi, maczisnu schěrschej sjawnoscži a tuta směje potom rosßudzicz, kak a schto. (Pschir. k temu nastawki we Sserbskich Nowinach.) — Wobschěrne bě to dzěło a wo ważnym ßo jednasche. Njech je wscho było Sserbam k wužitku a k žohnowanju, Bohu pak k czescži! — Popołdnju bě potom nasynska shromadzisna Maczizy Sserbskeje, wo kotrejž pschichodnje ßłowczko pschidamy.

W **Budyschinje** směja ßerbszy duchowni wutoru po diözesanskej shromadzisnje dalsche poßedzenje wo ßerbski spěwarskich.

S **Huski.** W lěcze 1920 běsche w naschej woßadze 109 narodow, 96 konfirmirowanych, 56 wěrowanjow, 3574 spowjednych, 36 semrjetych, 3667 duschow, 45 czitarjow miß. poßola.

Listowanje. M. w M. sa 22. po Tr. — S. w M. sa ref. ßlij.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacz w Noßaczizach.
Czischcz a naklad Ssmolerjez knihiczischczerńja a kniharńja sap. druzstwo s wob. ruk. w Budyschinje.

Czißło 43.
23. oktobra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihicźischczěrni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 2.— hr. s portom.

22. njedźela po ßwj. Trojizy.

Mat. 18, 21 35. (Wo słym wotroczku.)

Saßo a pschezo saßo njepscheczeljo kraja žadanja na naß a na nasch lud stajeja, so ma sapłaczicz, sarunacz, schtož je s wójnu sawinował. My s myßlow njepuscheźimy, schto mamy do dołha! Haj, tež s mutskach dołh pschezo rosćje a dawki ßo powjetschuja, so budźeja nasche dźěćźi a dźěćźidźěćźi pod tymle sapschahom njesćz měćz. Kak husto je ßo wuprajiło, so ßmy kaž we wotroczkowstwje! Cźěžko je winu měćz, winy sarunacz dyrbjećz! Dopomńmy ßo pak tež, schto pißmo wo druhich winach praji, mjenujźy wo tych, kiž mamy psched tym wulkim Bohom a psched blizschimi! Kajke krute ßłowo je wo tym Jesuß we pschirunanju wo słym wotroczku rěćźał. Tam je takle wobsamknył: „Tak tež budźe wam mój njebjeski Wótćez cźinicz, jeli so njewodacźe kóždy ßwojemu bratrej s waschich wutrobow jich winy.“ Tu stejesche to krućze a s molom kraßne ßłowo „wodacz.“ Duž wsmimy ßebi k wutrobje.

Kaž nam njebjeski Wótz wodawa, tak wodawajmy ßwojim blizschim w luboscźi.

Dźeßacz tyßaz puntow winojty, tak tam rěkasche, hdyž bě wscho pschehdźene a pschepytane. Dołh, kiž po naschich pjenjesach do wjele milijonow dźe. Tón wotroczk njemějesche sapłaczicz. Hubjeny steji, kiž je prjedy wulki ßo sćinił, stysknje jeho sapschimnje, kiž je prjedy psche wschu měru lohkomyßlny žiwy był a pscheczinjał. Wopaczna ßwoboda do njeßwobody dowjedźe: Tón Knjes pschikasa pschedacz jeho, jeho najblizschich a najlubschich a wschitko, schtož mějesche. Jako njewólnik dyrbi wurunacz naczinjeny dołh, kaž bě ßo to w tamnym cźaßu stawało! Ale, prajisch ty, je tu něschto k pschirunanju sa nasch cźaß?

Pohladajmy wokolo ßebje, hacz dołh njewidźimy psched tym Wótzom w njebjeßach, kiž ßwojemu ßłónzu da skhadźecz na słych a na dobrych. Dopomńmy ßo na te hubjenje wužiwane ranja, skomdźenje dźakowanja a modlenja na wjele ranjach, wostajenja Božeje ßłužby tak někotry ßwjaty dźeń! Na jenym boku Boži rachnowarski kerchow steji wo twojej twjerdoscźi napißanych wjele padow, jako ty na Boże kasnje njepoßłuchasche, kiž cźe k prawdoscźi, cźistoscźi a wěrnoscźi pokasowachu, abo jako tebi cźłowski ßyn napscheczíwo stupi, kiž je pytał sbóżne cźinicz, schtož shubjene je. A saßo papjerku dale wo ßebicźiwoscźi: Ty pytasche ßwój wužitk njekedźbujo na bratrow a jich potrjebnoscźe, ty hladasche ßwojeje cźescźe, jako po sdacźu dobroty wopokasowasche! Kelko je tam wopißane! Kelko tón kral wschěch kralow wo njeprawych ßłowach, wo lohkomyßlnych rěćźach, abo tež wo myßlach wě, kiž bychu dyrbjale po cźmě najradscho wostacz. Hlaj, tyßazy a saßo tyßazy winow twoje dny a lěta w ßebi khowaja! „Nasche potajene hrěchi postajisch ty na ßwětło psched twoje wobliczo.“ (pſ. 90, 9.) Stary pobožny praji ras: Wój ruzy, schto stej wój mojemu Knjesej winojtej do ßłužbow, wój nosy, kelko pucźow, wój wocźi, kelko kedźbliwoscźe, wój wuschi, kelko poßłuschnoscźe! Někotryźkuli spósna, jako bu na khorokožo położeny a tak rjez swjasany, so tón najwyschschi na njeho kedźbuje a s nim wachnowanje dźerźi. Njejßy ty, luby kscheścźijano, tajke hodźiny měł, hdźež tak mohł rjez, psched tym ßwjatym a prawym ßudnikom tam we wyßokoscźi ßo widźesche a wołasche: „Měj scźěrpnoscz se mnu! Ja chzu sapła-

czicz a ßo polěpschicz.“? Njejßy na to ßlyschał: „Tebi je spuschczene. Dowěř ßo, mój ßyno.“ To je wěste a wěrne. Tez Jesuß, Boži ßyn, tamnemu jichtnemu na poßleschczu praji: „Mój ßyno, twoje hrěchi ßu tebi wodate!“ Haj, pohladajo na Jesußa, widzimy tez milosczi njebjeskeho Wótza. A tamny na prawo: „My njetrjebamy wo wumóženje ßo staracz, my ßmy wumóženi.“ Derje temu, kotremuz je wschón hrěch wodaty, — tak sbożomny wón, kaz tón, kiz ßwoje sanjerodzene wobstejnoscze sarjadowane a ßwój dołh spuschczeny widzi!

Kak wusběhnje tón Knjes w pschirunnaju ßwoju ßmilnoscz: „Wschitkón tón ßamy dołh ßym tebi spuschcził, dokelz ty mje proschesche.“ Ale k temu pschistaji: „Njedyrbjał dha ty ßo tez ßmilicz na ßwojim towarschu, kaz ßo ja na tebi ßmilił ßym?“ Pschezo saßo Boże ßłowo nam Bożu ßmilnoscz pched wocz staja, so bychmy w człowskich wobstejnosczach wukli. „Budzcze ßmilni, runje jako wasch Wótz we njebjeßach ßmilny je!“ Hlej, tón tam horkach ma wjele wjazy wodawacz, hacz my jow delkach! To ßu jenoz kaz te sto kroschow, kiz ßu nam nasch bliższchi winojczi. Te wuczinja po naschim liczenju w hromadze jenoz 60-ty dzěł jeneho punta (talenta). A kajki je někotryzkuli, kiz besche wo Božej milosczi ßłyschał, njemiloscziwy, hdyz widzi, so je druhi jene dzěło sanjerodził, njepoßłuschny ßo wopokasał, w ßłowach ßo pscherěczał, we wobkhodze jemu schkodu naczinił abo hewak winu na ßo pschinjeßł. Njeje hischcze dzenßa skoro tak, kaz pola tamneho, so na njeho dze wołajo, haj jeho doßahnje a daji? Tajzy ßu kschescijenjo! Rjane ßłowa a sacżucze kschescijanow njeczinja ale luboscziwe sadzerżenje. Wěscze, schto je Jesuß s tymle pschirunanjom chzył prajicz? Pětrej je chzył wotmołwjenje dacz na jeho praschenje: „Kak husto dyrbju mojemu bratrej wodacz, hdyz na mni shrěschi.“? Wón dzesche: „Ssydomdzeßacz moli ßydom krócz.“ To chze prajicz: „Pschezo saßo.“ A s pschirunanjom wo słym wotroczku dale wuwjedze, kak k temu mozy dostanje, njemujzy, hdyz na Bożu milosczi napschecziwo a naschim winam nam hlada, kiz pschezo hobrske wostanu pornjo winam naschich ßobuczłowjekow! Byrnjez tez ßo husczischo pschecziwo nam pscheschli, to zenje zane dzeßacz tyßaz puntow hischcze njebudze. O, so bychmy ßo smjehczili a se słym hněwom ßo njerospalili! Doscz, hdyz tak cżinisch, kaz nasch Sbóżnik runje prjedy praji: „Je-li so twój bratr pscheczíwo tebi shrěschi, dzi a porokuj to jenu bjes tobu a bjes nim ßamemu.“ Tu je wo wuprajenju s bliższchim rěcz, kiz s wjetscha k dobremu wjedze, bjes tym so twjerdoscz a njesjednoliwoscz wěz hórschu cżini. Njeje druhdy tak bylo, so je někajke słowo k roskorje a k skorżenju wjedło a skorżenje pscheczíwnoscz pschezo powjetschiło.

Njeje pak runje tak hrosne, hdyz něchtó s mjelczenjom na druheho dzerzi a jemu někajku maliczkoscz njewoda a njesabudze. My dyrbjeli tez wopomnicz, kak Bóh pscheczíwnoscze na ßwěcze, tez pscherěczenja a winy bratrow k temu wużije, so by naß w sczérpnosczi pruhował. Tón Knjes chze tych ßwojich wupruhowanych měcz. Kaz Wótz je, tajke maju jeho dzěczi bycz! O, dopomńmy ßo na te kraßne mjeno Božich dzěczi! Chzemy teho ßo njedostojni ßo wopokasacz? Póhanszy ßwětamudri, praji ßo, dachu ßebi do khowanja ßłónczka saßo prawizu, hdyz běchu ßo hacz k wudmam bjes ßobu roskorili, woni ßo wokoschachu a běchu wujednani. „Njedajcze ßłónzu ßo khowacz nad naschim hněwom“, praji japoschtoł Pawoł. Tak ßußod, kiz běsche ßußoda sranił, cżinjesche. Jako ßo k wjeczorej pschibliża, do tamneho durjow stupiwschi dzesche: „Knjeze, ßłónczko chze ßo khowacz.“ Duz tamny měr s nim sczini. „Jako my wodawamy naschim winikam“, njesnajemy wschitzy tole ßlubjenje? Kaz nam njebjeski Wótz wodawa, tak wodawajmy naschim winikam w luboscczi. Kaz chzesch wondawacz, tak masch nuts bracz. Dzerz na dobre dokhody s połnoscze Božeje luboscze! Wažmy ßebi ju s zyleje wutroby, so bychmy tez bliższchemu s zyleje wutroby wodacz móhli. Schtóz njewodawa, s tym hnydom bohatstwo njebjeskeje ßmilnoscze shubi. Kajki kónz, jako tam czi towarschojo srudzeni to temu knjesej powjedzichu a tón Knjes druhi krócz k ßudzenju pscheczíwo temu slemu kroczesche, tón krócz bjes ßmilenja! So by mjes ludzimi na naß skórzba njebyła, kaz byli njesjednaneje wutroby! So bychmy do rukow teho njepanyli, kiz budze kózdemu dacz po jeho skutkach, sle temu slemu wotroczkej.

Boża ßmilnoscz pschepomhaj nam psches spytowanja czaßa a woßebje tez psches njeměrnoscze nascheho wobkhadneho żiwjenja. So bychmy junu hnadneho ßudnika namakali!

Daj, so ßmy kaz ty smyßleni
A k wodawanju hotowi,
Schtóz tuhdy druhim njewoda,
Tón njewohlada njebjeßa! Hamjeń.

Na wjeßny swón.

(Němska pěßeń wot A. B. Schreibera, po ßłowje pschełożena.)

Swono, ty dzesch rjenje,
K domej Božemu hdyz
Czehnje kwaßny czah.
Swono, ty dzesch ßwjaty,
Njedzelu, hdyz nichtó
Rolu njedzěła.

Swono, ty dzesch troschtnje,
Hdyz na wjeczor bijesch
Nam na klakanje.
Swono, ty dzesch ßwjaty,
Hdyz je nimo stysknе
Hórke dzělenje.

Praj, kak mózesch płakacz,
Kak bycz wjeßely ty,
Mortwy njedzany?
Ale naschu zakoscz,
Ale nasche sboże,
Wschitko snajesch ty!

Dziwy je sałożił,
Kotrez njesapschimnu,
Bóh knjes do tebje.
Hdyz ßo duscha shubi,
Ty jej mózesch pomhacz,
We wschej strachocze. T.

Nowy „woßadny porjad“ w Sakskej.

2. **Wólba do woßadneho sastupjeństwa a zyrkwineho pschedstejiczeństwa.** (Kirchgemeindeverwaltung, Kirchenvorstand.)

We wjetschich woßadach s wjazy hacz 2 tyßazomaj duschow dyrbi ßo woßadne „sastupjeństwo“ wuswolicz. W mjeńschich móże ßo to cżinicz. S czezka budzeja mjeńsche woßady tole sastupjeństwo postajicz, dokelz ma kózda woßada ßebi zyrkwine pschedstejiczeństwo kaz dotal wolicz. A njetrjebawschi sastupjerjow měcz, żaneho wużitka njedawa. Wolenje „sastupjerjow“ a „pschedstejiczerjow“ tam, hdzez żanych sastupjerjow nimaja, stanje ßo po puczu (§ 29—36 „woßadneho porjada“), kiz je nimale tón

ßamy, kajkiž dotal. Hdyž je zyrkwinske pschedstejicźeřstwo psches městny sakoń (Amtsstatut) postajiło, kelko ßobustawow ma ßo wolicź, a kak tole ßo rosdźěła, hdźež je wjazy wßów abo tež ßamostatnych kubleřskich wokrjeßow (rycźeřkublow) ßo sapiß wolerjow, kiž je pschezo pola farstwa wupołoženy, wobsamknje, dwě njedźeli sa kóždeho wolerja pschistupny sćźini, dźeń wólby wosjewi a wólba pod wodźenjom wólbneho wotrjada wodźerźi. Wuswolenje ßo stanje po wjetschinje na jenotliwe woßoby wotedatych hłoßow. Wono móže ßo pak tež wobsamknycź, so ßo pschi wjazy wotedatych wólbnych namjetach po pschiměrje tych sa to wotedate namjety padnjenych hłoßow woli (Verhältniswahl).

Najważnische postajenja pschi tym ßu ßlědowaze:

Prawo wuswolenja (§ 29).

Prawo maja wschitzy konfirmirowani woßadni, mužszy a žónske, kiž ßu polnolětni (21 lět) a ßu do woßadnych wólbnych listnow pschiwsacźi.

Wusamknjeny je, schtóž je psches sazpiwanje Božeho ßłowa abo psches njecźeßne žiwjenje sjawny, niz saßo sběhnjeny postort dawak; schtóž je wěrowanje wostajił abo kschcźenje abo konfirmaziju swojich dźěcźi sapowě a je ßwoje dźěcźi wot evangelsko-lutherskeje nabožneje wucźby wotdźerźowak; schtóž je ßo wobarał bjes sakońskeje pschicźiny wólbu k jenemu zyrkwinskemu cźeßnemu sastojnstwu pschijecź abo jo sanjerodźił a je teho dla puschcźeny, schtóž je pod formindźinstwo stajeny.

Prawo wuswoleny bycź (§ 30).

Wuswoleni bycź móža jenož tajzy woßadni, kiž maja dobre mjeno, sjawnje wopokasanu kschesćźijansku myßl, zyrkwinske pschewidźenje a shonjenje, a ßu 25 lět dokonjeli.

Wusamknjeni ßu cźi horkach runje naspomnjeni, kiž nimaja ßami prawo wolenja, tež kiž s wobstajnym sdalowanjom wo bożoßłużbneho žiwjenja ßwoje stowarschenje s zyrkwju na postorkowaze waschnje saprěwaja.

Wólbny sapiß (§ 31).

Pschiwsacźe do wólbneho sapißa ßo po woßobinskim samolwjenju stanje a móže ßo kóždy cźaß rtnje abo pißnje stacź. Samolwjenje je pola farstwa, kaž daloko woßadne sastupjeřstwo něschto druhe njepostaji. Wone ma s wotedacźom wuprajenja swjasane bycź, kiž ma kóždy jenotliwy podpißacź, so je hotowy a ßlubi, zyrkwinske žiwjenje we woßadźe po mozach spěchowacź, so by ßo woßada sćźiniła se sahrodu evangelskeje wěry a žiwjenja a pola kschesćźijanskeho skutkowanja w luboscźi.

Cźaß a městno, hdźe je sapiß wupołoženy, ma ßo psched kóždej wólbu na dwěmaj njedźelomaj prjedy na kemschenju sjawne cźinicź. Kaž bórsy je wólbny sapiß sjawnje wupołoženy, sapißy do njeho wjazy dowolene njejßu.

Wólba ßama (§ 32, 33).

Wolenje ma ßo porjadnje njedźelu stacź a snajmjeńscha tydźeń prjedy s klětki wosjewicź. Wolenje ßo stanje s tajnym woßobinskim wotedacźom hłoßa s jenym rasom. Kóžda wjeß a kubłowy wokrjeß ma ßwojeho (ßwojich sastupjerjow) se ßwojeje ßrjedźisny wuswolicź. Wuswolili ßo ßu, kiž najwjazy hłoßow dostanu. Pschi runoscźi hłoßow lóß rosßudźi, kotryž pschedßyda wólbnego wotrjada cźehnje.

Wunoschk wólby je po swucźenym waschnju wosjewicź. Wuswoleni ßu pschi nastupjenju sastojnstwa wot fararja w zyrkwi woßadźe pschedstajicź a se sawdacźom ruki do zyrkwinskeje ßłużby pschijecź.

Wotpokasanje wólby (§ 34).

Pschijecźe sastojnstwa jako sastupjeř (pschedstejicźeř) móže sapowjedźicź,

schtóž je 60. lěto dokonjał, abo
schtóž je sastojnstwo hižo schěścź lět runje prjedy sastaral, abo
schtóž móže druhe ważne winy do wahi połožicź.

Tracźe sastojnstwa (§ 35).

Sastojnstwo sastupjerjow 6 lět traje w tej myßli, so pschezo po tsjoch lětach połojza wustupi. Schtó ma wustupicź po prěnich tsjoch lětach (kónz 1924), ßo s loßom postaji, jeli soßo s dobrym njesjenocźa. Wustupjeni ßu saßo wuswoleni.

Ssobustawstwo w sastupjeřstwje wuhaßnje s wustupjenjom s woßady abo s dźěła (se wßy) s kotrehož je schtó wuswoleny.

Wustupja w běhu tsisětneje periody wot woßady wuswoleni sastupjerjo, ßo wuprósdnjene městna, kaž dołho w sastupjeřstwje s najmjeńscha dwě tsecźinje wuswolenych ßobustawow sawostanje, s pschiwolenjom na sbytkny cźaß wustupjenych saßo wobßadźa. Hewak woßadni pschiwoleja.

Kak ma ßo s wustupjenjom powołanych ßobustawow, ßo s městnym sakonjom postaji. —

Sa prěnje wuswolenje do woßadneho sastupjeřstwa a zyrkwineho pschedstejicźeřstwa njech je na to pokasane, so ßo samolwjenja do wólbnych sapißow tak kaž běsche to hižo dotalne prawo, stawaja, a móžeja ßo tajzy, kiž hischcźe dotal ßo njejßu dali do nich pschiwsacź, to najlěpje hnydom cźinicź s tym, so pschi farstwje dostajomnu papjerku (formular) podpischa. W nasymniku maja sapißy potom ßo wobsamknycź a sjawnje wupołožicź a w hodowniku maja ßo wólby stacź. Wschitko to pomha dotalne zyrkwine pschedstojicźeřstwo wuwjescź, kiž hacź do kónz lěta wobsteji. —

Dodacź hischcźe je, so ßo zyrkwine pschedstejicźeřstwo tam, hdźež je „sastupjeřstwo", w tutym wuswoli s tajnym a woßobinskim wotedacźom hłoßow. Wunoschk wólby je woßadźe sjawny cźinicź.

Do sastupjeřstwa tón jedyn abo taj dwaj, resp. wschitzy duchowni (fararjo) jako duchowne ßobustawy ßłuscheja, tež twjerdźe postajeny duchownski sastupjeř.

Kóždy twjerdźe postajeny duchowny ma titul „farař".

Zyrkej a stat.

Pschezo saßo ßo spyta w nowinach abo ertnje, wukas sakskeho konsistoria, wudaty 27. junija 1921 tak wukładowacź, so je konsistorium te tak mjenowane „Zwikawske theßy" wo nabożinje pschiwsało a sa doßahaze pschipósnało. Tehodla dyrbi ßo s nowa wuprajicź, so nasche sakske konsistorium nabożinu, po Zwikawski theßach wucźenu, ženje sa tajku nabożinu pschipósnało njeje, kotraž ßmě ßo po wulkostatnej wustawje, artikel 149, žadacź, jenož to nabožne roswucźowanje je doßahaze a prawe, kotrež dźěcźi biblische kschesćźanstwo po spósnacźu evangelsko-lutherskeje reformazije wucźi, jenicźzy tajke nabožne roswucźowanje je tajke, kotrež ßo słožuje na saßady evangelsko-lutherskeje zyrkwje.

Snutskowne mißionstwo.

Wulka sběrka, kotraž je ßo psched krótkim psches zyłu Sakssku sběrała, sa skutki luboscźe snutskneho mißionstwa, je skónczena a je wunjeßła wscho hromadźe 2 100 000 hr. Shromadźisna sastupjerjow je 3. oktobra wobsamknyła, so, po wotliczenju nusnych wudawkow, ßo 40 dźělow tuteje summy pschidźěli wustawam snutskneho mißionstwa, so ßo druhe 40 dźělow nałoži na dźěło jenotliwych a wokrjeßnych towarstwow snutskneho mißionstwa a so ßo poßlednje 20 dźělow wobkhowaju sa woßebite nusy snutskneho mißionstwa. — Njech s tutym nichtón ßo njesměruje, měnjo, so je to doscź sa snutskowne mißionstwo,

a doscz sa te wulke nusy nascheho luda. Ně, njech kóždy pschezo sažo spomina na snutskowne mižionstwo, s dobroproschazej wutrobu a s darniwej ruku!

W tej naschej běłej zyrkwi . . . .

E. B. Lukacz.

We tej naschej běłej zyrkwi žwojej krawnej ramjeni
Jesuž cžicho rospscheszěra,
Žohnowana budź ta khwila, kiž je k Njom' mje pschewodźiła!
Budź žohnowana žwěra!

Był žym jemu s njepscheczelom, Satanej žym žłužił s czěłom,
S duschu srudny, czěmny;
Dźenž nje sboži jeho hnada a wón něžnje na mnje hlada,
Wotpuschczi mi winy.

W tej naschej běłej zyrkwi wschitko je mi miłe,
Woltař, žwězy, pžalmy cziłe.
Žohnowana budź to khwila, kiž je mje žem pschiwodźiła,
A tón, kiž to dał mi.

Se žłowakskich Cirko. List pschel. O. W.

Napižmo, kotrež njeje wjazy czažej pschihodne.

We wulkej radnej khěži w Barlinje je tójschto dobrych žłowow abo heslow napižanych. Jene tajke praji: „Wjedźenje a žwědomnje czinitej radneho knjesa.“ Kaž Barlinski Lokal-Anzeiger 26. meje 1921 (czo. 243) pižasche, so jedyn kommunista na tole napižmo hórschesche, so njeje wjazy naschemu czažej pschiměrjene. Schto drje tajki radźiczel chze, hdyž wón wo wězach njewě a žane žwědomnje jeho njewodźi? Wón njewě, kak wón so žam je sažudźił.

S bliska a s daloka.

W **Lubiju** mějachmy wutoru, 11. oktobra, diözesansku shromadźisnu, kotraž měješche so wožebje saběracz s wožadowporjadom. Wo tym shonisch s naschich pschinoschkow pschipódla dróbnischeho. S dobom žłyschachmy něschto mało wo wustawje zyrkwje, wo kotrejž směje wožebje synoda jednacz, kotraž so 20. oktobra w Draždźanach seńdźe a s kotrejž mamy my Sserbjo so wožebje saběracz tehodla, dokelž wot jeje postajenja tež wjele sa naš evangelskich Sserbow wotwižuje. K. duch. Bojz porěcza nam wo swonach. Kajka dyrbi rěcz naschich swonow bycz? Dyrbjał so pucz namakacz, po kotrymž móhli k wjetschej pschesjednoszi w trjebanju swonow dóńcz. Jara wschelakore je to waschnje swonjenja nětkole we wožadach Lužizy. Czaž sa wurunanje by nětkole był, hdyž so w telko wožadach nowe swony poždwjeczuja. — Shromadźisna, kotraž hischcze wschelake druhe wězy pschinježe, bě jara wobschěrna, tak so móžesche jeje wodźeř, k. tajny zyrw. rada Rosenkranz ju hakle žrjedź popołdnja skónczicz. —

„Mižionstwo?“ Pschezo ras sažo žłyschisch, so kolportěrojo abo kolportěrki wokoło khodźa, knihi a czažopižy rospschedawajo. „Pjenjesy“, tak praja na psch. czi, kiž „Herold der Wahrheit“ abo podobneho pschedawaju, „pjenjesy žu sa mižionstwo“ a tež to, schtož wysche 1 hr., kotraž žebi sa „Herold der Wahrheit“ na psch. žadaju, je po jich wuprajenju sa „mižionstwo.“ Czi, kiž tutón czažopiž a druheho podobneho pschedawaju, žu „adventistojo“, tamna sekta potajkim, wo kotrejž pschedkrótkim tu nadróbnischeho tu pižachmy. Jich „mižionstwo“ pak njeje, kaž žebi to jich wjele myžli, mižionstwo mjes póhanami, tež niz snutskowne mižionstwo, ně, schtož adventistojo a jich kolportěrojo pod „mižionstwom“ měnja, je to dźěło, ta agitazija, s kotrejž „sekta adventistow žedmeho dnja“ mjes nami tu, mjes kschesczanami do zyła skutkuje, kschesczanow mějo sa to póhanske polo, na kotrymž měli woni jako mižionarojo skutkowacz. S tutym mižionstwom chzeja adventistojo na psch. a pschede wschěm sakoń sažo na człowjekow położicz, pschede wschěm sakoń žabatta. Duž, hdyž tak sa „mižionstwo“ sběraja — tež žerbszy rěczazy žu mjes adventistiskimi kolportěrami, — so hladaj, so žwój pjenjes na wopaczne njenakožisch. —

„Maczica Sserbska“ wotmě žrjedu, 5. oktobra popołdnju k prěnjom rasej žwoju Michalsku shromadźisnu. Tuta bě wosnamjenjena psches wubjerny a rysy žerbski pschednoschk knjesa kapłana Zyža. Saborjenoszi a luboszi sa žerbski narod to bě, kotraž s njeho k nam w bohatej liczbje shromadźenym rěczesche. „Wo naschej ludnoszi a wo mozach a staroszach sa nasch pschichod“ rěczo, pokasa nam k. kapłan sa dźenoszi a pschitomnoszi, jeju nusy, brachi, schkodowanje, jeju hibanje a nadběhi k lěpschemu, jeju ducha, naš namołwjejo wutrjebacz tón pschitomny czaž sa jedyn lěpschi pschichod žwojeho luda, sdźěłani, intelligenza bu wožebje do tuteho dźěła swołana, kotrež žebi žada a kotrež smóžni nowy duch, duch demokratije. Sapoczatki tajke tu běchu 1848: Sejleř, Ssmoleř atd. Pschińdźe sažo wotemrěwanje. So njeby wumrěcze s teho było, žmy my tu w tutym czažu. Pschemněnjenje ma žo stacz najprjedy psches schulu, a stawa so tež hižo, to pohladaj jenož ras do noweje, kražneje žerbskeje „Czitanki“, kotraž je so runje do luda dała. Rěcznik žada žebi, žerbske schule, w kotrychž ma 1. hacz 4. lětnik rysy žerbske roswuczowanje, dale, wědomostne schule: žerbski seminar a žerbski gymnasium, wyschu schulu sa žerbske holcy. Rěcznik wustupi sa wotstronjenje mjesow mjes žerbskimaj Lužizomaj, runje kaž mjes jenotliwymi žerbskimi wokrjeżami. To wscho ma so žadacz a sažo žadacz, sa to maja so žerbszy referantojo abo pschednoschaze rady postajicz, pschi wyschnoszach w Draždźanach a Barlinje. Duž do prědka! — Žiwa rosmołwa so sběhny, pschi kotrejž so sažo ras tón tak husto hižo wobkedźbowany smylk pokasa, so so na jenej stronje njewobkedźbuje to prawe a strowe stejnischczo, kotrež „Maczica Sserbska“ jako žerbske wědomostne a literarne towarśtwo žebi wobkhowacz dyrbi, so so na druhej sažo njewobkedźbuja strowe a prawe mjesy mjes wědomostnym, literarnym dźěłom do zyła a mjes politiskim. Skónczuje pschija so namjet, kotryž jenotliwe myžle s wjetscha sjednoczi a kotryž je postup po puczu nam wot k. rěcznika pokasanym. — Pschisamkny so pschednoschk wo naspomnjenej nowej czitanzy, podaty wot k. wyschscheho wuczerja Hanczki, a k žamžnej knisy rosprawa wot k. fararja Libscha. Schtóž drobnischeho wo tym czitacz chze, pohladaj do Sserbskich Nowin, kotrež wo nitej nowej, rjanej knisy rosprawjachu. Tež my dodamy wo njej tu hischcze žłowczko. Njeje to kniha jenož sa dźěczi ale sa wschich Sserbow a žłuscha do kóždeho žerbkehso domu. — W pschestawzy swježeli shromadźenych žerbski kwartet s Małeho Budyschinka se žerbskim spěwom. — Dodamy, so buschtaj hnydom pschi spoczatku wot k. fararja Kschižana wotewrjenej shromadźisny sa czestneju žobustawow pomjenowanaj kk. farař Urban a Czerny, dla sažkužbow sa žerbski narod.

Listowanje. S. w M. sa ref. žwj. — Ksch. w R. sa 24. p. T.

Samolwity redak'or: farař Wyrgacz w Nožaczizach.
Czischcz a nakład: Ssmolerjez knihiczischczérnja,
sap. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 44.
30. oktobra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihicźischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 2.— hr. s portom.

23. njedźela po ßwj. Trojizy.

Sjewjenje ßwj. Jana III, 11.

„Dźerž, schtož ty masch, so by nichtó njewsał twoju krónu."

Narodny dźeń nascheje evangelskolutherskeje zyrkwje saßo ßwjecźimy. Pschetož jako Luther 31. oktobra w lěcźe 1517 ßwoje 95 thesow na durje hrodowskeje zyrkwje we Wittemberku pschibi, je naschu zyrkej sałožił. Wona njeje nowa zyrkej, ale prěnja kscheszćijanska zyrkej, kaž běsche w cźaßu japoschtołow, hdźež je Jesuß, tón kschižowany a horjestanjeny, nasch jeniczki ßrědnik, psches kotrehož Božu hnadu a sbóžnoscź dostawamy, a pokutu, wěru a khodźenje sa nim, to, schtož cźinicź mamy. Narodny dźeń pak dyrbi bycź dźeń dźakowanja, pokuty, modlenja a nowych ßlubjenjow a jako tajki chzemy tež narodny dźeń nascheje lutherskeje zyrkwje ßwjecźicź. „Khwal teho Knjesa moja duscha, a njesapomń jeho dobrotow", tak dyrbi dźenßa rěkacź. Kajku kraßnu krónu je jeho dobrota nam wobradźiła! Žadyn cźłowjek a hewak niczo njemóže nam pomhacź w naschej hrěschnej nusy. „Schto móže cźłowjek k wumoženju ßwojeje dusche dacź?" Dha je Bóh ßo ßmilił a je nam ßwojeho ßyna a Sbóžnika a Wumožnika wobradźił. Tón je se ßwojim ßwjatym žiwjenjom a njesawinowatym, hórkim cźerpjenjom a wumrjecźom nasche wumoženje dokonjał. „Žadyn druhi grunt nichtó njemóže sałožicź, khiba tón, kiž je sałoženy, kotryž je Jesuß Khrystuß." A tola ßu druhi grunt sałožili. Hdy by ßo w Lutherowym cźaßu někoho wopraschał: „schto dha masch cźinicź, so by sbóžny był?" ach, jich wjele by wotmolwiło: „mam ßwojich ßwjatych, Pětra, Josefa, k tym ßo modlu, tym dary pschinjeßu, cźi mje pola Boha sastupja; mam ßwjatu Marju, kiž sa mnje rěcźi, hdyž ju wo to proschu". A sa pjenjesy bu ludej wodacźe hrěchow a spuscheźenje Božich schtrafow lubjene a date. Tutón wotpad kscheszćijanskeho luda wot Božeho ßłowa a prawje wěry Luther, mnich klóschtra we Witemberku we ßwojich pißmach, prědowanjach a spowjednej wucźbje wotkrywasche, pschecźiwo temu we ßwojich thesach wustupi. To je jeho wulka saßłužba, so je to wschitko jako wopacźnu wucźbu postajił, wo cźimž niczo w Božim ßłowje napißane njesteji. Tam wjele bóle steji: „dokelž ßmy prawi cźinjeni psches wěru, dha mamy pokoj s Bohom psches nascheho Knjesa Jesom Khrysta; a „prawy pak budźe po ßwojej wěrje žiwy." A so mohł kóždy prawu wucźbu a pucź k sbóžnoscźi póśnacź, je bibliju do němskeje rěcźe pschełožił a khěrlusche w němskej rěcźi wudał, tak so ßo Boža ßłužba w maczěrnej rěcźi stacź móžesche. A ßwěrni ßerbszy duchowni ßu ßo prózowali, so ßerbsku bibliju a ßerbske spěwarske knihi mamy. A so mohli dźěcźi hižom prawu wucźbu wuknycź, je Luther mały katechismuß napißał. Tak je nascha evangelska zyrkej na prawym gruncźe wěry po Božim ßłowje sałožena a je ta wěrnoscź. Kajki Boži dar! Haj, Luther Boži grat. Bóh je snowa prajił sa ßwoju zyrkej: budź ßwětło. Dha chzemy jemu dźenßa dźak pschinjescź. A kak budźe wot wschitkich wuprajeny, kiž ßo tuteje krónу wjeßela. A hdyž rěka: „spominajcźe na waschich wucźerjow, kiž wam Bože ßłowo ßu powjedali", dha dyrbimy tež dźenßa na Luthera a jeho ßwěrnych pomoznikow s dźakom spominacź, kiž ßu pod wjele prózami wobnowjenje zyrkwje dokonjeli. To njesabudź, evangelska zyrkej! Narodny dźeń pak dyrbi tež bycź dźeń pokuty. Na tajkim dnju rěka, do ßo a wróćźo hladacź, kak ßmy ßwoje žiwjenje wjedli, ßwoje pschißłuschnoscźe pschecźiwo Bohu a cźłowjekam cźinili. Derje, schtóž móže potom

ſ dobrym ßwědomjom wobſtacź. Ale hdźe njejßu ſkhomdy dobreho, hdźe njejßu hrěchi? Kak ſteji ſ naſchej krónu, ßmy ju dźerźeli? Kiž ßmy tež na dnju konfirmazije ßlubili, ſo chzemy ju dźerźecź, ßmy to dopjelnili? Ach, bohužel je jich wjele, kotſiž ßu tutu krónu prjecź cźißli kaž ſtare ſeleſo a ßu ſ naſcheje zyrkwje wuſtupili. Na falſchnych profetow ßu poßluchali a ßu ßwoju mudroſcź wyſchſche Božeje ſtajili. A ty wěſch, ſo je w naſchich dnjach mjes evangelſkimi tež wjele tajkich, kiž ßu runje tak žiwi, kaž ludźo w cźaßu do lijenzy: woni jědźa a pija, kupuja a pſchedawaja, ženja a wudawaju ßo, jenož na ſeńſke wězy myßla, jeno po bohatſtwje, po cźeſcźi, po cźělnym derjehicźu, po ßwětnej wjeßeloſcźi honja; na Boha ani njemyßla, wo ſboże ßwojeje njeßmjertneje duſche ßo njeſtaraja, ſhaj, ßamo wjele tajkich, kotſiž to ßwjate hanja, Boha a jeho ßłowo ſazpiwaja a ßamopaſchnje w ſjawnych hrěchach khodźa. A mjes tymi, kiž chzedźa kſcheſcźijenjo bycź, haj, kiž maja ßo ſa dobrych kſcheſcźijanow, dokelž ßo pilnje modla a kemſchi khodźa, kak wjele jich je, kiž ßwěru wojuja, ſo bychu pſches te cźeßne wrota nuts ſchli? Kiž nětko cźeſcźa nana a macźeř, kiž w mandźelſtwje ßo mjes ßobu lubuja a cźeſcźa, kiž ßu ſprawni, dobrocźiwi, měrni, cźiſteje wutroby? Myßla ßebi: pſchewjele njemóže ßebi Bóh wot naß žadacź, wſchak je tež tón hnadny Knjes, kiž hrěchi wodawa, dha ſaßo pokutu cźinimy a potom je wſcho derje. Kajke ſazpiwanje a pſchepóſnacźe Božeje hnady, hdźež tola naß wabicź dyrbi, ſapřěcź bjesbóžne waſchnje a ßwětne lóſchty a ſ tym ſjewicź. ſo ſtejimy pſches Khryſtußa w hnadźi a ßmy dźakowni. A kak někotry evangelſki twari ßwoju ſbóžnoſcź na ßwoje dobre ſkutki. Sslyſchiſch, kak tón a druhi praji: wſchak njejßym žadyn ſłóſtnik byl, ßym ßo k Bohu měł, dha budu ſbóžny. Kaž njeby rěkało ſ Jeſußowego rta: „nichtó njepſchińdźe k Wótzej, khiba pſcheſe mnje“, a w khěrluſchu: pſches hnadu dyrbiſch ſbóžnoſcź doſtacź. Luby cźitarjo, ja tebje njeſnaju, njewěm tež, kak ſ tobu ſteji, ale wo to proſchu tebje, dźi dźenßa do ßo, hladaj wrócźo na ßwoje žiwjenje, ſpytuj ßo, hacź ſtejiſch hiſchcźe na gruncźe twojeje ſbóžnoſcźe, kotryž je wěra do Jeſom Khryſta, twojeho Sbóžnika; hacź wjedźeſch bohuſpodobne žiwjenje, a to jeno jako dźakny wopor ſa doſtatu Božu hnadu, jako ſnamjo, ſo maſch Khryſtußa a jeho prawdoſcź? Cźińmy pokutu, to je dźenß trěbne ſa kóždeho a ſa naſch evangelſki lud, dokelž njejßmy dźerźeli, ſchtož ßmy měli pſches Božu dobrotu, dokelž ſtej Lutherowa wěra a ßwěra ßo bóle ſhubiłej ſ wutrobow, ſ domow, ſ luda.

Narodny dźeń pak dyrbi tež bycź dźeń modlitwy. Luther ßam wupraji, ſo je jeno ſe ßwojimi modlitwami wobnowjenje zyrkwje dokonjał. Na ßwojich kolenach leżeſche pſched Bohom, ſo by jemu prawe póſnacźe dał, ſ modlitwu je ßo poßylnił we ßwojich bědźenjach a jako na ßmjertnym łožu leżeſche, modleſche ßo bjes pſcheſtacźa a ruzy ſtyknywſchi trójzy ſa ßobu ſpěwaſche: „do twojeju rukow poruczam ja ßwojeho ducha, ty ßy mje wumohł, Knježe, ty ßwěrny Božo; mój luby njebjeſki Wótcźe, wěcźny ßmilny Božo, ty ßy mi twojeho lubeho Ssyna, naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta, ſjewił, teho ßym ja wucźił, teho ßym ja póſnał, teho ja lubuju, teho ja cźeſcźu ſa ßwojeho lubeho Sbóžnika a Wumožnika, kotrehož bjesbóžni pſcheſcźěhaju, hanja a ßwarja, wſmi moju duſchu k ßebi.“ Tak dyrbi kóždy evangelſki kſcheſcźijan ßwěrny modleř bycź, Boha proßycź ſa ßwoju wěru, ſa wěru tych ßwojich a ßwojeho luda. Hdy by ßo to bóle ſtało, kak wjele wjazy wěry a pobožneho žiwjenja by ßo namakało a twoju krónu njeby cźi nichtó mohł wſacź. Mój luby cźitarjo, wěra je Boži dar, kiž chze tež wuproſcheny bycź a kiž jeno ſ modlitwu ßo ſdźerźi. Dha proſchmy dźenßa teho Knjeſa, ſo by naſchu wěru poßylnjał, nam ßwjatu wutrobu dał, kotraž jeho kaſnje dźerźi a naß pſchi Jeſußu ſdźerźał. Proſchmy jeho, ſo by naſchu lubu evangelſku zyrkej ſchkitował, wuradźowanja naſcheje krajneje ſynody w tutych dnjach žohnował. Proſchmy jeho, ſo by naſchich wěrybratrow w rosprósſchenju ſe ßwojim ßwjatym duchom napjelnił, ſo bychu dźerźeli, ſchtož maju. Cźim wjazy modlitwow, cźim wjazy wěry a žohnowanja. Proſchcźe, a wam budźe date. A hdyž tež ty na ßmjertnym łožu leźiſch, ſ tej prósſtwu: „Knježe Jeſu, wſmi ty moju duſchu horje“ wudychaj. Tak wſchitzy ſbóžnje wumru.

Narodny dźeń pak dyrbi tež bycź dźeń nowych ßlubjenjow. Tak chzemy dźenßa ßlubicź: ja chzu dźerźecź, ſchtož ja mam. A hdźež je wola, tam wſcho dźe: Sprawnemu dawa Bóh radźenje. Wſchitkich ßwěrnych wotrocźkow Božich khód wſchak ženje njeje był wjeßeło žiwjenje w lóſchtach teho ßwěta, ale khodźenje ſa Khryſtußom pod jeho kſchižom na cźernjach wſchelakeho cźerpjenja. Tak je tež było w reformazijſkim cźaßu. Mózni teje ſemje ßu napſchecźiwo ſtupali ßłowu Božemu ſe ßwojej cźłowſkej mozu; a mudri a wucźeni teho ßwěta ßu pytali wobaracź jeho ßwětłu; a druhdy ßo ſeſda, jako dyrbja tón w Božim mjenje ſpocźany ſkutk pſches ßwěta móz a mudroſcź pſchemóženy ſpanycź. Schto je běděźerjow Božich ſ troſchtom a nadźiju napjelniło? Sswjata wola, pſchi tym woſtacź, ſchtož ßu po Božim ßłowje jako wěrnoſcź póſnali, a wěra, ſo budźe Bóh ßam ßwoju wěz k dobremu kónzej dowjeſcź. Cźińmy po nich. „Jed'n twjerdy hród je naſch Bóh ßam, bróń dobra, ßylna ſkała“, ſpěwajmy dźenßa tak ſ naſchim Lutherom a nětko bjeſe wſcheje bojoſcźe ſa Khryſtußa a jeho kraleſtwo. Wón naſch jeniczki ßrědnik w naſchej hrěſchnej nuſy, ſo na jeho prawdoſcź naſchu ſbóžnoſcź twacimy, wón, naſch Knjes, kotrehož duch naß wodźi, ſo ſ luteho dźaka ſa jeho hnadu ſa nim khodźimy a ßmy kaž wón tak ponižni, ſcźerpliwi, ßmilni, dowěrni, ßwěrni poßłuſchni a podacźi do Božeje wole. W tajkej wěrje a ßwjatym khodźenju chzemy tež naſche dźěcźi roswucźicź a wotcźahnycź; ſa tajku wěru a ßwjate žiwjenje chzemy wojowacź a hdyž dyrbi bycź, tež cźerpicź. K temu njech nam pak je Boże ßłowo lube a drohe, kotrež mamy we lubej ßerbſkej rěcźi a kaž je rjane waſchnje Sserbow, njedźelu w domje ßwojeho Boha bycź, tak chzemy to dale dźerźecź, ſtari a młodźi, ſo by Boże ßłowo pſches ßwoje ßwětło naß dźeń a bóle wjedło k prawemu póſnacźu Jeſom Khryſta, teho Sbóžnika, ſo na njeho ßwoje zyłe dowěrjenje ſtajimy a ßmy zyle jeho. Tak njetrjebamy ßo haňbowacź, ſo Lutherſzy, ſo evangelſzy kſcheſcźijenjo rěkamy. Tak njebudźe nam nichtó móz wſacź naſchu krónu, ani cźert, wo kotrymž ſpěwamy: „wón jara mózny je a ma doſcź leßnoſcźe, tu pſches njoh' nichtó njeje“, ani ßwět wokoło naß, kiž naß ſawjeſcź a na ßo ſwjaſacź pyta, ani naſche cźěło, kotrež naß k ſłemu cźehnje a wabi. Tak budźe nam napoßledku, hdyž ßmy tutu krónu ſ cźeſcźu njeßli, data króna teje prawdoſcźe k wěcźnemu, ſbóžnemu žiwjenju.

Daj, Knježe, ſo bychmy tež my
Sso ſtroſchtnje k tebi ſnali,
A we ſboźu a we nuſy
Pſchi tebi ſawoſtali.
Naß žohnuj, dźenß a kóždy cźaß,
Hacź do kónza ſdźerź ßwěrnych naß. Hamjeń.

S. w M

Knjeſowe wobnowjenje Božeje zyrkwje.

Jan. 2. 13—17:

Hłóß: Nětk wjeßeſcźe ßo, kſcheſcźenjo! ꝛc.

Sso ſoßo jutry blížachu,
k Jeruſalemej cźehnje
Knjes, kotryž tam ma ßwjatnizu;
je w Božim pſchiſchoł mjenje

Swój wuczisczicz dom s krutosczu,
kiž wotßwjeczili ludźo ßu
na dobydk samyßleni.

Hlej! woły, wowzy, hołbje ßo
tam w templu pschedawaju,
a pjenježni tež měnjerjo
ßwój leßny wužitk maju,
— to s hněwom Knjesa roshori,
duž w ßwjatosczi ßo ßurowi
na tajke wohidźenje.

Kschud se schtrykow ßej sczinjwschi
skót s ludom s templa wuhna
a pscheměnjerjam swróczjwschi
jich blida ßwari s runa
jich wschitkich waschnje nahrabne
a sadźerženje wohidne,
dom jeho wotßwjeczaze:

Ach, s doma Wótza mojeho
dom kupny nješhotujcźe!
— tak se rta klinczi ßwjateho.
Duž khrobki, polěpschujcźe
nětk s czaßom stóstne žiwjenje,
so pschichodnemu czekjecźe
dźě ßudej ßurowemu! —

Je ßurowosczi wschak sežrała
wo Wótzowy dom jeho,
— to widźecź tam ßo sjawnje da,
hdźež Knjes wscho mjeta s njeho;
schtož nješłuscha do ßwatnizy,
to njerjad je wschak wohidny,
kiž wotßwjeczi dom Boži.

Skutk wuwjedł reformaziski
je Knjes w Jerusalemje,
kiž zyrkej Bożu rosscheri
na mjesy juru semje,
hdyž wobnowjenje dokonja
ras wscheho Božoh' stworjenja
Knjes njebjeßow a semje.

Na tónle reformazije
ßo ßwjedźeń pschihotujmy! —
Psches pokutu a we wěrje
s czmy k ßwětku postupujmy!
Budź duchowna nom zyrkwiczka
wschěm do wutroby stworjena,
so ßwjatniza ßmy Boža! —

Nowy „wołßadny porjad" w Sakskej.

3. Ważnosczi kschesczijanskeje myßle we wołßadnym sarjadowanju.

Kaž ßo w domje wschitko sa jeho wobstacźe wužije a we człowskim czěle wschitke organy do mozy stupja, tak maja ßo we wołßadnym žiwjenju wschitke ßo hibaze mozy po duchownym boku k jeho wutwarjenju k wužitku sczinicź. Wołßada ma niz jenož ßo sarjadowacź ale tež skutkowacź. „Wot kóždeho wołßadnika", tak „wołßadny porjad" praji, ßo wocźakuje, so ßo na zyrkwinskim žiwjenju wobdźěla. Dale ma ßo sadźěwacź, so ßo něchtón wot zyrkwinskeho žiwjenja nasad sdźerži, dokelž ßo jemu duchowny se sadźěwkom sda, abo tež zyle swonkowneje pschiczjny dla, dokelž s boka wołßady, daloko wot ßwojeje zyrkwje, bydli. S tajkich khutnych samoßow móže ßo druhemu duchownemu hacź wołßadnemu sa jenotliwe pady (spowjedź, khowanje) abo tež na trajazy czaß dacź pschipokasacź. Wón ma duchownemu ßwój wotkhad wosjewicź, sa trajaze sastaranje psches swonkowneho duchowneho pak ßo dowolnosczi superintendentury (wyschnosczje) dostacź.

Prajiło je ßo hižo, so maja ßo do wołßadneho sastupjeństwa a zyrkwineho pschedstejicźeństwa tajzy ßobu powołacź, kiž ßu w zyrkwinskim dźěle někak dźěłali. Jeho ßobustawy maja (§ 14) wobkedźbowacź, so snutskowne należnosczje s prědka steja — najprjedy wožiwjenje kschesczijanskeje myßle we wołßadźe a poßylnjenje dobreho waschnja a porjada, ßobupomhanje sa žiwe wobdźělenje wołßadnych stawow na zyrkwinskim žiwjenju, wołßebje na kenschenjach a sa dostojne ßwjecźenje njedźele a ßwjatych dnjow (§ 13). Wołßebje ßo wupraji, so maja sastupjerjo niz jenož psches czeßne a kschesczijanske žiwjenje wołßadźe dobry pschiklad dawacź, ale tež s rosumnym wužiwanjom wschitkich k temu ßo pschihodźazych ßrědkow kaž žiwe kschesczijanstwo w zyłej wołßadźe tak w ßwojich ßwójbnych a jenotliwych stawach spěchowacź — k temu wschemu, schtož mohło poczinkam a duscham schkodźicź, po mozach sadźěwacź.

Wołßebita ważnosczi je klasczi na wołßadne evangelije (shromadźisny sa sbudźenje duschow, tež psches swonkownych prědarjow), na rospschesczeranje kschesczijanskich spißow a lopjenow, na rosjaßnjenje wo zyrkwinskich należnosczach, na wotwobaranje zyrkwi pschecźiwnych hibanjow, na wojowanje pschecźiwo wopilstwu, njepóczźiwosczi a ßebiczźiwosczi, kiž stowarschenje skasy (njejednota, lichowanje). Woni maja duchownstwo pschi jeho dźěławosczi podpjeracź. Woni maja namolwjecź a napominacź a wscho dalsche psched wodźerjom pschedstejicźeństwa abo w poßedźenju k rěczam pschinjesczi (§ 15). Wołßebje maja tež pola tych, kiž ßu k wocźehnjenju pschißłuschni, (pola starschich a fórmindow, dźěłodawarjow a mischtrow) sa to skutkowacź pytacź, so by młodźina ßo kschesczanszy wocźahnyła a na zyrkwinskich naprawach (na psch. rosrěczowanjach) dźěłbrała, kaž tež, so by ßo ßwjecźenje njedźele njekasyło se ßwětnymi wobstaranjemi.

Teho dla ma ßo w kóždym pschedstejicźeństwje wotrjad sa „snutskowne należnosczje" tworicź, njebyło-li tež hewak (kaž we njeršchich wołßadach) žanych druhich wotrjadow trjeba. Tak ma ßo sadźěwacź, so tute nadawki jenož na papjerje stejo njewostnu. Spomniło je ßo hižo na to, so pschi aktivnym a passivnym wolenju kschesczijanske sadźerženje tych, kiž wola a ßo wuswoleja, zyle ważnje do praschenja pschińdźe.

Tež pjenježneho (finanzneho) sarjadowanja to kschesczijanske ßobu nuts rěczi. Wołßada ma (§ 38) wschě naprawy czinicź, kiž ßu trěbne (sa sdźerženje a spěchowanje zyrkwinskeho žiwjenja, wołßebje tež sa saměry kschesczijanskeje lubosczje k bližschemu, kaž sa nabožne roswuczowanje dźěczi, hdźež ßu jenož „ßwětne" schule atd.) a wotrosczazeje młodźiny a sa hajenje młodźiny. Wona ma ßebi sa nadawk sczinicź, tež swonkach jejnych mjesow saměry podpjeracź, kiž lubosczi k bližschemu a k sdźerženju a rospschesczeranju evangelia ßłuża. Wona ma powschitkowne zyrkwinske prózowanje podpjeracź. Czim czeßsche budźe s blakami, so ßo zyrkwje, duchowni, kantorojo a zyrkwinszy ßłużobnizy w pschichodźe finanznje sdźerża, czim bóle maja zyrkwine stawy ßwoju pschißłuschnosczi snacź, tež ßo s dawkidawanjom sa Boże kralestwo dźěławi wopokasowacź. Runje s dawanjom ßo pokaže, kajki kschesczan a wołßadnik schtó je. Wopak je, hdy by wołßada a sastupjeństwo měnili, so dyrbi ßo jenož na wscho lutowacź, a so dyrbja ßo wschě wudawki sapowjedźicź, kiž bóle duchowne kschesczijanske saměry nastupaja, kaž sa twarjenje wołßad-

nych, towařstwowych rumow, sa podpjeranje kscheszćijanskich towařstwow, sa wotwobroczenje zyrkwinskich nusow też swonkach domjazeje woßady. Kaž tamna khuda wudowa ßwojej scherpatzy do Božeho kaschcza položi, tak ma woßada też sa powschitkowne potrjebnoszće wopory pschinjeszć — po prawje, niz jenož dobrowólnje pschi kollektach. „Woßady maja bycz niz jenož po rumje wobmjesowany se sjawnym prawom wuhotowany zykk (Rechtskörper), hdźež ßo spokoja w zykym s Božimi ßłużbami, s postajenjom duchownych a sastojnikow a s najmusnischim swonkownym sarjadowanjom psches zyrkwine pschedstejicźeřstwo — wona ma niz jenož duchownym a privatnym towařstwam a woßobam wscho móżne druhe pschewostajicź, ale ma wotroszć k wopraw-dźitemu stowařschenju k dźěłanju we wěrje a luboszći. Zyrkwiny porjad tak cźěř a pucź pokaże, so je jeho woßebite wusnamjo, sa kotrež ßo mamy jemu dźakowacź.

Woßadam je jako bójskim rostlinam, kiž ßu s Božeje mozy „woßadźane", tak jich ważnoszć, nadawk a pucź k rosroszćenju, k sdźerżenju a poßylnjenju pokasany. So bychu ßo ßwojemu stejnischću sroszćene wopokasowale. Trěbne je, so ßo jejni sastupjerjo a potom jejne żiwe stawy s tymle napißanym porjadom huszćischo saběraju. Najtrěbnischo pak, so tón, kiž wschemu tycze a żohnowanje miloszćinje spożći, s wyßoka ßwojeho ducha k mozy a żiwjenju dawa.

Zyrkej a stat.

Sa naschu sakstu krajnu zyrkej je tutón tydźeń do reformazijskeho ßwjedźenja jedyn woßebje ważny. Synoda wuradźuje wo jenym sakonju, kotryż je sa naschu sakstu zyrkej s wulkej, s jara wulkej ważnoszću: je to wustawa nascheje zyrkwje. Je cźežko, tu hižo dźenßa něschto wo tutej wězy rosprawjecź, dokelž dyrbimy nimale tydźeń prjedy hacž naschi cźitarjo łopjeńko njedźelu dostawaju, rosprawu pißacź. A nimo teho je ßo synoda hakle sańdźeny pjatk 21. oktobra, sawodnje s wustawu saběrała a je hakle dźenßa póndźelu dalsche poßedźenje měła a smějе hakle w pschichodnych dnjach wo wězy dale jednacź, kotraž je nětkole psched wubjerkom. Tola něschto sakładne, naß Sserbow woßebje sajimaze a też hižo tu s dźěła naspomnjene, móże a dyrbi ßo hižo dźenßa tu sapißacź.

Wschitke te ważne a rosrißaze praschenja wustawy płacza zykej sakskej zyrkwi a duž też jenak nam evangelskim Sserbam, jene pak — abo chzesch-li dwě — płacźitej nam Sserbam woßebje a stej sa naß, sa nasche zyrkwinske żiwjenje ważnej, nusnej. A wo tutymaj njecźitasch w nacźisku ani ßkowczka! Swjeßelaze to runje njeje — a to teho dla niz, dokelž běchu pschecza Sserbow snate. Je to ßerbska superintendentura, abo nadrobnischo rosprajene: sjednoczenje wschěch ßerbsko-němskich abo němsko-ßerbskich woßadow do jeneho zyrkwineho wokrjeßa pod superintendentom, kotryž je Sserb abo ßerbskeje rěczе mózny, kotryž móże tak Sserbam a Němzam tutych woßadow jenak derje ßłużicź. S tym swißuje to dalsche, so měłe ßo wschě tute woßady też do jeneho zyrkwinskeho wólbneho wokrjeßa sjednoczicź, tak, so by mjes synodalami noweje synody pschezo bycz mohł snajmjeńscha jedyn Sserb.

Jedyn synodala, kotryż pjatk k wustawje rěcześche, je też wuprajił, so wobżaruje, so ßo njeje w nacźisku na pschecza łużiskich Sserbow dźiwało. Hacž a kak budźe wubjerk a potom synoda w tutych dnjach na to dźiwacź, ßnadź hižo wěmy, hdyž njedźelu tute rynczki cźitamy, nadźijamy ßo jenož, so synoda hacž k reformazijskemu ßwjedźenjej wo tutej zykej wulzy ważnej należnoszćt wustawy njedorosßudźi, ale so ßo tutej wězy hischcze cźaßa wostaji, hižo teho dla też, dokelž bu nacźisk wustawy jenož krótko do sańdźenja synody sjawnoszći pschepodaty, tak so też nam móżnje njebě, prjedy tu drobnischo rosprawjecź.

Na nami duž je, so my tute ßwoje pschecza wuprajamy a sastupujemy. Naschej ßerbskaj synodalaj kk. lic. theol. farat Mrósak a wyschschi wučeř Hanczka to wěscze budźetaj. Ale też ßerbska sjawnoszć dyrbi ßo s tutej wězu saběracź a ju jako ßwoju sastupowacź. A Němzy naschich němskoßerbskich abo ßerbskoněmskich woßadow njejßu s tutym żadanjom pschikrótscheni, woni maja ßobu to żohnowanje wo teho, so zyka woßada praweho, jeniczzy pschihodneho sastaranja dostawa.

A dozyka: demokratiski cźaß mamy, kotryż kóżdemu chze to prawo dacź, kotrež jemu ßłuscha, a kotrež teho dla też ßo woßebje saběra s mjeńschinami (minoritetami). My Sserbja ßmy jena tajka mjeńschina w sakskej krajnej zyrkwi. A nimo teho: tu jedna ßo wo wěz, kotraž nam to najßwjecźische kubło bycz dyrbi tu na semi.

Nadźijamy ßo, so móżemy, hdyž tu sańo wo tutej wězy pißamy, wo tym rosprawjecź, so je synoda pucź namakała, pschecza Sserbow dopjelnicź.

K rospomnanju.

„Jenož jedyn pucź je, na kotrymž pschenźe kaž tón jenotliwy tak też ludy a tak też nasch lud k sbożu: to je to evangelion wo sjewjenju hnady a żiwjenja, kotrež je w Jesußu Khrystußu do ßwěta teho hrěcha a teje ßmjercze sastupiło, so by jej ßobusdźěliło mozy wobnowjenja. So by kscheszćanske smyßlenje a kscheszćanska myßl knježstwo w naschim ludu dobyła, w tym jeniczzy je sałożena nadźija jeho pschichoda." D. Luthardt.

Bratsja we wěrje! Dźeržmy ßo teho wusnacza wěry! Wono cźini krutych, ßwobodnych, dobycźeřskich! Sańdźenoszć pak a pschitomny cźaß sběhatej ruzy sdychujo: „Pschińdź, Knježe Jesu! Pschińdź bórsy!" D. Bezzel.

S blska a s daloka.

— **Synoda,** kotraž je schtwórtk, 20. oktobra, snowa se ßwojimi wuradźowanjemi sapoczała, je namjetej konsistoriuma pschihłoßowała, so evangelska-lutherska zyrkej nascheje Sakskeje 19. septembra 1922 ßwjecźi powschitkowny biblisti ßwjedźeń. Kaž njedawno pißachmy, chzedźa to wschě druhe evangelske krajne zyrkwje Němskeje tehorunja cźinicź. S tym ßwjecza tola luthersli a Lutherowy jubilej. Ssu ßo tola 19. septembra 1922 runje 400 lět minyłe, so wuńdźe prěnja němska biblija.

— **Reformazijski ßwjedźeń,** kotryż jutsje sańo ßwjecźicź ßmějmy — we wschelakich woßadach s dobom s kermuschu — je wot stata pschipósnaty ßwjedźeń. Runje tak je to hischcze nasymski pokutny dźeń, kotryż 16. novembra ßwjecźimy.

— **S Ameriki.** Wěrne ßłowo pische jedyn wjetschi zyrkwinski cźaßopiß: „91 000 cźłowjekow, kiž běchu wcźipni, něschto wohladacź, sapłacźichu sa sastupny pjenjes 1 631 380 lirow. Chzychu wohladacź, kak Carpentier a Dempsey bokßataj. Sa 616 sekundow bě s tutym hrosnym krwawnym sawjeßelenjom nimo. S tuteje summy by jich wjazy hacž 2000 prědarjow na zyłe lěto msdu dostacź mohło. Bychu-li kscheszćenjo tak woporniwi byli sa ßwojeho Boha kaž ßwět sa ßwojich bohow, njeby to żaneje zyrkwineje musy wjazy było." — Kaž to tam w Amerizy, tak to w podobnym tu pola naß!

Listowanje. K. w R. sa 24. a 25. p. Tr.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.
Cźischcź a nakład: Ssmolerjez knihicźischcźerńja,
sap. druźstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 45.
6. novembra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 2.— hr. s portom.

24. njedźela po ßwj. Trojizy.

Mat. 25, 1—13.

Nasch Sbóžnik je nam wjele pschirunanjow powjedał wo njebjeskim kralestwje a wo człowjekach, kotsiž to ßame pytaju abo ßo wo to ßame njestaraju. W jenym tutych pschirunanjow praji tón sły, njeßwěrny wotroczk: „Mój Knjes ßo dlije a njepschińdźe“, a późnje bicź ßwojich towarschow, jě a pije s wopilzami. „Nasch Knjes Jesuß Khrystuß hischcźe dawno njepschińdźe“, tak wabi w człowskej kwutrobje jedyn sawjedźazy hłóß, a jich wjele sabudźe na Boha, wjedźe lohke žiwjenje, jě a pije s lohkomyßlnymi dźěćźimi teho ßwěta. Hacź dotal wschak nasch Knjes njeje widomny saßopschischoł, a hižom někotry bu teho dla sprózny a sparny w ßwojim kscheszanstwje. Prjecź s tutej sprózniwoszću a sparnoszću! pschiwoła Boże ßłowo w horjeka naspomnjenym pschirunanju wo knježnach, kiž ßo hotuja, so bychu nawoženi napscheczo schłe a ßo wjeßelile na kwaßu. Kwaß, to wschak je ßwjedźeń najwjetscheje wjeßołoszće a radoszće, a tola njeje žane pschirunanje, kotrež mohło khutnischo k człowjeskej duschi rěčźecź hacź tute pschirunanje wo kwaßu. Kak dha ßo wone skónczi? Jedyn dźěl tych knježnow bě hotowy a dźěchu nuts na kwaß. Ale k tym druhim praji nawoženja: ja waß njesnaju. A durje ßo samknu. Tón Knjes pak pschistaji: Tehodla wachujcźe, pschetož ani dnja ani hodźiny njewěscźe, we kotrejž człowski ßyn pschińdźe. Stajmy też na czoło nascheho rospominanja to napominanje: Wachujcźe!

Mudre a njemudre knježny. Kak pschińdźe Jesuß runje k tutemu pschirunanju? Dopomńmy ßo na waschnje pschi kwaßach w rańschim kraju. Hdyž ßměrki padaju, bliži ßo we ßwjedźeńskim czahu nawoženja se ßwojimi pschecźelemi domej starscheju teje njewjesty, so by njewjestu s tuteho domu do ßwojeho domu dowjedł. Jemu napschecźiwo czahnu te towarschki teje njewjesty w ßwjedźeńskej drascźe se ßwěcźazymi lampami, so bychu jeho powitałe, jeho do doma njewjesty pschewodźałe a potom s nim nuts czahnyłe do kraßnje wußwětleneje kwaßneje sale. — Schtó je tón nawoženja, kotryž ßo bliži? Nasch knjes a Sbóžnik Jesuß Khrystuß ßam. A schtó je ta njewjesta, kotraž na njeho czaka? To je jeho wumóžena woßada tu na semi. Hdźež pak ßo wo Knjesowu woßadu jedna, tam jedna ßo też wo kóždu jednotliwu duschu jeho woßady. A duž tón Knjes tu rěčźi wo knježnach, abo kaž bychmy my prajili, wo druźkach. A wo dźeßacźoch ßo tu rěčźi, dokelž je „dźeßacź“ jena husto trjebana liczba w ßwjatym pißmje. Potajkim, pod tutymi dźeßacźimi knježnami mamy rěčźmicź wschitkich kscheszanow na semi. A hdyž dale rěka, so ßu wot tutych dźeßacź 5 mudre a tamne 5 njemudre, dha ßo s tym niczo druhe njepraji, hacź to, so je jedyn dźěl tych kscheszanow na saßopschińdźenje Knjesa pschihotowany tón druhi pak na njeho pschihotowany njeje, byrnjež ßo też, schtož sabycź nochzemy, kscheszanski mjenował. A w tym hižo leži, so jedyn tych kscheszanow, pschiwißowarjow a pschecźelow Khrystußa, junu s Khrystußom njemóže sastupicź do wjeßela wěcźnoszće, dokelž wón drje na saßopschińdźenje teho Knjesa czaka, ale na nje pschihotowany njeje, mjes tym so druhi pschr wschěm czakanju, ßamo dołhim czakanju — wschak nawoženja hakle w polnozy pschińdźe — tola kóždy wokomik pschihotowany wostanje a duž s Knjesom nuts czehnje k njebjeskej wjeßełoszći. Potajkim, tón Knjes w naschim pschirunanju człowjekow njedźěli do tajkich, kotsiž ßu kscheszćijenjo, a do tajkich, kotsiž ßu hischcźe

póhanjo. Ně, tón rosdźěl je wjele khutnischi: wón kscheszanow dźěli do tajkich, kiž ßu pschihotowani, a do tajkich, kotsiž njejßu doszć pschihotowani. Abo prajimy hischcźe jaßnischo: wón wěrjazych ßamych dźěli do tajkich, kiž budźa sbóžni, a do tajkich, kotsiž ßo se ßwojej drěmazej wěru ßami wusamknu wot sbóžnoszcźe. Njeklinczi to jara ßurowje? O ně, kedźbuj jenož dale na nasche pschirunanje. Te pjecź mudre knježny maju lampy, te njemudre maju tež lampy. A hdyž te mudre kaž te njemudre knježny se ßwojimi lampami nawoženi napschecźo du, ßo ßamu rosymi, so ßo jich lampy ßwěcźa. Te ßwěcźaze lampy, to ßu te płomjenja wěry. Potajkim wěru maju wschitzy, te mudre kaž te njemudre, te pschihotowane kaž te njepschihotowane. Tón rosdźěl je hłubschi. Nasch tekst to praji: Te mudre wsachu wolij w ßwojich ßudobjach ßobu sa ßwoje lampy. Ale te njemudre to njecźinjachu. Woli pak je w ßwjatym pißmje pschezo wobora, snamjo ßwjateho ducha. A tu rosymisch nasche pschirunanje: Kaž ßwěza hascha, hdyž žaneho wolija nimasch k pschiliwanju, tak tež wěra hascha, hdyž ßo stajnje psches ßwjateho ducha s nowu njepoßylnja. Kaž ßwěza bjes wolija pschezo wróczo dźe, a skónczńje haßnje, tak s wěru bjes ßwjateho ducha pschezo wróczo dźe, doniž njehaßnje. O khutne ßkowo: wachujcźe! Hewak nascha wěra runje potom haßnje, hdyž Khrystuß pschińdźe.

Abo chzesch ßo s tym troschtowacź, so Khrystuß dołho hischcźe njepschińdźe? Dokelž je ßo hižo tak dołho dlit? To te njemudre knježny tež měnjachu. A nawoženja ßo woprawdźe pokomdźi. Hižo w cźaßu japoschtołow běchu jeho blisko, jara blisko woczakali. Ale wón njebě pschischoł. A wokoło lěta 1000 na njeho jara cźakachu, ale wón njeje pschischoł, a tež w 44. lěcźe sańdźeneho lětstotka jara na njeho cźakachu, ale wón ßo dlijesche. A woßebje w styskhym cźaßu sańdźenych lět ßu runje wěriwi kscheszenjo jeho husto psched durjemi dźerželi. Ale wón njeje pschischoł hacź na dźenßnischi dźeń. Chzesch pak tehodla wěricź, so wón s zyła njepschińdźe? Wschak tu steji, hdy wón pschińdźe: wo poknozy, hdyž buchu wone wschitke spańne a wußnychu. A luby cźitarjo, hdyž ßmy my tež žiwi w cźaßu, w kotrymž ßu kscheszenjo tak spańni, jako bychu wußnyli, njeje cźi dha to ßkowo „wopoknozy" kaž khutne napominanje: wachujcźe! Hdyž tola wěscźe, so teho cźłowjeka ßyn junu saßo pschińdźe kaž paduch w nozy, dha dajcźe ßo napominacź: wachujcźe! Jedyn wukładowar biblije praji k temu: Hdyž stej starschej wuschłoj, a dźěczom ßlubiłoj, so wjecźor saßo pschińdźetaj, potom tež dźěczi nochzedźa spacź hicź, ale chzedźa cźakacź, doniž nan a macź ßo njewróczitaj. Cźakaju a cźakaju, bu we woßmi, w dźewjecźich, w dźeßacźich, a starschej tu hischcźe njejstaj. Dha je jim, jako bychu pěsk we woczomaj měłe, woczi ßo jim sańdźela, hłójczka ßo ßunje na bok a ßedźo wußnu. Tola jenož wóczko drěma, wutrobiczka wachuje. — A tak je to tež pola tych knježnow: wone buchu wschitke sparne, te njemudre kaž te mudre. A njeje to snamjo nascheho cźaßa, powschitkowna sparnoszcź, hdźež lědy hischcźe schto, tež wěrjazy niz, myßli na tu wulku wěru kscheszanstwa, so Khrystuß saßo pschińdźe? Njesda ßo, jako by zyłe kscheszanstwo było kaž wulki dom sparnych, drěmnych. To wěscźe njeje prawje. Tola hladaj tu na nascheho Knjesa: wón tu tak mile rěczi wo tych spróznych a jim jich spanje njeporokuje, to rěka potom njeporokuje, hdyž ßo njestanje s bjesdźaknoszcźe ani s wopacźneje secherno szcźe, ale hdyž ßo stanje pod tym wołojanym dźěłom teho žiwjenja, a hdyž jenož, kaž pola tamnych dźěczi, wutroba wachuje, njech tež wóczko spi.

A w poknozy, jako wschitzy spja, ßo sběže wołanje: hlaj, nawoženja dźe, dźicźe jemu napschecźo! W poknozy, hdyž wscho spi, hdyž nichtó na jeho pschińdźenje njemyßli, dha pschińdźe Knjes. Pschezo wón pschińdźe njenadźizy, tež tam, hdźež chzesch na ßmjercź pschihotowany bycź a to tola njejßy. A tu nětko widźicźe prawy rosdźěl mjes njemudrymi a mudrymi knježnami. Wschitke pschimnu ßwoje lampy, so bychu nawoženi napschecźo schłe. Ale běda tym njemudrym, jich lampy hascheja, jich wolij je ke kónzej. Hinak steji s tymi mudrymi, wone maju w ßwojich ßudobjach wolija doszć ßobu, jich lampy njehascheju, a wone du wjeßele nawoženi napschecźo. Schto chze to prajicź? Hdyž budźe junu tón Knjes njenadźizy pschińcź, dha budźe wjele kscheszanow, wjele wěrjazych jemu chzycź napschecźo hicź. Ale hdyž budźe pschi tych wschelakich wulkich zejchach pschi jeho saßopschińdźenju wulka hrosa a tyschnoszcź na cźłowjekow pschińcź, dha budźe ta wěra tych jenych hnydom haßnycź, dokelž njesteja krucźe doszć w ßwjatym duchu a dokelž ßebi njecźahnu stajnje s Božeho ßkowa nowy troscht a nowu móz. Cźi drusy pak budźa wschu bojoszcź wotpołožicź, póńdu wjeßele knjesej napschecźo, to ßwětło jich wěry w tutym ważnym wokomiku njehaßnje, skerje roszcźe. A hdyž ßo wone wjeßela a s nawoženju sastupja, pytaja tamni, ßwoju wěru poßylnicź a hdyž ßo jim to tež ßamo hischcźe poradźi, ßo tola mjes tym durje samknu, a na jich klepanje a wołanje: „Knježe, Knježe, wotank nam", ßo jim dostanje jenož wotmołwa: „Sawěrnje, ja praju wam, ja waß njesnaju."

Duž, lubi kscheszenjo, poskajcźe, kedźbujcźe, njesabudźcźe, ale wsmicźe ßebi wschědnje hłuboko k wutrobje to napominanje: „Tehodla wachujcźe, pschetož wy ani dnja ani hodźiny njewěscźe, w kotrejž cźłowski ßyn pschińdźe!" Luby cźitarjo, ßy wachował? Wachował ßwoju wěru, ßwoju duschu? Haj, wobßedźisch khěžu. Tak rucźe hacź na tsěcha dźěru, podtykasch ju, a tak rucźe hacź ßo murje pukaju, wuporjedźisch je. Stajnje ßwoju khěžu pschepytasch a wuporjedźisch wschu schkodu, so by wěsty bydlił. Cźsy ßwěrny wajchtař ßwojeje khěže a cźinisch na tym derje. Njechasch runje tak wachowacź ßwoju duschu? Kaž wottorhnjeny kamjeń tam, puknjeny zyhel tu a tam saßo shniła rjada je s pschicźinu, so ßo skónczńje zyłe twarjenje ßypnje, hlaj, runje tak móže to tež s twojej duschu bycź. Nimasch na njej nicźo wuporjedźicź? Njeje tam wjele schkódnych a nahnitych blakow? O wachuj ßwoju duschu, so ju cźistu a strowu sdźeržisch hacź na dźeń teho Knjesa. Njecźiń jo kaž tón bohaty muž s biblije, kotryž jě a pije, ale na ßwoju duschu sabudźe a kotremuž ßo tež praji: „Ty błasń, dźenßa w nozy budźe ßo twoja duscha wot tebje žadacź." Ale daj ßo psches kóžde cźełło, kotrež nimo twojeho domu njeßu, dopomnicź na pschińdźenje teho Knjesa a daj ßebi pschiwołacź:

Wotucźcźe, tón hłóß waß woła,
Tón wajtař s wyßokeho stoła,
Ach, wotucź nětk, Jerusalem!
Ssnadź pschińdźe wón w poknozy,
A hibnje tych njebjeßow mozy,
Ach, běda tehdom sespańnym! Hamjeń. **K. w R.**

Nasymski spěw.

Wschě lětne kwětki wonjaze
Ssu pschekcźěłe, ßu swjadnyłe,
A pcźołkow płast je sanoscheny,
Psches pomróczene powjedro,
Kaž božnje, dawa ßłyschecź ßo,
Hłóß khwatnych ptacźkow pozunjeny.

Ty cźłowske dźěczo sachodne,
Ty podróżniko cźaßnoszcźe,
Wěsch wuczek ßwój a statok khmany?
S wotkal ty pschińdźesch? Hdźeha dźesch?
A kotry dobytk doßahujesch,
Hdyž twój dźeń budźe dokonjany?

Hacž na sěmske ty pohladasch,
Na žwět a cźěło wužywasch,
A sapomnisch, schtož potom budźe?
Na ducha wužyj k wěčnym žnjam,
Twój dobry dźěl je horkach tam,
Wscho podarmo, jón pytasch druhdźe!

Schto sběrasch to, schtož žmjertny sćěn,
Cźi rubicź móže kóždy dźeń,
Schtož sersawz skasy, žeru mole,
Sa wěčnoscź žiwjenje ty wodź,
A wschitke sěmske pucźe khodź,
Pod schkitom hnadnej' Božej' wole.

Tak žwoje mjeno sapiśaj
Sa sěmski kraj, sa Boži raj
Na žohnowane wopomnjenje.
Ty žiwy žy „niz podarmo"
A twoje je to bohatstwo,
Po pismje njehinjaze ženje.

Tu płody, róže swjadnjene,
Tam ptaczkow khwatne bożemje, —
O kajke khutne prědowanje!
Bóh Knjes jo tebi požohnuj,
A s miłoscźu naš pschewodźuj,
Sa wěczne nalěcźowe ranje! Jan Waktař.

Kermuscha.

Kermuscha žo w tychle njedźelach tu a tam žwjecźi. Potom w domach s wulka dźe. W kóždej kuchinje žo jědź tak kraźnje pschihotuje, kažkuli domjaze wobstejnoscźe to pschidadźa. Najlěpsche zyłeho lěta na blido pschiindźe. Sa blidom njeźedźa jenož swucźeni hoscźo kaž hewak. S bliska a s daloka pschiwusni, pschecźeljo a snacźi do domu pschicźahnu a žebi derje žłodźecź dadźa sa hospodnym blidom. Cźim wjazy hoscźi dom na tajkim dnju ma, cźim wysche žo jeho wobydlerjo cźescźeni cźuja, pschetož cźim wjazy hoscźi, cźim wjazy widźisch, schto tónle dom druhim ludźom płacźi. Dom, kotryž na tajkim dnju ani jednemu hoscźej durje njewotewri, by žo sa tajki měł, kotryž sa nikoho niczo njepłacźi, khiba sa žwojich žamžnych wobydlerjow. Po wjeźnej haźy horje a dele młodźina wjeźele khodźi a wjeczor herzy w korczmje młodym a starym reju sapiśkaja. Zusy, kotryž by na tajkim dnju do wźy pschischoł, by žo dyrbjał woprascheczź, kajki wulki žwjedźeń žo dha dźenźa wotměła, kiž zylu wjeź tak na nosy pschinjeźe? „Wschak je kermuscha!" by jemu wotmolwjenje było. „Kermuscha? Schto dha kermuscha je?" by tón žo dale praschał. Móhł ty jemu na to wotmolwjenje dacź? By wjedźał, jemu wułožicź, s kajkeje pschicźiny tole wjeźeke hibanje po zyłej wźy wot jara stareho cźaźa žem wukhadźa, abo móhł jemu jenož prajicź: „Kermuscha je kermuscha", so by po tym tak mudry był kaž prjedy? Dokelž žo boju, so někotryžkuli po prawom s zyła wjazy njewě, s wotkal a cźehodła to?, a je strach, so, schtož po prawom wosnamjeni, pomałku pschezo bóle naschemu cźaźej s myźłow pschiindźe a žwjedźeń žo zyle k prostnemu wopytnemu a rejwańskemu žwjedźenjej wutwori, chzemy žebi tola ras do pomjatka sawołacź, so tónle žwjedźeń, kaž husto žo wróczi, naš chze dopomnicź na tamny žwjatoczny dźeń, na kotrymž bu Boži dom k bydłu Božemu mjes cźłowskimi dźěcźimi wužwjecźeny. To drje je hižo dlěje žem, hacž žo jedyn mjes nami dopomnicź samóže. Swonkowny napohlad Božeho doma bu žnano w běhu lětstotkow njenahladny. Ale sa naschich wótzow bě nadobny twar, a dźeń, na kotrymž bu tónle twar s Božej pomozu dokonjany a we wźy nowa zyrkej stejesche se žwojej klětku, žwojim woltarjom, žwojej dupu, žwojimi swonami, kotrež wěrjazu wožadu k modlenju k žwjatemu Bohu sawołachu, tón jim bu k najwjetschemu wjeźnemu žwjedźeńskemu dnjej, na kotrymž chzychu se žwojimi na kermuschu pschikhadźazymi hoscźemi też po cźłowjesku wjeźoki bycź. Je też, luby pschecźelo, w twojim pomjatku žiwe, so ma žo tónle wjeźny žwjedźeń w Božim domje sapoczecź, ma wot žwjateje žłužby w Božim domje žwoju žwjecźisnu dóstacź? Abo žu cźi se sańdźenoscźe žem na tymle žwjedźenju jenož jědź a picźe a wjeźelenja wostałe? Je twoje žadanje, na tutym žwjedźenju najprjedy, kaž Marja Bethanijska cźicho k Jesužowymaj nohomaj žedźecź, abo wuhanisch žo kaž tamna sprózna Martha we poźłužowanju žwojich hoscźi, so cźi Knjesowe žłowo płacźi: „Martha, Martha, ty žo jara starasch a žo wulzy prózujesch!?" Runje kermuschny žwjedźeń dyrbjał Boži dom najbóle napjelnjeny bycź, je-li so je we wožadźe wopomnjecźe na to žiwe, so je kermuschna wjeźełoscź na derje dobytym wobžedźenstwje Božeho domu, wjeźełoscź na wschitkich hnadach a darach, kotrež žo lětstotki dołho hižo do wožady wuliwachu a žo hischcźe wuliwaja a budźa žo wuliwacź, hdyž jim žwoju wutrobu wotewrisch. Wjeźel žo wobžedźenstwa žwojeje zyrkwje, žwjecź jo wjeźele po starym waschnju. Wostaj pak žo potom też na žwjedźenju tehole dnja wscheho, schtož po hrěsche žłodźi a cźe k hrěchej sawjescź móže a dyrbi. Njesabudź ženje, so je žwjedźeń poźwjecźenja zyrkwje, kotraž cźi žłowo a wotkasanje pschinjeźe, so by twoju wutrobu a twoje žiwjenje s hrěcha wumohła a cźe k sbóžnoscźi w žiwjenju a wumrjecźu dowjedła. Masch žwoju zyrkej. Njedaj žebi ju rubicź abo hanicź, wopominajo Boźe žłowo: „Dźerž, schtož masch, so by nichtó njewsał twoju krónu!" K. w H.

Poźwjecźenje Božeho doma.

Hłóź: Njech Bohu dźakuje atd.

Pój, wožada, pój nuts,
Twój Boži dom cźe woła
We pysche žwjatoczněj,
Kiž wudebi jón s nowa,
Poźwjecź žwój Boži dom
We dźaknym wjeźelu
A Boha wjeřschneho
Khwal s nowej luboscźu.

Praj, Boźe stadleschko:
To je dźeń sbóžny, jaźny,
Kiž cźinił je Bóh Knjes,
Tón mózny, miły, kraźny,
Wón s nowej hnadu k nam
Sso dźenźa pósnawa,
Duž s nowym khěrluschom,
Klincź Boźa žwjatniza!

Psched Boźe wobliczo,
O žyła wobhnadźena,
S cźim wjetschej žadoscźu
Sso skhadźuj swjeźelena,
Bóh Knjes cźe pyschiecź chze,
Tu posběhnycź a pascź,
A žłowo žiwjenja,
Cźi do wutroby klascź.

Zyrkej a stat.

Synoda je 28. oktobra ßwoje poßedźenja pschetorhnyła. Chze wokolo 23. novembra dale wuradźowacź. Nacźisk zyrkwineje wustawy njebu dowuradźeny, to bě to najlěpsche, schtož ßo s nim stacź móżesche. Duž budźe też hischcźe cźaßa, dokładnischo wo naschich ßerbskich żadanjach jednacź a dróbnischo wo nimi rosprawjecź. Wo woßadowporjedźe bu wobsamknjene, so ma wot 1. haprleje 1922 płacźicź. S tym swißuje, so s měrrom pschichodneho lěta cźaß wschěch nětcźischich zyrkwinych pschedstejicźerjow wuběhuje. Wschě woßady maja potajkim niz lětßa hižo ale w pschichodnym lěcźe hacź k 1. haprleji ßwoje zyrkwine sastupjeřstwo do zyła s nowa wolicź, njech je to nětk woßadowsastupjeřstwo abo — w małych woßadach — zyrkwine pschedstejicźeřstwo.

Prawy khěrlusch w prawym cźaßu.

Běsche tsecźi dźeń ßwjatkow. Jaßny, cźopły dźeń woßrjedź lubosneje meje wabjesche k wulětu do seleneje kcźějazeje Božeje stwórby. Pšched wjecźorom ßo wrócźach domoj. Blížach ßo wjetschej wßy. Wona leżesche cźische we wjecźornym ßlóncźku, hotowasche ßo na nózny wotpocźink. Duž mi napscheczo pschijědźeschtaj dwaj rjeblowanej wosaj, wupyschenaj se selenymi mejami. A na nimaj ßedźesche wjeßeła młodźina, młodźi hólzy a młode holzy. Wrócźachu ßo se ßwjatkowneho wulěta, spěwachu a juskachu. Popscheju młodźinje wjeßełoscź, wjeßelu ßo, hdyž widźu wjeßełu młodźinu, jeno njech wjeßełoscź wostanje w prawych mjesach. Jako běchu nimo a saßo wocźichny, sastupich do wßy. Duž saklincza psches cźichi wjecźor ßwjatocźnje khěrlusch: „Sso, luboscź bójska, modlu k tebi", piskany s truby. Kotryž jón piskasche, běsche myßl a wutrobu posběhnył psches ßwět k Bohu, dźakowasche ßo jemu.

Tutón khěrlusch, na cźichim wjecźoru kraßneho dnja ßwjatocźnje piskany, cźinjesche wulki sacźischcź na mnje, posběhasche móznje wutrobu a myßl k njebju. Wón da wokschewjenje, kiž pschetrjechi wschu wjeßełoscź na mejskej stwórbje a wschu radoscź na lubosnym ßwjatkownym ßwjedźenju, da mojemu wulětej prawy, posběhazy, ßwjatocźny dosynk. Prascham ßo: Njemohła ßo huscźischo nimo rjanych, njewinowatych ludowych spěwow, kiž wjecźor psches polo klincza, njemohł ßo pschezo město nje schwarneho, hrosneho rejenja, kiž nóznu cźischinu kasy, spěwacź a ßłyschecź tajki kscheścźanski, pobożny, natwarjazy khěrlusch?

Luther pschenozuje na burskim kuble.

Wot Nürnberga wjedźe wulka droha k pokodnju. Cźehnjeschli ju, pschiídźesch psches rěku Altmuhl a ju pschekrocźiwschi k makemu dokej, kotryž k rězy Altmuhl wuběhnje. „Hłódna rěcźka" tam běži. Ju widźa ratarjo radscho pokru hacź prósdnu, dokelž mokre lěta wjaz do bróżnjow woża hacź ßuche lěta. K pokodnju wuruna hora, tam jón saběhowaza mały dok. Dróha stupa s horu ßobu do wyßoka. K prawizy wot dróhi steji tam burski statok. Pola a kuki, jemu pschißłuschaze, jón wobdawaju dokolo wokolo. Schěroke jabłucźiny a hobrske worjeschiny wupscheścźěraju dolhe hałpsy psches schiferowu tsěchu domskeho a bróżnje. Sady sahrody pusoli ßo żórko a pjelni dubowy kotł sa skót a hatk, w kotrymž ßu żaby a krokawy domach.

Tutón burski statok stejesche tam hižo w lěcźe 1518. Kaž tam to nětkle je, tak někak ßnadź tam to też běsche, jako to 14. njedźela po ßwjatej Trojizy tamneho lěta k wjecźoru khilasche. Bur, wobej ruzy pod schěrokimi cźornymi ßlěmi, bě k durjam domskeho slehnjeny. Mandźelska ßedźesche pschi nim na ławzy, płatasche. Te tsi jich dźěcźatka hanjachu po sahrodźe, hólcźkaj a holcźka, satschaßechu dys a dys ßłowcźinu a módre ßłowki padachu dele. Tam a ßem pschipadny ßłówkam ßamo wot ßo jabłuko do trawy. Tu běżachu potom na pschemoh, schtó by prěni był a je popadnył.

Tute jim wot nasymy s luboscźu pschihotowane hraje buchu dźěcźom na dobo samylene. Zusbnikaj ßo k dworej bližeschtaj. Běschtaj drohu wopuschcźiłoj a na pucź k dworej swinyłoj. Bě to mnich s Augustinoweho rjada na konju a muž, kotryž prjedy dźěsche a mucźneho konja bóle sa ßobu cźehnjesche hacź wjedźesche. Proschazych mnichow, kotsiž pěschi pschiídźechu, běchu dźěcźi hižo huscźischo widźałe. Sběrachu tola proschazy mnichojo lětne dary ratarjow sa klóschtry, kaž jeja, schmałz, łuscheźinu a druhego podobneho. Tola mnich tuteho rjadu na konju, to bě jim tola cźiscźe něschto nowe. Duž běżachu, schtož móżachu, so bychu to nanej sjewiłe.

Bur bě pobożny bur — a kotry prawy bur njeby to dyrbjał pobożny bycź. Cźeścźesche tehodla w ßwojej wutrobje měschnikow a mnichow. Tak dźěsche Augustinskemu napscheczíwo hacź do hłubokeho pucźa pšched dworom. Tam dosta pożohnowanje pschikhadźazeho a dźěsche sa nim, kiž do dwora dojěcha. Tam pomhasche mnichej s konja a pytny pschi tym s wobżarowanjom, so běschtaj kóń a jěchar wobaj jenak spróznaj, to drje wěscźe wot jara dalokeho pucźa. Konja pschewostaji pschewodźerjej a wotroczkej, kotryž bě pschiběżał. Mnicha dowjedźe do jstwy a da ßo jemu tam na schěroki konopej ßydnycź. Tak ßedźo ßo mnich bórsy shraba. Burowa 12 lětna dźowcźiczka cźerpasche s pónoje w heli liwku wodu do dóńczki, wotwjasa pucźowarjej cźężke sandale a wumy jemu nosy, kotrejž běschtej polnej prócha a błóta.

Mjes tym bě burowka hižo satepiła a woheń praskotasche na wóhnischcźu. Wysche wohnja wißasche pónoj s schmałzom. Jeja a plezo, na dróbne roskrane, bu směschane a do pónoje ßypnjene. Luboſne wonjenje cźehnjesche to psches dom. Pschewodźeř mnicha bu bóle a bóle pscheßwědcźeny, so je Bóh Eliaßa a jeho měschnika do dobreje hospody dowjedł. (Pokracźowanje.)

S bliska a s daloka.

Wulka kermuscha je dźenßa a jutse. Pohladasch-li do ßwo jeho „Pschedźenaka", shonisch, so 18 woßadow kermusch ßwjecźi. Niz jeno s tykanzami je to sa kermusch tuteho lěta lěpje a s hewak dobrymi kuskami hacź to te poßlednje lěta bě, jene druhe je pschede wschěm sa jich wjele woßadow lěpje, so s wězow wołaju saßo wschě swony woßadnych a kermuschnych hoscźi do Božeho domu. Jich wjele woßadow je wurunało tu wójnsku schkodu s rjanymi, wulkimi darami luboscźe sa swony ßwojeho Božeho domu a runje tak też sa pischcźele. Bóh daj, so ßu nětk też wschudźom wschě wutroby swólniwe, ßo swołacź dacź wot swonow hłoźa do Božeho domu, a hotowe, sanoschowacź s pischcźelemi khěrlusche Bohu Knjesej we wyßokoscźi. Nasch Sejleř spěwa ke kermuschi:

„Pój, ßwjaty ducho, ßwjecź
Naß Khrystußowe stawy,
Daj ßwětło, luboscź, móz,
A k modlenju lóscht prawy
Njech nascha wutroba,
Kaž twój dom rjana je,
Kiž je cźi ßwjecźeny,
Psches myßle njebjeske."

Listowanje. K. w R. sa 25. po Tr. — V. w H. sa ßmjertnu njedźelu.

Samolwity redakor: farar Wyrgacź w Noßacźizach.

Czißło 46.
13. novembra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczeńni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 2.— hr. s portom.

25. njedźela po ßwj. Trojizy.

Math. 25, 31—46.

Zyrkwine léto blizi ßo pomału, ale stajnje ßwojemu kónzej. Hischcźe někotre dny, potom zyrkwine swony saswonja ßwjertnu njedźelu a saßo je hnadne léto nascheho drohowanja na semi mmo. Dopomnimy ßo na sachodnosć czaßa, na sachodnosć tež nascheho žiwjenja. A hdyž ßo jemu se ßmjercźu nasche žiwjenje skónczi, schto potom? List na Hebrejskich praji: temu człowjekej je postajene, junu wumrjecź, potom pak to ßudźenje. Tež hižom do ßwojeje ßmjercźe człowjek cźuje a shoni, so Bóh ßudźi: Sswědomnje, hłoß Boži w człowjeku, napomina a warnuje, satana slych skutkow dla a porokuje winu, khiba so człowjek tón hłoß Boži w ßwojej wutrobje mori. A druhi ßud Boži je wójna se ßwojim krewrosleczom a sapuscźenjom, s hłodom a khorosczemi, njech, njech tež njewěriwy a s lohka smyßleny człowjek w tym njewidźi to domachpytanje Boże. Najtraschnischi ßud pak pschińdźe po ßmjercźi: temu njewuczeknjesch a tón traje wěcźnje. A niz jeno ty stupisch psched tutón ßud, ale wschitzy ludźo wschitke ludy tuteje semje. Wo tutym poßlednim ßudźenju ßwěta rěczi nasche dźenßnische Boże ßłowo, rěczane se rta teho ßudnika ßwěta, Jesom Khrysta ßameho. „Hdyž pak człowski ßyn pschińdźe w ßwojej kraßnosczi a wschitzy ßwjecźi jandźeljo s nim, tehdy budźe wón ßedźecź na stole ßwojeje kraßnosczę a budźa psched nim wschitzy ludźo shromadźen a wón budźe jich rósno dźělicź tak, jako pastyř wowzy wot kóslow dźěli.“ Jesuß, kiž saßo pschińdźe, budźe tón ßudnik wscheho ßwěta. Bóh je jemu pschepodał wschu móc w njebjeßach a na semi. Rěczmy duž dźenßa wo poßlednim ßudźenju ßwěta a rospominajmy ßebi khutnje 3 praschenja: 1. Chzesch k prawizy człowskeho ßyna stacź? 2. Kajke skutki masch teho dla cźinicź. 3. Schto cźěri cźe k tajkim skutkam?

Wón pschińdźe k ßwětnom' ßudu tych njepokutnych dla,
Se žohnowanjom k ludu, kiž jeho ducha ma.
Pój, Jesu, nascha jaßnosć, a wjedź naß se ßwěta,
Ach daj nam twoju kraßnosć, naß pschiwjedź do njebja.

1. Poßledni ßud ßwěta, chzesch k prawizy teho człowskeho ßyna stacź abo k lěhwizy? „Wón budźe jich rósno dźělicź tak, jako pastyř wowzy wot kóslow rosrißa. A budźe te wowzy k ßwojej prawizy postajicź, tych kóslow pak k ßwojej lěwizy.“ Wowza płaczi sa sczerpliwu a měrnu, kosol storka a bodźe. Runje tak masch mjes człowjekami sczerpliwych a měrnych, a potom schkerjednych a wadźazych. Kajki ßy ty? Bydli w twojej wutrobje Jesußowa sczerpliwosć se ßobuczłowjekami, błyschczi ßo na twojim wobliczu měr Boži? Ssy sbožomna wowza stadła Khrystußoweho, abo spjecźisch ßo pschecźiwo temu, kiž chze bycź twój dobry pastyř? Bodźesch teho, kiž s tobu derje měni? Njewěm. Człowjekej wobeju družiny khodźa tu na semi njedźěleni, runje kaž w rańschim kraju wowzy a kósły na jenej pastwje khodźa. Kaž pak dźeń pschińdźe, na kotrymž pastyř je dźěli, tak budźe na poßlednim dnju ßwěta ßudnik człowjekow dźělicź. Pscheńza a njerjad, kotrejž stej hromadźe rostłej, ßo dźělitej. Dha budźetej dźělenej muž a žona, starschej a dźěcźi, bratr a ßotra. Dha budźa ßnano tež stawy twojeje ßwójby rosrißane, a móžesch potom ty, luby cźitarjo, ßo stupicź k Jesußowej prawizy? A hdyž budźesch ßo tam setkacź s jich wjele, kotrychž tu ani widźał ani snał njejßy, abo wot kotrychž ßebi to ženje a nihdy njeby myßlił, budźesch tam setkacź tež tych ßwojich, nana, macźeř, muža, žonu, ßyna, dźowku? A hdyž ßmědźa woni wschitzy k Jesußowej prawizy stupicź, o ža-

łostna myßl, so by jeniczki ty stupicź dyrbjał k lěhwizy! Běda, traschna běda tym k Jesußowej lěhwizy! Czeho dla?

Teho ßwěta ßudnika poßlednje ßudźenje wo nich rěka: „Dźicźe prjecź wote mnje, wy sakleczi, do wěczneho wohnja, kotryž pschihotowany je czertej a jeho jandźelam.“ O žałostny woßud: Dźicźe prjecź wote mnje! Łódsymne ßłowo se rta teho, kotrehož wutroba běsche tola hewak tak połna horzeje luboscźe, a kotryž s luboßnymi ßłowami człowjekow k ßebi wabjesche. Tu ßo wón setka s Pětrom, Janom, Jakubom a jeho ert lubje proßy a jeho wóczko pschecźelnje wabi: khodź sa mnu! Tam saßo wón, kaž rybak se ßyczu człowjekow s hromadami łoji a czini jich ßwojich pschiwißowarjow. Tam wón pyta teho sabłudźeneho ßyna a chze jemu wodźeć bycź na puczu k sbóżnoscźi, tam wón dźe sa shubjenej dźowku a bjerje ßo po njej s luboscźu horje. A saßo wón wabi s luboßnym hłoßom: Pójcźe ßem ke mni woschitzy, kiž wy sprózni a wobcźeżeni scźe, ja chzu waß wokschewicź. A saßo: Schtóž ke mni pschińdźe, teho njebudu ja won wustorczicź. Ale jomu na ßudnym dnju, sjewjenju hněwa Božeho, czi k Jesußowej lěhwizy tajkeho pschecźelneho wabjenja njesaßłyschu, skerje kaž ßurowy symski wichor jich satschaße to ßłowo hrimanja: Dźicźe prjecź wote mnje! Wy prjedy njejscźe sa mnu khodźili, njejscźe na mój hłóß poßłuchali. Duž je nětko wasche poklecźe, k czertej a jeho słym jandźelam hicź do wěczneho wohnja, do czwile bjes kónza a k subow kschipjenja.

Luby czitarjo, chzesch ty k lěhwizy ßwěta ßudnika stejecź? Njechał radscho stupicź k jeho prawizy, so by tebi płacziło to hnadne ßłowo: „Pójcźe ßem, wy požohnowani mojeho wótza, herbujcźe to kralestwo, kotrež wam pschihotowane je wot spočatka teho ßwěta.“ Pójcźe ßem! Wschak scźe ßo na to czaß žiwjenja hotowali, wschak njejscźe sa niczim druhim žadali, wschak scźe tak dołho na to czakali; wschak scźe pytali to kralestwo, hdźež žane horjo ani hřěch ani smjercźe wjazy njerudźi; to kralestwo, we kotrymž je njebjeska radoscź a sbóżnoscź bjes kónza, to kralestwo s hornim Jerusalemom, po kotrymž horzo žadajo scźe tak husto spěwali:

„O hrodźischczo, budź witane tym mi, nětk wrota wotewrej!
Kak dołhi czaß běch stysknу po tebi, kak ßym ja žadał ßej,
So bych mohł kniczomnoscźi a wschitkej slóscźi wuńcź
A k Božej wjeßełoscźi do ßwojoh' herbstwa dóńcź.

2. Měnju, luby czitarjo, tež ty chzesch junu pschi poßlednim ßudu k Jesußowej prawizy stejecź. Kajke skutki pak masch k temu dokonjecź? Sswěta ßudnik to praji: „Ja ßym hłódny był a wy scźe mi jěscź dali. Mi je ßo picź chzyło, a wy scźe mi picź dali. Ja ßym hóscź był a wy scźe mje hospodowali. Ja ßym nahi był a wy scźe mje wodźewali. Ja ßym khory był, a wy scźe ke mni hładali. Ja ßym jaty był a wy scźe ke mni pschischli.“ Schtyri króćź ßo tute skutki w naschim tekscźe mjenuja. Wone ßu potajkim jara ważne; ale luby kscheschczano, teho dla to žane czežke skutki njejßu; ßu jenož skutki kscheschczanskeje ßmilnoscźe, a te móżesch tež ty czinicź. „Ja ßym hłódny był, mi je ßo picź chzyło.“ W naschim czaßu drohoty a parowanja dyrbi někotry žiwy bycz a njewě kak. Dawasch jemu wot teho, czehož masch nadoscź? Abo w twojim domje ßu dźěczi a czeladni: hłódni ßu po khlěbje teho žiwjenja, picź ßo jim chze po žiwym Bosy. Dawasch abo rubisch jim składnoscź, w Božim domje ßo wokschewicź na Božim ßłowje? „Ja ßym hóscź był, ja ßym nahi był.“ Hospody sa tych, kiž w zusbje pschenozuja, twori smutskne mißionstwo. Ssnano ßu twoji snaczi w městach shonili to žohnowanje tajkich ßmilnych wustawow, ale ruku na wutrobu, ßy tež ty jeniczki kamjeń k tajkim wustawam sapłacził? Ssy pomhał woblekacź tych, kiž sahnaczi wot njepschecźela najnusnischeje drasty njemějachu? A schto je wjazy, je twój dom jena wukhowarńja, hdźež móże kóždy, kiž sastupi, wěsty bycź, so ßo jemu njerubi to cziste ßwědomnje, so tam njewostaji wschě ßwoje dobre poczinki? „Ja ßym khory, ja ßym jaty był.“ Ssy wopytał khorych w ßußodstwje, s lubym listom wokschewił tych jatych w stysknej zusbje? Jako we 3. lětstotku mór jara ßurowjesche a ßebi wjele woporow žadasche, dha póhanojo ßwojich skhorjenych s woknom won mjetachu na haßu, so jich njetrjebali hładacź ani ßami ßebje natykowacź. Kschescźijenjo pak tych njesnatych khorych wsachu do ßwojich domow, hładachu jich ßwěru, buchu natykani s jědom khoroscźe a wumrjechu. A jako buchu w tamnym ßamßnym czaßu we wschelakich krajinach kschescźijenjo wěry dla pschescźěhani a jako schklowojo w cźmowych podkopkach dźěłacź abo s rjecźasami na łódź pschiwjasani wjeßłowacź dyrbjachu, dha jich s wjetscha trochu khudźi wěrybratsja wulki pjenjes nahromadźichu a jich wukupichu. Hładasch ty ßwěru khorych w twojim domje a w domje bliżscheho? Hładasch, so jich duscha njeskhori na jědu teho hřěcha. Pomhasch tym, kiž pschińdu s jastwa, k nowemu žiwjenju? Hlaj, jenož czi stupja k Jesußowej prawizy, ke kotrymž móże won prajicź: „Wy scźe mi jěscź dali, wy scźe mi picź dali, wy scźe mje hospodowali, wy scźe mje wodźewali, wy scźe ke mni hładali, wy scźe ke mni pschischli.“ Jenož kiž ßu skutki kscheschczanskeje luboscźe a ßmilnoscźe czinili, kaž je Jesuß naß wschitkich lubował a ßo nad nami ßmilił; kotsiž shubjeny dźerža kóždy dźeń, na kotrymž njejßu nikomu žaneje dobroty wopokasali, stupja k Jesußowej prawizy.

A njeměń, so tele skutki dyrbjałe czežke, prózy połne, jawne skutki bycź, s kotrymiž ßebi khwalbu psched ludźimi dobudźesch. Ně, zyle ßnadne skutki ßu doßahaze: „schtož scźe wy czinili jenemu mjes tymi mojimi najmjeńschimi bratrami, to scźe wy mi czinili.“ Tón skutk ßam wschak to hischcźe njeczini, ale ta luboscź, kotraž wot Jesußa wukhadźa a sa Jesußom skutkuje. Czeho dla ßu czi k lěwizy satamaniž Ssnano dokelž njeběchu žanych skutkow czinili? Tych ßnano ßu wjele czinili s bojoscźu psched Božim khostanjom, k ßwojemu wužitkej a k czescźi psched człowjekami. Abo ßu ßnano sle skutki czinili? Wo tym tu niczo njesteji. Schtož woni pak czinili njejßu, to ßu te po sdaczu małe, w Božimaj woczomaj pak tak wulke skutki luboscźe a ßmilnoscźe. Ty masch sahrodu. W njej masch schtom, kiž ma płody kraßne k wohładanju, ale wone njejßu k jědźi. Duž njerodźisch wo tón schtom. Ale tajki schtom ßebi ważisch, kiž ma dobre płody. Tak tež Bóh ßebi na tebi waži te dobre skutki luboscźe a ßmilnoscźe. W biblijt ßo nam powjeda wo jenym bohatym mužu, kiž pschińdźe po ßmjercźi do hele, a wo jenym wotroczku, kiž ßwój rentnař sahrjeba a bu njewužitny ßwarjeny. Móżno, so ßtaj wobaj kraßne, we woczach człowjekow wulkotne skutki czinilo. A niczo ßo nam njepowjeda, so bychu to sle skutki byłe. Ale te skutki luboscźe a ßmilnoscźe, kiž ßo wot njeju žadachu, wonaj njeběschtaj czinilo, a duž je jeju ßurowy woßud k lěwizy teho ßudnika, do wěczneho wohenja!

3. Ty pak chzesch junu k prawizy stejecź a duž w prasches: Kak dokonjam tajke skutki luboscźe a ßmilnoscźe? Kedźbuj: kotrychž Jesuß khwali na ßudnym dnju jich skutkow dla, czi ßo prascheja: „Knjeże, hdy ßmy cźe hłódneho widźeli a ßmy cźe naßyczili? Abo lacźneho a ßmy cźe napowjeli? Hdy ßmy cźe hoscźa widźeli a ßmy cźe hospodowali? Abo naheho, a ßmy cźe wodźewali? Hdy ßmy cźe khoreho abo jateho widźeli a ßmy k tebi pschischli?“ Niczo njewjedźa, so bychu hdy žaneho woßebiteho skutka czinili sa Knjesa Jesom Khrysta. Ale we wěrje ßu woni Boże dźěczi a duž czinja ßami wot ßo dobre skutki. Jich wěra ßo žiwa wopokasa w skutkach luboscźe. Tajke skutki ßu jim wutrobne wjeßele a woptacźe pschichodneje sbóżnoscźe. S wodaczom hřěcha a s Božej hnadu žohnowani njemóża hinak hacź so

saßo žohnuja. Ssu kaž schtom, ßadženy pschi wódnych rěkach, kotrehož liscźe ßo seleni a kiž ßwój płód pschinjeße w ßwojim cźaßu. A tež ty, luby cźitarjo, sakorjenjeny w krutej wěrje, požohnowany wot njebjeskeho wótza, požohnuj saßo. Jesuß cźi to wyßoko pschiliczi a rjeknje cźi junu: „Schtož ßy ty cźinił jenemu mjes tymi mojimi najmjeńschimi bratrami, to ßy ty mi cźinił; pschetož tón hłódny, lacźny, hóscź, nahi, khory, jaty, to ßym ja ßam był. Pój ßem, ty požohnowany mojeho wótza, herbuj to kralestwo."

A cźeho dla dha cźi k lěwizy teho ßudnika ßo prascheju: „Knježe, hdy dha ßmy cźe widźeli hłódneho abo lacźneho abo hoscźa abo naheho abo jateho a njejßmy tebi ßłužili?" Dokelž jich sła, ßamoprawa wutroba ßo samolwicź spyta: hubjenych ßu telko widźeli a tola njejßu jim pomhali. A nětk tu wurěcź: by-li Jesuß był w tajkim hubjenstwje, jemu bychmy wěscźe pomhali. Ale tajka wurěcź niczo njepomha. Runje kaž Jesuß wo tych bratrach teho bohateho muža praji, so ani morwy do žiwjenja ßo wróczo jich njeby k wěrje wobrocźił, tak cźile ludźo njebychu ßłužili Jesußej, by-li runje w hubjenstwje k nim pschistajił. Dobrotu cźinicź maju husto składnoscź, a ju tola njecźinja. To pak je runje to ważne: Jesuß pschi ßwěta ßudźenju hlada jenož na te skutki dobroty a ßmilnoscźe, kotrež woni njejßu cźinilt. „Schtož wy njescźe cźinili jenemu mjes tymi najhubjeńschimi, to wy tež mi njejscźe cźinili." Prjedy hacź to po ßmjercźi poßledni krócź ßłyschisch, s nastróženjom ßłyschisch, poskaj dźenßa na to. Morwa wěra, kamjeńtna njewěra, to je to poklecźe, cźehož dla pschi wschelakim hubjenstwje bližscheho tak bjesdźakny, symny a twjerdy wostanjesch, a cźehož dla ty sakliwany junu do wěcźneho wohenja póndźesch. Josua, poßledni krócź israelski lud shromadźiwschi rjekny: „Wubjeŕcźe ßebi dźenßa, komu chzecźe ßłužicź; chzecźe temu Bohu, kotremuž waschi wótzojo ßłužili ßu s tamneje strony rěki, abo tym Amorejskim pschiboham, w kotrychž kraju wy bydlicźe, ßłužicź?" Tak tež ty ßebi dźenßa pschemyßl, na kotrej stronje chzesch ty junu pschi ßwěta ßudźenju stejecź: k prawizy teho ßudnika abo k lěwizy. Jesußowy ßud, kiž nichtón wjazy njepscheměni, rěka, kaž dźenßnische scźenje ßo skónczi: „A woni póndźa do wěcźneje cźwile; cźi prawi pak do wěcźneje kraßnoscźe." Chzemy Knjesej ßłužicź we wěrje, kiž je žiwa we dobrych skutkach.

O Knježe, poßylń wěru a sdźerž naß w nadźiji,
So s luboscźu a ßwěru cźi bychmy ßłužili.
A hdyž twój dźeń nam ßwita, kiž ßwětej ßłubił ßy,
Njech twoja hnada wita naß k twojej prawizy! K. w R.

Luther pschenozuje na burskim kuble.

(Pokracźowanje.)

Schwarny kóń, kotryž wěscźe žanemu wschědnemu cźłowjekej njeßłuscha, rjehotasche tež hižo w konjemzu; bě jeho tola se ßłomu a wodu wotrybował a jemu běleho wowßa wjele naßypał. To njeby ßo tež w konjemzu měschcźanosty lěpje měł. Na tym wjeßelesche ßo ßobu pschewodźeŕ mnicha kaž na dobrej hospodźe, kotruž bě ßam s mnichom tu na kuble namakał.

Jako bě w hródźi a kuchinje wscho dźěło dokonjane, shromadźichu ßo wschitzy, kiž na kuble běchu, wo jstwje wokolo pschikryteho blida. Modlitwy k blidu a wot blida spěwasche mnich, tola hinak hacź cźi drusy mnichojo, kotsiž běchu ßo hižo sa ßamßne blido ßydali; cźi ßo modlachu we kacźanskej rěcźi, tutón mnich pak spěwasche blidowe pacźerje w němskej rěcźi. Haj, jemu njebě na tym doscź, so by ßo dźakował, ně, wón rěcźesche k mandźelskemu, k mandźelskej, k dźěcźom a k ßłužobnym te ßłowa, kotrež namakasch na dr. Marcźina Luthera domjazej tafli, kaž je masch n. psch. w katechißmje. Krótke napominanja mnicha, kotryž bě po napohladźe tak cźerpjazy, kotryž pak mějesche mózny a jaßny hłóß, sapschimnychu tych, kotrymž buchu rěcźane, dźiwnje; jich wutroby bě wschak ßebi mnich sa to pschihotował psches te wschelake lubosne rěcźe, kotrež bě s nimi pschi blidźe hižo měł.

Bě na psch. wußłyschał, kak ßo 12 lětna dźowcźiczka bura dźakowasche sa nudle, kotrež bě jej macź na talerź dała. Duž rjekny: „To je pěknje, moje dźěcźo! Tež w klóschtrach wucźimy młodych mnichow, so ßo pokhilicź dyrbja a prajicź: „Benedictus deus in omnibus donis", hdyž je jim schtó dał pschirěsane pjero. Te kacźanske ßłowa rěkaju pscheložene: „Khwaleny budź Bóh sa wschitko, schtož nam daruje!" Tajke waschnje njeje žane njedobre waschnje; stawa ßo teho dla, so by ßo młody lud nawucźił, wschitko bracź s dźakowanjom pschecźiwo Bohu a cźłowjekam. Tež maja jara prawje mudri stari, kiž ßu prajili: „Bohu, starschim a wucźerjam njemóžesch ßo ženje dodźakowacź a njemóžesch ženje dowurunacź!"

A saßo: Burowka nakra wulke plezo, kotrež bě bur se ßuscheŕnje pschinjeßł a na blido położił. Pschi tym pytny, so mějesche nóž karby a so bě hewak skónzowany. Duž ßo dźěcźi wopraścha, kotre s nich je to nóž tak skónzowałe. Mały Hans sawola: „Ja niz!" a Michał: „Ja tež niz!" Lenka pak niczo njewotmołwi, ale ßo sacźerwjeni a ßo s ławki ßuhnywschi płakajo se jstwy wuběža. Tu pschispomni mnich, so je to něschto nězne a ßłabe s tym ßwědomnjom, pschetož wono njemóže ßo skhowacź, kaž ßu to tež hižom póhanjo wo nim rěcźeli, prajizy: „Ske ßwědomnje pocźahnje wschitko, schtož ßo praji, na ßebje." K tomu pschisamkny mnich powjedańczko:

Na krajny pokutny dźeń.

Jes. 44, 21. 22:

Boži hłóß na hrěschnikowe ßwědomnje.

Hłóß: Daj Bóh, so by ßo radźił ꝛc.

Hłóß Boži wubudźuje
tu spochi hrěschnika,
a hnadu poskicźuje
Wótz, dokelž lubo ma
wschě cźłowske dźěcźi pscheczelny
a chze nam pomhacź rady
ßo w hnadźe horjazy.

Ach, wopominaj ßwěru,
so hrěschił hrosnje ßy!
Cźiń pokutu, pschimń wěru,
kiž ty ßy wotrocźk sły!
Ssym tebje pschihotował ßej,
so mje by swólnje cźescźił
se ßłužbu poßłuschnej.

Sso wobrocź ke mni rucźe
se wscheho poklecźa,
daj spodobacź ßej pucźe,
kiž wjedu s njesboža! —
Schtož s luboscźu cźi poskicźam,
wsmi kaž ßo sdobnje ßłuscha,
— Ja wokschewjenje dam.

Ssy dołho doscź ßo błudźił
na schcźežkach njeprawdy
a s hrěchomi mje rudźił,
kaž wotrocźk njewuschny.
Cźiń něko sprawnu pokutu,
daj žel bycź ßebi rada
a skicź mi wutrobu! —

Wěř, so ßym miłoscźiwy,
a tebi wodacź chzu!
Wschak wschědnje cźinju dźiwy
a s hnadu krónuju
wschěch, kotsiž sprózni, wobcźežni
ßo ke mni pschibližuja;
— chzu wotpocźink dacź cźi.

Wscho twoje pschestupjenje
kaž mróczel sahubju;
cźi sticźu wokschewjenje
we sbóžnym pokoju.
Ach, njesapomnjej ženje mje
pschi ßwojich wobcźežnoscźach!
Ssam wumožu ja cźe.

Tak s kschiža Knjesoweho
nam klincźi do dusche,
duž njesapomńmy jeho
kiž wujednał nasch je! —
Dźě k njemu dźimy hrěschnizy
ßo pokucźejo sprawnje
a jeho lubujmy! —

Zyrkej a stat.

Wokoło 22. novembra seńdźe ſo ſynoda k dalſchim poſledźenjam; ſwoje poſlednje bě 28. oktobra ſkónczila. W tutych nowych poſledźenjach budźe jej wubjerk, kotryž nacziſk wuſtawy wobdźěła, pſchedpołożicz, ſchtož je hacz dotal dowuradźił. So ſo wuſtawa hižo pſchiwoſmje, ſ tym drje njetrjebamy liczicz; je to tola jena pſche wažna wěz a něſchto, ſchtož ſměje po ſdaczu ſa dołhe czaſy placziwoſcz ſa naſchu zyrkej — a duž tež ſa naſ evangelſchi Sserbow. A duž je nad nami, ſo ſo my, evangelſchi Sserbjo poſtaramy, ſ czaſom a hnydom poſtaramy wo to, ſo wuſtawa nam Sserbam to pſchinjeſe, ſchtož je naſche prawo; njech tež mjeńſchina ſmy po rěczi, ſmy tola pſchesjene we jenej a ſamſnej wěrje; ſo nam pſchinjeſe, ſchtož je hódny teho najſwjeczíſcheho, ſchtož je nam date, naſcheje evangelſkeje wěry a jeje wuſkutkowanja w Božich ſlužbach, we woſadnym žiwjenju a hewak w žiwjenju. So nacziſk wuſtawy, kotryž je naſch ſakſki konſiſtorium ſynodźe pſchedpołożił, na naſ Sserbow ani ſ jenym ſłowczkom njeſpomni, njeje runje wjele lubjaze. Teho dla je ſerbſka konferenza dwójzy nuſne wuradźowanja wo tutej wězy měła, je ſwoje žadanja ſynodalam pſchepodała a tež pſches ſwojeho pſchedſydu w Draždźanach pſchednjeſła. Tute žadanja, ſtej to po prawom jenož dwě, ſtej ſ krótka tej: ſerbſka ſuperintendentura pod ſerbſkim ſuperintendentom, wobpſchijaza wſchě němſko-ſerbſke woſady. To druhe žadanje je to, ſo ſo pak ſerbſko-němſki zyrkwiny wólbny wokrjeſ wutwori, tak ſo by Sserbam móžno było, ſebi ſerbſkeho ſynodala wuſwolicz, abo njeje-li tole móžno, ma ſo we wuſtawje ſwěſczicz, ſo ſo potom ſerbſki duchowny do ſynody powoła njeje-li tam ſerbſkeho ſynodala. Tole je po prawom wſcho! Je to wjele? Abo ſnadź pſchewjele? Wjele niz a hiſchcze mjenje pſchewjele, ale runje jenož to, ſchtož my evangelſchi Sserbjo trjebamy, ſo bychmy ſwojeje wěry po ſwojej narodnoſczi doſtojnje doſcz žiwi bycz mohli! Ale bohužel njeje tuteho ſrosumjenja wſchudźom pola Němzow namakanju, tež niz pola duchownych!

Hdyž ſo Lužiza, nětkle jedyn zyrkwiny wokrjeſ, pſches nacziſk wuſtawy rosraſy do dweju ſuperintendenturow — Žitawa-Lubij a Budyſchin-Kamjenz — czeho dla nochze wuſtawa to potom něſchto zyke a wobſtejnoſczam pſchiměrjene a teho dla to jeniczzy prawe czinicz a tſi ſuperintendentury ſczinicz, mjenujzy nimo ſpomnjeneju jenu ſerbſku, wobſtejazu ſe wſchěch ſerbſko-němſkich woſadow, nětkle do Lubijſkeho, Budyſchſkeho, Kamjenczanſkeho a Radebergſkeho wokrjeſa roſtykanych? Móže tajkemu poſtajenju ſadźěłacz to, ſo ſo praji, ſo ſo tutón wokrjeſ na wěſte wobmjeſowacz njehodźi teho dla, dokelž ſnadź mohła po 20 lětach jena nětkle hiſchcze ſerbſka-němſka woſada jenož hiſchcze němſka bycz, t. r. jenož hiſchcze němſke Boże ſlužby měcz? Tole je nam tola jenož wurěcz njeſwólniwoſcze! Nad Sserbami je duž, ſo ſo tajke pſcheněmczenje dale wjazy njeſtanje a ſo nětkle tuteho praſchenja dla Sserbow prawe žadanje njepodleži; nad Sserbami to je, nad duchownymi a runje tak laikami. Wěz pak khwata; wubjerk wuradźuje dale! Duž maju ſo Sserbjo bóle hiſchcze ſa tutu wěz hibacz! Bohužel to ſjawnoſcz ſo ſjawnoſcz do zyła ſ tutej tak wažnej wězu zykeje ſakſkeje zyrkwje pſche mało ſaběra a ſerbſka ſjawnoſcz woſebje mało; pſchetož naſche łopjenko tola ſaſtupa do tak někotreho ſerbſkeho doma hiſchcze pſchezo nima. Namjety ſměja potom czim wjazy wuhladow, hdyž ſchěrſcha ſjawnoſcz ſo ſ nimi ſaběra. Tutu chzedźa tute ryncżki ſwołacz:

Tajkich hubjenych dźěczi njeje.

Dyrbjach ſapuczowacz ſe żeleſnizu a na małym ſaſtaniſchczu czakacz. Dźěch do czakarnje a ſydnych ſo ſa blido. Na ſczěnje wohladach wobraz. Snutſkne miſzionſtwo běſche jón powjeſnyło, jako ſo po domach ſběraſche ſa miſzionſku nuſnu pomoz. Na wobraſu běchu dźěczi, hubjenje ſwoblekane, hubjenje ſezitwjene, ſ blědym wobliczom, ſe ſapadnjenym lizom, ſ hłubokim wóczkom, ſ łahodnymi ſtawami. We wulkich měſtach a we wſchelakich wuſtawach ſym doſcz tajkich dźěczi widźał. Pſchezo běſche mi tych ſamych žel, a dźakowach ſo Bohu, ſo ſym we lěpſchich wobſtejnoſczach. A njebych-li tajke dźěczi žiwe widźał, tamny wobraz by mi hnuł a ſmjehcził wutrobu, by ſylſy ſbudźił ſ wóczka, by ruku wotewrił k dawanju.

Duž ſydny ſo ke mni muž, pſchińdźe ſe mnu do rěczow. Běſche měſchczan, nimale 60 lět, a, kaž ſo jemu ſda, trochu roſomny. Tež jemu nadpadny tamny wobraz ſ nutſkowneho miſzionſtwa na ſczěnje. Tola ſchto wón k temu měnjeſche? Khětre wótrje ſo wottorhny: „Tajkich hubjenych dźěczi ſ zyła njeje na ſwěczе. Widźu pſchezo jenož ſtrowe dźěczi. A hdyž by tajkich dźěczi było, je ſrudnje doſcz, ſo ſo tajke wobraſy tu do czakarnje powěſcheju. Ja niczo njedam ſa ſběrku. Hdyž by tu moja wſchědna korczma była, bych prajił ke korczmarjej: wſmi tón wobraz precz, abo njepſchińdu ženje wjazy.“

Luby czitarjo! Tajzy człowjekojo ſu tež. Khodźa ſe ſlepym wóczkom a ſ hłuchim wuchom nimo nuſyi, kiž k prawizy a k lěwizy ſo k njebju woła. Czehodla? Dokelž ſami nuſu njeczuja. Tež ty?

S bliſka a ſ daloka.

S **Huſki.** Poſwjeczenje ſwonow. Pjatk 28. winowza běſche ſa naſchu woſadu dźeń wulkeje radoſcze. Zedźenje po nowymi ſwonami bu dopjelnjene. W Draždźanach wot Pietzela late, buchu ſchtwórtk ſ woſami wot tam do Nowej wſy dowjeſene a tu jara rjenje wupyſchene. Pjatk popołdnju w 2 hodź. ſo tam czah ſeſtupa ſ woſadnych, na czole 19 ſwjedźeńſkich jěchajow, potom wotroſczaza a ſchulſka młodźina ſ wuczerjemi, ſ zyrkwinym, gmjenſkim a ſchulſkim pſchedſtejiczěrſtwom, dale Huſczanſke a Hnaſchczanſke wojeńſke towarſtwo, Demjanſka wohnjowa wobora, druhe towarſtwa a wjele wobdźělnikow. Sſwjedźeńſki czah ſ bronſowymi ſwonami na tſjoch woſach, — wſchitko ſe ſelenej a kwětkojtej pychu kraſnje wupyſchene, — poda ſo pod ſynkami hudźby do Huſki, hdźež pſched zyrkwju woſadny farat Handrik po napiſmach ſwonow myſl roſeſtaji, w kotrejž maja nam k žohnowanju ſłužicz. Najwjetſchi ſwón woła ſe ſwojim němſkim napiſmom k Khryſtuſej: „Jeſus Chriſtus geſtern und heute und derſelbe auch in Ewigkeit“. Na druhim boku je napiſane: „Gaben der Liebe zum Heiland dich ſchufen, drum auch ja ihm ſoll dein ehern' Mund rufen“. Sſrěni ſwón ma němſke napiſmo: Pſalm 56, 11: „Ich will rühmen Gottes Wort“, a ſerbſke: Pſalm 100, 2: „Sſłužcze temu Knjeſej ſ wjeſelom, pſchikhadźejcze pſched jeho wobliczo ſe ſradowanjom“. Na druhim boku: „Der Krieg hat, die den Vätern klang, zerſchlagen, — Nun ſoll dein heller Schall zu Gott uns tragen“. Do tſeczeho ſwona je ſlate w němſkej rěczi Luk. 2, 14 a w ſerbſkej Matth. 26, 41: „Wachujcze a modlcze ſo“. Po poſwjeczenju porěczi-ſchtaj jako ſuſodaj ſ Hodźijſkeje woſady k. ſ. Kſchižan a k. duch. Voigt. Zyrkwinſki khor pod wodźenjom k. kantora Czarnaka ſpěwaſche rjany ſpěw a ſ khěrluſchom „Wulki Božo, khwalmy cze“ ſo rjany ſwjedźeń ſkónczi. — Sſobotu ſu ſo ſwony horje ſczahale a njedźelu ſu prěni raz pſches kraj klinczałe. Wjele woſadnych běſche ſo w rjenje wupyſchenym Božim domje ſeſchło. S hnutej a dźakneje wutrobu poſłuchachu na rjane ſynki nowych ſwonow a na prědowanje. Bóh dał, ſo njebychu ſo w pſchichodźe podarmo ſłyſchecz dale, ale kóždemu do wutroby klinczałe: „Tón miſchtr je tudy, a woła cze“.

Liſtowanje. V. w H. ſa ſmjert. njedź. — T. w B. ſa 1. adv.

Samolwity redakor: farar Wyrgacz w Noſaczizach.

Čisło 47.
20. novembra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa so kóždu sobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 2.— hr. s portom.

Sswjedźeń semrjetych.

1. Theßal. 4, 13, 14.

Dźenßnischa njedźela je poßlednja w zyrkwinym lěcze. Wona woßebje khutnje wo sachodnosczi wscheho, schtož je na semi, a wo kniczomnosczi czlowjeskeho žiwjenja rěczi a naß, kaž žadyn druhi dźeń, wopomnicz wuczi, so wumrjecz dyrbimy. Pschi rowach swojich lubych semrjetych stejimy, ale schtó wě, kak bórsy budźa pschi naschich rowach stacz? Schtó wě mój kónz, wón snadź je blisko. Duž je najwjetscha mudrosczi žiwjenja, sebi na smjercz a na wěcznosczi myßlicz. K temu chzedźa naß napominacz swjate sczenja, kiž su nam sa poßledne njedźele zyrkwineho lěta date, kiž rěcza wo mudrych a njemudrych knjeznach abo wo poßlednim sudu abo wo njenadźitym pschichodźe czlowskeho syna.

W lěcze 1815 bě pobožny bramborski kral Bjedrich Wilhelm III. postajił, so ma so poßlednja njedźela zyrkwineho lěta jako swjedźeń semrjetych swjeczicz, na kotrymž maja so woßebje czi wopominacz, kiž běchu runje prjedy we wójnach pschecziwo Napoleonej swoje žiwjenje wostajili a s wjetscha we zusej semi swój row a poßledni wotpočink namakali. Na nich nießmědźachu domach sabycz. Tak bu prěni krócz swjedźeń semrětych swjeczeny. A tutón swjedźeń je so wobkhował.

Sswjedźeń semrjetych! Njerěczi jene tuteju słowow pschecziwo druhemu? Pschetož swjedźeń je wjeßoły dźeń, a hdyž na lubych semrjetych spominamy, smy srudni. A tola móžemy wo swjedźenju semrjetych rěczecz, dokelž smy kschescziijenjo. Bratrowska woßada jutrowniczku rano na swojim pohrjebnischczu, nad rowami swojich wußnjenych swjeczi. To je woprawdźe swjedźeń semrjetych. Sslyschmy na smjertnej njedźeli jutrownu powjescz a wsmimy ju k wutrobje, so by so jutrowne słónczko do czěmnosczе naschich žarowazych wutrobow swěczilo a naschu srudobu se swojim njebjeskim swětłom pschekraßniło! Potom tež my swjedźeń semrjetch swjeczimy.

Na kschescziijansku nadźiju, kotraž smjerczi jeje wótre žahadło bjerje, swjaty Pawoł Theßalonisskich pokasa. Jeho słowa płacza dźenßa nam. Tu steji nam psched woczomaj.

Nascha kschescziijanska nadźija.

1. Wona žarowazym wutrobam troscht poskiczuje.

2. Wona sebi žada, so bychmy so s bohabojasnym žiwjenjom na wěcznosczi pschihotowali.

1. Sswjaty Pawoł bě na swojim druhim mißionskim puczowanju do Mazedonskeje tež do Theßalonicha pschischoł, do teho města, kotrež je se swětoweje wójny pod nětczischim mjenom Saloniki po wschěm swěcze snate. Tam bě kschescziijansku woßadu saložił (Jap. sk. 17). Ta bě so nětk jeho praschecz dała, schto pschi Jesußowym pschichodźe s tymi budźe, kiž su wumrjeli, pornjo tym, kiž su hischcze žiwi. Wón wotmolwi, so najprjedy czi morwi w Khrystußu stanu a budźa potom hromadźe s tymi, kiž su žiwi wostali a kiž budźa potom hakle pscheměnjeni (1. Kor. 15, 51), do njebjes posběhnjeni. Tehdy mjenujzy wschitzy Jesußowy pschichod bórsy wočakowachu, kaž tež swj. Pawoł měnjesche, so prjedy njewumrje. (sch. 1. 17). Duž nießmědźachu so wo swojich wußnjenych staracz a niz žarowacz, jako czi drusy, kotsiž žaneje nadźije nimaju.

So do zyła njebychu žarowali, to wón sebi nježada, ale wón sebi žada, so njebychu žarowali „jako czi drusy, kotsiž ža-

neje nadźije nimaju." Tajke žarowanje bě jim wschak se ßwojeho prjedawscheho cząßa derje snate, tajke žarowanje wschak wschědnje pola ßwojich póhanskich ßußodow widźachu. Jim běchu jich morwi na pschezo a wěčźnje shubjeni, bjes nadźije pschi jich rowach stejachu.

Temu ßwjaty Pawoł tón trosch napscheczo staji, kotryž maja woni w ßwojej kscheścźijanskej nadźiji pschi rowach. Jich wußnjeni ßu wot hrěcha a ßmjercźe wumóženi psches Jesußa, kiž je sa nich wumrjeł a horje stanył. Sswjaty Pawoł teho dla wo nich pische, so ßu „wußnyli", wón jich tehodla morwych abo semrjetych ani njemjenuje. Schtóž spi, saßo wotucźi, a to poßylnjeny a wokschewjeny. Tak też Jesuß kaž ßmy wóndano ßtyscheli, w Jairußowym domje praji: „To holczatko njeje wumrjeło ale spi." A na pucźu k Lazarowemu wubudźenju dźesche wón k ßwojim wuczobnikam: „Lazarus, nasch pscheczel spi, ale ja du, so bych jeho se spanja sbudźik." A wón měješche a ma hischcźe nětk móz, morwym žiwjenje saßo dacź

Sswjaty Pawoł je jenož krótki cząß w Theßaloniku pschebywał, ale też tam je wucził, so je Jesußowa ßmjercź na kschižu wulki wopor wujednanja hrěschneho, shubjeneho ßwěta s Bohom, a so je tam, hdźež je wodacźe hrěchow, žiwjenje a sbóžnoscź. Woni běchu w Jesußu ßwojeho wumóžnika a sbóžnika namakali a s tym ßebi wěscźi, so ßu Boźe dźěcźi, s kotrymiž je Boźa luboscź, kotrychž měschczanske prawo je w njebjeßach, hdźež tuta luboscź bydli, kotraž na nich cząka. Na to wschitko wón jich nětk dopomni: „Hdyž my wěrimy, so je Jesuß wumrjeł a stanył, dha budźe też Bóh tych, kiž wußnyli ßu, psches Jesußa, s nim pschiwjescź."

Dźenßa my ßwjedźeń semrjetych ßwjecźimy. Woprawdźe abo w duchu pschi rowach ßwojich lubych wußnjenych stejimy, pschi nich ßu nasche myßle. Kak wjele žarowanja, horja a srudoby je tola njeßmilna ßmjercź minjene lěto do naschich domow a wutrobow njeßka! Hacź bě schtó stary abo młody na lětach, bohaty abo khudy na sěnskich kubłach, sbožowny abo njesbožowny na tutym ßwěcźe, sa tym ßo njeje ßmjercź wopraschała, wschudźom je sastupiła. A hdyž też njejßmy sa cząß zykeho lěta na lubych semrjetych sabyli, dha tola dźenßa woßebje wutrobnje na nich spominamy. Tu stejitaj żelazej starschej pschi małym rowczku. Kak wjele nadźijow swjadny, jako tole nalětne kźenicźko se schtoma žiwjenja wotpadźe! Tam žaruja dźěcźi wo ßwěrneho nana, wo lubowazu macźeř. Kak wjele ßu wone shubiłe, jako ta wutroba wocźichny, kotraž tak luboscźiwje na nje klapasche! Tu je dom, s kotrehož ßu młodu mandźelsku won wunjeßli, jeje luboscź bě kaž ßwětło a Boźe ßłónczko sa zyły dom a nětk wscho w cźmowym běži! Tam żeli wudowa wo ßwojeho mandźelskeho. Niz jeno, so muž jeje wutroby wot njeje dźěsche, ně, s jeho dźělenjom je też nusa do jejneho doma sastupiła, wona je ßwojeho sastararja shubiła! Nětk modlitwu srudnych khěrluschow srosymi: „Knjeźe, wopomń, kak ßo nam dźe. My ßmy ßyroty bjes nana a nasche macźerje ßu jako wudowy. Nascheje wutroby wjeßełoscź ma kónz, nasche reje ßu ßo do srudźby pschewobrocźiłe. Ta króna nascheje hłowy je spadnyła!" Kak wjele srudoby a horja! K temu boli a pali tak někotra stara rana, kotruž je ßmjercź něhdy psched lětami nam nabiła!

Pschi tajkim žarowanju ßo kaž tam w Theßaloniku to praschenje sběha: Schto budźe s tymi, kotrychž je ßmjercź nam wsała? A wotmolwjenje je to ßame: „Ja wam, lubi bratsja, nochzu samjelczicź wot tych, kiž ßu wußnyli, so njebyschcźe žarowali jako cźi drusy, kiž žaneje nadźije nimaju. Pschetož, hdyž my wěrimy, so je Jesuß wumrjeł a stanył, dha budźe też Bóh tych, kiž ßu wußnyli, psches Jesußa s nim pschiwjescź." Nascha kscheścźijanska nadźija je nasch trosch! Wschak mamy Jesußowe ßlubjenje: „W mojeho Wótza domje je wjele wobydlenjow. Ja du tam, wam to město pschihotowacź, a chzu saßo pschińcź a waß k ßebi wsacź, so byschcźe też wy byli, hdźež ja ßym.

Wschitzy drje dźenßa saßo woßebje też na lubych we wójnje padnjenych spominamy, kiž na bitwischcźach daloko w zusym kraju wot ßwojeho bědźenja wotpocźuja a ßwojemu horjestawanju napscheczo spja. K jich cźescźi je ßo w minjenym lěcźe tak někotry pomnik poßwjecźił. A tak někotry budźe dźenßa psched nim stacź a srudnje hladacź na tam napißane mjeno ßwojeho ßyna, ßwojeho bratra, ßwojeho mandźelskeho, nana abo dobreho pscheczela. Ale potom budźe jeho wóczko na někajke Boźe ßłowo trjechicź, kiž wěscźe też tam napißane steji, kaž na pschikład w Hodźiju: „Wjeßelcźe ßo, so ßu nasche mjena we njebjeßach pißane!" (Luk. 10, 20). A tute ßłowo budźe jemu ßwěcźicź kaž njebjeska hwězda w cźěmnej nozy. Haj, też tu my njeżarujemy, kaž cźi drusy, kiž žaneje nadźije nimaju. Nascha kscheścźianska nadźija je nasch trosch!

2. Duž pak hladajmy nět też, so bychmy ßebi tuteje nadźije wěscźi a tajkeho sboża hódni byli! Wona ßebi žada, so bychmy ßo s bohabojasnym žiwjenjom na wěčźnoscź pschihotowali.

Sswjaty Pawoł pische: „Hdyž my wěrimy, so je Jesuß wumrjeł a stanył," potajkim „hdyž my to njewěrimy", dha je wscho podarmo. S teho, kak a schto wěrisch, wscho twoje prózowanje, sadźerźenje, haj, twoje zyłe žiwjenje wotwißuje. Schtóž do Boha a wěčźnoscźe njewěri, njemóže a njebudźe ßo wo sbóžnoscź prózowacź. Sa njeho je to najwyschscha mudroscź, so by krótke lěta ßwojeho sěnskeho žiwjenja po móžnoscźi wužiwał. Jeho heßło je to ßłowo: Jěsmy a pijmy, jutse ßmy morwi! Ale pschi ßmjercźi je bjese wscheje nadźije.

Jesuß je nam wobras tajkeho Sadduzejskeho w pschirunanju wo bohatym mužu a khudym Lazaru podał. Bohaty muž měješche ßo wschědnje derje a w kraßnym wjeßelu. Bě drje to njeprawo? K temu měješche tola doscź! Też njebě njeßmilny, pschetož bě s tym pschesjene, so khudy psched jeho durjemi pokny brjodow leżesche a ßo s drjebjeńczkami, kotrež s jeho blida padachu, naßyczesche. A niczo wo tym prajene njeje, so by někajki slóstnik byl. A tola, to njeby mohło wopschijecźe jeho žiwjenja bycź, hdy by do Boha a wěčźneho žiwjenja wěrił. Tak bě ßo se sbóžnychczinjazeho towarśtwa s Bohom wusamknył a wosta wusamknjeny.

„Hdyž my wěrimy" pische ßwj. Pawoł. Haj, s teho wscho wotwißuje, hižo sa tute žiwjenje a potom sa wěčźnoscź. Jenož tón, kiž do Jesußa wěri, ßo do jeho ßłużby staji, a schtóž we wěrje do njeho wußnje, budźe s nim žiwy. Wulke je tehodla to pscheměnjenje cźłowjeka, kiž je Jesußa namakał.

W Freiburku w Cźornym lěßu bě něhdy wulki fabrikanta, s mjenom Khorla Mez, kiž bě sa dobrocźela ßwojich dźěłacźerjow a druhich daloko snaty. Ras w ßwojich młódschich lětach psches pohrjebnischczo dźěsche. Tam ßo noweho pomnika s tym napißmom dohlada: „Tudy wotpocźuje w Bosy Khorla Mez." To bě jeho mjeno, to zyłe potajkim napißmo na jeho row! To trjechi jeho ßwědomnje. Jemu myßl psches wutrobu dźěsche: Kak by bylo, hdy by ty tam delkach leżał? Kak by ßo s twojej wěčźnoscźu měło? A to bě pschiczina k jeho wobrocźenju k Jesußej, to bě spočatk k sbóžnemu skónczenju. Wěra do Jesußa je korjeń kscheścźijanskeje nadźije, w kotrejž ßo cźłowjek s bohabojasnym žiwjenjom na wěčźnoscź derje pschihotuje.

Tu ßłużbu, kotruž je tamnemu mužej tamne napißmo wopokasało, chze nam dźenßa ßmjertna njedźela wopokasacź, hdźež ßo praschamy: Schto budźe s nami, hdyž ßo nad nami ro-

wowa hórka wjelbuje? Ssmy my na wěčnosć pschihotowani? Tež nasche žiwjenje ma tajke pschihotowanje bycź. Sswjate pißmo praji: „Njemylcźe ßo, Bóh ßo njeda sa ßměch měcź. Pschetož schtož człowjek ßyje, to budźe wón tež žnjecź“ (Gal. 6, 7). Nětk je człaß wußywanja, tam horkach ßu žně. Schto wußywamy? Schto budźemy žnjecź? Tón ßo myli, kotrehož wočakowanje ßo njedopjelni. Něchtóžkuli ma ßo sa mudreho tajki, kajkiž je žiwy, ale skónčnje widźi, so bě wscho podarmo. Potom je jemu, kaž by ßłyschał: „Ty błasnje, w tej nozy budźe twoja duscha wot tebje žadana!“ Kak człiscźe hinak tam, hdźež ßmě schtó na kónzu prajicź: „Nětk puschcźisch twojeho wotročka, Knježe, po twojim ßłowje s měrom, pschetož mojej wočži stej ßwojeho Sbóžnika widźałej!“

Wěra do Jesußa ßo hižo w tutym žiwjenju wopokasuje. Wěrjazy kscheścźijan wě, schto je Bohu a bližschemu winojty, wón je sprawny a ma wutrobu sa nusu druhich. Schtož někotremužkuli dźenßa wutrobu, woßebje wobcźeži, je to, so je ßwojim lubym njeboczičzkim wjele winojty wostał. Nětk budźische ßwoju winu rad wurunał, ale nětk je posdźe. Nětk jich rowy s drohotnymi kwětkami pyschi, ale prjedy je jim wótre człernje na pucź ßłał. Nětk pak jeho luboscźe wjazy njepotrjebaja. Ale hlaj, kak wjele je tebi tych wostało, kiž ßu na twoju luboscź pokasani! Budź jim ßwěrny pomoznik, tu móžesch ßebi Božu msdu saßłužicź! Jesuß praji: „Schtož wy człinili scźe jenemu mjes tymi mojimi najmjeńschimi bratrami, to scźe wy mi człinili! Schtóž tych hubjenych tež jeno jeneho s khanku synneje wody napowa we wučomnika mjenje, sawěrnje, ja praju wam, to jemu njebudźe njesapłaczene wostacź.“ Człim bóle je schtó s luboscźu druhich wobdaty, człim sbožownischi je! Kak by tola semja mohła człiscźe druhi, lubosnischi napohlad měcź, hdy bě město sawiscźe, hidy a bědźenja luboscź wjetschu móz měko, luboscź, kotraž s kscheścźijanskeje wěry wuroscźe! Teho dla wy wschitzy, mandźelskaj, starschi a dźěcźi, bratsja a ßotry, pschiwusni a domjazy, schto scźe waschim pschecźelam? Nasche žiwjenje je krótke a ßo rucźe minje, jako bychmy precź lecźili. Nałožujmy derje a prawje ßwój hnadny człaß na semi! Njewěra je dźenßa wulka, duž woßebje wy starschi, kotrymž je Boža dobroczíwoscź lube dźěcźi wobradźika, dajcźe jim ßwěrne snamjo kscheścźijanskeje wěry a žiwjenja, so njebychu bjes wěry a s tym bjesbóžne wotrostke, a so njebychu junu pschi waschim rowje stali jako człi, kiž žaneje nadźije nimaja.

Psched něschto lětami bu w bliskoscźi města Saloniki stary row wotkryty. Na jenym kaschczu stejesche napißane: „We ßmjercźi žana nadźija“, na druhim: „Khrystuß je moje žiwjenje“. Schto budźe junu na twojim kaschczu, hdyž tež s njewidomnymi pißmikami, stacź? Wo tym masch ßam rossudźicź!

Bóh spožcź nam hnadnje ßylnu wěru, so bychmy ßo we ßwojej kscheścźijanskej nadźiji žiwjenja ßwojich lubych semrjetych wjeßelili a w kscheścźijanskej luboscźi mjes ßobu žiwi byli jako Bože dźěcźi, kiž ßu psches Jesußa powołane k wěčnemu žiwjenju! Hamjeń. V. w H.

Naschim padnjenym.

Sswjedźeń semrjetych! Hdyž spominamy pschi rowach na kěrchowje na tych lubych wschěch, kotsiž tam wotpočuja w człichej komorzy pod hórku, khwataja nasche myßle tež do daloka, do wschěch kónčin semje tam do dala, hdźež wotpočuja naschi rjekojo wot horzeho, krwawneho wojowanja. My wopominamy dźenßa wschěch tych, kotsiž buchu wopor wulkeje wójny! Hdyž we wójnskich lětach wutroba bolesche pschi wschěch tych hobrskich woporach, dha to dźenßa hižo hinak je, hinak tež teho dla, dokelž my ßmy tajkeho człaßa, dźiwneho, struchłeho, bolostneho dočakali a woni njejßu tajkeho dočakacź trjebali a woni njetrjebaju tutón człaß njescź a pschinjescź. To je jedyn troscht, njech tež jedyn srudny jenož, kotryž dźenßa ßobu sačuwamy, hdyž spominamy na te rowy daloke wschě a te wójnske rowy tu a hdyž wopominamy psched pomnikami wójnskimi luboscź tych, kiž ßwěrni běchu hacź do ßmjercźe. Tola tutón srudny troscht njedoßaha, a njemóže doßahacź, kaž žadyn druhi niz, kotryž s tuteho człaßneho a sachodneho je człerpany! My troschtujemy ßo pschede wschěm a wysche wscheho teho tamneho njesachodneho, wěčneho troschta, woni njejßu morwi, woni ßu žiwi! My tež njebudźemy morwi ale žiwi! Jesuß Khrystuß, tón Knjes a wumóžnik, je ßmjercźi móz prjecź wsał a žiwjenje nam dał! — A to naß wutorhnje, naß dyrbi wutorhnycź s njetrjebawscheho, s njeplódneho žarowanja a storhnje nuts do žiweho, ßwěrneho wojowanja wo tu krónu teho žiwjenja, kotruž Bóh, tón Knjes na žiwjenju a ßmjercźi tym da, kotsiiž ßu ßwěrni hacź do ßmjercźe! Hlaj, kak dźeń tych semrětych cźe woła k žiwjenju, k žiwjenju we žiwej wěrje s Bohom a woła cźe tak k wěčnemu žiwjenju tam, hdźež woni wschitzy ßu, kiž sbóžnje dokonjachu! —

Na poßlednju njedźelu zyrkwineho lěta abo na njedźelu semrjetych.

Sjewj. Jan. 3, 19—21:

Jesußowe ßłowo k wobsamknjenju lěta.

Hłóß: — W. miß. h., czo. 269 — Dźi, khwataj k njebju, duscha ꝛc.

Człaß k wěčnoscźi ßo bliži;
kónz lěta pschischoł je,
ßo Jesuß miły niži
se stoła kraßnoscźe
k nam putnikam na ßwěcźe,
kiž w braschnej tu ßmy hěcźe,
naß k njebju wołajo,
hdźež herbstwo kraßni ßo.

Wón pschecźelnje naß wučži,
kiž naß wschak lubo ma;
tu k pokucźe naß nucźi,
kiž sastup k njebju da,
so bychmy ßwěrni byli,
ßo dali jemu zyli,
kiž naß je powołał,
ßam k herbstwu nam ßo dał.

Hlaj! psched durjemi steju
ja khutuje kłapajo;
człi měr a sbožo pscheju,
kiž poskicźa człi ßo,
— tak rěcźi luboscźiwy
twój Jesuß, Sbóžnik miły,
so jom' by wotewrił
a s nim ßo wokschewił.

Schtóž poßłuschny je jemu,
jom' durje wotewri,
hdyž pokutnje ßo k njemu
se ßwěta sawróczi,
— tón namakał je sboże
a spodobanje Boże;
k njom' Jesuß sastupi,
joh' sbóžnje wobhnadźi.

S nim dostała je duscha
dźě radoscź njebjesku,
jom' ßłuži, kaž ßo ßłuscha,
we sbóžnym žiwjenju;
jej ßmjertnoscź wotewsała
a kraßnoscź je ßo dała,
kiž dobył Ssrědnik je,
Knjes s Wótzom na stole. —

Lutherowe pschenozowanje pola bura.

(Skónčenje.)

Bě to něhdy prědał, kotryž je s paduchami, kotsiž se sahrodow kradźechu, na klětzy slě sakhadźał. Je mjenujzy tak prajił: „Mějach w sahrodzy dwě rjadzy kórkow Bambergskeje druźiny: jena bě wjetscha hacź ta druha. W minjenej nozy ßu mi nětko

paduschi do sahrodki salěsli a njejßu ani dźeßatk brali ani tež pjatk, ale ßu wschě kórki sebrali hacž do tuteje jeneje tu w mojej ruzy. Ssym to nětko dolho tych hrěschnikow pschecźiwo ßedmej kasni se ßlowami khostal, nětk chzu jich tež psches skutk khostacź; pschetož ja wěm jeneho paducha mjes cźrjódu mojich poßlucha־rjow a widźu jeho psched woczomaj a snaju jeho tak derje, so chzu jeho tež s tutej mojej kórku trjechicź." To prajo posběhny ruku a cźinjesche zyle, jako by chzył cźißnycź. To stejachu tam někotsi pacholjo pod klětku; cźi ßo wschitzy tulachu a kóždy ßo bojesche, so do njeho cźißnje. Tu rjekny prědař: „Ei, měnjach, so je jenož jedyn paduch kórkow mi kradnył; nětk ßu to jich wjazy. Hlejcźe, žołdk drje pschetrjeba kradnjene płody, ßwědomnje pak niz; w ßwědomnju wostanu kradnjene płody ležo kaž kamuschki!" —

Jako hólzaj mnichej ruku wokoschawschi, do komorki lehnycź dźěschtaj, hladasche macź sa nimaj, hluboko sdychujo: „Ow, kajke staroscźe cźinja tola dźěcźi!" Tu rjekny mnich k njej: „Ow žónska, ptacźatka lětaju nimo naß a nam je to maka cźeścź, tak so dyrbjeli klobuk scźahnycź psched nimi a k nim prajicź: „Möj luby knjes doktor, dyrbju wschak cźi wusnacź, so ja tón kumschr njemóžu, schtož ty móžesch. Ty spisch zyłu nóz w hněsdaczku bjes staroscźow, rano stawasch, ßy wjeßely a dobreje myßle, ßydnjesch ßo na schtomik a spěwasch, khwalisch a ßo Bohu dźakujesch. Potom pytasch zyrobu a ju tež namakasch. Fui, schto ßym to ja stary nora nawuknył, so ja to tež tak njecźinju, hacž runje bych tola telko pschicźinow k temu měł! — Cźińcźe tola kaž ptacźatka! Wukńcźe wěricź, spěwajcźe, budźcźe wjeßeli a dajcźe ßo Waschemu njebjeskenu Wótzej sa waß staracź! Ow, wy makowěriwi!"

Po tutej rěcźi sa blidom a po druhich podobnych prajeschtaj tež bur a burowka ßwojemu hoscźej, dobru nóz. Tutón ßo potom hnydom lehny. — Nasajtra, pschi ßwitanju hižo, jěchasche mnich saßo dale k Weisenburgej. — —

Jan Matheßius je žiwjenje dra. Marcźina Luthera wopißał, tam cźitamy: „Jako nětk romski legat w Augsburgu na Lutherowe pißma niczo njewotmolwi, bu wschěm Lutherowym pschecźelam tuto dolhe mjelcźenje nadpadne, bojachu ßo, so ma sle wotpohlady. Teho dla wobstara dr. Staupitz Lutherej konja, Augsburgska rada da jemu muža ßobu, kotryž pucźe snajesche, a knjes Christoph Langemantel pomhasche jemu w nozy psches małe durczka s města. To jěchasche nětk prěni dźeń 8 mil, potom wo něschto mjenje, a pschińdźe sbožownje psches Nürnberg do Wittenberga." — —

Je snate, so bě skónczńje tež bamž Leo X. sa tym pschischoł, so to, schtož bě ßo tam we Wittenbergu 31. oktobra 1517 sapoczało, njebě jenož hadrija mnichow ale wjele wjazy. Duž žadasche ßebi Luthera do Roma. Tola kurwjeřch Jan Mudry to njepschida. Tehodla bu wuczinjene, so ma ßo Luther w Augsburgu psched bamžowym legatow Cajetanom samolwicź. We Augsburgu bě tehdy khěžorski ßejm shromadźeny a Cajetanej bě ßo poradźiło, stareho khěžora Maximiliana sa ßebje dobycź.

Pucźowanje s Wittenberga do Augsburga bě sa Luthera jara wobcźežne, dokelž bě khory na žołdk. Tola pak wón dolhi pucź psches Weimar a Nürnberg nimale zyły pěschi dokonja. Tež jeho duscha cźerpjesche, mysł, so na njeho w Augsburgu ßmjercź psches woheń cźaka, nochzysche jeho wopuschcźicź. Tola ßo troschtowasche se ßwojim nowym evangelionom: „Tež we Augsburgu, tež woßrjedź njepschecźelow knjeźi Jesuß Khrystuß. Njech je Khrystuß žiwy! Njech Martinus wumrěje!"

Dźeń 7. oktobra 1518 dóńdźe do Augsburga. Zyły ßwět chzysche tuteho noweho ketzarja wohladacź. Mjes wopytowarjemi bě tež nahladny Italski, kotryž bě wot Cajetana nadawk dóstał, so by tak rjez ßam wot ßo Luthera pohnuł, so ßo ßwojej wuczbje wotrjeknje. Tola namaka w Lutheru kamjeńtwjerdeho muža. Skónczńje rjeknu leßnje, hdźe to Luther wostanje, hdyž kurwjeřch ßwoju schkitazu ruku wjazy nad nim njedźerži. Luther wotmolwi: „Pod njebjeßami!"

Skónczńje bu psched Cajetana žadany. Trojzy stejesche 12., 13. a 14. oktobra psched tutym bamžowym móznym Cajetan chzysche jeho s pschecźelniwym waschnjom dobycź. Tola Luthera s tym njepopadny. Duž bu hněwny a to cźim bóle, hdyž s Lutherom zyle pschecźiwo ßwojej woli do wědomnostneho rosrěczowanja pschińdźe a pschi tym spósna, so je Luther psches njeho. Legat ßo roshněwa a kasasche Lutherej won, jemu pschiwołajo: „Precź s tobu! Njepschińdź mi wjazy psched woczi khiba so by ßo wotrjeknył!" Pschecźeljo spytachu někajke wujednanje abo saßo sbliženje, tola podarmo. Duž ßo, kaž Matheßius pische, bojachu, so Cajetan Luthera popadnycź da a do Roma póscźele. To ßo njeßmědźesche stacź! Duž bu Luther we nozy 20. oktobra k 21. oktobrej s města puschcźeny. A runje lěto po tym, so bě ßwoje theszy na hrodowsku zyrkej pschibił, pschińdźe saßo wróczo do Wittenberga, 31. oktobra 1518.

Zyrkej a stat.

Dźeń 27. oktobra je ministerium Thüringskeje „nusny" sakoń wudawo. Nusne bu mjenujzy nadobo sozialistiskej wyschnoscźi Thüringskeje, so 4 dny do 31. oktobra ßwój s wulkeho dźěła evangelszy smyßleny lud pschekwapi se sakonjom, kotryž reformaziski ßwjedźeń sběhny. Zyrkwina wyschnoscź wosjewja sjawny protest pschecźiwo tajkemu wumozowanju evangelskeho luda teho kraja, kotryž je ßobu narodna semja reformazije, mjenuje jón njesakonski a ranjazy, a to hižo tež tehodla, dokelž tak posdźe wuńdźe, so bě wscho sa tutón woßebity ßwjedźeń hižo pschihotowane. —

Pschi jednanju wo „wustawje zyrkwje" dźe to ßobu woßebje tež wo to praschenje, hacž ma nowa saksku evangelska zyrkej bycź wodźena wot „evangelskeho biskopa" abo hacž niz. Naspomnichny tuto praschenje hižo tež tu. Njestupi-li „biskop" na cźoło zyrkwje, budźe wona wodźena wot prěnjeho abo wyschscheho pschedsydy, noweho knsistorija, kotryž měi wěso tež duchowny bycź. Wuradźowanja, kotrež ßo nětkle dale wo wustawje stawaju, dyrbja tež tutu wěz rosrißacź. —

S bliska a s daloka.

„Württembergske bibliske towarstwo" wuda w běhu pschichodnych měßazow s pomozu „sjednocźenstwa sa kschescźanske žiwjenje" prěnju zyłu sa ßlepych sestajanu bibliju, a to niz jeno zyły tekst biblije, ně, tež se pschispomnjenjemi k tekstej. To je k prěnjemu rasej, so ßo naschim ßlepym zyke Boże pißmo we pißmikach sa ßlepych sestajane wuda. Tutón skutk je duž wulkeho dźaka hódny. Nimo teho wudawa „Sjednocźenstwo sa kschescźanske žiwjenje" njedźelske kopjeńko sa ßlepych, tuto pak je jara drohe dla tolsteje sa tajke pißmiki trěbneje papjery, a sjednocźenstwo ßebi tehodla jenož 10. dźěl płacźisny wot ßwojich ßlepych cźitarjow žada, to druhe wone ßamo płacźi. — Tajke skutkowanje pohonja, so ßobuskutkujemy sa Boże kralestwo mjes ludom, woßebje tež bjes khudymi a bědnymi.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Cźischcź a naklad: Ssmolerjez knihicźischcźernja, sap. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 48.
27. novembra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske łopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwortlětnje 2.— hr. s portom.

1. njedźela Adventa.

List na Romskich 13, 11—14.

Na wßy w starym, ale rjenje w schtomach stejazym domje macz se ßwojim wulkim ßynom bydlesche. Stejeschetaj w czeßczi dła ßwojich poczinkow kaž njebo nan. Wona běsche jara hospodarna; so běsche psches měru kruta, to nichtó njewidźesche hacz jeno jejny ßwěrny ßyn, kotryž dyrbjesche we wschěch wězach tak poßłuchacz, so ßo njemóżesche tez niczo po jeho woli stacz. So to w dobrym měrje dźěsche, to bě jeno móżno, dokelž běschtaj wobaj wěrjazaj kscheszanaj. Ale luboszcz bě dawno s doma a s wutrobow. Wscho pod sakonjemi stejesche. Ssyn czujesche, so njemóżesche dołho wjazy tak wostacz. Prjedy pak hacz jednota do kruchow dźěsche, ßo wulke sboże sta: ßyn ßebi runje tu sa njewjestu shlada, na kotruž bě tez macz ßebi pschi ßebi myßlika To bě lubosna, strowa, wschudźe derje widźana a tez jara pobożna holza. Jeje woßebity dar pak běsche tón, wo wschěch wězach jaßnje a poniżnje a tak rosumnje rěczecz, so by kóżdy ßo na tym sradował. Jej njemóżesche ßo niczo sa sko wsacz. A dołho njetrajesche, dha bě macz zyle hinascha se ßynom. Wjeßely duch lubosnoszcze bě do doma saczahnył, a po kwaßu wón tam bydlesche se wschěmi ßwojimi rjanoszczemi. Wěrowanje bě prěnju njedźelu adventa było, a duchowny běsche wo Pawołowym ßłowje rěczał: „Nóz je ßo minyła, dźeń pak je ßo pschibliżił.“ Hdyž Khrystuß w kóżdym mandźelskim bydlenje ma, — tak prědać dźesche, je zyłe mandźelstwo jaßny dźeń sboża w dobrym duchu a w żiwej luboszczi. Niz jeno nawożenja ßam, tez jeho maczer derje wjedźische, so běschtaj dotal w nozy żiwaj byłoj, a wot nětka běchu ßebi wschitzy s wutrobu dobri a stajnje lubosni.

Tak móże człowjek, hdyž Jesuß w nim bydli, nóz do dnja pschewobroczicz. Tak a wjele bóle hischcze je Pawoł Jesußa w ßebi měł. Wón je advent pschinjeßł. Jesuß je s nim pschischoł, hdźez je wón wustupił abo hdźez je wón tajke listy póßłał, kajkez w bibliji mamy.

Pawoł je do póhanskeje nozy sastupił. S brónjemi ßwětła je nóz sahnawał a dźeń pschinjeßł. Jesuß bě w nim skutkomny: **Jesuß nóz sahnawa, wón je tón nowy dźeń, kiž skhadźa, wón naß brónje ßwětła wobleka.**

Tak bu město Rom po czaßu ßwjate město a hłowa Knjesoweje zyrkwje, a tez na wßach wschudźe dźeń Knjesowy skhadźesche. Wokoło lěta 400 po Khrystußu Ammianus, kotryž je wulke knihi wo romskich khěžorach pißał, kscheszijanskich wjeßnych duchownych khwalesche, kak pschistojni a poniżni běchu. Tajka khwalba s pjera sdobneho romskeho wuczeneho ma wjele wahi, woßebje, hdyž je na zyłej knisy pytnycz, so spißowaczel wěrnoszcz psche wscho staji. S duchownymi w Romje, we wulkim měszcze, wschak je Ammianus mjenje spokojom był. Tam hižo bě zyrkej na puczu, ßo do ßwětneho waschnja sabłudźicz. To ßo pschezo tam stanje, hdźez je zyrkej w dobrych wobstejnoszczach. Tam ßo derje maja a na Khrystußa sapomnja. Tam móża jara wuczeni duchowni bycz, ale hacz je Jesuß w nich móżny, to ßo prascha.

W słych czaßach ludźo saßo Sbóżnika trjebaja. Tak je psched 150 lětami, hdyž ßo schkody tsizeczilětneje wójny jara pomału pschewinychu, nowy dźeń wěry pschischoł. Tehdy tamny pobożny lěkar dr. Follenbusch ßwoje knižki wudawasche. Jeho wuczba běsche: „Khrystuß w naß“, a wón běsche se ßwojim wutrobnym, poniżnym waschnjom móżny wabjer sa wěru. Wón do tych ßłuschesche, kiž myßla, so człowjek njeje na ßwěcze, so by

sbožowny byl, ale so by swoju pschiwłuschnosć činił. Wón je w jenej knižzy pišał, so ma kscheščijan tři pschiwłuschnosće. Prěnja je skutk wěry sa duschu. Druha je słužba luboście sa bližscheho. Tsečza je sćerpliwosć nadźije sa Boha. Potajkim we čerpjenjach dyrbimy Bohu słužić, dyrbimy sćerpliwi bycz we dźiji. Schtóž wěru puschći, tón Boże kralestwo pomha sanicźić.

Elias Schrenk se swojeho žiwjenja wschelake nashonjenja powjeda, kak so žiwjenje bjes Sbóžnika nozy runa. Wón we Badenskej w Königsfeldźe starza s běłymi włosami setkasche. Tón jemu na praschenje, kak stary je, wotmolwi: „Ja swym pjecź lět stary.“ Schrenk so smějesche, ale tón stary dźesche: „Haj, haj, pjecź lět swym žiwy, pschetož prjedy běch morwy. Tajke žiwjenje w žortach a wjeselach ja njeličźu.“ Wón wěsće njeběsche tón najhórschi byl — tajzy so njewobroćeja! — ale kscheščijanske waschnje je pornjo swětnemu žiwjenju kaž dźeń pornjo nozy. haj kaž žiwjenje pornjo smjerći.

Duscha sebi žada swětła. Wona ma dźeń, hdyž Khrystuša ma, hdyž je ju Khrystuš brónje swětła woblekł, haj hdyž je so Khrystuša samego woblekła.

Kak wona to samoże? Wona dyrbi Boże słowo wužić. Wona wschak hrěschne skaženje tež sama čuje. Ale to njedosahja. To njedopomha k temu, so by so hrěch pschewinył. Hrěch ma pschewjele mozy, wosebje, hdyž drusy ludźo tež tak činja. Hrěschne rěčze kaž hrěschne skutki su twjerdźe sakorjenjene. Dołho móža knježić, a člowjek ma pschezo hischće swoje wobstaćze a tež hischće hordosć. Jeno hdźež so myšl wobnowja, nastanje zunje sačuwanje, hańba, dopomnjećze na česć a prawdosć, dźiwanje na njewinowate dźěći.

Boże słowo dyrbi myšl wobnowić a čisćić. S Božim słowom pschińdźe Jesuš. Na nim duscha spósnawa, so wón nóz sahnawa. Hdyž njemóžemy wěrić, so so hrěch wodawa a pschewinje, dha smy w nozy, w skaženju. Ale Jesuš nam pomha, do hnady a wumoženja wěrić. Duž je najlěpje, stajnje s Božim słowom wobkhadźowacź, kaž su to naschi lutherscy wotzojo činili. Jim běsche biblija „swjate pismo“ niz jeno po mjenje, ale woprawdźe. Psched sto lětami bychu ludźo, wysozy kaz nisy so wjele njes sobu prascheli, schto su w bibliji sebi čitali, schto sa wečerawschim, schto wečera, schto dźensa? Tak by někotry tajkich prascherjow dla bibliju čitał a tež k žohnowanju lutherstwa pschischoł. Pschetož to je lutherstwo. Něhdy so general leutnanta woprascha, schto wón sa zyły dźeń čini. Leutnant wulki rjad dnjoweho dźěła a wobstaranjow napowjeda. „Dha tola sa Boże słowo žanego časa nimaćze!“ rjekny general, se krutym wóčzkom młodeho wyschka měrjo. Kiž je to psched polsta lětami powjedał, to běsche pólny marschall s Manteuffel. Wón je pschispomnił, so je wot tehdy kóždy dźeń w bibliji čitał a wjele žohnowanja s teho měł.

To móžesch ty tež, luby čitarjo „Pomhaj Boha“. Se swojim słowom ći Bóh pomha. Wón ma tebi wjele prajić wo twojim skaženju a wo swojej luboći, a wón chce tebje brónje swětła woblekać.

Stari semjenjo khodźachu wobrónjeni. Jich semjanstwo je saschło. Sbytki semjanstwa ničo wjazy njepłaćza, khiba so smutskomna sdobnosć jich pyschi. Woprawdźity semjanski člowjek je kscheščijan w bróni swětła. Na jasnym wóčzku a na ponižnej rěći, na lubosnym waschnju a na dobrym porjedźe we wschěch wězach, w domje, w drasće, w pjenjesach, kscheščijanskeho semjana spósnajemy. Wón wojuje sa swojeho njebjeskeho krala a wě wumrjećź sa wobstaćze Božeho kralestwa. Woprawdźe wumrjećź? Haj, wěsće! Ale pomałku swoje mozy pschiwadźowacź w tutej wójnje je čežscho, hacź so sabić dać; pschetož to wobstara njepscheczel. Bóh pomhaj nam k dobyću!

Hamjeń.

Adventska modlitwa.

Słóš: Ja, Knježe, dźak ći dawam.

Nětk Jesu powitamy ćje, Knjesa kraśnosće, ćje horzo po žadamy; naš njeměr čwiluje. — O Zionje so wjeselel! Sso sraduj, wutroba! K nam dźe nětk dusche pschećzel; so wostar rudźenja.

O dźakujćze so Bohu, tom' Wótzu naschemu a wěrćze Jeho słowu tu s zylej wutrobu. Ma s nami myšle měra, nam hrěchi wodawa; dźe na naš nusa jěra — tón Knjes nam wupomha!

O sboža polny časo! K nam Sbóžnik pschischoł je, nam pschinjesł sbožo saso, kiž běsche shubjene. My Wumožnika mamy we dole žałosćow; jem' česć a khwalbu damy, so wumoh hrěschnikow.

O daj nam k tebi čěkać, hdyž nam tu stysknо je, pschi tebi pokoj nam'kać, to prawe wjeselе! O daj nam wotpočować na twojej wutrobi a pschi tebi so khować hdyž strach so pschiblizi.

Chzył njepscheczel so bliźić k nam, dha jem' wobaraj; ty pak chzył we naš bydlić, nam swojoh' Ducha daj. Sso narodź Jesu s nowoh' we naschej wutrobi a daj, so twoje słowo naš wěčnuje wobsboži.

Ćže duscha nascha khwali, so Ty k nam pschischoł sy! — Ssmjerć wěčnu wot naš sdali, kiž sasłužili smy. — We hrěchach běchmy jeći, naš sakoń tamasche, pschez' bliže dźěchmy k smjerći, o kajke njesboże. —

Psches Jesuša nam hnada a smilnosć data je. Knjes wupomha nam s pada, nam dawa žiwjenje! Wscho poklećze prjećź wosmje, kiž naš tu tyschesche, Knjes hidźi hrěchi hrosne, wschě skutki čémnosće.

Pój duscha, nětko khwataj a s Bohom sjednaj so, wo durje hnady klapaj, prosch Knjesa swojeho. Wón bohaty je jara a polny luboće, sa hrěschnikow so stara; pschi nim je wodaćze!

Pschińdź k nam, adventski kralo, do naschej wutroby; smy lubowali mało, my wulzy hrěschnizy. — O daj nam twoju hnadu, pschińdź do wschěch wutrobow, daj srudnym troscht, měr, radu, wjedź naš do njebjesow.

Hdźež ludźo sylsy płaćza dla čežkich čerpjenjow. — Ssej twoju pomoz hacza dla wschelkich starosćow. — Tam pschińdź, o ferschta měra se swojej pomozu, hdźež proźby sylna wěra, tam wokscheb wutrobu.

Stwor wutrobu nam čistu, wjedź naš wschěch k pokući, čiń wjeselu nam duschu we wěrje, nadźiji, pschińdź, wobohačuj duschu se swojimi darami, čiń ju na wěčne sbóžnu, pój, smil so nad nami.

Naš wumoź wot wscheho sleho na čěli na duschi, do raja njebjeskeho wjedź, Jesu najlubschi. Daj twoje žohnowanje nam s hnadu kóždy čaš, we dobrym pschiběranje; budź, wostoń pola naš.

J. W.

Nowy „wosadny porjad“ w Sakskej.

4. Finanzne sarjadowanje.

Doprědka je naspomnić, so ma pschi sarjadowanju zyrkwineho porjada, wosebje samoženja zyrkwiny patron wosebite městno a prawo. To je muž (žana wudowa) abo stowaršenje (w městach rada) atd., kotryž prjedowник ma sasłužbu wo saloženje a sdźerženje wosadneje zyrkwje a jejneho wobsedźeństwa. Patronowe stejnischćo ma so s pschichodnym zyrkwinskim sakonjom dale a s nowa postajić. Hacź do teho časa patron pod dotalnym prawom wostanje, t. r. sa evangelsku zyrkej evangelski, tež ma twarsku čežu (pschiwłuschnosć) na so wsać. Patron (kollator) ma prawo (§ 37) na wuradźowanjach zyrkwinskeho sastupjerstwa dźěl bracź (bjes hłosa), a to po wosobje abo

mandźelska psches mandźelskeho sastupjena atd. Dale dźěl bjerje na sarjadowanju zyrkwineho samoženja s jeho wotkasanjemi a móže zyrkwine sliczbowanje pschehladacź.

Tež ma so słyschecź pschi pscheměnjenjach, kiž nastupaja wosadne mjesy, zyrkwine samóženje, duchownske městna s jich dokhodami kaž tež dźělbracźe na zyrkwinskich visitazijach a sudniskich terminach. Kkónczńje ma sobu skutkowacź pschi wobsadźenju zyrkwinskich sastojnstwow (po zyrkw. prawje).

Wosadne hospodarstwo. (§ 38, 39).

Wosada ma pschisłuschnoscź, kaž bu hižo prjedy pod 3 pokasane, sa Boże słužby a natwarjenje (kultus) trěbne rumy wobstaracź, tež pohrjebnischcźa, a tute sdźerżecź, ponowjecź, powjetschecź, kaž sa wutepjenje, wobswětlenje a cźisćenje sastojnskich rumow so postaracź. Wona ma duchownske městna kaž zyrkwinych sastojnikow a słužownikow (zyrkwjenzow) sdźerżecź, pschihódnje płaćźicź, tež duchownych s bydłom wuhotowacź. Dale dyrbi tež pjenjesy měcź, kaž kschesćźijan, sa bóle pobożne saměry a runje wona jako sastupjerka Božeho kralestwa, sa spěchowanje zyrkwineho žiwjenja we wosadźe kaž sa kschesćźijansku luboscź k bližschemu, nabożne roswuczowanje dźěćźi a wotroscźazeje młodźiny pacźerśku wuczbu a sa hajenje młodźiny w kschesćźijanskim smysłu (s wobstaranjom městnoscźow). Skónczńje dyrbi tež sa swój nadawk měcź dale mjesow wosady sa saměry kschesćźijanskeje luboscźe a wupschesćźěranje evangelia podpjery poskiczecź. So by so to wschitko cźiniło, maja so zyrkwinske dawki sběracź, kaž daloko dań zyrkwinych kapitalow a wotkasanjow, dokhody s ležomnoscźow (pschi zyrkwi, sarstwje a zyrkwinej schuli), tež s pohrjebnischcźa a wot pohrjebow, wěrowanjow a podobnych žórkow njedosahaja.

Hdyž maja zyrkwje (wosady) shromadneho duchowneho (abo jeho pschi sjenocźenju wosadow w pschichodźe dostanu), ma kóžda wosada swoje wudawki, kaž tež shromadne cźeže po wucźinjenjach a rossudźenjach nosycź abo so wo pschinoschkach s jenej druhej sjenocźicź.

Sarjadowanje zyrkwinskeho a duchownskeho leństwa (§ 46).

Zyrkwinske leństwo, kotremuž zyrkej s ležomnoscźu a samóženjom słuscha, zyrkwine pschedstejicźerstwo sarjaduje a sastupuje, kaž psched sudnistwom. K pscheměnjenju pschi tym, kaž pschiwsacźe požczonkow ma krajne konsistorstwo swoju dowolnoscź dacź. Pschi pschecźiwnoscźach a prozesach ma nižscha zyrkwina wyschnoscź, kiž je „wokrjesne zyrkwine sarjadnistwo" swoje rossudźaze słowo prajicź, to je tak mjenowana zyrkwina inspekzija (w Budyschinje atd.). Sastupjenje duchownskeho leństwa (farskeho, diakonatskeho, zyrkwineho, wuczerskeho lena, wotkasanja a samóženja), tutemu naspomnjenemu wokrjesnemu sarjadnistwu pschistaji. K sudniskemu sastupjenju sa nje konsistorstwo aktora postaji. Zyrkwinske pschedstejicźerstwo pak nad sdźerżenjom a wužiwanjom tajkeho samóženja swoju nadkedźbu wukonja — kaž je pschehnajecźe ležomnoscźow po móžnoscźi s dobrym, cźasej pschiměrjenym wunoschkom. Tež ma wono so słyschecź w nastupanju jeho pscheměnjenja a pomjenschenja (pschedacźa ležomnoscźow a podobneho). (Pokr.)

Macźerje troscht.

Bě to 5. julija 1882. W polnóznym morju podnuri so hollandska panzerowa łódź Natter. Dźěl mužstwa bu sobu we žoknach morja pohrjebany. Mjes tutymi bě tež wubjerny wyschi łódźe, kotryž bě „jeniczki syn jeneje macźerje a tuta bě swudowu." — kaž to wo žarowazej macźeri s Naina rěka. — Prjedy hacź so podnuri, bě jemu hischcźe móžno, snateho proszycź, so by macźer strowik k poslednjemu rasej wot njeho a jej pschinjesk rósbnu powjescź jeho smjercźe, jeli so smjercźi wucźeknje.

Snaty bu wukhowany a powjeda nam to sćźěhowaze:

„Dlijach so, wsach sebi hischcźe to a tamne prjódk, tola skónczńje dyrbjach tola po tutym cźežkim nadawku cźinicź, kotryž bě so mi w cźežkej hodźinje dostał. Schto dyrbjach to nětko tutej macźeri prajicź? S cźim ju troschtowacź? Bě to wscho tola tak jara srudne! Kak pschenjesse tež wona tutu wulku ból, kotruž jej pschihotowacź dyrbjach s mojej powjescźu! Shubiła bě tola nětko swojeho najstarscheho, kotryž bě jej dolhe lěta nětko hižo tež tón jeniczki! Sznadź, tak samo so nasdala nadźijach, wona do zyła k rěczam njeje, hdyž pschiindu. To słowo biblije mjenujźy to słowo žiwjenja, kotrež by kaž błysk s njebjes do cźěmnoty jeje wutroby sajěło, to njemóžach namakacź.

Tola, skónczńje tam dóndźech a wona bě k rěczam. Haj samo mojim troschtowazym słowam njesawrě wucho a wutrobu Po khwilźy pocźa, njech tež płakajo hischcźe, powjedacź:

„Wutroba mojeho syna bě mi stajnje wotewrjena kaž wocźinjena kniha. Wěrju skoro, so tam niczo w njej njebě, schtož njebych směła w njej cźitacź. — Hdyž wopomnju tón posledni wokomik, w kotrymž spósna, so žaneho wumoženja wjazy njeje, słyschu jeho posledni postrow, kotryž je wón sobudał s khwatazymi mróćźelemi a ptaczkami pod njebjesami sa wschitkich, kotrychž lubo měješe, wosebje sa macźer. — A ja tež wěm, so je, njech tež wón w tutym struchłym wokomiku ruzy njestykny, jeho wutroba modliła, hdyž tež niz se słowami, tola pak se sdychowanjom. Tak je to mojej wutrobi tón prawy troscht, so wěricź směm, so bě wón s poslednimi myslemi pola mje, jeho macźerje, a pola swojeho Boha!"

Schtó by to mohł pschetorhnycź tu swjatu cźischinu, do kotrejež tuteje macźerje wutroba wudychowasche najsnutskowniscke myslie a rospominanja! Schtó by chzył podrycź dowěru tuteje macźerneje wutroby snadź s tym praschenjom, s wotkal wona tole wscho wě! Tola, jako by tajke moje myslе mi s woblicza wucźitała, powjedasche dale:

„Wjecźor prjedy, hacź k prěnjemu rasej do Indiskeje wujědźe, — bě runje na schuli kadettow s khwalbu swoje pruhowanje wobstał, — klepach so wo durje jeho komorki a sastupich. „Schto masch, macźerka?" so wón tak pschecźelniwje kaž móžno woprascha. Tola jeho hłóss tschepotasche a ja cźujach, kak hnuta jeho wutroba bě. „Ach!" wotmolwich, „ja pschiindźech, so bych tebje jenož junkrócź hischcźe tak sawodźeła kaž tehdy, jako hischcźe dźěćźo běsche!" A tak smój sebi potom hischcźe ras pěknje a we wschej dowěrje wschitko wupowjedałoj, tak wo tym, kak so sadźerži pschecźiwo pschedstajenym a kak pschecźiwo podstajenym, tak tež wo jeho towarschach, na kotrymž běch na prósdninach, derje pytnyła, so wjele do njeho dźeržachu. Skónczńje so jeho woprascha: „Modlisch so ty hischcźe, hdyž wjecźor lehnycź dźesch?" „Macźi", wotmolwi mi syn, „to njejsym ani jedyn wjecźor wuwostajił." Kak husto sym sebi ja to runje na tuto słowo pomyslila, hdyž jeho w duchu widźach w zusbje, na dalokich pucźach a we wschelakich strachotach! A teho dla sebi nětk tež myslu, so wón njeje do cźěmneje smjertneje nozy schoł bjes modlitwy, njech tež sdychowanje bě!" — —

Cźežko bě mi bylo, jako dyrbjach k tutej cźežko pruhowanej macźeri hicź; cźežscho mi bu, so nětko wot njeje dźělicź! Kak mi to bě, jako woteńdźech, njemóžu do zyła wuprajicź. Kak sacźuwach swoju słaboscź a swoje wohanibjenje! Tola wjedźach, so buch sam posylnjeny we wutrobje, dokelž běch wohladacź směł, kak tuta macźer hladasche na pucźe, po kotrychž so wot Boha wjedźena wjedźesche. Tak domoj krocźo dopomnich so na Pawoła a Silasa, kak so modleschtaj wokoło polnozy, hacź runje běschtaj jataj. Ja njemóžach hinak, hacź so sebi prajach: „Tón Knjes tych swojich snaje!" K njebjesam s hwězdami so sybolazym posběžech wocźi a moje myslе njeběchu dale wjazy tak

jara pschi czežkich nusach teho žiwjenja ale wjele bóle pola teho wulkeho kraßneho sačžucza, kotrež czíste dusche maja a kak wulke žohnowanje to je, so chzesch ßo modlicž a so móžesch ßo modlicž!"

Kak je!? Njesda ßo czi tuta maczeř a wudowa wjetscha bycz a bóle khwalobna hačž tamna psched wrotami Naina!? — Tu pschiklad modlitwy a wěry, teje wěry a modlitwy, kotraž wotcbjera w naschim czaßu a kraju. A njeje tak so dźěl winy na tym maja tež maczerje, te maczerje — a runje tak nanojo! — kotrež ßo ßame njemodla a teho dla do zyła wuczicž njemóžeja ßwoje dźěczi, ßo modlicž! Derje, dwójzy derje temu dźěsczu, kotrež maczerje ma, kotraž ßo modlicž móže! Maczerje maja a směja — a runje tak tež nanojo! — ßwój dźěl na tym, so pschichod naschcho luda a kraja, naschich dźěczi bóle a bóle polěpschuje, so nasche dźěczi tajke ßu, so w nim wobsteja. Runje tak směja dźěl na tym, hdyž njewobsteja! A jena wěra, ta najwěrnischa pschi tym budźe ta, hačž budźa ßo maczerje modlicž chzycz a modlicž móz! —

Zyrkej a stat.

Kaž bu tež tu naspomnjene, bě sakske ministerium 21. julija tuteho lěta wukas wudało. kotryž do prawow pschima, kotrež maja zyrkwine wosßady na ßwojich pohrjebnischczach. Pschecziwo tomu je nasche konsistorium protestowało. Nětko je ßo tež „Volkskirchlicher Laienbund" na sakske ministerstwo s protestom wobroczil, w kotrymž mjes druhim praji: „My protestujemy w mjenje evangelskich wosßadnych pschecziwo tutemu njeßlyschanemu pschimanju do prawow a snutskownych należnosczow zyrkwje. S tym bu pschecziwo 137. artiklu wulkostatneje wustawy shrěschene. My žadamy ßebi sa evangelsku zyrkej to prawo, kotrež ßo ßamo wot ßo rosumi, so zyrkej ßwjatocznosczе pschi khowanjach na zyrkwinych pohrjebnischczach ßamostatnje rjaduje. My wotpokaźemy dorasnje a w jenej myßli kóždy pospyt, kotryž mohł měr a porjad tam kasycz, hdźež naschi morwi wotpočuja." — Nadźijomnje tajke protesty něschto pomhaju! Pschede wschěm pak, so by tola nascha Sakska se ßwojej wyschnosczu k tomu spósnaczu pschischła, so wona ßamostatny wulki kraj njeje, ale pschezo hischczе dźěl wulkostata!

K rosvominanju.

Ksuchota na honach, ßuchota we wutrobach, ßuchota wschudźom. — Czehodla? — Njesscze pschiliwali! — Kak a hdźe jow pschiliwacz, hdyž se ßuchotu wuprahnje wscho? — Njesscze k studni schli. — Kchto pomha k studni hicz, hdyž dno widźisch! — Njesscze k prawej studni schli!" — Prawej? — Haj! — Kajka to je? — To Jesuß Khrystuß je! — —

S blisska a s daloka.

Advent! Jene zyrkwine lěto saßo s Božej pomozu dokonjachmy. Dźenßa sapočzina ßo nam nowe, a my nochzemy hinak kroczałki do njeho czinicz, khiba so ßmy prajili a sdychnyli: „We Božim mjenje!" Kaž na dnju Noweho lěta, tak dźeja tež dźenßa nasche myßle na sad a do prědka a wopominaja, wróczo hladajo, pschede wschěm to, schtož w zyrkwinskim žiwjenju a na zyrkwinskim polu je pschinjeßło. a do prědka khwatajo, wopominaja, schto mohło tu na naß czakacz. Woboje, to dosady a to doprědka, naß hnuje, so sběhamy ßwojej wocži do wyßoka pschedewschěm a proßymy: „Knježe Božo, požohnuj ty nam tuto nowe zyrkwine lěto a naß a naschu zyrkej w nim a budź ty s nami a wjedź ty naß!" — Tak tež my strowimy na brjosy noweho zyrkwineho lěta a prajimy: „Pomhaj Bóh" wam! —

Se **Spikałow.** Dźeń 5. novembra bě ßo to 50 lět minyło, so buschtaj Heinzez mandźelskaj w Bukeczanskim Božim domje swěrowanaj a so ßebi pola naß. w Noßaczicżanskej woßadźe, ßwój dom saložischtaj. Njedźelu 6. novembra ßwjeczeschtaj to woßrjedź pschecżelow a lubych nětko ßwój sloty kwaß. Dopołdnja janjeßechu herzy jubilejskimaj mandźelskimaj rjane khěrlusche, popołdnju dźeržesche woßadny farař domjazu ßwjatocznosczź. Ssamßny móžesche tež Heinzez mandźelskimaj wuprajicz a pschepodacz sbožopschecza krajneho konsistoria a woßady a pschepoda bibliju a „domjazeho prědarja". Pschecżeljo a ßußodźa porjeńschichu ßwjedźeń psches dobre pschecza a dary, mjes darami bě tež nowy lětnik nascheho njedźelskeho łopjenka „Pomhaj Bóh", kotrež staj Heinzez mandźelskaj stajnje ßwěru czitałoj. — Tak pschejemy jimaj wscho dobre a strowimy do noweho dźeßatka mandźelskich lět s wutrobnym „Pomhaj Bóh!"

S **Kobliz.** Sańdźenu póndźelu wotmě ßo tu 50 lětny jubilej tudomneje schule. Na njón běchu ßo w schulskej jstwje seschli schulszy pschedstejicżerjo, ßobustawy schulskeho wokrjeßa a schulske dźěczi. Po shromadnym spěwje wsa nětschischi wuczeř Jselt ßłowo. Wón powita pschitomnych a spominajo na nětczischi srudny czaß, kiž je wo wjele hinajschi, hačž tón, w kotrymž bu po dobyczach franzowskeje wójny psched 50 lětami schula poßwjeczena, napominasche starschich a dźěczi, so bychu s pomozu schule k temu pomhali, so by ßo nasch nětko tak podteptany lud saßo sběhnył. Po nim wupraji schulski rada profeßor Kral sbožopschecza wyschnosczе a poda wschelke sajmawe drobnosczе wo nastaczu Kobliczanskeje schule. Farař Kschižan rěczesche jako sastupjeř zyrkwje wo schulskim roswuczowanju Hodźijskeje woßady w sańdźenosczi a skónczi s modlitwu a wuczeř Hokař s Móschez jako sastupjeř Hodźijskich schulow spominasche na pschecżelne poczahi Kobliczanskeho schulskeho doma k Móschowskemu. Jara rjenje spěwachu schulske dźěczi ßerbszy a němszy. Se shromadnym spěwom ßo ßwjatocznosczź wobsamkny. — Schulska wuczba ma tež ßwoje stawisny. Schtóž ßwoju bibliju snaje, tón wě, so ßwj. Pawoł w liscze na Timoteja wuspěhuje, kak stej jeho maczź Lois a jeho wowka Eurika w twjerdej wěrje staloj a kak wón wot njeju ßwjate pißmo wjedźesche. Do reformazije ßu tež tu maczerje wuczeřki ßwojich dźěczi woßebje w nabožinje byłe a ßu to, schtož ßu w zyrkwi ßłyschałe, do nich schczěpiłe. Pschi sawjedźenju reformazije w lěcze 1559 sakoži ßo w Hodźiju zyrkwina schula, woßebje k temu, so by ßerbskich hólzow na gymnasij pschihotowała. Na njej bě hižom w prěnich lětach 24 schulerjow, mjes kotrymiž ßu tež dźěczi nětczischeho Kobliczanskeho schulskeho wokrjeßa byłe. Jedyn s tutych schulerjow bě posdźischo ßławny Budeschczanski farař, pschełožeř noweho sakonja do ßerbskeje rěczе, Michał Frenzel, rodźeny s Běčiz. Zyrkej bjes pschestacza starschich napominasche, so bychu dźěczi do schule ßłali. Ssamo pschi wuczitanju žiwjenjaběha semrětych s klětki njeby ženje pobrachowało to khwalobne ßłowo: „Wón bu wot starscheju ßwěru k schuli a k zyrkwi dźeržany." Duž Hodźijska schula bórsy wjazy njedoßahasche. Nastachu poboczne schule: w Bolborzach, Khanezach, Dźiwoczizach a tak sakoži ßo psched 50 lětami tež Kobliczanska schula sa te wßy: Koblizy, Njesdaschezy, Běčizy, Czěžkezy a Dobranezy. Schulu njetwarjesche schulska woßada, ale zyła Hodźijska woßada. Tak tu tehdy běsche, so bychu tajke wulke wudawki ßo bóle rosdźěliłe. Najwjetsche saßłužby wo tym, so ßo wuschulowanje s Hodźijskeho schulskeho wokrjeßa radźi a so ta schula do Kobliz pschińdźe, mějesche tehdomnischi pschedßyda zyrkwineho pschedstejicżeřstwa, farař dr. Jmisch. Bóh sdźerž schulu dale pod ßwojim hnadnym schkitom!

Listowanje. R. w B. sa 2. advent. — K. w H. sa 3. advent.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacz w Noßaczizach.

Czißło 49.
4. dezembra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 2.— hr. s portom.

2. njedźela adventa.

List na Romskich 15, 13.

„Bóh teje nadźije napjelń naß se wschěm wjeßelom a měrom we wěrje, so byschcze potnu nadźiju měli psches móc ßwjateho ducha."

Brónje ßwětła, wo kotrychž prěnju adventsku njedźelu ßłyschachmy, ßu wěra a luboscz. S woběmaj nadźija hromadźe wiß. Dźenßnischa adventska njedźela ßwoje prawo dóstanje, hdyž ßo na njej k prawej kschescźijanskej nadźiji wabicz dawamy. Wo nadźiji wschitkón ßwět rěczi, ale jenož wo kschescźanskej nadźiji to ßłowo płaczi: nadźija njesahanibi. Na tutu kschescźansku nadźiju ßwjaty japoschtoł Pawoł naß pokasa, a to na jeje sałožk jeje wopschijecza, jeje płód.

1. Najważnische, so ßmy ßebi teho wěscźi, na czo ßo nascha nadźija sałoži. W ßwojim wschědnym žiwjenju wschelakore nadźije mamy, kotrež ßo na niczo sałožuja, a s tym ßo ßami sjebamy, czim bóle ßmy ßo tajkeje nadźije wjeßelili, czim srudnischi ßmy potom, hdyž ßo njedopjelni. Sswjaty japoschtoł je ßebi teho wěsty, kak slě by sa kschescźanow było, hdy bychu ßo we ßwojich nadźijach sjebali, wón pische: je-li so jeno w tym žiwjenju na Khrystußa nadźiju stajimy, dha ßmy bjes wschitkimi ludźimi najhubjeńschi. Kotry sałožk dha je, na kotrymž ßo nascha nadźija natwari? Sswjaty Pawoł w naschim tekscze sapocznje s tymi ßłowami: Bóh teje nadźije. Prjedy je njebjeskeho Wótza Boha sczerpliwoscze a troschta mjenował, dokelž wón tón ßamy je, psches kotrehož mamy sczerpliwoscz a wobstajnoscz w bědźenju, troscht w czerpjenju. Tak ßo njebjeskemu Wótzej tudy Bohu teje nadźije rěka, dokelž wón ßam nadźiju we naß sbudźi, wón ßam je sałožk nascheje nadźije. Pschetož wón njeje njesnaty Bóh, kiž steji wyßoko posběhnjeny wyschsche naß a wysche zyłeho ßwěta, ale wón je ßo sjewił psches Jesußa Khrystußa, jako wěcznu luboscz jeho spósnajemy. Je-li so pak Bóh naß lubuje, dha chze naß tež sbóżnych czinicz, tutej jeho woli wschitko ßłużicz ma, my wschak móhli jemu napschecźiwo stupicz, pschetož Bóh je nam ßwobodnoscz spožcził, so bychmy ßo ßami rosßudźili, pschecźiwo naschej woli, naß k sbóżnoscźi njemusuje. Hdyž je Bóh twój Wótz psches Khrystußa, hdyž ßwoju wolu podcźißnjesch pod jeho hnadu wolu, dha njeje twoja nadźija na žadyn pěsk natwarjena, ale na skału — Bóh ßam je twoja skała, to je sałožk kschescźanskeje nadźije. —

2. Schto pak je jeje wopschijecze? Kschescźanska nadźija wschitko to wopschija, schtož chze Bóh tón Knjes s nami czinicz. Wschako pißane steji: to je Boža wola, nasche wußwjecźenje. Duž ßo pschede wschěm teho nadźijamy, so budźemy s hrěchow wußwobodźeni a s tym Bože wobßedźenstwo, to rěka, so budźemy wußwjecźeni. Niczo pak njemóżemy bóle žadacz hacz to. My ßo pscheßwědczimy, so hrěch naß sjeba, hdyž nam lubi, so naß sbożownych czini. A hdy by to móżno było, dha by to sboże bjes Boha było, sboże s njepokojom w ßwědomnju, žane prawe wjeßele pak bycz njemóże, hdźež njeje měr. Tehodla nascha nadźija w tym wobsteji, so wußwobodźeni budźemy s wottroczkowstwa hrěchow ke kraßnej ßwobodźe Božich dźěczi. Ale tež to je Boža wola, so w jeho towarstwje sbóżni budźemy. To tym ßwojim hižo tu na semi sacżuwacz dawa, kaž je pobožny stareho czaßa něhdy prajił, so ßu wokomiki, w kotrychž jeho sbóżnoscźi niczo dale njepobrachuje hacz wobstajnoscz. Junu tež wobstajnje sbóżni budźemy, wschitko spytowanje kónz

smeje. Teho ſo nadźijamy ſrjedźa w źiwjenju, kiž je połne ſpytowanja a žałoſcźe.

3. Na cźož cźłowjek ſwoju nadźiju ſtaji, ſ teho jeho źiwjenje a jeho khodźenje wotwiſuje. Schtóž ma njebjeſku nadźiju w ſwojej wutrobje, tón budźe połny měra a wjeſela, tón wě, ſo jemu njebjeſki Wótz ſwój dom wotewri, a tak je ſebi teho wěſty, ſo je ſ Bohom ſjednany. A byrnjež by na ſwojich pucźach na tutej ſemi hiſchcźe wſchelake wobcźežnoſcźe pſchewinycź měł, dha jemu tež to jeho měr rubicź njemóže. Khodźenje w zuſbje je huſto wobcźežne, wſchitke tute wobcźežnoſcźe pak najlěpje tón pſchewinje, kiž ſo hižo do prědka na domiſnu wjeſeli. To je to wjeſele, kotrež ſo tu ſ měrom ſjednocźi. Najrjeńſche, najnadobniſche wjeſele na ſemi je to wjeſele, ſ kotrymž ſo do prědka wjeſelimy, kotrež ſwj. japoſchtoł Jan wopiſuje ſ tymi ſłowami: my ſmy nětk Boźe dźěcźi, ale ſjewiło ſo hiſchcźe njeje, ſchto my budźemy, my pak wěmy, hdyž ſo ſjewicź budźe, ſo my jemu podobni budźemy, pſchetož my jeho widźecź budźemy tak, kaž wón je, a kóždy, kiž nadźiju k njemu ma, wucźiſcźi ſo, runje jako wón tež cźiſty je. Po tajkim: płód teje nadźije je měr a wjeſele w mozy wěry, a tutón měr a tuto wjeſele naſchu nadźiju móznu cźini a poſylnja, pſchetož hdyž wěmy, ſo je tón knjes dobry ſkutk w naſ ſapocźał, dha tež wěrimy, ſo jón tež dokonjecź budźe, kaž tež ſwj. japoſchtoł praji: ſo byſchcźe połnu nadźiju měli pſches móz ſwjateho ducha.

O ſo by adventſki cźaſ ſa wěrjazych kſcheſcźanow był cźaſ nadźije, teje nadźije, ſo tón knjes k nam pſchikhadźa, ſo bychmy my k njemu pſchiſchli a wěcźnje pola njeho ſawoſtali, tak budźe adventſki cźaſ kaž rańſche ſerja, kotrež ſkhadźenje hodowneho Boźeho ſłónczka pſchipowjedaju. Hdyž je Danto Alighieri, ſławny italſki baſnik ſtareho cźaſa, na kotrehož narodniny pſched 600 lětami ſmy lětſa ſpominali, pſchi wopiſowanju hele wyſche wrotow měſta cźwile napiſmo ſtajił: puſchcźe wſchitku nadźiju, ſ tym na to pokaſujo, ſo ma cźłowjek bjes nadźije hižo tu helſku cźwilu a ſo dyrbi ſadwělowacź — my jako Boźe dźěcźi, jako wěrjazy kſcheſcźenjo dawamy ſebi wot ſwj. ſpěwarja pſchiwołacź: derje temu, kotrehož nadźija ſteji na tym Knjeſu jeho Boſy, a wyſkamy ſe ſwj. Pětrom: khwaleny budź Bóh a tón Wótz naſcheho knjeſa Jeſom Khryſta, kiž naſ po ſwojej wulkej ſmilnoſcźi ſ nowa porodźił je na źiwu nadźiju. Tak ſo na najrjeńſcho dopjelni ſwj. japoſchtołowe adventſke pſchecźe dźenſnicheje epiſtole: Bóh teje nadźije napjelń naſ ſe wſchěm wjeſelom a měrom we wěrje, ſo byſchcźe połnu nadźiju měli pſches móz ſwjateho ducha! Hamjeń.

Myſliczki k adventej.

Advent! Jeſuſ-Khryſtuſ pſchikhadźa, cźłowjekojo dyrbja ſo pſchihotowacź, ſo bychu dohotowani byli a jeho witali do wutrobow a do — źiwjenja. Haj do wutrobow drje wita někotryžkuli Sbóžnika w hodownym cźaſu, měni to tež, dokelž tola hody ſwjecźi domach a w Boźim domje. Ale do źiwjenja jeho witacź, to je hižo druha wěz! Sa kotrehož pak to druha wěz, pola teho to tež ſ tajkim powitanjom do wutroby klaza. Ssmě drje to Jeſuſ Khryſt jenož na wopyt pſchińcź, ſnadź na prěni a druhi dźeń hodow abo, hdyž wyſoko pſchińdźe, tež hacź do 3. dnja, pola druheho ſnadź niz hakle na tak dołho abo tež, hdyž ſebi prawje wobhladacź pſchihoty, kotrež je cźinił, do zyła niz, niz ſamo jako hoſcź. Do źiwjenja jeho witacź, to tola rěka, jeho ſobu wſacź wſchědny dźeń kaž njedźelſki dźeń na wſchitke ſwoje pucźe a ſchcźežki, do wſcheho dźěła a ſkutkowanja, do ſwojich jſtwow a komorkow, do ſwojich dźěłarńjow, na ſwoje pola, a to rěka: źiwy bycź wotpocźujo a dźěłajo pſched jeho wóczkomaj, kotrež hladatej jenej Mariji kaž Marcźi do wutroby kaž na ruzy, runje kaž pjenježnikej a khudej wudowje do wutroby a do móžniczki, kotrejž widźitej myſliczki we wutrobje fariſeja a piſmawucźeneho kaž złonika a zuſbnika, kotrejž cźitatej w źiwjenju ſamaritſkeje źónſkeje a kiž ſu jeneho rodu po pocźinkach abo njepocźinkach. Dokelž pak to tak, ſtaji někotryžkuli ſwojeho Jeſuſa Khryſtuſa domach, ſnadź tak dołho hacź hodowny ſchtom ſteji, pod hodownym ſchtomom, — abo, někotryžkuli měni, ſo jeho tak domach woſtaji a woſtajicź móže. Jeſuſ Khryſt pak njewoſta tak domach ale wuńdźe ſ domu a ſa nim dźěchu hody, niz drje hodowne blido ſ darami a ſe ſchtonikom, tola pak hody, to hodowne požohnowanje, kotrež bě do domu niz jeno, do wutroby pſchiſchło, a ſ nim to hodowne ſbožo, to ſboże źiwjenja. A potom, potom pytaja Jeſuſa Khryſtuſa, měnjo, ſo tu tola dyrbi bycź ale njenamakaja jeho. A potom ſnadź ſkorža abo morkotaja abo woliwknu, doniž ſnadź ſaſo jim njeſatlincźi adventſke ſłowo. — Rosmyſluj ſebi raz tole wſcho, tak někak! Nětkle ſu tola dołhe wjecźory! Ssnadź pſchińdźe na to ſamſne kaž ja. Ssnadź haj ſamo ſa tym pſchińdźeſch, cźehodla to ſ tobu tak někak podobnje bě, ty jenož njewjedźeſche, ſ kajkeje pſchicźiny to tak. Ssnadź bě ty ſaměnił Jeſom Khryſta ſ někajkim darom ſ hodowneho blida, kotryž dźěcźom jene hody wobradźi, potom bórſy jón do boka ſtaji a ſa lěto k hodam ſaſo pod hodowny ſchtom. Ně, Jeſuſ Khryſtuſ je tón źiwy Sbóžnik, wón chze do źiwjenja ſ tobu a wón chze to źiwjenje w tebi!

A to je to dalſche, ſchtož ſebi raz rospominaj nětkle we tutym cźaſu! To źiwjenje w tebi chze Jeſuſ Khryſt, a chze to wot kóždeho w tutym advencźe a tute hody ſ nowa! Ssebi tole rosmyſlujo pſchińdźeſch ſnadź na to, ſo to ſam ſ tym witanjom do wutroby huſto doſcź nicźo zyłe, nicźo prawe njeje pola tak někotreho. — Wěſo dyrbiſch wjedźecź pſchezo, ſo to, hdyž prajimy: někotreho, kaž tu, abo wón a tón a tamny, ſo to jenož muźſkich njeměnimy, ale ſo to runje tak huſto pſchiſtajicź móžemy: tak někotreje, kaž prjedy runje, abo wona a ta a tamna. — Jeho do wutroby witacź, to rěka, jeho ſ wěru a we wěrje witacź. A tuta tajka hodowna wěra je ta, kotruž ſebi tak najlěpje wopiſujeſch, hdyž prajiſch, ſo je wona to wěrne ſjednocźenſtwo cźłowjeka ſ Jeſom Khryſta, ſo je wona to źiwe hromadubycźe cźłowjeka ſe Sbóžnikom, ſo je wona to najhłubſche, najwěrniſche pſchesjenebycźe ſ nim, tak pſchińdźeſch na to, ſo prajiſch, ſo je wěra źiwjenje abo to wěrne, woprawdźite źiwjenje cźłowjeka ſ tym źiwym Sbóžnikom Jeſom Khryſtom. Na pacźerjach ſnadź ſy ſa to nawuknył prajicź, to duchowne źiwjenje, a ſy wjedźał prajicź, ſo tam, hdźež tuto njeje, je ta duchowna ſmjercź. S tym ſy ſ dobom pſchiſchoł na druhe wopiſanje teho, ſchtož prjedy mjenowachmy: Jeſuſa do źiwjenja witacź — a tež ſobu wſacź. A to ſamſne je duž na wſchěm poſledku nětk tež to, ſchtož Jeſuſ Khryſt chze, hdyž chze to źiwjenje w tebi.

A cźehodla drje to? Tehodla, ſo by ty źiwy był w tutym źiwjenju a mohł dokonjecź to, ſchtož ſebi wot tebje žada, a pſchenjeſcź to, ſchtož cźi napołoža, ſo by ty w tutym źiwjenju wobſtał a njepodležał a twoja była ta króna ſwěry a dobycźa.

Hdyž ſ tajkimi myſliczkami do ſwěta a njes jeho cźłowjekow pohladaſch, ſnadź njetrjebaſch do daloka hladacź a móžeſch hnydom pſchi ſebi ſamym woſtacź, — potom njejſy wjazy we dwělu, cźehodla ma kóžde nowe lěto ſwój advent a to hnydom pſchi ſpocźatku, ně, potom ſo ſnadź dźiwaſch, ſo to huſcźiſcho advent njeje, kotryž tebi kaž cźłowjekam do zyła pſchiwoła: „Jeſuſ Khryſtuſ pſchikhadźa! Cźłowjekojo, pſchihotujcźe ſo, dohotujcźe ſo, ſo bychu naſche hody ſbóžne hody byłe!“

Nowy „wožadny porjad" w Sakſkej.

Zyrkwine ſamóženje, dawki, dolh (§ 41—43).

Prěnjotne ſamóženje zyrkwje, wožady a leńſtwow ma ſo njepomjeńſchene dźerżecź. Jenož w wožebitych hnujazych padach móže krajne konſiſtorſtwo wuwſacźe dowolicź. Pſchiſporjecź ma ſo, ſchtož móžno je, ſ wotkaſanjemi, darjenjemi atd.

Wožady maja prawo a pſchiſłuſchnoſcź wot wužiwanja zyrkwinſkich naprawow (kaž pohrjebniſchcźa) dawki ſa ſwoju pokładnizu ſběracź. Pſchi tychle dawkach je w pſchichodźe ſarunanje ſa poſkicźenje Božeho ſłowa (kaž ſa pohrjebnu rěcź) pſches duchowneho wuſamknjene a tak kóždemu wožadnemu jeho rune prawo na rěcź wuprajene.

W naſtupanju dawkow ſa kſchcźenja a wěrowanja, na pſch. bjes rěcźe a ſ rěcźu dotalne ſakonje płacźiwoſcź wobkhowaja.

Njedoſtatk pobrachowanja pſchi wožadnym hoſpodarſtwje ſo ſ powſchitkownymi dawkami po krajnych abo zyrkwinſkich ſakonjach wuruna.

Sa požcźonki ſa wožady je dowolnoſcź wokrjeżneho zyrkw. ſarjadniſtwa trěbna a to, hdyž ſo w běhu jeneho lěta dolh ſa wožady ſ mjenje tyżaz duſchemi wo wjazy hacź 1 000 hriwnow abo ſa wožady ſ mjenje dwaj tyżaz duſchow wo dalſche 1 000 hriwnow atd. pſchiſpori. Jeli ſo nowy dolh wob lěto naſad płacźi, dowolnoſcźe wyſchnoſcźe trjeba njeje.

Hoſpodarſki nacźiſk a zyrkwina pokładniza.

Kóžde lěto maja ſo wo dokhodach a wudawkach pſchi zyrkwinym ſamóženju atd. wot zyrkwinych ſaſtupjerjow nacźiſki poſtajicź. Zyrkwina nižſcha wyſchnoſcź tute ſ dowolnoſcźu wobkrucźa. Wožadne nacźiſki jenož dowolenja trjebaju, hdyž maja ſo dawki ſběhacź. Schtož je kóždolětnje pſchi hoſpodarjenju pornjo nacźiſkej wulutowało, ma ſo ſa wurjadne wotpłacźenje dolha abo powyſchenje wobkhodneho ſamóženja pſchetrjebacź, abo hewak hromadźecź a na dań dacź. Tónle reſervny kapital ma ſo ſa wožebite twarſke wudawki pſchi duchownſkich twarjenjach, kaž farach, pohrjebniſchcźach, wožadnych domach atd. poſtajicź. Tež ſmě ſo k danjenju a wotpłacźenju pſchi tychle ſaměrach ſobu ſwužiwacź. S zyka maja ſo tež kóždolětnje pſchinoſchki ſa poſżylnjenje reſervneho kapitala ſa zyrkwinſke twary poſtajicź.

Hdyž wožada trěbne wopory a naprawy woſtaji, móže nahladowarſka wyſchnoſcź ju k temu nucźicź.

Zyrkwine pſchedſtejicźeŕſtwo ma ſa wobſtaranje pokładnizy a ſlicźbowanja ſe ſwojeje ſrjedźiſny zyrkwineho pokładnika wuſwolicź a ſ podpokaſanjom wuhotowacź. Wokrjeżne zyrkw. ſarjadniſtwo jeho ſ pſchiżahu ſwjaſa. Kóžde lěto tónżamy ſlicźbowanje pſchepodawa, kiž — jako zyrkwinſke a ſo wot wyſchnoſcźe abo — jako wožadne — wot zyrkw. pſchedſtejicźeŕſtwa pſchipóſnawa.

Hody lěta 1553.

Něſchto, ſchtož dyrbjało nam a naſchemu ludej nětkle we advencźe, w hodownym czażu wjele, jara wjele prajicź, powjeda ſo nam ſ měſta Goldberg w Schleſyſkej.

Goldberg bu w lěcźe 1553 cźežko domapytane. Wulka drohota pſchińdźe a ſa njej mór. Jako w ſynje dźěłachu na łukach, nadpadźe „cźorna ſmjercź" měſtaczko a jeho wobydlerjow. Wjele jich mori mór, a wjele, jara wjele jich roscźěka ſ měſta do wſchěch kónczin.

Wopuſchcźene bě měſto, kaž ſo by wſcho wotemrěło. Schěſcź měżazow běſche kónzowała drohota a mór ludźi. Nětk bě tu patorżiza! Boża nóz ſcźeleſche hižo cźmiczku na ſemju, tež do měſtaczka, tola, niczo ſo njehiba w měſcźe. Żadyn ſwón nje-ſaſwonja Božu nóz. Cźicho kaž pſchi rowach to w měſcźe!

Tola, hlaj, tamle wocźinjeja ſo pomałku durje jeneje khěźe! S njeje krocźi ſchědźiwz. 93 lět je wohladał a je wotwuknył, ſo něcźeho bojecź, tež cźorneje ſmjercźe. Sswěcźku nježy w tſchepotazej ruzy. Na poł wużwěcźena je hižo. Ssamlutki nochzyſche wjazy tam ſedźecź w wotpuſcźenym domje, duž wuſtupi, ſo by ſwjecźił Božu nóz.

Tola tež tu na haży bě ſamlutki: Prjecź běchu wſchitzy cźeknyli! Ssamlutki ſtupaſche pſches ſněh, ſamlutki pſchińdźe na torhoſchcźo!

Tam wożrjedź torhoſchcźa poſaſta ſchědźiwz, wotewri ſwój ert a pſches cźiche torhoſchcźo klincźi to dźiwnje ſ tſchepotazym hłożom:

Budź, Jeſom Khryſchcźe khwaleny,
So ſy cźłowjek rodźeny,
Ta macź je knježna pózcźiwa,
Teho jandźeljo ſo wjeżela,
Kyrieleis!

Tak ſpěwaſche ſchědźiwz a ſpěwaſche a njehnu ſo ſe ſwojeho měſta tam wożrjedź torhoſchcźa, wożrjedź morweho měſtaczka. S tſchepotatej ruku wobaraſche ſymnemu wětrej, ſo by njewuhażnył ſwěcźku jeniczku, kotraž roſżwětleſche tutu Božu nóz Goldberga, jeho měſtaczka. W jeje tſchepotazym ſwětle honjachu a łojachu ſo cźorne ſcźěny po ſněhu, kotrymž tam wodźěwaſche próſdne torhoſchcźo.

Tola! Sslyſch! Tam bliži ſo něchtón! Hiſchcźe jedyn běrgar měſtaczka, wużłyſchawſchi dźiwny, żadny hłóż, pſchikrocźi pſches ſněh a dwě to nětk ſwědcźzy hodownej roſżwětlujetej torhoſchcźo. S dweju hłożow klincźi to nětk Luthera hodowny khěrluſch ſ torhoſchcźa do hażow cźěmnych.

Kotrehož wſchón ſwět njewopſchija,
Marija w ſwojim klinje ma,
A małuſchke je dźěcźatko,
Kiž w ſwojej mozy ſdźerżi wſcho,
Kyrieleis!

A hlaj a hlaj! Tam ſwěcźka a tam ſwěcźka. Pjecź tych ſwěcźkow bliži ſo ſ hażow cźěmnych, cźornych. Pjecź tych byrgarjow hiſchcźe tu je a khwata na torhoſchcźo ſe ſwěcźkami Bohu Wótzej a Božemu dźěſcźu k cźeſcźi ſażwěcźenymi, ſo bychu ſwjecźili Božu nóz, tutu tajku dźiwnu Božu nóz ſwjateho měſtaczka Goldberga.

Ssydom ſwěcźkow to tam nětk tu na torhoſchcźu, ſe ſydom ertow klincźi to pſches torhoſchcźo a haży k njebjeżam:

Wón khudy na ſwět pſchiſchoł je,
A nam wſchitkim pomhacź chze,
So by naż ſcźinił bohatych,
Sswojim jandźelam tež podobnych.
Kyrieleis!

Kak dźiwnje klincźi to, kak dźiwnje to tym ſydom tam. Jich ſpěwa wutroba, ſ nich ſpěwa ſrudoba, a tola tež ta wěra, ta wěra, kotraž ſo a wſchitko to ſwoje dowěrja temu, kiž tola naż cźłowjekow tak je lubował, ſo je ſwojeho jeniczkeho ſyna póżłał do ſwěta, ſo bychu wſchitzy, kiž do njeho wěrja, ſhubjeni njebyli, ale to wěcźne žiwjenje měli. Haj wo tej wěrje ſwědcźa tam cźi ſedmjo ſwědkojo, kotraž ſamo w nuſy wulkej ſo dźakowacź wě a doſpěwaja ſ Lutherom hodowny khěrluſch:

To je wón wſchitko cźinił ſam,
Sswoju luboſcź ſjewił nam,
Dha my ſo wſchitzy wjeżelmy,
K Bohu ſa to dźakni ſmy.
Kyrieleis!

To bě ta dźiwna Boża nóz tam w Goldbergu w lěcze 1553. A jako hodownicźka bu, bě mór pschewinjeny, czorna ßmjercź dyrbjesche czěkacź s města, kotrež bu saßo k nowemu źiwjenju sbudźene. — —

1553 a 1921, Goldberg a nasch kraj! Czim bóle pschirunujesch, czim bóle czinisch dobroproschenje, so bychu ßo w naschim ludu wschudźom, w kóždej wßy, w kóždym městaczku namakali tajzy ßedmjo, mjes kotrymiž ßam bycź chzesch a sanoschowacź w hodownej wěrje:

Kyrieleis! Kyrie eleison.
Knježe ßmil ßo, ßmil ßo nad nami!

Zyrkej a stat.

Sakska synoda bě ßo po dlěžschej pschestawzy 22. a 23. novembra seschła, pschede wschěm, so by shonila, schto je wubjerk sa wustawu wo naczisku noweje wustawy hacź ßem dowuradźił. S tutym saběrachu ßo woßebje jenotliwe strony abo wotdźělenja synody, ßu jich tajkich tři. We hłownych poßedźenjach ßo wo tutej wulzy ważnej należnosczi njejednasche, dokelž njeje hischcze tak daloko dokonjana. Je pak na czaßu, so ßo Sserbja se ßwojimi pschecźemi pschezo s nowa ßłyschecź daja. Saběraja ßo tola s nimi nětko tež schěrsche worschty. We hłownymaj poßedźenjomaj saběrasche ßo synoda woßebje se wschelakimi praschenjemi dokhody duchownych a kantorow, kaž zyrkwine dawki nastupazymi. Wscho dohladne a dokónczne sarjadowanje tutych wězow njeje pak móżne, doniž njeje dźělenje stata a zyrkwje pschewjedźene a dorjadowane. —

Pschi tym bu woßadam radźene, so bychu, doniž dawkisběranje psches finanzne hamty njepschińdźe, spytali, dobrowólne zyrkwine dawki sběracź, kotrež měłe ßo potom pschi posdźischich hamtskich wobliczicź. Tole ßo tež hižo s wulkeho dźěła stawa, a to s dobrym wuspěchom. Pschińdu pschi tym tola wobaj k ßwojemu lěpschemu, woßadny kaž woßada. Woßada ma nětkle nusne a trěbne pjenjesy a móże běżne wudawki płaczicź a njetrjeba pjenjesy pożczowacź a sa tajke ßnadź wysoku dań dawacź, woßadny njepschińdźe do wuskosczow, so dyrbjał potom, hdyž wschě móżne dawki sa dlěžschi czaß na hromadu pschińdu, wjele pjenjes na jene dobo płaczicź, wón płaczi nětkle hižo něschto a potom něschto a pschi tym niz wjaz hacź na njeho pschińdźe, woßadny tak sa ßebje zyrkwiny dawk njepowjetscha, ale ponjeńscha psches to, so ßo tak dań sa hewak pożczene pjenjesy njetrjeba dawkej pschiliczicź. Tu a tam ßu ßo woßady nimo teho na woßadnych, pschede wschěm na tych, kotsiž wjazy a wjele wobßedźa, s tej prósstwu wobroczike, so bychu tuczi dary a wustajenja sa zyrkej czinili a tak woßadźe kaž zyrkwi pomhali. Tajkeje woßebiteje pomozy a tajkich darow potrjeba drje kóżda woßada, njech wulka abo mała. So bychu ßo tola tež we kóżdej namakali tajzy, kiž niz jenož, schtož ßo na nich wobliczi, dawaja, ale tež darow sa zyrkej a woßadu maja, a to pschede wschěm mjes tajkimi, kotrež ßu se semskimi kubłami bóle hacź někotryžkuli druhi żohnowani, abo kotsiž nimaju ßo staracź do zyła sa żane dźěczi abo tola sa jich mjenje hacź tak někotry nan, tak někotra macź. Tak by pschede wschěm woßadam móżno było, dol, kotryž ßnadź maja, wotpłaczicź, woßebje tole dyrbjało tola lohko bycź, hdyž ßebi pomyßlisch, kelko ßnadź to něhdźe psched 10 lětami pożczene 10 000 hriwnow pornjo 10 000 hriwnam nětczischeho czaßa je. — Njech tute ryncźki sbudźa k wobmyßlowanju — a k wudokonjenju! — —

Sakski ßejm saběrasche ßo 24. novembra s naprashowanjom sapóßłanza Heßlein, kiž je tam jeniczki se zentrumskeje strony. Jednasche ßo to wo to, so bě minister kulta Mischnjanskemu biskopej sakasak, katholske schule wopytowacź, w nabożinje pruhowacź atd. Minister kulta, Fleißner wotmolwi se ßłowami, kotrež s dźěła dźiwnje klincza, powoła ßo pschi tym na sakski pschekhodny schulski sakoń, psches kotryž je kóżde dohladowanje zyrkwje tež na nabożnym schulskim sakonju wusamknjene, tak dołho hacź wulkostatny schulski sakoń tu njeje, płaczi tutón krajny sakoń. Sastupjerjo lěweje strony a demokratojo wuprajichu ßo sa stejnischczo ministra, němskonazionalny rěczник bě se sapóßłanzom Heßleinom jeneho měnjenja, so dyrbi zyrkej někajke prawo měcź na nabożnym roswiwanju tak dołho hacź konfeßionellne je a rěka. Rěczник němskoludowej strony spyta tu k ßrjedźnemu stejnischczu pschińcź. — Schtož bu tu wo katholskej nabożnej wuczbje rěczane, to płaczi runje tak wo evangelskej. —

S bliska a s daloka.

— **Boża ßłużba w Draždźanach.** Sa Sserbow s Draždźan a wokoliny ßo pschichodnu njedźelu, 2. adventa popołdnju ½4 hodźin w kschižnej zyrkwi kemschenje a wudźělenje Božeho wotkasanja w ßerbskej rěczi wotměła. Prědowanje a spowjednu wuczbu je k. farař Räda s Budyschina na ßo wsał. Wo bohaty wopyt Sserbow s Draždźan a wokoliny ßo wutrobnje proßy. Starschi chzyli ßwojim dźěczom w zusbje ßłowczko wo tutej Božej ßłużbje w maczernej rěczi napißacź a je pohonjecź, so bychu ßo pschichodnu njedźelu, 2. adventa, popołdnju ½4 hodź. w kschižnej zyrkwi w Draždźanach, kaž pschi Božej ßłużbje, tak woßebje tež sa Božim blidom wobdźělili.

K hodam pod hodowny schtom pytasch nětkle dary sa lubych a snatych a tola drje tež sa khudych, pschede wschěm pak sa dźěczi. Njesabudź pschi tym ßebi pola rumpodicha skasacź sa dźěczi nowu ßerbsku czitanku „Kwětki". Tuta rjana najnowscha kniha je tež derje pschihódny dar sa dorosczenych a dyrbjała w kóżdym ßerbskim domje bycź. — Tam tež ßłuscha „Domjazy prědař", tuta nowa prědařska kniha, je derje pschihódny a luby a pschi tym niz drohi hodowny dar sa starschich kaž sa dźěczi, runje kaž do domu bohateho tak do domu khudeho. Woßadni duchowni směja jón wěscze hischcze na składźe. — A njesabudź, so móżesch tež zyły nowy lětnik nascheho łopjeńka „Pomhaj Bóh" skasacź pola duchowneho abo hewak něhdźe, tež na póscze, sa teho, kotremuž niz jeno sa hody hodowne wjeßele ale na zyłe lěto jene wjeßele pschihotowacź chzesch. — To ßu s rjanych ßerbskich darow jenož tři, ale pak rjanych, a tajkich je jich hischcze doscź druhich. Duž wobradźej Sserbam tež ßerbske dary. Njesabudź tež „Pschedźenaka!"

Do Ameriki pytaja ßo nětkle tež pola naß holzy do ßłużby. Hdyž ßo to pschi tym poskicza hacź na 2000 hr. měßacźneje mśdy, sda ßo czi to hobrska liczba bycź, tola, hdyž wobliczisch a s měrnym czaßom pschirunasch, je to jenož kaž 80 hriwnow měrneho czaßa. Sa te pak njeby tam nichtón czahnył. Duž pak tam tež nichtón sa 2000 hriwnow nießmě czahnycź. Dyrbi jěsbu płaczicź a domojjěsbu wěso tež saßo. A prjedy hacź to nětkle tež pschi po sdaczu hobrskej saßłużbje saßłużene, chze to něschto bycź. A nimo toho pschedasch s tajkim wuczehnjenjom do zuseje ßłużby ßwobodu na dołhi czaß a ßnadź tež ßameho ßo. Teho dla: „Wostań w kraju, to czi praju!" A njech je tutón kraj nětkle tež khuduschki, je czi tola ródny kraj a domisna! — Schtož tu to tak wo wuczehnjenju do Ameriki płaczi, płaczi podobnje wo wuczahowanju do dalokeje zusby do zyła.

Listowanje. K. w H. sa 3. adv. — K. we W. sa 4. adv.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.
Czischcź a naklad: Ssmolerjez knihiczischczerńja, sap. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 50.
11. dezembra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ćě
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćě. F.

Sserbske njedźelske łopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 2.— hr. s portom.

3. njedźela adventa.

Kol. 1, 12 15.

Ras běschtaj dwaj jandźelaj, tak rěka w starym pschirunanju, wot Boha na semju wupóßłanaj. Jedyn s njeju dyrbjesche wschitke prósstwy, tón druhi wschitke dźakowanja człowskich dźěći hromadźicź a k Bohu pschinjesćź. Bórsy ßo tón jandźel s tymi prósstwami saßo wróći a měješche jich tak wulke brěmjo, so móžesche je lědma njesćź. Dolho pak trajesche, hacź tón druhi pschińdźe, pschetoź wón dyrbjesche daloko a schěroko wokoło khodźicź a pytacź. Na poßledku pschińdźe s małym brěmjeschkom a se srudnym wobliczom, pschetoź dźakowanjow je jara mało na ßwěćźe. Tak pak tež je. Kaž pak ßo Bohu njedźakuja, tak tež niz jedyn druhemu. Wo jenym rycźerju ßo powjeda, so je na ßwojich pucźach lawa nadeschoł, kiž bě ßebi do nohi wótry cźeńń saschtapił a pschi pucźu ßedźo s bolosćźu stysknjwje rujesche. Wón jemu tón cźeńń wucźahny a wot teho dnja khodźesche tón law s dźakownosćźu sa nim kaž skludźeny poß. Ale ludźo ßwojim dobrocźelam s wjetscha dźak winojći wostawaju. Ssamo dźěći namakasch, kiž drje s rukow starscheju jěsćź a drastu a skónczńje dom a dwór bjeru, ale na dźak sabudu. Najmjenje pak ßo ludźo Bohu dźakuja. Wußadnych, kiž běchu wołali: Jesu, luby mischtrje, ßmil ßo nad nami! běsche dźeßacź, ale jenoź jedyn ßo wróći, so by ßo dźakował, a tón Knjes tak želnjwje dźesche: Njeje ßo hewak žadyn wróćił, so by Bohu tu cźesćź dał, hacź tutón zusomnik? Duž trjebamy nusnje napominanje dźenßnischeho teksta: Dźakuj ßo njebjeskemu Wótzej, pschetoź wón je: 1. naß wutorhnył s wyschnosćźe cźěmnosćźe, 2. naß pscheßadźił do Khrystußowego kralestwa a 3. naß hódnych sćźinił njebjeskeho herbstwa.

1. Wón je naß wutorhnył s wyschnosćźe cźěmnosćźe. To běsche Bóh na Kolossiskich cźinił. Swonkowna cźěmnosćź drje na nich ležała njebě. Kolosse bě rjane město w rańschej semi. Sskónzo ßwoje pruhi na njo sćźelesche a miły powětr po haßach dujesche. Tež cźěmnosćź khudoby jich njetyschesche. Wobydlerjo mějachu rjanu saßłużbu a ßo derje žiwjachu. A hdyž njenawjedźitosćź a njewědomnosćź tež cźěmnosćź mjenuja, pod kotrejž ludźo k sejńskemu sbożu njedóńdu, dha tam teje tež njeběsche. A tola běsche nad nimi cźěmnosćź ležała, pornjo kotrejž je najcźmowischa nóz ßwětłosćź ßama, mjenujzy duchowna cźěmnosćź, ta, wo kotrejž Jesajas praji: Cźěmnosćź pschikrywa semju a mrokota ludźi. Hdyž ßo praschachu: Na koho mamy ßo w cźežkich khorosćźach wobrocźicź, hladachu do cźmoweho. Chzychu wjedźecź, „Schtó směruje nam s hrěchom wobcźežne ßwědomnje, dha hladachu do cźmoweho. Dźěchu jich myßle dale rowa a do wěcźnosćźe, dha ležesche pched nimi ßama nóz. A s tuteje cźorneje nozy sběhasche ßo, jako by straschny wobrónjeny rubježnik se ßwojeje jamy stupał, ta móz, kiž běsche tutu cźěmnosćź na nich a na wschěch póhanow wupschestrěła, sły njepschecźel, a traschesche jich bóle, hacź žane hrimanje s cźornych mrócźelow, sły njepschecźel, dźenßa hischćźe tych traschi, kiž ßo dosćź wěry do Khrystußa njedźerža. We Wittemberku běsche žónska, Hilža s mjenom, kiž běsche w ßwojim cźaßu pola Luthera sa pěstończu była, we wokomiknjenju hněwa se ßłowami ßo saruczika, so chze cźerter s cźěłom a duschu do wscheje wěcźnosćźe ßłuschecź, ßo jemu po tajkim kaž sapißała. Dla teho ßo nětko jara rudźesche. Luther wo tym shoni, so je tajka stysknjwa, dźěsche k njej a woprascha ßo ju, cźeho dla ßo tak rudźi. Wona wotmolwi: „Ach, luby knjeźe, kak njedyrbjała dha srudna bycź? Ssym ßo tola wot

Boha wotwobrocźiła a ßo cźertej do mozy dała." „Njeboj ßo", rjekny Luther, „tón hrěch je tak wjele kaž žadyn, njejßy žaneho wjetscheho cźiniła?" Duž snapschecźiwi wona: „Ach, luby knježe, mohła dha hischcźe wjetschi cźinicź?" „Haj", rěcźesche Luther, „to by wjetschi hrěch był, hdy by ty pschi twojej hłupej myßli wostała a sadwělowała. Poßłuchaj tola, luba Hilža, móżesch ty magistra Melanchthowu knihu někomu druhemu dacź?" „Ně", wotmolwi wona, „dokelž ta moja njeje". Duž rjekny Luther: „Hlaj tola, dha pak ßo ty ßama tola tež nikomu druhemu dacź njemóżesch, pschetož ty tež ßama ßwoja njejßy. Ty ßo ßama wumohła njejßy, Khrystuß je cźe wumohł a na jeho ßwjate mjeno ßy ty wukschcźena. Ty ßy ßama jeho a njejßy ßama ßebje mózna. Sběhń pola cźerta tutu kup a praj: „Sslysch ty selhaćny ducho, dźi k mojemu knjesej Khrystußej a chzesch-li něschto wot njeho, dha ßebi to ßam wot njeho žadaj, tón cźi wěscźe helski woheń na hłowu cźißnje!" Tu widźisch tu žałoßnu móz, kiž póhanow cźischcźi, tu widźisch pak tež, kak je Kolossiskich a naß Bóh s tuteje mozy psches Jesom Khrysta wumohł.

2. Wón je naß pscheßadźił do Khrystußowego kralestwa. Tuto kralestwo je nascha kscheścźijanska zyrkej. W nim běchu Kolossiszy kscheścźijenjo. S tym, so běchu japoschtoljo jich wukschcźili, běchu woni s wyskanjom do njeho sacźahnyli, tak kaž dźěcźi, kiž běchu ßo wonkach sabłudźiłe, dołho wokoło błudźiłe, symu a hłód mrěłe, skónczńje ßo pak tola na prawy pucź namakałe, s wyskanjom, ßylsy dźaka we wocźomaj, psches duriny próh wótzneho doma stupaju. A tak ßu tež naß něhdy wukschcźili a nětko ßmy my w Khrystußowym kralestwje, w kscheścźijanskej zyrkwi. Schto njeleźi tola w tym do sboża sa naß, so ßmy we jeho kralestwje! My mamy w nim pschezo hotoweho schkitarja, so ßo ženje a nihdźe wjazy bojecź njetrjebamy. Běsche na cźopłym wjecźoru. Schtyrjo pucźowarjo khwatniwje po ßwojej dróśy ßnowachu. Pschi pucźu mały domczk cźiscźe ßam stejesche. S woknom mały hólczk ßwoju kudźeratu hłójczku won tykasche a dokelž ßo bojesche, so mohli cźi schtyrjo pucźowarjo ßnano jeho dom nadpadnycź, wołasche s zyłej schiju: „Pola naß je něchtó domach!" „Lube dźěcźo", wotmolwi jedyn s tych schtyrjoch, „my tebi niczo cźinicź njechamy, naß ßo bojecź njetrjebasch." Tym schtyrjom pak běsche to dźěscźowe ßłowo rjana wuczba. „Hlaj", dźachu woni jedyn k druhemu, „My chzemy ßebi tež wot nětka w kóždej nusy pschiwołacź: „Pola naß je něchtó domach. Wschako je Khrystuß ßam ßlubił, hlaj, ja ßym pola waß wschitke dny hacź do skónczenja teho ßwěta." Wón je pola naß, kiž ßmy w jeho kralestwje, doma, a schkituje naß. Ale wón ma sa naß hischcźe wjazy hacź schkit we wschej nusy, wón ma sa naß wumoženje psches ßwoju krej, hrěchow wodacźe. Haj, nasche hrěchi! Kak cźischcźi cźe na ramjo, hdyž cźežke brěmjo s pola domoj njeßesch, kak cźischcźi cźe, hdyž ßo rudźisch dla njedźakomnoscźe ßwojich dźěcźi abo dla hrosnoscźow ßwojeho ßußoda, kak cźischcźi cźe, hdyž by tak rad dźěłał, ale nětko cźi khoroscź ruzy wjasa, so jej ani hibnycź njemóżesch! Ale hrěch hischcźe bóle cźischcźi. To je jako by zyła semja jedyn kamjeń była a tuta hora by runje na twojim ßwědomnju ležała. Tola wjeßel ßo a wyskaj! Khrystuß je ßwoju drohu krej na kschiżu runje tež sa twoje hrěchi pschelał. A hdyž to ßłyschisch a wěrisch, potom cźi je, jako by něchtó do tuteje hory na twojim ßwědomnju s wotmachom storcźił a wona by ßo hnuła a s twojeho ßwědomnja dele sjěła. A ty ßy wołóženy a wyskasch: Pak je mi tola lóhko! Nětko mi ani khudoba ani khoroscź ani ßmjercź ani row niczo wjazy njecźini. Mi je, jako bych s cźmoweho jastwa stupił na jaßne ßwětło, pschetož hrěch je mi wodaty!

3. Bóh je naß hódnych scźinił njebjeskeho herbstwa. Bóh je naß hódnych scźinił k runemu herbstwu tych ßwjatych we ßwětle. Schto je to tola do ßłowa! W žanej jamje njeleźi telko słota, a hdy by ta ßama wot jeneho kónza semje hacź na druhi doßahała, kaž w tutym ßłowje. Hdyž je bohaty wumrjek a jeho dźěcźi, abo, hdyž tych njeje, jeho sawostajeni ßo do jeho kubłow dźěła a kóždemu pschipadnje wulki dźěl, dha ßnano někotrehožkuli ta sawistna myßl pscheńdźe: Schtó by tola na jich městnje był a ßobu herbował! A hdyž teho abo tamneho stroweho a ßylneho na cźěle, so kaž Simson, wulke cźeže s lóhkoscźu sběha, widźisch abo mózneho na duchu, so s jeho pomozu lóhko we wschěm druhich pscheścźěhnje, dha ßnano tež rjeknjesch: Kak bych ßo wjeßelił, hdy budźich podomne mozy na ßwět ßobu pschinjeßł! Tola wostaj jim, schtož maju. To ßu tola jeno schkorpawy. Ty njewěsch, schto budźa ßebi do nich kłascź. Něchtóžkuli je ßebi do nich lute njesboże nakład. Ty ßy tola hódny scźinjeny, wjele wjetscheho herbstwa, herbstwa tych ßwjatych w ßwětle. Haj w ßwětle njebjeskeho sboża ßo cźi sbóżni wodźa, kotrychž je Jan w ßwojim sjewjenju widźał, jako je pißał: „Ja widźach wulki lud se wschěch póhanow a rodow a ludźi a rěcźow a běchu wobleczeni běłe drasty a mějachu palmy w ßwojimaj rukomaj. To ßu cźi, kiž ßu pschischli s wulkeje tyschnoscźe a ßu ßwoje drasty wumyli a je wubělili w jehnjecźowej krwi. A Bóh budźe setrěcź wschitke ßylsy s jich wocźow." Tuteho herbstwa, kotrež je jim pschipadnyło, je Bóh psches Khrystußa tež tebje hódneho scźinił. Niz, so by ty jeho hódny był dla ßwojich skutkow. Sswojeje wulkeje hnady dla je cźe wjele bóle Bóh jeho hódneho scźinił, kaž je tej w pschirunanju tamny nan ßwojeho shubjeneho ßyna, kiž bě ßo k njemu po drascźe sedrjeny a w ßwědomnju s hrěchami wobcźeženy domoj wrócźił, sa hódneho měł, jeho do ßwojeho doma pschijecź, niz, so budźische ßebi to saßłużił był, ale dokelž bě wón jeho ßyn a wón ßam jeho nan. To wschitko dawa cźi kraßny wuhlad do twojeho pschichoda.

Duž wobsamkń dźenßnischu Bożu ßłużbu a dźenßnischu njedźelu a zyłe lěto s tym ßłowom: „Ja pak chzu ßo tež Bohu dźakowacź se ßłowami, doniž mi ert njewoněmi, a se skutkami, hacź ßwoju hłowu położu k ßmjertnemu spanju." Hamjeń. K. w H.

Měr na semi.

Po A. Schm.

Je to wjeska mała. Je nimo teho tak sdalena wot wscheho ßwěta, so tamne wschě powjescźe, — dobre a njedobre — wo 2 měßazaj posdźischo dóńdźechu hacź do žaneje druheje wjeski hewak něhdźe po kraju.

Tak ßo to tež sta, so hischcźe wokoło hód lěta 1648 we tutej małej wotležanej wjeszy nichtón niczo wo tym njewjedźesche, so bu po 30 lět dołhej wójnskej žałoscźi měr scźinjeny, so bě po 30 lětnym wuhnacźu s kraja měr ßo saßo domej wrócźił. A tola běchu wotpóßłanzy tych mozow, kotrež ßo hižo dołho we skónczenje žadławeje wójny prózowachu, w Münsteru a Oßnabrücku hižo dźeń 25. oktobra tuteho lěta 1648 pod wschelakimi wobcźežnymi ßwjatocźnoscźemi tón poßledni dypk k podpißmam měrowego wucźinjenja stajili.

Bórsy po Marcźinje bě drje wschak pucźowazy duzy nimo do korczmy sastupił a powjedał, so je měr w kraju, bě pschistajił, so je ßam widźał, kak ßu tam delekach pschi wulkej rězy burjo ßwinje na hermank hnali. Tola nichtón jemu to njewěrjesche. Skónczńje doběža jedyn po stareho wucźerja. Wucźeř pschińdźe a napraschowasche ßo to a tamne, zuseho pruhujo. Tutón powjedasche, so je na wyßokej schuli w Padua był, a so tam schtudowazy nětk mjecź pod roporom noscha. To shoniwschi, schepny wucźeř ßußodam: „To je tajki Lacźanski! njewěrcźe jemu!"

Wjele njebě trjeba, a puczowar bu sa powjescz měra-pschekleany!

Duž tak wosta, so ßebi ludźo myßlachu, so je hischcze luta wójna. Schtóž dyrbjesche na polo abo do lěßa, wsa ßebi towarscha ßobu, na kotrehož móżesche ßo spuschczecz. Porjadu nießeschtaj to wulku tsělbu a prjedy hacz ßo do dźěła daschtaj, pschepytaschtaj wokolinu. Dołhož jedyn w drjewje dźěłasche abo worasche a kopasche, stejesche druhi na straźi. Dys a dys běchu ßo tez wobrónjeni pschiważili, do nich tsělachu a duž czeknychu. Hacz běchu to rospróscheni wojazy byli abo rubjeżna zwólba, to njewjedźachu.

Jenu njedźelu kaz druhu pschisamkny farar k powschitkownej modlitwje prósstwu wo słoty měr a skoro kóżdu druhu njedźelu dawasche khěrlusch spěwacz, kotryż wołżebje lubowasche, dokelz s nim wołżada wo měr proschesche. Wón ßam njemóżesche wjazy spěwacz, běchu tola Kroatojo jemu ßo „schwedskeho picza" s krópom napicz dali, bě wot teho czaßa ßem hubjeny a czerpjaty. Tola ßwoju ßłużbicżku hischcze sastarasche a wołżadni dorosymjachu duschowpastyrjej, móżachu ßo tez wschitzy blisko wokolo njeho seßydacz, wójna, mór a hłód, tuczi tsjo, běchu tak někotreho wołżadneho wotwołałe!

Tak bě patorżiza pschischła. Nichtón njemyßlesche ßebi wjazy na to, so bě tamny łaczanski wo měrje powjedał. Nichtón — to njeje zyle prawje prajene: jena njebě tamnu powjescz posabyła, stara macz nózneho straźnika. (Pokraczowanje.)

Jan Waltar, rjek ßerbski — nětk sahe dokonjany.

(Sapphiske hrono.)

Żelenje hórke je ßo rosschěriło
wschudźe po Sserbach, dokelz njenadźizy
powěscz je wuschła, so je nahle semrěł
Waltar, rjek ßerbski.

Prědał a spěwar běsche żohnowany,
dźěłaczer ßwěrny, s Boha wobhnadżeny
wschitke te lěta, kiż je njesprózniwje
skutkował Waltar.

Pschecżelnje wabił je na pastwu dusche
k Jesußej jenak jako pastyr dobry;
— so je Bóh luboscz, je wschak pschipowědał
radostnje Waltar.

Saspěwał khěrlusch je tak sahorjeny
mnohi nam Sserbam, kotryż móznje klinczi
putnikam spróznym pschi wschej bědźe czaßa,
drohi nasch Waltar.

Wuschoł je czische nětko pschez doł ßmjercze,
doschoł do raja, kiż ßo wěczńje kraßni;
doma pschi Knjesu, ßwojim Wumóżniku,
spěwa Jan Waltar. —

Sorno pschi puczu.

Nasch ßerbski lud ma dwě rjanej, natwarjazej łopjeni: „Pomhaj Bóh" a „Mißionski poßoł". Prěnje wukhadźa kóżdu njedźelu, druhi kóżdy měßaz. Czitarjo lědma wjedźa, kajkich woporow w czaßu, dźěle, mozy, pjenjesach je nusne k wuhotowanju jeneho czißła. Sa to pak woprawdźe natwarjaze nastawki ßwěrneho czitarja wokschewja a powucza.

Tola tsoje mam wustajicz, niz na tymaj czaßopißomaj, ale na czitarjach abo skerje na tych, kiż njeczitaju. Najprjedy je to jena k sahańbjenju mała liczba woteběrarjow. Po stach abo po tyßazach duschow liczi wjeß abo wołżada, ale woteběrarjow je lědma 50. Kak někotry, kiż hewak wjele nowinow ßebi dźerżi, abo kiż ma czestne sastojnstwo zyrkwineho prjódkstejerja, ale wón njeczita ani „Pomhaj Bóh" ani „Mißionski poßoł". S molom jej njeczita kóżdy dom, kóżda ßwójba, kiż mohła jej czitacz. Hdyż ßo papjera a czischcz dale podrożitej a liczba czitarjow njepschiběra, je strach, so wobej łopjeni sańdźetej. To by haniba była ßwěrnemu ludej, kiż ßo rad pobożny mjenuje. To je ßo hižo husto prajiło. Ale wschě ßłowa běchu runje kaz tej czischczanej tola njeskasanej łopjeni „Sorno pschi puczu".

A potom ßu tez ludźo, kiż ßebi tutej łopjeni skasaju a — jej njeczitaju. Nan a maczer stej jej dźerżałej a njedźelu popołdnju s luboscżu a se ßwjatym żedźenjom w nimaj czitałoj. Ssyn a dźowka drje nimatej tutu luboscz a tute ßwjate żedźenje, ale chzetej s najmjeńscha to stare ßwójbne waschnje wobkhowacz a skasataj ßebi to łopjeno dale. Njeswěritaj ßebi, jo pola duchowneho wotkasacz. Schto by tón myßlicz dyrbjał? A tak wonaj ßebi dale duzy wote mschi ßwoje łopjeńczko domoj noßetaj abo dataj jo ßebi do domu pschinjescz. Ale domach wone potom ßo czißnje na bok abo leżi sabyte na polczży a nichtón njeczita te rjane nastawki a wone ßu kaz sorno pschi puczu.

A skónczńje: někotru zyrkej ßym wopytał a do někotreje kapalnje ßym sastupił. A w kapalni wuhladach husto wyßoke ßepje łopjenow, „Pomhaj Bóh" a „Mißionski poßoł", czißła wot wschěch njedźelow a měßazow lěta. Skasane běchu a drje tez sapłaczene, ale nichtó ßebi po nje njepschińdźe. Kónz lěta ßo khěbjetar na nich ßmili a składźe je na bok. Je to poßledni saměr czischcza a roseßkanja? Saměr wěscze niz, ale kónz je woprawdźe: sorno pschi puczu.

Naschi dźědojo a wowki pak czitachu kóżdu njedźelu ßwoje „Pomhaj Bóh" a kóżdy měßaz ßwojeho „Mißionskeho poßoła" a swjasachu te czißła kónz lěta pěknje do walczka a khowachu je jako ßwjate pißmo a ßo na to a tamne dopomniwschi jo s nowa czitachu. To běchu dobre sorna a padźechu na dobru rolu a skhadźachu a roscżechu a pschinjeßechu dobre płody. K. K.

Zyrkej a stat.

W Düsseldorfje ßu ßo starschi jeneje evangelskeje ludoweje schule poßlednjeje brónje pschimali, kotraz jim sbywa we wojowanju sa prawa w schuli a nad dźěczimi, ßu sadwělujo na druhej pomozy se schulskim strajkom sapoczeli. Wot 1500 dźěczi je jich něhdźe jenoz 15 do schule pschischło. Kak je to mohło k temu dóńcz? Tehodla, dokelz běchu pschiwißowarjo ßwětaschule jenu hólczazu schulu s naspomnjenej schulu swjasanu, zyle pschecżiwo jakonjej a hrozo s krawnej namozu wobßadźili a do ßwětaschule pschewobroczili. Pschi tym je to k wschelakim njelubosnoscżam dóschło, kotrez jaßnje doscz pokasuja, so tez w druhich stronach Němskeje, niz jenoz w Sakskej, evangelszy nashonicz dyrbja, so najprjedy pschińdźe móz a potom hakle prawo.

„Nabożina je privatna wěz," je saßada sozialistow, kaz ßami praja. Na papjerje drje to zyle rjenje tak steji, w wschědnym żiwjenju ßo pak tuta swada husto w jeneho zyle njelubeho boka pokasuje, haj ßo zyle na hłowu staji, mjenujzy tak, so to potom nabożina njeje privatna wěz kóżdeho jenotliweho, ně, so ßo czi pschescżěhaju, kotsiż ßo hischcze k nabożinje dźerża, byrnjej to żónske byłe, haj ßmilne ßotry. Něhdźe w Sakskej ßo tole sta, kaz ßo pische: „Psched krótkim ßo w tudomnej khorowni „wobkhódna rada", — Sserb ju pod mjenom „Betriebsrat" drje lěpje snaje, — saßydli. Tuta wustorkuje nětk wschitko wonschtoz ßo někak hischcze k Bohu dźerżi. Je tu ßmilna ßotra, je

na skoro 30 lět dołho we wschej ßwěrje a wopornowosczi dźěłała, a to jenož sa lěpsche města, je pschi tym ßwoju strowotu pschißadźiła. Tutu ßmilnu ßotru chzeja woni nětk won měcz, a ani měschczanosta ani lěkař njemóže tu niczo cźinicz, ßu bjes mozy! — Ssamßny, kiž tole dopißuje, pschispomni: „Móžu s dołholětneho nashonjenja wobßwědczicz, kak wopornjwje a njeßebiczńje je tuta ßotra ßłużiła, kak jenož na derjeměcze khorych a doma hladasche. Boli cźe wutroba, hdyž widźisch, kak cźłowjekam žadyn ßrědk psche hubjeny njeje, hdyž móža cźłowjeka srudźicz a jemu schkodźicz."

Telko wo tutej wězy. Chzemy pak sprawni bycz a pschistajicz, so je to też w Sakskej na druhich městnach hinak. Ssmilne ßotry namakaja tola hischcźe pschipósnacźe ßwojeho dźěła, kotrež je zyle a jenož (pola diakonißow) na to lěpsche cźłowjeka słożene. Ssnadź też dowidźa, so druhe mozy, też te najlěpsche sozialistiske, też te najbóle kommunistiske, tajke dźěła lěpje njedokonjeja a pschede wschěm niz tak tunjo. —

Tola hischcźe dźakownosczi a luboszcz!

Jedyn snaty evangelski duchowny je nětk po wójnje evangelske woßady polnóznje Ameriki wopytował. Psched krótkim nětk psched wulkej nahladnej shromadźisnu wo tutym pucźowanju rosprawjesche.

Je tam w polnóznej Amerizy na wschelakich městnach a we wschelakich městach rěczał. Wot němsko-amerikanskich wěry bratrow a woßadow bu wschudźom s wulkej luboszcu witany. Po tajkich shromadźisnach, w kotrychž bě rěczał, cźischcźachu ßo potom amerikanszy pschecźeljo k njemu. Ras bě to też tak. Mjes druhimi pschistupischtaj też młodaj mandźelskaj, kotrajž po wschěm sdacźu do tych khudźischich ßłuscheschtaj. S nimi porěczawschi daschtaj jemu ruku, jemu pschi tym něschto twjerde do papjerki sawalene do ruki tłóczo. Dokelž ludźi dla duchowny hnydom sa tym pohladacz njemóžesche, schto bě to było, pschińdźe hakle posdźischo k tomu. A roswalejo namaka wěrowanskej pjerschrźenjej, kotrejž běschtaj mandźelskaj, druheho drohotneho njemějo, jemu, kaž prajeschtaj, sa nusutradazu domisnu ßobudałoj, woßebje sa te wbohe dźěczi.

Tam w naspomnjenej shromadźisnje wucźeże duchowny pschi tutych ßłowach pjerschcźenjej a pokasa jej shromadźenym poßłucharjam, prajizy: „Tutej rynczzy chzemy skhowacz naschim potomnikam sa snamjo ßwěrneje luboszcze k domisnje!"

Wěso bu to, schtož rynczzy na pjenjesach wucźinjeschtaj wurunane sa nusutradaze dźěczi. —

Tak tola njeje ßo hischcźe w tutym cźaßu pjenjes a ßwětasmyßlenja hischcźe wscha luboszcz a dźakownosczi shubiła. Runje tutón podawk dopomina na cźaßy wulkeho wobrocźenja luda k dobremu, k ßwjatenu. So bychmy tutej rynczzy tola sa tajke snamjo měcz měli. Běschtej nam tak dwójzy drohej a lubej byłoj.

Srosymimy też, hdyž pschi naspomnjenych ßłowach duchowneho w tamnej wulkej shromadźisnje wulkeho města tak někotre wóczko ßylsy ronjesche!

Ssedma kasń a nasch cźaß.

Sastojnik wotdźělenja sa wobleki w Nowym Köllnje bě 20 000 hriwnow pschekschiwik. Bu lepjeny a dyrbjesche ßo s dźěła puschcźicz. Duž rjeknu: „Wy chzecźe mje s dźěła puschcźicz a tola ßym ja hischcźe jedyn s tych najsprawnischich!" — Tole wuprajenje wupraji wjaz hacz wulke knihi a schtož wupraji, sda ßo zyle k wěrjenju njehódne — a je tola wěrno.

Sa nasche dźěczi k hodam.

„Jutse haj jutse póńdu ja s nanom do lěßa. Chzu ßebi tam s nim hodowny schtomik sa rumpodicha wupytacz. Ssněh běły ßo s njebjeß ßaje. To pojědu se ßankami do doła dele. Pschińdu jutse też s maczerju do města. Duzy dom pohladam też k Wam nuts. Je rumpodich hižo k wam pschischoł pohladacz s měchom a s prutom? Ow, ty też s maczerju ßobu do města pschińdźesch? To njech namaj maczerzy něschto dobre kupitej! Ssy nowiny cźitał, kotrež telko rjaneho pschipowjedźachu. Ow, ja ßo jara wjeßelu na hody, najbóle pak na Jesußdźěczatko. Mam też hodowne dary sa khude dźěczi pschihotowane."

S kóždeje ßady namkaj nětk lube dźěczo to prawe ßłowczko, — druhdy je jene tajke też jenož pißmik wulke, — a ty smějesch sapoczatk rjaneho hodowneho khěrluscha. Kotry je to? —

S bliska a s daloka.

S **Lubijskich stron.** W jenej wjetschej wßy jeneje woßady bě tu pschednoschk był wo pjenjeżnych nusach a należnosczach zyrkwje w tutym naschim cźaßu. Pschednoschowazy bě na dwoje pokasał, s cźimž by ßo pjenjeżnym nusam psches woßadnych wotpomhacz mohło, psches hnydom wupłaczeny zyrkwiny dawk, kotryž ßo potom, hdyž hamtske dawki sběranje pschińdźe, ßobu wobliczi, a dale: psches dobrowólne dary sa zyrkej. Bě to swjeßelaze a posběhaze, so potom pschi rosmołwje woßadni wschěch worschtow, też cźi hewak do khudych liczeni, ßo sa to wuprajichu, haj, my chzemy nětkle hnydom dawk płaczicz a my chzemy nimo teho zyrkwi też něschto daricz, kóždy po tym ßwojim. — To je ras też hinajschi a to swjeßelazy hłóß nětkle, hdyž telko pschezo pschecźiwo zyrkwi ruba a hischcźe wjazy ßnadź w liwkosczi i boka steji. — Tutu wěz rjaduje ßebi nětkle nakhwilnje jena woßada tak druha hinak, schtož nakhwilne dawki nastupa. Nadźijomnje nětk hamtske dawki też bórsy pschińdu. Dary pak, dobrowólne dary budźa pak nimo teho drje kóždej woßadźe witane, kaž to też tydźenja w „Pomhaj Bóh" pod „Zyrkej a stat" cźitachmy. So bychu ßo duž dawarjo tajkich — kaž w naspomnjenej wßy — mjes wschěmi worschtami namakali! Hodowny cźaß je nimo teho tola tón hischcźe, kotryž woßebje lohzy a rad wotewrja wutroby a ruki — niz sa branje a dostawanje jenož, ale runje tak tola też sa dawanje a darowanje! —

S **Draždźan.** We „Hłownym Gustav-Adolfowym towarstwje" je ßo ważne pschemě́njenje stało. W poßedźenju pschedßydstwa w novembru słoži dotalny dołholětny pschedßyda, wyschschi dwórski prědar dr. Dibelius ßwoje sastojnstwo a to ßwojeje strowoty dla. To ßo jara wobżaruje, dokelž je dr. Dibelius wjele lět dźěło towarstwa nutska w kraju kaž wonkach w rosprószchenju jara spěchował. Wón bu tehodla sa cźestneho pschedßydu pomjenowany, s jeho naßlěd̆nikow w pschedßydstwje bu wyschschi konsistorialny rada dr. Költzsch.

W **Haifa w ßlubjenym kraju** je sarjadnistwo Rothschilda sapoczało młyn twaricz, kotryž dyrbi wulki a s nowotarskimi nastrojemi wuhotowany bycz. Twar a wuhotowanje žada ßebi na 100 000 dollarow, jenu sumu, kotruž móžesch ßebi pschi nětczischej niskej hriwnje lědy prawje pschedstajicz. Sa to budźe pak nowy młyn też zyły ßlubjeny kraj s muku sastaracz móz.

Listowanje. K. w W. sa 4. advent. — M. w K. sa hodownicżku. — D. w M.-B. sa nowe lěto.

Samolwity redaktor: sarał Wyrgacz w Noßaczizach.
Cźischcz a nakład: Ssmolerjez knihicźischczérnja, sap. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Čjißło 51.
18. dezembra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke łopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 2.— hr. ſ portom.

4. njedźela adventa.

Phil. 4, 4—7.

Někotremužkuli mjes nami budźe tamne rjane powědańczko znate wo módrej kwětzy, kotraž sbožownemu durje do podseńskeje komory wotewri, hdźež ßo sloto a drohe kamuschki w njewuměrnej kraßnosczi błyschcza. Pastyř namaka tule kwětku, hora ßo psched nim wotewri, jenož někajke wokomiki ßmě tam wostacz t ßłyschi błóß: „Njesabudź najlěpsche.“ Rucze do dybsaka tyknje, schtož doßahnje, rucze wróczo běži, ſ praskotanjom padnje hora sa nim hromadźe a — najlěpsche je sabył, wostaji kwětku, kotraž by jemu pschezo saßo horu wotewrika, nutskach ležo.

Hody ßu blisko. Wěsćze nadeńdźesch tež tajkich, kotsiž ani ßo njeprózuja, so bychu kwětku namakali, kotraž by jim durje ke kraßnosczi hodownego ßwjedźenja wotewricz mohła. Chzemy pak na tych spominacz, kiž kaž tamny pastyř wosmu, schtož doßahnu, ale najlěpsche tola sabudu, sabudu wschak, so najlěpsche dary njejßu swonkowne dary, ale prawa snutskna hodowna wjeßełosćz, kotraž jenož ſ wěry do hodowneje powjesćze wukhadźa.

Tehodla njech nam napominanje japoschtolskich ßłowow prawje do wutroby klinczi, napominanje, so bychmy ßo wjeßeleli.

Wo wjeßełosczi kschesczijanskeho žiwjenja chzemy rěczecz a ßo praschecz, kajka wjeßełosczto je a kotre sadźěwki ma pschewinycz.

„Smužitosćz a wjeßełosćz staj prěnjej pschißłuschnosczi žiwjenja“ czitach ras. Móžno je, so kóždy na tymle ßłowje ßwoje spodobanje nima. Ssnano ßebi myßli, so dyrbjał kschesczanske žiwjenje nadobnische wopschijecze měcz a kónz wysche wotykacz. Mi ßo tele ßłowa wubjernje derje spodobaju a ßebi myßlu: Schtóž je pißasche, pißasche kaž prawy kschesczan. Pschetož nascha wěz njeje tajka, so bychmy dyrbjeli hłowu powißnycz a srudni bycz, ale pschezo wjeßeli, a podarmo powjescz nascheho Sbóžnika ßamy evangelion njemjenujemy, to rěka wjeßełu powjescz.

Kak dha je móžno, so tak wjele ludźi myßli, kschesczanstwo dyrbi ßebi žadacz, so by ßo kóždy wot wjeßełych człowjekow wotwobrocził. Wina teho je někotry kschesczan, kiž w ßwojim žiwjenju pokaže, so nima Boha sa mózneho Knjesa teho ßwěta a wscheho teho, schtož ßo tu stanje, a ßwět sa městno sbožowneho skutkowanja sa wschěch wěrjazych. Ně, semja je Knjesowa: schěroko chzemy ßwoju wutrobu wotewricz a ßo wjeßelicz niz jenož we Božim domje a nad Božim ßłowom, ale tež ßo sradowacz nad mozu a kraßnosczu polow a łukow a tež nad tym, schtož je człowski duch ſ Božej pomozu dozpił. S tym dźemy te ßamßne pucze, kotrež je Jesuß Khrystuß schoł sa ßwojej sa wscho wulke a mało we pschirodźe a człowskim žiwjenju tak lubosnje wotewrjenej wutrobu, ſ tym mamy ßwjateho Pawoła sa ßebje, hdyž wón Korinthiskim pische: „Wschitko je wasche“ wjeßelcze ßo teho, ale jene njesabudźcze, „wy scze Khrystußowi.“

„Wjeßelcze ßo, ale wjeßelcze ßo w tym Knjesu“, ßnano namakasch tu pschicżinu, so je jich wjele pschecżiwo kschesczanstwu. Bjes pschestacza chzedźa ßo ßwětnym wjeßelam podacz a njepomyßli, so dyrbi tajka po sdaczu ßwobodnosćz bórsy bycz najhubjeńscha, wotroczkowstwo, so człowjek pschi tym najlěpsche shubi ßwoju duschu. Prawa wjeßełosćz rosćze jenož na sakładźe wěry! W. Jesom Khrysćze a jeho wjeßołej powjesczi wo lubosczi Wótza pschecżiwo człowjekam mamy žórło wjeßela, kotrež ženje njesaskhnywa. Njech ßebi ludźo tu a tam hinajsche studnje ryja, kotrež tola žanu žiwu wodu njedawaju: my trjebamy smužitosćz a wjeßełosćz w naschim žiwjenju tež sa czmowe dny, a je namakamy

pola teho Knjesa. Sso wě, jene je k temu nusne. Hodowna stawisna, tale stawisna wo dobyczu ßwětła nad czěmnosczu, njeßmě stawisna wostacz ale dyrbimy ju jako nowu a najnowschu nashonicz. To njech skutkuj adventski czaß nad nami, so saczuwamy: Na naß dźe, hdyž powjescz saklinczi: „Hlaj, ja pschipowjedam wam wulke wjeßele."

Ale Bohužel! Je, kaž bychu tyßaz a wjaz na naß hladali a nam prajicz chzyli: O so byschcze tola prawje měli! Kak rady bychmy naschu wutrobu ßłónzu wjeßela wotewrili, hdyž njebychu mróczele nam ßłónzo pschekrywałe! — Staroscz je, kotraž ßwoju hłowu sběhnje a rucze wschu wjeßełoscz sniczi. Nikomu staroscze njewuwostanu. Ssynu ßo s bohatym husto runje tak sa kraßnje kryte blido, kaž ke khudemu pschińdu w czichich hodźinach nozy a też pschi pilnym dźěle. Staroscze wo wschědny khlěb njejßu hischcze najhórsche, ale hižo te ßanie pokaža nam horu wutroby wobczežazych ßłoscżow. Schto budźemy jěscz, schto budźemy piczz? S czim budźemy ßo woblekacz? Tak ßo niz jenož póhanjo prascheja, a runje w tymle hodownym czaßu, hdźež w kóždej człowskej wutrobje woßebite požadanje po sbožu a wjeßelu saczuwasch, móżesch někotreho nana, někotru maczeř setkacz, kiž sdychuje: jenož mały dźěl wscheje hodowneje kraßnoscze, kak mohloj s naju dźěczimi sbožownaj bycz!

Pódla widźimy druhich, bohate wobßedźeństwo na semi maju, a tola je jich czoło se staroscżemi samróczene: w domje pobrachuje měr, abo czężka khoroscz je pschischła, abo dźěczo je we zusbje, ßnano sabłudźene, schtó wě, kak wschitke mróczele rěkaju, kotrež sboże saczěmnja a czěrja.

Ale hlaj, jim wschitkim placzi wulke japoschtolske ßłowo: „Njestarajcze ßo!" A tón, kotryž tak rěczi, njeje kaž ßyty, kiž se symnej wutrobu hłódnych k měrej napomina, njeje kaž wobßedźeř, kiž chze, so bychu druhy spokojom wostali, njeje kaž strowy, kiž chze khorych s prósdnymi ßłowami troschtowacz, ně wón wě, so hłód boli, wjele wobczežnoscżow czěła a dusche ßu jeho stajni pschewodźerjo, ale pschezo saßo pschedobywa ßo k wěrnej snutsknej wjeßełoscżi. Sa tym ßłowom steji zyle pscheßwědczeny muž! A kak rěka jeho lěkarstwo? „Njestarajcze ßo wo niczo, ale njech we wschěch wězach wasche prósstwy w modlenju a žadanju s dźakowanjom psched Bohom sjawne budźa."

Modlitwa je we wschěch czaßach nanajlěpje staroscze wsała, ale to dyrbi prawa modlitwa bycz. Dla prósstwow njejßu człowjekojo we wuskoscżach, ale kak jara wostawaju pschi nimi na semi! Powědańczko s póhanskich czaßow wě wo hobrskim mužu, kiž pschezo saßo nowu móz dosta, kaž husto ßo semje dótkny. Kschescżan ßebi nowu móz wosmje, hdyž ßo njebjeß dótknje. We modlitwje ßamej nam kschidła rostu, kotrež naß se wschitkim, schtož ßmy a mamy psched wobliczo nascheho Wótza w njebjeßach sběhnu, czischischi powětr naß wobdawa, lóżscho dychamy, je kaž był ßwět hinajschi pod nami, a hdyž ßo k njemu wróczimy, je wscha hrosa pschewinjena, ßmy ßylni a smužicżi a wjeßeli w tym Knjesu.

A tehodla, dokelž wuknu pobožni ludźo ßwět s bójskimaj wocżomaj wobhladacz, ßu też dźakowni człowjekojo, dźakowni człowjekojo pak ßu spokojni a sbožowni ludźo, widźa też tam ßwětło, hdźež ßo druhim wschitko czěmne sda bycz, a dźakowne saczucze sa dostate kubła, wotbłyschczi ßo też nad samróczenym a srudnym žiwjenjom.

Ale srosyńcze prawje: Tele japoschtolske napominanje k wěrjazej bjesstaroscżi a k dźaknemu modlenju dźe na kschescżansku woßadu, kiž ßo sjednoczena saczuwa w noschatej, pomoznej, spomožnej luboscżi. Je drje wěrno, kaž je hižo prajene, so njemóżemy jedym druhemu w najwažnischich wězach žiwjenja pomhacz — to samóże Bóh ßam — ale mjeńsche wězy ßu też tak ważne, so dyrbisch na nje spominacz. Bóh czini to ßwoje, ale my dyrbimy też to ßwoje czinicz. Tak budźe napominanje ßwjatehe Pawola wschelaki wothlóß namakacz w naschich wutrobach: „Wascha měrnoscz budź snajomna wschitkim ludźom." Jeli s zyła, dyrbi w tymle czaßu saczucze psches naschu duschu czahnycz, so mamy jenu domisnu, bohaczi a khudźi, wulzy a małi, so hromadźe ßłuschamy kaž bratr a ßotra we wótznym domje. Wjele jich je, kotsiž ßu dopomnjecze na tónle wótzowski dom shubili, ale njedyrbjało móżno bycz, psches měrne ßłowo a měrny skutk jeneho abo druheho tam wróczo dowjescz? Ssebi myßlu, so też k wjeßełemu žiwjenju kóždeho kschescżana ßłuscha, so kóždy dźeń sornjeschko wot wulkeje hory załoscze wosmje a je pschipołoži k małej hórzy sboża a wjeßela!

Potom, ale jenož potom, ßměmy my kschescżenjo něschto wo měrje Božim saczuwacz, wo kotrymž ßwjaty japoschtol praji, so je wyschschi dyžli wschitkón rosom, kotryž njemóżemy s žanej mozu nascheho ducha dobycz a spósnacz, kotryž ßo pak nam dostanje w towarstwje s Bohom a se ßobukschescżanami. Tajki měr je najnadobnischi płód kschescżanskeje wjeßełoscze a hnydom też korjeń, s kotrehož nowa wjeßełoscz srosce. Tak ßo tónle wěnz nascheho teksta kulojczi. Wjeßełoscz, wěrjaza bjesstaroscz, czichoscz a měr, woßrjedź pak drohi dejmant, wot kotrehož wschitke kubła ßwoje ßwětło, haj ßwoju duschu dostanu: „Tón Knjes je blisko."

Tehodla: „njeabudź to najlěpsche!" Tule pychu dyrbisch ßebi na ßwjedźeń woblez, potom smějesch wjeßełe hody!

Jan Waltař, ßerbski farař a spěwař †.

S Njeßwaczidlskej wo ßwojeho fararja Jana Waltarja žarowazej woßadu žaruje połna hłubokeho srudźenja też woßada nascheho „Pomhaj Bóh" wo ßwojeho droheho spěwarja a ßwěrneho prědarja.

„Zelenje hórke je ßo rosschěriło
wschudźe po Sserbach, dokelž njenadźizy
powěscz je wuschła, so je nahle semrěł
Waltař, rjek ßerbski."

tak dyrbjesche „Pomhaj Bóh" tydźenja wosjewjecz woßadźe ßwojich lubych czitarjow a czitarkow ßmjercz Jana Waltarja. A nětk wón hižo tam spi dlěje hacz tydźeń w czichej komorzy pod lipami Njeßwaczidlskeho kěrchowa. Tam jeho pokhowachmy schtwórtk, 8. hodownika. Sa nim pak do rowa dźěsche a sa jeho njeßmjertnej duschu tam k wěcznoscżam stupa nasche: „Wutrobny dźak!" nasche „Pomhaj Bóh!" nasche „Mytuj czi Bóh!" A tutón nasch dźak pschi rowje wupraji kn. farař Kschižan-Hodźijski. —

„Wschě lětne kwětki wonjaze,
Ssu pschekczěłe, ßu swjadnyke!"

tak bě Jan Waltař sasběhnył ßwój poßledni spěw, ßwój nasymski spěw psched tobu, luba woßada nascheho „Pomhaj Bóh!" A kaž kwětki, tak też wón kaž kwětka swjadnył je tak na dobo s tutej nasynu a jeho khěrlusche ßu nam wuklinczake s tutym nasymskim.

„Ty człowske dźěczo sachodne,
Ty podróżniko czaßnoscze,
Wěsch wuczek ßwój a statok khmany?"

Tak ßo spěwař naß prascha w tutym spěwje, w tutym czaßu nasymskim. Bóh daj, so my wschitzy s nim wěmy tu jenu prawu wotmołwu dacz s ertom, s wutrobu, kotruž wón je dał:

„Na ducha wußy k wěcznym žnjam,
Twój dobry dźěl je horkach tam,
Wscho podarmo, jón pytasch druhdźe!"

Tuteje jeho wotmołwy, kotruž niz jeno se ßłowom je dał ale też

se skutkom, se žiwjenjom, ſo my troſchtujemy ſ jeho ſrudženymi ſawoſtajenymi, wěrjo a móz ſwojeje wěry do Jeſom Khryſta wjedźo, ſo wón ſmě žnjecź to wěčźne žiwjenje wot ducha, ſo to, ſchtož ſpěwa, wo nim płaczi ſamym:

„Ty žiwy ſy niz podarmo"
A twoje je to bohatſtwo
Po piſmje njehinjaze ženje." — —

Jan Waltař njebě ſerbſkeho roda, a bě tola tak horliwy, ſwěrny Sserb! Njedyrbi to tak někotryžkuli, kiž ſerbſkeho roda, woczi k ſemi ſłožicź wohanibjeny? A Jan Waltař bě dobry ſerbſki prědař a wumělſki ſerbſki ſpěwař a khěrluſcheř a Jan Waltař bě pſchi wſchěm ſwojim wulkim dźěle tón najſwěrniſchi ſobudźěłacźeř pſchi naſchim „Pomhaj Bóh!" Schtó wupjelnja ſ runej ſwěru te prósdne měſtna, kotrež ſmjercź wuprósdnuja, hdyž jeho je prjecź wſaka? —

Karl Jan Waltař narodźi ſo 2. januara 1860 w Burkhardtswalde jako ſyn němſkeju ſtarſcheju. Se Sserbſtwom ſo hakle ſesna jako w ſtudentſkich lětach ſhoni, ſo ſerbſzy prědarjo pobrachuja. A wón bu Sserb ſ zykej duſchu, a to pſchede wſchěm na Hodźijſkim farſkim domje Jmiſchowym. A na tſjoch farſkich měſtnach je ſkutkował: we Laſu wot lěta 1883, we Wóſlinku wot lěta 1887 a w Njeſwaczidle nětk wot lěta 1906 hacź ſem na 15 lět a je tak ſłužił ſerbſkim woſadam na 36 lět a kak ſwěrnje, kak njeſpróznjwje, hacź runje mějeſche ſo tež ſ cźělnymi wobcźežnoſcźemi bědźicź. A jeho poſlednja ſłužba bě ſłužba ſerbſkemu ludej jako tajkemu: Njedźelu wjecźor bě w ſerbſkim towarſtwje ſwojeje woſady pſchednoſchował. A hdyž naſajtra, póndźelu 5. hodownika, jeho wołacź chzychu, namakachu jeho ſe ſtyknjenymaj rukomaj we łožu morweho lezo. Kaž bě ſo modlił, ſo Bohu porucził, tak bě Bóh jeho k ſebi wſał.

W naſchim „Pomhaj Bóh" je ſo nam Jan Waltař huſto ſłyſchecź dawał w khěrluſchach a prědowanjach, — podawaſche nam ſwoje dźěła nimale pſchezo ſe ſwojim połnym mjenom Jan Waltař, — pod J. W. dźěła ſ nami ſobu druhi ſwěrny Sserb, tola pak ſ proſteho luda. — Duž móžeſch ſebi, maſch-li „Pomhaj Bóh" hiſchcźe hromadźe, pſchezo ſaſo woſpjetowacź jeho rjane ſłowa. Woſebje naſchim pacźeřſkim dźěcźom je tak někotry khěrluſch ſanjeſł ke konfermaziji, ſo bychu tola wſchě ſebi ſwój khěrluſch pſchezo ſaſo ſaſpěwali! Potom njebychu jich telko pucźa ſmylile! Sa lěto 1920 ſpěwaſche Jan Waltař:

„Njeſapomńcźe tutoh' dnja!
Wy ſcźe droho wukupjene,
Budźcźe ſwěrne do kónza,
A tam wěčźnje wuſwolene!"

Nětk je wón ſam tam a wěčźnje wuſwoleny, dokelž ſwěrny bě hacź do ſmjercźe. Bóh je jemu, teho ſmy ſebi wěſcźi we ſwojej wěrje, pſchipołožił krónu wěčźneho žiwjenja.

„Wuſchoł je cźiſche nětko pſches doł ſmjercźe,
doſchoł do raja, kiž ſo wěčźnje kraſni,
doma pſchi Knjeſu, ſwojim wumóžniku,
ſpěwař Jan Waltař!"

Jan Waltař — ſahe krónowany.

Jan. 12, 26.

Hłóſ: Ja ſ zykej duſchu cźeſcź dam tebi ꝛc.

Jan Waltař ſahe wuwjedźeny
bu ſ bědźenja do Salema
a ſ wojowanja wumoženy,
nět pokoj ſbóžny wužiwa. —

We ſaſtojnſtwje je ſtejał ſwjatym
lět ſkoro pjecź a tſizecźi
wot Knjeſa powołanym datym,
ſo bychu jemu ſłužili.

Laſ, Wóſlink, Njeſwaczidło běchu
ſa njeho Boža winiza,
hdźež jeho myſł a mozy dźěchu
na dobycźe ſa Jeſuſa;
tón kral a wodźeř jeho běſche,
ſa nim ſo krucźe ſlědźeſche
a jeno jemu ſłužicź chcyſche,
kaž powołanje ſwěrnych je.

Wón prědował je ſahorjeny,
we Božej wěčźnej luboſcźi
kaž ſwědk a wotroczk wobhradźeny,
kiž ſ běda wodźi k ſbóžnoſcźi;
to požadanje jeho běſche,
wſchě duſche dobycź Jeſuſej;
ſa njeho do běděenja dźěſche,
ſ nim k wjeſełoſcźi njebjeſkej.

Wón khěrluſche je ſanoſchował
tak mokſchewjoze tychenych
a ſ nimi duſche poſběhował
we wumoženju žadozych;
k Jeruſalemej njebjeſkemu
naſ jeho ſpěwy wołaju;
tam domiſna ſo bychcźi jemu,
hdźež wobydlenja ſbóžnych ſu.

A ſahe ſ boja wuwjedł wſcheho
je ſwěrneho kral miłoſcźe,
ſej ſ krónu wupyſchiwſchi jeho
tam pſcheſadźił do kraſnoſcźe;
hdźež dobywarjo ſanoſchuja
to haleluja wěčźnoſcźe,
— tam Waltarjowe powyſchuja
nět ſpěwy krala miłoſcźe.

Podał M. Urban-Khróſtawſki.

Měr na ſemi.

(Pokracźowanje.)

Macź nózneho ſtražnika bě pſched lětami hroſne ſłubjenje cźiniła. To ju nětk tyſchesche, dokelž ſo na tym běſche, ſo wumrjecź dyrbjeſche.

Bě to był ſymſki dźeń. Tu běchu jej muža morweho do domu pſchinjeſli. Jěſdni běchu jeho pſche niczo a wo niczo nimo jěchajo ſatſělili. Njebě niczo cźinił, bě na puſchcźenym ſchtomje ſedźo ſwacził. Tehdy ſakła Boha, dokelž tajku do njebja ſahazu ſłóſcź pſchida, a ſo ſarocźi, ſo wjazy k ſwjatej wjecźeri njepóndźe, doniž wójna njepſcheſtanje. Nětk tam leżeſche khory na łožu a a wjedźeſche, ſo ſo jeje łónz bliżeſche, a žadaſche ſebi po Knjeſowej hoſcźinje. Tola, jako jej farař radźeſche, ſo by po tutym žadanju cźiniła a ſpokojiła žedźenje duſche, kotraž wotſzal cźahnycź chcyſche, dokelž by tola jeje ſłubjenje bjesbóžne było, wobrocźi ſo k ſcźěnje a njewotmolwi niczo.

Dźenſa nětk bě jara njeměrna, mjetaſche ſo tam a ſem na póſłanju, kaſchel ju dajeſche a hiſchcźe něſchto ju martrowaſche. „Mój njebocźiczki nan je hody wumrjeł," bě rano prajiła. Po khwili ſaſtona ſtyſkniwje „Schto je Wam, macźe?" wopraſcha ſo ſyn, k łožu khwatajcy.

„Ssym tola tež kscheszanski czlowjek!" scheptasche khora.

„Jutse," sapocza ßyn po khwilzy, „budźe spowjedź a Boże wotkasanje we wossadźe! Nochzyka Wy ßobu, macźe."

Stysknjwje a khwatnjwje ßo woprascha: „Je měr w kraju?"

Nózny strażnik tschaßesche srudny hłowu. „To my njedoczakamy, Wy niz a ja niz!" Tak prajizy wuńdźe s durjemi.

K łożu pschistupi wnuk khoreje. Bě kadlza kaž schtom dołhi. Bě sa khachlemi ßedźał a kusk drjewa wobrěsował. „Wowka!" rjekny, „ja chzu do města hicź a ßo napraschowacź, hacź je wójna abo měr! Jutse rano tu saßo ßym!"

„Haj, dźi!" scheptasche khora khwatnjwje. „Dźi, dźi! Twój nan tam dźe! Tón ßnadź czi to hewak njedowoli!"

„Koho pak dyrbju ßo to praschecź, wowka?" ßo ju wnuk hischcźe woprascha.

„W wěźi pschi měschczanskich wrotach bydli strażnik", scheptasche jomu wowka. „Jeho žona je moja mótka. Tu ßo woprasche!" Ta to wě! Ma wote mnje ßlěborny nopk sa ßel ke kwaßej. Tón czi njech da k wobßwědczenju, je-li wěrno, so měr w kraju! Dźi! — Dźi! — A wsmi nanowu lebiju ßobu! Wjelki ßu . . . .!"

Wnuk to wjazy njeßłyschesche. Hižo běsche s hory dele do lěßneho doła. — —

Schěscź hodźin daloko bě to hacź do města. Pucź do města cźe wjedźesche psches woßamocźenu holu, a psches tołsty lěß nimo spalenych młynow a wopuschczenych wßow, tam dale potom pschińdźe s nim dele do schěrokeho, dalokeho doła, tam, hdźež wulka rěka běžesche, hdźež schěroka dróha psches kraj wjedźesche, tam hdźež města ležachu. Psches lěß a holu hanjachu wjelki, w dole czahasche lěto wot lěta rubjeżna zwólba wokoło, rubjeżna zwólba to bě, njech mějesche czerwjene pjero na hłowje abo żelesny kłobuk, njech bě to rubjeżnik abo wojak. — —

Wo dnjo bě khora s měrom była. Jako ßyn wobjed warjesche, — njebě tola druheje żónskeje w domje, — ßo woprascha: „Hdźe dha je hólz?" Tola prajesche to bóle ßam pschi ßebi hacź k maczeri. Tuta ßo też wumjelcza.

Wjeczor ßo pschibližowasche. Tu pytasche na pokny starosczę w bróżni a hródźi sa ßynom, hladasche po puczu horje a dele a wróczi ßo skónczńje czische saßo do jstwy. Ssydźe ßo na khachlowu ławku. Bu bóle a bóle czma! Macź sastona!

„Chzecźe schto?" woprascha ßo ßyn, pschezo hischcźe na ławzy ßedźo.

„Je do města!" sdychowasche khora.

„Tón hólz?" sawoła ßyn nastróżany.

„Chze ßo woprascheczź, hacź je měr w kraju!"

„Macźe! Wascha to wina, jeli-so mi dźe k shubjenju!" —

Khora bórbotasche, schtož njebě dorosymnjenju. Suby jej klepotachu. — Wobaj mjelczeschtaj. — Bu nóz a tołsta czma we jstwje. Jenož wocźi kóczki żehlachu ßo s czěmneho spody khachłoweje ławki.

Hwěsdy běchu sesskhadźałe. Tu stany ßyn, wsa trubu se sczěny a wuńdźe, niczo njeprajo, se jstwy. Kóczka běžesche sa nim hacź k durjam, potom skocźi na wokno. Tu duchasche to symne. Duž skocźi saßo dele a lehny ßo, hdźež bě runje spody ławki ležała. Jeje wocźi ßo żehleschtej, wobroczenej k łożu khoreje.

Nóz postupowasche a postupowasche. Hwěsdy shladowachu ßo sybolo dele do lěßneho doła hnydom pschi wßy. „Wjelczą dźěra" rěkasche doł a ludźo derje wjedźachu, czehodla. Hwěsdow ßwětło pschedobywasche ßo bóle a bóle do wjelczeje jamy. Tam běžesche něschto czěmne, czorne, człowjek a swěrjo w horzym běźenju, wo žiwjenje a ßmjercź. Tam horjekach pschi wßy stejesche nózny strażnik a hladasche dele do czěmneho doła. Tola teho czěmneho, schtož tam ležesche, ßo njedohlada, a to běźenje, kotrež bu tam běźene, sta ßo zyle s mjelcza, czežke sdychowanje teju, kotrajž ßo tam běźeschtaj, rospłuwny we powětrje, prjedy hacź k wßy horje dóńdźe. (Pokraczowanje.)

Zyrkej a stat.

Zyrkej a schula stej nětk dźělenej wo julija tehole lěta. To ßo sa woßady woßebje w tym sjewja, so kantorjo njejßu wjazy psches ßwoje wotalne městno tak mjenowaneho zyrkwineho wuczerja w ßłużbje zyrkwje a woßady, woßada dyrbi kaž s kantorom nowe wuczinjenje czinicź. Dokelž pak zyrkej ßwoje wězy dokładnje srjadowacź njemóže, dokelž dźělenje wot stata hischcźe njeje pschewjedźenje, budźe tajke wuczinjenje jenož jene nakhwilne hakle sa poßlednje poł lěta wot julija hacź do dezembra tuteho lěta budźe ßo, njeje-li to hižo, to nětkle stacź dyrbjecź, prjedy hacź lěto sańdźe. —

Wo nowej wustawje (Kirchenverfassung) nascheje sakskeje zyrkwje jedna ßo dale. Wo jenym praschenju stawa ßo nětkle w němskich zyrkwinskich nowinach žiwe wojowanje, mjenujzy, wo biskopje. Kak ma tón, kiž budźe hłowa sakskeje krajneje zyrkwje rěkacź? So tón prěni w nowej krajnej zyrkwi duchowny bycź dyrbi a niz jurista, w tym drje ßu nimale wschitzy pschesjene, niz pak w tym, kajke mozy, pschißłuschnoscźe a kajke mjeno tutón najwyschschi duchowny měcź dyrbjał. By wěscźe zyle sajimawe było, bychu-li ßo też hłoßy ßerbskich laikow wo tutej wězy ßłyschecź dałe.

Sa nasche dźěczi k hodam.

1. Khapon, huno, zyhel, hono, scherjenje, hněw, žně, ßwět.

Tute 8 ßłowczkow sestajej jene pod druhe, so s poßlednimi pißmikami czitasch mjeno wažneho dnja kóždeho lěta.

2. „Hdy pola waß wobradźa? — Ow, ty drje chzesch też pódla bycź? — Ty drje ßebi myßlisch, so pola naß njewobradźa? — Ow, schtó budźe to hnydom tak woskoczjwy! — Woskoczjwy niz, ale ty móžesch mi to tola prajicź! — Nó, dha to też chzu: wjeczor. — Invalidny Jan runje też prajesche, so pola nich wjeczor wobradźa. — Tak, czehodla ßo do zyła sa tym praschesch? — Dokelž Kralik prajesche, so to wjeczor rjeńscho hacź rano! — A tak, to pola waß rano wobradźa.

S kóždeje ßady wsmi jene ßłowo a s kóždeho ßłowa saßo prěni pißmik, potom smějesch mjeno jeneho czi lubeho dnja.

S bliska a s daloka.

Schto k hodam? tak ßo praschesch a njewěsch husto schto, hdyž ßu płaczisny tak wyßoke. Dar, kotryž jenož hody wjeßele njeczini ale zyle lěto, móžesch daricź, hdyž sa wobdarjeneho sapłaczisch na zyle lěto do prědka pak nasche „Pomhaj Bóh" abo pak „Mißionski poßoł" abo pak „Sserbske Nowiny." Skasasch-li tak sa nikoho „Pomhaj Bóh" abo „Mißionski poßoł", czinisch s tym hnydom dobry skutk a nusny skutk, rosschěrjejo tak nabożinu do domisny a do luda a pokasujo tak pucź k wěrje a k bibliji. A to je tón pucź, kotryž my a s nami nasch lud hicź dyrbi, chze-li na wěste wyßoke a dobre pschińdź.

Listowanje. M. w K. sa hodowniczku. — D. w M.-B. sa nowe lěto. — P. M. w K. sa tsjoch kralow.

Samolwity redaktor: farać Wyrgacź w Noßaczizach.
Czischcź a naklad: Ssmolerjez knihiczischczerńja, sap. druzstwo s wobmj. ruk. w Budyschinje.

Czißło 52.
25. dezembra

Pomhaj Bóh!

Lětnik 31.
1921.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ćł khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke łopjeno.

Wudawa ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihiczišchczérni w Budyschinje a płaczi schtwórtlětnje 2.— hr. ſ portom.

Hodowny ßwjedźeń.

1. Joh. 4, 1—11.

Kraßne hody ßwjeczimy. Kak běchu dźěczi wjeßele a wyskate, jako tu hodźina bě, na kotruž běchu tak dołho czakałe, a ßmědźichu sastupicź do jstwy wobradźenja, widźiwschi hodowny schtom s wjele ßwěczkami a hodowne dary, kotrež je Boże dźěczo jim wobradźiło. A tež my ßmy ßo wjeßlili nad radosczu dźěczi a ßmy sa někotre hodźiny wschitku czežu sabyli, kotraž nad nami leži. Hody naß mózniе na to dopomnja, kak bohate na lubosczi je nasche žiwjenje. Kak wjele lubosćże je ßo w tutych dnjach wschudźom wopokasało! Kajku bohatu lubosćź ßu starschi ßwojim dźěczom pokasali a dźěczi starschim. A s domow je lubosćź schła ke khudym a khorym, k wudowam a ßyrotam a k tym, kotsiž ßami steja tu na semi. Kóždy dyrbi ßo hody wjeßelicź. O kajki dźiw! Na tutej synnej, twjerdej, ßebiczitwej semi ßwjeczimy ßwjedźeń lubosćże, hdźež hewak ludźo jenož na ßo myßla a sa ßo staraju a to ßwoje pytaju. Kak je to móżno? To pokaže nam nasch tekst. Wón nam praji: Hody ßu ßwjedźeń lubosćże, 1. dokelž nam Božu lubosćź pschipowjeduje, a 2. dokelž Boża lubosćź naß k lubosczi k bližschemu czěri.

1. Hdy by hródź w Bethlehemje, w kotrejž je ßo Jesuß narodźił, hischćże dźenßa stejała, a my chzyli jene napißmo na nju napißacź, ja njebych žane lěpsche ßłowo wjedźał, dyžli to nascheho teksta: Tu wotkryje ßo nam potajnstwo Božeho dźěsćża. Tu wujaßni ßo dźiw Božeje mozy. Tu sjewi ßo nam najhłubschi załožk zyłeho hodowneho ßwjedźenja. Do nascheho teksta czitamy: Bóh je lubosćź. Kajke ßłowo! Pomyßl ßebi, ty by jo prěni króćź ßłyschał, kak by ty ßo dźiwał a swjeßelił na tutym ßłowje: Bóh je lubosćź. Wsmi wschitku lubosćź kotraž je tu na ßwěczi, wschitku lubosćź, kotruž maju starschi k ßwojim dźěczom, mandźelsku lubosćź, kotraž je ßwěrna hacź do ßmjercże, lubosćź, kotraž pscheczełow sjednoczi, wschitka tuta lubosćź je jenož kapka w morju lubosćże, kotraž Božu wutrobu napjelni, je jenož kriczka s wohenja lubosćże, kotryž w Božej wutrobje pali. Haj, Bóh je lubosćź. — Ale k waschnu lubosćże ßłuscha, so wona ßo sjewi, so wona ßo wopokasuje, a to niz jenož se ßłowami, ale tež w skutkach. Tak wobdawa naß Boža lubosćź stajnje a pschezo. Wschědnje maßyczi Bóh wjele milionow stworjenjow, wschědnje dawa ßwojemu ßłónzu sthadźecź na dobrymi a słymi. W kelko nusach je wón nam a naschim lubym pokasał. Kelko dobrotow je wón kóždemu wot naß wopokasał. Ale hdy bychu tute wopokasma Božeje lubosćże dosahałe, naß wo Božej lubosczi pscheßwědczicź, kak móhli póhanjo ßebi myßlicź, so pschibohojo na nich se sawisczu hladaja, kak móhli pola naß telko ßami na tym dwělowacź, so je Bóh? Ně, tutym wopokasmam Božeje lubosćże steja wschelake shonjenja napscheczitwo, kotrež po sdaczu pscheczitwo Božej lubosczi ßwědcza. Schto dyrbimy prajicź, k tym wulkim njesbožam, kotrež tak wjele nusy a srudoby a hubjenstwa na ludźi pschinjeßu? Schto dyrbimy prajicź k tej załoßnej wójnje, kotraž sady naß leži, a kotraž je wjele milionow strowych mužow morila, tak wjele sboża sniczila, tak wjele swjaskow lubosćże rostorhała? Hdźe wostanje ta Boža lubosćź? Tu dyrbjesche Bóh na druhe waschnje wopokasacź, so je woprawdźe lubosćź. A wón je to czinił.

Koho je Bóh póßłał? Sswojeho ßyna, potajkim to najlubsche, schtož wón ma, ßwojeho jeniczkeho narodźeneho ßyna. teho, kiž móżesche prajicź: „Ja a tón Wótz ßmój jedyn", a

„schtóž mje widźi, tón widźi teho Wótza“, a „nichtó njesnaje Wótza khiba tón ßyn“. A runje teho je nam Bóh póßłał. Ach, my njemóhli ßo jemu dodźakowacź, hdy by wón k nam profetu póßłał, abo jeneho jandźela, ßnano jeneho tych najwyschschich jandźelow, kotsiž pched jeho wobliczom steja. Ale wón je wjazy cźinił, wón je k nam ßwojeho ßyna póßłał. — A hdźe je Bóh ßwojeho jeniczkeho narodźeneho ßyna póßłał? „Do ßwěta“ praji nasch tekst. Sswět njeje tu tuta semja, wo kotrejž ßwjate pißmo nam po stworjenju praji: „Bóh pohlada wschitko, schtož bě wón cźinił, a hlaj, to bě jara dobre“, ßwět je tu tak wjele kaž hrěschni cźlowjekojo, kotsiž ßu wot Boha wotpanyli, kotsiž ßu ßo pschecźiwo Bohu sběhnyli. Ach, hdy by Bóh tutemu ßwětej dał, schtož bě ßebi saßłużił, wón by jón na wěczne sastorczicź dyrbjał. Ale wón to njeje cźinił. Wón je wot jeneho lěttyßaza k druhemu cźakał, hacź njebudźa ludźo k njemu pschińcź, a jeho ludźo k njemu njepschińdźechu, dha je wón ßam w ßwojim ßynu k nim pschischoł. — A k cźemu je Bóh ßwojeho ßyna do ßwěta póßłał? „So bychmy psches njeho žiwi byli“, abo kaž dale rěka „k wujednanju sa nasche hrěchi“. Wón dyrbi nasche hrěchi wot naß wsacź, wón dyrbi nam žiwjenje pschinjescź. Wón by hižo tehdy pschińcź móhł, kaž budźe junu saßo pschińcź, mjenujzy ßudźicź žiwych a morwych, ale wón njepschińdźe jako ßudnik, ale jako Sbóžnik, niz, so by naß do wěczneje ßmjercźe satamał, ale so by nam wěczne žiwjenje pschinjeßł. Pohladajcźe, kajka luboscź! — Tehodla, hdyž tebje něschto potrjechi, schtož ßo po twojich myßlach s Božej luboscźu njesnjeße, kaž wulke njesboże a cźežka khoroscź abo hórka srudoba, dha hladaj jenož do Bethlehema, hdźež Boži ßyn w žłobje leži, a ty budźež pósnacź dyrbjecź, so žana wjetscha luboscź njeje, khiba ta, so je Bóh ßwojeho jeniczkeho narodźeneho ßyna do ßwěta póßłał. Hlej, hody ßu ßwjedźeń luboscźe, dokelž nam Božu luboscź pschipowjedźuja.

2. Ale tuta luboscź Boža k nam dyrbi tež naß nětko k luboscźi cźěricź, pschetož hdyž je Bóh naß tak lubował, dha dyrbimy tola tež my jeho lubowacź. Drje my njemóžemy Boha najprjedy lubowacź, pschetož wot pschirody je nascha wutroba zyle ßebicźiwa, ale hdyž je Bóh naß prjedy tak lubował, so je ßwojeho jeniczkeho narodźeneho k nam póßłał, dha dyrbimy tola my jeho saßo lubowacź. Tehodla daj ßo najprjedy wot Boha lubowacź! Pósnaj, kajku luboscź je Bóh tebi wopokasał! Stup, kaž tehdy pastyrjo, k žłobju w Bethlehemje a hladaj na to dźěczo, kotrež we tajkej niskoscźi a khudobje tam leži, a kotrež je Boži jeniczki narodźeny ßyn, kotrehož je Bóh tež sa tebje do ßwěta póßłał. Ssnano budźe tebi pschi tym najprjedy cźežko wokoło wutroby. Ty myßlisch na to, so ßy jeho hacź dotal pschemało lubował Ale potom budźe twoja wutroba njewurjekniwje wjeßeła a sbožonina. Pschetož hdyž móže naß hižo to wobsbožowacź, hdyž ludźo naß lubuja, kak wjele bóle dyrbi naß wobsbožowacź, hdyž Bóh naß lubo ma. A potom hinak njemóžesch, hacź jeho saßo lubowacź, a tuta luboscź njeje tebi cźeža, ale wjeßełoscź, žane twjerde: ty dyrbisch, ale wjeßełe: ja ßměm, ja chzu Boha lubowacź. — Ale žana luboscź k Bohu njeje móžna bjes luboscźe k bližschemu. Kak woheń niz jenož ßo ßwěcźi, ale tež wohrjewa, tak dyrbi tón, kiž Boha lubuje, tež bližscheho lubowacź. v. 11. Hlajcźe, Bóh je ßwojeho jeniczkeho ßyna sa naß dał. Tak ßłuscha k waschnju luboscźe, so wona dawa a wopory pschinjeße. Drje je luboscź, kotraž njecha dacź, ale jenož wsacź, ale to je wopacźna luboscź. Ta prawa luboscź namaka runje w tym ßwoje sboże, so dawa, haj, so ßo ßama sa druhich dawa. Njeje trjeba, so pschi tym tajke wopory pschinjeßemy, kaž je Bóh sa naß pschinjeßł. To s zyła njemóžemy. A so my ßwoje žiwjenje sa druhich wopru-jemy, to Bóh ßebi jenož porědko wot někoho žada. Ale kóždy kscheścźijan dyrbi we wschědnym žiwjenju wopory luboscźe pschi-njescź, kaž na pschikład: ßebi to abo tamne sapowjedźicź, abo ßwoju wolu woli bližscheho podcźißnycź, abo spanje w nozy woprowacź a khoreho hladacź, abo pjenjesy woprowacź a tak temu, kiž je w nusy, pomhacź, woprowacź, to rěka, so ßebi pschi tym něschto sapowjedźimy. — A dale: Bóh ßwojeho ßyna do ßwěta póßła, kiž běsche jemu njepscheczelniwy. A ty? Koho lubujesch ty? Jenož twojich pscheczelow? O lubuj tež tych, kotsiž ßu tebje sranili, kotsiž njejßu twojeje luboscźe hódni. Lubuj tež twojich njepscheczelow. — A skónczńje: Bóh ßwojeho ßyna póßła, niz so by ßwět ßudźił, ale so by ßwět sbóžnje cźinił. Duž pytaj tež ty druhich wukhowacź, a to psches to, so jich hrěchi samolwisch. Husto maju ludźo ßwoje wjeßele na tym, so tajkich, kotsiž ßu do hrěcha sapanyli, wotßudźa a wo jich stóscźach powjedaju. Tak ty njecźiń. Ale rěcź derje wot twojeho bližscheho a wobrocź wschitko k lěpschemu a pomhaj jemu, so saßo pucź k Bohu namaka. — Moji lubi, my ßmy bohužel tak khudźi na luboscźi. My dawamy ßo tak husto wot ßebicźiwoscźe wobknjeźicź. Ach, so bychmy my tola Božu luboscź, kotraž ßo nad nami ßmili, prawje pósnali! Ach, so by ßo tola Khrystuß do naschich wutrobow s nowa narodźił! Dha by wón wschitku ßebicźnoscź a roshoru, kotraž je telko srudoby a nusy na naß pschinjeßła, pschewiwił. Dha móhli s dowěrjenjom do pschichoda hicź! Dha by wjazy wjeßełoscźe w naschich wutrobach bydliło! K temu chze nam hodowny ßwjedźeń pomhacź. Bóh daj, so bychu tute hody sa naß žohnowane hody byłe! Hamjeń.

Jes. 11, 1. 2.:

Nam se schtoma je Davita wschěm srostła rjana hałužka.

Hłóß — W. miß. harfa, cźo. 9 —: Sso hałžka saseleni ꝛc.

Hlaj! s Isajowoh' schtoma prut sroscźe seleny;
wschak s Davitowoh' doma je Sbóžnik ßlubjeny
nam narodźił ßo tam
we ßnadnym Bethlehemje,
hdźež s njebjeß pschińdźe k nam.

Wón s klina Wótzoweho ßo poda do žłoba;
tak s raja njebjeskeho ßo do hubjeństwa da,
kiž kral je kraßnoscźe
a hłuboko ßo niži,
so najßnadnischi je.

Płód młodźina nam s jeho njescź směje korjenja;
— to prěniczki ßu jeho, te s cźescźu krónuja,
kaž jeho ßamoho,
tak wschě tež Boże dźěcźi,
kiž wěrja do njeho.

To Duch je wupóßłany do ßwěta morweho,
Duch Boži požadany wot cźłowstwa hrěschneho;
wón duch je mudroscźe
a rosoma a rady,
duch mozy Božeje.,

A pósnacźa duch jaßny a bohabojoscźe. —
Dar hodowny nam kraßny s nim wobradźeny je
— Duž khwalbu spěwajmy
tam dźěscźu lubosnemu!
Wschak sbóžni we nim ßmy.

A by-li žałoscź jěra ßo wschudźe schěrika
na ßwěcźe, — w bydłach měra ßo radoscź poskicźa,
hdźež wěra Sbóžnika
je w žłobje namakała
a we nim sbóžnoscź ma.

Tam, kschescźijenjo, mamy my žórko wjeßela,
so sbóžnje sawyskamy: Wótz njebjeßa nam da
se Ssynom luboscźe
we žłobje wobradźenym!
— To dar najwjetschi je.

Hodowny list.

List, kotryž podawamy je wěrny, jenož je we wschelakorym pschikrótscheny.

„Luba macźe! Ty wěsch, so ßym saßo w jastwje. Nochzu ßo, kaž prjedy, samolwicź, ßym moje dotalne wjedźenje a moju dotalnu wědomnoscź spowróczał . . . Běch tu najprjedy s druhimi jatymi hromadźe a ßym ßo tehdy kóždy dźeń w ßwobodnej hodźinje pschezo s jenym a ßamßnym jatym wukhodźował. Bě s jara dobreje ßwójby, bě wyschsche schule wopytował a runje kaž ja cźitał zyłu kopizu knihi, kotrež běchu pschecźiwo nabožinje pisane. S wjetscha rěczachmoj to wo nabožinje. Spytachmoj temu, schtož bě w prědowanju naß pschimnyło, móz a prawo wsacź. K temu dyrbjesche namaj pomhacź, kaž to tež hewak tak je, filosofija a nasch njedorosom abo tež někajke w někajkim romanje namakane słowo. Skónczńje ßo ras wopraschach: „Ty, kak to pschińdźe, so ßo mój jedyn dźeń kaž druhi wo nabožinje rosmołwjamoj? To je namaj tola něschto, schtož ßmój tola dawno hižo pschewinyłoj!“ Tamny hladasche tak na mnje, skónczńje rjeknu: „Sslysch, pschecźelo! Ssmój nětk hižo dlěje hacź poł lěta wschědnje zyłu hodźinu hromadźe a ßmój tola tak husto jedyn druheho wobełhałoj, so mohłoj nětk skoro s najmjeńscha na poł hodźiny dołho wěrnaj bycź a wěrnoscź rěczecź! Slej, jedyn s naju je pschezo wjetschi nora hacź tón tamny! Dokelž spósnachmoj ßamoj, so w njerjedźe łasemoj a snutsk. dobreje mozy nimamoj, so bychmoj ßo posběhnyłoj, tehdla ßo wschědnje prózujemoj, so bychmoj jedyn druheho pscheßwědczićoj, so je Bóh a so je nabožina wumyßlena wězka. A potom dźemoj kóždy ras saßo kóždy na ßwoje dźěło a myßlimoj, so mohło to tola hinak bycź . . . .

Hlaj, macźe, tutón bě sprawnischi hacź ja. Wot ßamßneje hodźiny buchu moje myßle hinajsche! Ja proschach wo to, so bych ßměł moje jastwo ßamlutki ßam sa ßo wotßedźecź. To bu mi pschiswolene.

Schtož ßym w tutych 3 měßazach hacź do hód spytał, njemóžu cźi wopißacź. Ssym wjele prózy měł, prjedy hacź ßo k temu spósnacźu pschecźischcźach, so spósnach, so njejßym jenož jene na wyßokim skhodźeńku kultury stejaze swěrjo, kotrež bywa, ßame žaneje wole njeměja, jow a tam ßuwane, a so spósnach, so ßym wjele wjazy, so ßym cźłowjek se ßwobodnej wolu, kotryž ßebi najwjetschi dźěł njeßbožownych wobstejnoscźow a podeńdźenjow ßam sawinuje a nacźini. Pschimach ßo saßo biblije a spěwarskich, husto doscź wschak dyrbjach ßo k temu najprjedy pschewinycź.

Tak pschibliži ßo patorźiza! Dopomnjenja na sańdźene cźaßy pschińdźechu na mnje. Pschirunowach woßebje hodowne wobrasy prjedawschich lět: 1890 běch nad Rheinom, bě to moje prěnje lěto w zusbje, běch to w jenej spokojnej kschescźanskej ßwójbje, kotraž mje mějesche kaž sa ßyna, s jeje dźěcźimi stejach pod hodownym schtomom, ßam saßo kaž dźěcźo. Nimo to! — 1898 w Cźěskej. Běch hižo bóle wucźeny. Běch w towarstwje woßebnischich Němzow w hotelu a loßowachmy wo Božodźěscźowy schtom. Nimo to! — 1904 w Rußowskej. W cźestnej němskej ßwójbje stejach se schwarnej holcźku, jej ruku sawdawajo, pod ßo jaßnje ßwěcźazym hodownym schtomom. Běchmoj ßebi luboscź a ßwěru ßlubiłoj na cźaß žiwjenja. Nimo to a — shubjene pschesz moju winu! A dźenßa! 1905! Dla pscheńdźenja na wobßedźeństwje w khostarni! Ssamlutki! Wopuschcźeny! sazpity.

To běch runje na tym, so we žałostnej stysknej boloscźi saklach wschěch tych wucźenych knjesow a pěßnjerjow a spißowacźelow, kotsiž s hrosnej lohkomyßlnoscźu cźłowjekam to najlěpsche wosmu, schtož w nimi je, běch na tym, so jich wschěch saklach do wscheje wěcźnoscźe, tu — na dobo! Delekach w dworje jastwa sapocźa jene hudźbne towarstwo piskacź: „Sso luboscź Bójska, modlu k tebi!“. A ja njesaklach! Ja płakach! Sarych ßo s wobliczom do wodźecźa a płakach kaž dźěcźo a w mni ból njewuprajomna! Kak dołho płakach, njewěm, a cźehodla, tež njewěm. Bě to ta rjana melodija, abo bě to tehodla, dokelž spósnach, so to runje tuta móz teje luboscźe to je, kotraž pschezo s nowa saßo namaka pucźe a ßrědki, so by na naß hubjenych cźłowjekow skutkowała tak, so njebychmy shubjeni byli. A tehdy ßym k prěnjemu rasej w ßwojim žiwjenju ßam cźěrjeny wot snutskneho wabjenja, s najhłubscheje wutroby Boha proßył wo ßmilenje. A to cźežke, schto bě na mni, je ßo minyło . . .

Njepißam cźi, so ßym nětk hotowy kschescźan. Pschetož, so wěrnoscź wusnawasch, njeje hischcźe to ßame, so tež po njej cźinisch. Budu drje pschesz zyłe žiwjenje na to skutkowacź dyrbjecź, so bych na mni a we mni wobrocźał k Bohu. Tola ja mam Boha saßo sa mnje. Duž njebudźeja tež cźłowjekojo wjazy pschecźiwo mi, najmjenje moja macź! Abo by to móžno było, so ty na tym dnju, na kotrymž Bóh zyłemu cźłowjestwu měr poskicźa, njemohła wodacź ßynej twojeho žiwota?

Luba macźe, njech je wodate a sabyte, schtož mjes namaj běsche. Njech Sbóžnik teho ßwěta je se ßrědnikom měra mjes namaj, so by ßo tež nad namaj dopjelnił: „Měr na semi a cźłowjekam dobre spodobanje!“

Hdyž mój takle hody ßwjecźimoj, dyrbi namaj tola hischcźe jene naléczo pschińcź, hdźež tón ßyn ßwojej macźeri wjazy we pukow hódnej lohkomyßlnoscźi dny staroby njekasy.

S wutrobnym postrowom Twój ßyn **Karl.**

Zyrkej a stat.

Do Lubija běchu sa ßrjedu, 14. dezembra, łužiszy duchowni swołani. Dla wschelakich pschicźinow bě ßo tam jenož mała cźrjódka seschła, tola pak se wschěch 4 zyrkwinych wokrjeßow a mjes nimi Sserbjo. A tola jednasche ßo to wo jara ważnych łužiskich praschenjach a tež s dobom wo wulzy ważnych — ßerbskich praschenjach. Tam shromadźeni duchowni běchu drje jenohłóßnje pschecźiwo postajenju noweje wustawy, so ma Łužiza sa pschichod jenož do dweju wulkeju superintendenturow dźělena bycź. Schtóž je ßo zyle sa ßerbske žadanja wuprajił, je wot wscheho spocźatka pschecźiwo tajkemu dźělenju był, je ßebi žadał s najmjeńscha tři zyrkwine wokrjeßy, mjes kotrymiž by dyrbjał bycź jedyn ßerbski, sjednocźujo wschě ßerbsko-němsko woßady we ßebi. Shromadźeni wuprajichu ßo jenohłóßnje sa dźělenje do tak mjenowanych dekanatow, to ßu małe zyrkwine wokrjeßy pod wodźenjom jeneho fararja, by-li móžno było, tuto sarjadowanje dozpicź, bychu, — tež to bu jenohłóßnje pschijate — někotre dekanaty ßerbske byłe. Njedyrbjała pak tuta myßl dekanatow dobycź, wuprajichu ßo shromadźeni sa to, so ma ßo Łužiza město do dweju do schtyrjoch zyrkwinych wokrjeßow abo superintendenturow dźělicź, a mjes tutymi schtyrjomi by dyrbjał saßo s pschihłoßowanjom wschěch pschitomnych — jedyn ßerbski bycź, to r.,

jedyn sjednoczicź pod ßerbskim superintendentom wschě ßerbsko-němske woßady.

Dokelž ßu praschenja rosrißaze a wažne, postaji ßo nowa shromadźisna, na kotruž budźa ßo wschitzy duchowni Lužizy drje na 12. januara noweho lěta sawołacź a to do Lubija, dokelž do Lubija s wschěch kónczin Lužizy drje niz wubjernje derje tola pak pschezo lěpje hischcźe dojědźesch hacź do druheho města. A tam dyrbieli wschitzy duchowni pschińcź a woßebje też Sserbjo!

Njebudźemy my potom ras s nowym sarjadowanjom naschich zyrkwinych należnosczow spokojom, a budźeja ßo nam saßo nasche prawa pschitsihacź, potom ßmy my Sserbjo na tym ßami winna, — kaž hižo husto. To njech je też ras wuprajene! Kaž ßo wěz nětkle ma we wuradźowanjach wo wustawje, njedostanjemy my žanu ßerbsku superintendenturu a žaneho ßerbskeho superintendentu, ale jenož sastupjeř jeneho superintendenty budźe ßerbski farař, kotryž by měł ßerbske należnoscźe sastupowacź. Tuto sarjadowanje khowa pak njemóžnoscźe w ßebi, kaž bu to w Lubiju też wuprajene. Tehodla je na czaßu, so ßo Sserbjo nětk skoro hibaju bóle a bóle a dorasnje wustupja sa prjedy naspomnjenaj namjetaj. Jeli so móžno, dha dekanaty, a potom někotre ßerbske! Njeje-li to móžno, potom 4 superintendentury a mjes nimi ßerbsko-němsku! Bě ßłyschecź, so je móžno něschto s tehole hischcźe psches synodu dozpicź, jeliso ßo Lužiza a s njej pschede wschěm Sserbja sa to dorasnje do dźěła daja. Bychu-li ßo dekanaty sawjedke, by to potom ßnadniska wěz jeno hischcźe była, tute mjes ßobu saßo we wěstym hischcźe kruczischo wjasacź. Duž tak do dźěła sa nowe spomóžne sarjadowanje Lužiskich a ßerbskich woßadow!

K wobsamknjenju lěta.

Luk. 24, 28. 29:

Knjesowa pokojaza bliskoscź pschi wobsamknjenju lěta.

Hłóß: Ach, wostan pschi naß s hnadu 2c.

Dwaj wuczobnikaj dźěschtaj s Jerusalema ras
a wobaj srudnaj běschtaj; sły sa njeju bě czaß.

Sso Jesuß bliži k nimaj po puczu pscheczelny
a rěczi mile s nimaj, pak hischcźe njesnaty.

Hdyž hicź nět dale chzysche pucź s nimaj skónczíwschi,
doscź stysknó jimaj běsche pschi jeju žałoscźi.

Bě dostał troscht psches njeho ßo jimaj sa sły czaß,
duž nusujetaj jeho: Ach wostań pola naß! —

Hlej! k wjeczoru ßo bliži, ßo dźeń je nakhilił. —
A lubje Knjes ßo niži, je k nimaj sastupił.

Njech mikoscź Boža jeho też naß dźenß wokschewjo,
hdyž s lěta sańdźeneho czěř dźe do pschichoda! —

Nam, Jesu, winy wodaj wschě s czaßa starého
a hnadu nowu dodaj do lěta noweho! —

Cźe, Knježe, nadběhamy: Ach, wostań pola naß!
Njech pokoj namakamy pschi tebi kóždy czaß!

Ssam studźeń wscheho sboża nam, Jesu, wostanjesch;
naß bliskoscź kryje Boža, hdyž s nami, Knježe, dźesch!

Duž radźi s tobu dźemy do czaßa noweho
a dźerżecź tebje chzemy dźeń kóždy krucźe ßo. —

Prěnja němska biblija.

Njedawno buchu w Barlinje žadne a drohotne knihi pschedawane, na pscheßadźowanje. Mjes nimi bě też prěnja němska biblija, potajkim něschto jara žadne a drohotne sa tych, kiž ßebi stare knihi waža. Je to jena s tych němskich biblijow, kotrež buchu do Lutheroweho czaßa w němskej rěczi wudate. Ssu to někotre byłe, tola žana s tutych njemóžesche ßo pschełožkej Luthera runacź, woßebje w rěczi niz. Duž też wschě tute pschełožki wobstałe njejßu, maja pak nětk ważnoscź starožitnoscźe a jako pomniki s dawnych czaßow.

Spomnjena biblija bu 1468 w Straßburgu pola Heinricha Eggesteina czischczana. Tuta Eggesteinowa biblija płaczesche pschezo sa tu prěnju bibliju w němskej rěczi. Tola po nowischich pschepytowanjach je ta w ßamßnym lěcźe — 1468 — wudata tak mjenowana Mentelinowa biblija ta prěnja, tola Eggesteinowa je žadnischa a namakasch ju jenož hischcźe w někotrych eksemplarach, tak ma zyła Amerika jenož dwě tajkej bibliji.

1450 bě Jan Gutenberg w Mainzu knihiczischczenje wunamakał a bórsy po tym jako prěnje dźěło ßwojeho kumschta, bibliju wudał, tola łaczansku niz němsku.

Sa nasche dźěczi k hodam.

1. schtom, knjeni, abc, (a, b, c,) khar, worjech, klubu, lód, žro, nop.

Kajke mjeno ßo czi sjewi, hdyž ßebi tute 9 ßłowow prawje srjadowawschi, poßledni pißmik kóždeho czitasch?

2. „Wowka powjeda holzam baßniczku židowsku."

Wosmjesch-li se 4 ßłowow tuteje ßady s kóždeho jenu słóżku (Silbe), wuczitasch ßebi, je prawje srjadowawschi, mjeno wulkeho ßwjateho dnja.

Schtóž je ßo prózował, je namakał.

w czißle 11. dezembra: „Ja s njebjeß dele pschińdu k wam.": w czißle 18. dezembra: 1. nowe lěto. 2. hodowniczka.

S bliska a s daloka.

K **hodam** runje w prawym czaßu je wuschoł „Bibliski pucźnik" na lěto 1922. Sestajał je jón nam saßo k. farař Pawoł Mrósak-Ketliczanski. So ma pucźnik lětßa nutskach kusk hinajscheho napohlada, njebudźe cźe molicź, je ßebi tajke hinajsche sestajenja drohota žadała. Pschi wschej hobrskej drohocźe płaczi pak knižka tola jenož 1,50 hr. a hdyž wopomnisch, so ßo sa knihowne towarśtwo žane pschinoschki njesběraju, je to zyle ßnadnuschki pjenjes. Tak to też pschińdźe, so ma też tón, kiž ßobustaw knihowneho towarśtwa njeje, 1,50 hr. płaczicź. A to budźe kóždy Sserb a Sserbowka lubje rad, hdyž ßłyschi, so drje nasch ßerbski „Bibliski pucźnik" wukhadźa, so pak też hischcźe lětßa saßo žaneho němskeho „Bibliskeho pucźnika" njesměja. — Njech ßebi też kóždy s dorosumnjenjom pschecźita to, schtož je k. pschedßyda, farař Sarjeńk, pschidał. Knihowne towarśtwo je s wudaczom ßerbskeje prědarśkeje knihi wulku czežu na ßo wsało. Tutu móžesch pomjeńschecź, psches to, so „Domjazy prědar" kupujesch pak ßam saßo pak k darjenju k hodam, k ßlubej, ke kwaßej, abo hewak, pak móžesch naschemu knihownemu towarśtwu na pomoz pschińcź s pjenjeżnym darom a wotkasanjom, dokonjeź tak skutk, kotryž je naschemu ßerbskemu ludej k žohnowanju, Knjesowej zyrkwi tu na semi k pomozy a Bohu Knjesej k cześczi.

„Sserbska prědarśka konferenza" směje wutoru, 10. jan. dopołdnja ½10 hodź. w Sserbskim domje ßwoje symske poßedźenje. Tute budźe hižo tehodla jara ważne a nusne, dokelž směja někotre dny posdźischo — po nětczischim wuczinjenju — duchowni zyłeje sakskeje Lužizy w Lubiju ważnu skhadźowanku. Budźe ßo tam wo nowej wustawje nascheje zyrkwje, woßebje pak wo nowym sarjadowanju we Lužizy jednacź a duž ßobu wo ważnych ßerbskich praschenjach. (Pschirunaj „Zyrkej a stat.").

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.